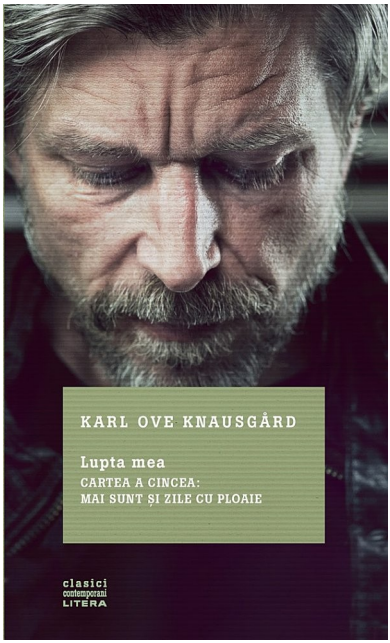
KARL OVE KNAUSGÅRD
Lupta mea
CARTEA A CINCEA:
MAI SUNT ȘI ZILE CU PLOAIE
clasici
contemporani
LITERA

Karl Ove Knausgard

Lupta mea

Cartea a cincea

Mai sunt şi zile cu ploaie

Traducere din limba norvegiană de Ioana-Andreea Mureşan

EDITURA LITERA
2017

Karl Ove Knausgård
Min kamp
Femte bok

Copyright © 2010 Karl Ove Knausgård & Forlaget Oktober as, Oslo
Toate drepturile rezervate
Această traducere a fost publicată
cu sprijinul financiar al NORLA.

Editura Litera
O.P. 53; C.P. 212, sector 4, Bucureşti, România
tel.: 021 319 6390; 031 425 1619; 0752 548 372
e-mail: comenzi@litera.ro

Ne puteţi vizita pe
www.litera.ro

Karl Ove Knausgård
Lupta mea. Mai sunt şi zile cu ploaie
Copyright © 2017 Grup Media Litera
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidraşcu şi fiii

Redactor: Andreea Năstase
Corector: Cătălina Călinescu
Copertă: Flori Zahiu
Tehnoredactare și prepress: Ofelia Coșman

Seria de ficțiune a Editurii Litera
este coordonată de Cristina Vidrașcu Sturza.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
OVE KNAUSGÅRD, KARL
Lupta mea. Mai sunt și zile cu ploaie / Karl Ove Knausgård; trad.: Ioana-Andreea Mureșan. - București: Litera, 2017
ISBN 978-606-33-2294-5
ISBN EPUB 978-606-33-6361-0
I. Mureșan, Ioana-Andreea (trad.)
821.111(73)-31=135.1

KARL OVE KNAUSGÅRD (N. 1968) ESTE UN SCRIITOR NORVEGIAN CUNOSCUT MAI ALES PENTRU CELE ŞASE ROMANE AUTOBIOGRAFICE INTITULATE SUGESTIV *LUPTA MEA* (*MIN KAMP*). NĂSCUT ÎN OSLO, SCRIITORUL A CRESCUT PE INSULA TROMØYA, ÎN ARENDAL ŞI ÎN KRISTIANSAND, ŞI A FĂCUT STUDII DE ARTĂ ŞI LITERATURĂ LA UNIVERSITATEA DIN BERGEN. KNAUSGÅRD A DEBUTAT ÎN 1998 CU ROMANUL *UTE AV VERDEN*, PENTRU CARE A PRIMIT PREMIUL PENTRU LITERATURĂ AL CRITICILOR NORVEGIENI, ACORDAT PENTRU PRIMA DATĂ UNUI ROMAN DE DEBUT. ÎNTRE 1999 ŞI 2002, KNAUSGÅRD A FOST COEDITOR LA *VAGANT*, O REVISTĂ LITERARĂ NORVEGIANĂ FONDATĂ ÎN 1988, PENTRU CARE A REALIZAT INTERVIURI EXTREM DE INTERESANTE CU SCRIITORII RUNE CHRISTIANSEN ŞI THURE ERIK LUND. AL DOILEA ROMAN, *EN TID FOR ALT* (2004), A FOST LA FEL DE BINE PRIMIT DE

CRITICĂ ŞI A FOST NOMINALIZAT LA PREMIUL PENTRU LITERATURĂ AL CONSILIULUI NORDIC ŞI LA IMPAC DUBLIN LITERARY AWARD. CONSACRAREA A VENIT ÎNSĂ ODATĂ CU PUBLICAREA, ÎNTRE 2009 ŞI 2011, A SERIEI DE ROMANE AUTOBIOGRAFICE ÎNSUMÂND PESTE 3 500 DE PAGINI, CARE A DEVENIT UNUL DINTRE CELE MAI MARI FENOMENE LITERARE ÎN NORVEGIA, CU PESTE 450 000 DE EXEMPLARE VÂNDUTE. ÎN 2010, SCRIITORUL A ÎNFIINŢAT O MICĂ EDITURĂ ÎMPREUNĂ CU YNGVE KNAUSGÅRD (FRATELE SĂU) ŞI CU ASBJØRN JENSEN.

KNAUSGÅRD ŞI SOŢIA SA, SCRIITOAREA LINDA BOSTRÖM KNAUSGÅRD, TRĂIESC ÎN ÖSTERLEN, SUEDIA, ÎMPREUNĂ CU CEI PATRU COPII.

PARTEA A ŞASEA

Cei paisprezece ani în care am locuit în Bergen, din 1988 până în 2002, s-au dus de mult, n-a mai rămas nimic în urma lor, nimic altceva decât episoade pe care poate şi le amintesc diferiţi oameni, câte-un gând răzleţ şi, desigur, tot ce se găseşte în propria-mi amintire a acelor vremuri. Dar e surprinzător de puţin. Din miile de zile pe care le-am petrecut în acest orăşel de pe coasta de vest, cu străzi înguste şi scăldat de ploaie, au mai rămas doar câteva întâmplări şi o mulţime de trăiri. Ţineam un jurnal pe care l-am ars. Am făcut o serie de fotografii, din care am rămas cu douăsprezece; le ţin într-o grămăjoară pe podea, lângă birou, împreună cu toate scrisorile pe care le-am primit în perioada aceea. Le-am frunzărit, am trecut prin ele, însă asta mă întristează de fiecare dată, a fost o perioadă atât de groaznică! Ştiam atât de puţin, voiam atât de mult, nu mi-a ieşit nimic. Dar în ce stare de spirit eram înainte de a merge acolo! Am dat o tură până la Florenţa cu Lars în vara aceea, am stat acolo câteva zile, am luat trenul mai departe înspre sud până la Brindisi, era atât de cald încât simţeam că faţa îmi lua foc atunci când îmi scoteam capul prin fereastra deschisă a trenului. Noaptea la Brindisi – cer întunecat, case albe, o căldură aproape ca-n vis, mulţimi mari de oameni prin parcuri, peste tot tineri pe scutere, strigăte şi zgomot. Ne-am dus la terminalul vaporului de Pireu şi ne-am aşezat la coadă împreună cu mulţi alţii, aproape toţi tineri şi cu rucsacuri în spate ca şi noi. Erau 49 de grade la Rhodos. O zi la Atena – cel mai haotic loc în care am fost vreodată şi năucitor de cald – apoi am luat o barcă spre Paros şi Antiparos, unde ne-am petrecut fiecare zi pe plajă şi ne-am îmbătat cu tărie în fiecare seară. Într-o noapte am cunoscut nişte norvegience cărora, pe când eu eram la toaletă, Lars le-a povestit că era scriitor şi că urma să înceapă studiile la Academia de Scriere Creativă în toamna următoare. Tocmai discutau despre asta atunci când m-am întors. Lars m-a privit zâmbind. Ce făcea oare? Ştiam că îndruga tot felul de minciuni, dar cu mine de faţă? N-am zis nimic, dar m-am hotărât să-l ţin la distanţă pe

viitor. Am plecat împreună spre Atena, eu rămăsesem fără un sfanţ, Lars încă avea destui, s-a hotărât să ia avionul spre casă în ziua următoare. Stăteam pe o terasă, el mânca pui, bărbia îi strălucea de grăsime, eu beam un pahar cu apă. Ultimul lucru pe care-l voiam era să-i cer bani, şi n-aş fi acceptat bani de la el decât dacă s-ar fi oferit să-mi împrumute. Dar nu a făcut-o, aşa că am răbdat de foame. A doua zi a plecat la aeroport, iar eu am luat autobuzul până la marginea oraşului, am coborât lângă o intrare pe autostradă şi am început să fac autostopul. După doar câteva minute s-a oprit lângă mine o maşină de poliţie, nu ştiau o boabă de engleză, dar am înţeles că era interzis să faci autostopul acolo, aşa că am luat autobuzul înapoi spre centru şi, cu ultimii bani, am cumpărat un bilet de tren spre Viena, o franzelă, o sticlă mare de cola şi un cartuş de ţigări.

Credeam că drumul va dura câteva ore, aşa că am avut un şoc când mi-am dat seama că era vorba mai degrabă de două zile. În compartiment erau un băiat suedez de vârsta mea şi două fete englezoaice cu vreo doi ani mai mari. Ne aflam tocmai în Iugoslavia când, prinzându-se că n-aveam nici bani, nici mâncare, s-au oferit să împartă cu mine ce aveau. Peisajul ce se vedea pe fereastră era atât de frumos, încât îl simţeam fizic. Văi şi râuri, gospodării şi sate, oameni îmbrăcaţi într-un fel care pe mine mă ducea cu gândul la secolul al nouăsprezecelea şi care lucrau pământul aşa cum se făcea pe atunci, cu cai şi care, coase şi pluguri. O parte din tren era sovietică: m-am plimbat seara prin vagoane, fascinat de literele străine, de mirosurile străine, de interiorul străin, de chipurile străine. Când am ajuns la Viena, una dintre cele două fete, Maria, a vrut să facem schimb de adrese, era atrăgătoare şi, în mod normal, m-aş fi gândit că ar fi fost o idee să trec cândva prin Norfolk, poate să fim împreună şi să locuiesc acolo, dar în ziua aceea, hoinărind pe străzile de la periferia Vienei, acest gând îmi era străin, încă mă gândeam la Ingvild, pe care o întâlnisem doar o dată – în primăvara aceea, de Paşti – dar cu care corespondasem după aceea; orice altceva păleа în comparaţie cu ea. O femeie blondă, cu figura serioasă, de vreo treizeci şi ceva de ani, m-a dus până la o

benzinărie de lângă autostradă, acolo am întrebat nişte camionagii dacă aveau un loc şi pentru mine, unul dintre ei a dat din cap, avea în jur de cincizeci de ani şi tenul de culoare închisă şi era slab, cu ochi profund strălucitori, voia doar să mănânce mai întâi.

Am aşteptat afară în amurgul cald şi am fumat urmărind farurile care se succedau pe drum şi deveneau tot mai clare pe măsură ce se lăsa seara, înconjurat de freamătul traficului întrerupt din când în când de izbituri scurte, dar puternice de uşi, de vocile neaşteptate ale oamenilor ce se îndreptau către parcare, venind dinspre benzinărie sau intrând în ea. Înăuntru lumea mânca în linişte, fiecare în treaba lui, pe lângă câte o familie cu copii care se revărsa în jurul mai multor mese. Mă cuprinsese o exaltare mută; tocmai asta îmi plăcea mai mult decât orice, obişnuitul şi familiarul – şoseaua, staţia de benzină, cafeneaua – care de fapt nu era deloc familiar, peste tot ieşeau în evidenţă detalii diferite faţă de ceea ce ştiam eu. Şoferul a ieşit, mi-a făcut semn din cap, l-am urmat, m-am căţărat în vehiculul enorm, am lăsat rucsacul în spate şi m-am făcut comod. El a pornit motorul, toate au început să huruie şi să se scuture, farurile s-au aprins, am pornit încet, apoi cu viteză tot mai mare, dar încă ne mişcam greoi, până când am ajuns în siguranţă pe banda interioară a autostrăzii, moment în care şoferul s-a uitat la mine pentru prima dată.

— *Schweden?* m-a întrebat el.

— *Norwegen*, am zis eu.

— A, *Norwegen*!

Toată noaptea şi o bună parte din ziua următoare am stat lângă el. Am amintit câteva nume de fotbalişti – s-a entuziasmat mai ales de Rune Bratseth – dar, de vreme ce nu ştia o boabă de engleză, ne-am rezumat la asta.

Mă aflam în Germania şi mi-era foarte foame, dar fără un ban în buzunar, nu puteam decât să fumez şi să fac autostopul şi să nu-mi pierd speranţa. A oprit un bărbat tânăr într-un Golf roşu – a zis că-l chema Björn şi că mergea departe; era uşor de discutat cu el şi spre seară, când a ajuns la destinaţie, m-a invitat la el acasă şi m-a servit cu müsli cu lapte, am mâncat trei porţii, mi-a arătat nişte poze din vacanţe – fusese cu fratele lui în Norvegia şi Suedia

când era mic – tatăl lor era nebun după Scandinavia, mi-a zis, de aici numele Björn. Pe frate îl chema Tor, a adăugat el clătinând din cap. M-a dus apoi până la autostradă, i-am dat caseta mea cu albumul triplu al celor de la The Clash, ne-am strâns mâinile, ne-am urat noroc, apoi m-am postat iarăşi lângă o intrare pe autostradă. După trei ore a oprit un ochelarist ciufulit şi bărbos într-un Citroën 2CV roşu, mergea în Danemarca, puteam să mă duc cu el tot drumul. Tipul părea interesat de mine, a devenit atent când a aflat că scriam, m-am gândit că poate era profesor, mi-a cumpărat mâncare la o cafenea, am dormit câteva ore, am ajuns în Danemarca, mi-a cumpărat din nou mâncare şi, când ne-am despărţit în cele din urmă, eram în centrul ţării, la doar câteva ore de Hirtshals, aproape acasă deci. Dar ultima parte a mers mult mai greu, făceam autostopul la nu ştiu câţi kilometri odată, la unsprezece seara nu ajunsesem mai departe de Løkken, aşa că m-am hotărât să înnoptez pe plajă. Am hoinărit de-a lungul unui drum îngust printr-o pădure pitică, ici-colo asfaltul era acoperit de nisip, în curând mi-au ieşit în cale dune de nisip, le-am urcat, apoi am văzut marea întinzându-se gri şi lucioasă în faţa mea, în lumina nopţii de vară scandinavă. De la un camping sau sat de vacanţă aflat la câteva sute de metri depărtare răsunau voci şi motoare de maşini.

Era bine să fii lângă mare. Să simţi mireasma slabă de sare şi adierea brizei pure. Era marea mea, eram aproape acasă.

Am găsit o adâncitură şi mi-am întins acolo sacul de dormit, m-am vârât în el, am tras fermoarul şi am închis ochii. Era neplăcut, oricine putea da peste mine, aşa aveam impresia, dar eram atât de extenuat după ultimele zile, încât m-am stins ca o lumânare pe care o suflase cineva.

M-am trezit din cauza ploii. Rece şi ţeapăn, m-am extras cu greu din sacul de dormit, mi-am luat pantalonii, am strâns totul şi m-am îndepărtat agale de ţărm. Era ora şase. Cerul era cenuşiu, burniţa încet, aproape imperceptibil; cum îngheţam, am iuţit pasul ca să mă încălzesc. Vocile din visul pe care-l avusesem nu-mi dădeau pace. Fratele tatălui meu, Gunnar, apăruse în el, sau mai degrabă mânia lui faţă de toată băutura pe care o dădusem pe gât şi toate relele

pe care le făcusem – îmi dădeam seama de asta în timp ce mă grăbeam prin aceeaşi pădure pitică prin care trecusem în ajun. Copacii erau nemişcaţi, suri sub pătura densă de nori, mai mult morţi decât vii. Nisipul se adunase în movile printre ei, modelat în forme schimbătoare şi imprevizibile, totuşi mereu distincte, pe alocuri ca un râu de granule fine ce traversa asfaltul mai grosier.

Am ieşit pe un drum principal, am mers de-a lungul lui câţiva kilometri, mi-am dat jos rucsacul într-o intersecţie şi m-am apucat să fac autostopul. Nu mai erau mulţi kilometri până la Hirtshals. Ce urma să se întâmple acolo nu aveam idee, nu-mi rămăsese nici un ban, aşa că mi-era imposibil să iau feribotul către Kristiansand. Oare n-ar fi putut să-mi trimită o factură după călătorie? Oare şansa nu avea să-mi scoată în cale un suflet bun care să-mi înţeleagă situaţia?

O, nu. Stropii erau din ce în ce mai mari.

Din fericire, nu era frig, măcar atât.

Mi-am aprins o ţigară, mi-am trecut mâna prin păr. Din cauza ploii, gelul de păr devenise lipicios, mi-am şters mâna de pantaloni, m-am aplecat şi am scos walkmanul din rucsac, am scotocit printre puţinele casete pe care le aveam cu mine, am ales *Skylarking* ale celor de la XTC, am pus-o în aparat şi m-am ridicat.

Oare nu-mi apăruse în vis şi un picior amputat? Ba da. Retezat chiar sub genunchi.

Am zâmbit. Apoi, când muzica a început să se reverse din căştile mici, m-au năpădit gânduri din perioada când apăruse albumul. Trebuie să fi fost în clasa a şasea. Dar mai mult îmi aminteam de casa din Tveit: stăteam pe scaunul de răchită, beam ceai şi fumam ascultând *Skylarking*, îndrăgostit lulea de Hanne; Yngve, care era acolo cu Kristin; toate conversaţiile cu mama.

Pe drum venea o maşină.

When Miss Moon lays down
And Sir Sun stands up
Me I’m found floating round and round
Like a bug in brandy
In this big bronze cup

Era o camionetă, cu numele firmei scris cu roşu pe capotă, probabil că era un muncitor în construcţii în drum

spre lucru, nici măcar nu mi-a aruncat o privire când a trecut în viteză pe lângă mine; şi apoi piesa următoare a crescut parcă din prima – îmi plăcea la nebunie trecerea asta lină, ceva s-a înfiripat atunci în mine şi am schiţat câteva lovituri cu mâna prin aer în timp ce mă roteam în paşi lenţi de dans.

O altă maşină s-a ivit din vale. Am ridicat degetul mare. Şi de data asta şoferul era un bărbat somnoros care nici măcar nu mi-a aruncat vreo privire. Era clar că mă aflam pe un drum cu mult trafic local. Dar nu puteau totuşi să oprească? Să mă ducă şi pe mine la un drum principal?

Abia după vreo două ore i s-a făcut cuiva milă de mine. Un neamţ de vreo douăzeci şi ceva de ani, cu ochelari rotunzi şi o înfăţişare severă, şi-a tras Opelul mic pe dreapta, am fugit către el, am aruncat rucsacul pe scaunul din spate, care era deja plin de bagaje, şi m-am aşezat lângă şofer. Venea din Norvegia, mi-a zis, şi mergea înspre sud, mă putea lăsa pe autostradă, nu era departe, dar spera să-mi fie cât de cât de ajutor.

— *Yes, yes, very good,* am spus. Geamurile se abureau tare, şoferul se apleca în faţă în timp ce conducea ca să şteargă parbrizul cu o cârpă. *Maybe that's my fault*, am adăugat.

— *What?* a zis el.

— *The mist on the window*, am spus.

— *Of course it's you*, a rostit el printre dinţi.

„OK", m-am gândit, „dacă din ăsta mi-eşti", şi m-am lăsat pe spate în scaun.

M-a lăsat după douăzeci de minute lângă o benzinărie mare, unde m-am apucat să-i întreb pe toţi pe care-i vedeam dacă nu mergeau la Hirtshals şi dacă mă puteau lua şi pe mine. Eram plouat şi flămând, plin de jeg după atâtea zile pe drum, şi multă vreme am primit numai refuzuri, până când un bărbat cu o dubă care mi-am dat seama că era plină de pâine şi produse de panificaţie a zâmbit şi a spus: „Poftim, haide, mă duc la Hirtshals". Tot drumul m-am gândit că aş fi putut să-i cer o pâine, dar n-am îndrăznit, am îngăimat doar că mi-era foame, însă el nu s-a prins.

Când îmi luam la revedere de la şofer în Hirtshals, un feribot era pe cale să plece. Am fugit spre casa de bilete cu

rucsacul greu în spate, i-am explicat gâfâind situaţia vânzătoarei, nu aveam nici un ban, nu se putea să primesc totuşi bilet şi apoi să mi se trimită factura? Aveam paşaport, mă puteam legitima şi eram bun platnic. Mi-a zâmbit prietenos şi a clătinat din cap, nu se putea, trebuia să plătesc în numerar.

— Dar *trebuie* să ajung dincolo! am zis. Acolo *stau*! Şi nu am nici un ban!

A scuturat din nou din cap.

— Îmi pare rău, mi-a răspuns, după care mi-a întors spatele.

M-am aşezat pe o bordură în zona portului, cu rucsacul între picioare, şi m-am uitat cum feribotul uriaş s-a desprins de chei şi a plutit până a dispărut în zare.

Ce puteam să fac?

O posibilitate era să fac din nou autostopul către sud, înspre Suedia, şi apoi să o iau în sus pe acolo. Dar nu era oare şi o întindere de apă ce trebuia traversată?

Am încercat să vizualizez harta, să văd dacă era vreo legătură între Danemarca şi Suedia pe undeva, dar nu găseam nici una. Ar fi trebuit s-o iau în jos către Polonia şi apoi în sus prin URSS către Finlanda şi de acolo în Norvegia, nu-i aşa? Vreo două săptămâni de autostop deci. Şi nu aveam nevoie de viză pentru ţările din blocul estic? Pe de altă parte, puteam să merg la Copenhaga, era la doar câteva ore distanţă, şi să fac rost acolo de bani pentru feribotul către Suedia. Să cerşesc dacă era nevoie.

O altă posibilitate era s-o rog pe mama să-mi transfere bani către o bancă locală. N-ar fi fost nici o problemă, dar putea dura vreo două zile. Şi nici nu aveam bani de telefon.

Am deschis încă un pachet de Camel şi am privit maşinile care treceau încet, formând o nouă coadă, în timp ce am fumat trei ţigări una după alta. Multe familii de norvegieni care fuseseră la Legoland sau la plajă în Løkken. Nişte nemţi în drum spre nord. Multe rulote, multe motociclete şi, chiar în capăt, tirurile de marfă.

Mi se uscase gura; mi-am pus din nou walkmanul, vrând de data asta să ascult o casetă de la Roxy Music. Însă după a doua piesă muzica a început deja să sune fals, iar lumina bateriei pâlpâia, semn că era pe cale să se termine. M-am

ridicat, mi-am luat rucsacul în spate şi am pornit spre centru pe puţinele şi anostele străzi din Hirtshals. Din când în când mă rodea stomacul de foame. M-am gândit să intru într-o brutărie şi să întreb dacă nu se puteau lipsi de o pâine, dar bineînţeles că mi-ar fi spus nu. Nesuportând gândul unui refuz atât de înjositor, m-am hotărât să îndur pentru când într-adevăr ajungeam la limită, aşa că am luat-o din nou la pas către port. M-am oprit în faţa unui fel de chioşc-cafenea, acolo puteam cel puţin să primesc un pahar de apă.

Vânzătoarea a încuviinţat din cap şi mi-a umplut un pahar la robinetul din spatele său. M-am aşezat la fereastră. Era aproape plin înăuntru. Afară începuse din nou să plouă. Eu beam apă şi fumam. După o vreme au venit la uşă doi băieţi de vârsta mea, complet echipaţi de ploaie; şi-au dat jos glugile şi s-au uitat în jur. Unul dintre ei a venit spre mine: era liber? „*Of course*”, am zis. Am început să vorbim, se pare că erau din Olanda, mergeau spre Norvegia şi făcuseră tot drumul pe bicicletă. Au râs neîncrezători când le-am spus că făcusem autostopul de la Viena fără nici un ban şi că acum încercam să iau vaporul. „De aceea bei apă?” a zis unul din ei, am dat aprobator din cap, apoi el m-a întrebat dacă nu voiam o cafea. Când am răspuns „*That would be nice*”, s-a ridicat şi mi-a cumpărat una.

Am plecat odată cu ei, au spus că sperau să ne întâlnim la bord şi au dispărut cu bicicletele lor; mi-am târât picioarele către zona cu tiruri şi am început să-i întreb pe şoferi dacă nu voiau să mă ia cu ei, fiindcă nu aveam bani de vapor. Nu, nimeni nu voia, evident. În timp ce-şi porneau unul după altul motoarele şi se îmbarcau, eu m-am întors la cafenea şi am stat să mă uit la feribotul care, încă o dată, s-a desprins încet de la chei şi a devenit tot mai mic până când, după o jumătate de oră, a dispărut complet.

Ultimul feribot pleca seara. Dacă nu-l luam pe ăsta, trebuia să fac autostopul spre sud, către Copenhaga. Ăsta era planul. Pe când aşteptam, am găsit manuscrisul în rucsac şi am început să citesc. Scrisesem un capitol întreg în Grecia, în două dimineţi înaintasem cu greu prin apă până la o insuliţă şi de acolo până la o altă insulă, cu pantofii, tricoul, caietul, stiloul, un volum broşat din *Jack* în

suedeză şi ţigările într-o legătură pe care o ţineam pe cap. Acolo, într-o scobitură din munte, stătusem singur cuc şi scrisesem. Mă simţeam ca şi cum ajunsesem în punctul în care voiam să fiu. Stăteam pe o insulă grecească, în mijlocul Mediteranei, şi scriam la primul meu roman. În acelaşi timp, eram nelinişţit, parcă nu *era* nimic acolo, doar eu, iar golul acesta l-am observat numai când mi-am dat seama că asta era totul şi nimic mai mult. Aşa era acolo, golul meu era totul; chiar şi când citeam absorbit din *Jack* sau, aplecat peste caiet, scriam despre Gabriel, personajul meu principal, tot golul îl observam.

Din când în când plonjam în apa minunată, de culoare albastru-închis, dar după numai câteva mişcări mi-a trecut prin minte că poate erau rechini acolo. Ştiam că nu sunt rechini în Marea Mediterană, dar tot îmi veneau gândurile astea, aşa că m-am căţărat pe mal ud leoarcă în timp ce bodogăneam, era o prostie, să-mi fie frică de rechini *acolo*, ce naiba, aveam şapte ani? Însă eram singur sub soare, singur în faţa mării şi complet pustiu. Mă simţeam de parcă aş fi fost ultimul om de pe pământ. În condiţiile astea, nici cititul, nici scrisul nu mai aveau rost.

Totuşi, când am citit capitolul despre ceea ce credeam că era un bar de marinari din portul Hirtshals, mi s-a părut bun. Faptul că fusesem acceptat la Academia de Scriere Creativă sugera că aveam talent, acum trebuia doar să-l demonstrez pe hârtie. Planul meu era să scriu un roman pe parcursul anului următor şi să-l public în toamnă, în funcţie de timpul necesar pentru tipărire şi alte operaţiuni.

Apă deasupra/apă dedesubt se numea.

După câteva ore, în amurgul ce abia mijea, am luat iarăşi tirurile la rând. Unii şoferi dormitau în cabine, iar eu băteam în geamurile din lateral şi îi vedeam cum tresăreau înainte fie să deschidă portiera, fie să coboare geamul ca să afle ce voiam de la ei. Nu, nu puteam să merg cu ei. Nu, nu mă luau. Nu, bineînţeles că nu, doar nu era să-mi plătească ei biletul?

La chei, feribotul era luminat puternic. Peste tot în jurul meu, oamenii porneau motoarele. Maşinile au început să înainteze încet, primele dispăreau deja prin gura deschisă în vintrele vasului. Eram disperat, dar mi-am zis că avea să

fie bine până la urmă. S-a mai auzit vreodată de un tânăr norvegian care să fi murit de foame în vacanţă sau să fi rămas împotmolit în Danemarca, nemaireuşind să ajungă acasă?

Trei bărbaţi stăteau de vorbă în faţa unuia dintre ultimele tiruri. M-am dus la ei.

— Salut, am zis. Ar putea unul dintre voi să mă ia şi pe mine la bord? Ştiţi, nu am bani de bilet. Şi trebuie să ajung acasă. Şi nici nu am mâncat de două zile.

— De unde eşti? m-a întrebat unul în dialectul din Arendal.

— Arendal, am spus eu cu accent cât mai pronunţat posibil. Mai precis, din Tromøya.

— Nu mai spune! Şi eu sunt tot de acolo!

— De unde?

— Din Færvik, a zis el. Şi tu?

— Tybakken, i-am răspuns. Oare mă poţi lua?

A încuviinţat din cap.

— Urcă. Să stai ghemuit când ne îmbarcăm. N-o să fie nici o problemă.

Zis şi făcut. Când am urcat la bordul vasului, m-am chircit pe podea, cu spatele la geam. După ce el a parcat şi a oprit motorul, eu mi-am luat rucsacul în mână şi am sărit jos pe punte. Ochii îmi erau umezi când i-am mulţumit. El a strigat după mine: „Hei, stai un pic!” În momentul în care m-am întors, mi-a întins o bancnotă daneză de cincizeci zicându-mi că nu avea ce să facă cu ea, pe când eu îi puteam găsi o întrebuinţare.

M-am dus la cafenea şi am mâncat o porţie mare de chiftele. Feribotul începu să se mişte. Aerul din jurul meu era plin de conversaţii însufleţite, era seară, eram pe drum. M-am gândit la şoferul meu. De obicei nu mă interesau genul ăsta de oameni, îşi irosiseră viaţa la volan, nu aveau educaţie, erau graşi şi plini de prejudecăţi despre tot şi toate şi el nu făcea excepţie, văzusem eu, dar ce naiba, acceptase să mă ia!

După ce maşinile şi motocicletele au ieşit zgâlţâindu-se şi huruind din feribot şi s-au răspândit pe străzile din Kristiansand, a doua zi dimineaţa, oraşul a rămas complet tăcut în urma lor. M-am aşezat pe treptele staţiei de

autobuz. Soarele strălucea, cerul era sus de tot, aerul deja cald. Păstrasem o parte din banii pe care-i primisem de la şoferul de tir, aşa că puteam să-l sun pe tata să-mi anunţ sosirea. Nu putea suferi vizitele neanunţate. Îşi cumpărase o casă la câteva zeci de kilometri, pe care o închiriau iarna şi în care stăteau vara până când îşi reluau munca în nordul Norvegiei. Planul meu era să stau acolo câteva zile şi să împrumut bani pentru biletul către Bergen, poate să iau trenul – aşa era mai ieftin.

Era însă prea devreme să sun.

Am scos micul jurnal de călătorie pe care-l ţinusem în ultima lună şi am notat tot ce se întâmplase din Austria încoace. Am scris câteva pagini despre visul de pe plaja din Løkken – mă impresionase puternic, se cuibărise în mine ca o oprelişte sau graniţă de netrecut, m-am gândit că era o întâmplare importantă.

În jurul meu, frecvenţa autobuzelor sporise, abia trecea un minut fără ca un nou autobuz să se oprească şi să-şi dea jos călătorii. Mergeau la muncă, vedeam în ochii lor, aveau privirea goală a salariaţilor.

M-am ridicat şi am dat o tură prin oraş. Strada pietonală Markens era aproape în întregime goală, doar câte-o siluetă o traversa în grabă. Câţiva pescăruşi scormoneau în gunoiul de sub un tomberon căruia îi căzuse fundul. M-am trezit în faţa bibliotecii – fusesem mânat de obişnuinţă, mă cuprinsese un sentiment de panică la fel ca pe vremea liceului, când umblam pe acolo, sentimentul că nu aveam o ţintă şi că toţi vedeau asta, şi întotdeauna rezolvam situaţia adăpostindu-mă în locul acela, unde puteai sta singur fără ca cineva să se întrebe ce făceai.

În faţa mea se aflau piaţa şi biserica gri de piatră cu acoperişul de aramă cu patină verde. Totul era mic şi mohorât, Kristiansand era un orăşel, vedeam asta foarte limpede acum, după ce fusesem în sudul Europei şi văzusem cum stăteau lucrurile acolo.

Lipit de perete, pe cealaltă parte a străzii dormea un vagabond. Cu barba şi părul lungi şi cu hainele zdrenţuite, arăta ca un sălbatic.

M-am aşezat pe o bancă şi mi-am aprins o ţigară. Dar dacă el era cel care ducea viaţa cea mai bună? Făcea exact

ce voia. Dacă voia să dea buzna undeva, o făcea. Dacă voia să se îmbete criţă, o făcea. Dacă voia să hărţuiască trecătorii, o făcea. Dacă-i era foame, fura mâncare. OK, oamenii îl tratau ca pe un nimic sau ca şi cum nu ar fi existat. Dar atâta vreme cât nu se sinchisea de ceilalţi, asta nu conta.

Aşa trebuie să fi trăit primii oameni înainte să se adune la un loc şi să înceapă să cultive pământul, atunci când doar hoinăreau şi mâncau ce găseau, dormeau unde aflau culcuş şi fiecare zi era la fel ca prima sau ca ultima. Cel de aici nu avea nici casă la care să se întoarcă, care să-l ţină în loc, nu avea nici o slujbă la care să meargă, nici program de respectat, iar dacă era obosit, se culca acolo unde se afla. Oraşul era pădurea lui. Era mereu afară, pielea-i era bronzată şi plină de riduri, părul şi hainele, murdare.

Chiar dacă aş fi vrut, nu aveam nicicând să ajung ca el, o ştiam bine. Nu se putea să înnebunesc vreodată, să ajung vagabond, era de neînchipuit.

Un Volkswagen Camper vechi a oprit lângă piaţă. Un bărbat corpolent, îmbrăcat lejer, a coborât pe o parte, o femeie corpolentă, îmbrăcată lejer, a coborât pe cealaltă. Au deschis uşa din spate şi au început să descarce cutii cu flori. Am aruncat ţigara pe asfaltul uscat, mi-am luat rucsacul în spate şi m-am dus din nou la staţia de autobuz, de unde l-am sunat pe tata. Era prost dispus şi iritat şi mi-a zis că nu era momentul potrivit să vin, că aveau acum un copil mic, nu puteau să primească vizite anunţate atât de târziu. Trebuia să fi sunat înainte, atunci ar fi fost în regulă. Acum urmau să vină şi bunica şi un coleg. Am spus că înţelegeam, mi-am cerut scuze că nu sunasem înainte şi apoi am închis telefonul.

Am stat o vreme gândindu-mă cu receptorul în mână, înainte să formez numărul lui Hilde. Mi-a zis că mă putea găzdui şi că avea să vină să mă ia.

După o jumătate de oră eram împreună în Golful ei vechi, ieşind din oraş, cu geamul deschis şi soarele bătându-ne în ochi. A râs şi mi-a spus că miroseam îngrozitor, că trebuia să fac o baie când ajungeam. După aceea puteam sta în grădina din spatele casei, la umbră, iar ea urma să-mi servească micul dejun, aveam aerul că mi-ar fi prins bine.

Am stat la Hilde trei zile, suficient cât să-mi pună mama bani în cont, apoi am luat trenul spre Bergen. Circula după-masa, soarele inunda peisajul împădurit din Indre Agder, care-l primea în modurile sale felurite: apa din lacuri şi râuri lucea, coniferele stufoase sclipeau, solul pădurii se înroşise, frunzele arborilor de foioase licăreau în puţinele dăţi când le scutura câte o adiere de vânt. În mijlocul acestui joc de lumină şi culoare, umbrele se făceau încet tot mai mari şi mai dese. Am stat multă vreme la geam în ultimul vagon, uitându-mă la detaliile peisajului ce dispăreau încontinuu, pe măsură ce le lăsam în urmă, pentru a fi înlocuite de altele noi care se succedau cu rapiditate, un râu de cioturi şi rădăcini, costişe şi copaci smulşi din pământ, pâraie şi garduri, ferme şi tractoare apărând surprinzător pe nişte pante destul de abrupte. Singurele constante erau şinele de tren pe care înaintam şi cele două puncte luminoase în care soarele s-a reflectat tot drumul. Era un fenomen straniu. Arătau ca două globuri de lumină aparent nemişcate, mereu la aceeaşi distanţă, în vreme ce trenul mergea cu mai mult de o sută de kilometri pe oră.

De mai multe ori pe parcursul călătoriei m-am întors să văd globurile de lumină. Mă făceau să mă simt bine, aproape fericit, ca şi cum ar fi fost speranţă în ele.

În rest, am stat la locul meu, am fumat şi-am băut cafea, am citit câteva ziare, dar nici o carte, gândindu-mă că mi-ar fi putut influenţa proza, că riscam să pierd ceea ce mă ajutase să intru la Academia de Scriere Creativă. După un timp am scos scrisorile de la Ingvild. Le avusesem cu mine toată vara, începuseră să se subţieze acolo unde erau îndoite şi le ştiam aproape pe de rost, dar degajau un fel de lumină, ceva bun şi plăcut care mă inunda de fiecare dată când le citeam. Era ea, atât cea pe care mi-o aminteam din singura noastră întâlnire, cât şi cea care se dezvăluia în scrisori, dar era şi viitorul, necunoscutul care mă aştepta. Ea era diferită, era altceva, şi în mod ciudat şi eu deveneam diferit, deveneam altceva când mă gândeam la ea. Îmi plăcea mai mult de mine când mă gândeam la ea. Parcă gândul la Ingvild ştergea ceva în mine, lăsându-mi loc pentru un nou început sau ajutându-mă să merg mai departe.

Ştiam că ea era aleasa, văzusem asta numaidecât, dar poate nu gândisem, ci doar simţisem că sufletul ei şi felul ei de-a fi – îi ghicisem asta în ochi – înglobau ceva din care voiam să fac şi eu parte sau de care să fiu aproape.

Ce era oare?

Ah, o conştiinţă de sine şi o percepţie a situaţiei pe care râsul le făcea să dispară pentru o clipă, dar care apăreau din nou peste o clipă. Ceva calculat şi poate chiar sceptic din firea ei, ce voia să fie convins, dar care se temea să nu fie amăgit. În acel ceva se găsea vulnerabilitate, dar nu slăbiciune.

Îmi plăcuse atât de mult să vorbesc cu ea şi-mi plăcuse atât de mult să-i scriu! Faptul că spre ea mi se îndreptase primul gând a doua zi după ce ne cunoscuserăm nu însemna neapărat ceva, mi se întâmpla deseori asta, dar lucrurile nu se opriseră aici, de atunci mă gândisem la ea în fiecare zi, preţ de patru luni.

Nu ştiam dacă şi Ingvild simţea la fel. Probabil că nu, dar ceva din tonul scrisorilor ei îmi spunea că şi ea era entuziasmată şi atrasă de ceea ce se întâmpla.

*

La Førde, mama se mutase dintr-un apartament cu terasă într-un apartament la subsolul unei case din valea Angedalen, la zece minute de centru. Zona era frumoasă, cu pădure pe o parte şi un câmp mărginit de un râu pe cealaltă, dar apartamentul era mic, studenţesc, o cameră mare cu bucătărie şi baie, asta era tot. Avea să stea acolo până când găsea ceva mai bun de închiriat sau chiar de cumpărat. Intenţionasem să scriu cât timp stăteam cu mama, în cele două săptămâni înainte de a mă muta în sfârşit la Bergen; ea m-a sfătuit să ocup cabana unchiului ei, Steinar, care se găsea lângă căsuţa veche de lemn de pe fâneaţa de deasupra fermei unde crescuse bunica. M-a dus acolo cu maşina, am băut împreună câte o cafea în faţa căsuţei, apoi ea s-a întors acasă, iar eu am intrat în cabană. Pereţi de brad, podea de brad, tavan de brad şi mobilă de brad. Câte un covor ţesut, nişte picturi banale. Un teanc de reviste într-un coş, o sobă, o bucătărie mică.

Am tras masa lângă singurul perete fără fereastră, am pus vraful de hârtii într-o parte, teancul de casete în cea-

laltă şi m-am aşezat, gata de lucru. Dar nu puteam scrie. Golul pe care-l simţisem prima dată pe insula de lângă Antiparos revenise, îl simţeam din nou, întocmai ca înainte. Lumea era goală, sau nimic, o imagine, şi eu mă simţeam gol.

M-am culcat şi am dormit două ore. Când m-am trezit, afară se lăsa amurgul. Lumina gri-albăstruie a serii se întindea ca un văl peste pădure. Gândul de a scrie încă îmi repugna, aşa că în loc de asta m-am încălţat şi am ieşit afară.

Se auzea murmurul cascadei din pădurea de deasupra, în rest era complet linişte.

Nu, se auzeau de undeva nişte clopoţei sunând.

Am coborât la cărarea de lângă pârâu şi am urmat-o în sus spre pădure. Molizii erau mari şi întunecaţi, stânca de sub ei era acoperită de muşchi, ici şi colo se vedeau rădăcinile goale. Pe alocuri, arbori mici şi firavi de foioase încercau să se înalţe spre lumină, în altă parte apăruseră luminişuri mici în jurul trunchiurilor căzute. De-a lungul pârâului pădurea se deschidea, bineînţeles, acolo unde apa se învolbura şi se izbea de stânci şi de pietre, acolo unde se arunca şi se lovea de ele. Altminteri, totul era verde-închis din cauza acelor de brad. Îmi auzeam respiraţia, îmi simţeam bătăile inimii în piept, în gât şi tâmple în timp ce urcam. Murmurul cascadei a devenit tot mai puternic, şi în curând mă aflam pe un dâmb deasupra unui heleşteu mare, uitându-mă la stânca abruptă, golaşă, peste care apa se revărsa cu putere la vale.

Era frumos, dar nu-mi făcea nici un bine, aşa că am luat-o în sus prin pădure, pe lângă cascadă, şi m-am căţărat pe stânca golaşă, vrând s-o escaladez până în vârf, la câteva sute de metri deasupra mea.

Cerul era cenuşiu, apa care curgea lângă mine era lucioasă şi limpede ca sticla. Muşchiul pe care călcam era atât de ud, încât din el ţâşneau stropi când călcam; peste câteva momente piciorul mi-a alunecat, scoţând la iveală piatra întunecată de dedesubt.

Dintr-odată, ceva a sărit chiar în faţa picioarelor mele.

Înspăimântat, n-am putut face nici o mişcare. Parcă şi inima mi se oprise.

O creatură mică, gri a zbughit-o într-o parte. Era vreun şoarece sau un şobolan mic.

Am râs stingherit. Mi-am continuat urcuşul, dar sperietura pusese stăpânire pe mine: acum iscodeam cu nelinişte pădurea întunecoasă, iar vălul constant de sunet ţesut de cascadă, care îmi plăcuse până atunci, se transformase în ceva ameninţător, împiedicându-mă să aud şi altceva în afară de propria-mi respiraţie, aşa că, după câteva minute, m-am întors şi am luat-o din nou la vale.

M-am aşezat lângă grătarul de piatră din faţa căsuţei şi mi-am aprins o ţigară. Cred că era unsprezece, poate unsprezece şi jumătate. Căsuţa arăta aşa cum trebuie să fi arătat când lucra bunica acolo, în anii ’20—’30. Da, totul arăta mai mult sau mai puţin aşa cum arătase atunci. Cu toate astea, totul era diferit. Era august 1988, eram optzecist, contemporan cu Duran Duran şi The Cure, nu cu muzica la vioară şi acordeon pe care o asculta bunicul atunci când, pe înserate, urca anevoie dealul alături de un prieten pentru a le curta pe bunica şi pe surorile ei. Nu era locul meu acolo, simţeam asta cu toată fiinţa. Nu mă ajuta nici gândul că pădurea era de fapt o pădure din anii ’80, iar munţii erau munţi din anii ’80.

Atunci ce căutam acolo?

Voiesem să scriu. Dar nu puteam, eram doar eu acolo, singur până în adâncul sufletului.

Când s-a terminat săptămâna şi mama a apărut cu maşina pe aleea de pietriş, eu o aşteptam pe trepte, cu rucsacul între picioare, fără să fi scris măcar un cuvânt.

— A fost bine? m-a întrebat ea.

— Da, da, i-am răspuns. Numai că nu am prea scris.

— Nu, a spus ea privindu-mă cercetător. Dar poate că ţi-a prins bine să te odihneşti puţin.

— Da, sigur, am zis în timp ce fixam centura de siguranţă, apoi ne-am întors la Førde, unde ne-am oprit să cinăm la Hotelul Sunnfjord.

Am ocupat o masă la fereastră, mama şi-a agăţat geanta de scaun, după care ne-am îndreptat către bufetul din mijlocul sălii ca să ne servim. Era aproape gol înăuntru. Când ne-am aşezat, fiecare cu o farfurie înainte, a venit la noi un chelner, eu am cerut o cola, mama o apă minerală

Farris; după ce am rămas singuri, ea a început să vorbească despre planurile ei de a organiza la şcoală un curs de perfecţionare în psihiatrie, care acum păreau să se materializeze. Găsise chiar un spaţiu potrivit – o şcoală veche, superbă, din câte spunea ea, aflată nu departe de şcoala sanitară. Avea suflet, zicea mama, o clădire veche din lemn, cu încăperi mari, tavane înalte, complet diferită de buncărul înghesuit de cărămidă în care ţinea acum cursurile.

— Sună bine, am spus eu uitându-mă spre parcare, unde câteva maşini străluceau în bătaia soarelui.

Versantul de pe cealaltă parte a râului era complet verde, în afară de o parcelă care fusese dinamitată şi pe care se înălţa o casă ce părea să vibreze într-o multitudine de culori.

Chelnerul s-a întors, iar eu mi-am băut paharul cu cola dintr-o înghiţitură lungă. Mama a adus vorba despre legătura mea cu Gunnar. Mi-a zis că, după cât se părea, aproape îl internalizasem şi-l transformasem în supraeu, cel care-mi spunea ce puteam şi ce nu puteam să fac, ce era rău şi ce nu era.

Am pus deoparte cuţitul şi furculiţa şi m-am uitat la ea.

— Mi-ai citit jurnalul?

— Nu, nu jurnalul. Dar ai lăsat o carte pe care ai scris-o în vacanţă. Tu eşti de obicei deschis şi-mi spui tot.

— Dar era un jurnal, mamă, am spus. Nu se citesc jurnalele altor oameni.

— Nu, normal că nu. Ştiu asta. Dar când l-ai lăsat pe masa din camera de zi, n-am avut impresia că voiai să-l ţii ascuns.

— Dar ai văzut bine că era jurnal, nu?

— Nu, a zis ea. Era un jurnal de călătorie.

— OK, OK. A fost greşeala mea. N-ar fi trebuit să-l las acolo. Dar ce ziceai de Gunnar, că l-am internalizat? Ce-ai vrut să spui cu asta?

— Aşa mi s-a părut din visul pe care-l descrii şi din gândurile tale ulterioare.

— Da?

— Tatăl tău a fost foarte sever cu tine când erai copil. Apoi a dispărut brusc, şi poate că ai avut impresia că puteai

face ce vrei. Aşa că ai două seturi de norme, dar ambele au venit din exterior. E vorba de a-ţi stabili propriile limite. Trebuie să vină din interior, din tine însuţi. Tatăl tău nu le avea, şi poate de aceea a fost atât de confuz.

— Este, am corectat-o. Încă trăieşte, din câte ştiu. În orice caz, am vorbit cu el la telefon acum o săptămână.

— Dar acum parcă l-ai pus pe Gunnar în locul tatălui tău, a continuat ea aruncându-mi o privire fugară. Asta nu are nimic de-a face cu Gunnar, e vorba de propriile tale limite. Însă acum eşti matur, trebuie să descoperi tu singur.

— Păi tocmai asta încerc să fac ţinând jurnalul, am spus. Dar dacă îl citeşte toată lumea, cum să mai descopăr şi eu câte ceva?

— Îmi pare rău, a zis mama. Chiar nu credeam că-l vezi ca pe un jurnal. Nu l-aş fi citit niciodată dacă aş fi ştiut.

— Ţi-am zis că-i OK. Luăm şi desert?

Am stat de vorbă în camera ei până seara târziu, apoi am ieşit în hol, am închis uşa după mine, am luat salteaua gonflabilă rezemată de perete în baia mică, am întins-o pe podea, am aşternut un cearşaf, m-am dezbrăcat, am stins lumina şi m-am întins la somn. Abia o auzeam cum se mişca încet; din când în când, câte-o maşină trecea cu zgomot pe-afară. Mirosul de plastic al saltelei îmi amintea de copilărie, de excursiile cu cortul, de peisajele deschise. Timpurile se schimbaseră, dar sentimentul de expectativă era acelaşi. A doua zi urma să plec spre Bergen, marele oraş studenţesc, să stau în apartamentul meu şi să merg la Academia de Scriere Creativă. Serile şi nopţile aveam să mă duc la Café Opera sau să merg la concertele unor trupe tari la Hulen. Era fantastic. Dar cel mai fantastic era faptul că Ingvild se muta în acelaşi oraş. Stabiliserăm să ne întâlnim, aveam numărul ei şi urma să o sun când ajungeam.

Era prea bine ca să fie adevărat, mă gândeam eu în timp ce stăteam întins pe salteaua gonflabilă, plin de nelinişte şi de bucurie pentru ceea ce era pe cale să înceapă. M-am întors întâi pe o parte, apoi pe cealaltă, moment în care am auzit-o pe mama vorbind prin somn în camera de zi. „Da”, a zis ea. A urmat o pauză lungă. „Da, a spus din nou. Aşa e.” Pauză lungă. „Da. Da. Mhm. Da.”

A doua zi, mama m-a dus la Handelshuset, voia să-mi cumpere o geacă şi pantaloni. Am găsit o geacă de blugi cu reverele din piele, nu arăta rău, şi nişte pantaloni verzi în stil militar, plus o pereche de pantofi negri. Apoi m-a dus la autobuz, mi-a dat bani de bilet şi a rămas în faţa maşinii, făcându-mi cu mâna în timp ce autobuzul ieşea din staţie ca să intre pe şosea.

După câteva ore cu păduri, lacuri, munţi vertiginos de înalţi şi fiorduri înguste, ferme şi câmpuri, un feribot, o vale lungă şi adâncă, în care autobuzul a coborât parcă într-o clipită din vârful unui versant, şi un şir nesfârşit de tuneluri, a început să crească numărul caselor şi indicatoarelor, se iveau tot mai multe zone locuite, apăreau clădiri industriale, garduri, benzinării, centre comerciale şi blocuri pe ambele laturi ale şoselei. Am văzut un indicator către Şcoala de Business şi m-am gândit că acolo mersese Mykle cu patruzeci de ani înainte, am văzut Spitalul de Psihiatrie Sandviken tronând ca o fortăreaţă la baza muntelui, iar pe partea cealaltă apa strălucea în soarele după-amiezii, cu iahturi şi bărci ce se vedeau neclar prin ceaţă, cu insule şi munţi şi cerul jos de deasupra Bergenului pe fundal.

Am coborât din autobuz la capătul vechiului chei Bryggen. Yngve era în schimbul de seară la Hotelul Orion, şi eu urma să iau de acolo cheile de la apartamentul lui. Oraşul era scufundat în toropeala pe care doar după-amiezile târzii de vară o aduc cu sine. Când şi când trecea câte-o siluetă, abia mişcându-şi picioarele, în pantaloni scurţi şi tricou, cu umbra lungă tremurând în urmă. Ziduri licărind în soare, frunze nemişcate în copaci, un iaht plecând din port cu un zgomot surd şi catargele goale.

Recepţia hotelului era plină de oameni, Yngve, prins cu treabă în spatele ghişeului, s-a uitat la mine şi a spus că tocmai sosise un autobuz cu americani. „Vezi şi tu, aici e cheia, ne vedem mai târziu, bine?”

Am luat autobuzul până la Danmarksplass şi am urcat cei trei sute de metri până la apartamentul lui, am deschis uşa, am pus rucsacul în hol şi-am stat locului o clipă, gândindu-mă ce să fac. Ferestrele dădeau spre nord şi soarele bătea dinspre vest, apunând deasupra mării, astfel că încăperile erau întunecoase şi reci. Mirosea a Yngve acolo. Am intrat

în camera de zi şi m-am uitat în jur, apoi m-am dus în dormitor. Era un poster nou pe perete, o fotografie nepământeană a unei femei goale, dedesubtul ei scria *Munch og fotografi*. Mai erau şi poze făcute de el, câteva din Tibet, cu pământul roşu, strălucitor, o gaşcă de fete şi băieţi zdrenţăroşi se lăsaseră fotografiaţi, cu privirile sumbre şi străine. Într-un colţ, lângă uşa glisantă, era chitara rezemată de amplificator. Pe el era o cutie mare de rezonanţă. O pătură albă, simplă, de la Ikea şi două perne transformaseră patul într-o canapea.

Îl vizitasem pe Yngve de mai multe ori în timpul liceului, şi pentru mine camerele lui aveau ceva sacru, reprezentau ceea ce era el şi ceea ce voiam eu să devin. Ceva aflat în exteriorul meu, în care urma să intru şi eu într-o zi.

Acum eram aici, m-am gândit, şi m-am dus în bucătărie ca să-mi fac nişte tartine pe care le-am mâncat stând în picioare în faţa ferestrei ce dădea spre casele vechi, muncitoreşti, înşirate până jos, la Fjøsangerveien. Pe partea cealaltă, catargul de pe Muntele Ulriken licărea în lumina soarelui.

Mi-a trecut prin minte că fusesem mult singur în ultima vreme. În afară de puţinele zile în care fusesem mai întâi cu Hilde şi apoi cu mama, nu mai avusesem companie de când îmi luasem rămas-bun de la Lars la Atena. Aşa că eram nerăbdător ca Yngve să vină acasă.

Am pus un disc al celor de la The Stranglers şi m-am făcut comod pe canapea cu unul din albumele lui de poze. Mă durea stomacul fără să ştiu de ce. Aveam un fel de poftă, dar nu de mâncare, ci de altceva.

Venise oare şi Ingvild în oraş? Poate că stătea undeva într-unul din sutele de mii de apartamente din jurul meu?

Una din primele întrebări pe care mi le-a pus Yngve când a venit a fost cum mergeau lucrurile cu Ingvild. Nu-i spusesem multe, doar câteva cuvinte atunci când stătuserăm pe trepte mai devreme în vara aceea, atât, dar fusese suficient ca să înţeleagă că era ceva serios. Poate şi că era important pentru mine.

I-am spus că venea în oraş cât de curând, că avea să locuiască în Fantoft şi că urma s-o sun pentru a fixa o primă întâlnire.

— Poate că ăsta o să fie anul tău, a zis el. Iubită nouă, Academia de Scriere Creativă...

— Încă nu suntem iubiţi.

— Nu, dar din câte-mi spui, e şi ea interesată, nu?

— Poate puţin. Dar mă îndoiesc că sentimentul e la fel de puternic din partea ei.

— Poate deveni, numai să-ţi joci bine cărţile.

— Măcar de data asta, nu?

— N-am zis asta, a spus el uitându-se la mine. Vrei un pic de vin?

— Da, sigur.

S-a ridicat şi a dispărut în bucătărie, a revenit cu o carafă în mână, după care a intrat în baie. Am auzit un destupat şi nişte gâlgâieli, apoi ceva curgând, până când a ieşit cu carafa plină în mână.

— Din colecţia 1988, a zis el. Dar e bunicel. Şi e din plin.

Am luat o înghiţitură. Era atât de acru, încât mi s-a strepezit limba.

Yngve a zâmbit.

— Bunicel? am spus.

— Gustul e relativ, fireşte. Trebuie să-l compari cu alte vinuri de casă.

Am băut o vreme fără să ne spunem nimic. Yngve s-a ridicat şi s-a îndreptat către chitară şi amplificator.

— Am mai scris nişte piese de când ai fost ultima dată aici. Vrei să le auzi?

— Da, clar, am zis.

— Sau, mă rog, nu-s chiar piese, a spus el în timp ce-şi fixa cureaua peste umăr. Sunt doar câteva riffuri, de fapt.

M-a cuprins o duioşie bruscă pentru Yngve văzându-l cum stătea acolo.

A pornit amplificatorul, s-a întors cu spatele către mine ca să acordeze chitara, a ajustat cutia de rezonanţă şi a început să cânte.

Duioşia a dispărut, căci piesa era bună, sunetul chitarei era amplu şi maiestuos, riffurile melodioase şi antrenante, părea un amestec între The Smiths şi The Chameleons. Nu înţelegeam de unde i se trăgea talentul. Atât muzicalitatea, cât şi dexteritatea lui erau mult peste ale mele. Era pur şi

simplu înzestrat, din primul moment, ca şi cum aşa ar fi fost întotdeauna.

Abia când a terminat şi a pus chitara deoparte s-a întors către mine.

— Sună foarte bine, am zis.

— Crezi? a spus el aşezându-se din nou pe canapea. Sunt doar câteva idei. Mi-ar trebui nişte texte ca să aibă o formă finală.

— Nu înţeleg de ce nu cânţi într-o trupă.

— Mai cânt câteodată cu Pål, dar nu mai ştiu pe nimeni care să se priceapă la muzică. Dar acum eşti aici.

— Eu nu mă pricep la muzică.

— Dar poţi să scrii nişte texte, nu? Şi ştii să cânţi şi la tobe.

— Nu, am spus. Nu-s destul de bun. Dar aş putea scrie ceva. Mi-ar plăcea.

— Fă-o atunci, a zis el.

Se apropia toamna, mă gândeam în timp ce aşteptam taxiul pe strada de lângă şirul lung de case lipite. Se simţea un fel de apăsare în noaptea luminoasă de vară, imposibil de localizat, dar de netăgăduit. Un semn ce prevestea ceva umed şi întunecos şi mohorât.

Taxiul a ajuns după câteva minute, am urcat, iar şoferul a condus într-o goană nebună până în Danmarksplass, pe lângă cinematograful mare şi peste un pod, de-a lungul Parcului Nygård şi până în centru, unde nu mai ştiam încotro s-o iau, străzile erau doar străzi, casele doar case, eu mă pierdeam în marele oraş, eram înghiţit de el şi-mi plăcea, pentru că asta mă revela pe mine însumi: bărbatul tânăr în drum spre marele oraş, plin de sticlă şi beton şi asfalt, oameni străini la lumina felinarelor şi nenumărate ferestre şi indicatoare. Mă treceau fiori pe spate în timp ce înaintam spre centru. Motorul huruia, luminile semaforului s-au schimbat din verde în roşu, ne-am oprit în dreptul unui loc care trebuie să fi fost staţie de autobuz.

— Nu aici am fost data trecută? am întrebat eu făcând semn din cap către clădirea de pe cealaltă parte a drumului.

— Aşa-i, a spus Yngve.

Aveam şaisprezece ani atunci, îl vizitam pentru prima dată; ca să pot intra, o ţinusem de mână pe una dintre fetele din gaşcă. Împrumutasem deodorantul lui Yngve, iar el, în minutele de dinaintea plecării, se pusese în faţa mea, îmi suflecase mânecile la cămaşă, îmi dăduse gelul lui de păr, mă urmărise în timp ce mă dădeam cu el şi spusese: „Bine, să mergem”.

Acum aveam nouăsprezece ani şi toate astea erau ale mele.

Am întrezărit lacul din mijlocul oraşului, apoi am luat-o la stânga, pe lângă o clădire mare de beton.

— Asta e Grieghallen, a spus Yngve.

— Deci aici e, am zis.

— Şi acolo e Mekka, a adăugat el, dând din cap către un magazin. E cel mai ieftin din oraş.

— Tu de acolo faci cumpărături?

— Când rămân fără bani, da. Oricum, asta e Nygårdsgaten. Îţi aminteşti textul celor de la The Aller Værste: „Alergam în jos pe Nygårdsgata de parcă eram în Vestul Sălbatic”.

— Da, am zis eu. Dar „Disken”? „Am intrat în Disken, unde era al naibii de mare îmbulzeală”?

— Era discoteca de la Hotel Norge. Chiar acolo, în spate. Dar acum îi zice altfel.

Taxiul a tras la marginea trotuarului şi a oprit.

— Am ajuns, a spus şoferul.

Yngve i-a întins o bancnotă de o sută, eu am coborât şi m-am uitat în sus la reclama de pe clădirea lângă care ne aflam. *CAFÉ OPERA*, era scris cu roşu şi negru pe un fundal alb. În vitrinele largi era plin de oameni, ca nişte umbre printre flăcările mici şi clare ale lumânărilor. Yngve a coborât pe partea cealaltă, i-a spus la revedere şoferului şi a trântit uşa.

— Hai să mergem, a zis el. S-a oprit la intrare şi a aruncat o privire în local. S-a uitat la mine: Nimeni cunoscut. Mergem sus.

Am urcat scările după el, apoi, trecând pe lângă nişte mese, am ajuns la bar, care era poziţionat exact în acelaşi fel ca la parter. Mai fusesem acolo, însă doar în trecere şi în timpul zilei: acum era altceva. Toţi clienţii beau bere.

Localul arăta aproape ca un apartament care fusese umplut cu mese şi scaune şi un bar în unghi ascuţit în mijloc.

— Uite-l pe Ola! a spus Yngve.

M-am uitat în direcţia spre care arătase din cap. Ola, pe care-l întâlnisem o dată în vara aceea, stătea la o masă cu încă trei. A zâmbit şi ne-a făcut semn cu mâna. Ne-am dus către el.

— Caută un scaun, Karl Ove, să ne aşezăm aici, a zis Yngve.

Era un scaun lângă pian, în capătul celălalt al sălii, m-am dus acolo şi l-am luat, simţindu-mă de parcă aş fi fost în pielea goală. Oare aşa se făcea? Puteam să-l car aşa prin local? Unii se uitau la mine, erau studenţi, obişnuiţi de-ai barului, şi m-am înroşit, dar nu aveam de ales, aşa că am cărat scaunul până la masa la care Yngve se aşezase deja.

— El e fratele meu mai mic, Karl Ove, a spus el. O să înceapă cursurile la Academia de Scriere Creativă.

A zâmbit când m-a prezentat. Am văzut în treacăt privirile celor trei pe care nu-i cunoşteam, două fete şi un băiat.

— Deci tu eşti celebrul frate mai mic, a zis una dintre fete. Avea păr blond şi ochi mici, care aproape că nu se mai vedeau când zâmbea.

— Kjersti, a spus ea.

— Karl Ove, am zis.

Cealaltă fată avea părul negru tuns paj, cu breton, un ruj roşu intens şi haine negre. S-a prezentat, apoi cel care stătea lângă ea – un tip timid cu păr blond-roşcat şi ten palid – a făcut la fel în timp ce-mi zâmbea larg. Le-am uitat numele în clipita următoare.

— Vrei o bere? m-a întrebat Yngve.

Voia să plece şi să mă lase singur acolo?

— Da, sigur, am zis.

El s-a ridicat. Eu m-am uitat la masă. Dându-mi seama că puteam fuma, am scos pachetul de tutun şi am început să rulez.

— Ai f-fost la R-Roskilde? m-a întrebat Ola.

El era primul bâlbâit pe care-l cunoscusem de pe vremea grădiniţei. N-ai fi crezut când te uitai la el. Avea ochelari negri în stil Buddy Holly, păr castaniu, trăsături regulate ale feţei şi, chiar dacă nu se îmbrăca astfel încât să iasă în

evidenţă, avea totuşi ceva care, la prima noastră întâlnire, mă dusese cu gândul la membrul unei trupe de rock. La fel şi acum. Avea o cămaşă albă, blugi negri şi o pereche de pantofi negri cu vârful destul de ascuţit.

— Da, am zis eu. Dar n-am văzut multe trupe.

— De ce n-nu?

— Se întâmplau atâtea alte lucruri acolo.

— Da, îmi î-închipui, a spus Ola zâmbind.

Nu trebuia să stai mult cu el până să-ţi dai seama că era bun la suflet. Mă bucuram că era prietenul lui Yngve, iar bâlbâiala, care mă deranjase data trecută – avea Yngve prieteni care se bâlbâiau? – nu mai părea la fel de importantă acum, când vedeam că fratele meu mai avea şi alţi prieteni. Nici unul nu făcea caz de bâlbâială, nici cu indulgenţă, nici cu condescendenţă, iar ceea ce simţeam eu când deschidea gura – că situaţia în sine, faptul că el se bâlbâia şi eu trebuia să ignor asta, era atât de evidentă şi de neplăcută, oare nu-şi dădea seama că nu mă puteam gândi la altceva în timp ce vorbea? – nu se citea pe feţele lor.

Yngve mi-a pus berea în faţă şi s-a aşezat.

— Şi ce scrii tu? m-a întrebat fata cu părul brunet. Poezie sau proză?

Şi ochii îi erau închişi la culoare. Exista fără îndoială o anume rezervă în atitudinea ei.

Am luat o înghiţitură zdravănă de bere.

— Acum lucrez la un roman, am zis. Dar sigur o să facem şi poezie. Din asta nu am prea scris, dar poate că o să trebuiască... he-he!

— Nu tu aveai o emisiune la radio şi din astea? a intervenit Kjersti.

— Şi o rubrică în ziarul local, a adăugat Yngve.

— Ba da, am spus. Dar e ceva vreme de-atunci.

— Şi despre ce-i romanul tău? a vrut să ştie bruneta.

Am ridicat din umeri.

— Despre tot felul de lucruri. E un fel de amestec între Hamsun şi Bukowski, aş zice. Ai citit ceva de Bukowski?

Ea a scuturat din cap şi a întors capul să vadă cine urca scările.

Kjersti a râs.

— O să-l aveţi profesor pe Hovland, ţi-a spus Yngve? E formidabil!

— Da, am zis.

A urmat o pauză scurtă. Ieşind din centrul atenţiei, m-am lăsat încet pe spate în timp ce restul discutau. Se ştiau de la secţia lor, studii media, şi despre asta vorbeau. Nume de profesori şi teoreticieni, titluri de cărţi, discuri şi filme au trecut o vreme prin aer dintr-o parte şi din alta a mesei. În timp ce stăteau de vorbă, Yngvse a scos un portţigaret, a înfipt o ţigară în el şi a început să fumeze cu mişcări pe care însăşi prezenţa portţigaretului le făcea să pară studiate. Am încercat să nu mă uit la el, m-am prefăcut că nu observam nimic, aşa cum făceau şi ceilalţi.

— Încă o bere? am întrebat în schimb, iar când el a încuviinţat din cap, m-am dus la bar.

Unul dintre barmani era lângă dozatorul de bere, pe partea opusă, şi celălalt punea o tavă cu pahare într-o deschizătură care mi-am dat seama că era un ascensor de bucătărie.

Ce nemaipomenit, un lift mic care transporta tot felul de lucruri între etaje!

Barmanul de lângă dozatorul de bere s-a întors parcă în reluare, eu am ridicat două degete, dar el n-a zis nimic, pur şi simplu s-a răsucit la loc. Când celălalt barman şi-a întors faţa spre mine, m-am aplecat uşor peste tejghea ca să-i dau de înţeles că voiam să comand.

— Da? a zis el.

Avea un prosop alb peste umăr şi un şorţ negru peste o cămaşă albă, favoriţi lungi şi ceva ce semăna a tatuaj pe gât. Până şi barmanii arătau bine în oraşul ăsta.

— Două beri, am spus.

Ţinea cu o singură mână cele două pahare, fiecare sub câte un dozator, în timp ce-şi rotea privirea prin bar.

O figură cunoscută s-a ivit din partea cealaltă, era prietenul lui Yngve, Arvid, cu alţi doi, şi cu toţii s-au îndreptat către masa fratelui meu.

Primul barman a pus două halbe de jumătate de litru pe tejghea.

— Şaptezeci şi patru de coroane.

— Dar am comandat la el! am spus eu arătând din cap către celălalt.

— Tocmai ai comandat două la mine. Dacă ai comandat două şi la el, trebuie să plăteşti pentru patru.

— Dar n-am destui bani.

— Şi atunci să arunc berea? Trebuie să fii atent când faci o comandă. O sută patruzeci şi opt de coroane, te rog.

— Stai un pic, am zis eu, după care m-am dus la Yngve. Ai bani? l-am întrebat. Ţi-i dau înapoi când îmi primesc creditul de studii.

— Nu trebuia să-mi faci tu cinste?

— Ba da...

— Ţine, a zis el întinzându-mi o bancnotă de o sută.

Arvid s-a uitat la mine.

— A, tu erai!

— Da, am spus schiţând un zâmbet. Nu ştiam exact ce să fac, până la urmă am arătat înspre bar, am murmurat: Trebuie să... şi apoi m-am dus să plătesc.

Când m-am întors, se aşezaseră la altă masă.

— Ai cumpărat *patru* beri? a zis Yngve. De ce?

— Aşa s-a nimerit, am spus. O încurcătură cu comenzile.

*

În dimineaţa următoare a plouat. Am rămas în apartament toată ziua, în timp ce Yngve era la serviciu. Poate din cauza întâlnirii cu colegii lui de facultate sau poate doar din cauză că se apropia începutul şcolii, în orice caz, m-am panicat brusc, nu mai eram bun de nimic şi în curând aveam să stau cot la cot cu ceilalţi studenţi, care probabil că erau mult mai experimentaţi şi mult mai buni, scriind texte, citindu-le cu voce tare şi primind evaluări.

Am luat o umbrelă de pe raftul cuierului, am deschis-o şi am pornit în pas alert la vale, prin ploaie. Din câte-mi aminteam, era o librărie în Danmarksplass. Da, aşa era. Am deschis uşa şi am intrat, nu era picior de om înăuntru; vindea mai mult birotică, aşa părea, dar avea şi câteva rafturi cu cărţi peste care mi-am aruncat privirea, cu umbrela ce picura în mână. Aveam foarte puţini bani, aşa că am ales o ediţie de buzunar, *Foamea* de Hamsun. A costat 39,50 coroane, am mai rămas cu douăsprezece, cu care am cumpărat o pâine bună de la brutăria din mica

piaţă din spate. Am hoinărit apoi pe dealuri prin ploaia care, alături de pătura grea şi întunecoasă de nori, schimba întreg peisajul, parcă închizându-l în sine. Apa şiroia pe geamuri şi pe capotele maşinilor, scurgându-se din streşini la vale, unde forma dâre ca nişte brazde de plug. Apa curgea în şuvoaie pe lângă mine pe măsură ce urcam anevoie panta, în timp ce ploaia ropotea pe umbrelă, iar plasa cu pâinea şi cartea mi se loveau de şold la fiecare pas.

Am intrat în apartament. Lumina era slabă, în colţurile cele mai îndepărtate de ferestre era întuneric, dar toată mobila şi toate lucrurile îşi făceau simţită prezenţa. Era imposibil să te afli acolo fără să-l simţi pe Yngve, personalitatea lui parcă pătrunsese în fiecare detaliu al încăperilor. Când mi-am tăiat câteva felii din pâinea proaspătă pe blatul din bucătărie şi am luat margarină şi brânză, m-am întrebat ce fel de atmosferă ar fi radiat camera mea dacă ar fi fost cineva căruia să-i pese de asta. Yngve fusese cel care-mi găsise o garsonieră, ştia o fată care urma să plece pentru un an în America de Sud; ea locuia în zona Sandviken, pe strada Absalon Beyer, şi puteam sta acolo până vara următoare. Eram norocos, majoritatea studenţilor nou-veniţi locuiau la început într-un cămin, fie în Fantoft, unde tata avusese o cameră în perioada studiilor când eram mic, fie în Alrek, unde Yngve locuise în primele şase luni. Nu te băga nimeni în seamă dacă stăteai la cămin, ştiam eu, grozav era să stai în centru, ideal în apropiere de piaţa Torgalmenningen, dar şi în Sandviken era bine.

Am mâncat, am strâns masa şi m-am aşezat să citesc în camera de zi cu o ţigară şi o ceaşcă de cafea. De obicei citeam repede, devoram paginile fără să mă preocupe felul în care erau scrise, ce tehnică sau ce limbaj folosise autorul, singurul lucru care mă interesa era acţiunea, care mă acapara cu totul. De data asta am încercat să citesc încet, frază cu frază, să fiu atent la conţinutul lor şi, dacă ceva mi se părea important, să subliniez cu creionul pe care-l ţineam în mână.

Încă de pe prima pagină am descoperit ceva. Era acolo o schimbare de timp verbal. Mai întâi folosise trecutul, apoi

trecuse brusc la prezent, după care se întorsese la trecut. Am subliniat asta, am pus cartea deoparte şi am luat o foaie de pe biroul din dormitor. Odată întors pe canapea, am notat:

Hamsun, Foamea, Notiţe, 14.8.1988

Începe cu generalităţi, despre oraş. Perspectiva e una distantă. Apoi personajul principal se trezeşte. Trece de la trecut la prezent. De ce? Pentru a face totul mai intens, probabil.

Afară turna cu găleata. Vacarmul traficului de pe Fjøsangerveien se auzea aproape ca un ocean. Am continuat să citesc. Povestea era frapant de simplă. Personajul se trezeşte în camera lui, coboară scările în linişte, fiindcă nu şi-a plătit chiria de ceva vreme, şi iese în oraş. Nu se întâmplă nimic deosebit, doar rătăceşte de colo colo şi îi e foame şi se gândeşte la asta. Şi eu puteam scrie exact la fel. Cineva se trezeşte într-o garsonieră şi iese. Dar trebuie să aibă o chestie, ceva aparte, cum ar fi, de exemplu, faptul că i-e foame. Despre asta era vorba. Dar ce putea fi?

Scrisul nu era nici o vrăjitorie. Trebuia doar să găseşti o chestie, aşa cum făcuse Hamsun.

Grija şi neliniştea mi s-au evaporat parţial când m-am gândit la asta.

Când Yngve s-a întors acasă, dormeam pe canapea. M-am ridicat în momentul în care am auzit uşa şi mi-am frecat faţa cu mâinile de câteva ori, dintr-un motiv sau altul nu voiam să se vadă că dormisem în miezul zilei.

L-am auzit punând rucsacul pe podeaua din hol, apoi şi-a atârnat geaca în cuier şi m-a salutat în treacăt în drum spre bucătărie.

Mai văzusem expresia aceea închisă. Nu voia să aibă de-a face cu nimeni, cu atât mai puţin cu mine.

— Karl Ove? a strigat el după un timp.

— Da? am răspuns.

— Hai aici un pic.

Am făcut cum îmi zisese, oprindu-mă în faţa uşii.

— Cum ai tăiat de fapt din brânză? Nu trebuie să tai felii aşa de groase. Să-ţi arăt eu cum se face?

A pus feliatorul pe brânză şi a tăiat o felie.

— Uite. Vezi cât de uşor e să tai felii subţiri?

— Da, am spus eu, dând să plec.

— Încă ceva, a zis el.

M-am întors încă o dată.

— Când mănânci aici, trebuie să strângi firimiturile. Nu vreau să fiu nevoit să curăţ după tine.

— Nu, am spus eu, după care am intrat în baie. Aveam lacrimi în ochi şi mi-am clătit faţa de câteva ori cu apă rece, m-am şters, am mers în camera de zi, m-am aşezat şi am început să citesc *Foamea* în timp ce-l auzeam cum mănâncă în bucătărie, cum strânge şi cum se duce în dormitor. După o vreme s-a făcut linişte deplină şi mi-am dat seama că adormise.

Un episod asemănător a avut loc şi a doua zi, de data asta s-a enervat că nu ştersesem podeaua din baie după ce făcusem duş. S-a răstit la mine de vreo două ori, ca şi cum s-ar fi aflat la un nivel superior. Fără să comentez, am pus capul în pământ şi am făcut cum îmi ceruse, dar clocoteam de furie. Mai târziu în aceeaşi zi, când ne întorceam de la cumpărături şi am închis portiera într-un fel care i s-a părut prea tare – „Trebuie să trânteşti uşa în halul ăsta? Nu poţi să fii puţin atent? Nu-i maşina mea!” – am explodat.

— Termină, nu-mi mai spune ce să fac, auzi? am strigat. Nu mai suport! Mă tratezi ca pe un mucos! Mă iei tot timpul la rost!

S-a uitat scurt la mine, legănând în mână cheile maşinii.

— Înţelegi? am zis eu cu ochi scăpărători.

— N-o s-o mai fac niciodată, a spus el.

Şi nici nu a mai făcut-o vreodată.

Am ieşit de mai multe ori în săptămâna aceea, şi de fiecare dată se întâmpla acelaşi lucru: Yngve întâlnea persoane pe care le ştia, mă prezenta spunând că eram fratele lui şi că urma să încep cursurile la Academia de Scriere Creativă. Asta îmi dădea un avantaj, eram deja cineva, nu trebuia să demonstrez acest lucru, dar în acelaşi timp făcea lucrurile mai dificile, căci trebuia să mă ridic la înălţimea aşteptărilor. Să spun ceea ce ar fi spus un scriitor în devenire, ceva ce nu le trecuse niciodată prin minte. Dar nu mergea aşa. Se gândiseră la toate, cu toţii ştiau mai multe decât mine, da, atât de multe, încât mi-am dat seama că lucrurile pe care le spuneam şi gândeam erau

lucrurile pe care le spuseseră şi gândiseră cu o bună bucată de timp înainte şi pe care le lăsaseră în urmă.

Totuşi, îmi plăcea să beau cu Yngve. Înflăcărarea creştea în amândoi după câteva halbe, tot ceea ce ridica o barieră între noi în timpul zilei – tăcerea ce se putea ivi oricând, iritarea ce se putea instala, faptul că dintr-odată nu mai găseam puncte comune, deşi erau atât de multe – toate astea dispăreau în entuziasmul tot mai intens, căruia i se asocia o căldură plăcută: ne uitam unul la altul şi ştiam cine eram. Mergeam prin oraş pe jumătate beţi, urcam dealurile până la apartament, nimic nu era periculos, nici măcar tăcerea, în jurul nostru lumina felinarelor strălucea pe asfaltul lucios, taxiurile goneau întunecate pe lângă noi, din când în când vedeam un bărbat sau o femeie sau alţi tineri care fuseseră în oraş, şi puteam să mă uit la Yngve, care mergea uşor aplecat în faţă, întocmai ca şi mine, şi să-l întreb: „Cum mai e cu Kristin, ai reuşit s-o uiţi?” Iar el putea să se uite la mine şi să răspundă: „Nu, n-o s-o uit niciodată. Nimeni nu se poate compara cu ea”.

Burniţa, norii ce se precipitau deasupra noastră, reflectând luminile oraşului, faţa serioasă a lui Yngve. Mirosul puternic de gaze de eşapament care mi-am dat seama că persista peste Danmarksplass. Motoreta cu doi adolescenţi oprită la semafor; el, care conducea, cu piciorul pe asfalt, ea, care stătea în spate, cu braţele strâns în jurul lui.

— Îţi aminteşti când Stina a terminat-o cu mine? am zis.

— Nu prea, a spus el.

— Mi-ai cântat The Aller Værste. „Toate trec, toate pier.”

S-a uitat la mine şi a zâmbit.

— Serios?

Am încuviinţat din cap.

— E valabil şi pentru tine acum. Va trece. Apoi te vei îndrăgosti tot aşa de alta.

— Câţi ani aveai atunci? Doisprezece? Nu e chiar acelaşi lucru. Kristin era iubirea *vieţii* mele. Şi am doar o singură viaţă.

Nu i-am răspuns nimic. Am urcat dealul pe cealaltă parte a vechiului şantier naval Verftet, apoi am luat-o la stânga pe lângă clădirea imensă de cărămidă roşie care ştiam că era o şcoală.

— Dar m-am ales cu ceva din asta, a adăugat el. De când nu-mi mai pasă de alte fete, au devenit brusc interesate de mine. Nu-mi pasă câtuşi de puţin, şi *atunci* le pot avea.

— Ştiu că aşa se face, am spus. Problema mea e că nu reuşesc să nu-mi pese. Ingvild, de exemplu. Devin atât de al dracu' de agitat când ne întâlnim, încât nu reuşesc să scot o vorbă. Apoi ea crede că eu *sunt* aşa, şi nu e bine.

— Nu-i nimic, a zis Yngve. O să fie bine. Ea ştie cine eşti. Doar v-aţi scris toată primăvara şi vara.

— Dar tocmai asta e. În scris pot să fiu oricine vreau eu. Am tot timpul din lume, nu? Pot cântări lucrurile. Dar nu merge când o întâlnesc în realitate.

Yngve a pufnit.

— Nu te mai gândi atâta la asta, toate o să se rezolve. Şi ea o să simtă acelaşi lucru ca şi tine.

— Crezi?

— Da, sigur că da! Bea o bere cu ea şi relaxează-te puţin. O să fie bine.

Yngve a scos cheia din buzunar, a închis umbrela şi a intrat pe poartă, apoi a urcat treptele mici, alunecoase de la ploaie. Eu stăteam în spatele lui, aşteptându-l să deschidă uşa.

— Vrei să bem un pahar de vin înainte de culcare? m-a întrebat el.

Am clătinat din cap.

*

Pe parcursul săptămânii, nerăbdarea a crescut în mine, deveneam tot mai neliniştit, un sentiment pe care nu-l mai avusesem până atunci. Era probabil din cauză că voiam ca lucrurile să se urnească, să devină serioase. Şi voiam să fiu pe cont propriu, nu să depind de Yngve pentru orice făceam. Împrumutasem deja vreo două sute de coroane de la el şi încă mai aveam nevoie de vreo două sute până-mi venea creditul de studii. Fusesem atât de prost la plecarea de la Håfjord, încât anunţasem că mă mutam şi dădusem adresa lui Yngve, aşa că, atunci când am sosit, mă aşteptau somaţii de plată de la compania de electricitate şi de la magazinul de la care cumpărasem sistemul audio. Ultima era mai gravă, dacă nu plăteam de data asta, aveau să mă dea în judecată pentru a recupera banii.

Dacă ar fi fost un sistem audio bun, nu m-aş fi pus de pricină, însă cel pe care-l cumpărasem era o porcărie. Yngve avea un amplificator NAD şi două boxe JBL mici, dar bune, iar Ola avea un sistem bun, cumpărase individual componentele, asta trebuia să am şi eu, nu un jaf de Hitachi.

În curând aveam să primesc în mână peste douăzeci de mii de coroane.

Mă gândeam dacă să-mi cumpăr o revistă porno. Locuiam acum într-un oraş mare, nu cunoşteam pe nimeni, trebuia doar să iau revista de pe raft, s-o pun pe tejghea, să plătesc, s-o vâr în pungă şi să plec acasă. Însă nu m-am putut hotărî, am stat de vreo două ori într-o tutungerie din apropiere şi privirea mi-a fost atrasă de capetele blonde şi de sânii mari, simpla vedere a pielii tipărite pe foi lucioase îmi punea un nod în gât. Dar întotdeauna puneam pe tejghea un ziar şi un pachet de ţigări, niciodată vreo revistă. Mai ales fiindcă locuiam la Yngve, nu mi se părea acceptabil să am lucruri ascunse pe acolo; pe deasupra, n-aş fi îndrăznit să mă uit în ochii vânzătorului când aş fi pus revista pe tejghea.

Trebuia să aştepte.

Ziua mutării a sosit, împreună cu Yngve mi-am cărat lucrurile aduse de la Håfjord din pivniţă în maşină; cele opt cutii de carton blocau complet geamul din spate în momentul în care Yngve, mai precaut decât de obicei, a demarat de la marginea trotuarului şi a pornit spre oraş.

— Dacă frânezi brusc, îmi rupi gâtul, am zis, deoarece cutiile ajungeau până la plafonul maşinii, chiar în spatele meu.

— Încerc să nu, a spus el. Dar nu pot promite nimic.

Pentru prima dată după mai multe zile era vreme frumoasă. Pătura densă de nori de deasupra oraşului era albcenuşie, iar lumina de pe străzile din jur era blândă, dar nu într-un fel care să învăluie ori să accentueze, ci mai degrabă lăsa totul să apară nestingherit, aşa cum era. Asfaltul gri cu pete negre, zidurile verzi şi galbene, spălăcite de la gazele de eşapament şi praful de pe stradă, copacii gri-verzui, suprafaţa gri a apei din golful Verftet. Culorile deveneau mai aprinse pe măsură ce urcam dea-

lurile în Sandviken, acolo majoritatea caselor erau de lemn, iar vopseaua lucioasă licărea prin lumina egală.

Yngve a oprit lângă un parc mic, chiar în faţa unei cabine telefonice. Pe zidul de peste drum scria pe o plăcuţă „strada Absalon Beyer”.

— Aici e? l-am întrebat.

— E casa din colţ, a spus Yngve ieşind din maşină.

A ridicat mâna ca să salute scurt, i-am urmărit privirea, la geamul garsonierei de la parter o fată stătea cu o cârpă în mână şi se uita la noi.

Am traversat strada, ea a venit în prag, am dat mâna. A spus că ajunsesem la fix, tocmai terminase de făcut curăţenie.

— Haideţi înăuntru!

Garsoniera avea o cameră mică, mobilată simplu; sub fereastră era o canapea, în faţa ei o măsuţă pentru cafea şi, lângă peretele opus, un birou. Mai era încă o canapea ce se putea desface într-un pat. Lângă această încăpere, despărţită printr-o uşă, se găsea o bucătărie minusculă. Asta era tot. Pereţii erau zugrăviţi într-o nuanţă închisă, maronie, şi totul ar fi arătat mohorât dacă, lângă uşa dinspre bucătărie, peretele şemineului n-ar fi fost pictat. Peisajul, înfăţişând un copac pe o stâncă deasupra mării, nu era foarte diferit de cel de pe ambalajul cutiilor de chibrituri, pe care Kjartan Fløgstad îl folosise drept copertă pentru *Rug şi flacără*.

Ea a văzut că mă holbam la perete şi a zâmbit.

— Nu-i aşa că-i frumos?

Am încuviinţat din cap.

— Aici sunt cheile, a spus ea întinzându-mi un set. Asta e pentru uşa de afară, asta pentru uşa de aici şi asta pentru boxa de la mansardă.

— Şi toaleta unde e? am întrebat.

— Jos. Există un duş comun şi o toaletă comună. E mai puţin practic, dar aşa chiria e mult mai mică. Vii să-ţi arăt?

Scările erau abrupte, holul de la subsol îngust, într-o parte era o garsonieră în care stătea un tip pe nume Morten, iar în partea opusă erau un duş şi o toaletă. Îmi plăceau lipsa de confort şi pereţii vechi, mirosind slab a mucegai, îmi

provocau o senzaţie dostoievskiană, studentul tânăr şi sărac în marele oraş.

După ce ne-am întors la parter, fata mi-a dat un teanc de formulare de chirie gata completate, a înşfăcat găleata goală într-o mână şi mătura în cealaltă, apoi s-a oprit în prag să-mi spună:

— Sper că o să te simţi bine. Eu am petrecut nişte clipe fericite aici, în orice caz.

— Mulţumesc, am spus. Drum bun, ne vedem vara viitoare!

A dispărut după colţ cu mătura pe umăr, iar noi ne-am apucat să ducem cutiile înăuntru. După ce am terminat, Yngve s-a suit în maşină şi s-a întors la hotel, unde intra în schimbul de noapte, în timp ce eu mi-am pus picioarele pe masă şi am fumat o ţigară înainte de a începe să despachetez.

Garsoniera era la nivelul străzii, trotuarul era chiar dincolo de fereastră şi, cu toate că nu trecea un noian de oameni pe acolo, se iţeau permanent capete de curioşi: atât de ademenitoare era vederea unui geam fără perdele, încât aproape toţi cădeau pradă ispitei de a arunca o privire înăuntru. Stăteam aplecat asupra colecţiei de discuri când m-am întors şi am surprins privirea unei femei în jur de patruzeci de ani care şi-a ferit-o în aceeaşi secundă, însă mi-a lăsat o impresie puternică. Am fixat pe perete posterul cu John Lennon, m-am răsucit şi am dat cu ochii de doi băieţi de doisprezece ani, am asamblat filtrul de cafea, am băgat cablul în priza de lângă dulap, când m-am întors m-am trezit uitându-mă direct în ochii unui bărbat de aproape treizeci de ani, cu barbă. Ca să nu mai am parte de aşa ceva, am agăţat un cearşaf peste un geam, o faţă de masă peste celălalt, după care m-am aşezat pe canapea, bizar de neliniştit, de parcă agitaţia din interiorul meu era mai mare decât cea de afară.

Am ascultat câteva discuri, mi-am făcut puţin ceai, am citit câteva pagini din *Foamea*. Afară începuse să plouă. În pauzele scurte dintre piese, auzeam stropii de ploaie izbind încet geamul din spatele meu. Din când în când, cineva făcea gălăgie la etajul de deasupra, în timp ce se lăsa amurgul şi camera se întuneca încet. Se auzeau paşi pe

scări, voci puternice răsunau de sus, apoi s-a pornit muzica, începuse o petrecere.

M-am gândit s-o sun pe Ingvild – era singura persoană pe care o cunoşteam în oraş – dar am renunţat, nu puteam merge nepregătit la o întâlnire cu ea, aveam o singură şansă şi nu trebuia s-o irosesc.

Era ciudat ce impresie îmi făcuse. Stătusem o jumătate de oră la aceeaşi masă cu ea.

Te-ai putea îndrăgosti de cineva după o întâlnire de o jumătate de oră?

O, da, cu siguranţă.

Ar putea un om pe care nu l-ai cunoscut şi despre care abia ştii câte ceva să te absoarbă cu totul?

O, da.

M-am dus să iau scrisorile de la ea. În cea mai lungă, trimisă la mijlocul verii, îmi povestea că făcea o călătorie pe continentul american alături de familia la care stătea, se opreau la toate atracţiile turistice din drum, şi nu erau puţine, după cum spunea ea, aproape fiecare oraş avea un obiectiv cu care să se mândrească şi pentru care era cunoscut. La popasuri se furişa ca să fumeze, aşa-mi scria, sau stătea întinsă pe patul din rulotă şi contempla peisajul, care era uneori senzaţional de frumos şi dramatic, alteori monoton şi plicticos, dar întotdeauna surprinzător.

O şi vedeam în faţa ochilor, dar era mai mult decât atât, mă identificam cu ea, adică înţelegeam exact ce gândea, cum se simţea, în tonul frazelor ei, sau în frânturile pe care le dezvăluia despre ea, era ceva ce recunoşteam perfect. Nu mai trăisem până atunci asta, faptul că un alt om ajunsese acolo unde eram şi eu. Lumină, fericire, uşurare, entuziasm, parcă mărginindu-se cu dezgustul, întotdeauna aproape de disperare, căci îmi doream asta atât de mult, era singurul lucru pe care mi-l doream, dar dacă nu avea să meargă? Dacă nu mă voia? Dacă nu eram destul de bun?

Am pus scrisorile deoparte, mi-am luat geaca şi pantofii şi am ieşit din casă, m-am gândit să mă duc până la Yngve, nu termina până la unsprezece, dar, dacă eram norocos, nu avea multe de făcut, aşa că puteam să schimbăm câteva cuvinte ori să fumăm o ţigară.

M-am dus întâi pe cealaltă parte a străzii ca să arunc o privire la etajul de deasupra mea, însă n-am văzut altceva decât capetele unor oameni care stăteau cu spatele la fereastră. Ploua destul de tare, dar nu aveam umbrelă şi nu voiam să-mi iau pelerina, aşa că, deşi era neplăcut şi gelul de păr începuse să-mi curgă pe frunte, mi-am băgat capul între umeri şi am pornit greoi la vale.

În acea zonă casele erau de lemn, zugrăvite în alb, cu unghiuri strâmbe şi acoperişurile de înălţimi diferite, unele cu scări de piatră coborând până la trotuar, altele fără. Puţin mai jos, casele erau de cărămidă, în şiruri lungi, destul de înalte, părând să dateze de la începutul secolului XX. Fuseseră cu siguranţă construite pentru muncitori, dacă era să ne luăm după zidurile simple, fără ornamente.

Deasupra oraşului, vizibili chiar şi de pe cele mai înfundate şi întunecoase alei, tronau munţii. Iar dedesubt, întrezărindu-se printre case şi copaci, era marea. Munţii erau mai înalţi decât cei din Håfjord şi marea la fel de adâncă, dar nu lăsau aceeaşi amprentă asupra conştiinţei; accentul cădea aici pe oraş, pe pietrele din pavaj, pe asfalt, pe clădirile de cărămidă şi casele de lemn, pe ferestre şi lumini, maşini şi autobuze, pe mulţimea de chipuri şi trupuri de pe străzi, faţă de care marea şi muntele erau uşoare, aproape fără greutate, ceva pe care-ţi puteai odihni privirea, un fundal.

Dacă aş fi locuit complet singur, mă gândeam, într-o căbănuţă în munţi, de exemplu, fără nici o casă în apropiere, dar în exact acelaşi peisaj, atunci aş fi simţit greutatea munţilor şi adâncul mării, atunci aş fi auzit vântul biciuind piscurile, valurile izbindu-se de ţărmul din vale şi, dacă nu mi-ar fi fost frică, aş fi fost în orice caz vigilent. Aş fi adormit cu peisajul înaintea ochilor şi cu el m-aş fi trezit. Dar nu aşa stăteau lucrurile, simţeam asta cu toată fiinţa mea, aici feţele erau cele care contau.

Am mers de-a lungul depozitului de frânghii, o clădire lungă vopsită în roşu, arătând aproape ca o magazie, apoi, trecând de supermarket, am luat-o în jos până la drumul principal, care se lărgea, şi în capăt am făcut la dreapta, spre Bryggen, pe lângă Biserica Sfânta Maria, tăcută şi gri, pe care o remarcasem atunci când îi vizitasem aici pe

mama şi pe Yngve, cu trei ani în urmă, fiindcă era atât de modestă, încadrându-se discret în peisaj, şi se afla acolo încă din secolul al XII-lea.

Treceau maşini cu farurile aprinse. Apa ce se unduia în port era neagră ca smoala. Erau câteva iahturi ancorate acolo, bordajul lor reflecta lumina lămpilor stradale. Pe puntea unuia dintre ele, câţiva oameni stăteau şi beau sub o marchiză, vocile le erau stinse, feţele slab luminate. Dinspre Vågsbunnen se auzeau sunetele traficului, muzică, strigăte slabe din cauza distanţei.

Yngve era în spatele ghişeului de la recepţie cu cineva. Şi-a întors capul spre mine când am intrat.

— Deja te plictiseşti? a zis el. Apoi s-a uitat la colegul lui. Acesta e fratele meu, Karl Ove. S-a mutat aici acum o săptămână.

— Salut, a spus celălalt.

— Salut, am zis eu.

Tipul s-a dus în încăperea din spate, Yngve a început să bată uşor cu pixul în birou.

— Trebuia să iau o gură de aer, am spus. M-am gândit să trec pe la tine, ca să am şi eu unde merge.

— Aici nu se întâmplă nimic, a zis el.

— Văd. După aceea te duci acasă?

A încuviinţat din cap.

— Dar a venit Asbjørn în oraş. Poate trecem mâine pe la tine, să vedem cum te-ai instalat.

— Sigur, am zis. Îmi aduci şi o umbrelă? Ai două, nu-i aşa? Să mi-o dai până când primesc creditul de studii.

— O să încerc să nu uit.

— Atunci ne vedem.

El a dat din cap, iar eu am ieşit. Tot nu aveam chef să stau în garsonieră, aşa că am luat-o în pas de plimbare pe străzile umede, pe lângă Café Opera, care, aşa cum bănuisem, era plină ochi de oameni, dar n-am îndrăznit să intru singur înăuntru, apoi în jos către mare, lăsând în urmă clădiri dărăpănate, ce păreau să fie depozite, şi în sus pe un deal, în vârful căruia m-am oprit, căci sub mine se vedeau Bryggen şi Sandviken, pe cealaltă parte a golfului Vågen, strălucind în aerul umed, negru-gri.

Am luat-o la vale către piaţa largă, deschisă, am trecut pe lângă un hotel din cărămidă şi sticlă, se numea Neptun, un nume potrivit în oraşul ăsta, în care apa picura constant, şi apoi m-am gândit că trebuia să-mi notez asta când ajungeam acasă, uitându-mă în urmă am descoperit o poartă mare de piatră la capătul unei alei şi mi-am dat seama că era una dintre porţile vechi ale oraşului, fiindcă mama îmi arătase o alta, exact ca asta, pe partea cealaltă a centrului. Am traversat strada, am trecut pe lângă o clădire mare de birouri ce se ridica drept din apă ca o stâncă, am dat colţul şi în faţa mea s-a ivit terminalul Strandkai, de unde plecau feriboturile către Sognefjord, iar în spatele lui, încă o dată, Vågsbunnen.

M-a năpădit un val de fericire. Ploaia, luminile, marele oraş. Şi eu însumi urma să devin scriitor, o stea, un far pentru ceilalţi.

Mi-am trecut mâna prin părul cleios de la gel, m-am şters de pantaloni şi am iuţit pasul în speranţa că sentimentul de fericire avea să dureze tot drumul spre casă şi mai încolo, în timpul ce-mi rămânea în garsonieră până la culcare.

*

În noaptea aceea, în somn, mi s-a năzărit că patul meu era afară, în stradă. Nu era atât de ciudat, mi-am spus la trezire, probabil mă influenţase bătaia clopotelor îndepărtate ale bisericilor, fiindcă patul era lângă perete, sub geam, şi nu numai că se auzea limpede fiecare pas pe trotuar, dar casa se găsea şi la o răscruce unde trecătorii se opreau să discute, iar vizavi se afla o cabină de telefon care era folosită intens şi pe timpul nopţii, de oamenii care sunau după taxiuri şi de cei care voiau să le zică nişte adevăruri neplăcute iubitelor sau amicilor sau cui li se năzărea că-i trădase, care acum trebuiau luaţi la rost sau rugaţi să ierte.

Am stat liniştit câteva minute ca să mă adun înainte să mă îmbrac şi să cobor la subsol cu un prosop într-o mână şi şamponul în cealaltă. Holul era plin de abur, mi-am pus mâna pe uşa de la duş, era închisă şi o voce de fată a strigat de dinăuntru: „Termin imediat!” „OK”, am zis şi m-am rezemat de perete să aştept.

Uşa de lângă mine s-a deschis, şi un tip de vârsta mea, cu părul ciufulit, şi-a scos capul afară.

— Salut. Mi s-a părut că aud pe cineva. Mă cheamă Morten. Tu te-ai mutat la parter?

— Da, am zis, întinzându-i mâna.

A râs scurt. Era doar în chiloţi.

— Şi cu ce te ocupi? m-a întrebat. Eşti student?

— Tocmai am sosit în oraş. O să încep nişte cursuri de *creative writing*.

— Interesant!

Chiar atunci s-a deschis uşa de la duş. A ieşit o fată ce părea să aibă vreo douăzeci şi cinci de ani. Avea înfăşurat un prosop mare în jurul corpului şi unul mai mic pe cap. Un nor de abur venea în urma ei.

— Salut, a spus ea zâmbind. O să facem mai târziu cunoştinţă aşa cum trebuie. Dar acum e liber, în orice caz!

Apoi s-a îndepărtat.

— Ha-ha-ha, a făcut Morten.

— Şi tu? am zis eu. Eşti student?

— Vorbim mai târziu! Fă duş cât e liber!

Podeaua din săliţa duşului era de beton, rece ca gheaţa acolo unde nu o încălzise apa. Sifonul de scurgere era plin de păr şi spumă de şampon care strălucea. Unul dintre panourile de pe perete se scorojise, iar uşa, albă la origine, era neagră şi decolorată în partea de jos şi într-o bună parte a părţii de sus. Dar apa era caldă, şi peste câteva clipe aveam părul plin de spumă şi fredonam încet, dintr-un motiv sau altul, „Ghostbusters”.

Odată întors la parter, n-am mai îndrăznit să ies din casă, căci Yngve nu-mi spusese când intenţionau să vină, dar nu era mare lucru, mă simţeam cu totul altfel faţă de ziua de dinainte, aşa că am pus ustensilele de bucătărie la locul lor, mi-am ordonat hainele în dulap, mi-am agăţat ultimele postere, am scris o listă de cumpărături pentru momentul când primeam banii din credit. La final m-am oprit în prag şi am încercat să văd totul prin ochii lui Yngve şi Asbjørn. Maşina de scris de pe masă arăta bine. Posterul cu hambarul şi porumbul galben-intens sub cerul american, negru şi dramatic, era bun, o sursă de inspiraţie. Posterul cu John Lennon, cel mai răzvrătit dintre cei patru Beatleşi,

arăta şi el bine. Iar colecţia de discuri de pe podea până la perete era bogată şi impunătoare, chiar şi pentru Asbjørn, despre care auzisem că era un cunoscător. Minusul era selecţia de cărţi, erau doar şaptesprezece bucăţi, şi nu văzusem bibliotecile prea multor oameni ca să-mi dau seama ce impresie puteau face titlurile. Dar Saabye Christensen, de la care aveam *Beatles* şi *Sneglene* [*Melcii*], era de căpătâi. La fel şi Ingvar Ambjørnsen, de la care aveam trei titluri, *23-salen* [*Salonul 23*]*, Den siste revejakta* [*Ultima vânătoare de vulpi*] şi *Hvite niggere* [*Negrotei albi*]*.*

Am pus *Romanul cocainei* deschis pe masă, am luat vreo două numere din *Vinduet* [*Fereastra*] şi le-am aşezat lângă el, unul deschis, celălalt nu. Trei cărţi deschise erau prea de tot, ar fi părut aproape aranjate, dar nimănui nu i-ar fi sărit în ochi două deschise şi una nedeschisă, era perfect.

După o oră, în timp ce încercam să scriu, s-a auzit soneria. Yngve şi Asbjørn erau pe scări. Erau agitaţi, aşa mi s-a părut, parcă abia aşteptau să se ducă mai departe.

— Fain că ai venit la Bergen, Karl Ove, a zis Asbjørn zâmbind.

— Da, am spus eu. Intraţi!

Am închis uşa după noi, ei stăteau în mijlocul camerei şi se uitau în jur.

— Te-ai aranjat fain aici, a zis Yngve.

— Mm, a făcut Asbjørn. E grozav să ai o garsonieră aici. Dar, auzi?

— Da? am zis eu.

— Posterul cu Lennon trebuie dat jos, nu merge.

— Nu? m-am mirat.

— Ăsta-i de liceu. John Lennon, ce mama mă-sii!

A zâmbit în timp ce-a spus asta.

— Eşti de acord? am întrebat uitându-mă la Yngve.

— Bineînţeles, a zis el.

— Şi atunci ce să pun în loc?

— Orice, a spus Asbjørn. Mai bine Bjøro Håland, cântăreţul de country.

— Dar îmi plac Beatles, am zis.

— Nu mai spune, a spus Asbjørn. Chiar Beatles? S-a întors către Yngve şi a zâmbit din nou. Parcă ziceai că fratele tău

are gusturi bune la muzică? Că a avut emisiunea lui la radio?

— Nimeni nu-i perfect, a zis Yngve.

— Staţi jos, am spus eu.

Chiar dacă mă ofensase faza cu posterul cu Lennon şi-mi vâjâia capul, fiindcă înţelesesem exact ce nu mergea chiar în clipa în care o spusese Asbjørn – bineînţeles că era de liceu – tot eram mândru că-i aveam acolo, în garsoniera mea, înconjuraţi de lucrurile mele.

— Ne-am gândit să dăm o tură prin oraş şi să bem o cafea cu lapte sau ceva, a zis Yngve. Vii şi tu?

— Nu putem bea aici o cafea? am spus eu.

— Mai bine stăm la Opera, a replicat Yngve.

— Da, normal, am zis. Staţi să-mi iau haina.

Când am ieşit pe scări, Asbjørn şi Yngve şi-au pus ochelari de soare. Ai mei erau înăuntru, însă ar fi fost prea bătător la ochi să mă întorc să-i iau, aşa că am lăsat-o moartă şi am pornit alături de ei la vale, de-a lungul străzilor umede, lucind în reflexiile razelor de soare care străpungeau pătura de nori de deasupra noastră.

Pe Asbjørn îl mai întâlnisem doar de vreo două ori şi nu vorbiserăm prea mult, dar ştiam că el conta pentru Yngve, şi atunci conta şi pentru mine. Râdea cu poftă şi întotdeauna tăcea imediat după aceea, băgasem de seamă. Avea păr scurt şi o urmă de favoriţi, o faţă mică, puţin durdulie, şi ochi blânzi, grijulii. Nu de puţine ori aveau o strălucire în ei. În ziua aia, ca şi Yngve, era îmbrăcat în negru din cap până-n picioare: blugi negri Levis, geacă neagră de piele, bocanci negri Doc Martens cu cusături galbene.

— E foarte tare că ai intrat la Academia de Scriere Creativă, mi-a spus el. Şi Ragnar Hovland e grozav. Ai citit ceva de el?

— Nu, chiar nu, am zis eu.

— Trebuie să citeşti. *Sveve over vatna* [*Plutind deasupra apei*], ăsta-i romanul studenţesc definitoriu pentru Norvegia.

— Serios?

— Da. Sau romanul definitoriu pentru Bergen. E complet *over the top*. Da, chiar că e bun. Îi plac The Cramps. Doar atât!

Over the top era o expresie pe care o foloseau des, băgasem de seamă.

— Da, am zis.

— Ai auzit de The Cramps?

— Da, normal.

— Şi mâine începi? m-a întrebat Yngve.

Am confirmat din cap.

— Am ceva emoţii, trebuie să recunosc.

— Ai intrat, a zis Yngve. Ştiu ei ce fac.

— Sper că da, am spus.

Café Opera din timpul zilei era cu totul diferită de Café Opera din timpul serii. Acum nu mai era plină de studenţi care stăteau la băut bere, ci de tot felul de oameni, până şi de doamne de vreo cincizeci de ani, fiecare cu ceaşca de cafea şi felia de prăjitură în faţă. Am găsit o masă la fereastră în sala de la parter, ne-am pus gecile pe spătarele scaunelor şi am mers să comandăm. Eu nu aveam nici un sfanţ, aşa că Yngve mi-a luat o cafea cu lapte, în timp ce Asbjørn a vrut un espresso. Când am văzut ce fel de ceşcuţă i se întindea, am recunoscut-o, era la fel cu aceea pe care o primiserăm, Lars şi cu mine, la prima staţie de tiruri, chiar după graniţa italiană; ceruserăm cafea şi ne-au adus ceştile acelea minuscule, cu o cafea atât de tare şi concentrată, încât era imposibil de băut. Am scuipat-o înapoi în ceaşcă şi m-am uitat urât la chelner, care m-a văzut şi mi-a spus: „Dar n-are nimic cafeaua”.

Lui Asbjørn părea să-i placă. A suflat pe suprafaţa neagră-maronie şi a sorbit o înghiţitură, apoi a pus ceaşca pe farfurioară şi s-a uitat pe fereastră.

— Ai citit ceva de Jon Fosse? l-am întrebat.

— Nu. E bun?

— N-am idee. Şi el e unul dintre profesori.

— Scrie romane, din câte ştiu, a zis Asbjørn. E modernist. Un modernist de pe Coasta de Vest.

— Pe mine de ce nu mă întrebi dacă l-am citit pe Jon Fosse? a intervenit Yngve. Şi eu citesc, să ştii.

— Nu te-am auzit vorbind despre el, aşa că am presupus că nu l-ai citit, i-am răspuns. Dar l-ai citit?

— Nu. Dar nu era exclus.

Asbjørn a râs.

— Se vede de la o poştă că voi doi sunteţi fraţi!

Yngve şi-a scos portţigaretul şi şi-a aprins o ţigară.

— Încă n-ai renunţat să pozezi în David Sylvian, din câte văd? a zis Asbjørn.

Yngve a negat printr-un gest şi a suflat încet fumul pe deasupra mesei.

— Am căutat ochelari în stil Sylvian, dar mi-au sărit ochii din cap când am auzit preţul.

— O, Doamne, Yngve! Asta a fost cea mai proastă glumă pe care ai făcut-o vreodată. Şi asta spune ceva.

— Da, recunosc, a spus Yngve râzând. Dar, din zece jocuri de cuvinte, poate îmi ies unul sau două. Problema e că trebuie să le iei la rând pe toate alea proaste până să ajungi la cele cu adevărat bune.

Asbjørn şi-a întors capul către mine.

— Trebuia să-l fi văzut pe Yngve când i-a venit ideea că mica pistă de aterizare din Jølster trebuia neapărat să se numească Astrup, după marele pictor local. De parcă o mică pistă de aterizare ar fi cine ştie ce ditamai aeroport ca să poarte un nume pe măsură.

A râs atât de tare, că a trebuit să iasă din cameră. De gluma lui!

— A fost grozavă, a spus Yngve izbucnind în râs.

A râs şi Asbjørn. Apoi, ca şi cum cineva apăsase un buton, s-a oprit şi a rămas complet nemişcat pentru o clipă. A luat pachetul de ţigări, am văzut că fuma Winston, şi-a aprins una şi a golit ceaşca de espresso dintr-a doua înghiţitură.

— Nu ştii cumva, Ola e în oraş? a întrebat el.

— Da, e aici de ceva vreme, răspunse Yngve.

Au început să vorbească de cursuri. Majoritatea numelor pe care le pomeneau îmi erau străine şi, când contextul îmi era atât de necunoscut, nu mă puteam băga şi eu în vorbă, chiar dacă ajungeau să discute despre filme şi trupe pe care le ştiam. Aproape că s-a ajuns la ceartă. Yngve zicea că nimic nu era la urma urmei autentic, că totul era, într-un fel sau altul, o poză, chiar şi imaginea lui Bruce Springsteen, pe care a dat-o de exemplu. Aerul lui firesc era la fel de artificial şi inventat ca şi ceea ce era excentric şi afectat la David Sylvian sau la David Bowie. „Bineînţeles”, a spus Asbjørn, „ai perfectă dreptate, dar

asta nu exclude posibilitatea ca unele atitudini să fie autentice, nu?” „Cine atunci? Dă-mi un exemplu”, i-a cerut Yngve. „Hank Williams”, i-a răspuns Asbjørn. „Hank Williams!” a exclamat Yngve. „S-au ţesut nu ştiu câte mituri în legătură cu el.” „Ce fel de mituri?” „Mituri legate de muzica country”, a spus Yngve. „O, Doamne, Yngve”, a suspinat Asbjørn.

Yngve s-a uitat la mine.

— E la fel şi în literatură. Nu e nici o deosebire între un roman de consum şi un roman *highbrow*, şi unul şi celălalt sunt bune, diferenţa e doar aura pe care o au, şi asta e stabilită de cei care o citesc, nu de carte în sine. Nu există aşa ceva, „cartea în sine”.

Nu mă mai gândisem la aşa ceva până atunci şi nu am zis nimic.

— Dar benzile desenate? a spus Asbjørn. Donald Duck e la fel de bun ca James Joyce?

— În principiu, da.

Asbjørn a râs, Yngve a zâmbit.

— Dar, sincer, a continuat fratele meu, receptarea e cea care defineşte lucrarea sau artistul, şi de asta profită artiş-tii, bineînţeles. Indiferent că au ajuns mai sus sau mai jos, totul e pozã.

— Lucrezi ca recepţioner, aşa că ar trebui să ştii cum stă treaba cu receptarea, a spus Asbjørn.

— Şi geaca aia a ta, apropo, e doar o geacă de piele, a zis Yngve.

Au râs din nou, după care s-a făcut linişte. Yngve s-a ridicat de la masă şi şi-a luat un ziar, eu am făcut la fel; în timp ce stăteam acolo frunzărind paginile, eram atât de exaltat de situaţia în sine, de faptul că stăteam împreună cu doi studenţi versaţi într-o cafenea din Bergen într-o după-amiază de duminică şi că asta nu era o excepţie, că nu era ceva trecător, ci făceam parte din peisaj şi acolo îmi era locul, încât abia reuşeam să citesc ce era scris pe paginile alea.

Am plecat după o jumătate de oră, ei se duceau la Ola, care stătea pe o stradă din spatele Sălii Grieg, şi Yngve m-a întrebat dacă voiam să merg cu ei, dar am zis nu, trebuia să mă pregătesc puţin pentru a doua zi, însă adevăratul

motiv era că eram fericit de nu mai puteam şi trebuia să rămân singur.

Ne-am despărţit la capătul străzii Torgalmenningen, în faţa unui local ce se numea Dickens, mi-au urat succes, Yngve mi-a zis să-l sun şi să-i spun cum a fost, eu l-am întrebat dacă nu-mi putea împrumuta nişte bani, pentru ultima dată, el a încuviinţat din cap şi a găsit o bancnotă de cincizeci, după care am traversat în grabă piaţa mare, deschisă, din mijlocul oraşului, în timp ce ploaia răpăia, fiindcă, deşi soarele încă strălucea peste case de-a lungul muntelui, cerul era apăsător şi negru-albăstrui.

Acasă, la garsonieră, nu numai că am dat jos posterul cu John Lennon, ci l-am şi rupt în bucăţi mici şi l-am aruncat la coşul de gunoi. Apoi m-am hotărât s-o sun pe Ingvild şi s-o întreb dacă ne puteam întâlni în weekend; era momentul potrivit, eram binedispus, şi parcă această bună dispoziţie îmi deschidea calea către ea, căci la ea mă gândisem tot urcuşul pe deal, ca şi cum fiinţa mea n-ar fi ştiut să contracareze entuziasmul stârnit de ora petrecută cu Yngve şi Asbjørn decât prin şi mai mult entuziasm, de altă natură, e adevărat, fiindcă, în timp ce entuziasmul aproape insuportabil legat de Yngve şi Asbjørn ţinea de ce se întâmplase atunci şi acolo, entuziasmul legat de Ingvild ţinea, într-un mod cu totul diferit, de ceea ce urma să se întâmple, de un moment din viitor, când încordarea avea să dispară şi puteam fi cu ea.

Ea şi cu mine.

Gândul că acest lucru era într-adevăr posibil şi nu era doar un vis amăgitor a răbufnit în mine.

Afară se înnora, razele soarelui se făcuseră nevăzute, ploaia împroşca drumul cu putere. Am fugit către cabina telefonică, am pus bileţelul cu numărul de la Fantoft sus pe aparat, am introdus o fisă de cinci în fantă, am format numărul şi am aşteptat. A răspuns o voce de bărbat tânăr, am întrebat de Ingvild, el a zis că nu locuia nimeni acolo cu numele acela, eu am spus că urma să se mute acolo, dar poate că încă nu, el a zis că da, într-adevăr, una dintre camere nu era încă ocupată, mi-am cerut scuze pentru de-ranj, el a zis că nu era nici o problemă şi am închis.

Pe la şapte seara a sunat cineva la uşă. M-am dus şi am deschis, era Jon Olav.

— Salut! am zis. De unde ai ştiut că stau aici?

— L-am sunat pe Yngve. Pot să intru?

— Da, sigur.

Nu-l mai văzusem de la Paşti, când ieşisem în Førde şi ne întâlniserăm cu Ingvild. El studia dreptul la Bergen, dar am dedus din cele spuse în următoarea jumătate de oră că-şi consuma mult timp şi energie în organizaţia Tinerii Prieteni ai Naturii. Era idealist din fire, aşa fusese întotdeauna: într-o vară am stat împreună cu bunica şi bunicul în Sørbøvåg, cred că aveam vreo doisprezece sau treisprezece ani, stăteam rezemat de ghidonul bicicletei şi vorbeam despre fetele din vecini, eu ziceam despre una că era respingătoare şi dintr-odată el a ripostat: „Te crezi aşa fermecător?”

De jenă am tot pedalat încolo şi încoace şi de atunci mi-am amintit întotdeauna momentul acela, grija lui faţă de ceilalţi şi dorinţa de a le lua apărarea.

Am discutat şi am băut o ceaşcă de cafea, m-a întrebat dacă nu voiam să merg cu el să-i văd garsoniera, care era în apropiere, sigur că voiam, şi cât ai clipi coboram dealurile.

— Ai văzut-o pe Ingvild vara asta? l-am întrebat.

— Da, un pic, de vreo două ori. Cum merge cu ea? V-aţi scris, nu?

— Da, ne-am tot scris de-atunci. Vine acum în oraş, şi m-am gândit să ne întâlnim.

— Te interesează?

— Ăsta e un *understatement*, am zis eu. Niciodată nu am simţit aşa ceva pentru nimeni.

— Oo, a făcut el râzând. Uite că am ajuns.

S-a oprit în faţa clădirii înalte şi lungi de cărămidă de peste drum de depozitul de frânghii. Holul şi scările de lemn erau golaşe, aproape sărăcăcioase. Apartamentul avea două camere mici, cu toaleta pe hol, dar fără duş. Colecţia lui de discuri, peste care m-am uitat în timp ce el era la toaletă, era redusă şi aleatorie, avea la fel de multe discuri bune ca şi rele, din genul celor pe care le lua toată lumea când apăreau, vreo două chiar bune, ca Waterboys, vreo

două mai puţin bune, ca The Alarm. Era colecţia cuiva care nu era neapărat interesat de muzică şi care se lua în bună măsură după restul. Dar el făcuse parte dintr-o trupă cândva, ştia să cânte la saxofon şi mă învăţase ritmul de bază la tobe, într-o zi când eram mici, coordonarea dintre hi-hat, toba mică şi toba mare.

— Trebuie să ieşim împreună într-o seară, a zis el când s-a întors. Să-mi cunoşti şi tu prietenii.

— Sunt aceiaşi ca înainte?

— Da. Tot ei vor fi mereu, cred. Idar şi Terje, pe ei îi văd cel mai des.

M-am ridicat.

— Mai vorbim despre asta. Trebuie să plec, mâine e prima zi de şcoală.

— Felicitări că ai intrat, apropo! a spus el.

— Da, îmi dă o senzaţie plăcută. Dar sunt şi puţin emoţionat. Habar n-am ce nivel se cere.

— Doar fă ce ştii să faci. Ce am citit a fost bun, în orice caz.

— Să sperăm că o să fie bine, am zis. Ne auzim!

În miez de noapte mi-am dat drumul, m-am trezit din cauza asta şi am stat întins câteva secunde în întuneric gândindu-mă dacă să mă ridic şi să-mi iau alţi chiloţi, dar am adormit la loc imediat după aceea. La şase fără zece am deschis iarăşi ochii. Îndată ce m-am dezmeticit şi am înţeles unde mă aflam, stomacul mi s-a strâns de nervozitate. Am închis ochii încercând să mai dorm, dar agitaţia din interiorul meu era prea puternică, aşa că m-am ridicat, mi-am înfăşurat un prosop în jurul taliei, am coborât scările reci, am străbătut holul rece şi am intrat în camera de duş, care era la fel de rece. După o jumătate de oră sub apa clocotindă, m-am dus sus şi m-am îmbrăcat cu atenţie, metodic. O cămaşă neagră şi vesta neagră cu gri pe spate. Blugii Levis negri, cureaua cu ţinte, pantofii negri. Părul dat cu gel din abundenţă, ca să stea aşa cum trebuie. Îmi rămăsese şi o pungă de plastic pe care o luasem de la Yngve, cu Virgin pe ea, în care mi-am pus caietul şi un pix, dar şi *Foamea*, ca să arate mai grea.

Am adunat aşternuturile şi-am strâns canapeaua, am băut o ceaşcă de ceai cu mult zahăr, fiindcă n-aveam cu-

rajul să iau micul dejun, m-am uitat pe fereastră la cabina telefonică ce strălucea în lumina soarelui, la iarba umbrită din parcul din spate, la copacii din capăt şi apoi la munţii ce se ridicau semeţi, cu şirul de case de cărămidă de deasupra, şi ele în umbră, apoi m-am ridicat şi am pus un disc, am răsfoit câteva numere din *Vinduet*, totul ca să treacă timpul până la ora nouă, când puteam pleca. Cursurile nu începeau mai devreme de unsprezece, dar mă gândisem să trec întâi prin oraş, poate să citesc puţin într-o cafenea.

Un coşar a apărut pe stradă, cu peria lungă făcută rotocol pe umăr. Trecea o pisică pe iarbă. Pe stradă, în paralel cu munţii din spatele caselor de cărămidă, venea încet o ambulanţă, fără sirene sau lumini.

Atunci şi acolo, exact în momentul acela, aveam senzaţia că puteam să fac faţă la orice, că nu existau limite pentru mine. Nu era legat de scris, era altceva, o nemărginire, ca şi cum puteam să mă pun pe picioare, să încep să merg, în clipa aceea, şi apoi să continui până la capătul lumii.

Senzaţia a durat o jumătate de minut, poate. Apoi a dispărut şi, chiar dacă m-am străduit s-o invoc din nou, s-a îndepărtat, cam aşa cum un vis se îndepărtează şi-ţi alunecă printre degete când încerci să ţi-l aminteşti după aceea.

Când, peste câteva ore, hoinăream la vale către centru, o făceam cu o nervozitate blândă, nu neplăcută, da, mă simţeam uşor, degajat, era ceva la soarele care strălucea, la viaţa de pe străzile din jurul meu. Pe drumul către Piaţa Klosteret am văzut că crescuseră fire lungi de iarbă prin asfalt şi că, pe alocuri, erau bolovani mici între case, şi acest lucru lega oraşul de munţii sălbatici din jur şi de marea de jos, tot ce nu fusese atins de mâna omului, iar constatarea că oraşul făcea parte din peisaj, că nu era distinct, parcă închis în sine, aşa cum mi se păruse în primele două zile, mi-a trimis prin corp un nou val de senzaţii plăcute. Peste tot ploaia cădea, peste tot soarele strălucea, toate se legau.

Yngve îmi explicase traseul în amănunt, aşa că m-am descurcat fără probleme, am coborât pe o străduţă îngustă, am trecut pe lângă nişte case ciudate şi strâmbe, iar acolo, la baza unui deal, am găsit şantierul naval Verftet. Era de

cărămidă, în stilul secolului al XIX-lea, avea până şi un coş înalt de fabrică. L-am ocolit până la intrare, am pus mâna pe uşă, era deschisă, am intrat. Un coridor gol cu nişte uşi, fără indicatoare. M-am dus mai departe. Pe o uşă a ieşit un tip la vreo treizeci de ani, purta nişte ochelari mari, negri, un tricou pătat, era un artist.

— Trebuie să ajung la Academia de Scriere Creativă, i-am zis. Ştii oare unde e?

— N-am nici o idee. Nu e aici, în orice caz.

— Eşti sigur?

— Bineînţeles că sunt sigur. Dacă nu eram, nu ziceam.

— Asta aşa e, am spus eu.

— Dar încearcă la etaj, pe partea cealaltă. Sunt nişte birouri acolo.

I-am urmat instrucţiunile. Am urcat scările şi am intrat pe uşă. Un coridor cu nişte imagini ale şantierului naval Verftet din zilele lui de glorie pe pereţi, o scară în spirală în capăt.

Una dintre multele uşi era întredeschisă şi am aruncat o privire înăuntru – un atelier – m-am întors până în holul de la intrare, unde o femeie ce avea probabil în jur de treizeci de ani, cu un palton albastru-deschis şi cu faţa durdulie, cu ochi mari şi dinţi puţin strâmbi, tocmai intra.

— Ştii unde e Academia de Scriere Creativă? am întrebat-o.

— Cred că e la etaj. Ai cursuri acolo?

Am încuviinţat din cap.

— Şi eu, a spus ea râzând uşor. Nina.

— Karl Ove.

Am urmat-o în sus pe scări. Avea o geantă mare pe umăr, iar convenţionalismul înfăţişării ei, ce nu rezida numai în palton, geantă şi botinele mici ca de doamnă, ci şi în felul în care-i era prins părul – cum şi-l prindeau fetiţele din secolul al XIX-lea – mă dezamăgea, mă aşteptasem la ceva mai tare, mai sălbatic, mai obscur. În orice caz, nu la ceva obişnuit. Dacă lăsaseră să intre o fiinţă atât de banală, poate că şi eu mă aflam acolo pentru că eram banal.

Ea a deschis uşa de la capătul scării şi am păşit împreună într-o sală mare cu pereţi înclinaţi şi trei ferestre mari pe o parte, cu două uşi separate de un raft de cărţi pe cealaltă. În mijloc, nişte mese aranjate în formă de potcoavă, la care

stăteau trei studenţi. În faţa lor erau doi bărbaţi. Unul din ei, înalt şi slab, îmbrăcat în sacou cu mânecile suflecate, s-a uitat la noi şi a zâmbit. Avea un lanţ de aur la gât, am observat, şi mai multe inele pe degete. Celălalt, mai scund, îmbrăcat tot în sacou, cu o burtă pe care o scotea în evidenţă cămaşa mult prea strâmtă, ne-a aruncat o privire fugară înainte să se uite în pământ. Ambii aveau barbă. Primul avea în jur de treizeci şi cinci de ani, celălalt, cel cu braţele încrucişate, vreo treizeci.

Păreau agitaţi, în sensul că ambii dădeau impresia că ar fi preferat să nu fie chiar acolo, chiar atunci. Dar în feluri aproape diametral opuse.

— Bun-venit, a zis cel înalt. Ragnar Hovland.

Am dat mâna cu el, m-am prezentat.

— Jon Fosse, a spus celălalt cu repeziciune, da, parcă aproape scuipând cuvintele.

— Luaţi loc cât aşteptăm, ne-a invitat Ragnar Hovland. Avem cafea la filtru şi apă, dacă doriţi.

În timp ce vorbise se uitase când la ea, când la mine, dar, în momentul în care a terminat, şi-a ferit privirea. Vocea îi tremura o idee, de parcă trebuise să se adune ca să rostească acele cuvinte. Dădea totodată impresia de viclenie, ca şi cum ştia ceva ce nu mai ştia nimeni şi se uita în altă parte ca să râdă de noi în sinea lui.

— Nu am citit încă nici o carte scrisă de tine, i-am spus. Dar am lucrat ca profesor, şi la şcoală am folosit unul din manualele tale.

— Da? Ciudat. Nu am publicat niciodată vreun manual.

— Dar am văzut numele tău pe el. Sunt sută la sută sigur. Ragnar Hovland, nu-i aşa?

— Ba da. Dar, repet, eu nu am scris nici un manual.

— Dar l-am văzut, am insistat eu.

El a zâmbit.

— N-aveai cum să-l vezi. Doar dacă nu cumva am vreun tiz pe undeva.

— Sunt absolut sigur, am spus eu.

Dându-mi seama că nu ajungeam niciunde, mi-am pus geanta pe un scaun, m-am dus la filtrul de cafea, am scos un pahar de plastic dintr-un set mic şi l-am umplut cu băutură fierbinte. Îi văzusem numele, de asta eram sigur.

De ce nu voia să recunoască? Doar nu era vreo ruşine să publici un manual pentru şcolari? Sau poate că tocmai asta era?

M-am aşezat, mi-am aprins o ţigară şi am tras o scrumieră către mine. De cealaltă parte a mesei stătea o femeie brunetă, de vârstă mijlocie, care mă privea. A zâmbit când m-am uitat la ea.

— Else Karin, a spus ea.

— Karl Ove, am zis.

Lângă ea stătea o fată care citea. În vârstă de vreo douăzeci şi cinci de ani, avea părul lung, blond, prins în coadă de cal, care-i alungea trăsăturile şi, împreună cu gura mică, cu buze drepte, îi imprima o înfăţişare aspră, întărită de privirea scurtă cu care mă evaluase, în care am intuit o doză bună de scepticism.

Pe partea cealaltă stătea un băiat de aceeaşi vârstă, era înalt şi slab, avea capul mic, mărul lui Adam vizibil şi o gură proeminentă. Aspectul lui avea ceva profund formal şi anost.

— Knut, s-a prezentat el. Îmi pare bine.

La uşă au mai apărut doi cursanţi, un tip cu barbă şi ochelari, cu cămaşă roşie în carouri, o geacă impermeabilă albastru-deschis şi pantaloni maro de catifea, mi s-a părut că semăna cu un vânzător care lucra cu jumătate de normă într-un magazin de benzi desenate la mâna a doua sau ceva de genul ăsta; cealaltă persoană era o fată, destul de scundă, îmbrăcată cu o geacă mare, neagră, de piele, pantaloni negri şi o pereche de pantofi solizi, tot negri. Şi părul îi era negru, şi-a scuturat capul şi şi-a dat bretonul pe spate de două ori în puţinul timp în care m-am uitat spre ei. Dar gura îi era fină şi ochii îi erau negri ca doi tăciuni.

— Petra, a zis ea trăgându-şi un scaun.

— Iar eu mă numesc Kjetil, a spus el zâmbind şiret către masă.

Ea a clipit repede de două ori, şi apoi buzele i s-au tras de pe dinţi de parcă ar fi rânjit.

Nu voiam să mă holbez, aşa că m-am uitat lung la fiord prin lucarne, pe cealaltă parte era un doc ce adăpostea carcasa ruginită a unei bărci.

Uşa s-a deschis din nou, a intrat o femeie de treizeci—treizeci şi cinci de ani. Slabă şi ştearsă, banală, cu excepţia ochilor, care erau jucăuşi şi plini de viaţă.

Am luat o înghiţitură de cafea şi m-am uitat din nou la fata cu părul brunet.

Trăsăturile îi erau uimitor de fine şi frumoase, dar aura îi era dură, aproape brutală.

S-a uitat la mine, am zâmbit, dar ea n-a zâmbit la rândul ei. Simţind că mă înroşisem, am stins ţigara apăsând-o tare în scrumieră, am luat caietul şi l-am pus pe masă în faţă.

— Cred că suntem toţi, a spus Rangar Hovland ducându-se cu Jon Fosse în capătul celălalt al încăperii, unde era o tablă pe un perete.

S-au aşezat.

— Nu-l aşteptăm pe Sagen? a întrebat Fosse.

— Îi mai dăm câteva minute, a zis Hovland.

Eram în orice caz cel mai tânăr de acolo, la ceva distanţă de restul. Vârsta medie de debut a scriitorilor norvegieni era puţin peste treizeci de ani, citisem undeva. Eu urma să am puţin peste douăzeci. Dar destui cursanţi erau sub acel prag. Petra cea serioasă, Knut, Kjetil. Toţi aveau în jur de douăzeci şi cinci. Bruneta avea vreo patruzeci. Oricum, se îmbrăca de parcă ar fi avut pe puţin patruzeci, cu mâneci largi şi cercei mari. Dar cu pantaloni mulaţi. Cu sprâncene atent desenate. Şi un ruj ţipător pe buzele subţiri. Ce naiba putea să scrie?

Şi mai era cealaltă, Nina. Era ceva nedesluşit la faţa ei – palidă, multă piele expusă, cearcăne, păr blond, învolburat. Probabil că scria mai bine, dar, pe de altă parte, cât de bună putea fi?

Pe uşă a intrat un bărbat scund care trebuia să fie Sagen. Purta o căciulă rusească albastră, o geacă maro de piele, cămaşă albastră şi pantaloni maro-închis de catifea. Păr creţ, brunet, un pic de chelie, un pic de burtă.

— Îmi cer scuze că am întârziat. A deschis uşa din dreapta, a forfotit puţin pe-acolo, după care a ieşit fără geacă şi căciulă şi s-a aşezat. Să începem, atunci? a propus el uitându-se la ceilalţi doi.

Hovland, cu mâinile rezemate de marginea scaunului, Fosse, cu braţele încrucişate şi uitându-se din profil. Ambii

au încuviinţat din cap, iar Sagen ne-a urat bun-venit. Ne-a povestit cum se înfiinţase şcoala, că era ideea lui, cum fusese implementată, că acesta era al doilea an şi că era un privilegiu să studiem acolo, că fuseserăm aleşi din peste şaptezeci de candidaţi şi profesorii erau printre cei mai buni scriitori din ţară. Le-a dat apoi cuvântul lui Fosse şi Hovland, care au vorbit puţin despre programă. Săptămâna aceea trebuia să parcurgem textele pentru care fusesem admişi, de faţă cu toată lumea. Urma un modul de poezie, apoi câte unul de proză, dramă şi eseistică. Între ele aveam sesiuni de scris şi profesori invitaţi. Unul dintre ei urma să participe la mai multe sesiuni, se numea Øystein Lønn şi avea să fie un fel de profesor principal, pe lângă Hovland şi Fosse. La primăvară era prevăzută o sesiune mai lungă de scris, după care trebuia să predăm o lucrare mai consistentă, pe baza căreia aveam să fim evaluaţi la sfârşitul anului. Legat de predare, cei doi profesori aveau să parcurgă întâi teoria, urmând o perioadă cu diverse teme şi analize de text.

— Nu se va aborda deloc istoria literaturii, a spus Jon Fosse dintr-odată, era prima dată când lua cuvântul, textele alese şi discutate vor fi în mare parte de dată recentă, deci moderne sau postmoderne.

Øystein Lønn, încă un autor necunoscut.

Am ridicat mâna.

— Da? a spus Hovland.

— Ştiţi cumva numele profesorilor invitaţi?

— Da, însă nu toţi au confirmat. Dar Jan Kjærstad şi Kjartan Fløgstad vor veni cu siguranţă.

— Ce bine! am spus.

— Nici o femeie? a întrebat Else Karin.

— Ba da, bineînţeles, a zis Hovland.

— Facem poate o rundă de prezentări? a sugerat Sagen. Să spuneţi cum vă numiţi, ce vârstă aveţi şi ce scrieţi, cam aşa ceva.

Else Karin, care a început, s-a uitat pe rând la toţi din jurul mesei în timp ce vorbea. Avea treizeci şi opt de ani şi publicase două romane, dar nu studiase literatura şi spera să facă un pas înainte pe parcursul acestui an. Bjørg – aşa se numea femeia cu înfăţişare banală şi cu ochii plini de

viaţă – publicase şi ea un roman. Nici unul dintre ceilalţi nu debutase.

Când mi-a venit rândul, mi-am spus numele, adăugând că aveam nouăsprezece ani, că scriam proză, ceva între Hamsun şi Bukowski, şi că lucram la un roman în acel moment.

— Petra, douăzeci şi patru, proză, a zis scurt Petra.

Ni s-a împărţit programa, după care Sagen a adus un teanc de cărţi, erau pentru noi, cadou de la o editură, puteam alege fie *Gravgaver* [*Daruri din mormânt*] de Tor Ulven, fie *Fra* [*De la*] de Merete Morken Andersen. Nu auzisem de nici unul din ele, dar am ales Ulven datorită numelui, „Lupul”.

Am ieşit cu toţii în acelaşi timp. Sus, pe dealul de deasupra şantierului naval Verftet, m-am trezit lângă Petra.

— Ce părere ai? am întrebat-o.

— Despre ce?

— Despre curs!

A ridicat din umeri.

— Profesorii au fost plini de ei şi aroganţi. Cu toate astea, s-ar putea să ne înveţe câte ceva.

— Nu erau chiar plini de ei, nu? am spus.

A pufnit şi şi-a întors capul, şi-a trecut mâna prin breton, apoi s-a uitat la mine şi un mic zâmbet i s-a ivit în colţurile gurii.

— Ai văzut ce de bijuterii avea Hovland? Cu lanţ la gât şi inele, până şi brăţară, arăta aproape ca un proxenet!

N-am răspuns, deşi mi se părea prea dură.

— Şi Fosse era aşa de emoţionat, că nici nu a îndrăznit să se uite la noi.

— Sunt totuşi scriitori, am spus eu.

— Şi? Ar trebui ca asta să-i scutească? Stau undeva şi scriu, nimic mai mult.

Kjetil şi-a făcut apariţia lângă noi pe nesimţite.

— Eu nu am fost de fapt acceptat. Eram pe lista de aşteptare, şi cineva a renunţat în ultima clipă.

— Ai avut noroc, i-a zis Petra.

— Da, n-a fost mare lucru, stau deja în oraş, aşa că trebuia doar să vin la curs.

Vorbea dialectul din Bergen. Petra vorbea dialectul din Oslo, ca şi ceilalţi, mai puţin Nina, care era din Bergen, şi Else Karin, care venea de undeva din sudul regiunii Vestland. Eu eram singurul din Sørland, şi atunci mi-a trecut prin minte: oare au fost scriitori din Sørland? Vilhelm Krag, da, dar asta a fost la sfârşitul secolului trecut. Gabriel Scott? La fel. Bjørneboe, bineînţeles, dar el aproape că încercase să-şi şteargă din personalitate toate urmele originii sale, în orice caz, aşa reieşea din toate interviurile pe care le văzusem cu el, în care vorbea o variantă rafinată de riksmål, iar în cărţile pe care le scria nu se găseau multe lucruri specifice din Sørland, cum ar fi schifurile sau stâncile netezite de mare.

Else Karin s-a năpustit din spatele nostru ca o furtună. Părea a fi una din acele femei învăluite în mişcări şi obiecte, genţi şi haine şi ţigări şi braţe.

— Salut, a zis ea fixându-mă cu privirea. Am aflat că am exact de două ori vârsta ta. Tu ai nouăsprezece, şi eu treizeci şi opt de ani. Eşti foarte tânăr.

— Da, am spus eu.

— E extraordinar că ai intrat.

— Da.

Petra s-a îndepărtat în timp ce Kjetil ne privea cu ochii lui blajini. Apoi i-am ajuns din nou pe ceilalţi, erau la o intersecţie, aşteptau să se facă verde. Casele de vizavi erau dărăpănate, zidurile erau gri de la gazele de eşapament şi praful de pe drum, ferestrele complet opace. Soarele încă strălucea, dar peste munţii din nord cerul se înnegurase aproape de tot.

Am traversat, am urcat un deal lin, am trecut pe lângă un anticariat sordid, din câte am putut vedea prin ferestre, unde lâncezeau diverse benzi desenate, iar pe un panou din fetru erau expuse câteva volume ieftine de buzunar, toate albite de soarele care bătea după-amiaza direct în fereastră. La mică distanţă, pe cealaltă parte a străzii, era bazinul de înot. M-am hotărât să mă duc acolo într-una din zilele următoare.

Sus, lângă Café Opera, gaşca s-a spart, mi-am luat rămas-bun şi m-am grăbit către casă. Mi-ar fi plăcut să-mi cumpăr nişte cărţi, mai ales nişte volume de poezie, căci de-abia

citisem o poezie toată viaţa, cu excepţia celor pe care le avusesem la şcoală, în mare parte de Wergeland şi Wildenvey, şi cu excepţia săptămânilor când, la liceu, organizaserăm un fel de spectacol de cabaret în norvegiană, iar eu şi Lars citiserăm pe scenă texte de Jim Morrison, Bob Dylan şi Sylvia Plath. Cele şase poezii fuseseră singurele poezii adevărate pe care le citisem vreodată, însă nu-mi aminteam nimic din ele, în primul rând, şi în al doilea, aveam o bănuială că urma să studiem alt gen de poezii la Academie. Dar asta trebuia să aştepte până când îmi venea creditul.

În cutia poştală de acasă erau doar reclame, dar printre reclame se afla şi catalogul unui club de carte engleză din Grimstad, nici mai mult, nici mai puţin, pe care l-am răsfoit atent, de vreme ce nu costa nimic să iei cărţi de acolo. Am bifat un volum cu operele complete ale lui Shakespeare, unul cu operele complete ale lui Oscar Wilde, unul cu poeziile şi piesele lui T.S. Eliot, toate în engleză, iar pe una dintre ultimele pagini am găsit un album cu fotografii pe care l-am comandat, fotografiile erau cu femei sumar îmbrăcate sau goale, nu era porno, era artă, erau fotografii serioase, în orice caz, dar pentru mine aveau acelaşi efect şi m-au trecut fiorii la gândul că în curând urma să le am în faţa ochilor şi poate... da, să mă masturbez. Încă n-o făcusem, dar acum simţeam că era nefiresc să n-o fac, toţi probabil o făceau, iată că se ivise şansa asta, cartea asta, şi am pus o cruce în dreptul ei, am notat numărul şi titlul pe verso, mi-am scris numele şi adresa dedesubt şi am desprins cuponul de comandă. Era gratis, destinatarul plătea numai taxele poştale.

Dacă tot făceam asta, puteam trimite şi nişte cărţi poştale prin care să-mi anunţ schimbarea adresei, m-am gândit, luând-o către oficiu cu cuponul şi cu agenda mea mică, negru cu roşu, în mână.

La întoarcere m-a prins ploaia. N-a început cu un strop sau doi ca să crească apoi lent în intensitate, aşa cum eram obişnuit, nu, a ajuns de la zero la o sută într-o secundă: acum nu ploua, în clipa următoare cădeau pe pământ milioane de stropi simultan, iar pe dealul de lângă mine s-a auzit o răpăială puternică, aproape un ropot. Am alergat la

vale cu paşi mici în timp ce râdeam în sinea mea, ce oraş minunat! Şi acum, ca de fiecare dată când vedeam sau trăiam ceva frumos, mă gândeam la Ingvild. Era o fiinţă vie care trăia în lume şi o percepea în felul ei, avea propriile sale amintiri şi experienţe, îi avea pe tatăl şi pe mama ei, pe sora şi pe prietenii ei, mediul în care crescuse şi prin care se plimbase, şi toate acestea făceau parte din ea, această profundă complexitate care este o altă fiinţă umană şi din care vedem atât de puţin când ne uităm la semenii noştri, totuşi suficient ca să simţim bunătate faţă de ei, să simţim dragoste faţă de ei, căci pentru asta nu e nevoie de nimic altceva decât de o pereche de ochi serioşi care strălucesc brusc de fericire, o pereche de ochi jucăuşi şi poznaşi care devin brusc nesiguri sau introspectivi, care şovăie, o persoană care şovăie, este ceva mai frumos de-atât? O persoană care, cu toată bogăţia sa lăuntrică, se dovedeşte şovăielnică? Vezi asta, te îndrăgosteşti de asta şi nu e mare lucru, ai putea să zici că nu e mare lucru, dar inima are întotdeauna dreptate. Inima nu greşeşte niciodată.

Inima nu greşeşte niciodată.

Niciodată, niciodată nu greşeşte inima.

În următoarele două ore au fost numai ropote de ploaie, umbrele legănându-se, ştergătoare de parbriz îndârjite, faruri de maşini ce străpungeau întunericul şi ploaia. Stăteam pe canapea şi mă uitam când la ce se întâmpla afară, când în carte, *Gravgaver* a lui Ulven, din care nu înţelegeam o iotă. Chiar şi atunci când mă concentram şi citeam cât de încet puteam, câteva pagini la rând, tot nu înţelegeam. Înţelegeam toate cuvintele, nu despre asta era vorba, înţelegeam şi propoziţiile în sine, dar nu înţelegeam ce voiau să însemne. Nu aveam nici o idee. Şi asta mă demoraliza, fiindcă acele două cărţi ni se dăduseră cu un motiv anume. Erau luate drept nişte capodopere, iar eu nu le înţelegeam.

Dar deloc. Se vorbea despre un om care tuşea într-o înregistrare veche, pe un disc de gramofon, apoi era un bărbat care conducea o maşină cu motorul încins în drum spre o înmormântare şi mai era un cuplu într-un complex de vacanţă. Înţelegeam asta, dar nu era nici o acţiune, nici

o coerenţă narativă, totul se desfăşura tam-nisam şi asta era bine în principiu, dar *ce* era chestia aia care se desfăşura? Nu erau gânduri, nu era cineva anume care gândea toate astea. Nu erau nici raţionamente sau descrieri, ci puţin din toate în acelaşi timp, dar nu avea sens să încerc să înţeleg de vreme ce nu pricepeam esenţialul, ce *însemna* asta?

Speram că asta aveam să învăţăm la Academie.

Trebuia să fiu atent, să notez tot ce se spunea, să nu pierd nimic.

Modernism şi postmodernism, spusese Fosse, suna bine, eram noi şi timpurile noastre.

În timp ce-mi luam cina – mai exact, cum n-aveam bani, cinci felii de pâine cu unt şi trei ouă fierte moi – cineva a bătut la uşă. Era vecinul de dedesubt, Morten, ţinând în mână o umbrelă lungă, neagră, cu mâner tip baston. Purta o geacă roşie de piele, blugi albaştri Levis şi mocasini cu şosete albe şi, deşi de data asta părul nu-i era ciufulit, tot avea ceva sălbatic, poate mai ales legat de felul în care se uita la mine, dar şi în limbajul corpului, de parcă ceva intens clocotea în el şi-şi folosea toate puterile în direcţia asta. Şi mai era şi râsul lui, care izbucnea în cele mai ciudate momente.

— Salut din nou! Pot să intru? Să discutăm un pic. A fost cam rapid data trecută, dacă pot să zic aşa, he-he.

— Intră, i-am spus.

S-a oprit în prag şi s-a uitat în jur.

— Ia loc, i-am zis lăsându-mă în genunchi în faţa sistemului audio pentru a pune un disc.

— *Betty Blue*, da, a spus el. Pe ăsta l-am văzut de fapt.

— E bun, am zis eu întorcându-mă să-l privesc.

Şi-a tras pantalonii în sus la genunchi înainte de a se aşeza. Avea un formalism care, pe lângă impresia vagă, dar puternică de sălbăticie, umplea toată încăperea.

— Da. Frumoasă, tipa. Mai ales atunci când îşi pierde minţile!

— Da, chiar că-şi pierde minţile, am spus eu aşezându-mă pe scaun de partea cealaltă a mesei. Locuieşti de mult aici?

A scuturat din cap.

— *No, sir!* M-am mutat acum două săptămâni.

— Şi eşti la drept?

— Exact. Legi şi paragrafe. Iar tu o să fii scriitor, nu aşa ziceai?

— Ba da. Azi am început.

— La naiba, şi mie mi-ar plăcea. Să exprim tot ceea ce zace în mine, a zis el bătându-se în piept. Aşa mă întristez câteodată... Poate că şi tu, nu?

— Da, se întâmplă.

— E grozav să scoţi asta la suprafaţă, nu-i aşa?

— Da. Dar nu ăsta-i motivul, să ştii.

— Ce motiv?

— Motivul pentru care scriu.

S-a uitat la mine şi a zâmbit sigur pe el, apoi şi-a plesnit coapsele cu mâinile şi a dat să se ridice – cel puţin, aşa a părut – însă n-a făcut-o, ci s-a lăsat pe spate înapoi pe canapea.

— Eşti îndrăgostit? În momentul ăsta, vreau să zic? m-a întrebat.

L-am privit lung.

— *Tu* eşti? Din moment ce întrebi.

— Sunt fascinat de o fată. Cred că pot să spun aşa. Fascinat.

— Şi eu sunt, am zis. E într-adevăr incredibil.

— Cum o cheamă?

— Ingvild.

— Ingvild! a repetat el.

— Nu-mi spune că o ştii.

— Nu, nu. E studentă?

— Da.

— Sunteţi împreună?

— Nu.

— E de-o vârstă cu tine?

— Da.

— Monica e cu doi ani mai mare. Poate că asta nu-i aşa de bine.

Se juca distrat cu spiţele umbrelei, care era proptită de canapea, lângă piciorul lui. Mi-am scos pachetul de tutun şi am început să rulez o ţigară.

— I-ai cunoscut pe ceilalţi din casă? a vrut el să ştie.

— Nu, doar pe tine. Şi am văzut-o în treacăt pe tipa care făcea duş.

— Lilian. Ea stă sub scară, tot la parter. Deasupra ei stă o doamnă în vârstă, îşi bagă nasul peste tot, dar nu e periculoasă. Chiar deasupra ta stă Rune, un tip de treabă din Sogndal. Asta e tot.

— O să-i cunosc eu cu timpul, am spus.

Morten a clătinat din cap.

— Dar acum nu te mai reţin, a zis el ridicându-se. Vorbim. O să mai aud de Ingvild, sunt sigur de asta.

Apoi a ieşit, paşii i s-au pierdut pe scări în jos, eu mi-am continuat cina.

În dimineaţa următoare am mers la universitate ca să verific dacă-mi venise creditul, răspunsul a fost negativ, am luat-o pe o stradă de-a lungul Høyden – aşa se numea zona universităţii – în capăt se afla Muntele Dragefjell, unde era clădirea Facultăţii de Drept, acolo am cotit la dreapta, pe una dintre străduţele înguste, şi am ajuns pe neaşteptate în dreptul bazinului de înot. Am tras adânc aer în piept, fiindcă dinspre gura de aerisire urca miros de clor, şi odată cu el toate senzaţiile plăcute din copilărie se animau ca florile după o noapte de somn, când se ivesc primele raze de soare.

Numai că pe unde mergeam nu prea era soare, ploaia şiroia, monotonă şi deasă, şi printre clădiri apa fiordului se vedea grea şi cenuşie sub un cer atât de jos şi plin de umezeală, încât graniţa dintre el şi apă aproape că se ştersese. Mă dădusem bătut şi-mi luasem pelerină de ploaie, era ca un sac verde, uşor ce mă făcea să arăt ca un ţăran sau un idiot din suburbii, dar cu vremea asta nu aveai de ales, fiindcă aici nu cădeau precipitaţii numai preţ de o jumătate de oră; pătura de nori era densă, aproape neagră, şi se întindea deasupra oraşului ca o prelată umflată de apă.

Toate astea afectau şi atmosfera din sala de curs, căci toate cizmele şi umbrelele şi gecile ude, plus lumina cenuşie de afară, care făcea încăperea să se oglindească în ferestre, mă trimiteau cu gândul la toate sălile de clasă în care fusesem de-a lungul anilor, inclusiv cea din nordul Norvegiei, care intrase deja în rândul amintirilor plăcute pe care le aveam despre încăperi.

M-am aşezat, am scos caietul, am luat un exemplar din maldărul de copii capsate şi am început să citesc, aşa cum făceau toţi ceilalţi. La tablă, Fosse şi Hovland făceau acelaşi lucru. Erau textele lui Trude – aşa o chema pe tipa cu figura serioasă – pe ele le parcurgeam primele. Erau nişte poezii frumoase, mi-am dat pe loc seama. Erau peisaje de vis, cai, vânt şi lumină, totul concentrat în câteva versuri. Le-am citit, dar nu ştiam după ce trebuia să mă uit, n-aveam idee ce era bun şi ce nu sau ce le-ar fi putut îmbunătăţi eventual. Pe măsură ce le citeam, îmi creştea frica în piept, fiindcă erau infinit mai bune decât ceea ce scrisesem eu, nici măcar nu se puteau compara, asta era artă, măcar asta înţelegeam. Şi ce puteam spune dacă Fosse sau Hovland îmi cereau să le comentez? Ce însemna asta, că nişte cai stăteau sub un copac şi că un cuţit aluneca pe piele în versul următor? Că nişte cai galopau bubuind din copite peste un câmp şi că un ochi atârna peste orizont?

După câteva minute s-a dat startul cursului propriu-zis. Fosse a rugat-o pe Trude să citească. A stat complet nemişcată o clipă, să se concentreze, apoi a început. Vocea ei părea să fluctueze odată cu poezia, versurile nu-i ieşeau pe gură, ci simţeam că ele erau acolo deja şi că ea ajungea la ele prin voce. Totodată, vocea ei nu mai lăsa loc de altceva, doar pentru poezii, pentru puţinele cuvinte care formau un întreg, şi nu avea nimic din persoana lui Trude.

Îmi plăcea ce scrisese, dar mă simţeam stingher, fiindcă nu-mi spunea nimic, nu ştiam ce voia să zică sau despre ce erau poeziile.

Când a terminat, Hovland a luat cuvântul. Acum trebuia să comentăm textele şi urma să o facem pe rând, astfel încât toată lumea să poată vorbi şi să aibă o şansă să se exprime. Ceea ce trebuia să ţinem minte, a zis el, era că nici unul dintre textele discutate acolo nu era neapărat definitiv sau întreg şi că din critici învăţam. Însă nu doar criticile legate de propriile noastre texte erau importante, la fel de important era să ne implicăm şi să discutăm textele celorlalţi, fiindcă scopul acestui curs era în primul rând să citim, să învăţăm să citim, să ne exersăm deprinderea de a citi. Pentru un scriitor era poate mai important să citească, nu să scrie. „Citiţi cât de mult puteţi, pentru că în acest caz

nu vă pierdeţi pe voi, nu deveniţi lipsiţi de originalitate, ci se întâmplă exact opusul, veţi ajunge să vă găsiţi pe voi înşivă. Cu cât citiţi mai mult, cu atât mai bine."

Runda de comentarii a început. Era multă bâlbâială şi ezitare, majoritatea s-au mulţumit să spună că le plăcea imaginea asta sau propoziţia aia, dar în mijlocul tuturor banalităţilor s-au evidenţiat şi câteva concepte care au fost preluate şi, treptat, adoptate de toţi, cum ar fi „ritm", faptul că ritmul era „bun" sau „nu curgea cum trebuie", şi se mai vorbea de „ton" şi de „început" şi de „încheiere" şi despre „şters" şi „tăiat". E un început frumos şi ritmul e potrivit, e ceva neclar în partea de mijloc, nu-mi dau seama exact ce, dar ceva distonează acolo, ai putea eventual şterge ceva, nu ştiu, însă apoi vine imaginea puternică din încheiere şi salvează întreaga poezie. Cam lucruri din astea se auzeau în cursul dezbaterii. Îmi plăcea felul acela de a discuta, fiindcă nu mă lăsa pe dinafară, înţelegeam începuturile şi încheierile, devenisem priceput mai ales la încheieri, ideea că ceva trebuia să se degaje din ultimul vers, acolo mă uitam de fiecare dată, şi dacă găseam ceva, spuneam. Dacă nu găseam, spuneam şi asta. Aici parcă închizi poezia, spuneam atunci. Vezi? Ultimul vers? Trage o concluzie, se închide în sine. Nu poţi să-l ştergi? Aşa se deschide totul. Vezi? În cadrul acestor sesiuni de lectură s-a pus şi problema împărţirii în versuri, s-a ajuns repede la concluzia că proza versificată, aşadar proza obişnuită împărţită ca poezia, era inamicul principal, întruchiparea monstruozităţii. Arăta ca o poezie, dar nu era, şi ţinea de anii '70, era ceva ce se făcea atunci. Pe lângă astea, mai luam în discuţie şi figurile de stil, cum ar fi metafora şi aliteraţia, de exemplu, dar nu prea des, fiindcă atât Jon Fosse, cât şi studenţii care scriau poezie detestau metaforele, mi-am dat seama, era ceva aproape urât la metafore, sau învechit, în sensul de demodat şi inutilizabil pentru noi. Era de prost gust, pur şi simplu, ceva nasol. Aliteraţia era şi mai rea. Contau ritmul, tonul, împărţirea versurilor, începutul, încheierea. Am remarcat că Jon Fosse era întotdeauna în căutarea unor elemente neobişnuite, diferite, ieşite din comun.

Această primă sesiune s-a derulat totuşi într-un limbaj neştiinţific, doar Knut avea un vocabular adecvat pentru a discuta poezie, şi părerile lui au cântărit cel mai mult. Trude asculta concentrată, luând notiţe din când în când, punând întrebări de-a dreptul, de ce, de ce nu. Am înţeles că era scriitoare, poetă, şi nu numai că voia să ajungă departe, dar era pe drumul cel bun.

Când a venit rândul meu, am spus că poeziile aveau o atmosferă a lor şi că erau profunde, dar puţin dificil de discutat. Pe alocuri nu înţelesesem exact unde voia autoarea să ajungă. Am zis că eram de acord cu mare parte cu afirmaţiile lui Knut, îmi plăcuse mai ales versul acesta, în schimb Trude se putea gândi să şteargă versul *acela*.

În timp ce vorbeam, mi-am dat seama că nu-i păsa. Nu a notat nimic, nu era atentă şi mă privea cu un zâmbet uşor în colţurile gurii. M-am enervat, dar altceva nu puteam face decât să mă aşez la loc pe scaun, să dau foile deoparte, să spun că nu mai aveam nimic de adăugat şi să sorb o înghiţitură de cafea.

După aceea a luat Jon Fosse cuvântul. În timp ce mişcările capului – sacadate, ca ale unei păsări, de parcă fusese surprins de ceva sau îşi dăduse seama de ceva – şi felul în care vorbea – ezitant, plin de pauze, mormăieli, accese de tuse, pufnete, cu inspiraţii adânci din când în când – vădeau nervozitate şi nelinişte, discursul lui era, prin comparaţie, de o siguranţă perfectă. Era absolut sigur pe el, nu lăsa loc de îndoială; avea dreptate în ceea ce spunea.

A luat la rând toate poeziile, le-a analizat punctele tari şi punctele slabe şi a spus despre cai că erau un motiv frumos şi vechi în poezie şi artă. A menţionat caii din *Iliada* şi caii de pe frizele Partenonului, caii lui Claude Simon, „dar aceşti cai”, a zis el, „sunt mai degrabă un fel de arhetipuri, nu ştiu, ai citit-o pe Ellen Einan? Ceva din toate astea trimite cu gândul la ea. Limbajul viselor”.

Am notat totul.

Iliada, Partenonul, Claude Simon, arhetip, Ellen Einan, limbajul viselor.

Pe drum spre casă în acea după-amiază am tăiat-o în sus pe aleea din stânga, chiar după dealul de lângă Verftet, ca să nu trebuiască să merg împreună cu ceilalţi. Încă mai

ploua, la fel de tare şi abundent ca atunci când venisem, şi toate zidurile, toate acoperişurile, toate curţile şi toate maşinile erau ude şi strălucitoare. Eram entuziasmat, fusese o zi bună, iar faptul că Trude îmi ignorase observaţiile atât de ostentativ nu mă mai deranja la fel de tare, fiindcă în pauză, atunci când ne duseserăm la cafeneaua din faţa pieţei Klosteret, discutasem puţin cu Ragnar Hovland şi povestisem despre Jan Kjærstad. Da, de fapt eu fusesem cel care amintise de el. Else Karin mă întrebase ce-mi plăcea să citesc, în afară de Hamsun şi Bukowski, eu spusesem că scriitorul meu preferat era Kjærstad, mai ales ultimul roman, *Det store eventyret* [*Marea aventură*], dar şi *Speil* [*Oglinzi*] şi *Homo Falsus*, da, până şi volumul de debut *Kloden dreier stille rundt* [*Globul se învârte încet*] erau bune. În opinia lui Else, cărţile lui erau reci şi artificiale. Eu am spus că tocmai asta era şi ideea, Kjærstad voia să descrie omul într-un mod cu totul diferit, nu din interior, ci din exterior, iar ideea că personajele din cărţi ar fi apropiate de noi era o iluzie, un construct, atâta doar că ne obişnuisem cu el şi consideram acest mod de a scrie autentic sau apropiat, pe când celelalte moduri nu erau cu nimic mai puţin autentice. Ea a spus: „Da, înţeleg, dar în continuare cred că personajele lui sunt distante”. Acest „eu cred” era un triumf pentru mine, nu era vreun argument, ci doar o senzaţie, deci o convenţie.

După pauză am parcurs textele lui Kjetil; povestirile lui, care pendulau mereu la limita fantasticului şi grotescului, au fost analizate într-o manieră cu totul diferită. Nu mai era vorba despre începuturi şi încheieri sau despre ton, ne-am ocupat mai mult cu acţiunea şi cu frazele propriu-zise, iar când cineva a spus că era prea de tot, eu am zis că, din câte îmi dădeam seama, asta era şi ideea, să fie *over the top*. Discuţia a fost mult mai însufleţită, era mai uşor să vorbeşti despre aşa ceva, spre marea mea uşurare, deoarece puteam să mă implic şi eu mai mult.

A doua zi aveau să fie citite şi discutate textele mele. Mi-era frică de acest lucru, dar mă şi bucuram în timp ce mergeam pe strada Strandgaten; într-un fel sau altul, scrierile mele trebuiau să fie bune, altfel nu m-ar fi admis.

Sus pe munte, de la staţia înconjurată de pavaj ce străluce în soare, aluneca Fløibanen-ul, roşu şi impozant în tot verdele din jur. Scria FUNICULAR cu litere de neon şi îţi dădea o senzaţie de munte această coborâre, o cale ferată pe stâncă ce-şi croia drum prin centrul unui oraş, la o aruncătură de băţ de casele vechi, nemţeşti, de lemn. Dacă nu luai în seamă marea, puteai crede că te afli în Alpii germano-austrieci.

O, şi întunericul veşnic din acest loc! Nu legat de noapte în vreun fel, şi nici de umbră, ci aproape permanent, întunericul acesta vag, plin de ploaie căzătoare. Lucrurile şi întâmplările erau mult mai compacte pe o asemenea vreme, fiindcă soarele deschidea spaţiul şi tot ce era în el: un tată care stivuieşte plasele în portbagajul maşinii în faţa pieţei Støletorget în vreme ce mama pune cu atenţie copiii pe bancheta din spate, după care se aşază în faţă, îşi pune centura de siguranţă peste piept şi o prinde la loc, una era să vezi această scenă când soarele strălucea şi cerul era luminos şi deschis, când parcă toate mişcările pluteau, dispărând în acelaşi moment în care erau executate, însă alta era să vezi o astfel de familie când ploua, învăluită de întunericul vag, căci atunci mişcările aveau o cu totul altă greutate, atunci parcă erau statui, oamenii aceştia, încremeniţi în acest moment – din care evadau oricum în clipa următoare. Containerele de gunoi de lângă scări, una era să le vezi în lumina orbitoare a soarelui, atunci parcă aproape nu erau acolo, cum era cazul cu aproape toate lucrurile, dar erau cu totul altfel în lumina zilei întunecată de ploaie, când stăteau ca nişte stâlpi de argint, unii dintre ei triumfători, alţii mai trişti şi mai abătuţi, dar toţi acolo, tocmai atunci, în clipa aceea.

Da, Bergen. Puterea *de necrezut* ce rezida în faţadele caselor înghesuite una în alta. Atracţia pe care o simţeai când înaintai cu greu pe dealuri şi vedeai toate astea, te aflai în faţa lor, putea fi copleşitoare.

Dar era şi bine să te închizi în garsonieră după o plimbare în oraş, eram ca-n ochiul ciclonului, ferit de privirile tuturor, singurul loc unde puteam fi pe deplin liniştit. În după-amiaza asta mi se terminase tutunul, dar ştiusem că aşa avea să se întâmple şi păstrasem toate chiştoacele din

ultimele zile. După ce am pornit filtrul de cafea, am luat foarfeca din sertar şi am început să tai din scrumul de la capătul mucurilor. După ce am terminat, le-am desfăcut şi am scuturat tutunul vechi, uscat ca iasca, înapoi în pachet, care până la urmă s-a umplut pe jumătate. Vârfurile degetelor mi-erau negre şi miroseau tare a fum, le-am clătit sub robinet şi am tăiat o felie de cartof crud pe care am pus-o în pachet; în curând, tutunul avea să absoarbă umezeala şi să fie iarăşi aproape ca nou.

*

Seara m-am dus la cabina telefonică şi am sunat-o pe Ingvild. Din nou mi-a răspuns un bărbat. „Ingvild? Da, să văd dacă e acasă.”

Tremuram în timp ce aşteptam.

Se apropiau nişte paşi, am auzit pe cineva ridicând receptorul.

— Alo? a zis ea.

Vocea îi era mai sumbră decât mi-o aminteam.

— Alo, sunt Karl Ove.

— Salut!

— Salut, am spus. Cum îţi merge? Ai ajuns de mult în oraş?

— Nu, luni am ajuns.

— Eu sunt deja aici de vreo două săptămâni.

S-a făcut linişte.

— Era vorba să ne întâlnim, am adăugat. Nu ştiu dacă mai ai chef, dar ce zici de sâmbătă?

— Da, nu am nimic în program în ziua asta, a spus ea chicotind.

— La Café Opera poate? Şi putem merge la Hulen după aceea, sau ceva de genul?

— Aşa cum fac studenţii adevăraţi, adică?

— Da.

— Sigur că putem. Dar trebuie să te previn, o să am emoţii.

— De ce?

— În primul rând, n-am mai fost studentă până acum. Apoi, nici nu te cunosc.

— Şi eu o să am emoţii.

— E bine. Atunci nu contează dacă nu ne zicem prea multe.

— Nu. Dimpotrivă, sună bine.

— Acum, nu exagera.

— E-adevărat! am spus eu.

Ea a chicotit din nou.

— Uite că am prima mea întâlnire de când sunt studentă. Sâmbătă la Café Opera. Să zicem... da, la ce oră ies de fapt studenţii în oraş?

— Ştiu la fel de puţin ca şi tine. La şapte?

— În regulă. Rămâne aşa.

Mi s-a strâns stomacul când am traversat strada şi am intrat din nou în garsonieră. Mă simţeam de parcă urma să vomit dintr-o clipă în alta. Şi asta deşi totul mersese bine. Dar una era să schimbi câteva cuvinte la telefon şi alta era să fii acolo, faţă în faţă, simţind că iei foc şi neavând nimic de spus.

Mai ales două lucruri mă îngrijorau în perioada aceea. Primul era faptul că terminam prea repede, deseori înainte să se şi întâmple ceva; celălalt era faptul că nu râdeam niciodată. Adică, se întâmpla câteodată, poate de două ori pe an, când eram copleşit de comicul unei situaţii şi râdeam întruna, dar era neplăcut, fiindcă-mi pierdeam cu totul controlul, nu reuşeam să-mi revin şi nu-mi plăcea să le arăt celorlalţi latura asta a mea. Deci, puteam să râd, în principiu, eram capabil de asta, dar în viaţa de zi cu zi, în societate, când stăteam cu oamenii în jurul unei mese şi discutam, atunci nu râdeam niciodată. Pierdusem deprinderea asta. În compensaţie, zâmbeam mult, se întâmpla chiar să scot nişte sunete asemănătoare cu râsul, aşa că nu cred că cineva a remarcat. Dar eu ştiam – nu râdeam niciodată. De aceea, eram deosebit de atent la râsul în sine, ca fenomen, observam cum apărea, cum se auzea, ce era. Oamenii râdeau aproape tot timpul, spuneau ceva, râdeau puţin, alţii mai ziceau ceva, toată lumea râdea. Râsul făcea conversaţiile să curgă sau adăuga o măsură din altceva, care n-avea atât de mult de-a face cu subiectul conversaţiei, cât cu însuşi faptul de a fi împreună cu ceilalţi, cu situaţia, cu oamenii întâlnindu-se. În acest caz râdeau toţi, fiecare în felul lui, bineînţeles, uneori de la o

glumă cu adevărat amuzantă, iar atunci râsul dura mai mult şi putea uneori să acapareze cu totul conversaţia, dar şi aparent fără un motiv anume, doar din prietenie sau disponibilitate. Râsul mai putea ascunde nesiguranţă, ştiam bine, dar putea fi şi puternic sau generos, ca o mână întinsă. Când eram mic râdeam mult, dar la un moment dat m-am oprit, cred că pe la doisprezece ani, în orice caz, îmi amintesc că era un film cu Rolv Wesenlund care mă umplea de groază, se numea *Bărbatul care nu putea râde*, şi probabil că atunci când am auzit de el mi-am dat seama că eu nu râdeam de fapt. Toate situaţiile sociale au devenit de atunci doar ceva la care luam parte şi la care mă uitam din exterior, de vreme ce-mi lipsea ceea ce aveau aceste situaţii din plin, însuşi liantul dintre oameni: râsul.

Dar nu eram posomorât! Nu eram ursuzul care le strică cheful tuturor! Nu eram un deprimat introvertit! Nici măcar nu eram timid sau timorat!

Doar păream aşa.

Deşi era doar a treia oară când mergeam la Academia de Scriere Creativă, mi se păreau deja cunoscute atât drumul până acolo, mai întâi pe dealurile abrupte până jos la Vågsbunnen, apoi de-a lungul şirului de clădiri de birouri şi de magazine de pe Strandgaten, după aceea în sus pe dealurile de lângă Klosteret şi în jos pe străduţa de pe cealaltă parte, totul prins în vălul de ploaie ce cădea din cerul apropiat, cât şi încăperea în care ne aflam, cu raftul de cărţi pe o latură, tabla pe o alta şi cu peretele înclinat pe o a treia. Am păşit înăuntru, mi-am salutat colegii, mi-am dat jos geaca udă, am scos hârtiile şi cartea din plasa udă, le-am pus pe masă, mi-am turnat puţină cafea, mi-am aprins o ţigară.

— Ce vreme! am zis eu scuturând din cap.

— Bun-venit în Bergen, a spus Kjetil ridicându-şi privirea dintr-o carte.

— Ce citeşti acolo? l-am întrebat.

— *Toate focurile, focul*. Nuvele de Julio Cortázar.

— Sunt bune?

— Da. Dar poate că sunt puţin detaşate, a spus el zâmbind.

I-am zâmbit şi eu. În mijlocul mesei se afla un teanc de pagini fotocopiate, le-am recunoscut pe ale mele din prima, după simbolurile maşinii de scris şi după cele câteva corecturi pe care le făcusem cu tuş negru, aşa că am luat un exemplar.

Else Karin mi-a aruncat o privire.

Stătea pe scaun cu un picior îndoit sub ea, cuprinzându-şi cu o mână genunchiul, cu o ţigară şi cu foile în cealaltă.

— Eşti stresat?

— Nu prea, am zis. Puţin, poate. Ţi-a plăcut sau...?

— O să vezi imediat! mi-a răspuns.

Bjørg, care stătea lângă ea, s-a uitat scurt la noi şi a zâmbit.

Pe uşa din celălalt capăt a intrat Petra – nu avea nici umbrelă, nici pelerină impermeabilă, geaca ei neagră de piele strălucea de la ploaie şi părul ud îi atârna peste frunte. Chiar după ea a venit Trude, avea pantaloni verzi de ploaie şi o pelerină verde cu gluga prinsă strâns pe cap, în picioare avea cizme înalte de cauciuc şi în spate un rucsac de piele. M-am ridicat şi m-am dus către chicinetă să-mi umplu cana cu cafea.

— Mai doreşte cineva? am întrebat.

Petra a scuturat din cap, nimeni altcineva nu s-a uitat la mine. Trude stătea pe podea sub fereastra înclinată şi-şi dădea jos pantalonii, şi, chiar dacă avea blugi pe dedesubt, de la mişcările ei de răsucire şi unduire mi s-a sculat. Mi-am vârât mâna în buzunar în timp ce mergeam către locul meu încercând să par cât se poate de degajat.

— Toată lumea e aici? a întrebat Hovland de la locul său de lângă tablă.

Fosse stătea lângă el, cu mâinile încrucişate şi privirea în pământ, ca şi în celelalte două dăţi.

— În prima parte a zilei parcurgem textele lui Karl Ove. Apoi urmează ale Ninei după pauză. Dacă eşti pregătit, Karl Ove, poţi începe să citeşti.

Am citit, ceilalţi urmăreau cu atenţie în foile lor. Când am terminat, a început sesiunea de comentarii. Am notat câteva cuvinte-cheie. Else Karin credea că limbajul era proaspăt şi plin de viaţă, dar că acţiunea era un pic previzibilă, Kjetil a spus că era credibil, dar uşor plictisitor, lui

Knut îi amintea de Saabye Christensen, nu că ar fi fost ceva rău în asta, după cum zicea el. Petra socotea că numele erau prost alese. „Hai să fim serioşi”, a spus ea, „Gabriel, Gordon şi Billy. Ar trebui să fie mişto, dar e doar infantil şi prostesc.” Bjørg a zis că era interesant, însă ar fi vrut să ştie mai mult despre relaţia dintre cei doi băieţi. Trude a spus că avea vână, dar că erau multe clişee şi stereotipuri, da, în ceea ce o privea erau atât de multe, încât era aproape de necitit. Ninei îi plăcuseră atât utilizarea radicală a lui „a” în cazul terminaţiilor, cât şi descrierile de peisaje.

Hovland a luat cuvântul ultimul. A spus că era proză realistă, se vedea asta, şi că era bună, pe alocuri îl ducea şi pe el cu gândul la Saabye Christensen, şi sigur că erau câteva inexactităţi de limbă ici şi colo, dar scrisul avea forţă şi era o povestire închegată, fapt care era o realizare artistică în sine.

M-a privit şi m-a întrebat dacă voiam să adaug ceva sau dacă aveam nedumeriri. Am spus că eram mulţumit de felul în care fusese discutat textul, că învăţasem multe din asta, numai că mă întrebam care erau clişeele şi stereotipurile, oare Trude putea să-mi dea câteva exemple?

— Da, sigur că da, a zis ea luând din nou textul. „Pământ pe care nici un bărbat alb nu pusese piciorul”, de exemplu.

— Păi ar *trebui* să fie un clişeu, i-am replicat. Asta era şi ideea. Aşa văd ei lumea.

— Dar şi *acesta* e un clişeu, înţelegi? Şi mai ai „soarele se strecură prin frunziş” şi „norii negri ameninţători ce prevesteau trăsnetul” – „prevesteau”, nu-i aşa? Apoi ai „Colt-ul cuibărit în mână” – „cuibărit”. Şi tot aşa de la un capăt la celălalt.

— E şi destul de afectat şi artificial, a intervenit Petra. Când „Gordon”, a continuat ea făcând semnul ghilimelelor cu degetele în timp ce zâmbea, spune „Îţi dau *five seconds*”, e prostesc, fiindcă înţelegem că autorul vrea să înţelegem că au văzut asta la televizor şi că vorbesc şi ei engleza.

— Cred că sunteţi nedrepţi, a spus Else Karin. Nu de poezie vorbim aici. Nu putem avea pretenţii tot aşa de mari de la o frază simplă, contează textul în întregimea lui. Şi,

aşa cum a zis şi Ragnar, e o artă să scrii o povestire cum trebuie.

— Trebuie să continui, a spus Bjørg. Eu cred că e interesant! Şi sunt sigur că se vor schimba multe pe parcurs.

— Şi eu sunt de acord cu asta, a zis Petra. Schimbă numai numele alea stupide, şi sunt mulţumită.

După discuţie eram nervos şi ruşinat, dar şi dezorientat, fiindcă, deşi credeam că vorbele de bine avuseseră menirea de a mă consola, rămăsese în picioare faptul că fusesem admis, de exemplu Kjetil nu fusese, aşa că trebuia să fie ceva de valoare acolo. Cea mai gravă era însă partea cu clişeele, mai ales că, după Trude, colcăiau în textele mele. Sau să fi fost numai faptul că era snoabă, că se credea cineva, o poetă, într-un fel mai bună decât toţi ceilalţi? Else Karin spusese că nu scriam poezie şi Hovland subliniase şi el asta, că era proză realistă.

La asta mi-era gândul în timp ce ceilalţi îşi desfăceau în jurul meu pachetele pentru prânz şi Else Karin punea din nou de cafea. Dar mi-am dat seama că nu puteam să mă retrag în mine tocmai atunci, ar fi părut că mă supărasem, că aş fi pierdut o bătălie, ceea ce ar fi fost acelaşi lucru cu a recunoaşte că ceea ce scriam nu era la fel de bun ca ceea ce scriau ei.

— Cartea aia din care citeai, m-aş putea uita un pic la ea? l-am întrebat pe Kjetil.

— Bineînţeles, a spus el întinzându-mi-o.

Am răsfoit-o puţin.

— De unde e autorul?

— Din Argentina, cred. Dar a stat multă vreme la Paris.

— E realism magic, nu?

— Da, se poate spune şi aşa.

— Îmi place incredibil de mult Márquez, am spus. L-ai citit?

Kjetil a zâmbit.

— Da. Dar nu e chiar stilul meu. E puţin cam prea pretenţios pentru mine.

— Mhm, am făcut eu dându-i cartea înapoi, şi apoi am notat Julio Cortázar în caiet.

După cursuri am urcat la Høyden ca să-mi ridic creditul de studii de la biroul aflat în Muzeul de Istorie Naturală. M-am

pus la coadă, nu era foarte lungă, era spre sfârşitul zilei, le-am arătat actele, am semnat şi am primit plicul cu numele meu, l-am pus în plasă şi am luat-o către Centrul Studenţesc, unde, printre multe altele, se găsea şi o mică filială bancară. Clădirea gri de beton de pe dealul lin strălucea în ploaie. Pe uşi, atât pe cele din faţă, cât şi pe cele laterale, intrau şi ieşeau tot timpul studenţi, câte unul grăbindu-se, câte un grup mergând agale, unii obişnuiţi cu lumea din jur, alţii nou-veniţi ca şi mine, nu era greu să-i recunoşti, în orice caz, dacă era aşa cum credeam eu, că cei care păreau derutaţi şi confuzi, cu toate simţurile în alertă, nu puteau fi acolo de mai mult de câteva zile.

Am intrat pe uşă, am urcat şirul lung de trepte şi am intrat în spaţiul vast, larg deschis, plin de coloane şi scări, cu o mulţime de standuri, erau acolo radioul studenţesc, ziarul studenţesc, asociaţia sportivă a studenţilor, clubul de caiac al studenţilor, asociaţia studenţilor creştini, dar mai fusesem în clădirea aceea, aşa că m-am îndreptat hotărât către banca din capăt, unde m-am pus din nou la coadă. După câteva minute, transferasem banii în contul meu şi retrăsesem trei mii de coroane, pe care le-am vârât în buzunarul pantalonilor înainte să intru în Studia, librăria studenţilor, unde m-am învârtit printre rafturi în următoarea jumătate de oră, mai întâi dezorientat şi indecis, erau atâtea domenii care mă interesau şi care mă gândeam că m-ar fi ajutat la scris, ca de exemplu psihologia, filosofia, sociologia sau istoria artei, dar m-am concentrat pe studiile literare, acestea erau cele mai importante, voiam ceva despre interpretarea poetică şi poate despre modernism, pe lângă câteva antologii de poezii şi nişte romane. Am găsit mai întâi un roman de Jon Fosse, se numea *Blod. Steinen er* [*Sânge. Piatra este*], coperta era neagră cu o imagine a unei feţe luminate pe jumătate, am întors-o, pe spate scria „Jon Fosse, 27 de ani, doctorant în filologie şi profesor la Academia de Scriere Creativă din Hordaland, şi-a publicat în acest an cea de-a patra carte” şi m-am simţit mândru că studiam la Academia de Scriere Creativă, mai că nu era vorba despre mine. Pe asta trebuia s-o am. Erau acolo şi mai multe cărţi de James Joyce, am ales-o pe cea cu titlul cel mai atractiv, *Eroul Stephen*, şi apoi am găsit

una legată de analiza textului, era în suedeză şi se numea *De la text la acţiune*, am frunzărit-o puţin, capitolele se numeau „Ce este un text”, „Explicaţie sau înţelegere?”, „Teoria textului”, „Teoria acţiunii”, „Teoria istoriei” şi m-am gândit că era cam pentru începători, totuşi erau acolo lucruri din care n-am înţeles nimic, ca de exemplu „Pentru o hermeneutică critică” sau „Timpul istoric şi aporia timpului fenomenologic”, dar asta mi-a stârnit interesul şi mai mult, voiam să învăţ, aşa că am luat-o cu mine. Am găsit un volum de poezii de Charles Olson, nu ştiam nimic despre el, însă când l-am răsfoit, am văzut că erau cam aceleaşi poezii ca cele scrise de Trude. L-am luat şi pe acela, se numea *Morgengryets arkeolog* [*Arheologul dimineţii*]. Am mai luat două cărţi de Isaac Asimov, trebuia să am şi ceva uşor de citit. Lângă ele se afla un roman al unui tip, John Berger, *G*, pe coperta interioară scria că era un roman filosofic, l-am luat şi pe acela. Nu am găsit Cortázar, dar am găsit o carte de buzunar ce se numea *Jurnalul unui hoţ*, de Jean Genet, pe care am pus-o la grămadă. În cele din urmă, m-am gândit că trebuia să iau şi ceva filosofie, şi am avut norocul să găsesc imediat o carte despre filosofie şi artă, Hegel, *Prelegeri de estetică*.

După ce am plătit toate cărţile, am urcat scările către cantină. Mai fusesem o dată acolo, cu Yngve, dar atunci nu trebuise să-mi bat capul, se ocupase el de tot, acum eram singur şi simţeam că-mi plesneşte capul la vederea tuturor studenţilor care mâncau în sala enormă.

La un capăt se afla bufetul, unde fie îţi luai meniul, fie alegeai ceva din vitrină şi plăteai la una din cele trei case, după care te aşezai la o masă. Ferestrele din celălalt capăt erau aburite, aerul din interior, prin care se înălţa zumzetul vocilor, era încărcat de umezeală şi căldură.

M-am uitat la toate mesele, dar bineînţeles că n-am văzut pe nimeni cunoscut. Gândul de a sta singur acolo mă îngrozea, aşa că m-am întors şi m-am dus în direcţia cealaltă, fiindcă acolo, în capătul dinspre Parcul Nygård, era *Grillen*, unde se serveau mâncăruri calde şi bere, mai scump ca la cantină, dar ce mai conta asta, aveam buzunarele pline de bani şi nu era nevoie să fac economii.

Mi-am luat un hamburger şi o halbă de bere şi m-am aşezat la o masă liberă de la fereastră. Studenţii care se aflau acolo păreau mai în vârstă şi cu mai multă experienţă decât cei din cantină, şi mai erau şi nişte femei şi bărbaţi în vârstă, probabil profesori, dacă nu cumva făceau parte din categoria studenţilor eterni despre care auzisem, bărbaţi de patruzeci de ani cu părul ciufulit, cu barbă şi cu pulovere tricotate care încă mai scriau la lucrarea de diplomă în vreo mansardă, în al cincisprezecelea an de studiu, în timp ce dincolo de ferestre viaţa trecea în viteză pe lângă ei.

În timp ce mâncam, am răsfoit cărţile pe care le cumpărasem. Pe coperta interioară a romanului lui Fosse era un citat de-al lui Kjærstad din 1986: „De ce nu se umple *Bergens Tidende* de cronici despre Jon Fosse?”

Deci Fosse *era* un scriitor bun şi nu doar atât, ci unul dintre cei mai importanţi din ţară, m-am gândit eu ridicându-mi privirea în timp ce pâinea şi carnea se transformau într-un amestec gustos. Tufişurile din Parcul Nygård erau ca un perete verde pus în faţa gardului de fier forjat, iar aerul cenuşiu de deasupra lor era străbătut oblic de ploaie, împrăştiată de o rafală bruscă de vânt care în clipa următoare a măturat strada de sub mine, scuturând umbrelele a două femei care tocmai coborâseră scările.

Seara l-am sunat pe Yngve şi l-am întrebat pe unde umblase în ultima vreme. Mi-a zis că lucrase şi fusese în oraş în ajun şi că trebuia să-mi pun telefon, ca să nu mai fie nevoit să urce până la garsoniera mea de fiecare dată când avea treabă cu mine. I-am spus că luasem creditul şi că aveam să mă gândesc la telefon.

— Şi cum a fost în oraş? l-am întrebat.

— A fost OK. M-am dus cu o tipă acasă.

— Cu cine?

— N-o cunoşti. Ne-am văzut puţin sus la Høyden, atât.

— Sunteţi împreună acum?

— Nu, nu. Nu e nimic de genul ăsta. Şi ţie cum îţi merge acolo?

— E bine. Dar avem o grămadă de citit.

— De citit? Credeam că trebuia să scrieţi.

— Ha-ha. Oricum, azi mi-am cumpărat o carte de Jon Fosse. Pare bun.

— Aha, a făcut el. După o pauză a adăugat: Dar dacă n-aţi început să scrieţi, nu poţi să-mi compui nişte versuri? Poate chiar mai multe. Ca să termin piesele.

— Pot încerca.

— Aşa să faci.

Am stat până noaptea târziu ascultând muzică, bând cafea, fumând şi scriind piese pentru Yngve. La ora trei, când m-am culcat, aveam două gata pe jumătate, dar promiţătoare, şi una terminată.

Te legeni aşa frumos
Zâmbeşte-mi, dragă,
nu sta tot îmbufnată,
vreau doar să te dezbrac,
strat după strat.
Dansează, dansează,
Cum nici mintea nu visează
Până spun stop, destul,
şi tot nu-s sătul
de tine
Te legeni aşa frumos,
Te legeni aşa frumos
Zâmbeşte-mi, dragă,
confuză nu fi,
vreau doar să ne iubim,
zi după zi.
Te legeni aşa frumos,
Te legeni aşa frumos.
Dansează, dansează,
Cum nici mintea nu visează
Până spun stop, destul,
şi tot nu-s sătul
de tine
Te legeni aşa frumos,
Te legeni aşa frumos
Te legeni aşa frumos,
Te legeni aşa frumos

Vineri după cursuri am ieşit în oraş. Ne-am dus cu Hovland şi Fosse pe drumul pe care-l bătuseră fără îndoială de nu ştiu câte ori, la Wesselstuen. Era un local frumos, aveau feţe albe de masă şi, îndată ce ne-am aşezat, a venit

un chelner cu cămaşă albă şi şorţ negru ca să ne ia comanda. Nu mai avusesem parte de aşa ceva. Atmosfera era degajată şi liniştită, săptămâna se încheiase, eram bucuros, eram opt studenţi aleşi pe sprânceană aşezaţi în jurul unei mese cu Ragnar Hovland, deja legendar în cercurile studenţeşti, în orice caz în cele din Bergen, şi cu Jon Fosse, unul dintre cei mai importanţi tineri scriitori postmoderni ai Norvegiei, care avea recenzii foarte bune şi în Suedia. Încă nu discutasem singur cu ei, dar acum stăteam lângă Hovland şi, după ce-au sosit berile şi am luat o înghiţitură lungă, am profitat de ocazie.

— Am auzit că-ţi plac The Cramps, i-am spus.

— Da? a zis el. Unde ai auzit zvonurile astea răutăcioase?

— Mi-a spus un prieten. E adevărat, nu? Îţi place muzica?

— Da, îmi place. Şi-mi plac The Cramps. Aşa că... da, zi-i salut prietenului tău şi spune-i că are dreptate. A zâmbit fără să se uite la mine, apoi a adăugat: A mai pomenit şi alte trupe care-mi plac?

— Nu, doar The Cramps.

— Şi ţie-ţi plac The Cramps?

— Da-a. Sunt destul de buni, am zis. Dar deocamdată ascult mai mult Prefab Sprout. Le-ai auzit ultimul album? *From Langley Park to Memphis*?

— Da, sigur. Dar tot Steve McQueen îmi place mai mult.

De pe partea cealaltă a mesei, Bjørg i-a spus ceva şi el s-a aplecat s-o asculte cu o expresie politicoasă pe faţă. Lângă ea, Jon Fosse stătea de vorbă cu Knut. Textele lui fuseseră ultimele discutate şi încă le avea în minte, se vedea bine. Scria poezii neobişnuit de scurte, deseori doar două sau trei versuri, alteori numai două cuvinte alăturate. Nu le înţelesesem, dar aveau ceva brutal, n-ai fi zis asta văzându-l cum stătea acolo, zâmbind şi râzând: felul în care se bucura era la fel de prietenos pe cât de scurte îi erau creaţiile. Vorbea şi mult, aşa că nu personalitatea lui era de vină pentru concizia poeziilor.

Am pus halba goală pe masă şi am vrut să-mi mai iau una, dar nu îndrăzneam să-i fac semn chelnerului, aşa că a trebuit să aştept până comanda altcineva.

Lângă mine discutau Petra şi Trude. S-ar fi zis că se ştiau de nu ştiu când. Petra era dintr-odată abordabilă, în timp ce

Trude renunţase la atitudinea serioasă şi concentrată, acum avea aproape un aer de fetiţă, ca şi cum ar fi fost eliberată de o povară.

Deşi nu puteam spune că-i cunoşteam bine, îi văzusem suficient cât să-mi fac o idee despre personalităţile lor şi, cu toate că acestea nu se potriveau cu textele, în afară de cazurile lui Bjørg şi Else Karin, care scriau aşa cum arătau, eram destul de sigur că-i citisem. Cu excepţia Petrei. Ea era o enigmă. Câteodată putea sta complet nemişcată, holbându-se la pupitru, fără a fi deloc prezentă în încăpere, de parcă ar fi avut un zbucium lăuntric, aşa mi se părea, fiindcă, deşi era imobilă, cu ochii mereu fixaţi în acelaşi punct, avea totuşi ceva agresiv. Se frământa în sine, asta era impresia mea. Când îşi ridica privirea, avea întotdeauna un zâmbet ironic pe buze. Comentariile ei erau de cele mai multe ori ironice şi adesea nemiloase, dar juste, într-un fel sau altul, deşi exagerate. Când se entuziasma, toate astea se evaporau, se întâmpla chiar să râdă din toată inima, copilăreşte, iar în ochi îi apărea o sclipire. Textele ei îi semănau, aşa mi s-au părut când le-a citit, la fel de colţuroase şi îndărătnice cum era ea, uneori stângace şi lipsite de eleganţă, dar întotdeauna pline de forţă, cu impact, aproape mereu ironice, şi totuşi cu o anume înflăcărare.

Trude s-a ridicat de la masă. Petra s-a întors către mine.

— Nu mă întrebi ce trupe îmi plac? m-a întrebat ea zâmbind, dar ochii cu care mă scruta erau întunecaţi şi batjocoritori.

— Ba da, am spus. Ce trupe îţi plac?

— Crezi că-mi pasă de fleacuri din astea de băieţi?

— De unde să ştiu?

— Par a fi genul ăla de fată?

— Da, de fapt, am răspuns. Cu geacă de piele şi toate cele?

A râs.

— Dincolo de numele stupide şi toate clişeele şi de lipsa perspectivei psihologice, mi-a plăcut mult ce-ai scris.

— Atunci nu mai e mare lucru de plăcut.

— Ba da. Nu te lăsa afectat de ceea ce spun alţii. Nu înseamnă nimic, sunt doar vorbe. Uită-te la cei doi de acolo, a zis Petra arătând din cap către profesorii noştri. Se

bălăcesc în admiraţia noastră. Urmăreşte-l pe Jon. Şi vezi ce privire are Knut.

— Mai întâi, nu mă las afectat. În al doilea rând, Jon Fosse e un scriitor bun.

— O, da? L-ai citit?

— Puţin. Miercuri i-am cumpărat ultimul roman.

— *Blod. Steinen er* [*Sânge. Piatra este*], a rostit ea pe un ton solemn, cu un accent pronunţat din Vestland, în timp ce-mi adresa o privire gravă. A izbucnit apoi în râsul acela pătrunzător, din inimă, după care şi-a recăpătat brusc seriozitatea. Of, e atâta afectare!

— Dar nu şi în ceea ce scrii tu? am întrebat-o.

— Asta o să învăţ aici, a zis ea. O să iau de la ei cât de mult pot.

Chelnerul se apropia de masa noastră, i-am făcut semn. Petra m-a imitat, la început am crezut că-şi bătea joc de mine, dar mi-am dat seama că şi ea voia o bere. Trude a revenit, Petra s-a întors către ea, iar eu m-am aplecat peste masă pentru a mă face remarcat de Jon Fosse.

— Îl cunoşti pe Jan Kjærstad? l-am întrebat.

— Da, puţin. Suntem colegi.

— Te consideri şi tu postmodernist?

— Nu, sunt mai degrabă modernist. Da, în orice caz în comparaţie cu Jan.

— Da, am spus.

S-a uitat în jos la masă, părea că-şi descoperise berea, a luat o înghiţitură lungă.

— Ce părere ai de primele cursuri? m-a întrebat.

Mă întreba pe mine?

Am simţit că roşeam.

— A fost bine, am spus. Simt că am învăţat foarte multe într-un timp foarte scurt.

— Atunci e bine. N-am predat prea mult, nici Ragnar, nici eu. Totul e aproape la fel de nou pentru noi ca şi pentru voi.

— Aşa-i, am zis.

Ştiam că trebuia să continui, fiindcă mă băgasem brusc într-o conversaţie, însă habar n-aveam ce să spun. După o tăcere de câteva secunde, şi-a mutat privirea şi altcineva i-a atras atenţia, aşa că m-am dus la toaletă, care se afla lângă uşa de la intrare, în celălalt capăt al localului. Era un

tip care folosea pisoarul, n-aveam chef să stau lângă el, prin urmare m-am îndreptat spre WC, care s-a eliberat în clipa următoare. Pe gresie era nişte hârtie igienică, udă de la urină sau apă. Mirosul era înţepător şi am respirat pe gură în timp ce mă pişam. Afară, cineva s-a spălat pe mâini, imediat după aceea am auzit uscătorul. Am tras apa şi am ieşit, tocmai când cei doi bărbaţi plecau a intrat pe uşă un altul, mai bătrân, cu un pântece mare şi cu o faţă rumenă de Bergen. Chiar dacă toaleta era cam jegoasă, cu podeaua umedă şi murdară şi urât mirositoare, avea totuşi ceva din caracterul solemn al restaurantului, cu feţele albe de masă şi chelnerii în şorţuri. Probabil că avea de-a face cu vechimea, cu faptul că atât faianţa, cât şi pisoarele erau dintr-o altă epocă. Mi-am clătit mâinile sub robinet şi mi-am inspectat în oglindă figura, care nu trăda în nici un fel inferioritatea pe care o resimţeam. Bărbatul s-a postat cu picioarele crăcănate în faţa pisoarului, eu mi-am întins mâinile sub curentul de aer cald, le-am întors pe-o parte şi pe alta de câteva ori, după care m-am dus la masă, unde mă aştepta o nouă bere.

După ce am terminat-o şi pe asta şi am început s-o beau pe următoarea, timiditatea mi s-a risipit, în locul ei apăruse ceva plăcut şi blând; nu mă mai simţeam la periferia conversaţiei, la periferia grupului, ci în centrul lui, unde discutam când cu unul, când cu altul, şi, când m-am dus a doua oară la WC, parcă-i luasem pe toţi de la masă cu mine, cu tot ce era acolo, în capul meu era un furnicar de feţe şi voci, păreri şi atitudini, râsete şi chicoteli, iar atunci când cineva s-a apucat să-şi strângă lucrurile ca să meargă acasă, nu mi-am dat seama din prima, se întâmplase tocmai la periferie şi nu conta atât de mult, vorbăria şi băutul au continuat, dar apoi s-a ridicat Jon Fosse, după el şi Ragnar Hovland, şi asta era mai grav, fără ei nu ne lega nimic.

— Hai să mai luăm câte una! am spus. Nu e aşa de târziu. Şi mâine e sâmbătă.

Dar nu-i puteai clinti, trebuiau să plece acasă şi, după ce-au ieşit pe uşă, dorinţa de a pleca s-a generalizat. Chiar dacă i-am rugat pe fiecare în parte să mai rămână puţin, în

curând nu mai era nimeni la masă, în afară de Petra şi de mine.

— Doar nu pleci şi tu? am zis.

— În curând o să plec. Locuiesc destul de departe de oraş, aşa că trebuie să iau autobuzul.

— Poţi dormi la mine, i-am propus. Stau în Sandviken. Este o canapea pe care poţi dormi.

— Aşa de mult îţi doreşti să mai bei? a spus ea râzând. Unde mergem, atunci? Aici nu mai putem rămâne.

— La Opera? am întrebat-o.

— Da, sigur, a zis ea.

Nu era atât de întuneric pe cât mă aşteptasem, o rămăşiţă a luminii nopţilor de vară colorase în alb cerul de deasupra noastră în timp ce urcam spre teatru, pe lângă şirul de taxiuri, cu strălucirea gălbuie a stâlpilor de iluminat de pe stradă parcă desenată pe pavajul gri, sub ploaia ce cădea cu putere. Petra îşi căra geanta neagră de piele şi, deşi nu mă uitam la ea, ştiam că expresia chipului ei era serioasă şi încăpăţânată, iar mişcările, rigide şi bruşte. Era ca un dihor: îi muşca pe cei care-i întindeau mâna.

La Café Opera erau mai multe mese libere, ne-am aşezat la etaj, lângă o fereastră. Am luat două beri, Petra a băut aproape jumătate dintr-a ei dintr-o înghiţitură, ştergându-se apoi la gură cu dosul mâinii. Mă gândeam ce să spun, dar nu-mi venea nimic în minte, aşa că mi-am băut şi eu aproape jumătate din bere dintr-o înghiţitură.

Au trecut vreo cinci minute.

— Ce-ai făcut de fapt în nordul Norvegiei? m-a întrebat dintr-odată, pe un ton firesc, de parcă am fi stat la poveşti de ore întregi, fără să-şi ridice privirea de la paharul de bere aproape gol din faţa ei.

— Am fost profesor, i-am răspuns.

— Asta ştiu. Dar ce te-a făcut să te duci acolo? În ce scop?

— Nu ştiu. Aşa s-a nimerit. Dar cred că ideea era să scriu acolo.

— Ciudată idee, să-ţi cauţi de lucru în nordul Norvegiei ca să poţi scrie.

— Da, poate că e, am zis.

S-a dus să mai ia bere. M-am uitat în jur; sala avea să se umple în curând. Ea îşi rezemase cotul pe bar, ţinea o

bancnotă de o sută în mână, chelnerul din faţa ei turna bere într-o halbă. Buzele îi treceau peste dinţi în timp ce-şi încrunta sprâncenele. Într-una din primele zile îmi spusese că-şi schimbase numele. Bănuisem că era vorba despre numele de familie, dar nu, prenumele şi-l schimbase. Avusese unul banal, parcă Anne sau Hilde, şi gestul ei îmi dădea de gândit, fiindcă eu mă simţeam foarte legat de numele meu, era de neconceput să mi se zică altfel, ar fi schimbat cumva totul. Însă ea o făcuse.

Mama îşi schimbase numele, dar cu numele de familie al tatei, o convenţie, şi când l-a schimbat din nou, a revenit la numele de fată. Şi tata îşi schimbase numele, nu prea se făcea asta, dar tot numele de familie şi-l schimbase, nu prenumele, care îl reprezenta în totalitate.

Petra a venit spre masă cu câte o halbă în fiecare mână şi s-a aşezat.

— Cine crezi că are talent?

— Cum adică?

— În clasă, la şcoală.

Nu mi-a prea plăcut că folosise cuvintele alea, preferam academie, dar n-am comentat.

— Nu ştiu, am spus.

— Am zis „crezi”. Normal că n-ai de unde să ştii.

— Mi-a plăcut ce-ai scris tu.

— Mă duci cu zăhărelul?

— E adevărat.

— Knut: fără conţinut. Trude: poză. Else Karin: proză de casnică. Kjetil: copilăros. Bjørg: plictisitoare. Nina: OK. Le cam ţine în ea, dar scrie bine.

A râs şi mi-a aruncat o privire piezişă, plină de viclenie.

— Dar eu? am întrebat-o.

— Of, tu, a pufnit ea. Tu nu ştii care-i treaba cu tine şi habar n-ai ce faci.

— Şi tu ştii ce faci?

— Nu. Dar măcar eu ştiu că nu ştiu, a zis ea râzând din nou. Şi mai eşti şi ca o fată. Dar ai mâini mari şi puternice, asta mai compensează.

Mi-am ferit privirea, simţeam că mă aprind.

— Dintotdeauna am avut o limbă ascuţită.

Am luat câteva înghiţituri lungi de bere, m-am uitat prin local.

— Doar nu te-ai supărat din cauza fleacurilor ăstora! a chicotit ea. Pot spune lucruri mult mai rele despre tine dacă vrei.

— Mai bine nu.

— Pe deasupra, te iei prea mult în serios. Dar e din cauza vârstei. Nu e vina ta.

„Cum rămâne atunci cu tine?” aveam chef să zic. „Ce te face să crezi că eşti al naibii de grozavă? Şi dacă eu sunt ca o fată, atunci şi tu eşti un băieţoi. Arăţi aproape ca un băiat când mergi!”

Dar nu am zis nimic şi încet, dar sigur, m-am calmat, poate şi pentru că începusem să mă îmbăt de-a binelea şi mă apropiam de punctul în care nimic nu mai conta, sau, mai precis, când totul mi-era indiferent.

Încă vreo două beri şi ajungeam acolo.

În local, printre mesele pline, a apărut o figură cunoscută. Era Morten, cu geaca lui roşie de piele, cu un rucsac bej în spate, cu o umbrelă lungă, închisă, în mână. Când a dat cu ochii de mine, s-a luminat la faţă şi a pornit în viteză spre masa noastră, înalt ca o prăjină, cu părul cu ţepi, strălucind de la gel.

— Salut, salut! a spus el râzând. Ai ieşit la o băută?

— Da, am zis. Ea e Petra. Petra, el e Morten.

— Salut, a spus Morten.

Petra l-a măsurat rapid din cap până-n picioare şi a clătinat din cap înainte să se întoarcă şi să se uite în altă parte.

— Am ieşit cu colegii de la academie, am zis. Ceilalţi au plecat devreme acasă.

— Eu credeam că scriitorii stau şi trag la măsea de dimineaţa până seara, a spus Morten. Am fost la sala de lectură până acum. Nu ştiu cum o să meargă. Nu înţeleg nimic! Nimic! A râs şi s-a uitat în jur, apoi a continuat: Eram în drum spre casă. Am venit numai să văd dacă dau de cineva cunoscut. Dar un lucru vă zic: vă admir pe voi, cei care veţi ajunge scriitori. M-a privit serios o clipă. Mă duc atunci, a zis în cele din urmă. Vorbim!

După ce a trecut de colţul barului, i-am spus Petrei că era vecinul meu. Ea a încuviinţat nepăsătoare din cap, şi-a băut restul berii şi s-a ridicat.

— Acum trebuie să plec. Am autobuz peste un sfert de oră.

Şi-a luat geaca de pe spătar, şi-a strâns pumnul şi l-a vârât în mânecă.

— Nu voiai să înnoptezi la mine, atunci? Nu e nici o problemă.

— Nu, mă duc acasă. Dar poate îţi accept oferta cu altă ocazie. Pa.

Apoi, cu mâna pe geantă şi cu privirea aţintită înainte, s-a îndreptat către scări. Nu mai ştiam pe nimeni din local, dar am mai rămas un pic la masă, în caz că venea cineva, după care a devenit insuportabil să stau singur acolo, aşa că mi-am luat pelerina de ploaie, am înşfăcat plasa şi am ieşit în întunericul vijelios al oraşului.

M-am trezit la unsprezece de la nişte scuturături şi izbituri în perete. M-am sculat şi m-am uitat în stânga şi-n dreapta, ce zgomote erau alea? Apoi mi-am dat seama şi m-am trântit din nou în pat. Cutiile poştale se aflau pe cealaltă parte a peretelui, dar până atunci nu dormisem suficient de târziu ca să-l aud pe poştaş aducând corespondenţa.

Deasupra, cineva umbla de colo colo şi cânta.

Dar camera nu era neaşteptat de luminoasă?

M-am ridicat şi am tras perdeaua.

Era soare afară!

M-am îmbrăcat, m-am dus la magazin şi am cumpărat nişte lapte, chifle şi câteva ziare. Când m-am întors, mi-am verificat cutia poştală. În afară de două facturi redirecţionate, am găsit şi două avize pentru ridicare de colete. Am dat fuga la poştă şi mi s-au înmânat două colete mari, pe care le-am deschis cu foarfeca în bucătărie. Un volum cu operele complete ale lui Shakespeare, unul cu poeziile şi piesele lui T.S. Eliot, unul cu operele complete ale lui Oscar Wilde şi unul cu fotografii cu femei goale.

M-am aşezat pe pat ca să-l răsfoiesc puţin, tremurând de surescitare. Nu, nu erau goale de tot, multe aveau pantofi cu tocul înalt şi una avea o bluză desfăcută, atârnând pe bustul zvelt şi bronzat.

Am pus cartea deoparte şi am citit cele trei ziare pe care le cumpărasem în timp ce-mi luam micul dejun. Ştirea zilei în *Bergens Tidende* era despre o crimă care avusese loc în ajun. Am recunoscut locul din fotografie, iar continuarea articolului mi-a confirmat intuiţia: crima se petrecuse la doar câteva clădiri de unde stăteam eu. Şi nu numai atât, presupusul criminal încă era în libertate. Avea optsprezece ani şi mergea la o şcoală profesională, aşa scria. Dintr-un motiv sau altul, asta m-a afectat. Mi-l imaginam acolo unde se afla în acel moment, într-o garsonieră la subsol, singur în spatele perdelelor trase, pe care le dădea din când în când la o parte ca să vadă dacă se întâmpla ceva pe stradă, pe care o avea la nivelul ochilor, totul în vreme ce inima îi bătea să-i sară din piept de teamă şi disperare pentru ce făcuse. Dădea cu pumnul de perete, se plimba de colo colo, se gândea dacă să se predea sau să mai stea acolo câteva zile şi apoi să încerce să fugă la bordul unui vas, poate în Danemarca sau Anglia, iar de acolo să facă autostopul înspre continent. Dar nu avea nici un ban şi nici vreun bun de valoare, doar hainele de pe el.

M-am uitat pe geam să văd dacă se întâmpla ceva neobişnuit afară, dacă se adunaseră poliţişti, de exemplu, sau dacă erau maşini de poliţie parcate, dar totul era neschimbat, cu excepţia razelor de soare, care se lăsau ca un văl de lumină peste tot şi toate.

Puteam discuta cu Ingvild despre crimă, era un bun subiect de conversaţie, faptul că el se afla acolo, în cartierul meu, chiar atunci, în timp ce toţi poliţiştii îl căutau.

Oare nu-aş fi putut să şi scriu despre asta? Un băiat care omoară un bătrân şi stă ascuns în vreme ce poliţia îl încolţeşte treptat?

Nu mi-ar fi ieşit în veci.

Cuprins de un val de dezamăgire, m-am ridicat şi am dus scrumiera şi paharul în chiuveta din bucătărie, la un loc cu toate celelalte vase murdare pe care le folosisem în timpul săptămânii. Petra greşise într-o privinţă totuşi, când spusese că nu mă înţelegeam pe mine însumi, m-am gândit uitându-mă la iarba de un verde strălucitor din parc, pe care tocmai atunci se plimba o femeie care ţinea cu fiecare mână câte un copil. Tocmai cunoaşterea asta o aveam.

Ştiam exact cine eram. Puţini dintre apropiaţii mei ştiau atâtea despre ei înşişi.

Am intrat din nou în cameră, voiam să mă uit la discuri când privirea mi-a fost parcă *trasă* înspre cartea cea nouă. M-a trecut un fior de fericire şi teamă. Aş fi putut încerca acum, eram singur, fără mare lucru de făcut, n-aveam nici un motiv să amân, m-am gândit în timp ce puneam mâna pe ea, m-am uitat în jur, oare cum puteam s-o duc pe ascuns până jos la toaletă? În plasă? Nu, cine naiba merge cu plasa la toaletă?

Mi-am desfăcut nasturele de la pantaloni şi am tras în jos fermoarul, am vârât cartea, am tras cămaşa peste pantaloni şi m-am aplecat în faţă cât am putut de mult ca să văd cum arăta, dacă şi-ar fi dat cineva seama că aveam o carte acolo.

Poate.

Dar dacă luam un prosop cu mine? În caz că venea cineva, puteam să-l ţin ca din întâmplare peste burtă cele câteva secunde cât ar fi durat întâlnirea. Şi puteam face duş după aceea. Nu era nimic suspicios în faptul că mergeam întâi la toaletă şi apoi la duş.

Şi aşa am făcut. Cu cartea în pantaloni şi cu cel mai mare prosop pe care-l găsisem în mână am ieşit pe uşă, am trecut prin hol, am coborât scările, am străbătut coridorul, am intrat la toaletă, am închis uşa, am scos cartea şi am început s-o răsfoiesc.

Deşi nu mă mai masturbasem până atunci şi nu ştiam exact cum se face, ştiam totuşi că expresii ca „ţi-o iei la labă” şi „o freci” erau omniprezente în glumele despre masturbare pe care le auzisem pe parcursul anilor, nu în ultimul rând în vestiarele fotbaliştilor; cu sângele pulsând în mădular, l-am scos din pliul făcut de boxeri, şi, în timp ce mă holbam la femeia cu picioare lungi şi buze roşii care stătea în faţa unei case de vacanţă undeva la Marea Mediterană – dacă e să ne luăm după zidurile albe şi copacii noduroşi – sub o sârmă întinsă cu rufe, cu un lighean în mână, dar în rest complet goală, în timp ce mă tot uitam la ea, la toate liniile voluptuoase ale corpului ei, mi-am strâns tare degetele în jurul penisului şi am început să le plimb înainte şi înapoi. Mai întâi tot penisul, dar, după numai

câteva încercări, m-am mulţumit cu vârful, holbându-mă în continuare la femeia cu ligheanul. Peste câteva clipe, pradă valului de plăcere care urca în mine, m-am gândit că trebuia să mă mai uit şi la altele, ca să profit la maximum, am dat paginile până am găsit o femeie care stătea în leagăn, doar cu nişte pantofi roşii cu buline, prinşi cu barete în jurul gleznelor, iar apoi m-a cutremurat un spasm, am încercat să-mi direcţionez penisul ca să ejaculez în toaletă, dar n-am reuşit, era prea ţeapăn, aşa că primul jet de spermă a căzut direct pe capacul WC-ului şi s-a prelins încet pe podea, în timp ce noi jeturi erau pompate afară, ceva mai jos, căci îmi venise ideea genială să mă aplec puţin în faţă ca să am un unghi mai bun.

Uf!

O făcusem.

O făcusem în sfârşit.

Până la urmă nu era nici un mister. Dimpotrivă, era incredibil de simplu, oare de ce îmi luase atâta?

Am închis cartea, am şters capacul, m-am spălat, am rămas complet nemişcat o secundă să aud dacă, în ciuda aparenţelor, nu cumva era cineva afară, am vârât cartea din nou în pantaloni, am înşfăcat prosopul şi am ieşit.

Abia atunci mi-am pus întrebarea dacă o făcusem cum trebuie. Trebuia să-mi dau drumul în WC? Sau poate în chiuvetă? Sau într-o bucată de hârtie igienică strânsă în mână? Sau asta se face de obicei în pat? Pe de altă parte, totul trebuia să se desfăşoare într-o discreţie totală, aşa că nu conta prea mult dacă metoda devia de la normă sau nu.

Chiar în momentul în care am pus cartea pe birou şi, împăturind prosopul nefolosit, l-am pus în dulap, s-a auzit soneria.

M-am dus să deschid.

Erau Yngve şi Asbjørn. Amândoi purtau ochelari de soare şi, ca în ultimele dăţi, vădeau o anume agitaţie, observabilă în felul în care Yngve se juca cu catarama curelei şi Asbjørn îşi ţinea pumnul strâns în buzunarul pantalonilor, iar amândoi mă aşteptaseră să deschid stând întorşi într-o parte. Sau poate era faptul că nu-şi dăduseră jos ochelarii de soare.

— Salut, am zis. Intraţi!

Au intrat după mine în garsonieră.

— Ne gândeam că poate vrei să vii în oraş cu noi, a spus Yngve. Vrem să mergem pe la nişte magazine de discuri.

— Sigur. N-am nimic de făcut, oricum. Acum, nu?

— Da, a zis Yngve luând cartea cu femei goale. Văd că ţi-ai cumpărat un album cu fotografii.

— Da.

— Nu e greu de ghicit ce-o să faci cu el, a spus Yngve râzând.

La rândul lui, Asbjørn a râs fără veselie, sugerând că voia ca această parte a vizitei să se încheie cât mai repede.

— Sunt fotografii serioase, am spus, după care mi-am luat geaca şi m-am aplecat ca să-mi leg şireturile. E un fel de album de artă.

— Da, da, a zis Yngve punându-l deoparte. Şi posterul cu John Lennon a dispărut?

— Da.

Asbjørn şi-a aprins o ţigară, s-a întors către fereastră şi s-a uitat afară.

Peste zece minute, unul lângă altul, toţi trei cu ochelari de soare, traversam Torget. Bătea vântul dinspre fiord, steagurile de pe catarge se scuturau în bătaia vântului, iar soarele, care strălucea pe cerul senin, făcea să sclipească toate suprafeţele. Maşinile goneau ca o haită de câini dinspre Torgalmenningen de fiecare dată când semaforul de sus se schimba în verde. Piaţa era înţesată de oameni şi, în acvariile dintre ei, prinşi în puţinii metri cubi de apă verzuie şi probabil rece ca gheaţa, peştii înotau cu gurile căscate, crabii se căţărau unul peste altul, iar homarii stăteau nemişcaţi, cu cleştii prinşi cu elastice albe.

— Mâncăm după aceea la Yang Tse Kiang? a întrebat Yngve.

— Da, am putea, a zis Asbjørn. Dacă promiţi să nu repeţi că mâncarea în China are complet alt gust decât mâncarea de aici.

Fără să răspundă, Yngve a scos un pachet de ţigări din buzunar şi s-a oprit lângă trecerea de la semafor. M-am uitat în dreapta, unde era o tarabă de legume. Vederea morcovilor portocalii strânşi în legături într-un morman mare m-a dus cu gândul la cele două veri în care lucrasem

pentru grădinarul din Tromøya, atunci când scoteam morcovii, îi spălam şi-i împachetam şi tot timpul eram atât de aproape de pământul negru şi gras, sub cerul serilor de sfârşit de august şi de început de septembrie, cu întunericul şi câmpul atât de strâns legate, cu foşnetul din tufişuri şi copaci de la capătul terenului care-mi trimitea prin corp mici fiori de fericire. De ce oare? mă gândeam acum. De ce eram atât de fericit atunci?

S-a făcut verde şi am traversat strada în mijlocul mulţimii de oameni, am trecut pe lângă un magazin de ceasuri, am mers prin piaţa mare care se deschidea între case ca un luminiş în pădure, am întrebat unde mergeam de fapt, Yngve mi-a răspuns că, *de fapt*, mergeam la Apollon şi după aceea aveam să trecem pe la nişte magazine de discuri la mâna a doua.

Mă pricepeam la scotocit prin magazinele de muzică, ştiam aproape toate trupele de pe rafturi, luam discurile şi mă uitam să văd cine le produsese, cine cânta în fiecare piesă, în ce studio fuseseră înregistrate. Eram un cunoscător, totuşi aruncam o privire şi spre Yngve şi Asbjørn în timp ce frunzăream albumele, şi, dacă vreunul din ei lua un disc, încercam să văd al cui era, ce avea trecere la Bergen. Asbjørn alegea o mulţime de albume vechi şi curiozităţi gen George Jones sau Buck Owens, cel mai ciudat fiind un disc de Crăciun pe care i l-a arătat lui Yngve, au râs amândoi, Asbjørn a spus că era clar *over the top*, iar Yngve a zis da, era clar *camp*. Se limita însă la aceleaşi categorii pe care le apreciam şi eu, postpunk britanic, indie rock american, poate câte-o trupă australiană şi bineînţeles vreo două norvegiene, dar în afară de asta nimic, din câte puteam vedea.

Am cumpărat douăsprezece discuri, majoritatea ale unor trupe pe care le mai ascultasem înainte şi unul la recomandarea lui Yngve, al celor de la Guadalcanal Diary. Când, o oră mai târziu, ne-am aşezat în restaurantul chinezesc, au râs de mine pentru că-mi cumpărasem atâtea discuri, dar am simţit şi respect în râsul ăla, nu însemna numai că eram un boboc care nu avusese în viaţa lui atâţia bani, ci şi că eram pasionat. Chelneriţa ne-a adus un bol imens de orez aburind, se lipise de lingura mare de

porţelan ce-l însoţea, ne-am repezit şi ne-am pus fiecare câte-o porţie pe farfurie, atât Yngve, cât şi Asbjørn şi-au turnat din sosul maro peste orez, iar eu am făcut la fel. A dispărut aproape de tot printre boabele de orez şi, de unde fusese negru şi gros, în clipa următoare a devenit maro, cu boabele vizibile prin el. Gustul era uşor înţepător, aşa mi s-a părut, dar la următoarea îmbucătură de *chop suey* cu vită s-a dovedit că merita cu prisosinţă. Yngve ştia să folosească beţişoarele, le trecea înainte şi înapoi între degete ca un chinez. La desert am mâncat banană prăjită cu îngheţată şi apoi am primit o cafea cu o ciocolăţică After Eight pe farfurioară.

Pe toată durata mesei încercasem să-mi dau seama ce anume se întâmpla atunci când doi prieteni aşa de buni ca ei erau împreună. Cât de mult se priveau în ochi când spuneau ceva înainte de a-şi pleca privirea. Despre ce vorbeau, cât de mult şi de ce vorbeau tocmai despre asta. Chestii din trecut: îţi aduci aminte de...? Alţi prieteni: a zis asta sau aialaltă? Muzică: ai ascultat piesa asta sau aia, discul ăsta sau ăla? Cursuri? Politică? Ceva ce s-a întâmplat de curând, ieri, săptămâna trecută? Când se deschidea un nou subiect de discuţie, era legat de precedentul, parcă desprins din el, sau pur şi simplu se ivea din senin?

Dar asta nu însemna că-i observam în tăcere, mă implicam şi eu frecvent în conversaţie, zâmbeam şi veneam cu comentarii, singurul lucru pe care nu-l făceam era să ţin monologuri lungi din proprie iniţiativă, din senin, aşa cum făceau amândoi.

Şi ce făceau de fapt? Despre ce era vorba?

În primul rând, aproape că nu-şi puneau deloc întrebări, aşa cum obişnuiam eu să fac. În al doilea rând, totul se lega, puţine afirmaţii se iveau din senin. În al treilea rând, majoritatea replicilor erau menite să-i facă să râdă. Yngve spunea o poveste, râdeau, Asbjørn continua şi ducea povestea în sfera ipoteticului şi, dacă mergea, Yngve o ducea mai departe, făcând-o tot mai fantezistă. Râsul se stingea, treceau câteva secunde, Asbjørn povestea despre ceva în strânsă legătură cu subiectul anterior, tot ca să râdă, după care se întâmpla, mai mult sau mai puţin, acelaşi lucru. Uneori ajungeau şi la lucruri serioase, atunci

întorceau un subiect pe toate părţile, câteodată argumentau, cred că da, dar se poate spune, dar nu, nu sunt de acord, apoi urma o pauză care mă făcea să mă tem că se supăraseră, până când o nouă poveste, anecdotă sau glumă apărea în decor.

Eram întotdeauna extrem de atent cu Yngve, era important pentru mine să nu spună vreo prostie sau să manifeste vreo formă de ignoranţă, şi să pară astfel inferior faţă de Asbjørn, dar nu era cazul, erau pe picior de egalitate şi asta mă bucura.

Sătul şi destul de mulţumit, am urcat dealurile dinspre centru cu câte o plasă cu discuri bălăngănindu-mi-se în fiecare mână. Abia când m-am apropiat de garsonieră şi am văzut o maşină de poliţie trecând încet pe acolo, mi-am adus aminte de tânărul ucigaş. Dacă poliţia îl căuta, însemna că stătea în continuare ascuns undeva prin oraş. Îmi imaginam ce frică trebuia să-i fie. Ce frică îngrozitoare îi strivea măruntaiele. Şi cât de oripilat era de ceea ce făcuse. Ucisese un om, înfipse cuţitul în corpul unui om care căzuse la pământ, mort. „La ce bun?” trebuie să fi strigat o voce în el. „La ce bun? La ce bun?” Pentru un portmoneu, câteva bancnote de sută, un fleac. O, ce îngrozitor trebuia să se simtă!

Când mi-am terminat pregătirile pentru întâlnirea cu Ingvild, era doar cinci şi câteva minute. Ca să mai treacă vremea, am coborât la Morten şi i-am bătut la uşă.

— Intră! a strigat el dinăuntru.

Am deschis uşa. În şort şi cu un tricou pe el, a dat mai încet sistemul audio.

— Salutare, domnule, mi-a zis.

— Salutare. Pot să intru?

— Da, cum să nu, ia loc.

Pereţii zugrăviţi în alb erau mari, de cărămidă, cu două lucarne înguste şi lungi, aproape opace, chiar sub tavan. Camera era mobilată auster, ca să nu spun goală, cu un pat rabatabil, şi acela vopsit în alb, cu o saltea maronie învelită într-o stofă de catifea şi perne mari, maronii, din acelaşi material. O masă în faţa patului şi un scaun pe cealaltă parte, ambele de genul celor care se găseau în pieţele de vechituri şi în magazinele second-hand, în stilul anilor

cincizeci. Un sistem audio, câteva cărţi, dintre care ieşea în evidenţă *Legislaţia norvegiană*, o carte groasă, roşie. Mai era un televizor pe un scaun lângă perete.

S-a trântit pe pat, sprijinindu-se pe două din pernele cele mari, părea mult mai relaxat decât îl văzusem înainte.

— O săptămână blestemată la Høyden s-a dus. Din câte? Trei sute cincizeci?

— E mai bine să numeri zilele în cazul ăsta, am zis. Atunci ai scăpat de cinci.

— Ha-ha-ha! E cea mai mare prostie pe care am auzit-o vreodată! Atunci îmi mai rămân două mii şi jumătate!

— E adevărat. Dacă gândeşti în ani, îţi mai rămân doar şapte. Privind însă din alt unghi, n-ai făcut nici a mia parte din ei.

— Sau nici un procent dintr-o mie, cum a zis odată un coleg de clasă, a spus el. Ia loc, *monsieur*! Ieşi diseară, nu?

— Cum adică? l-am întrebat aşezându-mă pe un scaun.

— Aşa s-ar zice. Te-ai pus la patru ace, după cum se vede.

— Păi trebuie. Mă întâlnesc cu Ingvild. De fapt, e prima dată.

— Prima dată? Ai găsit-o la matrimoniale? Ha-ha-ha!

— Am întâlnit-o o dată în primăvară, la Førde, pentru vreo jumătate de oră. M-am topit după ea. De atunci de-abia dacă m-am gândit la altceva. Dar ne-am scris tot timpul.

— Aha, a făcut el. S-a aplecat peste masă, a tras spre el pachetul de ţigări, l-a deschis şi a scos o ţigară. Vrei şi tu?

— De ce nu? Tutunul meu e sus. Dar poţi să-ţi rulezi de la mine altă dată.

— M-am mutat tocmai ca să scap de tipii care-şi rulează ţigările, a zis el aruncându-mi pachetul.

— De unde vii?

— Sigdal. Un sătuc muntos din Østland. Numai pădure şi nefericire. Acolo se fac bucătării. Bucătăriile de Sigdal. Cu astea ne mândrim noi, da.

Şi-a aprins ţigara şi şi-a trecut rapid mâna prin păr.

— E de bine sau de rău că arăt pus la patru ace? l-am întrebat.

— E bine, clar. Doar te duci la o *date*. În cazurile astea trebuie să te dichiseşti un pic.

— Aşa-i, am spus.

— Şi tu eşti din Sørland?

— Da. Vin dintr-un orăşel de munte de acolo, din sud. Ca să nu spun orăşel de rahat.

— Dacă tu vii din Orăşelul de rahat, eu vin din Sătucul de căcat.

— Căcat şi rahat, parc-ar fi de-un leat.

— Ha-ha! Cum ai zis?

— Nu ştiu. Aşa mi-a venit.

— Normal, doar eşti scriitor, a spus el. S-a sprijinit mai bine de perne, şi-a ridicat un picior pe saltea şi a suflat apoi fumul către tavan. Cum a fost copilăria ta? m-a întrebat peste câteva clipe.

— Copilăria mea?

— Da, când erai mic? Cum era?

Am înălţat din umeri.

— Ştiu eu? Ţin minte că urlam mult.

— Urlai mult? a repetat el izbucnind în hohote de râs.

Era molipsitor, am râs şi eu, chiar dacă nu înţelegeam ce anume îi stârnise ilaritatea.

— Ha-ha-ha! Ai urlat!

— Şi ce-i cu asta? am zis. Aşa făceam.

— Şi cum făceai? m-a întrebat el ridicându-se. OOOO-OOUUUU! Cam aşa?

— Nu, mai degrabă ca un smiorcăit. Sau plânset, da, mai pe înţeles.

— O! Ai plâns mult când erai copil! Am crezut că urlai şi ţipai!

— Ha-ha-ha!

— Ha-ha-ha!

După repriza de râs s-a lăsat tăcerea. Am stins ţigara în scrumieră, apoi mi-am trecut un picior peste celălalt.

— Am fost mult de capul meu atunci când eram mic, mi-a spus el. Şi abia am aşteptat să termin şcoala şi liceul. Aşa că e formidabil să stau aici, în garsoniera mea, deşi arată ca naiba.

— Te cred, am zis.

— Dar sunt stresat din cauza dreptului. Cred că nu-i tocmai pentru mine.

— Dar n-ai început abia luni? Nu-i cam devreme să spui asta?

— Poate.

S-a auzit o uşă trântindu-se afară.

— E Rune, a zis Morten. El face toată ziua duş. E un tip foarte curat, trebuie s-o recunoaştem.

A râs din nou.

M-am ridicat.

— Mă întâlnesc cu ea la şapte, am spus. Şi mai am câteva lucruri de rezolvat mai întâi. Tu ieşi diseară, nu?

A scuturat din cap.

— Mă gândeam să citesc ceva.

— Drept?

A încuviinţat din cap.

— Dar baftă cu Ingvild!

— Mersi, am spus, după care am urcat din nou în garsoniera mea.

Seara era neobişnuit de luminoasă; spre vest, cerul, pe care abia-l puteam vedea de la fereastră printre copaci şi acoperişuri, avea un luciu roşiatic. Câţiva nori negri atârnau ca nişte viniluri în depărtare. Am pus un maxi single vechi al trupei Big Country, am mâncat o chiflă, m-am îmbrăcat cu sacoul negru, mi-am mutat cheile, bricheta şi monedele din buzunarul pantalonilor în buzunarul de la sacou ca să evit umflătura neelegantă de la coapsă, mi-am pus pachetul de ţigări în buzunarul interior şi am ieşit.

*

Ingvild nu m-a văzut din prima când a intrat în Café Opera. Mergea puţin ezitant şi se uita în stânga şi-n dreapta, era îmbrăcată cu un jerseu alb cu dungi albastre, o jachetă bej şi blugi. Părul îi era mai lung decât ultima dată când o văzusem. Inima îmi bătea cu atâta putere, încât abia respiram.

Când ni s-au întâlnit ochii nu s-a luminat la faţă, aşa cum sperasem. Doar un uşor zâmbet pe buze.

— Salut. Ai ajuns deja?

— Da, am spus, ridicându-mă pe jumătate.

Nu ne ştiam prea bine, o îmbrăţişare ar fi fost cam mult, şi totuşi nu mă puteam aşeza din nou ca Hopa Mitică, aşa că am dus mişcarea până la sfârşit şi i-am întins obrazul, lucru pe care, din fericire, l-a făcut şi ea.

— Sperasem să ajung eu prima, a zis ea punându-şi mai întâi geanta, apoi jacheta pe spătarul scaunului. Ca să am un avantaj faţă de tine.

A zâmbit din nou şi s-a aşezat.

— Vrei o bere? am întrebat-o.

— Ce idee bună! Trebuie să bem. Dai tu tura asta, şi o dau eu pe următoarea?

Am încuviinţat din cap şi m-am îndreptat către bar. Localul începuse să se umple, câţiva oameni stăteau la coadă în faţa mea. Nevrând ca Ingvild să suspecteze c-o urmăream, am observat cu coada ochiului că se uita pe fereastră. Îşi ţinea mâinile în poală. Eram bucuros de respiro, bucuros să nu stau acolo, dar apoi mi-a venit rândul, am primit cele două halbe, aşa că a trebuit să mă întorc.

— Cum îţi merge? am întrebat-o.

— Cu şofatul? Sau am trecut de partea asta?

— Nu ştiu.

— Sunt îngrozitor de multe chestii noi. Cameră nouă, cursuri noi, cărţi noi, oameni noi. Şi nu e ca şi cum aş fi mers la cursuri înainte, a adăugat ea zâmbind uşor.

Ne-am uitat unul în ochii celuilalt şi i-am recunoscut privirea degajată, de care mă îndrăgostisem de prima oară când o văzusem.

— Ţi-am zis c-o să am emoţii! a spus ea.

— Şi eu am.

— Noroc! Am ciocnit uşor paharele, apoi Ingvild s-a aplecat într-o parte şi a scos un pachet de ţigări din geantă. Păi cum să facem...? a zis ea. Să începem din nou? Eu intru, tu stai aici, ne îmbrăţişăm, tu mă întrebi cum îmi merge, apoi eu răspund şi te întreb cum îţi merge. Un început mult mai bun!

— Şi la mine e cam la fel, am spus. Multe chestii noi. Mai ales la academie. Dar fratele meu studiază şi el în oraş, aşa că am stat puţin pe capul lui.

— Şi vărul tău obraznic?

— Jon Olav, da!

— Avem o cabană acolo unde locuiesc bunicii lui. Deci sunt cincizeci la sută şanse să fie şi bunicii tăi.

— În Sørbøvåg?

— Da. Avem cabană pe cealaltă parte, la poalele muntelui Lihesten.

— Serios? Acolo am fost în fiecare vară de când eram mic.

— Atunci trebuie să treci cu barca pe partea cealaltă şi să vii să mă vezi cândva.

Nu mi-aş fi dorit nimic mai mult decât să petrec un sfârşit de săptămână singur cu ea într-o cabană sub maiestuosul Lihesten, ce putea fi mai frumos pe lume decât asta?

— Ar fi distractiv, am spus.

A urmat o pauză.

Încercam să nu mă uit la ea, dar nu mă puteam abţine, era atât de frumoasă cum stătea acolo cu privirea coborâtă şi cu ţigara arzând în mână!

Şi-a ridicat privirea şi s-a uitat în ochii mei. Am zâmbit amândoi.

Căldura din ochii ei.

Lumina care o învăluia.

Momentul a trecut însă, şi, cuprinsă de stângăcie şi nesiguranţă, şi-a mutat privirea la mâna care scutura ţigara în scrumieră. Ştiam de unde venea senzaţia asta, o recunoşteam în mine însumi, era în gardă faţă de ea însăşi şi faţă de situaţia în care se afla.

Am stat acolo aproape o oră, a fost un chin, nici unul din noi nu reuşea să controleze situaţia, ca şi cum ea ar fi existat independent de noi, era ceva mult mai mare şi mai greu decât puteam duce. Când spuneam ceva, era nesigur, şi de fiecare dată nesiguranţa, nu cele spuse, prevala până la urmă. Ingvild se tot uita pe fereastră, nici ea nu voia să fie acolo unde era. Dar – mă gândeam eu din când în când – poate că şi ea era năpădită de valuri bruşte şi intense de fericire numai datorită faptului că stătea acolo împreună cu mine, cum eram eu în timp ce stăteam cu ea. Dar n-aveam de unde să ştiu, nu o cunoşteam, nu ştiam cum era de obicei. Când am propus să plecăm, s-a simţit uşurată, de asta puteam să-mi dau seama. Afară începuse să se întunece, dar, cu excepţia norilor grei de ploaie, amurgul amintea de vară, era mai deschis, mai lin, plin de speranţă.

Am urcat dealul spre Høyden, de-a lungul unui drum săpat în piatră cu un zid înalt pe o parte, o balustradă pe cealaltă şi un şir de case mari de cărămidă sub noi. În-

căperile din spatele ferestrelor luminate arătau ca nişte acvarii. Erau oameni pe străzi, se auzeau paşi atât în spatele nostru, cât şi în faţa noastră. Nu ne-am zis nimic, singurul lucru la care mă gândeam era că Ingvild mergea la doar câţiva centimetri de mine. Paşii ei, respiraţia ei.

Când m-am trezit a doua zi dimineaţă, ploua afară. Ploaia monotonă, atât de tipică pentru acest oraş, nu ieşea în evidenţă nici prin forţă, nici prin intensitate, şi totuşi domina totul. Chiar dacă la plecare îţi luai pelerină şi pantaloni impermeabili şi cizme de cauciuc, tot ajungeai ud acasă. Ploaia ţi se strecura pe sub mâneci, îţi intra pe lângă guler şi-ţi îmbiba hainele de sub pelerină, ca să nu mai vorbim despre ce făcea ploaia cu toţi pereţii şi acoperişurile, cu toţi copacii şi peluzele, cu toate drumurile şi gangurile pe măsură ce se revărsa necontenit peste oraş. Totul era ud, totul avea o peliculă de umezeală pe deasupra şi, dacă mergeai de-a lungul cheiului, aveai impresia că ceea ce era deasupra apei era strâns legat de ceea ce era dedesubt, că graniţele dintre cele două lumi ale oraşului erau fluide, ca să nu spun fluctuante.

Îţi pătrundea până şi în creier. Am rămas în casă toată duminica, dar vremea tot mi-a influenţat gândurile şi senzaţiile, care parcă erau învăluite în ceva gri şi monoton şi neclar, accentuat de atmosfera de duminică – de faptul că străzile erau aproape goale şi totul era închis – care-mi amintea de nenumărate alte duminici pe care le trăisem.

Trândăvie.

După un mic dejun târziu, am ieşit să-l sun pe Yngve. Din fericire, era acasă. I-am povestit despre întâlnirea cu Ingvild, că nu reuşisem să-i zic mare lucru sau să fiu eu însumi, el a zis că sigur şi ea păţise la fel, aşa se întâmpla de obicei, toate fetele erau emoţionate şi critice cu ele însele. „Sun-o şi mulţumeşte-i pentru întâlnire”, m-a sfătuit el, „propune-i să vă vedeţi din nou. Poate nu o seară întreagă, numai la o cafea.” Aşa aveam să aflu cum stăteau lucrurile. I-am spus că stabiliserăm deja o nouă întâlnire. El m-a întrebat cine o propusese. Ingvild, am zis. „Dar atunci treaba-i clară”, a spus Yngve. „Sigur că-i interesată!”

M-am bucurat că era aşa de sigur de asta. Dacă el era sigur, puteam fi şi eu.

Chiar înainte să închidă, a zis că urma să dea sâmbătă o petrecere la el acasă, că trebuia să vin şi eu şi să aduc pe cineva. În timp ce fugeam prin ploaie, mă gândeam cine putea fi, pe cine puteam lua cu mine.

O, dar bineînţeles, pe Ingvild!

Ajuns în garsonieră, m-am gândit la Anne, care fusese tehnicianul meu de sunet când lucrasem la radioul din Kristiansand, ea era în oraş şi sigur m-ar fi însoţit la petrecere. Jon Olav şi prietenii lui. Şi poate Morten?

De trei ori în următoarele ceasuri am coborât la subsol cu cartea în pantaloni. În restul zilei am scris şi, când s-a lăsat seara, m-am aşezat pe canapea cu volumul de poezii şi cu cartea de analiză literară pe care o cumpărasem ca să mă pregătesc pentru cursul de a doua zi.

Prima poezie era scurtă.

În ziua de azi
Orice-ai spune, lasă
şi rădăcinile să iasă la iveală, lasă-le
să atârne
Cu tot pământul
Doar ca să fie foarte clar
de unde provin

Să fie foarte clar de unde provin *cine*?

Am citit-o din nou şi atunci mi-am dat seama că era vorba de rădăcinile cuvintelor. Trebuia deci să scoţi la iveală rădăcinile cuvintelor şi tot pământul din jurul lor ca să fie clar pentru cei care ascultă de unde provin cuvintele. Să vorbeşti buruienos, altfel spus, sau, în orice caz, să nu-ţi fie frică s-o faci.

Oare asta era tot?

Nu, nu putea fi numai atât. Cuvintele erau probabil un simbol pentru *altceva*. Poate pentru noi. Adică *noi* nu trebuie să ascundem de unde venim. *Noi* nu trebuie să uităm cine am fost. Chiar dacă avem de ce să ne ruşinăm. Poezia nu era grea, trebuia numai să citeşti cu atenţie şi să cântăreşti fiecare cuvânt. Dar asta nu mergea la toate poeziile, pe unele nu reuşeam să le descifrez, ori de câte ori le citeam şi oricât de mult mă gândeam la ceea ce voiau să spună. Una mă irita în mod deosebit.

Cel care umblă cu casa pe

cap e rai cel
care umblă cu casa
pe cap e rai cel care umblă
cu casa pe cap

Era suprarealism pur. Cel care avea casa pe cap – şi ce însemna de fapt asta? – era ca un rai, sau casa aceea era raiul lui? OK, să spunem că imobilul era un simbol pentru minte, că gândurile erau încăperi diferite în casa aceea şi că faptul că aşa stăteau lucrurile era raiul. Şi? Ce voia să spună cu asta? Şi de ce repeta *întocmai* aceleaşi cuvinte de două ori şi jumătate? Era doar afectare? Nu avea nimic de zis, aşa că pusese laolaltă câteva cuvinte şi se gândise că o să-i meargă.

În următoarele două zile am fost bombardaţi cu poezii şi nume de poeţi, şcoli şi curente. Ni s-a vorbit despre Charles Baudelaire şi Arthur Rimbaud, Guillaume Apollinaire şi Paul Eluard, Rainer Maria Rilke şi Georg Trakl, Gottfried Benn şi Paul Celan, Ingeborg Bachmann şi Nelly Sachs, Gunnar Ekelöf şi Tor Ulven, am ascultat poezii despre tunuri şi cadavre, îngeri şi curve, portărese şi ţestoase, birjari şi pământ, nopţi şi zile, toate parcă aruncate la un loc în grămezi disonante, mă gândeam în timp ce luam notiţe, fiindcă, din moment ce nu auzisem până atunci de nici unul din numele acelea, în afară de Charles Baudelaire şi de Tor Ulven, n-aveam o cronologie în minte, aşa că toate deveniseră parte a aceluiaşi întreg, poezia modernă a Europei moderne, care până la urmă nu era chiar aşa de modernă, trecuse ceva vreme de când Primul Război Mondial făcuse ravagii, şi am vorbit puţin despre asta într-o pauză, comentând paradoxul că aceste poezii, care erau moderniste, erau în acelaşi timp atât de învechite, în orice caz din perspectiva conţinutului. Jon Fosse a spus că era un punct de vedere interesant, dar că ele erau înainte de toate moderne prin formă şi prin gândirea radicală pe care o exprimau. Aceasta era în continuare radicală, a zis el. De pildă, nimeni nu mersese mai departe decât Paul Celan. Şi mi-am dat seama atunci că tot ceea ce nu înţelegeam, tot ceea ce nu puteam cuprinde cu mintea, tot ce mi se părea ermetic şi introspectiv în aceste poezii, tocmai *acest lucru* era radical la ele şi le făcea moderne, inclusiv pentru noi.

Jon Fosse a citit o poezie de Paul Celan, se numea „Tangoul morţii” şi era sumbră şi fascinantă şi sinistră şi am recitit-o seara acasă şi-mi suna în urechea internă modul solemn în care o recitase Fosse şi mi s-a părut şi atunci la fel de fascinantă şi sinistră, înconjurat fiind de lucrurile mele obişnuite care, doar din cauza acelor cuvinte care-mi treceau prin cap, îşi pierduseră din familiaritate, şi ele erau prinse în poezie şi întunericul pătrundea în poezie, căci scaunul era doar scaun şi era mort; masa era doar masă şi era moartă; şi strada de afară era goală şi mută şi moartă în acea întunecime care nu izvora numai din cer, ci şi din poezie.

Însă, deşi poezia mişcase ceva în mine, nu am înţeles cum s-a întâmplat asta sau de ce.

Laptele negru din zori îl bem când e seară
îl bem la amiaz îl bem şi la noapte
îl bem şi îl bem
săpăm o groapă-n văzduh şi nu va fi strâmtă.[1]

Una era întunericul fără fund din această poezie, alta era semnificaţia lui. Ce gânduri se aflau în spatele creaţiei? Dacă ar fi fost să scriu aşa vreodată, trebuia să-i aflu originea, să-i cunosc punctul de plecare, filosofia pe care o exprima. Nu puteam doar să scriu ceva asemănător. Trebuia s-o înţeleg.

Ce-aş fi scris dacă ar fi fost să scriu o poezie chiar atunci?

Trebuia să fie despre lucrul cel mai important dintre toate.

Care era lucrul cel mai important?

Era Ingvild.

Dragostea, deci. Sau îndrăgostirea. Acea exaltare care mă năpădea de fiecare dată când mă gândeam la Ingvild, valul de fericire la gândul că ea exista, că era aici acum, în acelaşi oraş, şi că urma să ne vedem din nou.

Asta era cel mai important.

Cum ar fi arătat o poezie despre asta?

Din prima, după două versuri, avea să fie tradiţională. Nu era chip s-o fac bucăţele, ca să zic aşa, şi s-o trântesc pe pagină aşa cum făceau moderniştii. Şi imaginile care-mi

[1] Traducere de Petre Solomon.

veneau în minte erau tradiţionale. Un pârâu de munte, o apă rece în care străluceşte soarele, munţii înalţi cu gheţari albi la poale, brăzdaţi de văi adânci. Aceasta era singura imagine a fericirii care-mi venea în minte. Chipul ei, poate? Să mă concentrez pe ochi, pe iris, pe pupilă?

De ce?

Felul în care zâmbea?

Da, bine, dar eram deja la ani lumină de punctul de plecare, de farmecul sumbru şi fascinant şi aproape magnetic al lui Paul Celan.

M-am dat jos din pat, am aprins lumina, m-am aşezat la birou şi am început să scriu. După o jumătate de oră terminasem o poezie.

Ochiule, te chem, vino
Faţă, iubita mea, jale
Şi viaţa care cântă
o melodie neagră
Ochiule, te chem, vino

Aceasta a fost prima poezie acceptabilă pe care am scris-o şi, când am stins lumina şi m-am vârât din nou în pat, eram mai împăcat cu Academia de Scriere Creativă decât oricând de la începutul cursurilor, făcusem un pas mare înainte.

În ziua următoare am primit prima temă. Ne-a dat Jon Fosse să scriem o poezie pornind de la un tablou, orice tablou, a zis el, şi după prânz am pornit spre muzeele de lângă Lacul Lille Lungegård în căutarea unui tablou care să mă inspire. Soarele se ivise de dimineaţă şi era un freamăt în toate culorile din oraş, totul era ud şi strălucea cu o forţă aparte, orbitoare sub versanţii verzui şi cerul albastru.

Odată ajuns înăuntru, am luat caietul şi un pix, mi-am pus rucsacul într-un dulăpior la garderobă, am plătit şi am intrat în sălile tăcute, aproape pustii. Primul tablou care mi-a atras atenţia era un peisaj simplu, înfăţişând un sat de lângă un fiord, totul era clar şi palpabil, puteai da peste o asemenea scenă oriunde de-a lungul coastei, dar totodată avea ceva ca de vis, nu în maniera unui basm, ca la Theodor Kittelsen, acesta era un alt fel de vis, mai greu de perceput, dar şi mai ademenitor.

Dacă aş fi văzut peisajul acesta în realitate, nu m-aş fi gândit niciodată să rămân acolo. Dar văzându-l pe peretele acela alb, în sala imensă, mi-am spus că acolo voiam să ajung, după el tânjeam.

Ochii mi s-au umezit. Îmi plăcea tabloul, care era pictat de cineva pe nume Lars Hertevig, era atât de intens, şi acest lucru dădea toată situaţia peste cap, nu eram doar un student la Academia de Scriere Creativă care, fără să aibă habar de artă, trebuia să compună o poezie despre un tablou, ci eram cineva care fusese atât de impresionat de opera pictorului, încât îi dăduseră lacrimile.

Bucuros de asta, am mers mai departe. Ştiam că muzeul avea o colecţie mare de opere de-ale lui Astrup, acesta era unul dintre motivele pentru care mersesem acolo. Astrup era din Jølster, satul natal al bunicii din partea mamei, în care tatăl ei fusese preot. Toată copilăria avusesem un tablou de Astrup pe perete, deasupra scărilor, înfăţişa o pajişte ce se întindea pe deal către curtea unei ferme vechi, la baza unor munţi maiestuoşi şi semeţi, dar deloc ameninţători, era o noapte în miezul verii, lumina plutea lin deasupra pajiştii înţesate de flori de piciorul-cocoşului. Văzusem acest tablou de atâtea ori, încât făcea parte din mine. Dincolo de peretele pe care era expus se aflau drumul şi restul cartierului, o cu totul altă lume, mai aprigă şi mai concretă, cu capace de canal şi ghidoane de bicicletă, cutii poştale şi rulote, cărucioare improvizate şi copii cu cizme de iarnă, numai că lumea nocturnă din tablou nu era un vis, nici basm, ci exista şi în realitate, sus lângă ferma de unde era bunica, unde încă mai locuiau mulţi dintre fraţii şi surorile ei, la care mergeam din când în când pe perioada verii. Bunica şi-l amintea pe Astrup, ne povestea mama, oamenii vorbeau despre el în sat; acasă la bunica şi bunicul mai era un tablou de-al lui, şi pe ăsta îl văzusem toată viaţa. Înfăţişa o pădure de mesteceni, cu câţiva copii care merg printre trunchiurile albe ale copacilor şi culeg una-alta, tabloul era sinistru şi mai că nu se vedea cerul în el, dar stătea acolo atârnat în mijlocul vieţii lor obişnuite, deasupra comodei, şi se amesteca în senzaţia generală de siguranţă.

Aproape toate tablourile lui Astrup aveau subiecte din Jølster, înfăţişau locuri pe care le ştiam în realitate şi erau recognoscibile, şi totuşi nu erau. Această dualitate, spaţiul care era în acelaşi timp cunoscut şi necunoscut, nu era un subiect pe marginea căruia să reflectez, dar îmi stătea într-un colţ al minţii, cam în acelaşi fel în care nu mă gândeam niciodată la camera în care intram să citesc, deşi îmi era cunoscută: aşa cum de la o clipă la alta părăseam realitatea care mă înconjura şi intram în alta, dar aproape întotdeauna tânjeam după cea în care nu mă aflam.

Tabloul lui Astrup făcea parte din mine, iar atunci când Jon Fosse ne-a dat tema, la el m-am gândit prima dată. Mă învârteam prin muzeu cu simţurile în alertă şi, dacă se ivea ceva să mă inspire, aveam să scriu despre asta, dar dacă nu se ivea nimic, atunci aveam să scriu despre acel tablou de Astrup care era deja în mintea mea.

Am hoinărit pe-acolo vreo jumătate de oră, am stat puţin să iau notiţe în faţa tabloului lui Lars Hertevig şi în faţa tablourilor lui Astrup, am notat detaliile ca să mi le pot aminti mai târziu, când ajungeam acasă şi mă apucam de scris. După aceea am ocolit la pas lacul şi am intrat în Marken, o zonă a oraşului în care nu mai fusesem decât de câteva ori. Forfotea de oameni, soarele îi scosese afară din casă. Am cerut o cafea şi am scris câteva versuri la Café Galleri, am mers mai departe către Torgalmenningen şi acolo, văzând biserica ce domina oraşul, mi-a trecut prin minte că puteam s-o caut pe Ingvild în sala de lectură. Numai gândul la asta mă făcea să tremur. Dar nu aveam de ce să-mi fie frică, mi-am spus, era un om ca toţi ceilalţi, de aceeaşi vârstă cu mine, şi nu doar mie îmi fusese greu să mă comport natural şi să vorbesc ultima dată, şi ei i se întâmplase probabil la fel, şi tocmai acest gând, că şi ea era probabil la fel de tensionată şi că dorea asta la fel de mult ca şi mine, era atât de plăcut şi de înălţător, încât am luat-o la goană în sus pe scările către Høyden.

De altfel – mi-am zis când am ajuns în vârful dealului şi am pornit în direcţia pe care mi-o indicase ea – aveam şi o justificare la îndemână, trebuia să o invit la petrecerea lui Yngve. Dacă lucrurile mergeau bine acum, puteam s-o las

pe altă dată, ca să am motiv s-o mai sun, iar dacă mergeau prost, puteam folosi invitaţia ca pretext.

După lumina puternică a soarelui de afară, clădirea studenţilor de la psihologie era atât de întunecoasă, încât n-am reuşit să citesc literele de pe plăcuţa de la intrare. Oricum, eram mult prea copleşit de emoţie ca să pot să mă concentrez. Cu gâtul uscat şi capul înfierbântat, m-am dumirit în cele din urmă unde se afla sala de lectură; când i-am trecut pragul, arătând clar mai dezorientat decât studenţii pe lângă care trecusem, cineva din capătul opus s-a ridicat şi mi-a făcut cu mâna, era ea, şi-a strâns lucrurile în viteză, şi-a pus geaca de blugi şi a venit spre mine cu zâmbetul pe buze.

— Ce bine că ai venit! Mergem la o cafea?

Am încuviinţat din cap.

— Trebuie să-mi arăţi pe unde. Nu ştiu deloc zona asta.

Era plin de studenţi pe afară în ziua aia, pe bănci şi pe borduri şi pe scări şi în cantina de la Şcoala Sydneshaugen, unde ne-am aşezat fiecare cu ceaşca lui de cafea în faţă, mulţumiţi că era destul spaţiu între mese. Atmosfera a fost mult mai degajată între noi de data asta, am discutat mai întâi un pic despre cursurile ei şi despre cei cu care împărţea bucătăria în Fantoft, eu i-am povestit despre Morten, am ajuns la Yngve, la cât de grozav mi se păruse să-l vizitez la Bergen când eram la liceu, ea a început să vorbească un pic despre copilăria ei, a spus că fusese un băieţoi tipic, care juca fotbal şi se ducea la furat de mere, eu am spus că mult din acel băieţoi n-avea cum să mai fi rămas, ea a râs şi a zis că n-avea de gând să joace fotbal la Bergen, dar că urma să se ducă la stadion data viitoare când veneau cei din Sogndal, ba chiar se gândise să mear-gă la baza lor sportivă, la Fosshaugane, ca să-i vadă jucând acasă. Eu i-am vorbit puţin despre echipa IK Start şi i-am spus că fusesem cu Yngve în tribune când i-au bătut pe cei de la Rosenborg cu 4 la 3 în ultimul meci al campionatului din 1980, devenind campioni, cum ne-am repezit pe teren şi ne-am înşirat apoi în faţa vestiarului ca să-i aclamăm pe jucători, cum şi-au aruncat tricourile, iar eu, aproape de necrezut, am prins tricoul lui Svein Mathisen, cel mai valoros dintre toţi, numărul nouă, dar un tip mi l-a smuls

din mâini şi dus a fost. Am zis că era formidabil să stau la taclale despre fotbal cu o fată ca ea, Ingvild mi-a răspuns că mai avea câţiva aşi în mânecă. Mi-a vorbit din nou despre sora ei, apoi despre toate complexele ei de inferioritate, că nu ştia să facă nimic, aşa pretindea, însă o contraziceau mereu râsul şi privirea, care nu numai că-i dezminţeau spusele, încărcate de autodeziziune, ci le întorceau cu o sută optzeci de grade. Dintr-un motiv sau altul, i-am povestit un episod din copilărie, când îmi făcusem rost de nişte ochelari de schi, aveam poate vreo opt sau nouă ani, erau atât de meseriaşi, dar aveau o problemă, le lipseau lentilele. Cu toate astea, i-am purtat cu proxima ocazie în care ne-am dus la minischi pe dealurile din apropierea casei noastre. Ningea, zăpada îmi intra direct în ochi şi-mi era aproape imposibil să văd ceva, dar i-am dat bătaie. Totul a mers bine până când au apărut nişte băieţi mai mari. Şi ei au fost de părere că ochelarii erau foarte meseriaşi şi era cât pe ce să dau pe dinafară de mândrie, apoi bineînţeles că m-au întrebat dacă li-i puteam împrumuta şi lor, am spus că nu, nici vorbă. În cele din urmă m-am lăsat convins, şi unul dintre ei şi i-a pus pe ochi şi a vrut să pornească, dar în ultimul moment s-a întors către mine şi mi-a zis: „Păi n-au lentile!” Adică, nu şi-a bătut joc de mine, era doar sincer mirat, de ce ar purta cineva ochelari de schi fără lentile?

Am stat acolo o jumătate de oră, după care am condus-o înapoi la sala de lectură. Ne-am oprit în faţă şi am mai discutat, până când l-am văzut pe Morten urcând dealul, era imposibil să-l confunzi, chiar şi de la distanţă, nu erau mulţi tineri care purtau geci roşii de piele, şi dintre ei doar Morten putea să calce cu paşi aşa de mari, ţeapăn ca un manechin, totuşi energic şi plin de forţă. Numai că acum nu-şi mai ţinea capul sus ca de obicei, dimpotrivă, îl avea plecat, şi, când s-a apropiat de noi şi am schiţat un gest de salut, am văzut că figura îi era răvăşită de disperare.

S-a oprit, am făcut prezentările, el i-a zâmbit scurt lui Ingvild înainte să se uite drept la mine. Avea ochii în lacrimi.

— Sunt nefericit, mi-a spus el. Sunt al dracului de nefericit.

S-a uitat o clipă la Ingvild.

— Scuzaţi-mi limbajul dur, frumoasă domnişoară.

S-a întors din nou către mine.

— Nu ştiu încotro s-o apuc. Nu mai rezist. Trebuie să ajung la un psiholog. *Trebuie* să discut cu cineva. Am sunat la un cabinet, şi ştii ce mi-au spus? Că iau doar cazurile grave. Le-am zis că *sunt* un caz grav, că nu mai rezist, şi ei m-au întrebat dacă am gânduri suicidare. Bineînţeles că am gânduri suicidare! Sufăr din dragoste şi totul se duce de râpă. Dar evident că nu era *destul* de grav.

Mă privea stăruitor, însă nu ştiam ce să spun.

— Studiezi psihologia, Ingvild, nu-i aşa?

Ea mi-a aruncat o privire fugară înainte să răspundă.

— Am început acum o săptămână.

— Ştii unde se poate apela într-o asemenea situaţie?

Ea a scuturat din cap.

Morten şi-a îndreptat iarăşi atenţia asupra mea.

— S-ar putea să trec pe la tine diseară. E în regulă?

— Da, bineînţeles, vino când vrei, i-am zis.

El a încuviinţat din cap.

— Vorbim, mi-a spus, după care a luat-o din nou la picior.

— E un prieten apropiat? m-a întrebat Ingvild când el nu ne mai putea auzi.

— Nu chiar, nu. E vecinul despre care îţi spuneam. L-am întâlnit doar de vreo trei sau patru ori. Cu el, ce e-n guşă şi-n căpuşă. Nu am văzut niciodată aşa ceva.

— Nu mai spune! Acum trebuie să plec. Vrei să mă suni?

Am rămas trăsnit. Pentru un moment, nu mai lung de o secundă sau două, mi s-a oprit respiraţia.

— Da, am zis. Te sun.

Când, imediat după aceea, m-am oprit în vârful dealului să mă uit la oraşul de la poale, senzaţia de fericire era atât de intensă, încât nu-mi puteam închipui cum aveam să mă duc acasă, să stau în garsonieră şi să scriu, să reuşesc să mănânc, să reuşesc să dorm. Dar lumea e făcută în aşa fel încât ne vine în întâmpinare tocmai în clipe ca acestea, fericirea interioară îşi caută corespondent în exterior şi-l găseşte, întotdeauna îl găseşte, chiar şi în cele mai nenorocite colţuri ale lumii, căci nimic nu e mai relativ decât frumuseţea. Dacă lumea ar fi fost altfel, vreau să zic fără

munţi şi oceane, câmpii şi mări, deşerturi şi păduri, şi dacă ar fi fost făcută din cu totul altceva, de neconceput pentru noi, tot am fi găsit-o frumoasă, de vreme ce n-am fi avut termen de comparaţie. O lume cu glouri şi reie, cu eenbilituri şi coniulame, de exemplu, sau ibitere, prolufe şi lopsiţi, orice-ar fi fost lucrurile astea, le-am fi închinat ode, fiindcă aşa suntem noi, ridicăm lumea în slăvi şi o iubim chiar dacă nu-i nevoie, lumea e lume, e tot ce avem.

Astfel, pe când coboram treptele către centru în această miercuri de sfârşit de august, găsisem în inima mea câte un loc pentru toate lucrurile pe care le vedeam. O lespede de piatră tocită pe nişte trepte: minunat. Un acoperiş dărăpănat lângă o clădire austeră de cărămidă: atât de frumos. O hârtie mată de hotdog pe o gură de canalizare, pe care vântul o ridică vreo doi metri şi o lasă să cadă din nou, de data asta pe trotuarul pătat cu alb de la gumă de mestecat: incredibil. Un bătrân slab care ţopăie într-un costum ponosit cu o plasă plină de sticle într-o mână: ce privelişte.

Lumea-mi întindea mâna, şi eu am acceptat-o. M-am bucurat de gândul ăsta tot drumul prin centru şi în sus pe dealurile de pe cealaltă parte, până la garsonieră, unde m-am apucat pe loc să-mi scriu poezia.

A doua zi am predat temele la începutul primei ore. În timp ce sporovăiam şi beam cafea, textele au fost copiate, puteam auzi huruitul maşinăriei şi, din moment ce uşa era deschisă, puteam vedea licăririle din încăpere de fiecare dată când o foaie era luminată puternic. Fosse ne-a împărţit poeziile, şi în minutele următoare am citit cu toţii în tăcere. Apoi el şi-a întins braţul şi s-a uitat la ceas, era timpul să înceapă discuţiile.

Se instalase deja o rutină: un student citea, ceilalţi comentau rând pe rând şi, când runda era gata, profesorul comenta textul. Ultima parte era cea mai plină de miez, mai ales când profesorul era Fosse, fiindcă, deşi era agitat şi nu părea a fi în largul său, vorbele lui aveau o greutate şi o putere de convingere care ne făceau pe toţi să-l ascultăm cu atenţie de fiecare dată când lua cuvântul.

Zăbovea mult timp la fiecare poezie, le parcurgea vers cu vers, uneori cuvânt cu cuvânt, lăuda ce era bun, respingea

ce nu era bun, sublinia ce era promiţător şi putea fi dezvoltat în alte direcţii, mereu concentrat, cu privirea fixată pe text, fără s-o întoarcă spre noi, care îi notam fiecare observaţie.

Poezia mea, ultima din listă, era despre natură. Încercasem să descriu frumuseţea şi deschiderea peisajului, şi totul se încheia cu iarba ce şoptea „Vino”, ca şi cum i s-ar fi adresat cititorului, exprimând senzaţia pe care o avusesem la vederea tabloului. De vreme ce acesta înfăţişa un peisaj, poezia n-avea nimic modern. Petrecusem ceva timp testând diferite soluţii pentru a o aduce mai aproape de prezent, brusc îmi venise în minte o sintagmă, *cerul widescreen*, pe care o folosisem pentru că producea aceeaşi impresie pe care o încercasem şi în proză, a unei realităţi a băieţilor care era colorată de ceea ce văzuseră la televizor şi citiseră, dar mai ales de ecranul televizorului. Aici era acelaşi efect, însă de o manieră indirectă. Reprezenta o ruptură faţă de descrierile lirice şi poetice ale naturii, aşa mă gândisem, şi când am citit-o cu voce tare mi s-a părut reuşită.

Fosse, îmbrăcat în cămaşă albă cu mânecile suflecate şi blugi albaştri, cu barba nerasă şi pungi întunecate sub ochi, nu a parcurs textul încă o dată, aşa cum făcuse cu restul, ci a trecut direct la subiect.

A spus că-i plăcea Astrup şi că nu eram primul care scria despre un tablou de-al lui Astrup, o făcuse şi Olav H. Hauge. Apoi a început să analizeze poezia.

— Primul vers e un clişeu, îl poţi şterge. Şi al doilea vers e un clişeu. Şi al treilea şi al patrulea. Singurul lucru de valoare în această poezie, a spus el după ce făcuse praf fiecare vers, e sintagma *cer widescreen*. N-am mai întâlnit-o. Pe asta o poţi păstra. Restul se poate şterge.

— Dar atunci nu mai rămâne nimic din poezie, i-am replicat.

— Nu. Dar atât descrierea unui peisaj, cât şi entuziasmul în faţa lui sunt clişee. Nu se găseşte nimic din misterul lui Astrup în poezia ta, l-ai banalizat cu totul. Dar *cerul widescreen*, aşa cum spuneam, nu sună rău. Peste câteva clipe, ridicându-şi privirea, a zis: Păi, am terminat. Are cineva chef să bem o bere la Henrik?

Toţi aveau chef. Am mers toată trupa prin burniţă până la cafeneaua de peste drum de Café Opera. Mai că nu plângeam şi n-am scos o vorbă, dar îmi dădeam seama că puteam s-o ţin aşa doar cât ţinea drumul; îndată ce intram înăuntru trebuia să vorbesc şi să par bucuros sau măcar implicat, ca să nu-şi dea seama cât de mult mă afectaseră vorbele lui Fosse.

Pe de altă parte, m-am gândit, în timp ce mă cufundam în canapea cu o bere înaintea mea, pe masă, nu mă puteam arăta nici prea entuziasmat, atunci prefăcătoria ar fi fost vizibilă de la o poştă.

Petra s-a aşezat lângă mine şi mi-a spus chicotind:

— Frumoasă poezie-ai scris.

N-am răspuns.

— Ţi-am mai spus, te iei prea în serios, a continuat ea. E doar o *poezie*, haide.

— Ţie ţi-e uşor să vorbeşti.

S-a uitat la mine cu ochii ei ironici şi mi-a zâmbit cu zâmbetul ei ironic.

Jon Fosse s-a întors spre mine.

— E greu să scrii poezii bune. Nu sunt mulţi cei cărora le iese. Tu ai avut un cuvânt bun acolo, şi nu-i puţin lucru, să ştii.

— Da, da, înţeleg, am zis.

A părut că voia să zică mai multe, dar s-a răzgândit şi şi-a orientat atenţia în altă parte. Faptul că încercase să mă consoleze mi se părea mai umilitor decât analiza. Asta însemna că mă percepea ca pe unul care avea nevoie de consolare. Cu ceilalţi discuta literatură, pe mine mă consola.

Nu puteam să plec primul, atunci toţi ar fi crezut că o făceam fiindcă mă supărasem şi nu suportam critica. Nici al doilea, nici al treilea. Tot asta ar fi crezut. Dar dacă eram al patrulea, nimeni n-ar fi avut motive rezonabile să creadă asta.

Din fericire, nu se întrevedea o noapte lungă, venisem pentru o bere după o zi de muncă, aşa că după o oră am putut să mă ridic de la masă şi să plec fără să mă dau de gol. Ploaia se înteţise, iar vântul sufla în rafale peste străzile din centru, aproape goale acum, după ora închiderii. Mă

durea în cot de ploaie, mă durea în cot de toată lumea, mă durea în cot de întreg şirul de case strâmbe de pe versantul pe care-l urcam cât de repede puteam. Voiam doar să ajung acasă, să închid uşa după mine şi să fiu singur.

Odată ce-am intrat, m-am descălţat, am agăţat în dulap pelerina de ploaie de pe care picura apa şi am pus plasa cu textele şi caietul pe raftul cel mai de sus, fiindcă era de ajuns să-mi cadă ochii pe el o singură dată ca ruşinea să mă copleşească din nou.

Spre exasperarea mea, primisem o nouă temă. În seara aceea trebuia să scriu altă poezie, care urma să fie citită şi analizată a doua zi. Şi de ea mă durea în cot?

„Oricum nu pot s-o scriu în momentul ăsta", m-am gândit în timp ce mă întindeam în pat. Ploaia bătea în fereastră chiar deasupra capului meu. Se auzea un şuierat slab când vântul trecea pe deasupra firelor de iarbă şi se împingea în zidurile caselor. Din când în când, lemnul trosnea. Mi-am amintit de şuieratul vântului pe lângă casa în care crescusem, şuierat care era mult mai puternic şi mai intens din cauza copacilor. Ce sunet mai era şi acela! Se ridica brusc în aer, se ducea mai departe, dispărea, apoi se ridica din nou brusc, prin pădure treceau suspin după suspin, iar copacii se aruncau într-o parte şi-n alta de parcă ar fi vrut să se ferească.

Copacii care-mi plăcuseră cel mai mult erau pinii care creşteau pe terenurile neconstruite. Făcuseră parte dintr-o pădure, dar la un moment dat pădurea fusese tăiată, stâncile fuseseră sfărâmate şi se construiseră case şi curţi, lângă care erau ei acum. Erau înalţi şi subţiri, mulţi dintre ei cu ramuri doar în vârf. Erau roşiatici, aproape ca nişte flăcări când soarele strălucea peste ei. Semănau cu nişte catarge, aşa mă gândeam atunci când stăteam la fereastra camerei mele şi mă uitam la curtea vecină, unde se legănau cu trosnet înainte şi înapoi; curţile erau vapoare, gardurile, balustrade, casele, cabine, cartierul, o flotă întreagă.

M-am ridicat şi m-am dus în bucătărie. În ajun pusesem toate vasele, cuţitele şi furculiţele murdare în chiuvetă şi o umplusem cu apă caldă, picurasem şi un pic de detergent şi le lăsasem la înmuiat, acum trebuia doar să le clătesc pe toate cu apă rece şi aveau să sclipească de curăţenie. Eram

mulţumit de ce metodă găsisem, astfel scăpam de aproape toată treaba cu spălatul vaselor.

În cele din urmă m-am aşezat în faţa maşinii de scris, am pornit-o, am pus înăuntru o foaie, apoi m-am holbat la ea un timp. După aceea am început să scriu o poezie nouă.

PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.

PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.
PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ. PIZDĂ.

Am scos foaia şi m-am uitat la ea.

Gândul de a o citi cu voce tare la Academie mă umplea de încântare, nu mai puteam de bucurie închipuindu-mi cum aveau să reacţioneze, ce aveau să spună. Că textul conţinea doar clişee şi că trebuia să tai totul, cu excepţia unui cuvânt?

Ha-ha-ha!

Mi-am turnat o ceaşcă de cafea şi am aprins o ţigară. Încântarea nu era neştirbită, îmi asumam un risc considerabil citind-o, era o provocare, o palmă peste obraz şi, dacă voiam să evit un lucru, era să mă pun rău cu cineva. Frica de o asemenea situaţie era atât de puternică, încât gândul devenea şi mai ademenitor. Simţeam atracţia lucrurilor interzise, era o senzaţie năucitoare, ca şi frica de înălţime.

Pe la opt s-a auzit soneria, crezusem că era Morten, dar era Jon Olav, stătea pe scări în ploaie, în adidaşi şi cu geaca descheiată, de parcă traversase doar curtea, şi într-un fel aşa era, nu era mare distanţa între garsonierele noastre.

— Lucrezi? m-a întrebat.

— Nu, am terminat, i-am zis. Intră!

S-a aşezat pe canapea, eu am adus două ceşti de cafea şi m-am pus pe pat.

— Cum merg lucrurile la Academie?

— Destul de bine, am spus. Dar e greu, nu te menajează nimeni când se discută textele.

— Nu, a zis el.

— Acum scriem poezie.

— Şi-ţi iese?

— N-am mai încercat până acum. Dar asta e şi ideea, să mergi acolo ca să înveţi lucruri noi.

— Aşa-i. Eu nu m-am apucat încă. Şi e atât de mult de citit, încât simt că deja am rămas în urmă. Nu e la fel ca la materiile vocaţionale, să poţi jongla cu lucruri pe care le ştii de dinainte ori să-ţi foloseşti instinctul... Adică, normal că trebuie să-ţi pui capul la bătaie, a spus el râzând. Dar sunt atât de multe lucruri pe care trebuie să le *înveţi*! E un cu totul alt grad de precizie aici. Aşa că singurul lucru care contează e să citeşti. Şi toţi sunt aşa de serioşi, ştii, vin dimineaţa devreme la sala de lectură şi pleacă seara târziu.

— Şi tu nu?

— O să mă duc şi eu, a zâmbit el. Numai că nu m-am apucat încă.

— Cred că Academia de Scriere Creativă e la fel de exigentă, doar că în alt fel. Nu trebuie să *învăţăm* la fel de multe ca voi. Nu ajunge să citeşti ca să ajungi scriitor.

— Asta-i clar.

— Talentul, fie-l ai, fie nu-l ai. E important şi să citeşti, normal. Doar că nu ăsta e factorul decisiv.

— Sigur că nu, a zis el şi a luat o înghiţitură de cafea, aruncând apoi o privire spre birou şi spre raftul cu puţinele mele cărţi.

— M-am gândit mult să scriu despre urât şi să încerc să găsesc frumuseţea în el, nu ştiu dacă mă înţelegi, nu e adevărat că frumosul e frumos şi urâtul urât, lucrurile sunt mult mai relative. Ai ascultat ultimul album Propaganda?

Cum el a negat, am pus discul în sistemul audio.

— Partea asta e plăcută şi sumbră şi frumoasă, după care vine brusc o parte atonală şi urâtă care strică ce era frumos, dar tot sună bine, înţelegi?

A încuviinţat din cap.

— Ascultă acum. Aici începe partea urâtă.

Am ascultat amândoi în tăcere. La sfârşit, m-am dus să dau volumul mai încet.

— Mi-a plăcut ce ai spus despre urât. Dar nu aşa mi l-am imaginat, a zis Jan Olav. Nu era chiar atât de *urât*.

— Poate că nu. Dar lucrurile stau altfel când scrii.

— Sigur.

— Am scris o poezie în seara asta. O s-o citesc mâine la academie. Sau poate mă mai gândesc. E destul de radicală. Vrei s-o vezi?

A confirmat printr-un gest.

M-am dus la birou, am luat foaia cu poezia şi i-am întins-o.

A luat-o fără nici o bănuială, a privit foaia concentrat, apoi am văzut cum o culoare roşiatică i-a apărut în obraji. S-a întors brusc şi a început să râdă tare, din toată inima.

— N-o s-o citeşti, nu-i aşa?

— Ba da. Asta era ideea.

— Nici nu te gândi, Karl Ove. O să te faci de râs.

— E o provocare, am zis.

A izbucnit într-un nou hohot de râs.

— Fără îndoială că-i o provocare, dar n-o citi. Ai spus că eşti nu eşti sigur. N-o face.

— O să văd, am zis eu luându-i hârtia din mână şi punând-o pe birou. Mai vrei cafea?

— Trebuie să mă duc acasă.

— Apropo, Yngve dă o petrecere sâmbătă. Ai chef să vii? M-a rugat să te întreb.

— Da, sună bine.

— M-am gândit să bem mai întâi ceva la mine. Apoi putem lua un taxi până acolo.

— Aşa da!

— Poţi să aduci şi nişte prieteni, dacă vrei.

S-a ridicat.

— Pe la cât să vin atunci?

— Habar n-am. Pe la şapte?

— Ne vedem atunci, a zis el, apoi şi-a vârât picioarele în pantofi, şi-a luat geaca şi a ieşit.

L-am condus pe scări. În prag s-a întors către mine.

— Să n-o citeşti! mi-a spus.

Apoi a dispărut după colţ, în întuneric şi în ploaie.

Imediat ce mă pusesem în pat, pe la două, am auzit pe cineva oprindu-se în faţa uşii de la intrare, care s-a deschis şi apoi s-a trântit cu zgomot. După paşii care au trecut pe hol şi au luat-o în jos pe scări, mi-am dat seama că era Morten. S-a auzit apoi muzică de la el de jos, neobişnuit de tare, a durat poate cinci minute, după care s-a făcut linişte la fel de brusc.

Când m-am trezit a doua zi, tot nu mă hotărâsem ce să fac, aşa că am luat poezia cu mine ca să pot decide în ultimul moment. N-a fost greu. Intrând în sala de curs şi văzându-i pe ceilalţi cum stăteau la locurile lor, relaxaţi, cu câte o ceaşcă de cafea sau de ceai în faţă şi cu geanta, rucsacul sau plasa rezemate de piciorul mesei, asta dacă nu erau aşezate la peretele din spate, lângă umbrelele ude, care uneori erau lăsate deschise în sala cu copiatorul sau pe podeaua dintre masă şi chicinetă, astfel încât să se poată usca pentru a fi folosite din nou, în timp ce vedeam toate acestea şi mă bucuram de atmosfera prietenoasă pe care o degajau, am înţeles că nu puteam citi poezia aceea. Poezia era plină de ură, locul ei era în garsoniera mea, acolo unde trăiam singur cuc, şi nu aici, unde eram la un loc cu ceilalţi. Sigur că puteam sfărâma graniţa dintre cele două spaţii, dar era ceva foarte puternic care le ţinea separate, descurajând orice transgresiune.

A fost înjositor să spun că nu scrisesem nici o poezie. Toată lumea şi-a dat seama că n-am scris din cauza analizei lui Fosse din ajun, ceea ce era echivalent cu a spune că nu aveam coloană vertebrală, că nu aveam vână, că eram supărăcios şi copilăros, lipsit de independenţă şi slab.

Pentru a corecta această impresie, am încercat să mă arăt atent, interesat şi implicat în analiza poeziilor celorlalţi. Şi a mers destul de bine, începusem deja să înţeleg maniera în care trebuiau comentate poeziile, ştiam ce să caut, ce era considerat bun şi ce nu era considerat bun şi mă dovedeam capabil să articulez totul într-un fel clar şi uşor de înţeles, lucru de care nu toţi erau în stare. Pentru nişte oameni care se presupunea că aveau cuvintele la degetul cel mic, în jurul mesei erau frapant de multe bâlbâieli şi ezitări, priviri evazive şi argumente retractate în momentul în care erau expuse, unele dintre ele insuportabil de stângace şi jenante, şi uneori luam cuvântul pur şi simplu ca să aduc claritate şi ordine în discuţie.

În drum spre casă am intrat la Mekka şi am cumpărat mâncare de peste şapte sute de coroane, am ieşit cu şase plase pline; gândul de a le căra tot drumul lung spre casă mă demoraliza atât de mult, încât am făcut semn după un taxi. Când maşina a oprit, am pus plasele în portbagaj şi m-

am aşezat pe bancheta din spate ca să fiu dus regeşte pe străzile ude, parcă ridicat deasupra freamătului cotidian. Deşi era scump şi astfel iroseam banii economisiţi făcând cumpărături la Mekka, a meritat.

Ajuns acasă, am pus cumpărăturile la locul lor, am dat o tură până la subsol cu albumul cu fotografii, am luat cina şi am încercat să scriu puţin, nu poezie de data asta, terminasem cu poezia, eram prozator, şi când mi-am dat seama că frazele îmi veneau la fel de uşor ca înainte, că trebuia doar să scriu, m-am simţit uşurat, deoarece mă temusem cumva că analiza pe care Fosse i-o făcuse poemului meu nenorocit mi-ar fi putut afecta încrederea în mine şi când venea vorba de proză, dar nu era cazul, cuvintele curgeau ca înainte, am scris patru pagini fără întrerupere înainte să ies s-o sun pe Ingvild.

De data asta nu eram aşa de emoţionat, în primul rând, mă rugase să o sun, în al doilea rând, trebuia doar s-o invit la petrecere şi dacă spunea nu, nu era ca şi cum mi-ar fi spus mie nu.

Stăteam cu receptorul lipit de ureche sub micul acoperiş de plastic transparent, aşteptând să fie ridicat receptorul la capătul celălalt. Stropii grei alunecau peste plastic în şiroaie prelungi, se adunau dedesubt în cantităţi mai mari, care la intervale regulate se desprindeau şi cădeau cu un pleoscăit pe asfalt. În lumina care venea de la felinarul de deasupra, aerul era brăzdat de ploaie.

— Alo?

— Salut, aş vrea să vorbesc cu Ingvild...

— Eu sunt, salut!

— Salut. Ce faci?

— Bine, cred. Da, destul de bine. Stau la mine în cameră şi citesc.

— Sună bine.

— Sună? Şi tu?

— Bine. Mă întrebam dacă ai chef să vii sâmbătă la o petrecere. Mâine, adică. Frate-meu dă un chef la el acasă.

— Sună grozav.

— Bem întâi ceva la mine, după care luăm taxiul până sus. Stă în Solheimsviken. Poţi să vii pe la şapte?

— Da.

— Jon Olav vine oricum, o să ştii pe cineva.

— E peste tot, vărul ăsta al tău?

— Da, se poate spune şi aşa...

Ea a chicotit şi apoi s-a făcut linişte.

— Rămâne aşa atunci? am întrebat-o. Mâine la şapte la mine?

— Da. Vin cu hazul meu obişnuit şi cu atitudinea pozitivă faţă de viaţă!

— Mă bucur, am spus. Atunci ne vedem. Pa.

— Pa.

În dimineaţa următoare am făcut curat în garsonieră, am schimbat lenjeria de pat, am spălat haine şi le-am agăţat pe suportul de la subsol, voiam ca totul să fie perfect în cazul în care venea acasă cu mine după petrecere. Ceva trebuia să se întâmple, asta era clar. Pasivitatea şi bâj-bâielile mele iniţiale fuseseră de înţeles, dar nu decisive, a doua întâlnire fusese diferită, avusese loc în miezul zilei şi ne dăduse ocazia să ne cunoaştem mai bine, dar acum, a treia oară când ne întâlneam la Bergen, trebuia să-i dau de înţeles ce voiam de la ea, să progresez un pic; dacă nu, mi-ar fi scăpat printre degete. O discuţie nu era de ajuns, trebuia să se întâmple ceva, un sărut, o strângere în braţe şi apoi, poate în timp ce ne plimbam pe străzile de pe lângă apartamentul lui Yngve, o întrebare – nu vrei să vii la mine acasă?

Gândul mă bloca, dar trebuia s-o fac, n-aveam de ales, altfel nu s-ar fi întâmplat nimic. Şi nu era ca şi cum puteam să execut planul ăsta punct cu punct, trebuia să şi improvizez pe parcurs, în funcţie de modul în care evolua situaţia, să înţeleg ce voia, unde era în toate astea, însă nu puteam să las lucrurile să se întâmple de la sine, trebuia să acţionez, iar apoi Ingvild putea să mă respingă dacă nu mă voia sau dacă simţea că totul se petrecea prea repede.

Dar dacă voia să vină cu mine acasă, *trebuia* să-i spun care era problema cu mine. Nu *puteam* trece prin umilinţa de a încerca să ascund faptul că terminam foarte repede, cum mi se întâmplase de atâtea ori, trebuia doar să-i *spun*, să minimalizez chestiunea, era ceva simplu şi banal, o problemă uşor de depăşit. Singura dată când făcusem într-adevăr dragoste cu cineva, într-un cort la festivalul Roskilde

în vara aceea, mersese tot mai bine cu fiecare partidă, aşa că ştiam cel puţin că *puteam*. Dar de fata aceea nu-mi păsa, nu în felul ăsta, nu însemna nimic pentru mine dincolo de sex, pe când Ingvild era altceva, cu ea totul era în joc, nu voiam să fiu decât cu ea şi nu *puteam* s-o dau în bară din cauza asta.

Un ajutor de preţ era băutura, dar în acelaşi timp nu puteam să mă îmbăt *prea* tare, atunci ar fi putut să creadă că voiam un singur lucru de la ea. Şi nu era aşa! Nimic nu putea fi mai departe de adevăr decât asta.

Jon Olav, cu cei doi prieteni ai lui, Idar şi Terje, au sosit primii. Băusem dinainte trei beri, iar încrederea în propriile forţe îmi crescuse considerabil. Am pus pe masă un bol cu chipsuri şi unul cu alune şi le-am povestit despre Academia de Scriere Creativă. Îl citiseră pe Ragnar Hovland, îi ştiau pe Jan Kjærstad şi, bineînţeles, pe Kjartan Fløgstad şi bănuiesc că au fost impresionaţi când le-am spus că urmau să ne predea.

— Probabil c-o să ne vorbească puţin despre felul lor de a scrie, am zis eu. Dar partea cea mai importantă e c-o să ne citească textele şi-o să le discute. Vă place Kjærstad?

Chiar atunci s-a auzit soneria, şi m-am dus să deschid. Era Anne, îmbrăcată în negru, avea o pălărioară neagră pe cap, iar pe frunte îi atârna o şuviţă lungă. M-am aplecat s-o îmbrăţişez, ea şi-a pus mâna pe spatele meu şi a ţinut-o un pic acolo după ce m-am îndreptat.

— Mă bucur să te văd, a spus ea râzând uşor.

— Şi eu mă bucur să te văd, am zis. Intră!

A pus un rucsac mic pe podea, lângă uşă, şi i-a salutat pe ceilalţi în timp ce-şi dădea jos geaca. La un moment dat observasem că felul ei de a fi, plin de viaţă, era incompatibil cu latura sumbră şi gotică a intereselor ei şi cu atitudinea ei generală faţă de lumea înconjurătoare. Cu Anne, totul trebuia să fie despre The Cult şi The Cure, Jesus and Mary Chain şi trupele belgiene Crammed Discs, This Mortal Coil şi Cocteau Twins, ceaţă şi întuneric şi *death romance*, dar cu zâmbetul pe buze şi ţopăieli entuziaste oriunde s-ar fi dus. Era mai în vârstă decât mine, dar atunci când lucram împreună, ea la butoane în camera de control pe cealaltă parte a ferestrei, eu la microfon, crezusem o vreme că

poate îi plăcea de mine, fără să pot fi sigur – chestiile astea n-aveai de unde să le ştii – fără să se întâmple ceva, eram prieteni, amândoi pasionaţi de muzică, eu o idee mai orientat spre pop decât ea. Acum era studentă, singură în oraş ca şi mine, însă avea deja mai mulţi prieteni, după cum am înţeles din ceea ce povestea în timp ce stătea pe fotoliu, cu câte o mână rezemată pe fiecare braţ, discutând cu ceilalţi. Nu era nimic ciudat în toate astea, era extrovertită, aşa că a devenit rapid centrul atenţiei pentru micul cerc studenţesc din garsoniera mea.

Am băut zdravăn ca să ajung în acea stare în care nu mă mai gândeam la ceea ce spuneam sau făceam, ci doar *eram*, liber şi fără constrângeri, astfel încât atunci când s-a auzit soneria, chiar înainte de opt, şi am ieşit ca să deschid, nu era câtuşi de puţin emoţionat sau încordat, ci doar bucuros s-o văd pe ea, pe Ingvild, stând în ploaie pe scări cu o geantă peste umăr şi zâmbind.

Am îmbrăţişat-o, ea m-a urmat înăuntru, i-a salutat pe ceilalţi, puţin timidă, poate şi emoţionată, şi a scos o sticlă de vin din geantă. Eu m-am dus repede în bucătărie să aduc un tirbuşon şi un pahar. Ingvild s-a aşezat între Jon Olav şi Idar pe canapea, a învârtit tirbuşonul în pluta moale, strângând sticla între genunchi, iar peste câteva clipe dopul a ieşit cu o pocnitură.

— Aici locuieşti, deci, a spus ea umplându-şi paharul cu vin alb.

— Da, am zis. Am făcut curăţenie toată ziua ca să arate bine când veniţi voi.

— Îmi închipui.

Ochii i s-au îngustat, umplându-se parcă de veselie.

— Noroc! am zis.

— Noroc! au spus ceilalţi în timp ce ne ciocneam paharele şi sticlele.

— Ce scrii tu de fapt? m-a întrebat Idar.

— Un roman, am răspuns. Un roman contemporan. Încerc să-l fac şi antrenant, dar şi profund. Nu e atât de uşor. Mă interesează paradoxurile. Lucrurile care sunt şi urâte, *şi* frumoase, şi sublime, *şi* meschine. Cam ca Fløgstad, de fapt.

I-am aruncat o privire lui Ingvild, care se uita la mine. Nu puteam să le arăt celorlalţi că eram îndrăgostit până peste urechi, ca un caraghios, că nu voiam decât să mă holbez la ea, şi nici ei nu-i puteam arăta asta, aşa că am încercat să-i acord cât mai puţină atenţie.

— Dar acum vreau să public, am continuat. Nu vreau ca ceea ce scriu să fie citit doar de câţiva oameni. Nu are nici un rost. Atunci mai bine fac altceva. Înţelegeţi?

— Sigur, a zis Idar.

— Şi le-ai citit poezia ta? m-a întrebat Jon Olav râzând.

— Nu, am zis eu privindu-l lung. Nu-mi plăcea că râde. Era ca şi cum prin asta le împărtăşea un secret celorlalţi.

— Ce fel de poezie? a intervenit Anne.

— O chestie pe care am scris-o pentru Academie. O temă, am adăugat îndreptându-mă spre pick-up ca să pun *The Joshua Tree*.

— Nu e greu de recitat din memorie, a spus Jon Olav râzând iarăşi.

M-am întors rapid spre el.

— Dacă vrei să jucăm dur, aşa facem, am zis.

S-a oprit din râs, aşa cum îmi imaginasem, şi a părut mirat.

— Care-i faza?

— Iau în serios ceea ce fac, i-am spus eu aşezându-mă.

— Noroc! a zis Jon Olav.

Am ciocnit, micul moment jenant a trecut, conversaţia a mers mai departe. Ingvild nu vorbea mult, din când în când venea cu câte-un comentariu ironic, se însufleţea când venea vorba de sport şi-mi plăcea asta, totodată m-am gândit că nu o cunoşteam deloc, cum puteam atunci să mă îndrăgostesc de ea? Stăteam la masă vizavi de ea, cu o sticlă rece de bere Hansa pe care o tot duceam la gură şi cu o ţigară ce-mi fumega în mână, şi înţelegeam răspunsul cu toată fiinţa mea, nu avea sens să ţin piept sentimentelor şi nimeni n-ar trebui să o facă, ştiu ele mai bine ce se întâmplă. O vedeam, era acolo, iar ceea ce emana, ţinând de ceea ce era ea însăşi, continua să existe indiferent de ceea ce spunea sau nu spunea.

Uneori mă copleşea gândul că stăteam acolo, în garsoniera *mea*, înconjurat de prietenii *mei*, şi eram la doar un

metru de fata pe care o iubeam mai mult decât orice pe lume.

Mai bine de-atât nu se putea.

— Mai vrea cineva o bere? am întrebat ridicându-mă.

Idar şi Terje şi Anne au dat aprobator din cap, am mers să aduc patru beri din frigider, le-am împărţit şi, văzând că era loc pe canapea între Jon Olav şi Ingvild dacă se dădeau puţin la o parte, m-am aşezat acolo. Când am deschis berea, spuma a dat pe dinafară, am ţinut-o departe de mine, s-a scurs pe masă, la naiba, am zis, am pus sticla deoparte, am luat o cârpă din bucătărie şi m-am apucat să şterg. Pe peretele dintre geamuri, chiar în spatele canapelei, era un cui şi, fără vreun motiv anume, am agăţat cârpa acolo.

— O cârpă udă a intervenit între noi, i-am spus lui Ingvild când m-am aruncat pe canapea. Ea s-a uitat la mine puţin mirată, iar eu am hohotit din toţi rărunchii: Haa-haa-haa.

Am sunat după două taxiuri de la cabina telefonică de vizavi. Ceilalţi discutau şi beau pe trepte. M-am uitat la ei cum stăteau acolo şi m-am gândit din nou că la *mine* fuseseră să bea ceva mai devreme. Ploaia se oprise, dar tot era înnorat. Un întuneric uşor plutea pe străzile pe care am trecut curând după aceea, dintr-odată s-a luminat când am ieşit lângă Puddefjorden şi cerul înalt s-a deschis de acolo, apoi s-a întunecat iarăşi pe măsură ce urcam dealurile către Solheimsviken, printre şirurile de case muncitoreşti.

Era deja nouă şi jumătate. Era puţin zis că întârziasem, Yngve îmi spusese opt—opt şi jumătate când îl întrebasem la ce oră să venim; pe de altă parte, era mai rău pentru noi, nu pentru ei, pentru toţi prietenii şi cunoscuţii lui Yngve, în ochii lor prezenţa noastră nu conta deloc.

Am plătit un taxi, Jon Olav pe celălalt, apoi am străbătut aleea scurtă cu ceilalţi pe urmele mele şi am sunat la uşă.

Yngve ne-a deschis. Purta o cămaşă albă cu dungi gri şi pantaloni negri şi avea părul pieptănat pe spate, cu excepţia unei şuviţe care-i atârna într-o parte pe frunte.

— Am întârziat puţin, i-am zis. Sper să nu fie vreo problemă.

— Deloc. Oricum nu-i nu ştiu ce chef. Nu a venit nimeni.

M-am uitat la el. Oare ce voia să spună cu asta?

I-a salutat pe ceilalţi, din fericire n-a făcut mare caz de Ingvild, nu voiam să-şi dea seama cât de mult îi vorbisem lui Yngve despre ea. Ne-am dat jos pantofii şi gecile în hol şi am intrat în camera de zi. Acolo nu era nimeni, în afară de Ola, care se uita la televizor.

— Vă uitaţi la *televizor*? am întrebat.

— Păi nu? N-are sens să începem petrecerea fără oameni.

— Şi unde sunt atunci?

Yngve a ridicat din umeri şi-a schiţat un zâmbet.

— I-am invitat în ultima clipă. Dar uite câţi sunteţi voi!

— Aşa-i, am zis eu aşezându-mă pe canapea sub posterul cu *Once Upon a Time in America*.

Eram şocat, nu mă aşteptasem deloc la aşa ceva, îmi închipuisem camerele pline de lume, fete şi băieţi sofisticaţi, râsete şi conversaţii în toi, aerul înţesat cu fum, şi peste ce dădusem? Yngve şi Ola care se uitau la filmul de sâmbătă de pe NRK? Şi tocmai atunci când o adusesem pe Ingvild cu mine! Voiam să-i vadă pe Yngve şi cercul lui, oameni care erau la facultate de câţiva ani şi cunoşteau oraşul, cunoşteau universitatea, cunoşteau lumea, ca să pot să apar şi eu în lumina aceea, el era fratele meu, fusesem invitat la petrecerea lui. Şi ce vedea ea? Doi tipi care se uitau la televizor, invitaţii nu apăruseră, aveau chestii mai bune de făcut într-o sâmbătă seară decât să meargă la o petrecere la Yngve.

Să fi fost un ratat? Era Yngve un ratat penibil?

A stins televizorul, a mutat împreună cu Ola cele două scaune la masă, a adus bere şi s-a aşezat, apoi a început să converseze cu ceilalţi, câteva întrebări politicoase ca să-i facă să se simtă ca acasă, cu Anne şi Ingvild şi Idar şi Terje, ce studiau, unde locuiau, şi atmosfera, care în primele momente fusese puţin stânjenitoare, deşi băuserăm deja preţ de vreo două ore, s-a înviorat în curând. De la discuţii în care se implicau toţi cei de la masă s-a trecut la grupuri mai mici, am discutat puţin cu Anne, n-o mai puteai opri, dintr-odată avea atâtea de zis, simţeam că mă sufocă şi i-am spus că trebuia să merg la toaletă. De-acolo am intrat în bucătărie, unde Terje discuta cu Ingvild, le-am zâmbit, m-am dus la Ola şi la Yngve, s-a auzit soneria, a intrat Asbjørn, îndată după aceea Arvid, şi apartamentul se

umpluse brusc, erau oameni peste tot, sau aşa mi se părea, peste tot chipuri şi voci şi corpuri în mişcare, iar eu treceam de colo colo printre ei, beam şi discutam, discutam şi beam, din ce în ce mai beat. Pierdusem măsura timpului, totul era accesibil, nu mai eram ţinut în loc de propriile limitări, mă mişcam bucuros şi liber, fără să mă gândesc la altceva decât la acel moment şi la Ingvild, pe care o iubeam. Mă ţineam departe de ea, ştiam că fetele nu sunt interesate de un tip uşor de obţinut, de un tip care se ţine după ele ca un căţeluş, aşa că am vorbit cu ceilalţi, care, în lumina strălucitoare a beţiei, erau scoşi din obscuritate de parcă ar fi fost luminaţi de o torţă. Toţi erau interesanţi, toţi aveau de zis lucruri care meritau ascultate şi apreciate, până când plecam de lângă ei şi erau din nou înghiţiţi de întuneric.

Stăteam între Ola şi Asbjørn pe canapea. Pe cealaltă parte a mesei stătea Anne, m-a întrebat dacă n-aveam să-i dau o ţigară, am dat din cap că da, în clipa următoare ea s-a aplecat şi a început să ruleze concentrată o ţigară.

— M-m-ă gândeam la ceva, a zis Ola. Pe George V. Higgins l-ai ci-citit?

— Nu, am spus eu.

— S-să-l citeşti n-neapărat. E bun. Chiar bun. Aproape numai dialoguri. Foarte am-m-american. *Hard-boiled*. *The Friends of Eddie Coyle.*

— Şi mai e Bret Easton Ellis, a zis Asbjørn. *Less Than Zero.* L-ai citit?

Am scuturat din cap.

— Un american de vreo douăzeci şi ceva de ani. E vorba despre o gaşcă de tineri din Los Angeles. Au părinţi bogaţi şi fac ce vor. Se scaldă în alcool, droguri şi petreceri. Dar totul e descris laconic, foarte, foarte distant. E un roman foarte bun. Aproape hiperrealist.

— Sună bine, am spus. Cum ziceai că-l cheamă?

— Bret Easton Ellis. Ţine minte de unde ai auzit de el prima dată!

A râs, după care s-a uitat în altă parte. M-am întors spre Yngve, care vorbea cu Jon Olav şi cu Ingvild, avea acea expresie entuziastă, aproape exaltată, care-l caracteriza când voia să convingă pe cineva cu orice preţ.

— Şi ultima carte a lui John Irving e foarte bună, a zis Asbjørn.

— Glumeşti? am spus. John Irving e un autor de raftul doi care scrie literatură de consum.

— Şi aşa poate fi bun, să ştii.

— Pe dracu'.

— Dar nu l-ai citit!

— Nu. Dar ştiu că e prost.

— Ha-ha-ha! Nu *poţi* spune asta.

— Şi eu scriu, ce naiba. Şi l-am citit pe John Irving. Ultimul lui roman e prost, *ştiu* asta.

— Doamne, Karl Ove, a exclamat Asbjørn.

— Închipuie-ţi că suntem aici, Anne! am zis. Departe de nenorocitul ăla de Kristiansand!

— Aşa-i, a spus ea. Dar eu nu ştiu ce caut aici. Tu ştii ce faci aici. Tu o să fii scriitor. Dar eu habar n-am ce-o să se aleagă de mine.

— Eu *sunt* scriitor, am corectat-o.

— Ştii ce?

— Ce?

— Vreau să fiu o celebritate. O celebritate adevărată. Aşa m-am gândit întotdeauna. Şi nu m-am îndoit niciodată că aşa va fi.

Asbjørn şi Ola s-au uitat unul la altul şi au început să râdă.

— Înţelegi? Întotdeauna am fost sigură de asta.

— Ce fel de celebritate? întrebă Asbjørn.

— Orice fel.

— Şi la ce te pricepi? Cânţi? Scrii?

— Nu, a zis Anne, moment în care au început să-i curgă lacrimi pe obraji.

O priveam fără să înţeleg ce se întâmpla. Plângea?

— N-o să fiu niciodată o celebritate! a gemut ea.

Toţi o priveau nedumeriţi.

— E prea târziu! a strigat ea acoperindu-şi faţa cu mâinile.

Umerii i se scuturau de plâns. Ola şi Asbjørn râdeau tare, Yngve şi Jon Olav se uitau miraţi la noi.

— Niciodată n-o să fiu o celebritate, a zise Anne din nou. Niciodată n-o să fiu nimic!

— Ai doar douăzeci de ani, am spus. Mai ai vreme.

— Ba nu!

— Şi ce? a intervenit Jon Olav. De ce vrei să fii o celebritate? Care-i faza?

Anne s-a ridicat şi a pornit spre uşa de la intrare.

— Unde mergi? a întrebat-o Yngve. Doar nu pleci?

— Ba da, a spus ea.

— Haide, mai stai un pic. Oricum, n-o să ajungi celebră dacă te culci la miezul nopţii. Haide. Am o carafă întreagă de vin, vrei un pahar? E o ediţie celebră.

Ea a zâmbit.

— Atunci ar merge un pahar.

Yngve i l-a adus, petrecerea a continuat. Ingvild stătea la perete cu un pahar în mână, m-a trecut un fior, era atât de frumoasă! „Trebuie să mă duc să vorbesc cu ea”, m-am gândit, aşa că m-am apropiat cu paşi mari.

— O adevărată petrecere studenţească! am spus.

— Este, a zis ea.

— Apropo, l-ai citit pe Ragnar Hovland? Cred că scrie des despre genul ăsta de lucruri.

Ingvild a scuturat din cap.

— E unul dintre profesorii mei de la Academie. E din Vestland, ca şi tine. De fapt, şi eu sunt parţial de acolo. Vreau să spun, mama e din Sørbøvåg. Sunt pe jumătate din Vestland, în orice caz!

Ea s-a uitat la mine zâmbind. Am ciocnit paharele.

— Noroc! am spus.

— Noroc!

Am văzut că Anne mă privea de pe canapea. Am ridicat paharul în direcţia ei, şi ea l-a ridicat pe al său. Jon Olav se bălăngănea încolo şi încoace în mijlocul camerei, căutând cu mâna ceva de care să se sprijine; negăsind nimic, a făcut câţiva paşi într-o parte.

— Nu rezistă la băutură! am spus râzând.

Când şi-a redobândit echilibrul, a traversat camera cu o figură rigidă, lipsită de expresie şi a intrat în dormitorul de alături.

Unde erau Idar şi Terje?

Am dat o tură să văd. Erau în bucătărie, discutau cu capetele aplecate peste masă şi mâinile pe câte o sticlă de bere. Când m-am întors, Ingvild stătea lângă Anne pe

canapea. Privirea lui Anne era înceţoşată, parcă ruptă total de zâmbetul ei.

S-a aplecat către Ingvild şi i-a spus ceva. Ingvild a tras aer în piept şi s-a îndreptat de spate, mi-am dat seama că vorbele lui Anne o şocaseră. A zis apoi şi ea ceva, Anne a râs şi a clătinat din cap. M-am dus către ele.

— Vă ştiu pe astea, tocmai spunea Anne în timp ce se ridica.

— Habar n-ai, a zis Ingvild. Nu mă cunoşti.

— Ba cum să nu, a spus Anne.

Ingvild a râs ironic. Anne a trecut pe lângă mine, eu m-am aşezat pe locul ei.

— Ce ţi-a spus? am vrut să ştiu.

— A spus că sunt genul care fură bărbaţii altor femei.

— Aşa a zis?

— Voi aţi fost împreună, nu?

— Cine, noi? Ai înnebunit?

— Habar n-are despre ce vorbeşte, a zis Ingvild ridicându-se.

— Sigur că nu, am spus. Dar nu pleca din cauza asta. E încă devreme! Şi e totuşi o petrecere reuşită, nu-i aşa?

Ea a zâmbit.

— Nu plec. Doar până la baie.

Am intrat în dormitor. Jon Olav era întins pe pat, pe burtă, cu capul adâncit în plapumă şi cu o mână atârnând pe margine. Sforăia. Arvid s-a oprit în uşă.

— Salut, Knausgård Junior, mi-a zis.

— Pleci? l-am întrebat, dintr-odată temător, voiam să nu plece nimeni şi petrecerea să nu se termine niciodată.

— Nu, ies la o plimbare să iau nişte aer.

— Bine! am spus, după care m-am întors în camera de zi.

Ingvild nu era acolo. Oare plecase totuşi? Sau era încă la baie?

— În curând Yngve o să pună Queen, mi-a zis Asbjørn ridicându-se de la pick-up. Întotdeauna vine momentul ăsta. Când e aşa de beat încât seara practic s-a terminat. În orice caz, pentru el.

— Şi mie-mi place Queen, am spus.

— Ce-i cu voi? a râs el. E genetic, sau era ceva în aerul din Tromøya? Queen! De ce nu Genesis? Pink Floyd? Sau Rush?

— Rush sunt bunicei, a zis Yngve din spatele nostru. Am de fapt un disc de-al lor.

— De ce nu Bob Dylan? Are texte aşa de bune! Ha-ha-ha! Da, e scandalos că nu primeşte premiul Nobel.

— Singurul lucru pe care-l au în comun Rush şi Bob Dylan e că nu-ţi plac ţie, a spus Yngve. Sunt multe lucruri bune la Rush. Chitara, de exemplu. N-ai tu urechi pentru ei.

— Acum mă dezamăgeşti, Yngve, a replicat Asbjørn. Să decazi până-ntr-acolo încât să aperi Rush. M-am resemnat că-ţi place Queen. Dar Rush... Dar ELO? Jeff Lynne? Frumoase aranjamente, nu-i aşa?

— Ha-ha, a făcut Yngve.

M-am dus în bucătărie. Ingvild era acolo cu Idar şi Terje. Întunericul se lăsa deasupra văii. Lumina felinarelor era străbătută de ploaie. Ea s-a uitat la mine şi a zâmbit oarecum întrebător, „Şi acum?”

I-am zâmbit şi eu, dar nu aveam nimic de spus, aşa că s-a întors către cei doi. În camera de zi murmurul vocilor s-a amplificat preţ de câteva secunde, până când scârţâitul acului pe disc s-a auzit în boxe şi muzica a reînceput. Erau primele acorduri de pe albumul *Scoundrel Days* al celor de la A-ha. Îmi plăcea discul, aveam nu ştiu câte amintiri legate de el.

În momentul acela, Asbjørn a ieşit din camera de alături. Cu paşi hotărâţi s-a îndreptat către pick-up, s-a aplecat, a ridicat acul şi a luat discul. Toate mişcările lui erau ostentative, aproape pedagogice.

A prins discul cu ambele mâini şi-a început să-l îndoaie.

Se făcuse linişte.

A curbat discul din ce în ce mai mult până când acesta a plesnit.

Arvid a scos un hohot de râs.

Yngve se uitase la Asbjørn fără să se clintească. Apoi s-a întors către Arvid, i-a turnat în cap vinul din pahar şi a ieşit.

— Ce naiba? a zis Arvid ridicându-se. N-am făcut nimic, nu?

— N-nu v-vrei să a-arzi şi nişte c-cărţi? l-a întrebat Ola pe Asbjørn. Să faci un f-foc mic de t-tabără?

— De ce-ai făcut asta? am zis.

— Doamne, a pufnit Asbjørn. Nu trebuie să vă agitaţi atâta. I-am făcut doar un serviciu. Yngve mă cunoaşte. Ştie că o să-i cumpăr un disc nou. Poate nu A-ha, dar un disc nou. Ştie el. Nu vrea decât să se dea în spectacol.

— Nu-i vorba numai de valoarea materială a discului, a spus Anne. Poate că l-ai jignit.

— L-am jignit? Jignit? a râs Asbjørn. Vrea numai să se dea în spectacol!

S-a aşezat pe canapea şi şi-a aprins o ţigară. Se purta ca şi cum nu se întâmplase nimic, sau poate că era atât de beat încât nu-i păsa, dar în acelaşi timp îl măcina ceva, se vedea asta, fie expresia feţei, fie felul în care se comporta sugerau o conştiinţă încărcată, şi-n curând a devenit clar pentru toată lumea că-i părea rău de ceea ce făcuse. S-a pornit din nou muzica, petrecerea a continuat, după o jumătate de oră Yngve s-a întors, Asbjørn a spus că avea să-i înlocuiască discul, şi în scurt timp erau iarăşi prieteni buni.

După ce s-a terminat berea, am trecut la vin. Îl dădeam pe gât de parc-ar fi fost suc, iar rezervele păreau inepuizabile. Acum nu numai timpul se dizolvase, ci şi locul, îmi pierdusem orice reper, de parcă întunericul înconjurase complet diversele figuri cu care discutam. Ele, pe de altă parte, străluceau. Eram aproape una cu ceea ce simţeam, în sensul că vorbeam fără rezerve, spuneam ceea ce nu spuneam în mod normal şi nici măcar n-avusesem habar că le puteam gândi, ca atunci când m-am aşezat lângă Yngve şi Asbjørn şi le-am spus că prietenia lor mă bucura teribil, sau când m-am dus la Ola şi am încercat să-i explic ce impresie îmi făcuse bâlbâiala lui în primele dăţi când ne văzuserăm, toate astea în timp ce emoţiile care mă cuprindeau când mă gândeam la Ingvild se făceau simţite tot mai des. Era aproape un sentiment de triumf. M-am dus la baie şi, în timp ce mă spălam pe mâini şi-mi umezeam părul ca să-l fac să stea drept, m-am uitat în oglindă zâmbind întruna, mă străfulgerau variaţiuni ale aceluiaşi gând, *futu-i, ce bine-i, futu-i mama mă-sii, e-al naibii de*

bine, al naibii de bine!, aşa că m-am hotărât s-o abordez, s-o sărut, s-o seduc. Nici nu mai aveam nevoie s-o duc acasă la mine, descoperisem o cameră la etajul al doilea, cea în care stăteau pe vremuri slujnicele, nu mai locuia nimeni acolo, era probabil folosită pe post de cameră de oaspeţi, era exact ce-mi trebuia.

Am intrat în camera de zi, ea discuta cu Ola, muzica se auzea tare, aproape distorsionată, în jurul lor unii dansau, m-am pus lângă ei şi am privit-o până când s-a uitat şi ea la mine. Atunci am zâmbit, şi mi-a zâmbit şi ea.

— Pot vorbi puţin cu tine? am întrebat-o.

— Sigur.

— E aşa de tare muzica aici. Nu ieşim pe hol sau în altă parte?

Ingvild a încuviinţat din cap, am ieşit în hol.

— Eşti incredibil de frumoasă, am zis.

— Asta voiai să-mi spui? a chicotit ea.

— E o cameră sus, la etajul al doilea, vii cu mine acolo? Cred că e vechea cameră pentru slujnice.

Am luat-o în sus pe scări şi, după un moment, am auzit-o venind după mine. Am aşteptat-o la etaj, am prins-o de mână şi am intrat cu ea în cameră, care era exact aşa cum mi-o aminteam.

Am luat-o braţe şi am sărutat-o. Ea a făcut un pas înapoi şi s-a aşezat pe marginea patului.

— Trebuie să-ţi spun ceva, am zis. Eu sunt... da, un fel de monstru când vine vorba de sex. E puţin mai greu de explicat, dar... În fine, la naiba.

M-am aşezat lângă ea, am luat-o de mijloc şi am sărutat-o, după care am lăsat-o pe spate, m-am întins peste ea şi am sărutat-o din nou, era sfioasă şi rezervată, am sărutat-o pe gât, mi-am trecut degetele prin părul ei, i-am ridicat încet puloverul, i-am sărutat un sân, moment în care ea s-a îndreptat de spate, şi-a tras în jos puloverul şi s-a uitat la mine.

— Nu aşa, Karl Ove. Prea te grăbeşti.

— Aşa-i, am zis îndreptându-mă şi eu. Ai dreptate. Îmi pare rău.

— Nu-ţi cere scuze. Nu trebuie niciodată să-ţi ceri scuze. Nimic nu urăsc mai mult decât asta.

Apoi s-a ridicat în picioare.

— Rămânem prieteni? Să ştii că îmi place foarte mult de tine.

— Şi mie de tine, am zis. Mergem jos la ceilalţi?

Am coborât, şi, poate din cauză că respingerea ei mă trezise, am văzut dintr-odată cum stăteau de fapt lucrurile.

Prea multă lume nu era. Opt persoane în afară de noi, asta era toată petrecerea. Ceea ce pentru câteva ore păruse a fi un spectacol uman grandios, decadent, marea petrecere studenţească, cu certuri şi prietenii, dragoste şi destăinuiri, dans şi băutură, toate la suprafaţa unui val de fericire, s-a risipit într-o clipă şi şi-a arătat adevăratele contururi: Idar, Terje, Jon Olav, Anne, Asbjørn, Ola, Arvid şi Yngve. Toţi cu ochii mici, înceţoşaţi şi cu mişcări greoaie.

Voiam petrecerea înapoi, voiam să fiu din nou în centru, aşa că mi-am turnat vin şi am băut două pahare unul după celălalt, apoi încă unul, şi mi-au făcut bine, încet gândul că eram atât de puţini a început să se atenueze, peste câteva clipe m-am aşezat lângă Asbjørn pe canapea.

Dinspre dormitor a apărut Jon Olav. S-a oprit în uşă. Lumea a aplaudat.

— Iu-huu! a răcnit Ola. Înviat din morţi!

Jon Olav a zâmbit şi s-a aşezat pe scaunul de lângă mine. Eu mi-am continuat discuţia cu Asbjørn, încercam să-i explic că scriam şi despre tineri care beau şi se drogau, pe un ton la fel de laconic şi de gol ca al scriitorului american de care el îmi zisese mai devreme. Jon Olav ne-a aruncat o privire şi a luat una dintre sticlele de bere pe jumătate pline ce se aflau pe masă.

— Să bem pentru Karl Ove şi Academia de Scriere Creativă! a zis el tare.

Apoi a râs şi a luat o înghiţitură de bere. M-am enervat atât de rău, încât am sărit în picioare şi m-am aplecat către el.

— Ce DRACU’ vrei să zici cu asta? am strigat. Ce DRACU’ ştii tu despre lumea asta? Eu iau ÎN SERIOS lucrurile pe care le fac, pricepi? Ştii tu ce-i aia? Să nu-mi vii tu aici şi să mă iei peste picior! Te crezi al dracului de bun! Dar tu studiezi dreptul! Ţine minte! Dreptul!

Mă privea uimit, poate chiar speriat.

— Să nu-mi vii aici cu din astea! am zbierat, după care am ieşit din cameră, mi-am pus bocancii, am deschis uşa şi m-am năpustit afară.

Inima-mi bătea tare în piept, picioarele-mi tremurau. Mi-am aprins o ţigară şi m-am aşezat pe treptele ude. Ploaia cădea prin întunericul de deasupra şi ateriza cu ropot în mica grădină din faţa casei.

„De-ar veni Ingvild acum."

Am tras adânc aer în piept ca să fac o mişcare înceată, vădind o anume chibzuială. Am lăsat fumul să pătrundă adânc în plămâni înainte de a-l sufla din nou afară. Simţeam nevoia să sparg ceva. Să iau o piatră din bordură şi s-o azvârl prin geamul uşii. Asta le-ar fi dat de gândit. Idioţii dracului. Căcănarii naibii.

De ce nu venea?

„Hai, Ingvild, hai!"

Tot mai ud de la ploaie, m-am ridicat în cele din urmă, am azvârlit chiştocul în grădină şi m-am întors la ceilalţi. Ingvild stătea în pragul uşii şi discuta cu Yngve, cum nu m-au văzut m-am oprit încercând să-mi dau seama despre ce vorbeau, poate îl întreba ceva despre mine, dar nu era cazul, vorbeau despre cum era mai bine să ajungă acasă. Yngve i-a spus că putea să-i cheme un taxi dacă voia, da, voia, şi, când el a dat muzica mai încet şi-a ridicat receptorul, eu m-am strecurat în dormitor ca s-o evit, mai mult ca să nu-i aduc aminte de ceea ce se întâmplase. Ea a început să se îmbrace, eu am intrat în camera de zi şi m-am trântit pe canapea, de unde am ridicat mâna în semn de salut atunci când şi-a vârât capul pe uşă ca să-şi ia rămas-bun. Era mai bine aşa, eram o parte a grupului, nu cel care încercase să se culce cu ea sus în mansardă.

Imediat după aceea Yngve a mai comandat două taxiuri, apoi am rămas doar Ola, Asbjørn, Yngve şi cu mine. Am pus discuri şi am vorbit despre ele, ne-am uitat în gol pentru lungi perioade de timp, rând pe rând, până când cineva făcea o mişcare şi punea o altă piesă nouă şi bună. Într-un sfârşit, Ola s-a ridicat, voia să ia un taxi, Asbjørn s-a dus cu el, iar eu l-am întrebat pe Yngve dacă era OK să dorm la el pe canapea, şi era OK, bineînţeles.

Primul lucru care mi-a venit în minte la trezire a fost scena din camera slujnicelor de la etajul al doilea.

Oare chiar aşa se întâmplase? Oare o târâsem sus, o împinsesem pe pat şi-i trăsesem puloverul deasupra sânilor?

Pe Ingvild? Care era atât de fragilă şi sensibilă şi timidă? Pe fata pe care o iubeam din toată inima?

Cum putusem face asta? Ce-o fi fost în capul meu?

O, dar ce imbecil imens eram.

Stricasem totul.

Totul.

M-am ridicat, am dat pătura de lână la o parte, mi-am trecut mâna prin păr.

Doamne.

Tocmai de data asta îmi rămăseseră în memorie toate întâmplările din ajun, fără excepţie, ba mai mult, imaginile cu Ingvild, felul în care se uita la mine, pe care atunci nu l-am înţeles, dar a cărui deplină semnificaţie o înţelegeam acum, nu mă părăseau, pulsau în conştiinţa mea, mai ales scena în care-i ridicam puloverul, privirea pe care mi-o aruncase atunci, fiindcă nu voia, dar mă lăsase totuşi s-o fac, abia atunci când îi atinsesem sfârcurile cu buzele se ridicase şi spusese nu.

Ce-o fi crezut? „Nu vreau asta, dar el şi-o doreşte aşa de mult, oare să-l las?”

M-am ridicat şi m-am dus la fereastră. Yngve probabil că dormea, era în orice caz linişte deplină în apartament. Îmi simţeam capul greu, dar nu era aşa de rău, luând în considerare cât băusem. Cum era, vinul după bere e-o plăcere, berea după vin un chin? Băusem bere întâi şi apoi vin, de aceea.

O, la naiba!

La naiba, la naiba, la naiba!

Ce imbecil imens fusesem!

Ea, care era atât de frumoasă şi de vie.

M-am dus în bucătărie şi am băut un pahar de apă. Pătura de nori de deasupra oraşului era densă şi alb-cenuşie, lumina dintre case, aproape lăptoasă.

Din dormitor se auzeau paşi. M-am întors, Yngve a ieşit doar în chiloţi şi a intrat în baie fără să se uite la mine. Faţa

îi era palidă şi buhăită. Am pus de cafea, am găsit câte ceva pentru nişte tartine, am tăiat câteva felii de pâine, l-am auzit făcând duş.

— Deci, a zis el când a ieşit, îmbrăcat într-o cămaşă bleu şi blugi. A fost mişto petrecerea?

— A fost. Dar am dat-o rău în bară cu Ingvild, asta-i singura problemă.

— Da? Nu mi-am dat seama. Ce s-a întâmplat?

Şi-a turnat cafea în ceaşcă, a adăugat un pic de lapte şi s-a aşezat.

Roşu la faţă ca un rac, mă uitam pe fereastră.

— Am dus-o în camera de la etajul al doilea şi m-am dat la ea.

— Şi?

— N-a vrut.

— Se mai întâmplă, a spus el începând să-şi ungă o felie cu unt. Nu înseamnă neapărat ceva. Adică, altceva decât că nu a vrut chiar atunci. Evident că erai mult mai beat decât ea, se poate să fie şi asta. Poate că ai cam grăbit lucrurile, nu vă cunoaşteţi aşa de bine, nu?

— Nu.

— Dacă vrea ceva serios, adică ceva într-adevăr serios, poate că nu doreşte să se întâmple aşa, la o petrecere.

— Nu ştiu, am zis oftând. Ştiu doar că am dat-o rău în bară. Acum am speriat-o de tot, sunt sigur.

Yngve şi-a pus o felie de şuncă pe pâine, a tăiat din castravete şi a dus felia la gură. Eu mi-am umplut o ceaşcă de cafea şi am luat câteva înghiţituri din picioare.

— Şi ce-ai de gând să faci legat de asta?

Am ridicat din umeri.

— Nu e nimic de făcut.

— Ce-i făcut e bun făcut şi nu-i de desfăcut, a spus Yngve. Nu, e cam slabă, îmi pare rău. Dar aveam una bună în vară, am comandat creveţi, au fost aduşi într-un vas şi-apoi înghiţiţi de-un val...

— Ha-ha, am mormăit.

— Trebuie s-o vezi din nou, cât mai repede, şi să-ţi ceri scuze, pur şi simplu. Să spui că n-ai fost tu însuţi, că ai băut prea mult, orice, doar să spui că îţi pare rău şi că nu-i stilul tău.

— Bine, am spus.

— Nu o poţi invita aici? Ola şi Kjersti vin pe la două, o să fac vafe. E un *setting* perfect.

— Crezi că ar veni aici după noaptea trecută? Eu nu cred.

— Putem să mergem cu maşina până la ea şi s-o aducem aici. Baţi la uşă şi o inviţi, îi spui că aştept în maşină afară. Dacă refuză, asta e, nu-i chiar aşa de grav.

— Vrei tu să vii cu mine?

— Da, nici o problemă.

Peste o oră eram în maşina lui şi coboram dealurile către Danmarksplass, am virat la dreapta în intersecţia de acolo şi am luat-o către Fantoft. Era duminică, traficul era lejer, pe şirurile verzi de munţi de pe ambele părţi ale văii se vedeau deja mici petice de galben. „A venit toamna”, m-am gândit în timp ce băteam ritmul muzicii cu degetele.

— Apropo, am scris un cântec pentru tine.

— Da? Grozav!

— Da, dar nu cred că e chiar aşa grozav. De aceea nu ţi l-am arătat încă. L-am scris acum mai bine de-o săptămână.

— Cum îi zice?

— „Te legeni aşa frumos”.

A râs.

— Sună ca un cântec pop bun, dacă mă întrebi pe mine.

— Se poate, am zis. Acum că ţi-am spus de el, trebuie să ţi-l şi arăt.

— Dacă nu e bun, îmi scrii altul?

— Uşor de zis, greu de făcut.

— Eşti scriitor sau nu? Îmi trebuie doar câteva versuri şi un refren ca să pot termina piesele. Ar trebui să fie un fleac pentru tine.

— O s-o fac, i-am promis.

Yngve a semnalizat la dreapta, apoi am ajuns într-o piaţă mare în faţa unor blocuri înalte.

— Aici e? l-am întrebat.

— N-ai mai fost aici?

— Nu.

— Tata a stat aici un an, ştiai?

— Da, ştiam. Lasă maşina aici, eu dau o fugă până la ea.

Ştiam adresa pe de rost, aşa că, după ce m-am învârtit puţin până am identificat blocul, am luat liftul până la etajul

ei, am căutat pe coridor numărul apartamentului, am stat să mă concentrez câteva secunde, apoi am sunat.

I-am auzit paşii înăuntru. A deschis uşa, şi aproape c-a sărit în sus de spaimă când m-a văzut acolo.

— Tu, aici!

— Voiam doar să-mi cer scuze pentru ieri, i-am zis. Nu aşa mă comport de obicei. Îmi pare foarte rău.

— Nu-ţi cere scuze, mi-a spus ea, şi mi-am amintit dintr-odată că tocmai replica asta mi-o dăduse în ajun.

— Ai chef să mergem până la Yngve? O să facă vafe. Ola şi Kjersti, ştii, cei care au fost şi ieri, vin şi ei.

— Nu ştiu...

— Haide. O să fie mişto. Yngve aşteaptă afară. Te aduce înapoi cu maşina.

S-a uitat la mine.

— Bine atunci, a zis în cele din urmă. Numai să mă schimb în ceva mai potrivit. Aşteaptă puţin.

Yngve fuma afară, rezemat de maşină.

— Mersi c-ai venit ieri, i-a spus el zâmbind.

— Mersi şi eu pentru invitaţie, a răspuns ea.

— Stau eu în spate, m-am oferit. Stai tu în faţă.

Ingvild s-a aşezat, şi-a tras centura de siguranţă peste piept, o fixă, m-am uitat la mâinile ei, erau aşa de frumoase.

N-am vorbit cine ştie ce pe drumul către oraş. Yngve a întrebat-o despre cursurile ei şi despre Kaupanger, ea i-a răspuns, l-a întrebat despre cursurile lui şi despre Arendal, eu m-am adâncit în bancheta din spate, bucuros că nu trebuia să fac conversaţie.

Când eram mici, Yngve şi cu mine făceam vafe în fiecare seară de marţi. Ne pricepeam, parcă ne intrase în sânge, astfel încât după-amiaza aceea, când am stat în camera de zi, am mâncat vafe şi am băut cafea, nu ni s-a părut ciudată şi atipică pentru viaţa studenţească, aşa cum li se părea probabil celorlalţi; dimpotrivă, aparatul de făcut vafe era unul dintre puţinele lucruri pe care le adusesem de acasă când mă mutasem cu un an în urmă.

La fel ca în maşină, am lăsat conversaţia să curgă fără mine. Stând acolo la masă împreună cu Yngve, Ola, Kjersti şi Ingvild, după cele întâmplate în ajun, aveam numai de

pierdut. Ceilalţi trei ştiau mai multe, riscam oricând să spun o prostie şi să-mi dezvălui ignoranţa faţă de Ingvild. Nu, m-am limitat la strictul necesar, am mormăit o dată sau de două ori că eram de acord, am dat uneori din cap şi am zâmbit. O întrebam din când în când câte ceva şi pe Ingvild, doar ca să-i arăt că mă gândeam la ea şi că prezenţa ei acolo era importantă pentru mine.

— Nu pui alt disc? m-a întrebat Yngve. Eu o să mai fac nişte vafe.

Am încuviinţat din cap şi, în timp ce el se ducea în bucătărie, m-am pus în genunchi în faţa colecţiei lui de discuri. Mi se părea că dădeam un examen, că era decisiv ce muzică alegeam, şi în cele din urmă m-am hotărât pentru R.E.M., albumul *Document*. L-am pus din greşeală pe faţa a doua şi nu mi-am dat seama ce greşeală imensă făcusem până când m-am aşezat lângă Ingvild.

This ones goes out to the one I love.

M-am înroşit.

Avea să creadă că alesesem cântecul acela ca să-i transmit un mesaj. Adică, de-a dreptul. „Asta e pentru cea pe care-o iubesc.”

„Trebuie să creadă că-s complet idiot”, m-am gândit uitându-mă pe fereastră ca să nu vadă ce roşu eram la faţă.

This one goes out to the one I’ve left behind.

Nu şi nu. O, ce jenant!

M-am uitat pe furiş la ea, să văd dacă observase.

Nu, dar dacă ar fi observat şi ar fi crezut că-i trimiteam un mesaj secret, mi-ar fi dat de înţeles?

Nu.

Am luat o înghiţitură de cafea, am şters cu ultima bucăţică de vafă resturile de dulceaţă de zmeură, cu seminţele mici şi închise la culoare, am băgat-o în gură, am mestecat şi am înghiţit.

— Foarte bune vafe, i-am spus lui Yngve, care tocmai se întorsese.

— Da, am pus multe ouă de data asta.

— Cum v-vorbiţi! a comentat Ola. S-ar zice că sunteţi două b-babe.

This one goes out to the one I love.

M-am ridicat şi m-am dus la baie, mi-am clătit faţa cu apă rece, având grijă să nu mă uit în oglindă, mi-am şters mâinile şi faţa cu prosopul agăţat acolo, care mirosea uşor a Yngve.

Când m-am întors, piesa se terminase. Am mai stat o jumătate de oră şi, când Ola şi Kjersti au dat să plece, am zis că n-ar fi o idee rea să mergem şi noi, aveam multe de făcut a doua zi, iar Ingvild a spus da, şi ea avea multe de făcut. Peste cinci minute eram din nou în maşina lui Yngve, îndreptându-ne cu toată viteza spre Fantoft.

Ingvild a ieşit, ne-a făcut cu mâna, Yngve a întors maşina şi s-a îndreptat spre oraş.

— A mers bine, nu? a spus el.

— Aşa crezi? am zis. Oare s-a simţit bine?

— Daaaaa... Cred că da.

— Vafele au fost excelente, în orice caz.

— Sigur că da.

Nu ne-am mai zis multe până în clipa în care a oprit în faţa garsonierei mele. Am coborât, i-am mulţumit că mă adusese, am trântit portiera şi am urcat cei trei paşi până la uşă în timp ce el dispărea după colţ.

Mă gândisem c-o să-mi facă bine să ajung acasă, dar mirosul de podea proaspăt spălată şi lenjerie curată, care încă persista, îmi amintea de planurile pe care le avusesem înainte ca seara să înceapă, cum îmi imaginasem că mă voi trezi lângă Ingvild în dimineaţa asta, şi m-a cuprins un nou val de disperare şi furie, pe deasupra m-au năpădit şi toate gândurile legate de Academia de Scriere Creativă, care se iveau de peste tot. Maşina de scris, cărţile, plasa cu caietul, pixurile, da, până şi vederea hainelor pe care le purtasem la cursuri, toate mă deprimau şi mă umpleau de deznădejde.

Foc de tabără din cărţi, spusese Ola, şi înţelegeam foarte bine nevoia aceea, să arunci în flăcări tot ce nu-ţi place şi nu suporţi, toate mărunţişurile vieţii, şi s-o iei de ca capăt.

Ce gând minunat. Să adun toate hainele, toate cărţile şi toate discurile în parcul de afară, să fac o grămadă pe iarbă, să pun deasupra şi patul şi biroul, maşina de scris, jurnalele şi toate nenorocitele de scrisori pe care le primisem, da, tot ce aducea cât de puţin a amintire: în foc cu

ele. O, flăcările înălţându-se spre cerul întunecat al nopţii, toţi vecinii îngrămădindu-se pe la ferestre, ce se întâmplă, păi, e doar vecinul cel tânăr care-şi face ordine în viaţă, vrea s-o ia de la capăt şi bine face, şi eu vreau.

Şi apoi, dintr-odată, foc după foc, întregul Bergen cuprins de flăcări, elicoptere cu camere de televiziune care trec pe deasupra, reporteri care relatează cu vocile lor dramatice, Bergen arde în noaptea asta, ce se întâmplă oare, se pare că locuitorii *înşişi* îi dau foc?

M-am aşezat pe scaunul din faţa biroului, canapeaua şi patul erau prea moi şi comode, voiam ceva mai tare. Mi-am rulat o ţigară şi am aprins-o, dar îmi ieşise prea strâmbă şi prost făcută, am stins-o după câteva fumuri, aveam un pachet de ţigări în buzunarul de la geacă, ba nu-l mai aveam, a, uite, era mai bine aşa, iar apoi, în timp ce mă holbam la masă, am încercat să evaluez lucrurile, să văd situaţia cât mai raţional şi obiectiv. Cu Academia de Scriere Creativă nu-mi ieşise, dar, mai întâi de toate, era aşa de grav că nu puteam scrie poezie? Nu. În al doilea rând, era oare sigur că tot aşa avea să fie şi de acum încolo? Nu puteam să învăţ, să evoluez pe parcursul anului? Ba da, bineînţeles. Şi dacă aveam de gând să mă dezvolt, trebuia să fiu deschis şi, la fel de important, să nu-mi fie frică să greşesc. Cu Ingvild mă făcusem de ruşine, o dată prin faptul că eram plictisitor şi lipsit de iniţiativă, a doua oară prin faptul că mă dădusem la ea mult prea repede şi împotriva dorinţei sale. Fusesem deci lipsit de tact, nu mă gândisem destul la ce dorea şi ea. OK. Nu luasem în considerare sentimentele ei, doar pe ale mele. Dar, în primul rând, fusesem beat, se mai întâmpla, li se întâmpla tuturor. Şi-n al doilea rând, dacă simţea ceva pentru mine, o chestie din asta nu putea să distrugă tot, nu? Dacă simţea ceva pentru mine, ar fi putut să se pună în locul meu şi să înţeleagă resorturile care mă împinseseră să mă port astfel. Din fericire, mai aveam alte două întâlniri la care mă puteam raporta, prima, în Førde, când totul fusese ca un vis, a doua, la cantină, când cel puţin discutaserăm normal. În plus, mai erau şi scrisorile. Erau amuzante, ştiam, sau măcar nu erau plictisitoare. De altfel, urmam cursurile Academiei de Scriere Creativă, nu eram deci ca toţi ceilalţi

studenţi, aveam să ajung scriitor, lumea găsea asta interesant şi captivant, poate şi Ingvild, deşi nu o spusese în mod direct. Şi mai era şi întâlnirea de la Yngve care tocmai se sfârşise. Fără îndoială, îndreptase puţin din impresia pe care i-o lăsasem în noaptea precedentă, acum îşi dădea seama în orice caz ce om fain era Yngve şi, de vreme ce eram fraţi, şi eu trebuia să fiu un om fain, nu?

Pe la şapte m-am dus la Jon Olav şi-am sunat la uşă.

— Mersi că m-ai invitat ieri! mi-a spus el zâmbind. Intră. Avem de făcut puţin *debriefing*.

— Mersi c-ai venit! i-am replicat urmându-l. În timp ce el punea de ceai, mi-am tras un scaun. Îmi pare rău că am strigat la tine, am zis. Dar nu vreau să-mi cer scuze.

El a râs.

— De ce nu? Eşti prea mândru?

— M-am enervat când ai spus ceea ce ai spus. Pentru asta nu-mi pot cere scuze.

— Nu. Cu asta am mers prea departe. Dar şi tu ai întrecut măsura. Parcă erai dement.

— Eram doar beat.

— Şi eu eram beat.

— *No hard feelings?* l-am întrebat.

— *No hard feelings*. Dar ai vorbit serios când ai spus că dreptul e vacs?

— Bineînţeles că nu. Trebuia să zic şi eu ceva.

— Nici pe mine nu mă prea încântă mediul ăsta, a zis el. Văd în primul rând dreptul ca pe o chestie utilă. Privindu-mă lung, a adăugat: Acum trebuie să spui că şi tu vezi scrisul ca o chestie utilă!

— Iar începi?

A râs.

Când m-am întors, m-am întins în pat şi m-am holbat la tavan. Cu Jon Olav mă puteam împăca. Era simplu şi lipsit de complicaţii. Dar nu şi cu Ingvild, era complet altceva şi era mult mai complicat. Întrebarea de bază era ce să fac. Ce se întâmplase se întâmplase, n-aveam ce face. Dar cum trebuia să procedez în viitor? Care era cea mai bună abordare?

Eu venisem cu iniţiativa în ultimele două dăţi. Dacă-i păsa, trebuia să ia legătura cu mine. Să vină la mine, ştia

unde locuiam, sau să-mi scrie o scrisoare. Era rândul ei. Nu o mai puteam invita încă o dată în oraş, ar fi fost, în primul rând, prea bătător la ochi, în al doilea rând, nu mai eram aşa sigur dacă-i plăcea într-adevăr de mine, aşa că aşteptam o confirmare.

O confirmare ar fi fost să treacă pe la mine.

Asta trebuia făcut.

În lunea de după petrecerea de la Yngve nu mă aşteptam la nimic, era prea devreme, Ingvild nu avea să mă caute în seara aceea, ştiam eu, dar tot am stat ca pe ghimpi: dacă se auzeau paşi pe stradă, mă aplecam să mă uit pe fereastră. Dacă se oprea cineva la scări, îngheţam. Dar bineînţeles că nu era ea, aşa că m-am dus la culcare, a venit o nouă zi, plină de ploaie şi de ceaţă, şi-am petrecut o nouă seară stând ca pe ghimpi. Era mai normal să vină marţi, ar fi avut timp de gândire, s-ar fi distanţat de ceea ce se întâmplase, iar sentimentele ei adevărate ar fi avut ocazia să iasă la iveală. Paşi pe stradă: repede la fereastră. Cineva oprit la scări: am îngheţat. Dar ea n-a venit, era prea devreme, poate a doua zi?

Nu.

Joi atunci?

Nu.

Oare vineri avea să apară cu o sticlă de vin pe care s-o bem în doi?

Nu.

Sâmbătă i-am scris o scrisoare, deşi fără nici o intenţie de-a o expedia, de la ea trebuia să vină iniţiativa, ea trebuia să facă primul pas.

Seara am auzit muzică jos la Morten, nu mai vorbisem de când ne văzuserăm la Høyden, când era aşa de nefericit, m-am gândit să trec pe la el un pic, stătusem singur toată ziua şi tânjeam să vorbesc cu cineva. Am coborât scările şi am bătut la uşă, n-a răspuns nimeni, dar ştiam că era acasă, aşa că am intrat.

Morten stătea în genunchi pe podea cu mâinile împreunate şi întinse înainte. Pe un scaun în faţa lui stătea o fată picior peste picior, cu corpul lăsat pe spate. Morten s-a răsucit către mine cu o privire dementă, eu am închis uşa şi m-am grăbit să mă întorc în garsonieră.

A urcat la mine a doua zi dimineaţă, mi-a spus că făcuse o ultimă încercare disperată, dar că n-avea rost, nu ajutase la nimic, ea nu-l voia. Totuşi, era în formă, dincolo de rigiditatea limbajului corporal şi a expresiei emana căldură, nu nefericire.

Mă gândeam că semăna cu un personaj din cărţile din seria *Stompa* pe care le citeam în copilărie, un puşti norvegian la un internat din anii ’50.

I-am povestit despre Ingvild, el m-a sfătuit să mă duc la ea şi să-i mărturisesc totul.

— Spune lucrurilor pe nume! Ce-ai de pierdut? Dacă te iubeşte, o să se bucure, clar.

— Dar i-am zis.

— Când erai beat, da! Fă-o când eşti treaz. E nevoie de curaj pentru asta, băiete. Şi asta o s-o impresioneze.

— Râde ciob de oală spartă, am mormăit. Te-am văzut eu în acţiune acolo, jos.

Morten a râs.

— Numai că eu nu sunt tu. Ce merge pentru unul nu merge şi pentru altul. Cred că noi doi o să facem o plimbare până la Christian într-o seară. Îl putem lua şi pe Rune cu noi. Noi, băieţii din clădire. Ce zici?

— N-am telefon, am zis. Aşa că, dacă Ingvild vrea să dea de mine, e clar că vine încoace. Trebuie să stau aici.

Morten s-a ridicat în picioare.

— Asta-i clar. Dar nu cred că totul începe şi se termină cu obligaţia de a te afla *on the premises*.

— Nici eu nu cred. Dar aş vrea să fiu aici.

— OK, atunci aşteptăm. Noapte bună, băiete!

— Noapte bună şi ţie.

Am ieşit să-l sun pe Yngve, nu era acasă, mi-am adus aminte că era duminică şi că sigur lucra la hotel. Am sunat-o pe mama. Am discutat întâi despre ce mai făcusem eu la Academie, apoi despre ce i se mai întâmplase ei. Îşi căuta un nou apartament şi se străduia să pună pe picioare nişte cursuri postliceale la şcoală.

— Trebuie să facem cumva să ne vedem cât de repede, a spus ea. Poţi să vii cu Yngve la Sørbøvåg la sfârşit de săptămână? De mult n-aţi mai fost acolo. Aşa ne-am putea vedea toţi trei.

— Bună idee, am zis.

— Weekendul viitor sunt ocupată, dar ce zici de următorul?

— Să văd. Trebuie să fie liber şi Yngve.

— Rămâne aşa deocamdată, mai vedem dacă apare ceva.

Chiar era o idee bună. Gospodăria modestă a bunicii şi a bunicului era parcă un alt tărâm, atât fiindcă era încărcată cu amintiri din copilărie, rămase cumva neatinse, de vreme ce mergeam aşa de rar acolo, cât şi fiindcă era unde era, pe un deal cu vedere spre fiord şi spre muntele de pe cealaltă parte, atât de aproape de mare, atât de departe de restul lumii. Ar fi fost minunat să petrec câteva zile acolo, unde nimănui nu-i păsa ce eram şi ce nu eram, ci doar cine eram, n-aveau nevoie de mai mult.

Săptămâna aceasta făceam proză scurtă la Academie. Romanul poantilist era ultimul răcnet, un gen a cărui istorie începuse în Norvegia odată cu *Anne* de Paal-Helge Haugen, şi, din câte ni se spusese, acesta şi celelalte romane poantiliste se situau undeva între proză – linia, adică – şi poezie – punctul. L-am citit, era formidabil, învăluit într-o atmosferă sumbră, cam la fel cu „Tangoul morţii” a lui Paul Celan, dar eu nu puteam scrie astfel, nu aveam nici o şansă, nu ştiam cum să sugerez insinuarea acelei atmosfere sumbre. Deşi l-am parcurs frază cu frază, nu-mi puteam da seama, nu se afla într-un loc anume, nu era sugerată de anumite cuvinte, ci era imanentă, aşa cum o stare sufletească e imanentă minţii. Starea de spirit nu se regăseşte într-un gând anume sau într-o parte distinctă a creierului, nici într-o parte distinctă a trupului, cum ar fi piciorul sau urechea, starea de spirit se regăseşte pretutindeni, dar nu e nimic în sine, e mai degrabă ca o culoare prin care sunt gândite gândurile, o culoare prin care e văzută lumea. Nu se regăseau nicăieri în scrisul meu o asemenea culoare, nici o asemenea stare hipnotică sau sugestivă, da, nu se regăsea de fapt nici o stare de spirit, şi asta era problema, bănuiam eu, însuşi motivul pentru care scriam atât de prost şi de imatur. Întrebarea era dacă se putea *dobândi* o astfel de culoare sau stare de spirit. Dacă merita să mă zbat să ajung acolo sau dacă era o chestie pe care o aveai sau n-o aveai. Când stăteam acasă şi scriam,

mi se părea că-mi iese, apoi venea runda de comentarii de la Academie, unde se spunea de fiecare dată acelaşi lucru, câte-o laudă politicoasă de dragul aparenţelor, cum ar fi că ritmul povestirii era antrenant, înainte de a se afirma că textul era plin de clişee, stereotip, poate chiar plictisitor. Dar cel mai mult mă durea faptul că scrisul meu era imatur. Pentru cursul de proză am primit o sarcină uşoară, trebuia să pregătim un text despre o zi din viaţa noastră sau despre începutul unei zile, şi eu am scris despre un bărbat tânăr care se trezeşte în garsoniera lui de la zgomotele pe care le face poştaşul, deoarece de partea cealaltă a peretelui camerei sale sunt cutiile poştale şi se aude ditamai vacarmul. După micul dejun iese din casă, pe drum vede o fată, pe care am descris-o, şi se hotărăşte s-o urmărească. Când am citit textul cu voce tare, atmosfera a fost cumva stingheră. Mi s-au adus aceleaşi laude vagi şi imprecise, au zis că era bun, că scenele erau uşor de imaginat, mi-au propus să şterg asta şi asta... Abia când i-a venit rândul lui Trude s-au pronunţat cuvintele care pluteau parcă în aer. „E atât de imatur!” a spus ea. „Auzi aici: «El se uită la fundul ei bine format, în blugi 501». Sincer, fundul ei bine format, în blugi 501? Ea e doar un obiect, şi el o mai şi urmăreşte! Dacă ar fi fost o explorare a imaturităţii personajului masculin şi a reificării femeii, n-aş fi zis nimic, dar nu e nimic în text care să indice acest lucru. E un pic cam dubios, pur şi simplu”, a încheiat ea. Am încercat să mă apăr, recunoscând că argumentele ei erau demne de luat în seamă, dar textul *aborda* tocmai ceea ce spusese ea, că *exista* o distanţă în scriitură. Aş fi putut, bineînţeles, să adaug un metanivel în text, am spus, aşa cum face Kundera, de exemplu, dar nu voiam asta, am încercat să văd acţiunea din perspectiva personajului.

— Nu asta reiese din ceea ce am citit, în orice caz, a spus Trude.

— Nu, am zis, se poate să nu fie destul de evident.

— Mie mi s-a părut haios! a intervenit Petra.

Aceasta, dintr-un motiv sau altul, îmi lua deseori apărarea în sesiunile noastre de comentarii. Probabil fiindcă şi ea scria proză. În acele dăţi când se încingeau spiritele, grupul se împărţea tot mai frecvent în două, pe de o parte eram

noi, cei care scriam în principal proză, pe de alta cei care scriau poezie, cu Nina, care se descurca perfect în ambele genuri, la mijloc, între cele două tabere. Nu se pronunţa prea des, ei îi era poate cel mai greu să-şi exprime cu voce tare părerile, era aproape imposibil să-ţi dai seama ce părere avea de fapt, dacă avea vreuna. Greu de crezut, ţinând cont de discursul ei vag şi incoerent, ar fi putut la fel de bine să se refere la paltoane sau la literatură, dar ceea ce scria avea limpezimea cristalului, nu în sensul că părerile ei ar fi fost mai clare acolo, nu, era vorba de limbă, de frazele ei, erau limpezi şi frumoase ca sticla de preţ. Ea era cea mai bună, urma Trude, Knut era al treilea. Petra, cu propoziţiile ei care semănau cu nişte gândaci pe fundul unei găleţi, nici nu se compara cu aceştia, m-am gândit eu, nu era nici pe departe formată, aşa cum erau ceilalţi trei, dar într-o zi avea să-i întreacă, era înzestrată cu un talent imens ce rezida tocmai în imprevizibilitatea ei: orice se putea întâmpla în textele sale, era imposibil să-i prevezi următorul gest sau următoarea frază, puteai face deseori acest lucru cu ceilalţi, dar nu cu Petra, întotdeauna se ivea ceva demn de atenţie sau neaşteptat. La coadă eram eu, împreună cu Kjetil. Ultimele două, Else Karin şi Bjørg, erau deasupra noastră, ambele publicaseră romane, erau scriitoare în adevăratul sens al cuvântului, iar textele pe care le-au prezentat de-a lungul anului au fost întotdeauna bine scrise şi egale ca valoare. Dar niciodată nu au apăreau sclipiri în creaţiile lor, aşa cum apăreau în ale Ninei sau Petrei, erau mai degrabă ca doi cai care trag lemne iarna prin pădure, mergeau greu, înaintau pas cu pas, se uitau tot înainte.

Dacă eram la urmă, trebuia să ies în faţă. Dacă recunoşteam că locul meu era acolo jos, în abisul îngrozitor al imaturităţii şi al lipsei de talent, pierdusem. Nu-mi permiteam una ca asta. După câte o rundă de comentarii la Academie, se întâmpla să cedez şi să-mi spun că aveau dreptate, nu eram scriitor, n-aveam ce căuta acolo, dar depresia nu ţinea niciodată mai mult de-o seară, imediat gândurile o luau în partea opusă, nu era aşa, poate că nu eram încă scriitor, dar era doar o fază, ceva ce trebuia şi avea să fie depăşit, şi dimineaţa, când mă trezeam, făceam

duş şi-mi strângeam lucrurile ca să merg din nou la Academie, o făceam cu o încredere regăsită în propriile forţe.

Începuse să devină o obişnuinţă să încheiem săptămâna fie la Wesselstuen, fie la Henrik. Nu mă dusesem cu ei în ultimele două vineri, dar în după-amiaza asta m-am gândit că nu puteam sta să aştept acasă la fiecare sfârşit de săptămână; dacă Ingvild venea tocmai acum, avea să-mi lase probabil un bilet cum că trecuse pe acolo.

În luna care trecuse de la începutul cursurilor îi cunoscusem tot mai bine pe profesori, nu mai erau la fel de rigizi şi stânjeniţi, cu toate că, din câte bănuiam, n-aveau să scape complet de atitudinea asta, era în firea lor, mai ales în a lui Fosse, care nu vădea nonşalanţa lui Hovland, nu avea nici replicile lui prompte, rostite cu acel licăr constant, deşi oarecum evaziv, din ochi. Nici o astfel de replică la Fosse, nici o astfel de strălucire. Dar tot s-a apropiat de noi; când îşi expunea părerile despre textele noastre, tonul serios de la început lăsa loc râsului, în felul lui aproape fornăit, hlizindu-se, şi ocazional ne povestea şi scurte anecdote despre ce trăise sau făcuse, care, luate împreună, alcătuiau o imagine a omului Jon Fosse. Nu completă, deoarece era o persoană foarte rezervată, ca şi Hovland, care aproape niciodată nu vorbea despre viaţa lui privată, însă, pe lângă ceea ce ne revelau despre ei la cursuri, era suficient ca să-mi fac o idee despre ei. Fosse era timid, dar şi sigur pe el, aproape prea sigur, ştia bine cine era şi de ce era în stare, timiditatea era mai mult ca o capă pe care şi-o înfăşura în jurul lui. Cu Hovland era invers, mi-am dat seama, timiditatea îi era protejată de vivacitate şi de umorul ironic. Era limpede că atât Hovland, cât şi Fosse se plăceau şi se respectau reciproc, cu toate că operele lor se deosebeau ca noaptea de zi. Două seri se încheiaseră cu ei cântând în cor cântecul pentru copii *Blåmann, blåmann bukken min.*

Am urcat dealul lin de la Nøstet, ne-am lăsat jos umbrelele, le-am scuturat şi le-am strâns, am urcat la etaj la Henrik, unde am găsit o masă, am comandat bere şi ne-am pus pe povestit. Era la câteva zile de la comentariul despre imaturitate şi-mi venise o nouă idee de roman, inspirată

puţin din seria de povestiri de Borges şi Cortázar pe care le citisem în săptămâna aceea, iar gândul la Ingvild se evaporase în contextul încordării de la Academia de Scriere Creativă, aşa că eram într-o stare de spirit relativ bună. După vreo oră, cei mai mulţi băuseră suficient încât limitele legate de ceea ce putea fi spus şi ceea ce nu putea fi spus, pe care le simţeam cu toţii într-un anumit grad, să devină mai laxe. Jon Fosse ne-a povestit despre copilăria lui, dezvăluindu-ne că la un moment dat era cât pe ce să ajungă copil al străzii. Petra a râs cu dispreţ. „Nu puteai. Îţi mitologizezi trecutul, copil al străzii! Ha-ha-ha!” „Ba da”, a zis Fosse în stilul lui delicat, fixându-şi privirea asupra mesei, „exact aşa s-a întâmplat. Aş fi putut să ajung aşa.” „Cine a auzit de copii ai străzii la ţară?”, a pufnit Petra. „Nu, era vorba despre Bergen”, a spus Fosse. Nici unul din cei care asistaseră la acest schimb de replici nu se simţea în largul său. Din fericire, Petra a lăsat-o baltă. Seara a continuat, s-a băut mai multă bere, lumea se simţea bine, până când Jon Fosse s-a ridicat să se ducă la bar. „Copilul străzii vrea bere”, a spus Petra. Jon Fosse n-a zis nimic, şi-a plătit berea, s-a întors, s-a aşezat. Mai târziu, Petra l-a mai înţepat o dată, tot aşa, numindu-l copilul străzii. În cele din urmă, Fosse s-a ridicat în picioare.

— Nu, nu pot să mai tolerez aşa ceva, a zis el luându-şi geaca şi dispărând în jos pe scări.

Petra a râs fără să ridice privirea din pământ.

— De ce te-ai purtat aşa? L-ai făcut să plece, a dojenit-o Trude.

— Eh, e aşa de pompos şi înfumurat. Copilul străzii...

— Dar nu era cazul să te legi de el în felul ăsta. La ce bun? am intervenit. *Noi* îl vrem aici. *Nouă* ne place să bem cu el.

— Când ai devenit tu reprezentantul nostru?

— Haide. Te-ai purtat cât se poate de rău, a spus Knut.

— Jon e un bărbat drăguţ şi prietenos. N-ai nici un motiv să te comporţi aşa cu el, a zis Else Karin.

— Acum lăsaţi-o moartă, a bombănit Petra. Sunteţi o gaşcă de ipocriţi. Tuturor vi s-a părut o prostie afirmaţia lui că era să ajungă copil al străzii.

— Mie nu, am spus.

— Nu, pentru că şi tu eşti unul din ăia care au chef să ajungă copil al străzii. Copilul străzii! Cine-a mai auzit aşa prostie?

— S-o lăsăm baltă, a spus Knut. Să-i ceri luni scuze, dacă ai curajul.

— Nici nu mă gândesc, a zis Petra. Dar putem lăsa baltă subiectul. Cu asta sunt de acord. E un fleac.

Plecarea lui Fosse a schimbat totul, unul după altul şi-au strâns lucrurile, în afară de Petra şi de mine, noi ne-am dus la Café Opera. Ea m-a întrebat dacă putea dormi la mine, eu am spus că da, ne-am găsit o masă şi-am băut în continuare. I-am povestit despre noua mea idee de roman. Mai întâi, avea să includă diverse dialoguri, oameni care vorbeau în tot felul de împrejurări, la cafenele, în autobuze, în parcuri şi aşa mai departe, toate conversaţiile erau despre lucruri esenţiale legate de vieţile acelor oameni, discutau deci despre ceva important, de exemplu unul dintre ei tocmai aflase că avea cancer, sau că-i ajunsese copilul la închisoare, poate pentru omor, dar apoi, îi povesteam eu Petrei – care asculta, dar se uita în altă parte, cu excepţia momentelor în care-mi arunca câte-o privire fugară, urmată de un zâmbet la fel de fugar – dar apoi contextul acestor discuţii se dezvăluia treptat. Un bărbat le înregistra. „De ce ar fi făcut una ca asta?”, am întrebat-o pe Petra. „Nu, spune tu”, mi-a zis, eu am zâmbit, mi-a zâmbit şi ea, „Da, tocmai la asta lucrez”, am spus. „Există o organizaţie, şi el e membru sau lucrează pentru ea. În toate oraşele de o anumită mărime sunt oameni care lucrează pentru organizaţia aceea, se amestecă printre locuitori şi înregistrează conversaţii, care sunt transcrise şi arhivate într-un loc, şi asta nu numai din anul respectiv, ci din timpuri imemoriale. Cred că există conversaţii din Evul Mediu şi din Antichitate, mii şi mii, toate într-un fel sau altul importante pentru oamenii ăştia.”

— Şi? m-a întrebat Petra.

— Şi? Nu mai e altceva. Atât e. E credibil?

— Mi se pare o idee mişto, de fapt. Dar de ce?

— De ce, ce?

— De ce adună conversaţiile? Ce fac cu ele?

— Nu ştiu exact. Presupun că se documentează.

— Acum mi-am dat seama de ce-mi aduce aminte. De *Cerul deasupra Berlinului* al lui Wim Wenders. L-ai văzut? E cu nişte îngeri care umblă peste tot şi ascultă gândurile oamenilor.

— Dar aici e vorba despre conversaţii. Şi nu sunt îngeri.

— Da, da. Dar l-ai văzut?

— De mult. Dar nu la asta m-am gândit. Chiar deloc, de fapt.

Şi era adevărat, nici o clipă nu avusesem filmul acela în minte, dar înţelesesem ce voia să spună, exista o asemănare.

— Mai vrei o bere? am întrebat ridicându-mă.

— Sigur, a zis ea.

La coadă m-am uitat prin local să văd dacă nu cumva apăruse Ingvild din întâmplare, făceam asta periodic încă de când pusesem piciorul în Café Opera, dar nu se vedea nicăieri. Am ridicat două degete în aer şi am văzut tresărirea aproape imperceptibilă din ochii barmanului, dându-mi de înţeles că înregistrase comanda, şi m-am gândit, nu fără un sentiment de mândrie, că eram deja bun la asta.

Dar dacă *ar fi fost* îngeri?

Aşa avea sens! Adunau materiale pentru o Biblie în răspăr, una despre oameni, pe care nu-i puteau înţelege. Omenescul era de neînţeles pentru ei! De-aia analizau conversaţiile respective!

Am pus cele două halbe pe masă şi m-am aşezat.

— Am auzit că un scriitor n-ar trebui să vorbească despre planurile lui literare, am spus.

— De ce nu? a zis Petra fără nu ştiu ce interes, fiindcă se holba în gol şi buzele îi treceau peste dinţi aşa cum făcea când se gândea la altceva, sau când mi se părea mie că se gândea la altceva.

— Fiindcă-şi aruncă talentul pe apa sâmbetei. Şi nu-i mai rămâne nimic.

— Eh, zice lumea aşa. Tu faci cum vrei. Dacă vrei să vorbeşti despre asta, n-ai decât să vorbeşti.

— Poate că ai dreptate, am spus.

Întotdeauna mă simţeam naiv şi inocent când eram împreună cu ea, ca un fel de copil-model din clasa de

mijloc, elevul eminent, bun la şcoală, dar zero la viaţă. Ea mi-a povestit că-n ultimele săptămâni ieşise în oraş în fiecare seară, singură în barul Wesselstuen, şi că întotdeauna veneau bărbaţii la ea şi-i făceau cinste cu băutură, nu cheltuia o coroană şi nu trebuia să facă nimic altceva decât să-i asculte, uneori nici măcar atât. Mi-a spus că o amuza asta, că bărbaţii erau distractivi, iar alte ocazii n-ar fi avut ca să-i întâlnească. Nu am înţeles ce bucurie putea să-i aducă acest lucru, dar o respectam, ca să nu zic c-o admiram, îi citisem doar pe Bukowski şi Kerouac şi toate celelalte cărţi în care oamenii pierdeau zilele prin baruri şi beau şi întotdeauna fusesem atras de viaţa din întunericul strălucitor, încă din liceu, dar nu o cunoşteam, nu mergeam în locuri din astea, să stau singur într-un bar şi să discut cu necunoscuţi era de neconceput pentru mine, stilul meu era mai degrabă să-mi fac singur vafe în garsonieră, m-am gândit, fiindcă senzaţia asta mi-o provoca Petra, că eram genul de tip vesel şi jovial şi superficial care-o suna pe mami şi se temea puţin de tati. Nu mai privea pe toată lumea de sus când stătea cu mine, nu-mi dădeam seama de ce, dar mă bucuram, în acest caz tot ce trebuia să fac era să-i suport ironiile şi comentariile răutăcioase. Oricum, aşa îi trata şi pe restul.

M-am uitat în spate la mulţimea de moviliţe – capete de oameni.

Ingvild?

Nu.

Altcineva cunoscut?

Nu.

M-am uitat la ceas. Unsprezece şi jumătate.

Îngeri care studiau Biblia în răspăr!

Oare eram în stare?

— Eu lucrez la o povestire despre un salon de coafură, a zis Petra. Înăuntru sunt doi câini într-un coş. Asta e ideea mea!

— Sigur o să iasă foarte bine.

— N-am nici o problemă să vorbesc despre ea, în orice caz, a spus ea zâmbind în timp ce-şi mijea ochii batjocoritor.

— Salut, a zis o voce cunoscută din spatele meu.

Era Yngve.

— Salut! i-am spus. Speram că eşti în oraş în seara asta.

— Am dat numai o tură. Vin de la serviciu, m-am gândit să văd dacă nu-i cineva cunoscut pe aici.

— Ia-ţi o bere şi hai şi stai cu noi! Ea e Petra, apropo, de la Academie. El e fratele meu, Yngve.

— M-am gândit eu, a spus Petra.

Când Yngve s-a aşezat la masa noastră după câteva minute, eram puţin neliniştit că Petra s-ar putea lega de el, probabil că în ochii ei părea un tip scorţos, dar nu aşa s-a întâmplat, dimpotrivă, au stat la poveşti în timp ce eu mă relaxam şi beam bere, trăgând cu urechea doar din când în când. Petra l-a întrebat pe Yngve ce studia, ceea ce în sine era neaşteptat. Poate că faza cu Fosse o mai şlefuise niţel. Yngve a început să-i vorbească despre o carte de-a lui Baudrillard despre America, iar Petra, spre bucuria mea, s-a arătat interesată. Apoi s-a ridicat să meargă la toaletă. Yngve mi-a spus că-i plăcea de ea, că era de treabă, eu am zis: „Da, dar are o limbă foarte ascuţită când vrea”.

Am stat la coadă la taxi în faţă la Wesselstuen, a durat douăzeci de minute, apoi ne-am înghesuit pe bancheta din spate a unui Mercedes care s-a strecurat uşor şi elegant pe străzile strălucind de la ploaie până la garsoniera mea. Eu am plătit, am constatat că nu era nici un bileţel nici la intrarea în clădire, nici la uşa apartamentului, am deschis, nu-mi păsa de impresia pe care i-ar fi făcut-o Petrei locuinţa mea, aşa cum fi fost cazul cu aproape oricine altcineva, am făcut ceai, am pus Velvet Underground, pe care, dintr-un motiv sau altul, îi asociam cu ea, poate din cauza cinismului şi a urbanităţii, ea a zis că Yngve fusese simpatic şi m-a întrebat cum ne înţelegeam, eu am zis că bine, numai că eram poate puţin prea dependent de el aici în oraş, în orice caz aşa mă gândeam uneori, nu aveam încă prietenii mei, alţii decât cei de la Academie, aşa că-mi rămânea să mă bazez pe Yngve. „Odată ce eşti fratele mai mic, întotdeauna rămâi fratele mai mic”, a zis ea. Ne-am fumat amândoi ţigările, eu i-am spus că nu aveam altă plapumă, dar că i-o dădeam pe a mea, Petra a pufnit şi a zis că-i era de ajuns cuvertura, că avea să doarmă cu hainele pe ea, nu era nici o problemă, făcea asta des. „OK, am zis, dar un

cearceaf?” A pufnit din nou, eu i-am spus să facă cum credea şi m-am ridicat în picioare.

Oare să mă dezbrac chiar în faţa ei? Sau să dorm şi eu cu hainele pe mine?

Nu, ce naiba, doar locuiam acolo, m-am gândit în timp ce mă dezbrăcam. Ea s-a întors într-o parte şi şi-a făcut de lucru cu câte ceva până când m-am pus în pat, rezemându-mă într-un cot. S-a uitat la mine.

— Ce-ai acolo? Ah, ce scârbos! a exclamat ea. Ai *trei* sfârcuri?

Despre ce naiba vorbea?

M-am uitat în jos către sfârcuri.

Chiar aşa era. Lângă unul din ele crescuse încă un sfârc, la fel de mare ca şi primul.

Îngrozit, l-am prins între degetul mare şi arătător.

Să fi fost cancer?

— Ah! Dacă aş fi ştiut că eşti un *freak*, n-aş fi venit aici.

— Stai liniştită, i-am spus. E doar un coş. A ieşit dintr-un por sau cum îi spune. Uită-te acum!

Am strâns între degete sfârcul, şi o substanţă gălbuie mi s-a prelins în jos pe piept.

— Pfui! Pfui! Ce faci? a izbucnit ea.

M-am ridicat, am luat un prosop din dulap şi m-am şters, mi-am privit pieptul, care acum arăta normal, m-am vârât înapoi în pat.

— Stingi tu lumina? am zis.

Petra a încuviinţat din cap, s-a dus să apese pe întrerupător, apoi s-a aşezat pe canapea, şi-a ridicat picioarele în aer şi şi-a tras cuvertura albă peste ea.

— Noapte bună, am spus.

— Noapte bună, a zis ea.

M-am trezit auzind-o cum umbla prin cameră şi m-am ridicat în capul oaselor.

— Pleci?

— Păi, ar fi cazul, mi-a răspuns ea. E ora nouă. Îmi pare rău că te-am trezit.

— Nu-i nimic. Nu vrei să iei micul dejun?

A scuturat din cap.

— Dar ai dat un spectacol pe cinste azi-noapte. Îţi aminteşti?

— Eu?

— Te-ai ridicat, ai azvârlit plapuma pe podea şi ai călcat-o, bine de tot şi de multe ori. „Ce faci?”, am zis eu. „E o nurcă în plapumă!”, ai strigat. Era să mor de râs. Aveai la ce să te uiţi!

— Vorbeşti serios? Nu-mi amintesc nimic.

— E adevărat. Îţi mulţumesc pentru canapea. Ne vedem!

Am auzit-o ieşind în hol, uşa de la intrare deschizându-se şi apoi închizându-se, paşii la colţul clădirii răsunând din ce în ce mai slab pe măsură ce se îndepărta. Mi-a apărut vag în minte imaginea unui animal, era în interior, între căptuşeala plăpumii şi plapumă, mi-am amintit că aruncasem plapuma înfricoşat şi îngreţoşat. Nu-mi aminteam să fi călcat plapuma în picioare. Era de-a dreptul ciudat. După toate probabilităţile, scene asemănătoare se derulau aici în fiecare noapte.

Două seri mai târziu, soneria m-a făcut să sar în sus, absolut convins că era Ingvild, cine altcineva ar fi sunat la uşa mea?

Jon Olav.

Era curios ce se întâmplase cu mine, scriam zi şi noapte acum?

Da, cam aşa ceva.

M-a întrebat dacă nu aveam chef să merg să beau o bere cu el, nu era zi mai bună ca duminica, totul era atât de calm şi liniştit.

I-am zis că nu prea, aveam o grămadă de făcut.

— Da, da, a spus el ridicându-se şi luându-şi geaca. Mersi că m-ai primit.

— Eu îţi mulţumesc. Ieşi în oraş atunci?

— O să văd. Apropo, m-am întâlnit ieri cu Ingvild.

— Da? Unde?

— A fost o petrecere în Møhlenpris. O groază de lume.

— Şi ce-a zis?

— Nimic deosebit. De fapt, nu am prea discutat cu ea.

— Mai erau şi alţi cunoscuţi pe-acolo?

— Da, destul de mulţi, de fapt. O bună parte din cei care au fost la petrecere la Yngve. Asbjørn şi Ola, aşa-l cheamă? Un tip foarte mişto, oricum.

— Da, este. Şi cine-a dat petrecerea?

— Nu ştiu. Am mers cu nişte prieteni ai unor prieteni. A fost o mulţime de lume. Jumate din Høyden era acolo.

— Eu am stat acasă, am spus.

— Ai mai zis asta. Ai putea să recuperezi acum.

— Mi-ar plăcea, dar nu.

— OK. Respect un bărbat cu autodisciplină!

După ce a plecat, m-am pus pe scris. Aveam deja trei conversaţii complete, şi aş fi vrut s-o termin pe a patra înainte de culcare. Aceasta se desfăşura într-o cafenea; personajele erau doi infractori care se înfurie când observă un reportofon pe masă, devin evazivi şi în curând pleacă.

M-am culcat devreme şi am adormit ca de obicei, cum m-am pus în pat. În jur de şapte m-am trezit brusc din cauza unui vis, nu mi se întâmpla aproape niciodată.

Visasem o petrecere la care erau şi Yngve şi Ingvild. Am intrat în hol, m-am oprit în pragul camerei de zi, ei stăteau în capăt, lângă fereastră. Ingvild s-a uitat la mine, apoi şi-a lăsat capul pe spate, iar Yngve a sărutat-o.

M-am vârât la loc în pat.

Ingvild era împreună cu Yngve.

De aceea nu venise.

Toată dimineaţa m-am gândit la asta. Credeam în vise, credeam că spun ceva despre viaţă şi că, la un nivel mai profund, sunt mereu adevărate. Dacă aşa stăteau lucrurile, n-aveai cum să nu înţelegi ce se întâmpla. Erau împreună acolo, Ingvild s-a uitat la mine şi apoi l-a sărutat pe Yngve.

Doar nu putea fi adevărat, nu?

Doamne, zi-mi că nu-i aşa!

Dar ştiam că aşa era, şi adevărul acesta m-a răscolit toată ziua. Tot trupul mă durea, stomacul mi se contorsiona, uneori aproape că nu reuşeam să respir, atât de tare îmi bătea inima.

O, Doamne, zi-mi că nu-i adevărat!

Dintr-odată s-a schimbat totul, un vis, eram idiot, cine credea în vise?

Era doar un vis!

Mi-am găsit adidaşii şi treningul vechi pe care-l primisem mai demult de la Yngve, chestie pe care am luat-o ca pe un semn bun, el nu-mi dorise niciodată răul, după care am ieşit în stradă şi am început să alerg. Nu mai alergasem din

perioada în care stăteam în nordul Norvegiei, gâfâiam după numai câteva sute de metri. Dar trebuia să fac praf iluzia asta idioată, s-o zdrobesc, şi metoda mea era să mă epuizez, să alerg întruna până când nu mai aveam unde alerga şi apoi să fac un duş cald şi să stau să citesc vreun roman oarecare, fără teme grandioase, care aborda orice altceva în afară de dragoste, iar la final, obosit ca un copil după o zi lungă, să mă duc la culcare pentru a mă trezi, speram eu, ca nou în ziua următoare, scăpat de gelozie şi suspiciuni fără temei.

Lucrurile nu au mers chiar după cum plănuisem, imaginea mi-a rămas în cap toată săptămâna, dar nu mă mai chinuia la fel de tare, eram foarte ocupat cu şcoala; pe deasupra, când l-am sunat pe Yngve ca să stabilim detaliile pentru vizita la Sørbøvåg, nu mi s-a părut nimic ciudat la el.

Fusese doar un vis.

*

Aveam vinerea liberă, aşa că m-am hotărât să iau feribotul spre nord joi după-amiază, deşi Yngve nu putea veni decât în ziua următoare. Şi mama şi-a luat liber vineri, urmând să mă ia de pe cheiul din Rysjedalsvika.

Ploaia şiroia când am sărit din autobuz lângă Fisketorget şi m-am îndreptat către Terminalul Strandkai, unde feribotul era acostat, cu motoarele pornite, aşteptând pasagerii. Nivelul apei în Vågen era ridicat, apa gri-albăstruie se legăna în sus şi-n jos, cu o cu totul altă densitate decât stropii aprigi de ploaie care loveau şi biciuiau suprafaţa. Mi-am cumpărat un bilet dus-întors de la ghişeu, am ocolit zona cheiului, am străbătut pasarela de îmbarcare şi am ajuns la bord, mi-am găsit apoi un loc chiar în faţă, ca să pot vedea peisajul prin geamurile mari, înclinate, cât timp mai era lumină afară.

„Hidropter” fusese unul dintre cuvintele magice ale copilăriei mele, alături de „catamaran” şi „aeroglisor”. Nu ştiam prea bine, dar bănuiam că vaporul ăsta, cu multiple compartimente, era un hidropter. Încă-mi plăcea cuvântul.

Prin geamurile laterale îi vedeam pe oameni venind cu valize şi genţi, cu capetele îndesate în haine pentru a se feri de ploaie, câteva clipe mai târziu erau aşezaţi în jurul meu, făcând cu toţii acelaşi set de mişcări. Trebuia să-ţi dai

jos pelerina, să-ţi strângi umbrela şi să le pui pe raftul de deasupra, să-ţi aşezi geanta pe podea sub spătarul scaunului din faţă, să-ţi ridici măsuţa rabatabilă şi să laşi în jos scaunele goale pentru ca, în cele din urmă, să-ţi ocupi locul cu un oftat. În partea din spate a feribotului s-a deschis chioşcul, de unde puteai să-ţi cumperi ziare şi cafea, hotdog şi ciocolată. Majoritatea pasagerilor păreau să fie din satele din Sogn şi Fjordane, ceva din felul în care se îmbrăcau îi dădea de gol, nu erau din Bergen, dar şi ceva ce ţinea de comportament, ca şi cum gândul că cineva îi putea vedea nu le trecuse prin minte, şi poate şi ceva din fizionomie, însemnând constituţia şi trăsăturile feţei. În săptămânile de când locuiam acolo începusem să recunosc feţele din Bergen, semănau între ele, puteau fi băieţi, femei mai în vârstă, bărbaţi de vârstă mijlocie, aveau câteva trăsături comune, pe care nu le văzusem în alte locuri. Printre feţele acestea se găseau sute, ba nu, mii care nu semănau între ele. Acestea dispăreau, se dizolvau chiar în momentul în care treceau, în timp ce feţele din Bergen reveneau, o, era *acel* tip! Bergen fusese oraş încă din zorii Evului Mediu, şi-mi plăcea gândul că Håkonshallen şi Biserica Maria, ce datau tot de atunci, alături de peisaj, bineînţeles, şi casele strâmbe ale negustorilor de pe Bryggen nu erau singurele reminiscenţe din secolul al XV-lea, ci şi diferitele trăsături ale feţei supravieţuiseră, apărând mereu la alte generaţii, astfel că încă le mai puteai zări prin oraş. Vedeam la oamenii din jurul meu părţi ale aceloraşi feţe, doar că pe acestea le asociam cu fermele şi satele din fiordurile din nord. Mama spunea că demult, pe vremea bunicilor ei, se obişnuia să se atribuie trăsături specifice oamenilor de la diferitele ferme. Familia aceea era de-un fel, cealaltă de alt fel, iar categorisirea se transmitea din generaţie în generaţie. Felul acela de a gândi ţinea de cu totul altă epocă şi era în principiu imposibil de înţeles pentru mine, care nu proveneam dintr-unul din locurile în care crescusem, spre deosebire de toţi ceilalţi. Totul era la prima generaţie, totul se întâmpla ca pentru prima dată, nimic, nici corpurile, feţele, obiceiurile sau limba nu izvorau de acolo, nu fuseseră legate de un singur loc pentru mult timp şi de aceea nu puteau fi înţelese în felul acela.

De fapt, sunt doar două forme de existenţă, mă gândeam eu, cea care este legată de un loc şi cea care nu este. Sunt aşa dintotdeauna, şi nu poţi s-o alegi pe una sau pe cealaltă.

*

M-am ridicat în picioare şi m-am dus la chioşc, mi-am cumpărat cafea şi o ciocolată Daim; în timp ce rabatam măsuţa şi-mi puneam ceaşca de cafea în adâncitura ei mică, rotundă, se aruncau la bord frânghiile de acostare, se ridica pasarela şi se creştea turaţia motorului. Corpul navei tremura şi se scutura. Încet, feribotul a început să vireze spre stânga, şi-n curând prora era îndreptată spre insuliţele din vecinătatea Bergenului. Am închis ochii, bucurându-mă de vibraţiile feribotului, de huruitul regulat care urca şi cobora, şi am adormit.

Când am deschis ochii, am văzut contururile unei păduri imense întinzându-se în urma noastră şi apoi, în spatele ei, în depărtare, un şir de munţi.

Nu mai aveam mult.

M-am ridicat şi am mers spre pupa, am urcat scările de acolo şi am ieşit pe punte. Pe măsură ce mă apropiam de balustradă, unde nu mai eram protejat de structura superioară, vântul se înteţea în aşa măsură, încât aproape că m-a luat pe sus. Mă ţineam strâns şi jubilam în sinea mea, nu numai fiindcă vântul aducea o droaie de stropi de ploaie care mă loveau peste faţă, dar se lăsase şi întunericul, şi valul imens din urmă era de un alb luminos.

Luminile de pe chei au devenit vizibile undeva departe, doar nişte puncte mici, strălucitoare, în adâncul beznei; în scurt timp, datorită vitezei mari a feribotului, am putut vedea sala de aşteptare cu ghişeul de bilete, cele două autobuze care aşteptau, câteva maşini şi un grup de oameni care fie urmau să plece, fie aşteptau pe cineva, şi atunci am intrat înăuntru.

Mama era printre oamenii care stăteau cu braţele strânse pe lângă corp şi cu capul plecat, ferindu-se de ploaie şi de vânt, mi-a făcut cu mâna, m-am dus la ea şi am îmbrăţişat-o. Pe când ne îndreptam spre maşină, feribotul huruia deja în depărtare.

— Mă bucur să te văd, a zis ea.

— Şi eu, am spus aşezându-mă. Cum o mai duci?

— Bine, cred. Am o grămadă de făcut, dar e interesant, aşa că nu mă plâng.

Am trecut prin pădure şi am ieşit la golful de pe partea cealaltă, unde era şantierul naval la care lucra Kjartan. Un corp enorm de navă se vedea la docuri. Kjartan se târa prin canale de aerisire şi prin mici pasaje ca să monteze ţevi, şi, când povestea despre munca lui, o făcea cu o anumită mândrie în voce, deşi recunoştea că probabil era un instalator mediocru, ca să nu spunem slab, fiindcă asta se potrivea aşa de puţin cu firea lui, era o meserie atât de puţin potrivită pentru el şi aşa fusese încă de când intrase în rândul proletariatului, cândva la sfârşitul anilor şaptezeci. Mai era şi delegatul responsabil cu siguranţa pe şantier, asta îi ocupa mult timp, din câte mi-am dat seama.

Un suiş abrupt pe o stâncă împădurită, peste culme şi la vale pe partea cealaltă, spre Hyllestad, centrul municipal de la capătul Åfjorden, de-a lungul fiordului până la Salbu, unde casa bunicilor şi cea a lui Kjartan se aflau pe un deal.

Ploaia umplea conurile de lumină când mama a parcat în curte. După ce a stins farurile, preţ de o clipă diluviul parcă a încetat, până când huruitul motorului s-a oprit, lăsând să se audă din nou bătaia picăturilor pe acoperiş şi pe capotă.

Am ieşit, mi-am luat geanta şi am înaintat pe pietrişul mărunt până la uşă.

Oo, mirosul acela.

Am agăţat geaca în cuier deasupra salopetei bunicului, apoi am făcut câţiva paşi într-o parte ca să-i las loc mamei, care şi-a agăţat paltonul, şi-a pus geanta la baza scărilor şi a intrat în camera de zi.

Bunica stătea lângă fereastra din capăt, bunicul stătea pe canapea sub fereastra de pe peretele cel lung şi amândoi se uitau la televizor, al cărui volum era dat aproape la maximum.

— Uite cine-a venit, a zis bunica.

— Bună seara, am spus.

— Da, poporul norvegian e în creştere! a exclamat bunicul.

— Cred că m-am oprit din crescut, am spus întorcându-mă către bunica, voiam s-o salut cumva mai călduros, dar

n-o puteam îmbrăţişa cum stătea aşa în scaun, niciodată n-o făcusem şi nu aveam s-o fac vreodată.

Îşi ţinea o mână pe piept ca şi când ar fi fost ruptă şi prinsă într-o eşarfă, îi tremura şi se mişca necontrolat. Capul i se mişca şi el necontrolat, iar picioarele-i erau întinse pe un taburet. „Eşti bine, bunico?” Nu puteam să-i zic una ca asta.

M-am dus spre ea şi i-am zâmbit.

Ea s-a uitat la mine, şi gura i s-a mişcat.

M-am dus chiar lângă ea şi mi-am aplecat capul lângă al ei.

Aproape că nu mai avea glas, nu se auzea decât o şoaptă chinuită.

Ce zicea oare?

„Salut.”

Ochii îi zâmbeau.

— Am venit cu feribotul, i-am zis. Trebuie să spun că-i groaznică ploaia de-afară.

„Da.”

M-am îndreptat din nou şi m-am răsucit spre uşa pe care tocmai intra mama.

— Pregătim ceva pentru cină? a întreba ea.

A doua zi am dormit până la douăsprezece şi am coborât tocmai la timp pentru prânz, pe care întotdeauna îl luau la ora asta. Mama făcuse găluşte de cartofi, le-am mâncat în bucătărie, afară se lăsase o ceaţă densă, şi frunzele mesteacănului mare, aflat chiar în faţa ferestrei, erau galbene, strălucind de umezeală.

După masă, în timp ce ei se odihneau, m-am plimbat puţin pe proprietatea aceea de două hectare. Pe cealaltă parte a micului heleşteu, care era negru de tot şi plin de frunze de nufăr de-a lungul malului, se ridica dealul acoperit de molizi, tăcut şi întunecat sub cerul jos. M-am dus până la hambar, şi mai dărăpănat decât mi-l aminteam, apoi am deschis uşa grajdului, cele trei vaci se mişcau în boxe, cea din capăt şi-a întors capul şi s-a uitat la mine cu ochii ei blânzi. Am trecut pe lângă ele şi am intrat în şură pe uşa joasă. Era pe jumătate plină de fân, m-am căţărat pe marginea podului şi m-am balansat în sus, mi-am vârât capul în ceea ce fusese cândva coteţul găinilor, mai erau

încă pene pe-acolo, deşi trecuseră mai bine de zece ani de când se cocoţase vreo găină pe stinghiile alea.

Trebuia s-o aduc pe Ingvild aici.

Mă umplea de fericire gândul ăsta, că ar fi putut să stea pe canapea, să discute cu bunica, să discute cu mama, să vadă lumea de aici, care era atât de magică pentru mine. Totodată, era aproape strigător la cer gândul de a amesteca două lumi complet diferite: dacă aş fi văzut-o pe canapea, mi-aş fi dat imediat seama că locul ei nu era acolo.

Am ieşit din hambar şi mi-am aprins o ţigară, protejând-o cu mâna de burniţă, care era pe punctul să se transforme în ploaie. În faţa casei s-a ivit mama, a deschis portiera maşinii şi a intrat înăuntru, apoi a pornit motorul şi a înaintat în direcţia mea, ca să poată întoarce. Am întrebat-o unde se ducea.

— Merg până la magazin. Vrei să vii cu mine?

— Nu. Cred că o să scriu puţin.

— Bine. Vrei ceva?

— Câteva ziare, te rog.

Ea a încuviinţat din cap, a întors maşina şi s-a îndepărtat. Peste câteva clipe am văzut-o trecând pe drumul din vale.

Mi-am aruncat chiştocul acolo unde ardeau de obicei hârtie şi am intrat în casă. Bunicii se treziseră, erau în bucătărie. Nu voiam să fac zgomot, mă gândeam să urc în camera mea şi să încerc să scriu puţin, dar apoi am văzut ceva prin uşa deschisă şi m-am oprit. Bunica ridica mâna tremurândă să-l lovească pe bunicul, care s-a dat la o parte cu câţiva paşi mărunţi, de om bătrân. Ea, aşezată într-un scaun cu rotile, l-a împins cu picioarele şi a încercat din nou să-l lovească pe bunicul. El s-a ferit iarăşi, cu mare greutate. Totul se petrecea groaznic de încet, fără să se audă un sunet. Bunicul s-a dus la cealaltă uşă şi a intrat în camera de zi, iar bunica şi-a mutat scaunul la masă cu mici mişcări din picioare.

Odată ajuns în cameră, m-am întins în pat. Inima-mi bătea tare, eram tulburat din cauza celor văzute. Fusese aproape ca un dans, dansul macabru al bătrânilor.

Niciodată nu mă gândisem care era relaţia dintre bunica şi bunicul, de fapt nu mă gândisem niciodată că *aveau* de fapt o relaţie. Dar erau căsătoriţi de aproape cincizeci de

ani, locuiseră aici, în mica lor gospodărie, crescuseră patru copii, munciseră ca să-şi facă un rost în viaţă. Cândva fuseseră tineri ca şi mine, cu toată viaţa înaintea lor, aşa cum eram şi eu. Nici la asta nu mă gândisem niciodată, nu la modul *serios*.

Oare de ce voise să-l lovească?

Lua nişte medicamente foarte tari, îi provocau stări paranoice şi halucinaţii, de aceea.

Ştiam asta, dar nu mă ajuta cu nimic, imaginea cu ei doi era mai puternică.

Prin podea se auzea radioul, erau ştirile şi rubrica meteo. Ştiam cum stătea el lângă aparat, cu o mână la ureche, cu privirea aţintită înainte, dacă nu cumva îşi închidea ochii ca să se concentreze.

Bunica tremurând în bucătărie.

Impactul scenei pe care o văzusem era atât de puternic, încât m-am ridicat şi am coborât într-o încercare de a linişti apele, poate că prezenţa mea avea să restabilească un fel de normalitate, mă gândeam eu confuz în timp ce treptele scârţâiau sub mine. Vederea telefonului gri pe masa de sub oglinda din hol mi-a adus aminte de vechiul lor telefon, cel agăţat pe perete, cu un receptor pe care-l puneai la ureche şi un microfon la care vorbeai, totul din bachelită neagră.

Aşa fusese oare? Să fi fost acolo un aparat atât de vechi, aproape ca de secol al XIX-lea, când eram eu mic? Sau poate că văzusem unul într-un film odată şi apoi mi-l imaginasem în holul bunicilor, şi aşa-mi rămăsese în minte?

Când am deschis uşa camerei de zi, bunicul s-a ridicat pe loc, în felul lui circumspect, şi şi-a îndreptat trupul mic în timp ce se uita la mine.

— Bine c-ai venit. Voiam să schimb gardul mai jos de hambar. Acum că eşti aici, m-ai putea ajuta?

— Mi-ar plăcea, am spus. Chiar acum, nu?

— Da, a zis el.

Ne-am îmbrăcat în tăcere şi l-am urmat în pivniţă, unde se aflau atât stâlpi din lemn, verzi de la soluţia de impregnare, cât şi o rolă de plasă de gard. Le-am cărat până la capătul terenului, în vârful movilei unde începea proprietatea vecinului, şi m-am întors ca să aduc barosul pe care mi-l arătase bunicul mai devreme.

Munca fizică nu era punctul meu forte, ca să nu zic mai mult, aşa că eram puţin stresat pe când mă îndreptam spre el cu barosul în mână, nu eram sigur că o să mă descurc sau că puteam să fac o treabă de care să fie mulţumit.

Bunicul a scos un cleşte de tăiat sârma din buzunarul salopetei şi a dat jos plasa cea veche, apoi a smucit primul stâlp înainte şi-napoi până când s-a făcut suficient loc în pământ ca să poată fi scos afară. Am făcut şi eu acelaşi lucru pe partea cealaltă, după indicaţiile lui. După ce am terminat cu asta, el a înfipt un stâlp nou în groapă şi m-a rugat să-l bat cu barosul în pământ. Am lovit la început precaut şi sfios, dar el n-a zis nimic şi în curând am îndrăznit să lovesc mai tare, cu mişcări tot mai sigure.

Şapca neagră pe care o purta mereu era acoperită de stropi mici de ploaie. Materialul albastru al salopetei căpătase o culoare mai închisă de la apă. Uitându-se în zare, bunicul mi-a spus povestea accidentului de avion din Lihesten din anii cincizeci, pe care o auzisem de multe ori, probabil că ceaţa şi burniţa i-o aduseseră în memorie. Dar îmi plăcea să-l aud povestind şi, după ce a terminat şi a rămas tăcut, cu capul lipit de stâlp, care acum era fixat bine, l-am întrebat de război. Cum fusese în timpul războiului, dacă se opusese cineva şi dacă fuseseră încartiruiţi nemţi acolo. În timp ce ne îndreptam spre locul stâlpului următor, a început să-mi povestească despre zilele lui aprilie 1940. Când se anunţase invazia, bunicul se dusese cu un prieten până la Voss, şi acolo fuseseră mobilizaţi. Au mers pe jos, au împrumutat o barcă pentru a traversa Sognefjord-ul vâslind, au trecut muntele, era aprilie şi zăpada avea o pojghiţă de gheaţă şi luna lumina noaptea, zicea el, au coborât până la Voss, la baza militară de acolo, unde trebuiau să sosească toţi cei din Vestland. A clătinat din cap şi a râs. Când au ajuns, toţi erau beţi şi mai că nu aveau nici o armă. Nici uniforme nu se găseau. Ofiţerii stăteau la Hotel Fleischer şi beau. Când au rămas fără băutură, au rechiziţionat barul de pe vasul de croazieră Stella Polaris. Acesta se afla pe chei la Bergen, şi băutura a fost trimisă cu trenul.

— Şi voi ce-aţi făcut? l-am întrebat.

— Întâi am vrut să facem rost de arme şi uniforme. Mergeam prin Voss şi-i întrebam pe toţi militarii pe care-i întâlneam dacă ne puteau ajuta. Nimeni nu ştia cum. Prietenul meu i-a spus unei santinele: „Să ştii că suntem şi noi soldaţi, chiar dacă n-avem uniforme. Nu poţi da un telefon?" „Nu", a răspuns santinela arătându-ne cablul de telefon, care fusese tăiat. Aşa că ne-am întors acasă. După ce am vâslit prin Sognefjord, am lăsat bărcile pe partea nordică, astfel încât să le fie mai greu nemţilor să ne urmărească. Dar când am ajuns din nou acasă, ţara era ocupată.

I-a luat mult timp să povestească, nici un detaliu nu era prea neînsemnat ca să nu fie pomenit, chiar şi lătratul câinilor de la ferme, şi când a terminat ne rămăsese doar un stâlp. L-am bătut în pământ, el a adus sulul de plasă, am început s-o fixăm pe stâlpi, el ţinea sulul în timp ce eu fixam plasa cu scoabe.

— Au fost încartiruiţi nemţi aici, da, a zis el. Am ajuns să-l cunosc bine pe unul dintre ei. Era austriac şi fusese în Norvegia în copilărie, în anii treizeci trimiteau aici copii săraci pe timpul verii, şi el era unul dintre ei. Un băiat de treabă. Avea multe lucruri interesante de zis.

Mi-a povestit că existase un lagăr de prizonieri în district, era mai ales pentru ruşi şi iugoslavi, care erau puşi să lucreze la drumuri. Bunicul avea o camionetă, care fusese rechiziţionată de nemţi, şi deseori conducea până la lagăr, în Fure. Le ducea mâncare prizonierilor, mi-a zis, bunica pregătea pachete şi el le ascundea sub pietre pe terenul de acolo. Bănuia că paznicii ştiau, dar se făceau că nu văd. Într-o zi a fost de faţă la împuşcarea unui prizonier.

— Stătea în faţa soldaţilor nemţi strigând *Schiesst! Schiesst!* Şi atunci l-a împuşcat careva. Dar ofiţerii s-au înfuriat. Erau disciplinaţi, ştii? Aşa că cel care a tras fără ordin a fost trimis pe Frontul de Est. Pentru soldaţii nemţi, Norvegia era o garnizoană de vis în comparaţie cu toate celelalte locuri în care ar fi putut ajunge. Spre sfârşitul războiului au fost trimişi aici mai ales bătrâni şi băieţi tineri. Îmi amintesc că a venit odată un contingent, şi unul dintre ofiţeri le-a spus: „*Was wollen Sie hier, alte Leute?*"

A râs. Eu am bătut cuiele şi am rulat plasa până la stâlpul următor. El a povestit mai departe. Austriacul, care-i era prieten, din câte înţelegeam, s-a hotărât să dezerteze cu câteva zile înainte de capitularea germană, s-a urcat într-o barcă împreună cu o femeie din sat şi cu cei doi fii ai ei şi a dispărut. Mai târziu, cei doi fii au fost găsiţi, duşi de apă, pe partea cealaltă a fiordului, probabil fuseseră loviţi în cap cu o piatră.

M-am uitat la el. Ce fel de poveste era asta?

— S-a publicat nu demult o carte despre întreaga poveste. O am sus, la mine. E foarte interesantă. Cine ar fi putut bănui că era în stare de ceva atât de îngrozitor? Dar el trebuie să-i fi omorât, pur şi simplu nu există altă explicaţie. Şi apoi a dispărut. Nu a lăsat nici o urmă. Se poate să fie încă în viaţă.

M-am îndreptat de spate şi l-am ajutat să ruleze plasa până la următorul stâlp, am tras-o cât de tare am putut şi am prins-o în cuie la capătul de sus şi la cel de jos, ca să fie perfect întinsă, înainte s-o fixez şi mai strâns.

— Cum era el? am întrebat ridicând privirea spre bunicul, care se uita la ceaţa de deasupra fiordului.

— Era un bărbat bun, să ştii. Politicos, educat şi prietenos. Nu am nimic rău de zis despre el. Dar trebuie să fi avut şi o latură ascunsă.

— Da, am spus. Crezi că a scăpat sau a murit?

— Nu e uşor de zis. Probabil că a murit încercând să fugă.

Acela era ultimul stâlp, bunicul a tăiat plasa, iar eu am cărat rola şi barosul până în pivniţă. Când am intrat în camera de zi, amândoi roşii la faţă de la ploaie, mama făcea clătite în bucătărie. Bunica era în scaunul ei şi, când m-a văzut, a spus ceva. M-am dus şi mi-am aplecat capul către ea.

„Ceasul”, mi s-a părut că zice. „A luat ceasul.”

— Cine?

„El”, a îngăimat ea uitându-se la bunicul, care se aşeza pe canapea.

— El a luat ceasul? am întrebat-o cât de încet puteam, ca să nu fiu auzit de bunicul.

— Da, a şoptit ea.

— Nu cred, am spus. De ce ar face-o?

M-am îndreptat, mă durea stomacul, m-am dus la mama şi am închis uşa pe jumătate ca să nu fim auziţi din cameră.

Mama ţinea un polonic deasupra plitei mari şi turna cu grijă aluatul, care a început repede să capete consistenţă.

— Bunica spune că bunicul i-a luat ceasul. Că l-ar fi furat, din câte-am înţeles.

— Da, am auzit-o şi eu. E din cauza medicamentelor, se întâmplă să devină paranoică şi să-şi închipuie tot felul de lucruri. Chiar în momentul ăsta e destul de rău. Dar îşi revine din starea asta, înţelegi?

— Da, am răspuns.

Dintr-un motiv sau altul, aproape că-mi venea să plâng, aşa că am ieşit în hol, mi-am luat cizmele şi m-am pus sub copertina din faţa uşii ca să fumez o ţigară.

Jos, lângă drumul din faţa şcolii, a oprit un autobuz. După câteva minute, Kjartan urca dealul, cu ochii lui negri şi pielea albă, cu o geantă într-o mână şi câteva scrisori şi un ziar în cealaltă. Era *Klassekampen*, îl citea de când mă ştiu.

— Bună ziua, mi-a spus.

— Salut, Kjartan.

— Ieri ai venit?

— Da.

— Trebuie să vorbim mai târziu.

— Sigur, am zis. Mama face clătite. O să fie gata cam într-un sfert de oră.

A mai făcut câţiva paşi spre uşa lui, apoi s-a oprit şi s-a uitat în depărtare.

— Uite cioara oloagă!

M-am apropiat de el şi am privit în direcţia în care arătase, în sus spre stâlpul care sprijinea cablul de curent de la hambar. O cioară cu un singur picior stătea într-adevăr în vârful lui.

— Johannes a împuşcat-o cândva. De atunci stă tot aici.

A râs puţin şi a închis apoi uşa după el, eu am stins ţigara în pietrişul mărunt şi am luat chiştocul cu mine ca să-l arunc în coşul de gunoi de sub chiuvetă.

— Apropo, a sunat Yngve, mi-a zis mama. A trebuit să mai facă o tură în plus în seara asta, poate pleca abia mâine-dimineaţă. O să vină cu maşina până aici, aşa a spus.

— Păcat. Să pun masa?

— Da, te rog.

După ce-am mâncat, la masa din camera cu televizorul, de vreme ce bunica şi bunicul îşi mutaseră dormitorul în sufragerie din cauza greutăţii cu care bunica urca acum scările, Kjartan mi-a aruncat o privire şi m-a întrebat dacă nu voiam să stăm de vorbă la el. Am urcat în camera lui mare, spaţioasă şi luminoasă, el a pus de cafea, eu m-am aşezat pe canapea, apoi m-am uitat peste teancul de cărţi ce se afla pe masă.

Bobrowski. Hölderlin. Finn Alnæs, primul volum din ciclul *Ildfesten* [*Sărbătoarea focului*], cu care, în opinia mamei, învinsese prezentul, îl dominase total, în orice caz, doar două din cele cinci romane aflate în proiect apăruseră. Kjartan fusese pasionat de cărţile acelea timp de mai mulţi ani, ceva legat de prezenţa cosmosului în ele îi atrăsese atenţia, din câte mi-am dat seama din felul în care vorbea despre ele.

— Înveţi ceva la Academia de Scriere Creativă? m-a întrebat el din bucătărie.

— Da, sigur, i-am răspuns.

— Pe Sagen l-am cunoscut. A ţinut mai multe cursuri de scris pentru asociaţia Sogn Skrivarlag.

— N-am avut cursuri cu el încă. Doar cu Fosse şi Hovland.

— Pe ei nu-i cunosc, a spus Kjartan în timp ce intra pe uşă cu cele două ceşti.

Erau ude, tocmai le clătise, în a mea încă mai erau resturi de cafea pe fund, pe jumătate dizolvate de apă.

— Am terminat acum cursul de poezie, i-am zis.

— Deci ai scris poezie?

— Da, era obligatoriu. Dar nu mi-a ieşit cum trebuie.

— Nu vorbi aşa. Ai doar nouăsprezece ani. Când eu aveam nouăsprezece ani, abia ştiam ce-i o poezie. Eşti norocos că înveţi acolo.

— Într-adevăr. Ai mai scris ceva în ultima vreme?

— Câteva poezii.

S-a ridicat şi s-a dus la masă, unde se afla maşina de scris, a luat un teanc de foi, le-a frunzărit puţin, s-a întors şi mi le-a întins.

— Poţi să te uiţi peste ele dacă vrei.

— Da, cum să nu! am spus coborându-mi privirea, dintr-odată mişcat de faptul că mă considera egalul său.

râul ce scade
păstranul ciuguleşte
de pe piatra verzuie
ţesând prin iarba legănată
umbra răcoroasă
un frate de-al soarelui
loveşte cu coada

— Ce e păstranul? l-am întrebat ridicând privirea.

— Păstranul? Păstrăv. Ce părere ai?

— E foarte bună, am zis. Mi-a plăcut mai ales începutul. Parcă o scoate din banal.

— Da. E vorba de păstrăvii din iazul chiar de-acolo, ştii?

Am citit mai departe.

cu gura plină de iarbă grasă de biserică
mă legăn după ziduri
beau lumina credinţei
pe plaja veşniciei
îmi mân trupul mai departe
ca pe-un cal sur în amurg
undeva spre o pădure.

Din nou mi s-au umplut ochii de lacrimi, de data asta din cauza poeziei, de la imaginea trupului mânat asemenea unui cal în amurg spre pădure.

Eram parcă îmbibat cu lacrimi, stăteau în mine pregătite şi aşteptau o ocazie să se reverse.

— Poezia asta e incredibil de bună, am zis.

— Aşa crezi? Care dintre ele?

I-am întins-o.

S-a uitat la ea câteva secunde şi a pufnit.

— „Pe plaja veşniciei”, a recitat el. Am fost puţin ironic aici, să ştii.

— Da, dar oricum.

S-a ridicat să ia cafetiera şi, după ce a umplut ceştile, a pus-o pe un ziar.

S-a auzit o uşă jos; după felul în care fusese închisă, mi-am dat seama că era mama.

— Deci aici sunteţi! a zis ea.

— Citim nişte poezii, i-a spus Kjartan. Aruncă şi tu o privire, dacă vrei.

— Da, mi-ar plăcea.

M-am ridicat şi am mers cu ceaşca în mână până în celălalt capăt al camerei, unde se aflau fotoliul, raftul cu cărţi şi aparatul stereo, am scos câteva cărţi, le-am răsfoit.

Când au început să vorbească, m-am sprijinit de pervazul ferestrei şi m-am uitat la Muntele Lihesten, de acum vizibil prin ceaţă, un zid negru care se înălţa în locul unde începea marea şi scădea la capătul fiordului.

Oare acolo se afla cabana familiei lui Ingvild?

Când am intrat în camera de zi, bunica dormea cu capul lăsat pe spătar şi gura căscată larg. Avea Parkinson de când mă ştiam, nu mi-o aminteam sănătoasă, fără să tremure. Dar când eram mic boala se afla în stadiul incipient, nu o stingherea în munca la mica fermă unde se instalase la sfârşitul anilor treizeci, când se căsătorise cu bunicul. Din câte spunea Borghild, o miraseră atât dimensiunea fermei, cât şi talia redusă a oamenilor din partea locului. Lucrurile poate că stăteau astfel întrucât traiul era mai greu pe ţărm decât în satul din interiorul continentului de unde se trăgea ea, mâncarea era mai puţină, deci oamenii erau mai mici. Bunica ţinea ca toţi copiii să fie impecabili, povestea mama, atât în ce priveşte hainele cu care se îmbrăcau, cât şi în felul în care se comportau, şi din cauza asta erau acuzaţi că se credeau mai buni decât ceilalţi. Bunicul lucra ca şofer de autobuz, bunica se ocupa de treburile de la fermă. Erau anii cincizeci, însă ce-mi povestise din copilăria ei păreau să fie mai degrabă istorii dintr-un alt secol. Un bărbat venea aici iarna şi tăia animalele, îmi spunea ea, bunicul nu le tăia niciodată. Aproape fiecare bucăţică din animal se folosea într-un fel sau altul. Bunica clătea intestinele în pârâu ca să umple cârnaţi. Fierbeau sângele în oale mari în bucătărie. Nu ştiam nimic în rest, nimic în afară de cele povestite de mama. Erau doar două generaţii între noi, cu toate astea n-aveam idee cum îşi trăise viaţa, nu cu adevărat, nu la modul esenţial – cum vedea lucrurile şi animalele, viaţa şi moartea. Când eu şi bunica ne uitam unul la altul, o făceam fiecare de pe partea lui de abis. Pentru ea familia era

punctul central al vieţii, adică neamul ei, de la ferma unde crescuse, şi apoi copiii ei. Aveam impresia că familia bunicului, care se mutase din insule cu o generaţie înainte, nu era importantă. În centrul vieţii bunicii se aflau neamul ei şi pământul. Kjartan spunea câteodată că pământul era religia ei, că oamenii idolatrizau pământul acolo în Jølster, de unde venea ea, un fel de păgânism străvechi pe care-l îmbrăcaseră în limba şi riturile creştinismului. „Uită-te la tablourile lui Astrup”, mai zicea el, „toate focurile pe care le aprind în noaptea de Sânziene, ăştia-s oamenii din Jølster, dansează în jurul flăcărilor de parcă ar fi zeii lor.” Kjartan râdea când spunea asemenea lucruri, nu fără dispreţ, dar era şi o ambiguitate acolo, fiindcă el moştenise multe din trăsăturile mamei sale, seriozitatea în faţa vieţii, sentimentul profund al datoriei se găseau şi la Kjartan, iar dacă ea idolatriza pământul, în ambele sensuri, Kjartan idolatriza natura, prezenţa universului în păsări şi animale, munţi şi ceruri. N-ar fi recunoscut niciodată existenţa acestor legături, fiindcă era comunist, ateu, instalator de conducte. Dar trebuia numai să te uiţi în ochii lor ca să-ţi piară orice urmă de îndoială. Amândoi aveau aceiaşi ochi căprui, aceeaşi privire prevăzătoare.

Acum nu mai rămăsese nimic din viaţa ei, boala o consumase, îi devorase trupul, nu mai rămăseseră decât tremurături şi spasme. Era greu de crezut, văzând-o cum stătea acolo şi dormea cu gura căscată, că voinţa ei de fier, care acum nici măcar nu-i mai stăpânea trupul, şi morala ei strictă, căreia nu-i mai putea da glas, avuseseră o influenţă atât de puternică asupra copiilor săi. Dar aşa era.

*

Mama a ajutat-o pe bunica să se culce, a dezbrăcat-o, i-a pieptănat părul şi i-a tras peste trup cămaşa de noapte, totul în timp ce eu citeam *Ceremonii*, noua mea carte preferată, încercând să nu mă uit. Nu numai fiindcă bunica ar fi fost dezbrăcată, ci fiindcă mama o ajuta, şi momentul acela atât de intim şi de privat – fiica ce-şi îngrijeşte mama bătrână – nu era pentru ochii mei, aşa că stăteam cu privirea aţintită în carte, încercând să mă las absorbit de ea.

Nu era dificil, toate spaţiile din ea erau atât de deschise şi mereu legate între ele în moduri total neaşteptate. Nu doar

spaţiile, ci şi personajele, care de regulă erau închise în sine, puteau să se deschidă brusc şi pur şi simplu să se contopească unele cu altele. Un bărbat care se holba la un axolotl într-un acvariu se transformă în mod misterios într-un axolotl care se holbează dintr-un acvariu la un bărbat. Un incendiu din antichitate devine un incendiu în prezent. Mai erau şi o mulţime de întâmplări neobişnuite. Un bărbat începe brusc să regurgiteze iepuri, iar asta îl afectează tot mai mult, devine un mic dezastru pentru el, tot apartamentul pe care l-a închiriat se umple în curând de iepuraşi albi.

Mama le-a spus noapte bună bunicilor, a ieşit, a tras la loc uşa glisantă.

— Vrei puţină cafea? Sau e prea târziu pentru tine? m-a întrebat.

— Sigur că beau nişte cafea, am răspuns.

Îmi plăceau foarte mult povestirile alea, dar nu puteam scrie aşa, nu aveam o astfel de imaginaţie. De fapt, nu aveam deloc imaginaţie, tot ce scriam avea de-a face cu realitatea şi cu experienţele proprii.

Da, dar nu şi noul roman.

M-a străbătut o undă de bucurie.

Era minunat. Nişte bărbaţi misterioşi, îngeri poate, care adună conversaţiile oamenilor şi le comentează.

Dar bucuria nu venea singură, ci însoţită de disperare, căci ştiam că n-o să reuşesc. Nu puteam scrie povestea aceea, n-o să-mi iasă niciodată.

Mama a aşezat pe masă un ibric cu cafea şi două ceşti, apoi a adus un platou cu turte din cartofi tăiate în bucăţi subţiri şi pătrate.

— Borghild le-a făcut. Vrei?

— Sigur.

Borghild era sora bunicii, o femeie puternică şi plină de viaţă care locuia singură într-o căsuţă deasupra fermei unde crescuseră. Obişnuia să pregătească mâncare pentru nunţi acolo în sat, ştia toate reţetele vechi şi ştia tot despre familie, atât despre cei care trăiseră, cât şi despre cei care trăiau acum. Mama se înţelegea bine cu ea, chiar mai bine acum că locuiau aproape una de cealaltă.

— Cum îţi mai merge, Karl Ove? m-a întrebat mama. Ai spus aşa de puţine zilele astea. Nu-ţi stă în fire.

— Poate că nu, am zis. Dar îmi merge bine. E poate cam greu la Academia de Scriere Creativă, asta ar fi.

— Ce e greu?

— Simt că parcă nu sunt suficient de bun pentru ei. Nu scriu destul de bine, pur şi simplu.

— Nu ai mai mult de douăzeci de ani, nu uita.

Am luat o turtă şi am mâncat-o din două îmbucături.

— Nouăsprezece, am zis. Dar acum sunt acolo, înţelegi? Nu-mi foloseşte la nimic să mă gândesc că poate va merge mai bine când o să am douăzeci şi cinci.

Mama a turnat cafea în cele două ceşti.

— Şi mai sunt şi îndrăgostit, am adăugat. Poate din cauza asta nu spun aşa de multe.

— O fată pe care ai cunoscut-o în toamna asta? m-a întrebat ea ducând ceaşca la gură şi sorbind în timp ce mă privea.

— Am întâlnit-o de Paşti, când stăteam la tine. Ne-am văzut numai o dată. Apoi ne-am scris şi ne-am întâlnit la Bergen. E studentă la psihologie. E din Kaupanger. De-o vârstă cu mine.

— Dar nu sunteţi împreună, nu?

Am scuturat din cap.

— Tocmai asta e. Nu ştiu dacă vrea. M-am cam făcut de râs, şi acum... da, nu se întâmplă nimic.

Un sforăit zgomotos a răsunat din cealaltă cameră. Apoi un acces de tuse.

— Sigur se rezolvă, a spus mama.

— Poate. Să vedem. Dar altfel e bine. Îmi place în garsonieră şi la Bergen în general.

— Poate trec pe la tine peste câteva săptămâni. Sunt şi câteva prietene de la şcoală pe care aş vrea să le văd. Gerd, ţi-o aminteşti?

— Da, bineînţeles.

— M-am gândit să-mi continui studiile, ştii? Aş vrea să-mi iau şi licenţa. Dar e o chestiune de bani, şi nu sunt sigură c-o să mi se aprobe concediul.

— Ah, am făcut luând încă o bucată de turtă.

Am stat multă vreme întins în pat înainte să adorm. Întunericul lega micul spaţiu al camerei cu spaţiul enorm de afară. Patul vechi de lemn era ca o bărcuţă, aşa simţeam. Din când în când vântul vâjâia în copacul de afară, şi stropii de ploaie de pe frunze se izbeau uşor de fereastră. Când se oprea, se auzea un vâjâit în altă parte, de la alţi copaci din apropiere, ca şi cum vântul se împărţise în mai multe trupe în seara asta şi străbătea aşa câmpurile.

Senzaţia pe care o aveam de când ajunsesem aici era că viaţa se isprăvise. Nu în sensul că s-ar fi aflat casa sub semnul morţii, ci mai degrabă ceea ce urma să se întâmple se întâmplase deja.

M-am întors pe cealaltă parte, cu capul sprijinit pe braţ. Sunetul bătăilor inimii mi-a amintit de ceva ce-mi spusese bunicul odată, că nu trebuie să stai întins şi să-ţi asculţi bătăile inimii dacă vrei să dormi. Era ciudat să afirmi aşa ceva, nu-mi mai aminteam cu ce ocazie o făcuse, dar de fiecare dată când stăteam aşa întins şi pulsul îmi bătea în ureche, mă gândeam la vorbele lui.

Abia cu câteva luni în urmă aflasem de la mama că bunicul suferise de anxietate o perioadă mai lungă, la începutul anilor şaizeci, fusese ceva atât de grav, încât nu mai putuse lucra, stătea toată ziua întins pe canapea, temându-se că va muri. Dintre copii, doar Kjartan mai stătea cu părinţii, dar era mic şi nu înţelegea cine ştie ce.

Vestea mă neliniştea într-un fel, mai ales fiindcă nu ştiusem nimic despre asta şi nici nu aş fi putut să-mi închipui aşa ceva. Oare mai erau şi alte cotloane ascunse, cu lucruri neliniştitoare, în vieţile celor apropiaţi mie? Dar şi faptul în sine, ceea ce-mi spunea despre bunicul, mă descumpănea, fiindcă pe bunicul îl asociam tocmai cu bucuria de a trăi. Pe de altă parte, niciodată nu mă gândisem la el ca la un om independent, cu viaţa lui de sine stătătoare, el fusese întotdeauna doar „bunicul”, aşa cum bunica mereu fusese „bunica”.

Vântul a vâjâit din nou în mesteacănul bătrân, şi o cascadă mică de stropi de ploaie s-a izbit de perete ca şi cum un câine s-ar fi scuturat de apă.

Întuneric. Linişte. Bătăile pulsului. Bum-bum. Bum-bum. Bum-bum.

Spre deosebire de bunicul, nu auzeam cu această ocazie moartea, ci viaţa. Inima mea era tânără şi puternică, avea să bată până împlineam treizeci de ani, avea să bată până împlineam patruzeci de ani, avea să bată până împlineam cincizeci de ani şi avea să bată până împlineam şaizeci de ani. Dacă ajungeam la fel de bătrân ca bunicul, care avea optzeci de ani, însemna că-mi trăisem până acum doar un sfert din viaţă. Aproape toată se afla în faţa mea, învăluită în lumina plină de speranţă a necunoscutului şi a posibilului, şi inima, acest muşchi loial, avea să mă poarte prin ea, întreg şi nevătămat, tot mai puternic, tot mai înţelept, tot mai bogat în viaţă trăită.

Bum-bum. Bum-bum. Bum-bum.

Bum-bum. Bum-bum. Bum-bum.

Am văzut maşina lui Yngve de la fereastra din camera de zi, ştergătoarele ce treceau înainte şi-napoi pe parbriz, umbra întunecoasă care învăluia scaunul şoferului, şi i-am spus mamei, care ţinea picioarele bunicii în poală şi i le masa, că venise Yngve. Ea a ridicat cu grijă picioarele bunicii şi le-a aşezat pe podea, apoi s-a dus în bucătărie. Bunica şi bunicul luaseră prânzul la ora douăsprezece, noi îl aşteptaserăm pe Yngve, aşa că era momentul să pregătească masa.

Maşina s-a oprit în faţa casei. Imediat după aceea s-a deschis uşa, l-am auzit în hol şi m-am întors spre el în timp ce intra.

— Salut, a zis el.

— Poporul norvegian e în creştere, din câte văd, a spus bunicul.

Yngve a zâmbit. Mă iscodea din ochi.

— Salut, i-am zis. Ai călătorit bine?

— A fost OK, a spus el întinzându-mi un vraf de ziare. Astea-s pentru tine.

A intrat mama.

— Mâncarea-i gata dacă ţi-e foame, a spus ea.

Am intrat în bucătărie şi ne-am aşezat. Mama pregătise tocană într-o oală mare, mi-am dat seama că planul era s-o pună în frigider, astfel încât bunicul doar s-o încălzească atunci când rămâneau din nou singuri.

— Ai venit bine? l-a întrebat mama punând oala pe masă, pe care erau deja turte, unt şi o carafă de apă.

— Da, da, a răspuns Yngve.

Parcă era înconjurat de o membrană, de ceva care mă împiedica să intru cum trebuie în legătură cu el. Dar asta nu însemna neapărat mare lucru, aşa era uneori, iar acum condusese timp de câteva ore, stătuse singur în maşină gândindu-se la ale lui, era o schimbare să vină aici, într-un loc în care ne aflam deja de o zi, astfel că se stabilise o cu totul altă familiaritate şi naturaleţe între noi.

Yngve şi-a umplut farfuria cu tocană, a lăsat polonicul în oală pe partea din faţa mea, mi-am pus şi eu. Se ridicau aburi din farfurie, am luat o turtă în mână şi am muşcat, am turnat apă în pahar, am dus o lingură cu tocană la gură, am suflat în ea.

— Ann Kristin m-a rugat să te salut, apropo, a zis Yngve. Am întâlnit-o ieri şi i-am spus că vin încoace.

— Mulţumesc, a zis mama.

— Unde ai întâlnit-o? am întrebat cât de nepăsător am putut. Rămăsese la Bergen pentru că trebuia să lucreze, nu să iasă în oraş, şi dacă ieşise şi dăduse peste Ann Kristin, minţise, şi de ce-ar fi minţit?

— La cantină la Sydneshaugen, a spus el.

— Aha, am zis.

După masă ne-am băut cafeaua în camera de zi, bunicul povestea, noi îl ascultam. A intrat şi Kjartan, îmbrăcat în aceleaşi haine pe care le avusese pe el în ultimele două zile, cu părul ciufulit, cu ochii scăpărători în spatele ochelarilor. Yngve n-a răspuns la monologurile lui Kjartan, aşa cum făcea de obicei, avea un aer umil şi retras, ca şi cum ar fi fost atent la ce se întâmpla în interiorul lui şi nu în afară. Putea fi orice, m-am gândit, era doar puţin tăcut.

Afară, ploaia curgea.

Kjartan a urcat la el, eu citeam ziarele, mama spăla vase în bucătărie, Yngve şi-a dus lucrurile în cameră şi a rămas acolo o vreme. Când a coborât din nou, s-a aşezat în scaunul de lângă sobă cu o carte.

Eu am lăsat ziarul jos şi am privit pe fereastră. Se lăsa amurgul. Lumina de la felinarul din faţa casei vecinului, la o aruncătură de băţ mai la vale, era brăzdată de ploaie.

Bunica dormea în scaunul ei. Şi bunicul adormise. Mama citea pe canapea lângă el. Şi Yngve citea. M-am uitat la el şi am ştiut că-şi dădea seama, fiindcă îţi dai seama când cineva se uită la tine într-o încăpere în care e linişte. Cu toate acestea, nu şi-a ridicat privirea, ci şi-a ţinut-o în carte.

Ceva *era* în neregulă.

Sau eram doar paranoic?

Citea, la naiba, nu puteam vedea în *asta* un semn că ceva era în neregulă.

Am luat ziarul şi m-am apucat iarăşi de citit. Atunci Yngve a fost cel care s-a uitat la mine. M-am străduit să nu-i acord atenţie.

De ce se uita la mine?

S-a ridicat şi a ieşit afară. Bunicul s-a trezit din cauza uşii care se închisese, a clipit de câteva ori, s-a ridicat anevoie şi s-a deplasat greoi până la sobă, să pună două lemne pe foc. Deasupra noastră a scârţâit podeaua.

Apoi s-a făcut linişte.

Oare se culcase?

La ora asta?

Oare fiindcă ieşise ieri? Şi nu lucrase la hotel, aşa cum a zis?

Mi-am luat ceaşca în bucătărie şi am umplut-o cu cafea. Fiordul era doar puţin mai luminos decât negura de afară. Ploaia ropotea pe acoperiş şi pe pereţi. M-am aşezat din nou în camera de zi, am luat pachetul cu tutun şi mi-am rulat o ţigară. Bunicul îşi curăţa pipa, a bătut-o de câteva ori de scrumieră, a scos nişte cocoloaşe negre şi nişte fire de tutun cu o periuţă albă. Bunica se trezise, a încercat să se ridice de câteva ori, şi-a împins trunchiul în faţă, dar a căzut din nou la loc. Apoi şi-a întins mâna către cele două butoane de pe braţul scaunului, a reuşit să apese pe unul din ele, iar scaunul a început să se ridice cu un bâzâit uşor, până când bunica a fost în stare să se prindă de cadrul de mers. Dar era prea îndoită de spate ca să poată merge, aşa că mama a dat cadrul la o parte şi s-a aplecat s-o întrebe unde voia să se ducă. N-am auzit răspunsul care ieşise de pe buzele tremurânde, dar trebuie să fi fost vorba de bucătărie, fiindcă într-acolo s-au îndreptat. În timp ce se întâmplau toate acestea, bunicul era absorbit de pipa lui.

Podeaua de deasupra a scârţâit, imediat după aceea şi scările. Uşa s-a deschis, Yngve s-a uitat la mine.

— Vii la o plimbare, Karl Ove? Avem ceva de vorbit.

Speranţa cu care mă amăgeam s-a stins, inima mi s-a făcut fărâme. Totul s-a năruit.

Yngve era împreună cu Ingvild.

M-am ridicat şi am ieşit în hol. El stătea cu spatele la mine, îşi punea geaca în tăcere. Mi-am vârât picioarele în pantofi, m-am aplecat să-mi leg şireturile, apoi m-am îndreptat de spate şi mi-am luat geaca. El stătea şi aştepta. După ce mi-am tras fermoarul, a deschis uşa, lăsând aerul proaspăt să pătrundă în hol. Mi-am tras gluga peste cap şi am legat-o strâns sub bărbie, Yngve s-a dus la maşină, a deschis portiera, şi-a scos umbrela. Ploaia se auzea încontinuu, ca un ritm de tobă pe pietriş şi pe casă, mai slab în întunericul vast, acolo unde cădea pe iarbă şi pe muşchi, pe copaci şi pe tufişuri.

Yngve şi-a deschis umbrela, eu am tras uşa după mine, am pornit spre vale. Eu mă uitam lung la el, el se uita drept în faţă. Picioarele mi-erau moi şi tremurânde, în sinea mea mă simţeam răvăşit, dar mă simţeam şi tare. „N-o să-i cedez nimic. Nimic n-o să obţină de la mine.”

Am ieşit pe poartă, am trecut de casa vecinilor şi am ajuns la drumul asfaltat.

— Mergem înainte? m-a întrebat Yngve.

— Da, am putea, am zis.

Intersecţia, cu cele trei drumuri care se întretăiau, era luminată de felinare, dar îndată ce am trecut de ea şi am ajuns la drumul ce mergea înspre vale, am fost împresuraţi de întuneric. Copacii erau ca nişte ziduri pe ambele părţi. Se auzea un susur de la râu şi de la ploaia ce cădea în pădure. Altfel, nu se auzeau decât paşii noştri. Eu mă holbam la el. El mi-a aruncat o privire scurtă.

— Trebuie să-ţi spun ceva.

— Aşa ai zis. Despre ce e vorba?

S-a uitat din nou drept înainte.

— Eu şi cu Ingvild suntem împreună.

Nu am spus nimic, m-am holbat doar la el.

— Doar... a început el.

— Nu vreau să mai aud nimic, am zis.

A tăcut, ne-am continuat drumul.

Ploaia ce cădea, paşii noştri, zidurile de copaci în beznă. Mirosul de răşină umedă, mirosul de muşchi umed, mirosul de asfalt umed.

— Trebuie să-ţi explic ce s-a întâmplat, a zis el.

— Nu.

— Dar, Karl Ove...

— Nu vreau să aud nimic, ţi-am spus.

Ajunseserăm la poligonul de trageri, un şopron la marginea unei bucăţi înguste, întinse şi neîmprejmuite de teren pe partea dreaptă a drumului.

În depărtare se auzeau maşini. Coborau dinspre munte la capătul văii.

— Nu am plănuit asta, a spus Yngve.

— Nu vreau să aud NIMIC! am zis. Nu pricepi? Nimic!

O vreme am mers mai departe în tăcere. El s-a uitat la mine o dată, a vrut să zică ceva, s-a răzgândit, s-a uitat în pământ, s-a oprit.

— Atunci mă întorc, a spus în cele din urmă.

— Aşa să faci, i-am replicat continuându-mi drumul în timp ce-i auzeam tot mai slab paşii în spatele meu.

În clipa următoare o maşină a luat curba, şi întunericul s-a transformat într-un infern luminos. Mi-a rămas pe retină preţ de mai multe secunde după ce trecuse, şi am mers o vreme aproape orbit până când ochii mi s-au deprins din nou cu întunericul, iar drumul şi copacii au reapărut.

Nu aveam să mai vorbesc niciodată cu Yngve. Nu puteam pleca de acolo până a doua zi, aşa că aveam să-l văd şi aveam să-l văd şi la Bergen, era inevitabil, mai devreme sau mai târziu tot aveam să dau peste el, oraşul nu era chiar atât de mare, dar nu aveam să-i spun nimic nici acolo, nici un cuvânt nu aveam să-i mai spun, niciodată.

Am mers până la capătul văii, acolo unde cascada cobora vertiginos pe versant şi râul trecea pe sub drum, am zărit luciul slab al apei în locul în care se lovea de pietre şi când cădea în bazinul de la fund, părea aproape obscen, apa în apă, în timp ce turna cu găleata, apoi am făcut calentoarsă. Pantalonii mi-erau uzi şi îngheţam şi nimic bun nu mă aştepta în casă.

Oare făcuseră sex?

Totul în mine s-a blocat. M-am oprit.

Yngve se culcase cu ea.

Când pleca de aici, mergea acasă să se culce din nou cu ea.

Să-i mângâie sânii, s-o sărute pe gură, să-i tragă în jos chiloţii, s-o penetreze.

Inima-mi bătea nebuneşte în piept, ca şi cum aş fi alergat.

Ea-i spunea pe nume, îi şoptea numele, îl săruta, îşi desfăcea picioarele pentru el.

Am pornit din nou.

Avea să-l întrebe cum fusese, ce spusesem. El avea să-i povestească. Eu eram „el”, cel despre care vorbeau. Frăţiorul. Frăţiorul naiv care stătea în garsonieră aşteptând-o, care credea că ea-l voia în timp ce ea ieşea cu Yngve la petreceri, trăgându-şi-o acasă la el. Doar lucrul ăsta, faptul că-şi petrecea noaptea la el şi dimineaţa făcea duş în baia de acolo, se aşeza şi-şi lua micul dejun acolo, cu o tot mai mare naturaleţe şi cu senzaţia că era dreptul ei.

Ea-l mângâia, evident, se uita în ochii lui, evident, îi spunea că-l iubeşte, evident, nu erau gânduri paranoice, aşa se întâmpla. Aşa se întâmpla în fiecare zi.

Casa de pe deal strălucea în faţa mea, înconjurată din toate părţile de întunericul dens, aproape de nepătruns.

În viaţa asta n-o să mai am de-a face cu el. Niciodată n-o să-l vizitez, oriunde-ar locui. O să mă doară undeva de el aşa cum niciodată nu mă mai duruse undeva de cineva. Dacă avea impresia că totul între noi avea să fie ca înainte, că voi trece vreodată peste asta, trebuia să se mai gândească.

Trebuia numai să trec de seara asta. El era aici, nu-l puteam evita, dar nu făcea nimic, aveam să-l ignor şi era bine, fiindcă avea să creadă că era doar o chestie de moment şi că lucrurile vor reveni la normal în cele din urmă şi abia mai târziu avea să priceapă că niciodată n-o să-i mai vorbesc.

Am deschis uşa şi am intrat în hol, mi-am agăţat geaca, m-am dus în cameră să-mi iau alţi pantaloni, m-am şters pe faţă cu un prosop la baie, apoi am coborât la parter şi am intrat în camera de zi, unde ei erau în faţa televizorului.

Yngve nu era acolo. M-am uitat la mama.

— Unde e Yngve?
— S-a dus la Kjartan.
M-am aşezat.
— Ce se întâmplă? a vrut să ştie mama.
— Nimic, am zis.
— Ceva se întâmplă, îmi dau seama.
— Ţii minte că ţi-am spus că sunt îndrăgostit?
— Da, bineînţeles.
— Yngve e împreună cu ea, am zis. Mi-a spus acum.
Mama a inspirat adânc şi a suspinat în timp ce mă privea.
— Mda, nu e vina *mea*, am mormăit.
— Nu trebuie să te superi pe el. Trece, Karl Ove. E rău acum, dar trece.
— Da, se prea poate, am spus. Dar asta nu înseamnă că vreau să mai am vreodată de-a face cu el.
Mama s-a ridicat.
— Am pregătit ceva pentru cină. Nu vrei să pui masa?
— Ba da.
Am dus ceşti şi farfurii, unt şi pâine, nişte somon şi omletă, nişte mezeluri şi brânză, un ibric cu ceai şi unul cu lapte. La sfârşit, mama m-a rugat să-l chem pe Yngve. M-am uitat la ea.
— Bine, am zis după câteva clipe. Mi-am luat pantofii şi am străbătut cei câţiva metri prin curte până la cealaltă uşă. Poate avea impresia că totul era ca atunci când ajunsesem aici, foarte bine dacă credea asta.
Am deschis uşa şi am intrat în hol, apoi m-am îndreptat scări. De sus se auzea muzica tare. Am urcat câteva trepte ca să pot să văd camera de zi. Yngve stătea pe un scaun şi se uita în gol. Nu mă auzise. Putea să-l strig, dar nu am făcut-o, fiindcă, spre groaza mea, am văzut că-i curgeau lacrimi pe obraji.
Plângea?
Am coborât cu grijă scările şi m-am făcu nevăzut. Am stat o clipă nemişcat în hol. Era prima dată când îl vedeam plângând de când era mic.
Dar de ce plângea?
M-am încălţat, am închis cu grijă uşa după mine şi mi-am târât picioarele prin curte.

— Vine imediat, am spus când am intrat în camera de zi. A zis să începem fără el.

A doua zi, dis-de-dimineaţă, mama m-a dus cu maşina la cheiul din Rysjedalsvika. Feribotul era aproape gol, m-am aşezat pe acelaşi loc pe care-l avusesem la venire. Vremea se domolise puţin în timpul nopţii, cerul era încă înnorat, dar pătura de nori era mai luminoasă şi nu mai ploua. Feribotul brăzda valurile grele şi cenuşii cu o iuţeală neobişnuită, pe sub munţii înalţi, boltiţi şi nemişcaţi între care se afla fiordul.

Mă dusesem la culcare înainte să se întoarcă Yngve şi mă sculasem înainte ca el să se trezească, aşa că nu-l văzusem, dar îi auzisem atât vocea, când stăteam întins, încercând să dorm, cât şi paşii în timp ce urca scările, înainte să intre în cameră, când s-a dus la culcare. Am simţit atunci că se aprindeau toate în mine, nu puteam suporta să fiu sub acelaşi acoperiş cu el, nu mă puteam gândi decât că avea să-i pară rău pentru ceea ce făcuse.

Acum, înconjurat de lumină pe un feribot în mijlocul fiordului, în drum spre casă, totul părea diferit. Acum mă gândeam la Ingvild. Se lăsase dusă de nas, orbită de şarmul lui exterior şi-i cedase. Nu-şi dădea seama că eram mai bun decât el. Habar n-avea de asta. Dar avea să afle. Şi atunci? Aveam să fiu acolo pentru ea? Sau trebuia s-o las în pace?

Mai puteam fi cu ea după ce fusese cu Yngve?

O, da.

Dacă voia ea, voiam şi eu.

Nu scria niciunde că trebuia să rămân în Bergen după anul acesta şi nu scria niciunde că ea trebuia să rămână, dacă se termina relaţia dintre ei.

Mi-am cumpărat o cafea de la bufet, m-am dus cu ea pe punte şi m-am aşezat pe banca de sub copertină, de unde se vedea pădurea care la venire îmi apăruse doar ca o umbră vastă sub munţi, dar care acum se distingea clar sub cerul alburiu. Molizi verzi-închis, aproape negri, crescuţi în zone dense, ici şi colo câte-un fag luminos în culorile lui gălbui de toamnă.

*

Am luat un taxi spre casă, meritam asta după toate cele întâmplate. Dar ideea de a mă întoarce la garsoniera mea,

la lucrurile mele nu-mi mai surâdea, fiindcă acolo stătusem şi o aşteptasem, seară după seară, iar acum, când ştiam ce ştiam, că niciodată nu avusese de gând să vină la mine, ci fusese împreună cu Yngve, vedeam cât se poate de limpede ce prost fusesem. Toate gândurile înălţătoare pe care le nutrisem, întregul vis pe care-l concepusem păreau nemărginit de naive când ştiam cum stăteau lucrurile, ce se întâmplase de fapt.

Yngve ştia cum mă simţeam, că aşteptam acolo şi speram, şi-n acelaşi timp se întâlnea cu Ingvild şi era împreună cu ea. Oare asta-l aţâţa, faptul că stăteam acolo ca un idiot uitându-mă pe fereastră?

Nu mai puteam sta în garsonieră, aşa că mi-am luat geaca pe mine şi am ieşit, dar încotro s-o iau? Era duminică, toate magazinele erau închise, şi în cafenelele care erau deschise nu aveam chef să mă duc singur.

M-am oprit în faţa blocului unde locuia Jon Olav şi am sunat la interfon. N-a răspuns nimeni, am mers mai departe, în sus pe deal şi în jos pe lângă Støletorget şi am traversat imediat Torgalmenningen, frământându-mă încontinuu, eram un idiot, nu aveam unde să mă duc, pe cine să vizitez, mergeam doar copleşit de ruşine din cauza tuturor chestiilor care mi se întâmplaseră. Am trecut pe lângă Nygårdsgaten, am luat-o pe lângă clădirea Facultăţii de Ştiinţe şi am intrat în parc, ideea era să mă aşez pe o bancă să fumez o ţigară, era duminică, îmi făceam plimbarea de duminică, dar în parc am văzut locul unde mă ţinusem de mână cu Ingvild şi nu voiam să mă gândesc la asta, chiar şi atunci ştia probabil că nu voia să fie cu mine, că nu însemnam nimic pentru ea, şi nici până la Danmarksplass nu voiam să merg, acolo stătea Yngve, poate îi lăsase ei cheile pentru weekend, poate că era în apartament. Nici în partea cealaltă nu voiam s-o apuc, acolo era Şcoala Sydneshaugen, unde băusem o cafea cu ea, poarta la care vorbeam când trecuse Morten pe acolo. Am luat-o în schimb în jos pe primul deal şi am ieşit la sala de concerte Grieghallen, am trecut pe lângă bibliotecă şi gară, am cotit la dreapta când am ajuns la poarta veche a oraşului, apoi am început urcuşul ca să ajung la străzile de deasupra, de pe Fjellsiden.

Yngve era probabil în drum spre casă. Dacă Ingvild nu era în apartamentul lui, sigur se ducea cu maşina până sus în Fantoft, unde ea-l aştepta.

Ea deschide uşa şi se uită la el cu drag, plină de devotament.

Se îmbrăţişează.

Se sărută cu tot mai multă pasiune.

Intră apoi în cameră, se dezbracă în viteză.

Trag o ţigară dup-aia.

„Şi ce-a zis frăţiorul tău?”

„S-a supărat. Dar îi trece. Trebuia să-l fi văzut. Ha-ha-ha!”

„Ha-ha-ha!”

Val după val de căldură mi se ridicau în tâmple şi în obraji. Am trecut pe lângă o secţie veche de pompieri, era de lemn, vopsită în alb, iar sub ea oraşul vibra în nenumăratele lui culori, am urcat până am ajuns în vârf de tot, pe lângă şirul de case, până când am început coborâşul lin şi am ajuns din nou în faţa garsonierei mele.

„Acolo stă”, m-am gândit. „Acolo stă fratele care se crede scriitor.” Şi când am deschis uşa şi-am intrat în garsonieră, era ca şi cum mă aflam în continuare în stradă şi mă uitam înăuntru la mine, idiotul încrezut care a tras draperia între el şi lumea de afară.

În următoarele două săptămâni trebuia să ne predea Rolf Sagen. Cursul lui nu era despre genuri, nici despre proză sau poezie, dramă sau eseistică, ci despre scris în sine, despre procesul scrierii, aşadar, şi despre o serie de tehnici legate de scris. Pe de o parte ne-a oferit câteva sfaturi practice, cum ar fi că prozatorii şi dramaturgii n-ar fi rău să creeze un aşa-numit *hinterland*, în care să scrie totul despre personaje şi relaţiile dintre ele, în felul acela ştiind mai mult despre felul în care se comportau decât ceea ce reiese din textul final – *hinterland*-ul e lumea completă din care povestirea revelează doar frânturi – pe de altă parte ne-a vorbit despre motivaţiile implicite pentru a scrie sau despre premisele scrisului. Sagen era psiholog de formaţie şi susţinea că e foarte important era să pătrunzi în straturile cele mai profunde ale conştiinţei atunci când scrii. Ne-a dat şi câteva exerciţii de făcut. Unul dintre ele presupunea o golire a minţii de gânduri, era un fel de me-

ditaţie, trebuia să încercăm s-o luăm înaintea gândurilor, să nu le lăsăm loc, să pătrundem tot mai adânc în necunoscut şi, apoi, la semnalul lui, să scriem primul lucru care ne venea în minte.

— Să începem? ne-a zis, în timp ce stăteam cu toţii în jurul mesei cu capetele aplecate şi ochii închişi.

Eu n-am reuşit, mă gândeam la situaţie, la faptul că trebuia să-mi golesc mintea de gânduri, dar n-am reuşit. Au trecut două minute, trei, poate patru.

— Acum scrieţi, ne-a îndemnat el.

Primul lucru care mi-a venit în minte a fost numele oraşului Darmstadt. Am scris o povestire scurtă despre el. Când a terminat toată lumea, am luat o pauză, după care urma să citim cu voce tare ceea ce scriseserăm.

Sagen, ţinându-şi barba între degetul mare şi arătător, asculta concentrat, dădea din cap şi spunea că e interesant, neobişnuit, remarcabil, reuşit. Când mi-a venit mie rândul, seria de superlative se terminase. M-a ascultat, apoi s-a uitat la mine.

— Îţi foloseşti doar suprafaţa conştiinţei atunci când scrii. Şi când procedezi astfel, textul nu mai are nimic profund. Care a fost primul cuvânt la care te-ai gândit?

— Darmstadt.

— Da, e un oraş german. Ai fost acolo?

— Nu.

— Nu, a zis el. Mă tem că nu e mai mult de spus despre textul acesta. Trebuie să încerci să pătrunzi mai adânc în conştiinţă, înţelegi?

— Da.

Ceea ce voia să spună de fapt era că scriam superficial. Şi avea dreptate, înţelesesem asta, era o prăpastie între textele celorlalţi studenţi şi textele mele. Scrisesem despre un bărbat tânăr care se plimba pe străzile din Kristiansand. Nici pe el şi nici străzile pe care mergea nu le scosesem din adâncurile subconştientului meu. Sagen îmi confirmase bănuiala, o pusese în cuvinte, trebuia să cobor în adâncurile propriei conştiinţe, înăuntrul beznei din sufletul meu, dar cum dracu’ puteam s-o fac? Doar nu mi-era la îndemână! Citisem „Tangoul morţii”, nici un scriitor nu

pătrunsese mai adânc în conştiinţă decât Celan când a scris asta, dar cum mă putea ajuta percepţia lui?

A doua zi aveam un alt exerciţiu. De data ni s-au dat câteva cuvinte fără sens pe care trebuia să le tot repetăm în minte până când Sagen ne-a spus să scriem primul lucru la care ne gândeam.

Din nou, stăteam toţi opt cu capetele plecate şi ochii închişi în jurul mesei. „Acum puteţi scrie”, ne-a anunţat Sagen, şi am scris primul lucru care-mi trecuse prin minte.

Două fotolii de piele
în vânt

Doar atât.

Sagen şi-a scărpinat bărbia.

— E interesant. Două fotolii în vânt. Sunt afară, nu? Da, afară trebuie să fie.

— E un început captivant, a spus Knut.

— Trebuie să mai lucrezi la ea, Karl Ove, a zis Trude. Ar putea ieşi o poezie.

— E o imagine care nu se dezvăluie imediat, a spus Sagen. E o tensiune acolo, nu e nimic premeditat în ea. Da, e interesant. Eşti pe drumul cel bun, aşa cred.

Erau cele două fotolii de piele pe care le avusesem acasă când eram copil, la ele mă gândisem. Se aflau pe o colină înverzită, şi vântul bătea dinspre mare. Era o prostie, mi-am dat seama, şi totuşi nu puteam să ignor comentariile celorlalţi, că putea fi începutul unei poezii.

Am mai lucrat la ea când am ajuns acasă.

Două fotolii de piele
în vânt
un buldozer galben – fiindcă asta mi-a venit după aceea în minte —
larmă de la un oraş
pe care l-ai părăsit deja

Îndată ce-am scris-o, ştiam ce fel de comentarii urma să aud. Şterge buldozerul galben. Scoate „deja” din ultimul vers, e redundant. Aşa că am făcut-o, şi poezia era gata.

Două fotolii de piele
în vânt
larmă de la un oraş
pe care l-ai părăsit

Arăta în orice caz ca o poezie. Ştiam de unde venea imaginea fotoliilor de piele, încă din copilărie fusesem captivat de relaţia dintre interior şi exterior, când ceva ce trebuia să fie în interior era în exterior şi invers. Una dintre cele mai fascinante amintiri era cea în care eu şi Geir dă-duserăm peste pivniţa inundată a unei case în construcţie. Cum nu exista nici podea, stăteam pe un mic bolovan înconjuraţi de apă, *înăuntru*! Episodul de la rampa de gunoi, care apărea într-unul din textele datorită cărora bănuiesc că am fost acceptat, era despre asta, despre cum Gordon şi Gabriel aranjează nişte fotolii, o masă şi nişte lămpi în pădure. De aici veneau cele „două fotolii de piele în vânt", magia copilăriei în şase cuvinte. „Larmă de la un oraş pe care l-ai părăsit" era altceva, un lucru peste care dădusem în multe dintre poeziile pe care le citisem, unde ceva e afirmat şi negat în acelaşi timp. Mai apărea şi contrariul, un cuvânt care se contopeşte cu acelaşi cuvânt, „iepurele ninge în iepure", de exemplu, dar până acum nu-mi veniseră în minte asemenea imagini.

Până acum!

O!

Cu o grabă frenetică am mai adăugat două versuri.

Două fotolii de piele
în vânt
larmă de la un oraş
pe care l-ai părăsit.
Fata dispare
în fată.

Asta era. O poezie dusă la bun sfârşit.

Ca să sărbătoresc, am vârât albumul cu fotografii în pantaloni, mi-am tras cămaşa pe deasupra şi am coborât la toaletă ca să mă masturbez. În mâna stângă cu cartea deschisă, pe care acum eram în stare s-o ţin şi să răsfoiesc în acelaşi timp, şi cu mâna dreaptă pe penis, treceam de la o poză la alta. Fata cu coşul cu rufe era în continuare preferata mea, dar nu mai avea nimic pur în ea, fiecare situaţie în care mi-o imaginam se îmbiba cu gânduri legate de Yngve şi Ingvild şi de faptul că o pierdusem pe Ingvild, singura fată care însemna cu adevărat ceva pentru mine. Am dat repede paginile înainte şi-napoi ca să scap de

gândul ăsta, cam aşa cum ne sfătuise Sagen, şi în cele din urmă am reuşit să mă concentrez pe trupul divin al uneia dintre fetele astfel încât să-mi pot da drumul.

Măcar atât.

Odată întors sus, m-am străduit să-mi fac de lucru până la momentul culcării. Din fericire nu aveam probleme cu dormitul, douăsprezece ore legate. Nu muream de nerăbdare să mă duc la Academia de Scriere Creativă, nu era o zi să nu primesc nişte comentarii defavorabile despre textele mele. N-o făcea nimeni intenţionat, erau critici menite să mă ajute, dar cazul meu era complet lipsit de speranţă, fiindcă nu se găsea *altceva* în texte care să compenseze critica. *Erau* imature, *erau* pline de clişee, *erau* superficiale, iar eu *eram* într-adevăr incapabil să pătrund mai adânc în conştiinţă, acolo unde se găseşte ceea ce este esenţial pentru un scriitor. În toate discuţiile pe care le-am avut mi se amintea acest lucru, era rolul meu, şi dacă scriam ceva bun, ca de exemplu poezia cu cele două fotolii de piele, textul era înţeles în lumina celui care mă dovedisem a fi, un fel de excepţie fericită, maimuţa care scrie *Hamlet*.

Singurul lucru bun la Academie în zilele alea a fost faptul că se întâmplau atât de multe, că erau multe la care să mă raportez, că în acest timp gândul la Yngve şi la Ingvild era împins în fundal. Din acelaşi motiv îmi era de nesuportat garsoniera, nu erau acolo lucruri care să-mi distragă atenţia, şi, când nu aveam de scris acasă, ieşeam doar ca să ies – într-o seară mă duceam la Jon Olav, cu care mai beam câte-o cafea, dar apoi nu puteam să trec pe la el decât după un anumit număr de zile, astfel încât lipsa mea de prieteni să nu devină prea împovărătoare pentru el, intram într-un fel de carantină – în seara următoare la Anne, pentru care se aplicau aceleaşi reguli, după o cană de cafea şi o conversaţie de o oră nu mă mai puteam arăta decât peste patru-cinci zile, ideal mai multe – şi alte cunoştinţe pe care să le vizitez nu aveam. La cinema nu puteam merge singur, era mult prea jenant, şi în nici un caz la Café Opera. Să stau singur la bar şi să-mi fie ruşine că nu cunoşteam pe nimeni, nu voiam să mă expun la aşa ceva. De altfel, erau prea mari şansele să dau peste Yngve şi

Ingvild acolo, sau peste prietenii lor. Numai gândul de a fi în aceeaşi încăpere cu ei şi să văd cum se uitau unul la celălalt sau chiar se atingeau mă făcea să îngheţ. Morten era o salvare, deşi nu aveam nimic în comun, întotdeauna puteam discuta câte o oră despre una sau alta; pe deasupra, nu i se părea aşa ciudat că tot treceam pe la el, eram totuşi vecini.

Într-o seară s-a auzit soneria la uşă. Gândindu-mă că era Jon Olav, m-am dus să deschid.

Pe scări stătea Ingvild.

— Salut, a zis ea aruncându-mi o privire rapidă.

În secunda aia, când m-am uitat în ochii ei, parcă nimic nu se întâmplase. Inima îmi bătea la fel de îndrăgostită.

— *Tu*, aici? am spus.

— Da. M-am gândit că trebuie să discutăm.

Se uita în pământ când a spus asta, şi-a dat apoi la o parte o şuviţă de pe frunte.

— Intră, am zis.

Ea m-a urmat înăuntru şi s-a aşezat pe canapea.

— Vrei puţin ceai? am întrebat-o.

A scuturat din cap.

— Nu stau aşa de mult.

— Pun de ceai, oricum, am zis.

Am intrat în bucătărie şi am pus o oală cu apă pe plită. Ultimul lucru la care m-aş fi aşteptat era să vină pe la mine, nu făcusem nici ordine, nici curăţenie. Am presărat nişte frunze de ceai pe fundul ceainicului şi m-am întors la ea. Îşi aprinsese o ţigară. Scrumiera era plină-ochi, am luat-o şi am golit-o în coşul de gunoi din bucătărie.

— Nu trebuie să strângi pentru mine. Plec imediat. Voiam numai să-ţi spun ceva.

A râs. Şi-a coborât repede privirea în pământ, apoi a ridicat-o.

— Ceaiul e gata imediat, am zis. Acum studiem genul liric la Academie, ştii, şi am primit nişte poezii fantastice. Mai ales una. Vrei să o auzi?

Ingvild a clătinat din cap şi a început să se foiască pe canapea.

— Nu acum, Karl Ove.

— Dar nu e lungă, am zis. Aşteaptă un pic, s-o găsesc.

— Nu, lasă. Nu e momentul potrivit.

— Ba e, am spus căutând prin teancul de foi. Când am găsit-o pe cea pe care o căutam, m-am întors spre ea. Aici e. Nu durează mult.

M-am ridicat şi, în mijlocul camerei, cu foaia în mână, am început să citesc.

Tangoul Morţii

Laptele negru din zori îl bem când e seară

îl bem la amiaz îl bem şi la noapte

îl bem şi îl bem

săpăm o groapă-n văzduh şi nu va fi strâmtă

Un om stă în casă se joacă cu şerpii şi scrie

el scrie-n amurg în Germania, Aurul părului tău Margareta

scrie şi iese în prag scapără stelele-n cer el îşi fluieră câinii

evreii şi-i fluieră el poruncă le dă ca să sape o

groapă-n ţărână poruncă ne dă să cântăm pentru dans

Laptele negru din zori te bem când e noapte

la amiază te bem te sorbim dimineaţa şi seara

te bem şi te bem

Un om stă în casă se joacă cu şerpii şi scrie

el scrie-n amurg în Germania Aurul părului tău Margareta

Cenuşa părului tău Sulamith o groapă săpăm în văzduh şi nu va fi strâmtă

El strigă săpaţi mai adânc iar ceilalţi cântaţi

arma o-nşfacă, o flutură, albaştri i-s ochii

săpaţi mai adânc iar ceilalţi cântaţi pentru dans mai departe

Laptele negru din zori te bem când e noapte

te bem la amiază şi seara te bem

te bem şi te bem

un om stă în casă, aurul părului tău Margareta

cenuşa părului tău Sulamith el se joacă cu şerpii

El strigă cântaţi mai blajin despre moarte căci moartea-i un meşter german

el strigă plimbaţi un arcuş mai ceţos pe viori veţi creşte ca fumul atunci

veţi zace-ntr-o groapă în nori şi nu va fi strâmtă

Laptele negru din zori te bem când e noapte

te bem la amiaz e moartea un meşter german

te bem dimineaţa şi seara te bem şi te bem
e moartea un meşter german albaştri i-s ochii
cu plumbul te împroaşcă din plin şi adânc te loveşte
un om stă în casă aurul părului tău Margareta
câinii spre noi şi-i asmute ne dăruie-o groapă-n văzduh
se joacă cu şerpii visând e moartea un meşter german
aurul părului tău Margareta
cenuşa părului tău Sulamith[2]

Am citit-o aşa cum învăţasem, cu ritm, cadenţă, fără să accentuez vreun cuvânt, fără să accentuez ceva fiindcă avea mult sens, ritmul era mai presus de toate, ritmul era totul.

În timp ce citeam, Ingvild fuma fixând cu privirea podeaua din faţa ei.

— Nu-i aşa că-i bună? am întrebat-o.

— Ba da.

— Cred că e formidabilă. Întru totul excepţională. Niciodată nu am mai citit aşa ceva.

M-am aşezat la celălalt capăt al canapelei.

— Yngve ţi-a spus ce s-a întâmplat, nu-i aşa?

— Ceaiul, am zis eu ridicându-mă. Aşteaptă puţin.

M-am dus în bucătărie, am turnat apa clocotită peste frunzele uscate de ceai, care în câteva secunde s-au umflat şi au devenit moi şi mlădioase, cele mai mari ca nişte ciorchini, în vreme ce toate substanţele din ele se eliberau şi inundau apa, făcând-o mai întâi gălbuie, apoi tot mai închisă la culoare.

Am adus ceainicul şi două căni, le-am pus pe masă.

— Trebuie să mai stea puţin, am spus.

— Eu trebuie să plec acum. Voiam doar să vorbesc cu tine despre ceea ce s-a întâmplat.

— Nu vrei totuşi o cană de ceai? am stăruit.

I-am turnat în cană, era prea slab, aşa că l-am vărsat înapoi în ceainic, după care i-am umplut iarăşi cana. De data asta era mai închis la culoare, dacă nu perfect, în orice caz bun de băut.

— Vrei şi lapte?

---

[2] Traducere de Petre Solomon.

Ingvild a scuturat din cap şi a prins cana cu ambele mâini, a luat o înghiţitură, a pus-o înapoi pe masă.

— Nu e din cauza ta. Ceea ce s-a întâmplat.

— Nu, am spus turnându-mi ceai în cană.

— Sper că putem fi prieteni şi aşa. Aş vrea să fim prieteni.

— Bineînţeles că putem fi prieteni. De ce n-am putea?

Ea a zâmbit fără să se uite la mine, a mai luat o înghiţitură.

— Şi cum îţi mai merge? am întrebat-o.

— Bine.

— Îţi place la facultate?

A clătinat din cap.

— Încă nu ştiu.

— La fel şi la mine, am zis. Dar academia ţine doar un an, nu şase ca la psihologie. Trebuie să văd ce fac după aia. Poate literatură. Dar mă gândesc să continui cu scrisul.

S-a făcut linişte.

Prezenţa ei era dureroasă.

— Tot în Fantoft stai? am spus.

A scuturat din cap.

— Mă mut acum într-un apartament.

— Da?

— Da. Dar cred că trebuie să plec, a zis ea ridicându-se. Mersi pentru ceai. Vorbim.

Am condus-o în hol, i-am zâmbit şi am spus pa, am văzut-o dispărând după colţ, am intrat din nou în casă, am spălat cele două căni, am golit scrumiera ca nimic să nu-mi aducă aminte de faptul că fusese acolo, m-am întins pe spate în pat cu ochii la tavan. Era ora opt. Mai aveam două ore până la culcare.

Cât timp aveam cursuri la Academie, m-am descurcat destul de bine în timpul zilei. Dimineaţa trebuia să mă duc până acolo prin ploaie, târşâindu-mi picioarele, şi dacă altceva nu se întâmpla, mă bucuram să-mi văd colegii – ne vedeam atât de des, încât eram relativ în largul meu cu ei – şi apoi să mă duc spre casă după-masa, tot prin ploaie, sub cerul ce se întuneca rapid. Îmi luam cina, citeam până când nelinişte creştea prea mult în mine şi trebuia să ies, de cele mai multe ori în marele nimic, fără să mă întâlnesc cu nimeni, adică. Nu aveam unde să merg şi nu puteam

rămâne în garsonieră, ce să fac acolo? Nici zece cai sălbatici n-ar fi putut să mă tragă într-o sală de cinema singur, sau în Café Opera, singur. A mers aşa o vreme, nu era nimic în neregulă în sine, situaţia era explicabilă, mergeam la o şcoală unde cursanţii erau puţini şi mai în vârstă decât mine, nici unul dintre ei nu mi-ar fi fost prieten în condiţii normale, spre deosebire de situaţia studenţilor obişnuiţi, care erau înconjuraţi de sute, ca să nu spun mii de alţi studenţi. Da, era explicabil, mergeam la Academia de Scriere Creativă şi, când terminam aici, urma să-mi iau un credit de studii şi să mă duc la Istanbul ca să scriu în continuare, într-un oraş în care nimeni nu se aştepta să cunosc pe cineva, care era şi exotic, şi străin, o aventură, ce naiba, o cameră a mea în Istanbul!

Scriam scrisori în care-mi expuneam planurile. Citeam romane despre care auzeam la Academie, de Øystein Lønn, Ole Robert Sunde, Claude Simon, Alain Robbe-Grillet, Nathalie Sarraute, cu toate că erau prea grele pentru mine, le buchiseam în speranţa că voi rămâne cu ceva din ele. Coboram în oraş şi-mi cumpăram discuri, îmi beam cafeaua la cofetăriile unde se duceau bătrânii, unde nu-mi puneam problema cum arătam sau ce impresie făceam sau la ce se gândea cineva care m-ar fi văzut singur acolo. Mă durea undeva de bătrâni şi mă durea undeva şi de mine. Stăteam acolo şi mă uitam la discuri, răsfoiam cărţi, beam cafea şi fumam. Apoi mă duceam acasă, îmi omoram timpul, mă puneam la somn, începea o nouă zi. Zilele săptămânii treceau uşor, weekendurile treceau mai greu, după-masa pe la două-trei simţeam nevoia să ies în oraş, să mă distrez, aşa cum făceau ceilalţi studenţi, devenea acută pe la şase—şapte, când ei beau peste tot şi se pregăteau de petrecere, în timp ce eu rămâneam singur acasă. Pe la opt—nouă era mai bine, mai aveam un pic şi mă culcam. Şi uneori mă prindea ceva, o carte sau textul pe care-l scriam, şi uitam de ceas şi de tărăşenie, şi când mă uitam din nou la ceas putea fi douăsprezece, unu, chiar două. Era bine, fiindcă atunci dormeam mai mult în dimineaţa următoare şi scurtam astfel ziua. În unele sâmbete ieşeam seara, nu mai suportam garsoniera şi paşii mă purtau în jos, spre centru, poate pe lângă Café Opera, unde ferestrele erau pline de

oameni ce râdeau şi discutau cu halbe aurii în faţă. Chiar dacă ar fi fost suficient numai să deschid uşa şi să intru, doar nu era închis, pur şi simplu nu *puteam*, aşa stăteau acum lucrurile. O dată am intrat totuşi, a fost aşa cum îmi imaginasem, un coşmar, simţeam că iau foc în timp ce stam la bar şi beam, îmi ardea pieptul, îmi vâjâia capul, nu ştiam pe nimeni, nu aveam prieteni şi toată lumea îşi dădea seama, stăteam singur la bar prefăcându-mă că era cel mai normal lucru de pe lume, beam şi mă uitam liniştit în jur, e oare cineva cunoscut pe-aici în seara asta...? Nu, nu e, ce ciudat, nici măcar unul! Da, da, cu toate astea e bine, să stai aici ca să bei o bere înainte să mergi acasă şi să te culci... Am multe de făcut mâine, mai bine s-o iau uşurel... În timp ce mă îndreptam în viteză spre casă după aceea, eram furios pe mine şi pe prostia mea, nu aveam ce să caut acolo, era ridicol, de ce să-mi expun eşecurile în halul ăla?

Weekendul următor l-am sunat pe Yngve. Avea televizor, voiam să-l întreb dacă intenţiona să se uite la meciul de sâmbătă, dacă da, puteam veni şi eu? Nu uitasem faza cu Ingvild, niciodată nu aveam să-l iert pentru asta, dar fuseserăm fraţi mult mai mult timp decât fusesem eu îndrăgostit de Ingvild şi mi-am spus că se putea să separi cele două relaţii una de alta, să ai două gânduri în cap în acelaşi timp.

— Alo, a zis el.
— Salut, sunt Karl Ove.
— A trecut ceva timp. Ce faci?
— Bine. Mă gândeam că poate te uiţi azi la meci.
— Da, ăsta era planul.
— Aş putea veni şi eu?
— Da, da. Sigur.
— Va fi şi Ingvild acolo? Fiindcă atunci nu vin.
— Nu, e acasă weekendul ăsta. Haide.
— Atunci aşa rămâne. Pa.
— Pa.
— Apropo, ai pariat?
— Da.
— Câte meciuri?
— Treizeci şi două.
— OK. Ne vedem.

Am cumpărat o plasă de beri de la magazinul de alături, am făcut un duş şi m-am schimbat, am urcat în ritm alert dealul prin ploaie, m-am dus la chioşc şi am pariat, am stat un pic aşteptând autobuzul, m-am urcat în el, m-am uitat la toate luminile şi la toată agitaţia din oraş, la mulţimea de transformări prin care treceau culorile şi formele, la toată lumina ce strălucea în apă, care plutea pe deasupra apei, la toate umbrelele şi la ştergătoarele care fâşâiau pe parbrize, la toate capetele aplecate şi la glugile trase peste ochi, la toate cizmele de cauciuc şi pelerinele de ploaie, la toată apa ce curgea pe lângă bordura trotuarelor şi de pe streşini, la pescăruşii care zburau în cerc pe deasupra şi se aşezau zburliţi pe vârful unui catarg sau sus, pe statuia ridicol de mare din Festplassen – un bărbat în mărime naturală care stătea în vârful unui soclu, cât de înalt să fi fost, douăzeci de metri? Treizeci? Christian Michelsen, ce făcuse ca să merite o asemenea soartă?

Bergen, oraşul ştergătoarelor care fâşâie pe parbrize.

Bergen, oraşul garsonierelor în care te trage curentul şi nu sunt toalete.

Bergen, oraşul peştilor umani. Uite la ei cum cască gurile.

Aici venise bunicul după ce vânduse cărţi din casă-n casă în districtele din zonă, ducea cu el o mică bibliotecă şi din banii primiţi îşi cumpărase un costum nou. Aici cumpărase verigheta pentru bunica. Bergen, acesta era *oraşul* pentru ei. Se îmbrăca frumos când trebuia să vină aici, îşi lua cele mai bune haine şi cea mai frumoasă pălărie, probabil că aşa făcuse dintotdeauna.

Am traversat Danmarksplass, la dreapta pe sub firma micului atelier de vulcanizare, la stânga imediat după aceea şi în sus pe dealuri printre locuinţele muncitorilor.

Totul era neschimbat, mă gândeam în timp ce sunam la uşă şi aşteptam să deschidă. Totul era ca înainte.

Şi aşa şi era.

Yngve cumpărase caramele englezeşti cu ciocolată, aşa cum ne lua tata în copilărie, când ne uitam la meciul de sâmbătă seara, pregătise un ibric de cafea pe care am băut-o înainte de a trece la bere şi chipsuri la începutul celei de-a doua reprize. Am notat scorurile din celelalte unsprezece meciuri, până acum le ghicise aproape pe

toate, dar nu i-au ieşit spre final, eu ghicisem şapte, cam pe-acolo eram eu când venea vorba de pariuri.

După meci au venit Asbjørn şi Ola, am băut şi am discutat o vreme, apoi am luat un taxi spre centru şi am mers la Café Opera. De Ingvild n-a zis nimeni nimic. Am stat în banca mea în primele ore ale serii, nu aveam nimic de zis, nimic de adăugat, dar apoi m-am ameţit tot mai mult şi iată-mă acolo, strălucind în mijlocul universului, sporovăind despre tot ce-mi trecea în minte. Le-am zis că aveam de gând să mă mut la Istanbul anul viitor ca să scriu, am spus că scriam mai bine decât Bret Easton Ellis, el era insensibil şi eu nu eram, am spus că Jan Kjærstad citise ceea ce scrisesem şi că-i plăcuse. „Doar nu mergem acum acasă”, am spus când s-a dat stingerea şi, din fericire, nimeni nici n-avea de gând să se ducă, aproape toţi cei care fuseseră în Café Opera stăteau acum pe străzile din faţă discutând şi aşteptând să apară vreo invitaţie la o petrecere. Erau şi Erling şi Arvid acolo, locuiau într-o casă mare sus pe Villaveien, chiar în spatele Centrului Studenţesc, cu mai multă lume, puteam merge acolo, nu aveau într-adevăr cine ştie ce băutură, dar nu era nici o problemă, fiindcă imediat a sărit cineva într-un taxi ca să aducă ce băutură mai avea pe-acasă, în timp ce restul au început alene urcuşul, mai întâi Arvid şi Erling, apoi toţi ceilalţi, ţinându-ne după ei precum coada de cometă.

Erling şi Arvid erau din Tromøya. Pe Erling mi-l aminteam bine, fusese portar la echipa celor mai mari când eram puşti. Era întotdeauna blând, zâmbea mereu, dar nici nu se dădea în lături de la câte o remarcă usturătoare. Deşi nu era cine ştie cât de înalt, avea ceva greoi şi aproape rahitic, îmi dădusem seama de asta încă de când era portar. Arvid era masiv şi bine făcut şi ocupa întotdeauna mult loc pe unde se ducea. Amândoi aveau un cuvânt greu de spus în orice privinţă. Era important dacă te aprobau sau dacă te respingeau. Dar eu eram imun, aşa mă simţeam, de vreme ce eram fratele lui Yngve. În orice caz, aşa fusesem atunci când venisem în oraş.

Camerele din casa veche de lemn erau mari şi aproape nemobilate, am hoinărit prin ele, a sosit şi băutura, am început să beau, un tip se holba la mine, m-am dus la el, l-

am întrebat la ce se holba, el zise că nu mă mai văzuse şi nu ştia cine eram, eu am dat mâna cu el şi i-am îndoit degetele până a început să ţipe, atunci i-am dat drumul. „Ce faci?”, a şuierat el, „eşti nebun?” L-am lăsat în pace şi am intrat în camera de alături, unde o gaşcă întreagă stătea pe jos, era acolo şi unul dintre colegii lui Yngve de la facultate, cel care venise la masa noastră prima dată când am mers la Café Opera. „Eşti leit Jan Kjærstad!”, am strigat arătându-l cu degetul. „Parcă l-aş vedea pe el!” „Nu-i adevărat, nu semănăm câtuşi de puţin.” „Nu seamănă, Karl Ove”, a zis Asbjørn, care se afla şi el acolo. „Iar tu semeni cu Tarjei Vesaas!”, am spus arătând către Arvid. „Ăsta-i un compliment, nu?”, m-a întrebat el râzând. „Nu, de fapt nu e”, am zis şi m-am întors, fiindcă Yngve venise în spatele meu. „Ia-o uşor”, m-a sfătuit el. „Am aflat că aproape i-ai rupt degetele cuiva. Nu merge aşa, nu poţi face din astea aici. Toată lumea ştie pe toată lumea, înţelegi? Ia-o uşor.” „O iau uşor”, am zis. „Mă simt bine. Vorbim despre literatură. Kjærstad şi Vesaas.” L-am lăsat acolo şi am intrat în bucătărie, am deschis frigiderul, alcoolul mă făcuse al naibii de flămând, şi acolo era o jumătate de pui pe care am înşfăcat-o şi am început să înfulec stând pe blat, mai trăgând câte-o duşcă de whisky între înghiţituri. Clipa aceea, minunată cum era, să stai pe blatul mesei în bucătărie într-un apartament de studenţi mâncând pui şi bând whisky – a fost ultimul lucru pe care mi l-am amintit. După aceea totul s-a întunecat, cu excepţia unei secvenţe în care aduc pietre şi le pun pe podeaua din camera de zi şi tot dau fuga afară şi-năuntru până când cineva mă opreşte şi totul dispare din nou.

Aşa a trecut sfârşitul toamnei, ieşeam cu Yngve şi cu prietenii lui, eram tăcut şi jenat, dar politicos şi amabil în primele ore, alcoolul îşi făcea efectul şi apoi îmi putea veni orice la gură, puteam face din mâini orice până mă trezeam într-un întuneric lăuntric în ziua următoare, când secvenţă după secvenţă din ceea ce făcusem şi spusesem mi se întorceau în minte şi doar cu eforturi imense de voinţă puteam să-mi revin, să mă întorc la normalitate, care prelua încet-încet controlul. Locul meu era în normalitate, asta era tot mai clar pentru mine pe măsură ce avansa

semestrul, nu posedam adâncimea şi originalitatea necesare pentru a ajunge scriitor, dar pe de altă parte nici nu voiam să stau acolo cu ceilalţi fără să spun nimic, să fiu inhibat şi tăcut, fiindcă nici acela nu eram eu, şi atunci un singur lucru mă ajuta, singurul care mă putea ridica şi duce într-o altă dimensiune, mai liberă, mult mai apropiată de mine însumi: băutura. Uneori mergea bine, uneori seara se încheia la momentul potrivit, fără să se întâmple nimic, deveneam numai euforic, dar mai erau şi dăţi când nu mergea bine şi mă dezlănţuiam, aşa cum făcusem în nordul Norvegiei în anul precedent, n-aveam absolut nici un control asupra mea. Un obicei pe care-l aveam atunci era să încerc mânerele de la portierele maşinilor pe lângă care treceam, se mai întâmpla să fie deschise şi atunci mă puneam în scaunul şoferului şi încercam să pornesc motorul, ştiam că trebuiau atinse între ele nişte fire, dar nu ştiam care; niciodată n-am reuşit să pornesc o maşină, dar numai faptul că încercasem mă îngrozea a doua zi. Am dat drumul la frâna de mână la o maşină parcată pe dealul unde locuiam, pe care am găsit-o deschisă, şi a luat-o la vale vreun metru sau doi, lovindu-se de maşina dinaintea ei. Am fugit de-acolo chiuind de bucurie. Pe lângă asta, mai şterpeleam câte o bicicletă, intram în curţile din spate căutând una care nu era legată, dacă găseam vreuna, mă duceam pe două roţi acasă. O dată am văzut că era o bicicletă lângă patul din garsonieră când m-am trezit. A trebuit să aştept până s-a întunecat ca s-o pot scoate afară şi s-o duc pe-o stradă din vecinătate, mereu cu frica-n sân că cineva mă văzuse şi că urma să vină poliţia. Altă dată am văzut nişte oameni la fereastră undeva la etajul al doilea, am urcat scările, am bătut la uşă şi am intrat, ei au clătinat din cap, aşa că m-am întors şi am ieşit afară. Nu era ceva rău în mine, voiam să distrug doar lucruri, niciodată oameni, dar, atât timp cât judecata mea era atât de înceţoşată, orice se putea întâmpla, m-am gândit eu, şi probabil de aceea frica îmi creştea atât de mult în zilele următoare. Yngve, cu care acum ieşeam la fel de des ca înainte, mi-a zis că n-ar fi trebuit să beau şi mi-a sugerat să fumez haşiş în schimb, poate îmi făcea mai bine. Mi-a spus că începusem deja să am o reputaţie proastă şi că asta

începea să-l afecteze şi pe el. Dar a continuat să mă ia peste tot, poate fiindcă, în ciuda tuturor necazurilor pe care i le făceam, îl vedea în mine mai mult pe cel care eram de obicei decât pe cel în care mă transformam când ieşeam în oraş.

La mijlocul lui noiembrie am rămas fără bani, dar a picat la fix, aveam un interval de o lună în care trebuia să scriu, aşa că m-am dus la mama, în garsoniera ei mică, scriam noaptea în timp ce ea dormea în partea cealaltă a camerei, iar ziua dormeam în hol, când ea era la serviciu. Apoi luam cina împreună, discutam sau ne uitam la televizor până când ea se culca şi începea schimbul meu de noapte. După două săptămâni ea m-a dus la Sørbøvåg, acolo aveam mai mult loc, şi m-am cufundat în viaţa care se desfăşura acolo, atât de infinit de departe de viaţa pe care o duceam în Bergen, dar nu fără a avea conştiinţa încărcată, fiindcă ceea ce făceam, latura înjositoare a traiului meu era mult mai evidentă când eram înconjurat de fragilitate şi boală, dar şi de poftă de viaţă şi de afecţiune.

După Crăciun, Yngve s-a mutat pe Fjellsiden, deoarece fosta lui locuinţă fusese scoasă la vânzare. Noul apartament era într-o vilă mare, superbă; mă duceam deseori acolo, era unul dintre puţinele locuri unde mă puteam duce. Stătea încă cu trei oameni, cu unul dintre ei, Per Roger, am discutat puţin, era interesat de literatură şi scria şi el, dar, de vreme ce era în cercul lui Yngve, aveam un asemenea complex de inferioritate, încât abia răspundeam când mă întreba ceva, şi acolo au rămas lucrurile cu el.

La Academie a început un curs de eseuri, eu am scris despre *Stăpânul inelelor* de Tolkien, una dintre cărţile care chiar mă pasionau, pe lângă *Dracula* de Bram Stoker, şi, cu toate că nu era genul de literatură pe care o preferau profesorii şi pe care ne-o predau, Fosse m-a lăudat, mi-a zis că limbajul era închegat şi precis, argumentele bune şi interesante, că în mod clar aveam talent pentru nonficţiune. Lauda era cu două tăişuri: însemna asta că viitorul meu se lega de literatura despre literatură şi nu de literatura propriu-zisă?

Øystein Lønn a venit şi el de mai multe ori, ideea era să-i dăm ce scriseserăm, dar eu nu voiam, nu mai suportam o

nouă rundă de umiliri la curs, aşa că m-am dus să vorbesc cu el când era singur, la hotel, cu textul meu în mână. La începutul cursului spusese că ne stătea la dispoziţie de dimineaţa până seara şi că era suficient să mergem la el dacă voiam să discutăm despre ceva. Aşa că mi-am târât picioarele în jos pe deal într-o seară pe la şapte, felinarele se legănau în vânt deasupra mea, în jurul meu ploaia cădea peste ziduri şi acoperişuri. Cerul era de nesecat, plouase în fiecare zi de la începutul lui septembrie, cu excepţia câtorva ore nu văzusem soarele de aproape opt luni. Străzile erau aproape goale, şi cei care le traversau o făceau repede, aproape lipiţi de ziduri, aici în Bergen era important să ajungi cât se poate de repede din punctul A în punctul B. Lacul de la Vågen strălucea acolo unde se oglindeau în el clădirile de lângă chei, un feribot s-a apropiat încet şi a tras la ţărm. Când am trecut pe lângă terminalul de feriboturi, se lăsase în jos pasarela de îmbarcare şi oamenii coborau, majoritatea intrând în taxi-urile care aşteptau.

Lønn era cazat la Hotel Neptun, după colţ, am intrat înăuntru, am aflat numărul camerei de la recepţie, am urcat şi am bătut la uşă.

Lønn, un bărbat solid cu pumni mari şi faţa lată, m-a privit mirat.

— Aţi spus că putem veni dacă avem întrebări, i-am zis. Aşa că am luat cu mine un text şi mă întrebam dacă aţi putea să vă uitaţi puţin peste el.

— Da, sigur că pot. Intră!

Camera era întunecoasă, aprinsese doar cele două veioze de pe fiecare parte a patului, iar covorul, care era roşu şi se întindea din perete în perete, parcă absorbea toată lumina.

— Ia loc, m-a îndemnat. La ce voiai să mă uit? Se poate şi mâine, nu?

— E scurt, am zis. Un pic peste o pagină.

— Să-l văd atunci.

I-am întins textul, el şi-a pus o pereche de ochelari pe nas şi a început să citească.

M-am uitat discret în jur. Era o povestire despre nişte băieţi care se căţărau pe cablurile de oţel ale unui pod, ningea tare, amândoi dispăreau în ceaţă, unul din ei sărise.

Reieşea că asta se întâmpla regulat, că un puşti trebuia să-şi afle moartea acolo. Povestirea era inspirată din scrierile lui Julio Cortázar.

— Mhm, a zis Lønn dându-şi jos ochelarii, strângându-i şi punându-i în buzunarul de la cămaşă. E o povestioară frumoasă. Scurtă şi precis relatată. Altfel, nu mai e mult de zis despre ea, nu?

— Nu, nu e. V-a plăcut?

— Da, mi-a plăcut mult.

S-a ridicat. M-am ridicat şi eu. Mi-a întins textul.

— Succes.

— Mulţumesc, am spus.

Când a închis uşa după mine, am luat-o pe coridor simţind nevoia să urlu de cât de prost fusesem, ce căutam acolo? La ce mă aşteptasem? Să spună că de fapt era genială? Să mă recomande la editura care-l publica?

Nu, nu că eram genial, nu credeam asta, dar că se va interesa de mine şi poate va vorbi cu cineva de la editură, mă gândisem că era o posibilitate. Se mai întâmpla asta, editurile erau interesate de studenţii de la Academia de Scriere Creativă, era un lucru ştiut. De ce nu şi de mine?

Când Lønn şi-a încheiat cursul, a spus câteva propoziţii bine-alese despre fiecare student şi despre diferitele proiecte literare ale fiecăruia, atât cât putuse să le cunoască. I-a lăudat pe toţi, în afară de mine, despre care n-a pomenit un cuvânt.

Am plecat furios şi amărât de-acolo.

Într-adevăr, nu-i dădusem o lucrare, la fel ca ceilalţi, dar *citise* unul din textele mele. De ce să ascundă asta? Dacă i se păruse aşa de prost scris, nu putea măcar să spună asta?

După aceea m-am ţinut departe de Academie câteva săptămâni. Chiulisem deja în toamnă şi am făcut-o din ce în ce mai des după Crăciun, nu exista obligaţia de a lua parte la cursuri, depindea de noi şi, atât timp cât aveam impresia că cineva îmi vâra capul în toaletă de fiecare dată când mă duceam, nu aveam nici un motiv să mă duc la toate cursurile, m-am gândit, mai bine să stau acasă să scriu, doar aşa spusesem când am dat admitere, că şcoala o să-

mi ofere posibilitatea să-mi dedic tot timpul scrisului un an de zile.

Prin urmare, în primăvara aceea eram mai mult acasă decât la şcoală şi, după povestea cu Lønn, aproape că nu m-am mai dus deloc. Nici nu scriam, totul mi se părea fără sens, în afară de ieşitul în oraş, care continua în direcţia pe care mi-o doream, viaţa urbană decadentă şi boemă, scriitorul care se face praf şi pulbere cu ochii larg deschişi şi o sticlă pe masă. Încălcându-mi regula, am ieşit singur la băute într-o seară, am stat la Fekterloftet cu o carafă de vin alb în faţă. Fekterloftet era vestit pentru fetele care lucrau acolo, erau frumoase, toate una şi una. De asta alesesem tocmai locul ăla când am ieşit prima dată singur, mă gândeam c-aş putea să intru în vorbă cu vreuna dintre ele, dar n-a mers, le interesa servitul, altceva mai nimic, aşa că, după ce am băut a doua carafă de vin, m-am dus la Café Opera, unde am stat la bar până la închidere, fără să apară vreo figură cunoscută, după care m-am dus spre casă. M-am trezit când mă scutura cineva, am deschis ochii, eram întins undeva într-un hol, pe jos, m-am ridicat, era Jon Olav. Mă prăbuşisem în faţa uşii lui. Buzunarele pelerinei de ploaie erau doldora de pietricele. Mi-am dat seama că le adunasem ca să le arunc în fereastra lui. Apoi venise probabil cineva care locuia acolo şi intrasem şi eu după el. Jon Olav a râs de mine, şi eu, care-mi simţeam corpul tânjind după somn, m-am dus acasă. Peste vreo două zile am coborât dimineaţa la Café Opera, nu mai suportam să merg la Academie şi nici să stau acasă, aşa că m-am hotărât să merg până acolo, să-mi cumpăr o sticlă de vin şi să văd ce se întâmplă. Era un sentiment plăcut să te îmbeţi în miezul zilei, era o libertate mare în asta, dintr-odată ziua se deschidea şi mă îmbia cu alte posibilităţi, acum că nu mă sinchiseam de nimic. Chiar şi mersul pe stradă ca să cumpăr nişte ziare de la chioşc era o experienţă aparte când erai beat. Parcă se deschisese un hău în lume, toate lucrurile obişnuite – rafturile cu gumă de mestecat, pastile, ciocolată – aveau ceva neplăcut când le vedeai beat în mijlocul zilei. Ca să nu mai vorbesc de articolele pe care le citeam stând la masa de la fereastră câteva minute mai târziu. Ceva crud şi îngrozitor se asocia tuturor lucrurilor, şi

mai era şi faptul că simţeam totul într-un mod violent, aproape triumfător. Ce naiba, eram cineva, vedeam ceva ce nimeni nu mai vedea, mă uitam drept în hăul lumii.

Am stat şi-am băut câteva ore, pe la cinci am mâncat, apoi am intrat într-o librărie şi mi-am cumpărat un roman de Jayne Anne Phillips, pe care am încercat să-l citesc în orele următoare, fără să reuşesc, nu mai puteam să mă concentrez mai mult de câteva minute la rând, fiecare frază mă umplea de tot felul de senzaţii. „Şi eu pot scrie aşa", mă gândeam. „Nu, mai bine. Mult, mult mai bine."

Am început să moţăi, am închis puţin ochii şi, preţ de câteva clipe, m-am pierdut, o zdruncinătură m-a făcut să-mi revin, cât timp fusesem absent? În jurul meu se tot umplea localul. Dintr-odată Per Roger s-a ivit în faţa mea.

— Salut, Karl Ove. Ai venit singur?

Nu vedeam vreun rost să neg, aşa că am încuviinţat din cap.

— Hai la noi la masă, atunci! Stăm în partea cealaltă.

M-am uitat îndelung la el. Oare ce spunea?

— Cât ai băut, de fapt? m-a întrebat Per Roger râzând. Vii? Sunt şi fete!

M-am ridicat şi l-am urmat la masa lui, m-am aşezat pe un scaun, am dat din cap către ceilalţi. Erau cinci. Cel mai de aproape de mine avea părul până la umeri, era blond şi avea ochelari, favoriţi şi un tricou cu imaginea unui craniu, cu un şarpe şi un pumnal, pe sub o geacă din piele de capră, alb-cenuşie. Tipul de lângă el avea păr lung, brunet, şi ochi lenevoşi. Apoi mai era o fată, poate cu vreo doi ani mai mare decât mine, de pe care ultimul de la masă, un tip arătos cu părul scurt, închis la culoare, cu o privire vicleană, nu-şi putea lua ochii.

— El e Karl Ove, m-a prezentat Per Roger.

— Te-am mai văzut, a zis blondul. Eşti student, nu?

— Merg la Academia de Scriere Creativă, i-am răspuns.

— Nu mai spune. Atunci nu vorbeşti cu omul potrivit. Dacă e ceva ce nu am, acel lucru e cultura! Mă numesc Gaute, apropo.

Era din Bergen, şi prietenul lui era din Bergen, în vreme ce brunetul viclean era din Odda. Fata era din Østland. Gaute şi Per Roger discutau şi râdeau întruna, ceilalţi nu

spuneau cine ştie ce, râdeau câte-un pic la cele spuse de Gaute, dar parcă erau în altă parte. Luam o înghiţitură şi mă uitam pe fereastră la asfaltul uscat, care reflecta lumina de la stâlpii stradali. Un tip scund, de vreo douăzeci şi cinci de ani, cu o cămaşă albă pe el, s-a aşezat la masă. Ochii îi erau albaştri şi glaciali, plictisiţi.

Gaute s-a uitat la mine.

— Ştii cum se numeşte carnea din jurul pizdei?

— Nu.

— Femeie.

El a râs, am râs şi eu, apoi am ciocnit paharele. Încet-încet am intrat într-o nouă fază a beţiei, care se tot accentua, era minunat, nu-mi mai păsa de nimic. Râdeam puţin, mai spuneam ceva, mergeam la bar şi aduceam alte beri după ce se goleau paharele.

Nu trebuia să stai mult cu Gaute ca să înţelegi că dispreţuia din tot sufletul tot ce mirosea a putere şi *establishment*, da, că de fapt ura toate astea. Întâlnisem multe persoane care aveau atitudini antiburgheze, dar erau studenţi şi făceau parte din sistem, tipul ăsta părea însă să-şi fi asumat consecinţele, era complet în afara sistemului, mai şi glumea şi râdea legat de orice, ploua cu glume despre evrei şi negri, atât de mult am râs la ele că de-abia mă mai puteam opri. Când s-a închis Café Opera, ne-a propus să mergem la el acasă, să ascultăm nişte discuri şi să fumăm, ne-am târşâit picioarele până afară, am luat un taxi şi ne-am dus la apartamentul lui, care s-a dovedit că era în Nordnes.

Când am coborât din taxi şi am intrat în casa scării, Per Roger mi-a zis că ei beau deja de o jumătate de an şi că se gândiseră s-o ţină tot aşa. Eu am spus că mă vedeam făcând acelaşi lucru, iar el a zis că trebuia doar să stau prin preajma lor.

— E apartamentul mamei, ne-a spus Gaute invitându-ne înăuntru. De aceea e aşa de frumos aici. Îmi cer scuze. Ha-ha-ha! Dar nu vreau să aud strigăte, avem şi vecini aici.

— Să fim serioşi, Gaute, a zis Per Roger. Dacă vreau să strig, strig.

Gaute n-a răspuns, a luat un disc, eu m-am aşezat la masă. Muzica pe care o pusese era sumbră şi zgomotoasă.

Celălalt tip cu plete, al cărui nume nu mi-l aminteam, şi-a luat un morcov enorm din frigider şi, trântindu-se pe jos, cu spatele la perete, a început să-l scobească.

— Ce faci acolo? l-am întrebat.

Nu mi-a răspuns.

— Face o pipă, mi-a explicat Gaute. E din Åsane, e plin de terchea-berchea pe-acolo şi asta fac ei. Tu nu eşti genul Lords of the New Church, nu-i aşa?

Am scuturat din cap.

— Pop şi indie, am spus.

— Pop şi indie, a repetat el clătinând din cap. Nu mai putem aştepta după pipă. Nu ai cumva nişte tutun?

— Ba da.

— Ce-aţi spune dacă am pune nişte *horse* [heroină] pe masă? a întrebat el cu o privire glacială.

— Un cal pe masă? a zis Gaute râzând. Care-i faza cu asta?

— Ai ceva de băut? am vrut să ştiu.

— Poate mai este vreun strop pe undeva, habar n-am. Uită-te acolo dacă vrei, a spus el arătând din cap spre bucătărie. Eu mi-aş aprinde o ţigară.

S-a uitat la tipul din Odda.

— Ziceai că ai nişte treabă din aia la tine, nu?

Tipul din Odda a încuviinţat din cap, a scos un bulgăre de haşiş împachetat în staniol şi un pachet cu foi mari Rizla şi i l-a întins lui Gaute. El a încălzit bulgărele, eu am pus tutunul în hârtie, am scos firele cele mai lungi şi am trecut bricheta pe deasupra de câteva ori, aşa cum îi văzusem pe alţii făcând, i-am dat-o, el a amestecat haşişul cu tutun, a rulat hârtia, a lins-o ca să se lipească şi mi-a întins cuiul.

Am fumat jumătate din el, m-am ridicat şi m-am dus la baie, mă simţeam de parcă mi se făcuse praf mintea, toate gândurile mi-erau împrăştiate, câteva aici, câteva dincolo, şi tot mormăiam în timp ce mă pişam.

Când m-am întors, Gaute şi Per Roger discutau cu voce tare, aproape că strigau, un ghiveci de bancuri cu evrei, jocuri de cuvinte şi răutăţi. Cel cu privirea şireată nu era de văzut nicăieri. Tipul din Odda o ţinea pe fată-n poală şi se sărutau. Terchea-berchea cel pletos umplea pipa din morcov cu tutun. Am alunecat de-a lungul peretelui până

jos, pe podea. În jurul mesei se dezbăteau cele mai brutale moduri în care te puteai sinucide. Gaute s-a aplecat şi mi-a întins cuiul. Am tras o dată adânc.

— Dă-l încoace, mi-a zis Gaute rânjind cu subînţeles. I-am întins cuiul, a tras şi el o dată şi a ţinut obrajii umflaţi o bucată bună de timp, înainte să dea fumul afară şi să-i treacă ţigara lui Per Roger.

— Ai nimerit într-un cuib de vipere sinucigaşe, m-a informat râzând acesta din urmă. O să bem până nu mai putem şi-apoi o să ne omorâm. Ăsta e planul. Te bagi şi tu?

— Da, am zis. În orice caz, la partea cu băutul.

— Nu merge una fără alta, a spus voios Gaute. Dar trebuie s-o facem pe rând. Aşa, cei care rămân pot să vândă părul şi plombele de aur şi să mai reziste câteva zile. Ha-ha-ha!

Per Roger a râs în timp ce se holba la mine.

Apoi a început să recite:

Unduieşte-te cu şarpele
în mişcări alunecoase
înspre sălaşul şarpelui

— Ce e asta? l-am întrebat. *Håvamål,* sau ce?

— Nu. E o poezie pe care am scris-o.

— Tu ai scris-o? E foarte bună.

— Ştim cu toţii la al cui şarpe te gândeşti! a spus Gaute. Ştim şi unde merge! „În mişcări alunecoase”, parcă eşti tu!

Per Roger a râs la vorbele lui Gaute, dar mă fixa cu o privire serioasă. M-am uitat în pământ.

Tipul din Odda şi fata s-au ridicat şi au plecat fără să mă deranjez să văd unde. Am dispărut, iar când am deschis iarăşi ochii nu mai era nimeni în cameră în afară de tipul cu morcovul, care dormea pe podea. Am ieşit afară. Întunericul era dens, străzile, goale. N-aveam idee cât era ceasul, mergeam doar înainte, de-abia prezent în mine însumi. S-a auzit o maşină în spatele meu, era un taxi, i-am făcut semn cu mâna, s-a oprit, m-am vârât înăuntru, am bolborosit adresa şi, când maşina a accelerat pe strada pietruită, am avut impresia că decolam, că pluteam ca un balon deasupra banchetei din spate. O, trebuia să controlez senzaţia aceea, nu puteam să-mi iau zborul acolo, în taxi, dar nu reuşeam, nu mă puteam opri, am plutit ca un balon

sub plafonul maşinii tot drumul spre casă. Ajuns în garsonieră, m-am dezbrăcat, m-am dus la culcare şi am adormit ca un bolovan. Când m-am trezit, era beznă afară. M-am uitat la ceas. Era cinci.

Cinci după-amiază sau cinci dimineaţă?

Era după-amiază, nu?

M-am aplecat să mă uit pe fereastră. Doi copii în pelerine de ploaie băteau mingea în parcul de vizavi. După-amiază, da. Am coborât la subsol şi am făcut un duş, apoi, flămând ca un lup, mi-am făcut ochiuri din toate ouăle pe care le aveam, le-am pus pe şase felii de pâine şi le-am înfulecat. A urmat un litru de lapte cu cacao Nesquick.

Mă simţeam de parcă aş fi văzut porţile iadului deschizându-se.

Am scris toată noaptea în timp ce ploaia se izbea de geamul din spatele meu şi câte-un rătăcitor nocturn, mort de beat, trecea pe-afară pe strada goală. Dimineaţă, când casa s-a umplut de zgomotele locatarilor care-şi începeau ziua, m-am dus din nou la culcare, iar pe la unu m-am trezit dintr-un vis în care murisem. Mi se întâmpla tot mai des, şi mi-era mai frică în visele alea decât îmi fusese vreodată când eram treaz. De obicei cădeam de la înălţime, dar se întâmpla şi să mă înec. Parcă eram complet treaz şi conştient, ca şi cum situaţia ar fi fost reală. „Acum o să mor”, mă gândeam.

M-am îmbrăcat, am dat gata câteva felii de pâine cu unt şi am mers la Yngve.

Am sunat la uşă, mi-a deschis una dintre fete.

— Salut, Yngve e în oraş. Vrei să intri să-l aştepţi?

— Cum să nu, i-am zis. Dar Per Roger, el e acasă?

— Nu. Lipseşte deja de câteva zile. Cred că o duce tot într-un bairam.

N-am zis nimic despre faptul că băusem cu el în noaptea aceea, n-aveam chef de vorbă.

— Te descurci, nu-i aşa? m-a întrebat, iar când am dat din cap a dispărut în camera ei.

M-am cufundat în canapea, am luat una dintre revistele de pe masă şi am început s-o frunzăresc.

După o vreme m-am dus la fereastră şi m-am uitat la acel ocean cenuşiu care era cerul şi la acoperişurile roşii şi

zidurile albe lipite unele de altele spre centrul oraşului. Cine ştie, putea să se întoarcă şi a doua zi.

Fata a apărut iar, s-a strecurat în bucătărie, apoi şi-a scos capul pe uşă şi m-a întrebat dacă voiam o cană de ceai.

— Nu, mulţumesc, am zis. Apropo, oare nu ştii unde *s-a dus* Yngve?

— N-am idee. Cred că la Ingvild.

— Are sens, da. Da, atunci poate să dureze destul de mult.

Consecinţa naturală a răspunsului ei era că trebuia să plec. Dar nu voiam. „Îi mai dau încă o jumătate de oră", m-am gândit pe când intram în camera lui. Era parte a apartamentului pe care-l împărţea cu alţii şi nu era spaţiul lui personal, cum ar fi fost dormitorul lui într-un apartament obişnuit, dar tot simţeam o uşoară jenă că mă aflam acolo. Mirosea la fel ca în apartamentul din Solheimsviken şi lucrurile erau tot aceleaşi, până la cuvertura albă de la Ikea de pe pat. Am trecut prin colecţia lui de discuri, m-am gândit dacă să pun un disc în timp ce-l aşteptam, dar asta însemna să-mi arog prea multe drepturi, să stau în camera lui şi să-i ascult discurile în timp ce-l aşteptam, nu se făcea aşa ceva.

Poate că era momentul să mă duc acasă.

M-am ridicat şi am ieşit în hol. Când m-am aplecat să-mi leg şireturile, s-a deschis uşa, şi Yngve s-a ivit înaintea mea cu umbrela picurând într-o mână şi cu o plasă de la magazinul Mekka în cealaltă.

— Pleci? m-a întrebat el.

— Nu, acuma nu, i-am spus. Nu ştiam că ajungi aşa de repede.

Şi-a dus cumpărăturile în bucătărie, eu m-am aşezat în camera de zi.

— Îmi fac o omletă, a strigat el dinăuntru. Vrei şi tu?

— Da, am strigat la rândul meu.

Am mâncat fără să ne spunem nimic, el stătea cu telecomanda în faţă şi verifica pe teletext paginile de sport. După aceea a făcut nişte cafea, a venit şi fata, Yngve a făcut o glumă, ea a râs, eu mi-am aprins o ţigară gândindu-mă că trebuia să mă duc, dar era mai bine să stau acolo decât să stau acasă.

— Apropo, am terminat muzica pentru versurile tale, mi-a spus el. Vrei să auzi cum sună?

L-am urmat în cameră. Şi-a pus breteaua chitarei pe umăr, a pornit amplificatorul, a reglat cutia de rezonanţă, a scos câteva acorduri.

— Eşti gata?

Am încuviinţat din cap şi el a început să cânte, oarecum jenat. Nu se descurca prea bine, dar nu asta era problema, voiam numai să aud cum suna melodia; cu toate astea, nu puteam să mă uit la el cum cânta, cu capul uşor aplecat şi cu chitara atârnându-i pe şolduri. Însă era antrenant, o melodie pop simplă şi reuşită.

I-am spus-o şi lui. Şi-a ridicat chitara peste cap şi a pus-o pe stativ.

— Am nevoie de mai multe piese, mi-a zis. Nu poţi să scrii rapid câteva?

— O să încerc.

Ne-am dus din nou în camera de zi. El mi-a spus că mergea la o petrecere a doua zi, la un coleg de la facultate, undeva în afara oraşului.

— Ai chef să vii şi tu?

— Poate, am zis. Vine şi Ingvild?

— Aşa cred, da.

Mă întâlnisem cu ei de vreo două—trei ori. Fusese ciudat, dar mersese bine, ne-am prefăcut cu toţii că nu se întâmplase nimic şi, cum nu mai credeam că mai exista vreo şansă să fim împreună, nici nu-mi mai băteam capul să găsesc un subiect interesant de discuţie. O dată rămăseserăm singuri la aceeaşi masă la Café Opera, conversaţia se desfăşurase fără probleme, natural, ea mi-a povestit despre tatăl ei şi relaţia pe care o avea cu el, am ascultat-o, apoi a vorbit despre anii de liceu, eu i-am povestit puţin despre ai mei, ea a râs în felul ei caracteristic, când ochii parcă îi izbucneau în hohote de râs. Toate sentimentele mele erau intacte, tot pe ea o doream, tot după ea tânjeam, dar acum că era imposibil, acum că exista un obstacol de netrecut între noi, nu-mi mai era frică să vorbesc cu ea. Şi, dacă la începutul relaţiei lor mă ferisem de ei ca de ciumă, nu voiam să-i văd deloc, iar la un moment dat începusem totuşi să mă văd cu Yngve,

refuzând în continuare orice contact cu ea, acum situaţia se întorsese cu o sută optzeci de grade: voiam ca ea să fie acolo sau să vină atunci când eram cu Yngve. Voiam doar s-o văd, doar să fiu în aceeaşi cameră cu ea, să mă bucur de asta.

Am stat toată noaptea şi-am scris versuri pentru Yngve. Mi se părea amuzant, era ceva complet diferit de textele scrise pentru Academia de Scriere Creativă, aici trebuia să scrii nişte fraze care să sune bine şi să găseşti ceva care să rimeze cu ele. Nu erau despre ceva anume, nu aveau vreo temă, nici nu trebuiau să se termine într-un anume fel şi-mi pria să le scriu. Era ca un rebus.

Pe la trei dimineaţa aveam unul gata.

Plutind peste gânduri
Mor în vis
Nopţi în albastru
Nu pot uita
Ştiu că-s terminat
Urlând la lună
Ne-ntindem pe jos
Nu cunoaştem graniţe
O luăm din loc
Ştiu că se poate
Ştiu că puteţi
Ştiu că se poate
Plutind peste gânduri
Tu mergi mai departe.
Ia-mă cu tine
Nu cunoaştem graniţe
O luăm din loc
Mor în vis
Nopţi în albastru
Nu pot înţelege
Toate trenurile-au plecat
Ştiu că se poate
Ştiu că puteţi
Ştiu că se poate
Plutind peste gânduri

Când am ajuns la Yngve în seara următoare, Ingvild era acolo. În loc să scot textul din buzunarul interior al sacoului,

m-am aşezat cu o bere în mână şi am întrebat-o pe un ton indiferent cum îi mergea. Purta puloverul alb cu dungi albastre şi o pereche de blugi. Era în acelaşi timp şi familiară şi nefamiliară cu lucrurile din jurul ei şi mă întrebam dacă era mereu aşa, parcă împărţită, întotdeauna cu un ochi întors spre sine, ori poate era aşa doar acolo, la Yngve. Stăteau amândoi pe canapea, dar nu unul lângă altul. Nici nu se atinseseră de când sosisem eu. Să fi fost din cauza mea? O făceau pentru mine? Sau aşa se comportau tot timpul?

Ea a spus că totul era OK şi că se înţelegea bine cu colegii din locuinţa socială de pe Nygårdsgaten. Imobilul exista încă din anii şaizeci, Kjartan Fløgstad stătuse cândva acolo. Acum împărţea apartamentul cu unul dintre cunoscuţii lui Yngve, Frank din Arendal, un ins ciudat, în opinia ei, cu Atle din Kristiansand, plus încă două fete.

După o vreme s-a ridicat să facă duş, şi am profitat de ocazie ca să-i arăt textul lui Yngve. Şi-a aruncat o privire pe el şi, spunându-mi că era bun, l-a vârât în buzunarul din spate al pantalonilor.

Ingvild a intrat în cameră cu un prosop mare în jurul corpului.

M-am uitat în altă parte.

— Trebuie să plecăm acum, i-a zis Yngve. Grăbeşte-te.

— Da, da, a spus Ingvild.

Am mai băut o bere, apoi el s-a ridicat şi-a început să se îmbrace. A deschis uşa dormitorului, unde Ingvild îşi usca părul cu foehnul.

— Mergem acum. Haide.

— Stai numai să-mi termin de uscat părul, a spus ea din cameră.

— N-ai putut s-o faci mai devreme? s-a burzuluit Yngve. Ştiai că trebuia să plecăm repede.

A închis apoi uşa.

— Bine că măcar n-am comandat un taxi, a spus el fără să se uite la mine.

— Aşa-i, am zis.

A urmat o pauză. Fata care locuia acolo s-a dus în camera de zi şi a pornit televizorul.

La petrecere, unde erau o mulţime de studenţi de la media şi o gaşcă de studenţi de la muzică, eu eram ca de obicei fratele mai mic al lui Yngve şi nimic mai mult. Fetelor li se părea comic că semănam aşa de mult, eu n-am spus nimic până în momentul în care cineva a pus un disc cu muzică clasică şi ne-a întrebat ce era şi nici unul dintre studenţii de la media n-a ştiut răspunsul, iar eu am zis, cu faţa pe jumătate întoarsă şi foarte jenat, că era Ceaikovski. Şi asta era. Yngve m-a privit cu ochi miraţi. „De unde ştii *tu* asta?” „Am nimerit-o”, i-am spus, şi aşa era, aveam un singur disc de Ceaikovski şi era fix ăla.

Ingvild a luat devreme un taxi spre casă, Yngve a mai rămas; mă durea să văd că nu o aprecia mai mult, că se bucura că pleacă. În locul lui, aş fi purtat-o pe braţe. Aş fi venerat-o. I-aş fi dat tot ce aveam. Yngve nu aşa proceda. Măcar îi păsa cât de cât de ea?

Mai mult ca sigur. Dar el era mai în vârstă, mai experimentat, un alt soi de flacără ardea în el, nu cea slabă şi naivă din mine. Şi-am mai văzut că o lăsa să se desfăşoare într-o zonă mai amplă decât aceea pe care o ocupa în mod normal, eu n-aş fi putut niciodată să-i ofer asta, fiindcă noi ne găseam în aceeaşi zonă, ea şi cu mine, a incertitudinii şi a ezitării, a mersului pe bâjbâite. Ea avea nevoie de Yngve la fel de mult cum aveam eu.

După ce-am trecut prin diferiţi dramaturgi şi diferite tradiţii teatrale la Academie, ideea era, ca de obicei, să scriem ceva în genul respectiv. Am amânat s-o fac până în ultima seară, când mi-am târât picioarele până la Verftet cu gândul de a-mi petrece acolo toată noaptea. Ni se dăduse ocazia să folosim biroul dacă aveam nevoie de un loc liniştit în care să scriem după-masa sau seara, luasem cheile şi profitasem de această ofertă de câteva ori, îmi plăcea ideea de a fi singur într-o cameră comună, poate fiindcă nimic de acolo nu-mi amintea de mine însumi, nu ştiam exact de ce, pur şi simplu aşa era, şi aşa stăteau lucrurile şi-n seara asta când am deschis uşa, am străbătut holul gol, am urcat scările şi am intrat în sala de la etaj.

Ceilalţi îşi predaseră deja lucrările, teancurile lor erau deja copiate pe masa din camera de alături. Am adus o maşină de scris, am pus de cafea, m-am holbat la reflexia

încăperii în geamurile negre, parcă extrasă din valurile unduitoare. Era ora nouă, mă gândisem să stau acolo până terminam, chiar dacă ar fi durat toată noaptea.

Habar n-aveam ce să scriu.

Cafeaua era gata, am băut o ceaşcă, am fumat o ţigară, m-am uitat lung la imaginea mea proiectată pe geam. M-am răsucit spre raftul de cărţi. Ar fi fost imposibil să aibă pe-acolo un album de fotografii cu femei îmbrăcate sumar sau goale, nu...?

Aveau o carte de istoria artei. Am luat-o şi am răsfoit-o puţin. Unele dintre picturile din secolele XVII—XVIII reprezentau femei goale. Poate era ceva acolo care să mă ajute?

Albumul era prea mare ca să-l vâr în pantaloni. Şi nu voiam să plec cu el sub braţ, fiindcă, deşi erau mici şanse să vină cineva la ora asta, nu era imposibil, şi cum să explic asta, faptul că luam cu mine la toaletă o carte despre istoria artei?

Am pus-o într-o pungă de plastic, am coborât scara în spirală şi am intrat la toaletă. Un tablou de Rafael mi-a sărit imediat în ochi, două femei în faţa unei fântâni, una goală, cealaltă îmbrăcată, cea goală era izbitor de frumoasă, se uita enigmatic într-o parte, sânii mici, fermi, o fâşie de material îi acoperea părţile intime, dar coapsele îi erau vizibile şi de la asta mi s-a sculat, am răsfoit mai departe, m-am uitat o clipă la un tablou de Rubens, „Răpirea fiicelor lui Leucip” (1618), una din cele două femei goale era genul de roşcată palidă cu pistrui, cu bărbie mică şi trupul durduliu, apoi mai erau „Naşterea lui Venus” al lui Botticelli (1485), în care apărea un sân gol, şi „Venus din Urbino” al lui Tiţian (1538), în care femeia din planul apropiat îşi ţinea o mână între coapse în timp ce se uita drept la privitor cu o privire încurajatoare şi sigură pe sine. I-am studiat îndelung sânii goi, şoldurile largi şi picioarele mici, dar mai erau imagini şi am răsfoit mai departe, până la tabloul lui Bartolomeu Spranger, „Vulcan şi Maia” (1590), în care femeia, înconjurând cu braţele un bărbat puternic, cu barbă, îşi împinge şoldurile înainte cu o privire senzuală în ochi. Pielea îi era toată albă, sânii fermi, faţa aproape de copil. Ea era ce-mi trebuia. Următorul tablou era „Moartea

lui Sardanapal” (1827) al lui Delacroix, în care femeia din planul apropiat stătea cu spatele, un sân îi era evidenţiat cu dibăcie, fiindcă avea o sabie la gât, şi tot spatele ei desăvârşit era vizibil. În tot acest timp în care dădeam paginile înainte şi-napoi încercând să mă decid, mă masturbam uşor, grijuliu să nu-mi dau drumul. Poate Delacroix? Nu, la naiba, Ingres! „Odalisca şi sclava” (1842), în care ea stă întinsă cu mâinile sub cap şi se văd numai forme minunate, sau, da, bineînţeles, „Baia turcească” (1862). Acolo erau doar femei goale. Stăteau în toate poziţiile imaginabile şi erau de toate felurile: reci, pasionale, pe jumătate acoperite, complet expuse. Doar piele şi carne şi forme femeieşti cât vedeai cu ochii. Dar care dintre ele, o, care dintre ele? Cea cu faţa rotundă şi buzele deschise? Îmi plăceau la nebunie chipurile cu guri care nu erau închise chiar de tot şi dinţii erau întotdeauna vizibili. Sau cea blondă din spate, cu privirea arogantă? Cea cu sânii mici care îşi priveşte mâna? Sau ea, o da, cea care stă rezemată cu mâinile la spate şi cu ochii închişi în extaz, ea trebuia să fie!

După aceea am stat în linişte o clipă ca să mă asigur că nu era cineva pe holul de afară, apoi am urcat, am pus cartea la loc pe raft, mi-am turnat o ceaşcă de cafea, mi-am aprins o ţigară şi am început să mă holbez la foaia goală.

Nu-mi veni nimic în minte. Habar n-aveam ce să scriu.

Am dat o tură pe-acolo, m-am uitat puţin prin cărţi, am intrat în camera cu copiatorul, am trecut în revistă lucrările celorlalţi. Erau aşa cum mă aşteptasem, fiecare scrisese în deplină consonanţă cu stilul propriu. Pe majoritatea le-am frunzărit numai, dar pe a Petrei am luat-o şi am citit-o cu atenţie. Era un fel de comedie absurdă, aproape suprarealistă, în care oamenii făceau tot felul de lucruri fără vreun motiv anume, ritmul era galopant, sensul parcă lipsea cu desăvârşire, senzaţia principală pe care ţi-o dădea era de haos şi hazard.

Şi eu puteam să scriu aşa ceva, nu?

M-am apucat de treabă şi am scris repede, scenele se aşterneau pe hârtie una după alta, ca o prelungire a ceea ce citisem. Personajele poate că semănau puţin şi se comportau tot fără sens şi într-un mod neaşteptat, însă nu erau

identice cu ale Petrei, făceau până la urmă *altceva,* şi am fost mulţumit când pe la trei aveam deja o primă ciornă. Am finisat-o, am mai scris-o o dată şi pe la opt dimineaţa eram gata, puteam deci să copiez textul în zece exemplare şi să le pun într-un teanc lângă celelalte. Când a venit primul student, la zece fără un sfert, dormeam pe scaun.

Toată ziua ne-am ocupat cu analiza textelor. Am fost lăudat pentru al meu, cu toate că Hovland avea câteva remarci critice cu privire la calităţile lui dramatice, adică despre legătura dintre personaje şi scene, eu m-am apărat spunând că nu trebuia să fie vreo legătură, asta era şi ideea, iar el a clătinat din cap şi-a zis: „Chiar dacă e incoerent, are nevoie de coerenţă; regula generală pentru orice scriitură este că poţi scrie despre plictiseală, dar nu şi să plictiseşti”.

Petra se uitase la mine în timpul analizei, dar n-a zis nimic, nici chiar atunci când Hovland i-a cerut direct părerea, ea a spus că nu avea nici un comentariu. Abia când cursul s-a încheiat şi lumea se pregătea să-şi strângă lucrurile şi să se îmbrace, a venit la mine.

— Te-ai luat după textul meu.

— Nici vorbă, am zis.

— Ai fost aici azi-noapte, mi-ai citit textul şi apoi l-ai scris pe al tău. E plagiat clar.

— Nu, nu l-am citit deloc pe al tău. Cum m-aş fi putut lua după el dacă nu l-am citit?

— Crezi că sunt proastă, sau ce? Ai stat aici, l-ai citit şi ai scris o versiune a lui. Ai putea să recunoşti.

— Da, ar trebui să recunosc asta dacă ar fi ceva adevărat în spusele tale, dar nu este. Nu am *citit* textul tău. Şi nici nu m-am luat după el. Dacă seamănă în vreun fel, e complet întâmplător.

— Ha! a făcut ea ridicându-se ca să-şi pună apoi hârtiile şi cărţile în geanta neagră. Nu-mi pasă, poţi copia cât vrei ceea ce scriu, dar nu minţi, la naiba.

— Nu mint, am spus. Habar n-aveam despre ce e textul tău până nu te-am auzit citindu-l.

Şi-a dat ochii peste cap, şi-a pus geaca şi s-a îndreptat spre ieşire. Am aşteptat câteva minute, ca să mi se limpezească gândurile şi ca Petra să ajungă suficient de departe,

apoi am pornit spre casă. Recunoşteam situaţia, la fel se întâmplase pe vremea şcolii, o dată votasem pentru mine ca reprezentant în consiliul clasei, primisem doar un vot şi cineva m-a demascat întrebându-i pe toţi din clasă cum votaseră. Eu am negat, ei nu puteau dovedi nimic, am tot spus nu, nu e adevărat. În cazul ăsta nu *era* posibil să dovedeşti, nimeni altcineva nu ştia că-i citisem textul, trebuia doar să neg, Petra se făcea de râs. Dar nu mai aveam cine ştie ce chef să-mi arăt faţa pe-acolo, fiindcă deşi nimeni nu ştia ceva sigur, *eu* ştiam. În noaptea de dinainte mi se păruse de la sine înţeles şi normal, luasem numai câteva chestii de la ea, doar era voie, dar atât în timpul analizei, cât şi la schimbul de replici de după aceea lucrurile păreau altfel, plagiasem textul ei, şi ce deveneam atunci? Cum puteam ajunge atât de disperat nu numai ca să plagiez textul unui coleg, dar într-atât încât să mă conving că era creaţia mea?

Cândva copiasem o poezie în jurnal şi mă prefăcusem că eu o scrisesem. Aveam doisprezece ani şi, cu toate că era ciudat că puteam să mă amăgesc atât de mult, „tu ai scris asta, Karl Ove”, după ce o copiasem dintr-o carte, vârsta era o circumstanţă atenuantă. Dar acum aveam douăzeci de ani, eram matur, cum reuşisem să fac ceva atât de înjositor cu bună ştiinţă?

*

În săptămânile următoare am rămas acasă. Am scris la roman, n-ajungeam nicăieri cu el, dar era aproape gata şi era important să am ceva concret şi palpabil de arătat după anul ăsta.

Trimisesem un text pentru antologia *Signaler*, era cel pe care-l citise Øystein Lønn, şi într-o zi mi-a venit răspunsul. Speram din tot sufletul să văd o acceptare când am deschis plicul, dar ştiam ce veşti aducea, aşa că n-am fost deloc surprins să citesc:

Dragă Karl Ove Knausgård,

Îţi mulţumesc pentru contribuţia trimisă, pe care am citit-o cu interes, dar pe care nu o pot folosi, din păcate, în Signaler 89.

Cu cele mai bune gânduri,

Lars Saabye Christensen

M-a trecut un fior de entuziasm să văd semnătura lui Saabye Christensen acolo, asta însemna că el însuşi citise ceea ce scrisesem. Preţ de câteva minute mintea lui se umpluse cu gândurile care umblau printr-a mea!

XTC scosese albumul *Oranges and Lemons*, l-am ascultat întruna până când deLillos au scos albumul *Hjernen er alene* [*Creierul e singur*], şi din acel moment nu s-a mai auzit altceva de la pick-upul meu. Atmosfera era mai luminoasă şi ploile se mai răriseră. Senzaţia de primăvară, care fusese atât de puternică pe vremea copilăriei mele, invadându-mi toate simţurile şi înălţându-mi parcă şi trupul şi sufletul după greutatea şi întunericul iernii, m-a cuprins din nou. Scriam mai departe la roman, nu voiam să-l termin până când nu se încheia semestrul, dar plănuiam să predau ceea ce scrisesem până atunci ca lucrare de final la Academie. Era acelaşi roman cu care fusesem admis, însă nu se vedea nici o evoluţie, scriam la fel cum scrisesem şi înainte, pierdusem un an degeaba, singura diferenţă fiind aceea că atunci când intrasem mă credeam scriitor, în timp ce acum, când plecam de acolo, ştiam că nu eram.

Într-o seară, Yngve şi Asbjørn au apărut pe scări.

— Nu vii cu noi în oraş? m-a întrebat Asbjørn.

— Aş veni, i-am răspuns, dar n-am nici un ban.

— Te putem împrumuta, dacă vrei. Yngve suferă de inimă albastră, aşa că trebuie să bem cu el ca să-i treacă.

— S-a terminat cu Ingvild, mi-a spus Yngve cu un zâmbet.

— OK, am zis. Vin. Aşteptaţi un pic.

Mi-am luat geaca şi tutunul şi m-am dus cu ei în oraş. În următoarele trei zile a domnit confuzia, am băut zi şi noapte, am dormit la Asbjørn, ne-am îmbătat dimineaţa, am mâncat în oraş, am continuat să bem în garsoniera lui, am ieşit seara, am mers prin toate locurile rău famate, la Uglen sau la barul de la Rica, şi a fost minunat, nimic nu se compara cu senzaţia de beţie în zori, nimic nu se compara cu senzaţia de a trece beat prin Torgalmenningen şi Fisketorget în miezul zilei, era ca şi cum eu aveam dreptate şi toţi ceilalţi greşeau, ca şi cum eu eram liber şi toţi ceilalţi captivi în viaţa lor, şi, împreună cu Yngve şi Asbjørn, toate astea nu păreau grave, nici excesive, doar distractive. În ultima seară, despre care nu ştiam că urma să fie ultima,

aveam la noi spray-uri cu vopsea. La Hulen, unde am ajuns, era puţină lume, când am mers la toaletă am scris cu spray-ul un slogan în interiorul cabinei, imediat după aceea a venit cineva din personal cu o cârpă şi o găleată ca să şteargă totul, îndată ce a plecat am făcut-o din nou, am râs şi ne-am hotărât să mergem până la capăt, să vopsim cu spray, la scară mare, câteva clădiri din oraş, aşa că am mers la Møhlenpris, unde am scris cu litere cât mine de înalte *U2 STOPS ROCK 'N ROLL* de-a lungul unei clădiri înalte de cărămidă, fiindcă tocmai cântaseră pe un acoperiş de bloc, le ieşise nasol şi Bono formulase sloganul *U2 stops traffic*, care era şi mai nasol, Asbjørn a scris *RICKY NELSON RULES OK* pe zidul depoului de tramvaie, iar Yngve a scris *CAT, WE NEED YOU TO RAP* pe un alt zid; şi tot aşa pe drumul către apartamentul lui, unde am intrat să mai bem ceva. După o oră am căzut laţi. Când ne-am trezit, ni s-a făcut frică, deoarece toate indiciile duceau înspre noi: sloganele începeau din faţă de la Hulen şi continuau tot drumul până acolo, până la zidul de lângă uşă, pe care scria *YNGVE E AL NAIBII...* Nu era nevoie de multe investigaţii ca să-ţi dai seama unde stăteau vandalii care vopsiseră cu spray toată zona Møhlenpris. Mai ales Asbjørn tremura de frică, dar nici eu nu stăteam pe roze; era ciudat, fiindcă nu voiam decât să continui să beau, să trăiesc viaţa aceea, să mă doară undeva, şi totuşi mă loveam de o barieră de fiecare dată când făceam chestiile astea, un fel de barieră mic-burgheză, de clasă mijlocie, care nu se lăsa dărâmată fără eforturi enorme şi teamă. Voiam, dar nu puteam. Pe dinăuntru eram bun şi de treabă, băiatul-model, şi mă gândeam că poate din cauza asta nu reuşeam să scriu. Nu eram suficient de sălbatic, suficient de artist, pe scurt, mult prea banal ca lucrurile să înceapă de la sine. Ce mă făcuse să cred altceva? O, dar astea erau iluziile vieţii.

Ceea ce învăţasem în anul acela la Academia de Scriere Creativă era că există o literatură care este literatura reală, cea adevărată şi înălţătoare, care începe cu epopeile lui Homer şi tragediile greceşti şi continuă de-a lungul istoriei până în zilele noastre cu scriitori ca Ole Robert Sunde, Tor Ulven, Eldrid Lunden, Kjartan Fløgstad, Georg Johannesen, Liv Lundberg, Anne Bøe, Ellen Einan, Steinar Løding, Jon

Fosse, Terje Dragseth, Hans Herbjørnsrud, Jan Kjærstad, Øystein Lønn, Svein Jarvoll, Finn Øglænd, danezii Søren Ulrik Thomsen şi Michael Strunge, suedezii Katarina Frostenson şi Stig Larsson. Ştiam că marele poet scandinav al acestui secol este Gunnar Ekelöf şi marele modernist e fino-suedezul Gunnar Björling, şi că Rolf Jacobsen al nostru nu le ajunge nici până la genunchi şi că Olav H. Hauge e ancorat în tradiţie într-un grad mult mai mare decât ei. Ştiam că ultima mare înnoire a romanului a avut loc în Franţa în anii şaizeci şi că încă era în desfăşurare, mai ales în romanele lui Claude Simon. Mai ştiam şi că nu puteam înnoi romanul, că nici măcar nu-i puteam copia pe cei care înnoiseră romanul de vreme ce nu înţelegeam unde se *afla* esenţa romanului. Eram orb, nu puteam citi; dacă citeam de exemplu *Introduktion* a lui Stig Larsson, nu puteam identifica ce aducea nou sau care era esenţa cărţii, citeam toate romanele aşa cum citisem cândva romanele poliţiste şi thrillerele, şirul nesfârşit de cărţi pe care le devorasem la treisprezece—paisprezece ani, despre grupul Septembrie Negru şi Carlos Şacalul, despre spionii din al Doilea Război Mondial şi despre vânătorii înverşunaţi de elefanţi din Africa. Ceea ce se schimbase pe parcursul anului era că acum devenisem conştient de existenţa diferenţelor, însă acest lucru nu se răsfrânsese asupra scrisului meu. Ca soluţie, îmi creasem un subgen al meu pornind de la romanul modern, pe acela l-am promovat ca ideal, de la romanele şi povestirile americanilor Bret Easton Ellis, Jayne Anne Phillips, Jay McInerney, Barry Gifford. Aşa apăram felul meu de a scrie.

Dobândisem o certitudine. Mă costase enorm, dar era adevărată şi importantă: nu eram scriitor. Nu aveam ceea ce aveau scriitorii. Luptam împotriva acestui gând, îmi spuneam că *puteam* avea ceea ce aveau scriitorii, că aş fi putut obţine aşa ceva dacă mă străduiam suficient de mult, ştiam însă că asta era de fapt doar o consolare. Trebuia să-i dau dreptate lui Jon Fosse, probabil că talentul meu avea de-a face mai mult cu scrisul despre literatură decât cu literatura însăşi.

La concluziile astea ajunsesem când, la câteva zile de la terminarea chefului cu Yngve şi Asbjørn, mergeam spre

casă după ce predasem manuscrisul. Romanul nu era gata, mă hotărâsem să scriu la el restul primăverii şi verii. Odată ce-l definitivam, urma să-l trimit la o editură. Mă decisesem pentru Cappelen, mă simţeam dator faţă de ei după refuzul personal venit de la Lars Saabye Christensen. Mă aşteptam să fiu refuzat din nou, dar nu eram sută la sută sigur, se putea întâmpla să vadă ceva în ceea ce scriam, ceva ce Jon Fosse şi Ragnar Hovland nu vedeau, şi până la urmă şi ei văzuseră ceva de vreme ce mă acceptaseră – speranţa era infinitezimală, dar exista şi avea să se menţină până când plicul de la editură îmi ajungea în cutia poştală. Până atunci nu era totul pierdut.

Lumina din oraş îşi schimbase caracteristicile pe parcursul primăverii. Umezeala şi melancolia culorilor toamnei şi iernii erau departe. Acum culorile erau zvântate şi uşoare, oraşul întreg parcă se înălţase, având o strălucire aparte datorită reflexiei de pe casele albe de lemn şi luminii indirecte a soarelui atunci când era acoperit de nori. Toamna şi iarna, Bergen era ca un vas scobit care lasă să se scurgă orice în el, primăvara şi vara munţii parcă se dă-deau la o parte, asemenea petalelor unei flori, iar oraşul se înălţa, murmurând şi palpitând în voie.

N-aveai cum să stai seara în casă.

Am bătut la uşa lui Morten, l-am întrebat dacă nu voia să mergem la Christian şi dacă în cazul ăsta n-avea nişte bani să-mi împrumute, avea, aşa că ne-am proţăpit la o masă holbându-ne la toate fetele superbe de acolo, nu la cele îmbrăcate în negru, genul intelectual, ci la cele îmbrăcate frumos, genul blonde şi populare, în timp ce discutam cât de dificil era totul; ne-am îmbătat încet-încet, şi seara s-a risipit în bezna obişnuită. M-am trezit sub un tufiş, lângă Lacul Lille Lungegård, când cineva m-a tras de mânecă, era un poliţist, mi-a zis că nu puteam dormi acolo, m-am ridicat somnoros şi m-am dus acasă.

Am bătut la uşa lui Ingvild, la noul apartament, ea a rămas surprinsă să mă vadă, dar era şi bucuroasă, aşa mi s-a părut, şi m-am bucurat şi eu. Apartamentul era mare, cu o fereastră în colţ care dădea spre Nygårdsgaten şi spre sala de concerte Grieg, i-am salutat pe ceilalţi de acolo, oameni pe care-i mai văzusem, dar cu care nu vorbisem, pe

toţi îi asociam într-un fel sau altul cu Yngve. Ingvild era integrată pe deplin în viaţa studenţească, îmi părea bine, dar asta o făcea în acelaşi timp mai inaccesibilă, eram în afara lumii ei. De altfel, îmi şi zisese de două ori că voia să fim prieteni, ceea ce însemna că nu voia să-i fiu iubit.

Ne-am aşezat pe o canapea mare, Ingvild făcuse ceai, părea fericită, nu voiam să-i dau de înţeles cât de deprimat eram, cât de rău îmi părea că nu eram împreună şi că n-aveam să fim niciodată împreună, aşa că am zâmbit şi am vorbit despre lucruri plăcute, iar când am plecat de acolo probabil credea că depăşisem toată situaţia şi că practic acum eram numai prieteni.

Când ne luam rămas-bun am întrebat-o dacă putea să-mi împrumute o sută—două. Eram falit de tot, nu aveam bani nici măcar de ţigări.

— Da, sigur că da, mi-a spus. Dar îi vreau înapoi!

— Bineînţeles, am zis. Ai două sute, nu?

Lui Yngve şi lui Asbjørn le datoram atât de mulţi bani, încât lor nu le mai puteam cere. Şi lui Morten îi eram dator cu ceva, şi lui Jon Olav şi lui Anne. Pe lângă asta, mai cerşisem câte-o sută ici şi colo când ieşisem în oraş, de la prietenii lui Yngve, nimeni nu era aşa de atent la chestiile astea când bea şi nu trebuia să le dau tuturor banii înapoi.

Ingvild avea două sute. Am vârât banii în buzunar şi am coborât scările în timp ce ea se întorcea la ale ei.

„Ciudat”, mi-am spus când am simţit aerul cald lăsându-mi-se pe faţă şi am văzut şirul de copaci care începuseră să înfrunzească în faţa sălii Grieg. „Imediat ce n-am mai văzut-o mi s-a făcut dor de ea.” O văzusem cu doar câteva minute înainte, stătuse la un metru de mine, cu genunchii lipiţi şi cu trunchiul aplecat deasupra mesei, iar acum gândul că poate stătea în camera ei de una singură, simplul fapt că ea exista, mă emoţionau şi mă întristau.

La sfârşitul lui mai Yngve a avut examene, şi seara am ieşit cu ei în oraş să petreacă. Oraşul fierbea, peste tot erau oameni, aerul era cald, verdele erupsese în frunzele copacilor; în timp ce mă plimbam seara pe sub cerul luminos, pe străzile gri la amurg, acum că nu se mai întuneca de tot, toate astea îmi dădeau putere, totul îmi dădea o stare bună de dispoziţie, simţeam atât de tare că eram viu

şi, nu mai puţin important, că voiam să trăiesc în continuare.

Anul la Academie se terminase, a doua zi trebuia să avem cina festivă şi să primim o diplomă sau cum îi spunea, dovada că absolvisem cursurile. Aveam să merg acolo, să le spun tuturor la revedere, după care nu intenţionam să mă mai uit în urmă. Niciodată n-aveam să mă mai gândesc la asta.

Printre colegii lui Yngve atmosfera era încinsă, se aducea bere după bere la masa noastră. Chiar dacă nu spuneam prea multe, chiar dacă, potrivit obiceiului, eram cel tăcut, eram totuşi cu ei, beam şi zâmbeam şi mă uitam la ceilalţi, care trăncăneau ba despre una, ba despre alta. Ola era singurul pe care-l cunoşteam de dinainte, pe ceilalţi îi ştiam doar din vedere, aşa că m-am aşezat lângă el, întotdeauna avusese grijă de mine, în sensul că asculta ceea ce spuneam şi mă lua în serios, ca şi cum găsea ceva remarcabil sau interesant în vorbele mele, mai ales că el era la ani lumină de toate chestiile alea. Ba chiar râdea la glumele pe care le făceam. Dar nu voiam să abuzez de atenţia lui, nici de-a lui Yngve, care ciocnea periodic şi discuta aplecat în faţă.

Când s-a dat stingerea şi am golit paharele înainte să ne ridicăm de la masă şi să coborâm în faţa localului, ca să-i aşteptăm până se strângeau cu toţii, eram atât de beat, încât parcă mă găseam în interiorul unui tunel, întunecos pe ambele laturi, lumină era numai în faţă, indiferent unde mă uitam sau la ce mă gândeam. Eram liber.

— Uite-l şi pe Kjærstad! am zis.

— Termină cu asta, a mormăit el. Nu e comic, dacă aşa ţi se pare.

— E *cât de cât* comic, am spus. Mergem, nu? Ce tot tragem de timp?

Yngve a venit lângă mine.

— Ia-o mai încet, mi-a spus.

— Da, da. Dar nu mergem?

— Aşteptăm pe cineva.

— Nu te bucuri că totul a mers bine?

— Ba da.

S-a întors către ceilalţi. Eu am scotocit prin buzunare după ţigări, n-am reuşit să fac bricheta să se aprindă, am aruncat-o pe jos.

— Ai un foc?

Pe cel care semăna cu Kjærstad îl întrebasem, şi el a încuviinţat din cap, a scos o brichetă şi mi-a aprins ţigara ferind flacăra cu mâna.

Am tras un scuipat şi apoi un fum în timp ce mă uitam în jur. Erau cu noi patru fete, cu cinci ani mai mari decât mine, dar eu arătam bine, doar n-ar fi fost prima dată când un băiat de douăzeci de ani şi-o punea cu o fată de douăzeci şi cinci, nu?

Dar nu aveam nimic să le spun, nici măcar în starea aceea de beţie totală, aşa că nu mergea. Trebuia să spui ceva înainte, măcar atât pricepusem.

Dintr-odată s-au pus în mişcare. M-am luat după ei, rămânând mereu în mijlocul grupului, îi vedeam capul lui Yngve legănându-se la câţiva metri în faţa mea, şi noaptea luminoasă de mai, cu toate aromele ei, cu vocile animate, cu toţi ceilalţi oameni de pe străzi mi-a umplut mintea cu gânduri plăcute. Ce bine era! Eram student la Bergen, înconjurat de alţi studenţi, mergeam la băute înainte de o petrecere, băteam străzile din Høyden spre Parcul Nygård, care stătea nemişcat, respirând încet în întunericul ce se lăsase între străzi şi clădiri, era 1989, aveam douăzeci de ani, eram plin de viaţă şi putere. Şi când mă uitam la cei lângă care mergeam, mă gândeam că ei nu erau aşa, că doar eu eram astfel, că eu aveam să mă ridic tot mai sus, tot mai departe, în vreme ce ei aveau să rămână pe loc. Ai naibii studenţi la media. Ai naibii proşti la media. Ai naibii teoreticieni de media. Ce ştiau ei despre viaţă? Ce ştiau ei despre ce contează cu adevărat?

Auziţi-mi inima cum bate.

Auziţi-mi inima cum bate, imbecili meschini şi de rahat ce sunteţi. Auziţi cum bate!

Uitaţi-vă la mine. Uitaţi-vă ce putere am!

Aş fi putut să-i zdrobesc unul câte unul. Şi nu ar fi fost nici o problemă. Puteam continua la nesfârşit. Ei mă puteau înjosi, mă puteau umili, o făcuseră întotdeauna, dar n-aveam să mă dau niciodată bătut, nu era stilul meu, în

vreme ce toţi ceilalţi idioţi, care se credeau ai naibii de buni, nu aveau nimic în ei, erau complet lipsiţi de substanţă.

Parcul.

O, la naiba, poarta parcului! O, ce-al naibii de bine era înăuntru. Frunzişul verde şi des, aproape negru în întunericul amurgului, şi iazul. Aleile de pietriş şi băncile.

L-am primit în mine. Devenise parte din mine, îl purtam în mine.

Ceilalţi s-au oprit, unul dintre ei a scos un set de chei din buzunarul pantalonilor şi a deschis uşa uneia dintre vilele de pe strada de peste drum de parc.

Am urcat nişte scări vechi şi dărăpănate de lemn, am intrat într-un apartament vechi şi dărăpănat. Avea tavan înalt, un şemineu într-un colţ, carpete ţesute pe podeaua de lemn, mobilă din anii cincizeci cumpărată din piaţa de vechituri sau de la Fretex, magazinul la mâna a doua, un poster cu Madonna, un poster făcut de Warhol, cu Elvis ţinând un pistol, şi un poster cu primul film din seria *Naşul*.

Ne-am aşezat. Pe masă au apărut tăria şi paharele. Yngve stătea pe un scaun la capătul mesei, eu mi-am ales scaunul din celălalt capăt, nu-mi plăcea să stea cineva fix lângă mine cum s-ar fi întâmplat dacă m-aş fi pus pe canapea.

Am băut. Se întuneca tot mai mult. Ei discutau, mă băgam şi eu din când în când în seamă, Yngve se uita la mine şi vedeam că nu-i plăceau nici cuvintele mele, nici felul în care vorbeam. Credea că-l fac de râs. Să creadă ce vrea, nu era problema mea.

M-am ridicat să mă duc la baie. M-am pişat în chiuvetă şi m-am distrat la gândul că o să pună dopul şi o s-o umple cu apă ca se spele pe faţă a doua zi dimineaţă.

M-am întors, mi-am mai turnat whisky, acum aproape totul era întunecat.

— Uitaţi-vă la parc! am spus.

— Ce-i cu el? a întrebat cineva.

— Hei, *psycho*, ia-o uşurel, mi-a zis Yngve.

Am sărit de pe scaun, am înşfăcat paharul şi l-am aruncat spre el cât de tare am putut. L-a lovit direct în faţă. El s-a aplecat înainte. Ţipând, ceilalţi s-au grăbit să-l înconjoare. Eu am stat complet nemişcat o clipă, urmărind impasibil

scena, apoi m-am dus în hol, mi-am luat pantofii şi geaca, am coborât împleticit pe scări, am ieşit în stradă şi am intrat în parc. Mă domina senzaţia că în sfârşit acţionasem. M-am uitat la cer, care era luminos şi lin şi superb, şi-apoi spre întunericul verzui al parcului, după care m-am stins, ca şi cum cineva ar fi apăsat un buton.

*

M-am trezit pe un coridor, pe podea.

Era lumină, soarele se revărsa prin ferestre.

M-am ridicat. Erau mai multe uşi pe coridor. O bătrână se uita la mine, în spatele ei o femeie mai tânără, poate de patruzeci de ani, se uita şi ea la mine. Nu au spus nimic, dar păreau speriate.

Am reuşit să mă ridic. Încă eram beat, trupul mi-era greu ca plumbul. Nu înţelegeam nimic, parcă eram într-un vis, dar ştiam că eram treaz, şi am început să merg, sprijinindu-mă din când în când cu mâna de perete.

Îmi aminteam ceva legat de o maşină de pompieri. Un incendiu şi o maşină de pompieri. Nu?

La capătul coridorului erau nişte scări, jos era o uşă cu sticlă mată. Am coborât scările, am împins uşa, am mijit ochii la soare.

În faţa mea se afla Facultatea de Ştiinţe. La stânga se afla Lacul Lungegård.

M-am întors ca să mă uit la clădirea în care dormisem. Era albă, din cărămidă.

O maşină mare de poliţie a apărut pe stradă chiar când cele două femei ieşeau pe uşa din spatele meu.

Doi poliţişti s-au oprit în faţa mea.

— Cred că arde ceva, am zis. O maşină de pompieri a trecut în direcţia aceea, am adăugat arătând cu mâna. Nu e aici. E mai departe. Asta trebuie să fie.

— El e, a zis femeia din spatele meu.

— Ce cauţi aici? m-a întrebat poliţistul.

— Nu ştiu, am răspuns. M-am trezit aici. Dar cred că trebuie să vă grăbiţi.

— Cum te numeşti?

M-am uitat la el. M-am clătinat într-o parte, el şi-a pus mâna pe umărul meu şi mi-a oprit mişcarea.

— Ce contează numele meu? am spus. Ce-i un nume?

— Trebuie să vii cu noi.

— Cu maşina?

— Da, haide.

M-a luat de braţ şi m-a condus la maşină, mi-a deschis portiera şi eu m-am aşezat în spate, era un loc spaţios pe care nu trebuia să-l împart cu nimeni.

O trăisem şi pe asta. Să fiu dus cu maşina poliţiei pe străzile din Bergen.

Oare mă arestaseră?

Dar azi era cina festivă de sfârşit de an!

Nu mă duceau cu sirene sau ceva de genul ăsta, conduceau încet şi demn, oprindu-se la toate semafoarele. Am oprit la secţie, poliţiştii m-au luat din nou de braţ şi m-au dus în clădire.

— Trebuie să dau un telefon, am zis. E important. Urma să particip la un eveniment şi trebuie să anunţ că nu vin. Am dreptul la un telefon, ştiu asta.

Râdeam în sinea mea, era întocmai ca într-un film: eu, flancat de doi poliţişti, cerând o convorbire telefonică!

Mi-au îndeplinit cererea, oprindu-se în faţa unui aparat la capătul coridorului.

Nu ştiam însă numărul de la Academia de Scriere Creativă. Era o carte de telefoane acolo, am încercat să-l găsesc, însă n-am reuşit.

M-am întors către poliţişti.

— Mă dau bătut, am spus.

— OK, au zis ei şi m-au dus la un ghişeu, unde a trebuit să-mi golesc buzunarele şi să las cureaua, apoi m-au condus jos în arest sau ce-o fi fost, în orice caz erau uşi de fier pe ambele laturi ale coridorului, iar eu a trebuit să intru pe una din ele.

Nu era nimic în celulă, cu excepţia unei saltele mari, albastre.

— Aici o să dormi. Apoi va veni cineva să te ducă la audieri când te trezeşti.

— *Yes, sir!*

Am rămas în mijlocul celulei până când au închis uşa după ei, apoi m-am întins pe salteaua albastră şi am râs în sinea mea o bucată bună de vreme până să adorm.

Când m-am trezit încă eram beat, şi tot ce mi se întâmplase în ultimul timp aducea a vis. Dar uşa de fier şi podeaua de beton erau destul de concrete.

Am bătut la uşă.

Trebuia să strig, dar nu ştiam exact ce. „Gardian”?

Da.

— Gardian! M-am trezit! am strigat. Gardian! Gardian!

— Ţine-ţi gura, a strigat altcineva.

M-am speriat un pic şi m-am ghemuit pe saltea. Imediat după aceea s-a deschis uşa, şi un poliţist mi-a aruncat o privire.

— Eşti treaz acum?

— Da, cred că da, am răspuns. Poate nu chiar de tot. Dar mi-e mai bine decât înainte, în orice caz.

— Vino cu mine.

Am străbătut coridorul, el înainte, eu după el, am intrat într-un lift şi am urcat la etaj. Poliţistul a bătut la o uşă, am intrat într-un birou, un bărbat mai în vârstă, de vreo cincizeci—cincizeci şi cinci de ani, îmbrăcat în civil, s-a uitat la mine.

— Ia loc.

M-am aşezat pe scaunul din faţa biroului său.

— Ai fost găsit la Florida. Ai dormit pe coridorul sanatoriului. Ce făceai acolo?

— Nu ştiu, am răspuns. Eram foarte beat. Nu-mi amintesc nimic. Doar că m-am trezit acolo.

— Locuieşti aici, în oraş?

— Da.

— Cum te numeşti?

— Karl Ove Knausgård.

— Ai vreo condamnare?

— Condamnare?

— Ai fost condamnat pentru ceva? Droguri, pătrundere prin efracţie?

— Nu. Nu, nu.

A aruncat o privire spre subalternul său, care stătea în uşă.

— Verifici tu?

Bărbatul a intrat în biroul de alături. Între timp, cel care mă interoga stătea cu capul aplecat şi completa un for-

mular fără să-mi spună nimic. Ferestrele erau acoperite de jaluzele, afară, printre lamele, cerul era albastru.

Celălalt bărbat s-a întors.

— Nimic, a anunţat el.

— Nu-ţi aminteşti nimic? m-a întrebat cel care mă audia. Din seara trecută, nu-ţi mai aminteşti nimic? Unde ai fost?

— Am fost la o petrecere. Chiar lângă parc.

— Cu cine ai fost?

— Cu fratele meu, printre alţii. Şi câţiva din prietenii lui.

M-a privit lung.

— Trebuie să-l chemăm atunci.

— Pe cine?

— Pe fratele tău.

— Ce are el de-a face cu asta? Şi despre ce e vorba de fapt? Am dormit pe coridorul unui sanatoriu, nu e bine, da, şi poate consideraţi asta drept pătrundere prin efracţie, dar n-am făcut nimic altceva.

— Nu-ţi aminteşti nimic? Ei bine, azi-noapte a fost spart sanatoriul, şi chiar în apropiere a fost lovită o maşină. Aşa că s-a întâmplat câte ceva. Şi apoi te găsim pe tine pe coridorul aceluiaşi azil. Despre asta este vorba. Cum se numeşte fratele tău?

— Yngve Knausgård.

— Dă-mi adresele, pe-a ta şi pe-a lui.

M-am conformat.

— O să te mai căutăm noi, mi-a spus poliţistul. Acum poţi să pleci.

Am fost însoţit până la parter, mi-am primit înapoi puţinele lucruri pe care le aveam şi am ieşit afară. Eram atât de epuizat, încât abia puteam merge. Am făcut câteva pauze pe drum şi, înainte de Steinkjellergaten, a trebuit să mă aşez pe nişte trepte, eram pur şi simplu sleit de puteri. Mi-ar fi fost imposibil să urc panta. Totuşi, peste zece minute, după ce toţi trecătorii se holbaseră la mine, până la unul, am reuşit să mă adun şi s-o iau împleticindu-mă în sus pe deal. Drumul de la secţia de poliţie până acasă a durat aproape o oră. Ajuns în garsonieră, m-am trântit pe cearşaf şi am adormit pentru a treia oară în ziua aceea. Dar nu pentru mult timp, când am deschis ochii încă era după-amiază devreme. Nu-mi mai simţeam corpul greu, îmi

revenisem, doar că mi-era o foame de lup. Am mâncat zece felii de pâine cu brânză, am băut un litru de lapte cu Nesquick şi am ieşit din casă să sun la Academie. Din fericire, Sagen era acolo. I-am spus că fusesem arestat şi că nu puteam ajunge la cină. „Arestat? Glumeşti?” „Nu”, am răspuns, „noaptea trecută am dormit într-o celulă. Încă nu sunt în formă bună, din păcate. Credeţi că-mi puteţi trimite diploma?” „Sigur că da. Păcat că nu vei fi aici la încheierea anului. Arestat, spui?” „Da”, am zis. „Dar vă mulţumesc pentru anul acesta, în orice caz. Sunt sigur că ne vom mai întâlni.”

Am închis şi mi-am folosit ultimii bani ca să iau autobuzul spre oraş. Cerul era albastru-închis, soarele roşiatic ajunsese deasupra insulei Askøy, norii dinspre est păreau că se aprinseseră. Am trecut pe lângă Centrul Studenţesc şi am luat-o în jos spre Møhlenpris, pe Yngve voiam să-l văd, el mă putea lămuri ce se întâmplase.

Uşa de jos era deschisă. Am urcat scările până la etajul unde era apartamentul lor şi am apăsat butonul soneriei.

Mi-a deschis Line, o fată blondă, drăguţă, din Østland, cu câţiva ani mai mare decât mine, care m-a privit cu o umbră de spaimă în ochi.

— Yngve e înăuntru? am întrebat-o.

A încuviinţat din cap.

— Intră, mi-a spus. E în camera lui.

Am intrat, m-am descălţat, păstrându-mi însă geaca pe mine, apoi am bătut la uşa lui Yngve şi am deschis-o.

Stătea în faţa combinei, dar s-a întors spre mine când m-a auzit intrând.

M-am holbat la el cu ochi mari.

Jumătate din faţă îi era acoperită de bandaje.

Mi-am amintit ce se întâmplase.

Aruncasem un pahar spre el cât de tare putusem.

Îl aruncasem direct spre ochi.

Fără să scoată o vorbă, se uita la mine.

— Eu am făcut asta? l-am întrebat.

— Da. Nu-ţi aminteşti?

— Ba da, acum îmi amintesc. Te-am lovit în ochi? Mai poţi să vezi?

S-a aşezat pe scaun.

— Da, ochiul e teafăr. M-ai lovit chiar lângă el. Au trebuit să mă coasă. O să am cicatricele toată viaţa.

Am început să plâng.

— N-am vrut. N-am vrut. Nu ştiu ce mi-a venit. Nu am vrut. Mă poţi ierta? O, Yngve, mă poţi ierta?

Stătea ca un împărat pe scaunul din cameră, cu spatele drept, picioarele depărtate, cu o mână pe genunchi, uitându-se la mine.

Nu-l puteam privi în ochi, nu mă puteam uita la el.

Mi-am plecat capul şi am izbucnit în hohote de plâns.

PARTEA A ŞAPTEA

Trei ani şi jumătate mai târziu, între Crăciunul şi Revelionul lui 1992, stăteam la Centrul Studenţesc, chiar lângă scările ce dădeau în zona unde-şi aveau sediile organizaţiile studenţeşti, şi-l aşteptam pe redactorul-şef al postului de radio. Urma să-mi fac serviciul civil acolo şi tocmai venisem dintr-o tabără de câteva zile de la Hustad, pe coastă lângă Molde, unde participasem împreună cu alţi recruţi la nişte cursuri despre iniţiativele de menţinere a păcii şi despre obiecţia de conştiinţă faţă de efectuarea serviciului militar. Fusese o glumă, aproape nimănui nu-i păsa de latura idealistă a serviciului civil. Sigur că majoritatea erau împotriva războiului, dar nu la un nivel aşa de profund, şi parcă mă întorsesem în timp, în clasa a opta, în tabăra de confirmare de atunci, când tuturor li se părea distractiv să fie singuri, departe de casă, dar nimeni nu dădea doi bani pe scopul acelor întâlniri, relaţia noastră cu Dumnezeu şi cu Hristos, astfel că principalele noastre obiective erau să sabotăm predarea şi să ne bucurăm de toate avantajele care ni se ofereau. Diferenţa era de fapt doar de vârstă – majoritatea celor din tabăra de la Hustad aveau între douăzeci şi douăzeci şi cinci de ani – de durată – două luni, în loc de două zile – şi în privinţa facilităţilor. Aveau o sală de muzică bine echipată, o bibliotecă cu numeroase cărţi, aveau cameră obscură şi aparatură video, aveau caiace şi echipamente de scufundări şi puteam să primim şi un certificat de scafandru. Erau aranjate excursii în district, venea un autobuz şi ne lua, într-o seară ne-au dus la Kristiansund şi ne-au dat voie să ieşim în oraş şi să ne îmbătăm. Dar cele mai importante erau cursurile. Cineva se străduise mult ca obiectorii de conştiinţă să fie luaţi în serios, dar asta se întâmplase într-o perioadă în care tinerii puneau pasiune în asemenea lucruri şi erau plini de idealism. Pe noi ne durea undeva. Prezenţa era obligatorie, însă cei care nu se simţeau bine sau cei pe care-i durea capul urmăreau cu greu discursul de la catedră, iar nepotrivirea dintre idealismul profesorilor, înflăcărarea lor legată

de obiecţia de conştiinţă şi ignoranţa noastră era de-a dreptul strigătoare la cer.

Pe lângă cursurile comune, aveam şi câteva opţionale, ca de exemplu film sau muzică, sau cursuri avansate în diferite domenii teoretice. Atunci când am fost invitaţi să facem propuneri, am ridicat mâna şi am întrebat dacă nu puteau organiza un curs de scriere, de *creative writing*. Sugestia a fost primită cu entuziasm; dacă exista interes pentru aşa ceva, sigur că aveau să organizeze unul. Am devenit un fel de lider al micii grupe de *creative writing,* şi primul lucru pe care l-am spus a fost că nu puteam să ne trezim la ora şapte, ca şi ceilalţi, fiindcă dacă scriai, se mai întâmpla să rămâi treaz noaptea, în general atunci venea inspiraţia. Nebunia a fost că profesorul responsabil de grupul nostru a înghiţit gogoaşa cu totul, bineînţeles, nu puteţi să vă treziţi la ora şapte, să văd ce pot face. Şi a aranjat lucrurile, grupa de *creative writing* se putea trezi mai târziu dimineaţa. M-am simţit prost, el era de treabă şi bine intenţionat şi se lăsa folosit. Pe de altă parte, nu era vina mea că mă aflam acolo şi nu era vina mea că ei erau atenţi cu noi.

Responsabilul a organizat până şi o întâlnire cu un scriitor. Arild Nyquist a fost adus cu avionul de la Oslo, urmând să ne predea timp de o zi. Privindu-ne cu ochii lui trişti, ne-a întrebat câţi dintre noi scriau la modul serios, câţi voiau să ajungă scriitori. Nimeni n-a ridicat mâna. „O facem ca să ne fie viaţa mai uşoară aici”, a zis unul. „Aha”, a spus Nyquist, „poate că nu e cel mai bun punct de plecare, dar trebuie să ne descurcăm cu ce avem.” M-am simţit atunci şi mai vinovat, fiindcă ştiam că plecase de lângă familie pentru a veni să le predea celor care-şi efectuau serviciul civil în tabăra Hustad, odată şi el fusese pasionat de tema obiecţiei de conştiinţă, iar acum dădea de noi. Dar probabil că-l plăteau bine, aşa că nu conta atât de mult.

Într-o zi am participat la o simulare în sala de sport. Fiecare reprezenta un stat sau o grupare regională: unul era SUA, unul Rusia, unul China, unul India, unul UE, unul ţările scandinave, unul Africa, şi ni s-au împărţit tot felul de broşuri despre rolurile noastre. Profesoara responsabilă a

propus ca eu să fiu secretar general al ONU şi, prin urmare, să conduc întreaga conferinţă internaţională. De ce mă alesese pe mine, n-am idee, dar se mai întâmplau asemenea lucruri, uneori oamenii îmi atribuiau tot felul de calităţi. Când eram student la Litere, unul dintre profesori mă remarcase, şi la cursurile lui arăta din senin spre mine şi întreba: „Ce crede Karl Ove despre această chestiune?”

Aşa că iată-mă în sala de sport încercând să împiedic izbucnirea unui război mondial, să organizez întâlniri cu toate părţile, să mediez şi să propun compromisuri. Singura persoană pe care o ştiam de dinainte era Johs, el era Rusia. Bunicul ar fi spus despre Johs că era un geniu, studia sociologia şi luase cele mai bune note din ultimii ani, da, poate dintotdeauna, ziceau unii; studiase la Paris şi era la un nivel la care ceilalţi studenţi puteau doar visa. Dar nimic din toate astea nu-şi pusese amprenta asupra lui, era un tip modest care nu se dădea mare cu ce ştia, uneori aproape că se lua la mişto, era într-adevăr cumsecade şi prietenos, nimeni nu avea o vorbă rea de spus despre el, era atent cu cei din jur şi empatic, şi din cauza asta şi vulnerabil, mă gândeam eu. Din fericire, avea în acelaşi timp mulţi prieteni buni, care parcă formau un cerc protector în jurul lui, păzindu-l. Părinţii lui erau ţărani din Jølster, stăteau la câţiva kilometri mai la vale de casa mamei, iar el era puternic, dar această forţă era într-un fel secundară, aproape că trecea neobservată. Ceea ce observai era sensibilitatea lui. Poate că se considera un tip absolut obişnuit – ce ştiam eu? – dar nu era aşa, nu întâlnisem niciodată un om care să aibă exact aceeaşi combinaţie de calităţi ca şi el.

Johs era Rusia în simularea noastră şi-i întrecea pe toţi la un loc, cu tot cu mine, când venea vorba de tactici, astfel încât el, adică Rusia, alipise spre sfârşitul zilei zone întregi din Europa şi Asia şi devenise unica putere dominantă, la un pas de hegemonie totală asupra lumii.

Se distrase bine pe seama asta.

Seara, în salonul care semăna cu o cameră de zi, în care bubuia muzica şi toţi jucau jocuri sau citeau reviste, fumau şi beau bere, a venit spre mine unul dintre golanii pe jumătate interlopi din Bergen, eu stăteam rezemat de

balustrada care cobora la etajul inferior şi el s-a apropiat atât de mult, încât m-am simţit ameninţat.

— Te crezi cineva, aşa-i? a zis el. Ca şi secretarul general al ONU. Stai acolo cu cărţile tale. Dar eşti un nimeni.

— N-am spus niciodată că sunt cineva, i-am răspuns.

— Ţine-ţi gura, a mârâit el, după care a plecat.

Circulau poveşti despre el, una dintre ele era că strigase *Fuck you and your family!* în biroul directorului taberei, şi era comic faptul că pomenise şi familia. Mai erau acolo vreo doi-trei ca el, nişte duri care puteau foarte bine să mă bată măr dacă le trecea prin cap una ca asta, dar erau şi sută la sută imbecili şi habar n-aveau de nimic, o ignoranţă imensă care avea efecte dintre cele mai bizare la cursuri, în puţinele dăţi când le frecventau.

Faptul că asemenea firi violente se găseau tocmai aici, într-o tabără deasupra căreia flutura stindardul păcii şi al pacifismului, era bineînţeles ironic, dar şi tipic, fiindcă, într-un fel sau altul, ei erau „alternativii”, trăiau pe jumătate în interiorul, pe jumătate în afara normelor societăţii, şi tocmai acolo se afla cea mai importantă parte a mişcării alternative din anii şaptezeci; dacă le luai ideologia, nu le mai rămâneau decât statutul lor de marginali şi drogurile.

Mai era o gaşcă din Bergen, muzicienii. Veneau din Loddefjord, Fyllingsdalen, Åsane, umblau tot timpul împreună, stăteau înghesuiţi pe canapea şi citeau reviste de benzi desenate sau se uitau la televizor, dar când aveau *jam session*-uri erau cu totul alţi oameni, se proţăpeau ca nişte draci şi scoteau armonii complexe, cine ştie de unde, ştiau să cânte la instrumentele lor la perfecţie, dar apoi, după aceste izbucniri, îi vedeam din nou împreună, înghesuiţi, lăsându-se pradă unor gânduri misterioase. Excepţie făcea Calle, unul dintre starurile din Bergen, trupele lui scoseseră albume, avuseseră turnee, şi acum cânta cu Lasse Myrvold, legenda de la The Aller Værste, într-o trupă numită Kong Klang. În comparaţie cu ceilalţi muzicieni, el era altceva, curiozitatea lui se întindea dincolo de chestiile strict legate de muzică, era deschis, pur şi simplu, şi realmente genial, însă când venea vorba de lucruri de care aveam şi eu habar, cum ar fi literatura, era şi naiv, iar asta

mă impresiona într-un fel, la fel ca toate fisurile din edificiile solide ale celorlalţi.

Eram cât se poate de retras acolo la Hustad, petreceam mult timp singur, citeam câte-un pic, inclusiv *Muntele vrăjit* a lui Thomas Mann, pe care o cumpărasem în daneză, de vreme ce versiunea în norvegiană era abreviată. Era cel mai bun roman pe care-l citisem în ultimii ani, mă atrăgea ceva la acea legătură dintre sănătate şi boală, se făcuse simţită prima dată când Hans Castorp ieşise singur la plimbare din sanatoriu, urcând versanţii frumoşi, şi dintr-odată începuse să-i curgă sânge din nas, fără să-l poată opri, şi continua în relaţiile lui cu femeile, care tocmai în jurul bolii se ordonau, în jurul febrei, al ochilor sclipitori, al tusei, al spatelui aplecat şi al posturii defectuoase, toate astea încadrate de văi verzi şi vârfuri montane lucitoare. Apoi convorbirile lungi dintre iezuit şi umanist, care aproape că puteau fi socotite dueluri pe viaţă şi pe moarte, de care depindea de fapt totul, erau şi ele captivante, şi erau legate de descrierile vieţii la sanatoriu, mi s-a părut mie, erau o parte a aceluiaşi întreg, fără să pot explica de ce, căci nu-mi era cunoscut nici unul dintre cadrele conceptuale la care făceau trimitere discuţiile.

Citisem *Doctor Faustus* la optsprezece ani. Singurul lucru pe care mi-l aminteam din carte erau decăderea lui Adrian Leverkühn, când cele mai mari realizări ale lui în artă coincid cu regresia lui la stadiul de copil, şi începutul genial, când Zeitblom şi Leverkühn sunt copii şi tatăl compozitorului face experimente simple pentru ei, manipulează materia neînsufleţită pentru a o face să se comporte ca şi cum ar fi vie. Şi mai citisem şi *Moarte la Veneţia*, cu bătrânul ajuns în pragul morţii care se machiază şi-şi vopseşte părul ca să-l impresioneze pe băiatul tânăr şi frumos.

Totul se întâmpla în proximitatea morţii în cărţile astea, care erau de altfel pline de idei şi teorii despre artă şi filosofie, erau în centrul tradiţiei europene, dar nu erau experimentale asemenea romanelor lui Joyce sau Musil, le lipsea o oarecare independenţă a formei, şi mă întrebam de ce nu era Mann în stare de aşa ceva? Scria *despre* avangardă, dar lăsa ca ideile despre ea să fie aşternute pe

hârtie de un tradiţionalist ca Zeitblom. Espen, prietenul meu cel mai bun, nu era câtuşi de puţin atras de Thomas Mann, probabil tocmai din cauza caracterului tradiţional şi burghez al romanelor lui, se găseau în afara ariei lui de interes. Espen era poet şi de fapt nu făcea mofturi când venea vorba de literatură, curios până-n pânzele albe şi însetat de cunoaştere, dar atras mai ales de literatura de avangardă, iar asta nu includea romanul predominant realist. Espen avea poeţii lui francezi şi americani, eu aveam romanele mele *mainstream* şi ne întâlneam undeva la mijloc, la autori cum ar fi Thomas Bernhard, Tor Ulven, Claude Simon, Walter Benjamin, Gilles Deleuze, James Joyce, Samuel Beckett, Marguerite Duras, Stig Larsson şi Tomas Tranströmer. Puteam să-i vorbesc despre Thomas Mann şi Espen mă asculta, dar nu-l puteam niciodată convinge să-şi facă timp să-l citească şi nici măcar nu îndrăzneam: dacă l-ar fi considerat slab, asta s-ar fi re-percutat şi asupra mea şi a gustului meu. Vedeam relaţia dintre noi ca o paralelă între relaţia dintre Leverkühn şi Zeitblom în *Doctor Faustus* – Espen era artistul, aplecat asupra cărţilor sale apocrife în camera lui de lucru, poetul, geniul, eu eram omul simplu, obişnuit, din întâmplare prietenul lui, care-l urmărea la lucru şi ştia destul cât să-şi dea seama că era unic, dar nu destul, niciodată destul cât să creeze el însuşi. Puteam scrie despre literatură, aşa cum Zeitblom scria despre muzică, dar nu puteam s-o creez. Dacă i-aş fi spus aşa ceva lui Espen, ar fi protestat în cel mai energic mod cu putinţă, nu se vedea pe sine astfel, ştiam, dar *era* o diferenţă enormă între noi; el îi putea citi pe Ekelöf, Celan, Ahmatova, Montale, Ashbury, Mandelştam, poeţi despre care abia auzisem, ca pe cel mai normal lucru din lume şi nu era nimic prefăcut în lectura lui, aşa cum, din păcate, era în a mea, eu etalam nume de scriitori aşa cum cavalerii medievali etalau steaguri şi stindarde, dar nu el, nu Espen, el era autentic.

Frecventaserăm acelaşi curs de literatură în toamna lui 1989 şi primăvara lui 1990. La început nu cunoşteam pe nimeni acolo şi nici n-am intrat în vorbă cu nimeni, aşa că era din nou ca la liceu, stăteam singur la cantină bând cafea şi prefăcându-mă că citesc ceva, stăteam în faţa sălii

de curs în pauze şi fumam, stăteam după-masa şi seara la sala de lectură, tot timpul cu o panică uşoară în corp, cu gura deschisă în conştiinţa mea în timp ce mă plimbam de colo colo comportându-mă de parcă totul mergea ca pe roate. Când terminam seara cu cărţile, coboram uneori până la Yngve, se mutase împreună cu Asbjørn pe strada Hans Tank, mai jos de clădirea Facultăţii de Ştiinţe, stăteam cu ei şi ne uitam la televizor sau beam o cafea în camera de zi. Eu închiriasem un apartament în aceeaşi casă în care stătuse Yngve cu mai mulţi prieteni înainte, era mare şi mult mai scump decât îmi permiteam, dar îl luasem oricum, puteam oricând să fac rost de bani când semestrul se apropia de sfârşit şi mi se termina creditul de studii. În primăvara precedentă, când ajunsesem falit şi încă mergeam la Academia de Scriere Creativă, mă dusesem la Sørbøvåg, unde am lucrat câteva săptămâni pentru Kjartan. Am vopsit unul dintre pereţii hambarului, el stătea sub scară privindu-mă şi mi-a spus, cu această ocazie, că nu există lucru mai bun pe lume decât să te uiţi cum alţii lucrează pentru tine. Ducea cu tractorul bălegar de la subsol, îl arunca în grămezi mari pe teren, după care eu îl împrăştiam cu furca. Munca era grea, mă dureau braţele şi trunchiul când mă vâram în pat seara, dar era şi mulţumitoare, munca fizică, să înfig cele trei coarne ale furcii în bălegar, care pe alocuri era întărit, formând bulgări mari, iar pe alocuri era în continuare umed, să iau o furcă de bălegar şi s-o împrăştii, îmi dădea o senzaţie plăcută, puteam vedea clar cum avansam, cum dispăreau grămadă după grămadă, şi după-amiaza era minunat să pun furca deoparte şi să intru în casă, să mănânc ceva împreună cu bunica şi bunicul. Mă sculam la şapte, îmi luam micul dejun, lucram până la douăsprezece, îmi luam prânzul, lucram până la patru, era o purificare, o ispăşire, nimic din viaţa mea îngrozitoare din Bergen nu exista aici, aici eram alt om, unul căruia nimeni nu avea ce să-i reproşeze. Făceam mâncare, o plimbam câteva minute pe bunica prin casă, uneori îi masam şi eu picioarele aşa cum văzusem că făceau mama şi Kjartan, stăteam de vorbă cu bunicul şi Kjartan, care venea pe la cinci de la serviciu, avea probabil ceva mai mult timp pentru el decât avea de obicei. Bunica

se simţea rău, şi, când îi lăsam ca să mă duc la muncă, tremurăturile şi convulsiile ei parcă persistau în interiorul meu, erau ceva ce trebuia atenuat şi suprimat, dar era peste puterile mele să le controlez. Abia puteai vorbi cu ea, vocea îi era aşa de slabă, doar o şoaptă în care era aproape imposibil să distingi vreun cuvânt. Într-o zi bunicul mi-a vorbit despre Hamsun, pe care-l citise cu atâta plăcere, iar bunica a murmurat ceva din scaunul ei, eu m-am aplecat spre ea, nu puteam înţelege, până când mi-a picat dintr-odată fisa: Duun! Şoptea: „Duun, scriitorul”. În altă zi am văzut că era supărată, încerca să-mi atragă atenţia, m-am dus la ea şi m-am aplecat, ea a arătat către bunicul şi a şoptit ceva, eu n-am înţeles, „Mai spune o dată, bunico, nu aud ce spui, mai spune o dată, doar…”

Spunea că bunicul omorâse pe cineva, aşa mi s-a părut.

— Bunicul a omorât pe cineva? am întrebat-o.

Atunci ea a râs. Un râs tăcut şi şoptit, abia se auzea, dar pieptul i s-a scuturat şi ochii au început să-i strălucească.

Deci nu asta spusese, m-am gândit, izbucnind la rândul meu în râs. Dar nu era atât de ciudat ce auzisem, un văl de panică se aşeza uneori între ea şi lume, dacă spunea că bunicul era un hoţ în stările ei de tulburare profundă, n-ar fi fost în stare să zică şi că el omorâse pe cineva?

Era minunat s-o văd râzând. Zilele ei erau de obicei atât de monotone şi pline de suferinţă, încât era dureros să fii martor la aşa ceva. Într-o noapte m-am trezit când l-am auzit pe bunicul cum îl striga pe Kjartan, m-am grăbit să cobor, amândoi aşteptau în patul dublu din sufragerie, bunica tremurând, cu ochii larg deschişi, bunicul stând pe marginea patului.

— Kjartan trebuie s-o ajute la baie, a zis el. Du-te să-l chemi.

— Pot s-o fac eu, am spus.

Avea scutece noaptea, aşa ştiam, dar mă ţineam departe de partea aceea a îngrijirilor, care avea de-a face cu aspectele intime, cu îmbrăcatul şi dezbrăcatul, nu se făcea, eu eram nepotul ei, de asta trebuiau să se ocupe bunicul sau Kjartan. Dar în genul acesta de situaţie, n-am avut ce face.

I-am pus o mână după şale, cealaltă sub braţ şi am început s-o ridic. Corpul îi era atât de înţepenit încât a durat mult, dar până la urmă am adus-o pe marginea patului. A şoptit ceva. Îi tremurau maxilarele, dar se uita drept la mine cu ochi limpezi, albaştri. Mi-am aplecat capul.

— Kjartan, a zis ea.

— Te pot duce eu, i-am spus. Şi nu-l mai trezim. Eu sunt deja treaz.

Am luat-o de braţ şi am ridicat-o în picioare. Dar am făcut-o prea repede, era prea ţeapănă, aşa că a căzut la loc. Am ridicat-o din nou, mai încet, şi am tras cadrul de mers cu o mână, i l-am pus în faţă, uitându-mă cum îşi punea mâinile pe mânere cu mişcări încete, aproape imperceptibile.

Până la urmă se ţinea de el cu ambele mâini şi avea suficient echilibru ca să poată merge. Avea pe ea doar o cămaşă de noapte, subţire, albă, antebraţele şi pulpele îi erau dezgolite, părul desfăcut, cărunt şi alb, şi nu-mi plăcea în ce mă băgasem, eram cât se poate de apropiaţi, şi nu în felul în care se cuvine. Când ajungeam la baie, trebuia s-o ajut să se aşeze pe closet şi s-o dezbrac. Nu şi nu. Nu şi nu. Dar eram în drum spre baie, înainta pe podea pas cu pas, mai întâi prin sufragerie, unde dormeau, apoi prin camera de zi, unde se afla televizorul. Mâinile îi tremurau, capul îi tremura, călca pe rând cu câte-un picior, încet şi tărăgănat, şi picioarele îi tremurau. O lampă lumina în colţ, în rest era întuneric acolo. Am mai făcut câţiva paşi şi am deschis uşa spre hol. Dincolo de ea era baia.

— Imediat ajungem, am zis.

Şi-a întins tremurând un picior. În acel moment a început să-i curgă urina în jos pe coapsă, firicelul s-a transformat în şuvoi, revărsându-se pe podea. Ea a rămas complet nemişcată în timp ce se întâmpla asta. Cum stătea aşa aplecată, cu urina prelingându-se pe jos, m-am gândit că semăna cu un animal. M-am uitat în ochii ei, erau plini de suferinţă.

— Nu face nimic, bunico, i-am spus. Se mai întâmplă. Nu face nimic. Stai aici, mă duc după Kjartan.

Am luat-o la fugă, am sunat la sonerie de două ori, am deschis uşa şi l-am strigat. A venit în grabă peste câteva secunde, pregătit pentru ce-i mai rău.

— Trebuie s-o ajuţi pe bunica, i-am zis. Nu-i nimic grav. Trebuie doar să meargă la baie.

M-a urmat fără o vorbă, a luat-o pe bunica şi a dus-o la baie cu mişcări ferme şi hotărâte, a închis apoi uşa după ei. Eu am umplut o găleată cu apă, am umezit cârpa şi am şters pe jos.

M-am întors la Bergen cu bani suficienţi ca să mă descurc restul semestrului. N-am povestit nimănui ce trăisem acolo, m-am strecurat în viaţa deprimantă din Bergen, lăsând în urmă Sørbøvåg ca pe o cameră închisă, o experienţă dusă până la capăt, în rând cu celelalte experienţe pe care le avusesem şi care erau incompatibile cu viaţa mea de acum, sau care n-o priveau. Mai ales după ce-i aruncasem paharul în cap lui Yngve începusem să gândesc aşa, era imposibil să-l împac pe cel care eram atunci, un om care încerca să rănească, să distrugă, eventual să-şi orbească fratele, şi cel care eram împreună cu bunicii, sau împreună cu mama, care habar n-avea de toate astea. Numai la lucrul acesta mă gândeam tot timpul, iar forţa lui era imensă, mă trăgea în jos, într-un loc dinăuntrul meu în care nu mai fusesem, despre care nu mai ştiusem. Dacă fusesem în stare să-i arunc un pahar în faţă lui Yngve, de ce altceva mai eram în stare? Aveam ceva în mine care nu putea fi controlat, şi era îngrozitor: dacă nu mă puteam baza pe mine însumi, pe cine mă puteam baza atunci?

Nici despre asta nu puteam discuta cu nimeni. În după-amiaza aceea în apartamentul lui Yngve, când am înţeles ce făcusem, am rămas acolo plângând şi cerându-mi iertare, atât de răvăşit încât n-am fost în stare să merg acasă, ci am dormit acolo, pe canapeaua din camera de zi, înconjurat de toţi ceilalţi, care nu prea ştiau încotro să se uite sau ce să facă. Pe unul dintre ei nu-l mai văzusem, a intrat în cameră în momentul în care stăteam pe canapea cu capul plecat. „Deci tu eşti Karl Ove, tu stai în garsoniera de deasupra lui Morten, nu-i aşa?” „Da”, i-am zis. „O să trec pe la tine într-o zi”, mi-a spus el. „Stau într-un apartament chiar peste drum de voi.” Mi-am ridicat privirea şi l-am

privit. Zâmbea atât de tare, încât mai că nu i se despica figura în două. „Mă cheamă Geir”, s-a prezentat.

Peste două zile a bătut la uşa mea. Scriam de zor, am strigat să intre, credeam că era Morten, de vreme ce nu se auzise soneria.

— Scrii? m-a întrebat el. Nu vreau să te deranjez.

— Nu, nu, intră, nu deranjezi, i-am spus.

S-a aşezat, am discutat într-o doară despre cunoştinţe comune, s-a dovedit că eram de aceeaşi vârstă, el era din Hisøya şi fusese coleg la liceu cu mai mulţi dintre cei cu care fusesem eu coleg la şcoala primară şi generală, pe care nu-i mai văzusem de atunci. Fusese la Academia Militară, renunţase, se mutase la Bergen şi începuse să studieze antropologia socială. La început nu mai contenea să se laude cât de norocos era şi cât de bine era la Bergen. Avea banii lui, avea apartamentul lui şi la universitate era plin de fete, se putea mai bine?

„Nu, probabil că nu”, am zis eu.

El a râs şi-a zis că nu mai văzuse un om atât de posomorât ca mine. „Cine şi-ar fi închipuit că Iov o să-şi ia garsonieră în Bergen? Haide, vino cu mine la o plimbare să-ţi mai limpezeşti gândurile!”

„De ce nu”, am spus, după care am luat-o la vale către centru. Ne-am instalat în barul de la Fekterloftet, ne-am luat o carafă de vin alb, şi jena pe care o simţeam mereu faţă de oamenii pe care nu-i ştiam, gândul că eram plictisitor şi neinteresant şi că de fapt ei nu voiau să fie acolo cu mine, nu s-a făcut simţită. Avea ceva care-mi inspira încredere. Cu nimeni dintre toţi ceilalţi pe care-i cunoscusem în Bergen, nici măcar cu Yngve, n-aş fi putut vorbi cum am vorbit cu Geir în seara asta. Ce gândeai în sinea ta, chestiile alea le ţineai pentru tine şi poate le împărtăşeai cu persoana iubită – ce ştiam eu despre asta? – dar în orice caz, nu le spuneai într-o seară când ieşeai în oraş, ar fi făcut praf totul, i-ai fi făcut pe ceilalţi să bată în retragere. Fiindcă scopul era să te simţi bine, să râzi, să spui poveşti sau să discuţi până când se încingeau spiritele, dar legat de ceea ce se găsea în afara vieţii tale interioare, despre lucrurile comune, împărtăşite de toată lumea: trupe, filme,

cărţi, alţi studenţi, profesori, fete, diferite experienţe care deveneau poveşti amuzante sau glume.

În seara aceea conversaţia a decurs cu totul altfel.

I-am povestit despre anul petrecut în nordul Norvegiei, i-am spus că fusesem uşor îndrăgostit de o fată de treisprezece ani şi că mă sărutasem cu alta, că fusesem complet nebun după o fată de şaisprezece ani şi că aproape ajunseserăm împreună, că umblam teleleu şi beam până nu mai ştiam de mine, şi acelaşi lucru îl făceam şi la Bergen, că mi-era frică de mine însumi, n-o ziceam numai aşa, ca să atrag atenţia asupra mea, ci mi-era într-adevăr frică de ceea ce eram în stare să fac. Dacă încercasem să-mi rănesc fratele, orice era posibil. Dacă aş fi avut un cuţit la mine, oare l-aş fi înjunghiat? Am vorbit şi despre bunica, despre demnitatea pe care o avea în toată mizeria în care era prinsă. Dar am vorbit mai ales despre Ingvild. I-am povestit despre toate întâlnirile noastre, am subliniat cât era de minunată, dar şi că greşisem încă de la început cu ea. Am spus că eram ca locotenentul Glahn, că şi eu m-aş fi împuşcat în picior doar ca să se uite o dată la mine şi poate să se gândească la mine. „Da, chiar am o cicatrice”, am spus ridicându-mi piciorul pe scaunul de la bar, „uite-aici, am rămas cu ea de când am vrut să împing o rachetă de artificii, s-o îndepărtez din faţa Hannei.” „Cine mai e şi Hanne?”, m-a întrebat el. „O fată de care am fost îndrăgostit”, am spus. „Încă una”, a comentat el râzând. Chestiile pe care mi le-a povestit Geir nu erau numai diferite de ale mele, erau taman la antipozi.

El era de fapt militarist, mi-a spus, îi plăcuse viaţa la Academia Militară, zgomotul deşteptării de dimineaţă, mirosul de piele şi de unsoare pentru arme, uniformele, armele şi disciplina, visase la asta toată viaţa lui, fusese în Corpul de cadeţi la el în Arendal şi nu se îndoise defel în privinţa carierei când terminase liceul.

— Şi atunci de ce te-ai lăsat? Dacă-ţi plăcea aşa de mult?

— Nu ştiu. Poate fiindcă mi-am dat seama că eram capabil să fac asta, ştiam cum e şi voiam să fac ceva ce nu ştiam să fac. Şi mai era şi absenţa individualităţii. Am discutat cu comandantul despre asta, i-am spus că nu voiam să fiu o oaie cu o talangă la gât, el mi-a răspuns că să fii

condus nu-i o problemă, important e încotro eşti condus. Şi avea până la urmă dreptate. Dar momentul decisiv a fost atunci când am văzut regulamentul. Atunci am înţeles că cineva va şti întotdeauna unde mă aflu. Nu se putea aşa. M-am lăsat deci, şi am trecut de partea celor care resping serviciul militar.

— Respingi serviciul militar?

— Da. Cu toate astea, încă mai îmi place ritmul de marş.

Nici măcar nu luasem în calcul posibilitatea să-mi placă armata, ea reprezenta tot ceea ce uram: război, violenţă, autoritate, putere. Eu eram pacifist, dar nefericit, el era militarist şi fericit. Nu era uşor de spus cine avea dreptate. Mi-a povestit în continuare despre o dimineaţă când mersese spre casă cu o fată care-i plăcea de mult timp, soarele răsărea, oraşul era pustiu, s-au ţinut de mână prin parc şi au urcat spre garsoniera lui, în care avea un pat mare cu apă, cât de perfect fusese totul în toate privinţele. Mi-a mai povestit şi despre toate lucrurile pe care le învăţa la antropologie socială şi s-a amuzat de câteva ritualuri bizare de-ale oamenilor. Râdea şi de mine, dar nu într-un fel care să mă enerveze, dimpotrivă, eram capabil dintr-odată să râd şi eu de mine. „Am un prieten nou”, mi-a trecut prin cap. Şi aveam, dar nu pentru mult timp, fiindcă imediat după aceea mi-a spus că urma să se mute la Uppsala la sfârşitul verii. Îmi părea rău, dar n-am zis nimic. Fekterloftet s-a închis, eram beţi şi am făcut un tur al cluburilor de noapte, am ajuns în cele din urmă la Slakteriet, ca întotdeauna, locul care se închidea ultimul în Bergen, şi, întărâtaţi din cauza cerului luminos şi a mulţimii de oameni fericiţi care treceau pe străzi acum la început de iunie, i-am propus să mergem până la Ingvild, ca s-o poată vedea cu ochii lui şi ca să-i pot spune câteva dintre lucrurile pe care le gândeam despre ea. El a fost de acord, am trecut pe Nygårdsgaten, mi-am dat brusc seama că nu era frumos să mergem cu mâna goală în vizită, ne-am repezit la straturile cu flori din faţa sălii de concerte Grieg, eu am ales o tufă de rododendron, tocmai înflorise şi era frumoasă, am scos-o din pământ şi am ţinut-o în mână în vreme ce Geir se chinuia cu a lui. Apoi am traversat strada, am găsit nişte pietricele şi am început să le arunc în fereastra ei. Era

probabil patru—patru şi jumătate. Ingvild a deschis fereastra, la început n-a vrut să ne dea drumul, dar am implorat-o, până la urmă a spus: „OK, cobor”. Tocmai când deschidea uşa de la intrare a apărut o maşină de poliţie care s-a oprit chiar lângă noi. S-a dat jos un poliţist, Ingvild a închis din nou uşa şi s-a făcut nevăzută, poliţistul ne-a întrebat ce făceam, eu am spus că voiam să-i dăm nişte flori domnişoarei, dar înţeleseserăm că nu era bine, le culeseserăm de la sala Grieg. „Dar rădăcinile sunt intacte, uitaţi, putem fugi să le plantăm la loc chiar acum, o să fie bine.” „OK”, a zis poliţistul. Ne-am întors şi am băgat tufele la loc în pământ, maşina a venit după noi şi a aşteptat în mijlocul străzii până ne-am terminat treaba, după care poliţiştii au mers mai departe.

— Am fost norocoşi, am zis eu.

— Norocoşi? Păi a venit poliţia!

— Da, dar ar fi putut să ne amendeze ori să ne bage la arest. Hai să mergem.

— Încep să înţeleg unde baţi. Vrei să ne întoarcem la Ingvild?

— Da. Haide.

El a clătinat dezaprobator din cap, dar a venit după mine. Am aruncat cu pietricele în fereastră, de data asta Ingvild nu mi-a deschis, iar Geir trăgea de mine, voia să se ducă acasă, i-am zis să se ducă, eu n-aveam chef să mă culc. După plecarea lui am traversat Høyden şi am coborât spre Møhlenpris, am verificat câteva portiere, am intrat în câteva curţi căutând biciclete care să nu fie legate, m-am aşezat pe nişte trepte şi am fumat, era aproape dimineaţă, soarele strălucea deja la orizont. M-am dus în cabina telefonică din faţa stadionului şi am sunat la apartamentul lui Ingvild. Unul dintre băieţi a răspuns, am zis că voiam să vorbesc cu Ingvild, el m-a întrebat: „Ştii cât e ceasul? Doarme, toată lumea doarme, nu poţi să suni la miezul nopţii, o să închid”. Am izbit receptorul de câteva ori de partea de sus a aparatului, dar nu s-a făcut bucăţi, aşa că m-am dus să dau cu picioarele în peretele cabinei roşii.

Şi atunci a apărut o maşină de poliţie, naiba să mă ia!

S-a oprit în faţa mea, un poliţist a lăsat geamul în jos şi m-a întrebat ce făceam. Eu am spus că eram nervos, iubita

mă părăsise în seara asta şi de asta dădusem cu piciorul în cabina telefonică, îmi părea rău, n-aveam să mai fac.

— Nu, mai bine du-te acasă să te culci.

— Sigur, am zis.

— Da, acum. Vreau să văd că te duci!

Aşa că am luat-o în sus spre Hulen în vreme ce ei mă urmăreau cu privirea din maşină. Au venit după mine şi după ce am dat colţul, dispărând doar când am început urcuşul spre parc.

Teama şi ruşinea ce m-au cuprins la trezire erau atât de intense, încât aveam impresia c-o să mor de ruşine. Puteam să mă ridic în picioare şi să urlu, nu învăţasem nimic, ajunsesem în aceeaşi situaţie în care-mi pierdeam controlul, în care nu mai existau reguli, în care orice se putea întâmpla. Ceva din mine urla, dar avea să-mi treacă. Fie strângând din dinţi, fie povestind cu cineva. Gândul ăsta m-a calmat în bună măsură. Am coborât la Morten, care m-a ascultat întins pe spate pe canapea, era cu totul alt om, nu mai avea mocasini şi geci roşii de piele şi nici nu mai făcea dreptul, ci se întorsese cu o sută optzeci de grade şi devenise student la ştiinţe umane, cu tot ce presupunea asta – pantaloni negri, tricouri negre, pantofi negri, cercel în ureche şi Raga Rockers la casetofon. Era deja versat, şi deseori îşi încheia raţionamentele cu „suntem maşinării în Nirvana, Karl Ove, suntem mecanisme în Nirvana”.

A doua zi mi-a venit plicul de la Cappelen. La început nu l-am deschis, m-am gândit că era ca şi cu pisica lui Schrödinger: până în momentul în care deschideam plicul şi citeam ce conţinea scrisoarea puteam la fel de bine să fiu acceptat sau refuzat. A stat toată dimineaţa pe masă, mă uitam la el la intervale regulate, în timp ce mi-am făcut cumpărăturile nu mă puteam gândi la altceva; până la urmă, pe la patru, n-am mai putut rezista şi l-am deschis.

Da, într-adevăr. Era un refuz.

Mă aşteptasem la asta, dar tot eram dezamăgit, atât de mult, de fapt, încât n-am mai suportat să fiu singur. Am coborât la Morten, nu era acasă. M-am gândit la Jon Olav, dar nu voiam să fac paradă cu eşecul meu în faţa lui. Nici a lui Yngve. Mi-am adus aminte de Geir, locuia doar la câteva minute de mine, aşa că m-am dus la el. Împachetase totul,

câteva cutii erau pe podea, dar a scos ca din jobenul fermecat două ceşti cu ness, ne-am aşezat pe jos şi i-am recitat refuzul.

— „Am parcurs romanul cu interes, dar, din păcate, nu-l putem publica. Romanul este pe alocuri antrenant şi bine scris, dar per ansamblu considerăm că ai prea puţine de spus şi că acţiunea nu curge prea bine. De aceea îţi mulţumim că ne-ai oferit ocazia să citim manuscrisul, pe care ţi-l retrimitem pe această cale”, am spus.

Geir a râs.

— În primul rând, sunt impresionat că-l ştii deja pe de rost. În al doilea rând, că ai scris un roman. Nu ştiu pe nimeni căruia măcar să-i treacă aşa ceva prin cap.

— Cam slabă consolare, am zis.

El a pufnit.

— Scrie altul!

— Ţie ţi-e uşor să vorbeşti.

— Se prea poate. Sunt cam dislexic. Abia citisem un roman până să vin aici. Ce mi-ai recomanda, apropo, dacă-mi vine cheful de lectură?

— Poate *Dødt løp* [*Fugă mortală*] de Erling Gjelsvik?

— Ăsta-i cel mai bun roman pe care l-ai citit vreodată?

— Nu, nu. M-am gândit că e bun pentru început.

— Nu trebuie nici să mă subestimezi. Haide. Care e cel mai bun pe care l-ai citit?

— *Lasso rundt fru Luna* [*Lasou în jurul lunii*] de Mykle, poate? Sau *Pan* de Hamsun. Sau *Romanul cocainei* de Agheev.

— O să-l citesc atunci pe Mykle, dacă pe el l-ai pomenit primul. Deja mi-ai povestit toată acţiunea din *Pan*.

— Da, în afară de faptul că îşi ia viaţa la sfârşit. Asta nu ţi-am spus.

— Ha-ha.

— Chiar aşa face!

— O să-mi strici toată bucuria de a-l citi?

— Toată lumea ştie asta, am spus.

— Eu nu.

— Ştii acum.

— Mai e ceva ce crezi că ar trebui să ştiu, Domnul Literatură?

— Da, de fapt ar fi. E ceva ce-am descoperit acum câteva săptămâni. Stăteam întins în pat şi mă uitam la raftul de cărţi. Şi-am citit câteva nume de scriitori de la coadă la cap.

— Da?

— Da. Ştii ce iese din T. Eliot?

— Nu?

— *Toilet*. Ce păcat de S-ul de acolo. Dacă stătea în faţa T-ului, ar fi fost *Toilets*.

— Şi tu o să începi cursuri de literatură, ziceai?

— Păi nu?

A urmat o pauză.

— Păcat că te muţi, am spus.

— Am tot stat în Bergen până acum. Ştiu cum e. Acum trebuie să încerc altceva.

— Mă gândeam să mă duc la Istanbul la toamnă, am zis. Să închiriez o cameră şi să stau acolo un an să scriu.

— Şi de ce n-o faci?

Am ridicat din umeri.

— Simt că mai am lucruri de rezolvat aici. Şi nici n-am despre ce să scriu. Sau, mai curând, tot ce are legătură cu scrisul mă deprimă. Trebuie să învăţ. Şi pot la fel de bine s-o fac aici.

— Hai atunci la Uppsala!

— Nu. Ce naiba să fac acolo?

— Ce naiba fac *eu* acolo? Tocmai asta e ideea. Să te duci într-un loc despre care nu ştii nimic şi să vezi ce se întâmplă.

— Dar eu nu vreau să mi se întâmple tot felul de chestii, am spus. Serios.

Am pus ceaşca de cafea pe o cutie şi m-am ridicat. De la fereastra lui se vedea parcul şi, la vale, casa în care stăteam eu, iar în depărtare fiordul şi insulele din larg. Soarele era înălţat acum, portocaliu-închis în comparaţie cu cerul albastru-intens, iar copacii din parc lăsau umbre lungi şi înguste.

— Îţi urez atunci numai bine. Scrie-mi tu primul şi eu îţi răspund după aceea, OK?

— OK.

Am dat mâna şi eu am coborât dealurile spre casă. Habar n-aveam că urmau să treacă paisprezece ani până să-l

revăd atunci când am deschis uşa garsonierei, amintirea mea despre el era recentă, îl văzusem acum câteva minute şi credeam că după un an de Uppsala avea să se întoarcă la Bergen; gândul de-a lăsa totul în urmă era unul cu care mai cochetam din când în când, dar niciodată nu-l luasem serios în considerare. În ce mă privea, mă hotărâsem să mai rămân un an în Bergen şi *după aceea* să fac altceva, să mă mut în altă parte.

Am recitit scrisoarea de refuz. Apoi am deschis cuptorul, am făcut ghem câteva pagini, le-am dat foc şi am început să arunc înăuntru restul foilor, una câte una. Am ars două din cele trei exemplare ale romanului pe care le aveam. Pe al treilea voiam să i-l dau lui Ingvild. Era ultimul lucru pe care aveam să-l fac în ceea ce-o privea. Fără alte vizite, fără alte telefoane, fără alte prostii, nimic. Romanul avea să fie un ultim gest de adio.

Cu această ocazie mi-am ars şi jurnalele, am pus apoi manuscrisul într-o plasă şi am coborât spre oraş.

Uşa de jos era deschisă, am urcat la etaj şi am sunat la apartamentul ei, ea a ieşit în prag.

— Salut, mă bucur să te văd.

— Şi eu, am zis.

— Suntem la masă. Ce faci, vrei să intri?

— Da, sigur.

Am intrat, mi-am scos pantofii, am pus plasa pe hol şi am urmat-o în camera de zi. Opt persoane erau la masă. Cei care locuiau în apartament, plus câţiva dintre prietenii ei. Nu-i ştiam pe toţi. Dar ei erau invitaţi, eu venisem doar aşa, şi atmosfera era cam încordată.

— Vrei să mănânci cu noi? m-a întrebat Ingvild.

Am scuturat din cap.

Era umilitor să primeşti o farfurioară în plus, să stai la colţul mesei, farfurioara în plus a musafirului nepoftit.

— Nu, voiam doar să vorbesc puţin cu tine, dar se poate şi mai târziu.

— Da, sigur, a spus ea.

Mă înroşisem la faţă, totul ieşise ca naiba. Venisem, intrasem înăuntru şi acum trebuia să plec fără să se întâmple nimic.

— Pa, am spus, dându-mi seama şi singur cât de idiot suna.

— Pa, au zis ei.

Ingvild m-a condus afară.

— Trebuie să merg până la toaletă, am zis.

Ingvild s-a dus în bucătărie, eu m-am furişat în hol, am luat plasa cu manuscrisul, m-am strecurat repede în camera ei, am pus plasa pe pat, am ieşit din nou şi tocmai mă încălţam când ea s-a întors.

„Acum o să aibă în orice caz o surpriză”, m-am gândit în timp ce fugeam pe scări şi ieşeam în seara caldă de vară, cu străzile inundate de lumina soarelui, şi asta era de fapt şi ideea.

Universitatea era pentru mine un nou început. Şi, nu mai puţin important, era ceva de care să mă ancorez. Cursurile erau un punct stabil, sala de lectură era un punct stabil, cărţile erau un punct stabil. Indiferent ce se întâmpla, indiferent cât de mizerabil mă simţeam, puteam merge oricând la sala de lectură, să-mi găsesc acolo un loc ca să citesc cât timp aveam chef, nimeni nu avea de ce să obiecteze, nici nu i se putea părea nimănui ciudat, era tocmai esenţa vieţii universitare. Mi-am cumpărat un compendiu de literatură universală în două volume şi m-am adâncit în el, scriitor după scriitor, de la Homer şi până în anii şaizeci, încercând să-mi amintesc câte o frază-două despre fiecare dintre ei, despre ce făceau. Mă duceam la cursuri, la cel al lui Kittang despre poezia antică, la cel al lui Buvik despre eposul antic, al lui Linneberg despre drama antică. Printre toate numele şi numerele au dat şi peste câteva intuiţii importante, emoţionante. Odiseu, care păcălea ciclopul spunându-i că numele lui era „Nimeni”. S-a pierdut pe sine, dar a câştigat încă vreo câţiva ani de viaţă. Cântecul sirenelor. Cei care le auzeau se pierdeau şi ei pe sine, erau atraşi spre ele, făceau tot ce le stătea în putinţă ca să se apropie de ele, iar la sfârşit mureau. Sirenele erau în acelaşi timp şi *eros* şi *thanatos*, dorinţă şi moarte, cele mai dezirabile şi cele mai periculoase. Orfeu, care cânta atât de frumos încât toţi cei care-l auzeau erau vrăjiţi şi se pierdeau pe sine, el, cel care a coborât în regatul morţii ca s-o aducă înapoi pe Euridice, putând face asta atât timp cât

nu se întorcea s-o privească, dar s-a întors, şi ea a fost apoi pierdută pe veci. Un filosof francez pe nume Blanchot scrisese despre lucrurile astea şi i-am citit eseul despre Orfeu, în care afirma că arta este forţa care face noaptea să se deschidă, dar că el o vrea pe Euridice şi că ea este nivelul cel mai înalt la care se poate ridica arta. Euridice este a doua noapte, scria Blanchot.

Ideile astea erau prea măreţe pentru mine, dar eram atras înspre ele şi încercam să le caut sensul, să le absorb în mine, să le asimilez. Zadarnic însă, mă uitam la ele din afară şi ştiam că semnificaţia lor completă îmi scăpa. Daţi cele sfinte înapoi celor sfinţi? Noaptea nopţii? Recunoşteam figura principală, ceva care e în aceeaşi măsură prezent şi absent, sau prezenţa simultană a unui lucru şi a contrariului său, care-l anulează, era o figură pe care-o văzusem în multe poezii contemporane; mai simţeam şi o atracţie puternică pentru ideile legate de noapte, a doua noapte şi moarte, dar îndată ce încercam să mă gândesc singur la toate astea, să ajung deci dincolo de forma în care erau prezentate ideile, deveneau banale şi stupide. Era la fel ca şi cu căţăratul pe munte, piciorul trebuia pus exact acolo sau dincolo, mâna trebuia să prindă exact acolo sau dincolo, dacă nu, fie rămâneai nemişcat, fie îţi aluneca mâna şi cădeai.

Punctul cel mai înalt e cel care dispare când e văzut sau recunoscut. Acesta era miezul mitului despre Orfeu. Dar ce înseamnă asta de fapt?

Când stăteam în sala de lectură, care era veche şi avea o atmosferă destul de sumbră, citindu-l după-masa pe Blanchot, se ivea în mine un sentiment cu totul nou, ceva ce nu mai simţisem niciodată până atunci, un soi de entuziasm nemaipomenit, ca şi cum mă îndreptam spre ceva realmente extraordinar, amestecat cu o nerăbdare la fel de imensă, *trebuia* să ajung acolo, şi atât de contrare erau cele două sentimente, încât voiam şi să mă ridic, să fug şi să strig, dar şi să stau complet nemişcat şi să citesc în continuare. În mod ciudat, neliniştea începea să mă roadă tocmai când citeam ceva bun, un text pe care-l înţelegeam şi pe care-l asimilam, de parcă pur şi simplu nu-l puteam suporta. Deseori mă ridicam atunci ca să iau o pauză şi, în

timp ce mergeam pe coridoare şi urcam scările la cantina de la etaj, entuziasmul şi nerăbdarea se amestecau cu stupefacţia conştiinţei mele la gândul că urmam singur calea aceea, şi astfel, cu sufletul într-o răzvrătire sălbatică, de neexplicat, îmi cumpăram o cafea şi mă aşezam la o masă încercând să par cât mai calm cu putinţă.

Dorinţa mea de a acumula cunoştinţe conţinea şi o anume doză de panică, înţelegeam din gândurile spontane şi groaznice care-mi treceau prin cap că de fapt nu ştiam nimic şi că situaţia era gravă, n-aveam nici o secundă de pierdut. Era aproape imposibil să adaptez această urgenţă la lentoarea pe care o cerea lectura.

La mijlocul lui septembrie m-am dus cu Yngve la Florenţa, am luat trenul spre sud şi am locuit patru zile la Pensione Palmer, nu foarte departe de Dom, unde stătusem cu o vară înainte când făceam autostopul cu Lars. N-am discutat despre cele întâmplate între noi, am sărit pur şi simplu peste asta, eram fraţi, legătura aceea era mai puternică decât orice, totuşi ceva se schimbase, poate mai ales în cazul meu, ultimele urme de firesc dispăruseră, eram conştient de tot ce se făcea şi se spunea când eram împreună. Momentele de tăcere erau dureroase, doar eram fraţi, ar fi trebuit să discutăm fără probleme, fără să se simtă sforţarea, dar apoi se făcea iar linişte şi mă gândeam cum să întrerup tăcerea. Să spun ceva despre vreo trupă? Ceva despre Asbjørn sau despre vreun alt prieten de-al lui? Ceva despre fotbal? Ceva despre lucrurile care ne înconjurau, un oraş pe lângă care trecea trenul, o scenă văzută pe fereastra pensiunii, o femeie frumoasă care intra în barul în care stăteam? Uneori funcţiona – puteam, de exemplu, vorbi despre diferenţa dintre fetele de acasă şi cele pe care le vedeam aici, care erau incredibil de elegante, nu doar în privinţa vestimentaţiei, cu jachetele strânse pe corp şi paltoanele subţiri, cu cizmele lungi şi eşarfele mici, de cea mai bună calitate, ci şi în privinţa felului în care mergeau, studiat şi elegant, la ani-lumină de mersul necioplit, stil Fjällräven, al fetelor noastre, care nu sugera nimic altceva decât mişcarea însăşi, un mers uşor aplecat în faţă, parcă mereu pregătit pentru o rupere de nori, alergător, săltat, nimic mai mult, importantă era

înaintarea. În acelaşi timp, apariţia femeilor italience – fiindcă fete era un cuvânt nepotrivit pentru ele – era şi deprimantă, erau în altă categorie, nu erau de nasul nostru, noi eram evident în aceeaşi categorie nesofisticată cu fetele norvegiene, trebuia doar să arunci o privire la tinerii bărbaţi italieni, care erau la fel de eleganţi şi distinşi ca şi echivalentele lor feminine, care ştiau toate şmecheriile şi care pe deasupra le abordau cu o curtoazie la care nu puteam ajunge nici dacă am fi exersat zi de zi tot anul, da, nici dacă am fi studiat eleganţa şi curtoazia la universitate timp de şase ani nu ne-am fi putut apropia de nivelul lor.

— Aveam douăzeci şi doi de ani când am mâncat prima dată biftec, a spus Yngve în timp ce stăteam la o terasă, fiecare cu câte un espresso înainte, ştiam că trebuia băut în picioare, dar noi îl beam stând jos. Norvegieni cum eram, puteam la fel de bine să ne bem cafeaua stând în cap sau stând la bar. Credeam că biftecul şi antricotul sunt acelaşi lucru, a adăugat el.

— Şi nu e aşa? am zis.

El a râs, crezând că glumeam.

— În cazul ăsta, n-am mâncat nici eu aşa ceva, am spus. Dar am numai douăzeci de ani.

— Serios? Atunci comandăm biftec diseară, asta-i clar.

În vreme ce la Bergen venise toamna, la Florenţa vremea era în continuare caldă şi văratică. În miezul zilei soarele dogorea chiar şi când se afla în spatele unul văl de nori, iar singurele pete de galben din coroanele copacilor apăruseră din cauza aridităţii. Ne-am dus la Galeria Uffizi, am hoinărit prin coridoarele nesfârşite uitându-ne la tablouri, toate parcă identice, am văzut statuia lui David făcută de Michelangelo şi câteva dintre lucrările lui neterminate, în care figurile parcă încercau să se desprindă din blocurile de marmură care le ţineau captive. Am hoinărit prin jurul Domului imens, i-am urcat scările şi am ajuns până sub cupolă, am mers în continuare de-a lungul unui coridor îngust şi am ieşit în partea de sus, sub noi se vedea toată Florenţa, am băut espresso în cafenele mici, am mâncat îngheţată şi ne-am făcut poze, mai ales Yngve avea chef, eu pozam în faţa tuturor zidurilor cu ochelarii mei de soare negri, marca Ray Ban, îmbrăcat în blugi negri, largi, şi

cămăşi cu diferite modele. Manchester era acum locul în care se întâmplau toate chestiile, şi dacă lucrul ăsta trecuse neremarcat în Italia, nu trecuse neremarcat la Bergen. Citisem mai întâi despre Stone Roses, apoi mersesem şi-i ascultasem într-un magazin de viniluri, dar *sound*-ul fusese puţin ciudat, mă gândeam eu, nu eram sigur că era OK, însă apoi îşi cumpărase Yngve albumul, el a zis că era grozav, mi l-am cumpărat şi eu şi-am fost de aceeaşi părere. Te prindea din ce în ce mai tare. La fel se întâmplase cu The Smiths, le ascultasem discul de debut în Kristiansand după ce citisem despre ei în *NME*, mi se păruseră prea ciudaţi, dar apoi, când a ajuns *hype*-ul în Norvegia, nu mai sunau ciudat, ci aşa cum trebuie.

Aşa am hoinărit noi prin oraşul acela, pe cât de frumos, pe atât de plin de viaţă, plin de oameni şi incidente mărunte, scutere şi palate; seara ne-am dus acasă şi ne-am schimbat, ca să ieşim la restaurant. Era un restaurant mai rafinat, nu mă simţeam în largul meu, nu-mi plăcea să vorbesc cu chelnerii, nu-mi plăcea să fiu servit, nu-mi plăcea să fiu văzut, nu ştiam ce trebuia să fac în diversele situaţii care se iveau, de la cum anume trebuia să guşti vinul până la ce anume făceai cu şerveţelul de pe farfurie, dar, din fericire, Yngve s-a ocupat de tot, şi nu după multă vreme mâncam biftec şi beam vin roşu.

După aceea am fumat, am băut *grappa*, care avea gust de poşircă, şi am povestit despre tata. Deseori vorbeam despre el, ne povesteam mici episoade cu el pe care ni le aminteam şi discutam despre ceea ce făcea acum, despre viaţa lui în nordul Norvegiei, care nu ne era străină, cu toate că-l întâlneam doar de vreo două ori pe an şi poate vorbeam la telefon o dată pe lună, fiindcă el ne stăpânea conştiinţele. Yngve aproape că-l ura, sau era în orice caz neînduplecat, nu voia să audă nimic despre cum se schimbase şi cum voia să fie altfel faţă de noi, nu era adevărat, el era acelaşi, nu ridica un deget pentru noi, nu-i păsa câtuşi de puţin de noi; dacă se arăta altfel, o făcea fiindcă se convinsese că aşa trebuia să fie, nu fiindcă aşa era de fapt. Eu eram de acord, dar eram mult mai slab, dacă vorbeam cu tata la telefon mă dădeam bine pe lângă el, şi-i trimisesem o scrisoare cu fotografii de la Academia de

Scriere Creativă, deşi voiam *de fapt* ca el să nu existe, da, să moară.

Slab, acesta era cuvântul.

Eram slab şi faţă de Yngve. Dacă se lăsa tăcerea între noi, era greşeala mea şi responsabilitatea mea. Ştiam că Yngve nu gândea aşa, că nu-i păsa de momentele de tăcere, că nu simţea nevoia să le umple cu orice preţ, era sigur pe el. Din acelaşi motiv el avea prieteni şi eu nu aveam. Era relaxat, nu se stresa în legătură cu ceea ce urma să spună sau să facă, astfel încât nu era mare scofală atunci când, de exemplu, ieşea cu Asbjørn într-o sâmbătă dimineaţa şi umblau brambura prin oraş, stăteau poate la o cafenea câteva ore, în vreme ce pentru mine, când făceam aşa ceva, era o aventură de proporţii uriaşe, fiecare greşeală, fiecare mică disonanţă era potenţial fatală, şi de aceea eram forţat sau mă forţam să cad într-un fel de tăcere nefirească. Şi atunci *acea tăcere* influenţa situaţia, şi cine-şi dorea aşa ceva? Cine suporta un asemenea comportament rigid şi nenatural? Nu voiam răul nimănui, aşa că era mai bine să mă ţin deoparte sau să stau în umbra lui Yngve, sub mantia lui de expansivitate.

Aceeaşi lipsă de naturaleţe mă influenţa în relaţia cu el, dar cu o diferenţă decisivă, şi anume că legătura dintre noi nu depindea de conjuncturi; oricât de prost m-aş fi comportat, eram fratele lui, niciodată nu putea trece peste asta şi poate că nici n-ar fi vrut. Faptul că-i aruncasem paharul în cap îi dădea un avantaj, însemna că întotdeauna aveam să fiu sub nivelul lui, lucru care, în principiu, mi se părea rezonabil şi meritat.

Am plătit şi am ieşit în noaptea italiană, eram uşor euforic, am căutat un loc care să ne placă, am găsit unul până la urmă, era deschis recent şi gol, dar aveau muzică bună şi oricum nu cunoşteam pe nimeni în oraş. Ne gândiserăm să bem un pahar acolo, dar barmanii erau exuberanţi, voiau să discute şi să audă despre Norvegia şi Bergen, ne-au întrebat ce muzică ne place şi imediat după aceea în local a răsunat o piesă de Stone Roses. Am rămas acolo, tot mai beţi, şi toate inhibiţiile, toate constrângerile, toată tăcerea şi toată rigiditatea din mine s-au evaporat,

stăteam acolo cu fratele meu şi povesteam despre ce ne trecea prin cap, râdeam şi eram fericiţi.

— Nici unul din toţi oamenii pe care-i cunoşti nu fac ceva ei *înşişi*, i-am spus. Dar tu faci. Tu cânţi la chitară şi compui cântece. Nu înţeleg de ce nu-ţi faci o trupă şi nu începi să cânţi pe bune. Compui cântece faine.

— Crezi? m-a întrebat el.

— Bineînţeles, am zis. Ceilalţi *discută* despre muzică şi trupe. Ţie-ţi ajunge atâta?

— Nu, bineînţeles că vreau să cânt. Dar trebuie să găsesc pe cineva cu care s-o fac.

— Pål e bun, nu?

— Da. Atunci suntem doi. Dacă tu cânţi la tobe, suntem trei. Şi mai avem nevoie de un vocalist.

— Sunt douăzeci de mii de studenţi în Bergen. Trebuie să fie unul capabil să cânte, nu?

— Să văd ce găsesc.

Nu mai era nevoie să mergem la bar să comandăm, veneau la noi cu pahare pline în momentul în care le goleam pe cele de dinainte, glumeau cu noi şi ne întrebau ce alte discuri să pună. Când ne-am ridicat să plecăm, ne clătinam bine. Dar am ieşit în stradă şi am ajuns acasă, am mai povestit un pic despre noua trupă, am stins lumina şi-am dormit până la prânz.

Seara am mers din nou la localul acela formidabil. De data asta era plin de oameni, şi personalul nu ne-a recunoscut. Era imposibil să crezi că nu-şi aminteau de noi, fiindcă nu mai fusese nimeni altcineva acolo şi totul se întâmplase în ajun, deci se prefăceau. Dar de ce? Ne-am cumpărat fiecare câte-o bere, am băut-o şi am plecat de-acolo, ne-am îndreptat către o discotecă recomandată de un ghid de călătorie, se afla undeva lângă fluviu, ne-am dus de-a lungul lui, pe un bulevard larg, tot mai puţin populat pe măsură ce înaintam. A început să plouă, străzile străluceau în lumina felinarelor, lângă noi fluviul curgea alene în întuneric, nu se vedea picior de om. „Trebuia s-o fi văzut de mult”, a zis Yngve. „Poate că am trecut pe lângă ea”, am spus. Mergeam probabil de vreo trei sferturi de oră când am hotărât să ne întoarcem. Efectul alcoolului se risipise de mult. Ploaia cădea deasă şi iute. Luminile de pe

dealurile de pe cealaltă parte a fluviului păreau să plutească în aer. Nu mai vorbeam, era suficient că mergeam. După o jumătate de oră, Yngve s-a oprit. Sub noi se afla un fel de platformă de lemn, deasupra ei erau atârnate nişte cabluri cu becuri stinse ce se legănau încet, stivele de scaune se înşirau până la margine. „Mare lucru dacă nu e aici”, a zis Yngve. „Aici?”, am întrebat. „Da, numai că suntem în extrasezon. Haide, mergem acasă şi ne culcăm.”

Peste două zile coboram din tren în gara din Bergen, oraşul ăsta ca o pâlnie, şi era bine să pun piciorul în el, totul aici părea familiar, locul meu pe lumea asta. Era seara devreme, ştiam că n-ar fi fost prea grozav să mă duc în apartamentul meu şi să stau singur după o săptămână petrecută cu cineva, aşa că m-am dus acasă la Yngve şi Asbjørn, unde am deschis sticla de whisky pe care o aduseserăm cu noi şi am început să bem. Asbjørn a spus că avea, din păcate, o veste proastă pentru noi. „Da?”, am întrebat la unison. „Da, bunica voastră a murit.” „Da? A murit?” „Da, mama voastră a sunat când eraţi în drum spre Italia.” „A spus când e înmormântarea?” „Da, a avut loc deja. A spus că n-a reuşit să dea de voi acolo.”

Ne-am îmbătat şi am mers la Hulen, era zi lucrătoare şi nu era aşa de multă lume, am stat la bar şi am băut, când au închis am mers acasă şi am băut în continuare. Atmosfera era plăcută, parcă mă aflam în mijlocul unui vârtej de oameni şi întâmplări. La un moment dat mi-am pus un costum de Superman, când beam whisky cu pelerina roşie şi cu restul costumului pe mine, când ţopăiam pe ritmul muzicii. Era petrecere, mi se părea că tot apartamentul era plin de lume, mă învârteam de colo colo, umblam la frigider, beam, schimbam piesele, cântam şi eu, discutam cu Yngve şi cu Asbjørn, tot timpul în costumul minunat de Superman, până când totul s-a retras ca un reflux, lăsând în urmă doar faptele: eram doar Yngve, Asbjørn şi cu mine acolo. Eram singuri. Petrecerea era doar în capul meu. Şi bunica, bunica era moartă.

Chiar dacă pick-upul mergea, parcă era linişte.

Mi-am pus capul în mâini.

Oooooo.

— Ce e, Karl Ove?

— Nimic, am spus, dar mi se scuturau umerii şi lacrimile-mi curgeau în jos pe obraji udându-mi degetele.

Au oprit muzica.

— Ce e? m-au întrebat din nou.

— Nu ştiu, am zis uitându-mă la ei. Suspinam, nu mă puteam controla. Nu e nimic.

— Vrei să dormi aici? Te ajută mai bine aşa? a spus Asbjørn.

Am încuviinţat din cap.

— Culcă-te pe canapea. Oricum e târziu.

Am făcut aşa cum mi-au spus, m-am întins pe canapea şi am închis ochii. Unul din ei a tras o pătură de lână peste mine, şi am adormit.

În dimineaţa următoare totul era bine din nou, cu excepţia faptului că mi-era jenă de cele întâmplate, că plânsesem în faţa lor. În faţa lui Yngve mai mergea, deşi nici asta nu era bine, dar în faţa lui Asbjørn?

Şi costumul ăla tâmpit de Superman!

L-am dat jos, am băut o ceaşcă de cafea cu ei în camera de zi, iar Asbjørn l-a luat la rost pe Yngve pentru că nu punea niciodată laptele în frigider, era minunat să ajungi acasă, să vrei să-ţi torni un pahar de lapte şi să descoperi că e călduţ ca pişatul.

Am zâmbit şi le-am spus că erau ca un cuplu căsătorit. Nu le-a plăcut să audă asta. Am luat-o în jos până la Møhlenpris cu valiza cea veche în mână, am intrat în casă, am făcut duş. Cu părul ud şi cu o cămaşă ce mi se lipea de umeri şi de piept, m-am aşezat pe canapea şi am început să citesc. Ajunsesem până la sfârşitul secolului al XVIII-lea, care abunda în poeţi şi scriitori englezi, dramaturgi francezi, dintre care ştiam că Racine era cel mai important, şi câţiva filosofi şi autori de corespondenţă. Am închis ochii şi am încercat să ţin minte numele şi câte-o lucrare de-a fiecăruia, am continuat până la secolul al XIX-lea, am pus cartea deoparte, am găsit foile cu orarul, aveam un curs după-amiază, m-am hotărât să mă duc. Era despre teoria literară modernă, am găsit selecţia de texte şi am început să citesc la nimereală înainte să plec. Stanley Fish. Ce nume. Şi Harold Bloom. Numele meu e Peşte. Nu mai

spune? Al meu e Boboc. Şi acolo e Paul the Man, îl cunoaşteţi? Da, sunt fan al lui Paul the Man.

Dar ăsta era un text!

Sunt fan al lui Paul the Man.

După ce am terminat de citit, am pus câteva cărţi şi un blocnotes într-o plasă şi am luat-o în sus către universitate. Gazonul din parc era uscat, cerul, gri, frunzele din pomi, galbene şi verde-pal. O gaşcă de drogaţi stătea sub un copac, i-am ocolit ca să nu se lege de mine, totul la ei mă umplea de scârbă, începând cu tonul ridicat al vocii şi mişcările agresive când erau treji şi terminând cu apatia totală, de-a dreptul inumană, când stăteau acolo rupţi de lume, dar cu ochii deschişi, ochi în care nu puteai citi nimic. Şi mai erau seringile, curelele de piele, cutiile cu milkshake sau lapte cu cacao, bolurile şi pungile de plastic, adunate toate în jurul lor, dar şi hainele lor, murdare, zdrenţuite, ca şi cum nu avuseseră contact cu oamenii de câţiva ani şi-şi petrecuseră iarna în adâncul unei păduri, poate după un accident de avion, doar cu un rând de haine pe ei. Treceau prin viaţă, nu trăiau. Şi voiau doar să treacă prin viaţă, nu să trăiască.

Am intrat pe poartă, pe lângă Centrul studenţesc, am luat-o în sus pe deal şi pe aleea de pietriş de-a lungul Grădinii Botanice, pe pasajul dintre Muzeul Maritim şi Biblioteca Universităţii, pe lângă clădirea Facultăţii de Litere, iar când am ajuns la Şcoala Sydneshaugen m-am oprit, am lăsat plasa pe pământ şi mi-am aprins o ţigară.

Mai încolo, lângă scări, fuma un tip de la specializarea mea. S-a uitat o clipă la mine, apoi şi-a mutat privirea în altă parte. Ştiam că se numea Espen, că venise direct de la liceu şi, cu toate că nu stătuserăm niciodată la taclale, ştiam că citise îngrozitor de mult. Vorbise despre Beckett o dată cu Ole, un alt coleg de-al meu, şi mă impresionase, deşi eram cu doi ani mai mare decât el. Avea părul lung, brunet, uneori prins în coadă de cal, ochi căprui, ochelari, era slab, purta o geacă maro de piele, deseori cu pulovere tricotate pe dedesubt, venea cu bicicleta la cursuri şi stătea cu orele la sala de lectură. Părea timid, prudent, dar nu suspicios, mai degrabă ca un animal în alertă.

Mi-am luat plasa şi m-am dus la el.

— Te duci la curs? l-am întrebat.

El a zâmbit ca pentru sine.

— Aşa mă gândeam. Tu?

— Ăsta era e planul. Dar când am ajuns aici, mi-a pierit cheful. Poate mai bine mă duc să citesc ceva.

— Şi ce citeşti?

— Câte-un pic din toate. Nimic deosebit. Stanley Fish.

— Aha.

— Şi tu?

— Deocamdată Dante. L-ai citit?

— Nu încă. Dar o să-l citesc. E bun?

— Chiar că e bun, a spus el.

— Mda.

— Mandelştam a scris un eseu extraordinar despre *Divina Comedie*.

— Serios?

— Da.

— Da, poate ar trebui să arunc şi eu o privire. Mandelştam, ai zis?

— Da. Vezi cum e. S-ar putea să fie greu să faci rost de el, dar îţi pot face eu o copie dacă vrei.

— Sigur că da, am zis. Ar fi mişto!

I-am zâmbit, am aruncat ţigara pe jos şi am călcat pe ea.

— Mai vorbim, am spus, după care am intrat în clădirea veche a şcolii.

În drum spre casă am sunat-o pe mama. Din fericire, era acasă. Am întrebat-o cum îi mergea, ea a spus că bine, dar nu se putea împăca nicidecum cu gândul că bunica nu mai era. Totul se petrecuse repede. Făcuse o pneumonie şi după doar câteva zile îşi dăduse duhul. S-a întâmplat la azilul de bătrâni unde fusese mutată la sfârşitul verii, deoarece starea ei cerea mai multă grijă şi atenţie decât i se puteau oferi acasă. Poate se întâmplase atât de repede tocmai din cauza asta, n-o mai ţinea nimic pe pământ, aşa cum o făcuseră împrejurimile de acasă, acolo unde locuise timp de peste patruzeci de ani. Dar Kjartan fusese lângă ea când murise, şi bunicii nu-i fusese frică.

Îmi dădeam seama că mama era supărată, dar nu ştiam ce să fac. Voia să-i spun cum fusese în Italia, eu am zis doar că fusese bine, nu voiam să intrăm în detalii, doar ne

îmbătaserăm şi chefuiserăm pe-acolo în vreme ce bunica murea, nu era cazul ca mama să afle asta. Am stabilit c-o să vin la ei peste câteva săptămâni, să merg să văd mormântul, era în cimitirul vechi de deasupra fiordului, un loc frumos, a zis mama, era reconfortant să ştii că se afla acolo.

Am terminat de vorbit, m-am dus acasă prin întunericul din ce în ce mai profund, m-am întins în pat şi am citit un pic de Mark Twain, despre care ne vorbise Ragnar Hovland, mă cufundam din când în când în realitate, adică în obscuritatea ce înconjura lumina ştearsă a veiozei, materialul pernei bleu, gândul la bunica, primul om apropiat mie care murise. Era imposibil de înţeles. Dar acum avea pace. Se chinuise, dar acum avea parte de pace. Am citit mai departe, gândul la ea îmi rămăsese în ungherele conştiinţei, ieşind din când în când la iveală, era moartă, nu mai exista, bunica, draga mea bunică. N-o cunoscusem, dar ce era de cunoscut? Ştiusem cine era, cine era ea pentru mine, încă de când eram mic ştiusem. Şi asta mă năpădea acum, prezenţa ei blândă, ochii ei. Cât de înspăimântător trebuie să fi fost să se despartă de lume doar fiindcă trupul n-o mai asculta şi-i nega cele mai elementare lucruri.

Trebuia să scriu despre asta, trebuia să scriu despre ea.

M-am ridicat, m-am aşezat la birou doar în chiloţi şi am scris un text.

Creşte de la sine
Cu ochii în afara zilelor
te estompezi încet
Cu gândurile ca oglinzile
îmi pierd controlul
Te simt în mine
Nopţi blânde cad peste mine
Întunericu-mi cuprinde ochii
Aş vrea să zbor
Aş vrea să cred în minuni
Te simt în mine
Mă feresc de lumină şi-ntuneric
Cine ştie ce vezi
Cine ştie ce se-ntâmplă

Liniştea, liniştea
creşte de la sine
Zilele se sting, dispar
nelăsând nimic în urmă
Eu stau mereu treaz, aşteptând
Te simt în mine
Te simt în mine
Mă feresc de lumină şi-ntuneric
Cine ştie ce vezi
Cine ştie ce se-ntâmplă
Liniştea, liniştea
creşte de la sine

A doua zi, Espen mi-a adus la sala de lectură eseul lui Mandelştam. Am băut o cafea, am discutat puţin despre cursuri, despre câteva texte care ne impresionaseră, l-am întrebat câte ceva despre el, de unde venea, ce făcea şi i-am spus că fusesem la Academia de Scriere Creativă. Ştia, mi-a zis. Ţinea ceaşca cu ambele mâini, dar nu ca într-o îmbrăţişare, ci mai mult ca într-o confirmare, aici avem o ceaşcă, în timp ce-şi ţinea capul uşor plecat şi se uita fix la masă. Când stătea aşa, era ca şi cum ar fi negat situaţia în care se afla, ca şi cum n-ar fi existat. Forţa pe care o emana mă afecta şi pe mine, spusesem ceva neinteresant? Ceva plictisitor? Ceva prostesc?

Apoi a aruncat o privire la ceas, a zâmbit şi a spus că spera că o să-mi placă eseul, aştepta cu interes să-l discute apoi cu mine.

Ne-am întors la sala de lectură, eu am început să citesc cartea lui Olof Lagercrantz despre Dante şi am rămas acolo până după-amiază, când am mers să mănânc la cantină. Era vineri, atunci aveau întotdeauna budincă de orez.

La o masă la etaj stătea Ann Kristin. A zâmbit când m-a văzut, aşa că m-am dus spre ea ţinând în mână o tavă cu budincă de orez, suc şi cafea.

— Salut, Karl Ove. Nu ne-am văzut de mult. Aşază-te aici. El e Rolf, apropo.

A arătat din cap spre un tip aflat de cealaltă parte a mesei.

— Deci tu eşti Karl Ove, a zis el. Tatăl tău mi-a fost profesor la liceu. E cel mai bun profesor pe care l-am avut. Era formidabil.

— Vorbeşti serios? am întrebat. Unde?

— La Vennesla.

— Aha, am spus eu aşezându-mă, apoi am luat farfuria cu budincă, ceaşca de cafea şi paharul cu suc, am dat tava la o parte şi am început să mănânc.

— Ce face acum?

— Lucrează în nordul Norvegiei. S-a recăsătorit şi are un copil.

— Criza clasică a vârstei mijlocii, a zis Ann Kristin. Apropo, e adevărat că ai fost în Italia cu Yngve?

Am încuviinţat din cap în timp ce înghiţeam.

— La Florenţa.

— Păcat că n-aţi putut veni la înmormântare.

— Da. Cum a fost?

— A fost solemn şi frumos.

Ann Kristin era fiica cea mare a surorii mamei, Kjellaug, şi sora lui Jon Olav. În copilărie eram întotdeauna ea şi Yngve, Jon Olav şi cu mine, şi aşa fusese şi la şcoală, în orice caz la început, când Yngve şi Ann Kristin petreceau mult timp împreună. Dar apoi se înstrăinaseră, dacă nu cumva se întâmplase ceva, eu nu ştiam nimic, doar că nu se mai vedeau decât la reuniuni familiale.

Avea o fire aspră şi putea părea dură uneori, mai ales faţă de Jon Olav, dar nu se temea să vorbească răspicat nici cu mine, fără să-mi fac probleme din cauza asta, era ceva ce ţinea numai de suprafaţă, în sinea ei era de treabă şi mai atentă decât majoritatea oamenilor. Îmi plăcea de ea, întotdeauna îmi plăcuse.

Rolf ăsta, să fi fost iubitul ei?

— Şi tu înveţi rusa? l-am întrebat.

El a confirmat din cap.

— Aşa ne-am întâlnit.

— Rolf e *wonderboy*-ul facultăţii, a zis Ann Kristin.

— Nu erai tu cel care lua numai note de zece la liceu? Tata a povestit despre asta câţiva ani.

— Din păcate, da, mi-a răspuns el zâmbind.

— Ai fost într-adevăr elevul lui preferat.

— Păi la ce te aşteptai? a zis Ann Kristin. Sigur că profesorului îi place de elevul care ia doar note de zece.

— Nu şi tatei, am spus ca să-l flatez.

— Transmite-i salutările mele, a zis Rolf.

— Aşa o să fac.

— Cum îi mai merge lui Yngve? m-a întrebat Ann Kristin. Nu l-am văzut de mult timp. E în continuare împreună cu... cum o cheamă?

— Ingvild?

— Da.

— Nu, s-au despărţit în primăvară, am spus.

— Semăna aşa de mult cu mama voastră.

— Serios?

— Nu te-ai gândit la asta?

— Nu. Doar nu seamănă aşa de mult?

— Ochii, Karl Ove. Erau exact la fel.

Ea a zâmbit şi s-a întors către Rolf, care a ridicat din sprâncene şi şi-a luat geaca de pe spătarul scaunului.

— Te descurci singur? m-a întrebat Ann Kristin. Sau vrei să mai stăm un pic cu tine?

— Cred că mă descurc, am zis. Dar m-am bucurat să ne-ntâlnim. Ne mai vedem!

Au ieşit pe uşa de la etaj, unde coridorul se ramifica spre celelalte părţi ale clădirii, iar eu am rămas să-mi mănânc singur budinca de orez.

În duminica următoare am cunoscut-o pe Gunvor. A fost o coincidenţă, ieşisem cu Yngve să bem o bere, el s-a întâlnit cu nişte cunoscuţi, am rămas la unul dintre ei acasă, s-au aprins lumânări, s-a servit ceai, s-a pus nişte muzică mai lentă. Eu stăteam pe un fel de fotoliu puf şi abia aşteptam să plec când o fată s-a aşezat lângă mine. Era scundă, blondă, cu un nas mic, cârn şi ochi frumoşi, blânzi. Avea multă energie, felul ei de-a fi era cuceritor.

— Tu cine eşti? m-a întrebat ea.

— Sunt fratele lui Yngve, i-am răspuns.

— Da, cu asta m-ai lămurit. Cine e Yngve?

— Tipul de-acolo care flirtează.

— Aha! Nici pe el nu l-am mai văzut pe-aici. Dar nu e greu să-ţi dai seama că sunteţi fraţi, în orice caz!

— Aşa-i?

— Dar tu ce studiezi la Bergen?

— Literatura.

— Îţi place Ragnar Hovland? E preferatul meu dintre toţi. *Sjølvmord i Skilpaddekafeen* [*Sinucidere în cafeneaua cu ţestoase*], doar titlul!

— Da, e amuzant. Tu ce studiezi?

— Administraţia publică. Dar voi începe istoria după Crăciun.

— Istorie? Şi mie mi-ar plăcea asta, de fapt.

Era deschisă, dar nu într-un fel naiv, nu era genul care să iasă în faţă cu un subiect pe care nu-l stăpânea, era doar sigură pe ea.

Ceilalţi au plecat rând pe rând, noi am rămas să discutăm, era genul de noapte în care puteai să-i spui totul celuilalt şi asta conta, fiindcă amândoi eram dispuşi să ascultăm. Ea venea de la o fermă din Vestland, avea doi fraţi şi o soră, îi plăcea să călărească, mai ales caii islandezi, lucrase un an la o fermă islandeză şi vorbea fluent limba. Am rugat-o să-mi spună ceva în islandeză, ea a zis *Thad er ekki gott ad vita hver Karl Ove er!* „Nu e bine să ştii cine e Karl Ove!” Eu am râs, înţelegeam. Caii islandezi aveau două feluri suplimentare de a merge la trap, mi-a zis ea, şi am râs din nou, nu-mi puteam închipui că era posibil să fii aşa de ataşat de animale. „Încearcă o dată să călăreşti pe unul şi o să înţelegi”, mi-a spus Gunvor.

Am rămas acolo până când gazda a zis că voia să se culce. Ea m-a însoţit până acasă, am vorbit tot timpul, apoi în faţa uşii încă vreo jumătate de oră, după care m-a întrebat dacă ne puteam vedea din nou şi am spus: „Da, mi-ar plăcea”.

— Mâine?

— Da, perfect.

— Mergem la cinema?

— Da, hai să mergem!

Ea a plecat, eu m-am dus la culcare, ciudat de zăpăcit.

Peste două săptămâni, când urca scările spre apartamentul ei, s-a întors spre mine.

— Suntem împreună acum, nu-i aşa, Karl Ove?

— Da, am zis. Eu sunt, cel puţin!

Până atunci petrecuserăm împreună aproape toate serile. În apartamentul ei, în garsoniera mea, la Café Opera, la Fekterloftet, în plimbări lungi pe străzile din Bergen. Am vorbit întruna, într-o seară ne-am sărutat şi apoi am dormit împreună, dar fără să se întâmple ceva, ea voia să aştepte, voia să fie sigură. „Poţi să fii sigură de mine”, i-am spus, fiindcă ardeam de dorinţă, mergeam aproape aplecat lângă ea, dar nu, timpul era de partea noastră, timpul ne era prieten. „Un prieten rău”, am zis, „haide, ce se poate întâmpla?” Nu, nu se putea întâmpla nimic, dar ea voia să aştepte, nu mă ştia destul de bine. „Dar ţi-am arătat totul! Nu mai e nimic de descoperit! Nu sunt nu ştiu ce!” Ea a râs, a scuturat din cap, trebuia să aştept. Întins lângă corpul ei cald şi gol!

Era greu de rezistat, dar în rest totul era ca o febră, ca un vis, ea venea şi pleca, restul era o moţăială, ceva neimportant, ea era cea care dădea lumii mele formă şi greutate, ea, Gunvor, iubita mea.

Jon Olav se mutase într-un apartament mare chiar lângă cinema, eu i-l arătasem de mult, acum urma să plece câteva zile, nu puteam să stăm în apartamentul lui câteva zile? Ba da. Am stat acolo două zile, am ieşit doar ca să ne luăm de mâncare, nu puteam să ne dezlipim unul de celălalt, dar în continuare nu voia, încă nu mă ştia destul de bine.

Sora ei mai mică şi iubitul ei ne-au invitat în Hardanger, unde locuiau într-o casă mare, veche. Am luat autobuzul până acolo, era întuneric, afară totul era alb de la zăpada luminată de lună, şi deasupra noastră străluceau pe cer o puzderie de stele. Erau minus douăzeci de grade, zăpada scârţâia sub picioarele noastre în timp ce urcam dealurile, aerul rece ne pătrundea în plămâni, pielea feţei ni se înţepenise şi în jurul nostru era linişte deplină.

Aprinseseră focul în sobă, pregătiseră cina, am stat şi am discutat şi-am mâncat şi am băut vin roşu, eram fericit. Trebuia să dormim într-o cameră sus la mansardă, era rece ca o hrubă, chiar şi băgaţi sub plapumă, şi dorinţa mea era atât de mare încât nu ştiam ce să mă mai fac, m-am cuibărit lângă ea, i-am sărutat sânii frumoşi, pântecul

frumos, picioarele frumoase, dar nu, trebuia să aştept, nu mă ştia destul de bine, încă nu ştia cine eram.

— Sunt Karl Ove Knausgård şi te doresc! am spus atunci.

Ea a râs şi s-a lipit strâns de mine, era moale şi mlădioasă şi avea ochii blânzi şi era a mea.

Dar nu de tot, nu în întregime, eram în continuare ea şi eu, nu noi.

N-am citit prea mult în săptămânile alea. Mi se părea lipsit de importanţă cititul, dar ea se ducea în fiecare zi la universitate şi atunci m-am dus şi eu, dar mai mult de dragul aparenţelor, propoziţiile care se rosteau nu prea aveau sens pentru mine, totul plutea în jurul meu, totul era deschis şi nedefinit, până când o vedeam cum apare şi face lumea din nou clară şi sigură. Ea, Gunvor, iubita mea.

Espen a venit la mine într-o pauză, m-a întrebat dacă citisem eseul lui Mandelştam, nu-l citisem, mă gândeam să citesc mai întâi *Divina Comedie*, i s-a părut şi lui mişcarea cea mai bună.

— Ce ediţie ai? Nynorsk? Am început-o, dar e atât de arhaică, încât e aproape imposibil de citit. Aşa că mi-am luat ediţia în suedeză. E foarte bună.

— Eu mi-am luat ediţia Nynorsk, i-am zis. Să văd.

Privirea lui, înainte amicală şi ingenuă, s-a făcut dintr-odată serioasă şi introvertită, şi Espen şi-a îndreptat-o spre pământ.

Am reluat rapid în minte conversaţia de până atunci. După o tăcere destul de lungă, el s-a uitat la mine.

— Nu vrei să vii în Alrek într-o după-amiază? Să jucăm şah sau ceva? Joci şah?

— Ştiu regulile. Dar nu prea pot spune că ştiu să joc.

— Recuperezi din mers, mi-a zis el.

— Da, clar, am spus. Mi-ar plăcea oricum să vin o dată până acolo.

Am stabilit să ne vedem după-amiaza următoare. La sala de lectură am luat traducerea după *Divina Commedia*, am început s-o citesc fără să iau notiţe, ce-mi rămânea în minte rămânea. Ştiam cât de cât despre ce era vorba, citisem o treime din cartea lui Lagercrantz despre Dante şi-mi formasem o impresie clară despre ea. Cu toate astea, nu eram pregătit pentru acea senzaţie a timpului degajată de

primele pagini, pentru faptul că textul nu era *despre* secolul al XIV-lea, ci *provenea* din acea perioadă, era o *parte* a acelei perioade pe care eu o puteam cunoaşte intim *acum*.

Voi, ce intraţi, lăsaţi orice speranţă.[3]

Poarta iadului, Paştele, anul 1300. Dante, care s-a rătăcit de pe calea cea bună la mijlocul vieţii şi care se va elibera văzând totul.

Va vedea totul şi se va elibera prin asta.

Numai că la începutul primului cânt nu-şi pierduse calea în viaţă, ci într-o pădure, şi animalele care-l atacaseră nu erau păcatul sau trădarea, erau fiare din carne şi sânge, care-şi rânjeau colţii şi mârâiau. Iadul nu era o stare interioară, intrarea în el se afla acolo, la mijlocul lumii, pe fundul unei râpe, cu păduri şi sălbăticie peste tot.

Am înţeles, desigur, că explicaţiile din notele de la subsol, legate de semnificaţia fiecărui animal, loc şi întâmplare, erau cât se poate de reale, dar extraordinar la început era aspectul material, fizic, pe care-l resimţeam în fiecare celulă a corpului, ca pe o atracţie şi o foame, nu umbrele proiectate în lumea ideilor. Se făcea o comparaţie cu construirea unui vas pe un şantier naval în Veneţia şi dintr-odată, cu o forţă nebănuită, am înţeles că Dante trebuie să fi stat undeva să scrie asta, poate se uitase în zare şi se întrebase cu ce să asemene acel lucru, şi aşa i-a venit în minte un şantier naval pe care-l văzuse o dată la Veneţia, *care exista încă atunci când el scrisese asta*.

Trebuia să mă întâlnesc cu Gunvor după-amiază, mi-am strâns lucrurile, am străbătut coridoarele cu plasa de plastic bălăngănindu-mi-se în mână şi m-am îndreptat spre curtea dintre clădiri, mă oprisem să trag o ţigară când am văzut-o venind spre mine. Mi-a zâmbit cu toată fiinţa ei, s-a întins pe vârfuri şi m-a sărutat direct pe gură. Am plecat de-acolo ţinându-ne de mână, am coborât dealurile şi ne-am dus în Nøstet, unde se afla apartamentul ei. Îl împărţea cu o prietenă pe nume Arnhild. Cea mai bună prietenă a ei se numea Karoline, şi teoretic formau un trio înspăimântător, cu numele lor greoaie şi învechite – Gunvor, Arnhild şi Karoline – dar în realitate erau radioase şi vesele şi cât se

[3] Traducere de Eta Boeriu

poate de normale. Arnhild mergea la Şcoala Superioară de Business şi purta pulovere de lână şi un colier de perle, Karoline studia la universitate şi era o idee mai dură, semăna mai mult cu Gunvor, aveau acelaşi umor, se luau una după alta aşa cum mi-am dat seama că fac fetele. O dată ne-a povestit despre cum încercase un tip să o agaţe, venise la ea şi o întrebase dacă nu voia să meargă cu el acasă, ea-l întrebase de ce, el îi răspunsese ca să i-o tragă nebuneşte. Ce s-au mai distrat la asta! Erau ascultătoare şi cuminţi, nu şi-ar fi risipit vieţile de pomană, aşa că nimic din jurul nostru nu le afecta tocmai datorită siguranţei pe care le-o dădea felul lor de a fi. Ieşitul seara în oraş, de exemplu, era un lucru relaxant pentru ele şi nu avea nimic demonic în sine.

Deşi locuiam într-un apartament relativ mare, preferam să stăm la Gunvor; apartamentul meu era sumbru, aproape fără mobile şi posomorât, al ei era luminos, condiţiile erau mai bune şi amenajarea avea ceva tipic feminin, îmi plăcea nefamiliaritatea aceea moale şi unduitoare, era atât de clar că Gunvor era iubita mea atunci. Să mă trezesc acolo – cel mai adesea cu ploaia şiroind pe streaşină – atât de devreme încât afară era încă întuneric, să-mi iau micul dejun cu ele şi să plec la sala de lectură împreună cu ea, nu mai trăisem aşa ceva şi apreciam asta din toată inima mea cea neagră.

Le-am prezentat-o pe Gunvor lui Yngve şi lui Asbjørn şi celorlalţi prieteni ai lui, care deveniseră într-un fel şi ai mei, de fapt, nu tocmai prieteni, dar în orice caz oameni cu care eram împreună de multe ori, graţie faptului că eram fratele lui Yngve, protectorul meu în Bergen, şi ea a făcut furori în rândul lor. Ceea ce nu era aşa de ciudat, era imposibil să n-o placi pe Gunvor, râdea aproape tot timpul la spusele celorlalţi, era sociabilă şi atentă, nu se lua prea în serios, dar nu era nici neserioasă, muncea mult şi cu conştiinciozitate, mai avea şi o latură pietistă, trebuia să munceşti, trebuia să mergi la cursuri, trebuia să citeşti, doar atunci îţi câştigai dreptul la timp liber. Dar acest sentiment al datoriei, pe care-l cunoşteam şi eu şi pe care-l vedeam ca pe un fel de duşman, ceva ce trebuia combătut, ceva ce se afla în opoziţie cu ceea ce voiam eu să fiu, acest

sentiment al datoriei nu o îngreuna, nu-i influenţa fiinţa, era mai mult ca un fel de linie de urmat, subţire, dreaptă şi puternică, un tendon în sufletul ei, nu vizibil, dar important, îi dădea tărie şi siguranţă, o făcea să nu se îndoiască niciodată de justeţea poziţiei şi acţiunilor sale.

Când eram împreună, parcă ceva ieşea la suprafaţă din mine. Întunecimea se risipea, diformul se îndrepta, şi era ciudat că toate astea nu veneau din afară, nu ea ilumina întunecimea, nu, era ceva ce se întâmpla în interiorul meu, fiindcă mă vedeam prin ochii ei şi nu doar prin ai mei, iar în ochii ei nu era nimic în neregulă cu mine, ba chiar dimpotrivă. Astfel se echilibra totul. Când eram împreună cu Gunvor, nu mai doream să-mi fac rău.

Aşa cum stabiliserăm, am luat-o la pas spre Espen în ziua următoare, am urcat dealurile spre gară şi am parcurs porţiunea întinsă de acolo către Alrek, unde mai fusesem o singură dată, cu patru ani în urmă, la vârsta de şaisprezece ani, când trecusem pe la Yngve.

Espen pregătea cina în bucătăria comună când am ajuns. „Tocană de pui cu roşii”, mi-a zis, „vrei şi tu?”

Era foarte condimentată, dar bună, s-a luminat la faţă când i-am spus.

După aceea a făcut o cafea într-un ibric ciudat, mic şi strălucitor, ca o statuetă, avea forma unui bărbat mic cu pălărie. Espen l-a demontat mai întâi, a turnat apă într-o parte, a umplut cu cafea fin măcinată o chestie în formă de pâlnie, pe care a pus-o în compartimentul cu apă, după care a răsucit partea de sus, care se termina cu un capac cu moţ, şi a aşezat dispozitivul pe plită. Nu m-am gândit să întreb ce fel de cafea era, intenţionam să accept tot ce-mi servea cu un aer de cunoscător.

Ne-am dus în camera lui, fiecare cu câte-o ceaşcă în mână.

O, era tare, avea aproape acelaşi gust cu espresso-ul.

Espen a trecut repede prin discurile lui.

— Îţi place jazz-ul? m-a întrebat.

— Da, am spus. Nu prea ascult, dar e OK.

— Să luăm poate un clasic, atunci, *Kind of Blue*?

— Sigur că da, am zis, încercând să citesc pe copertă numele artistului. Miles Davis.

Espen s-a aşezat pe pat.

— Am fost la un concert de-al lui în Oslo. Nu aveam bilet, aşa că m-am furişat înăuntru.

— Te-ai furişat? Cum ai reuşit?

— Am intrat în clădirea de alături, am coborât la subsol, am găsit acolo nişte scaune pe care le-am cărat sus ca să pară că lucram acolo. Apoi am deschis o uşă, şi iată-mă în mijlocul sălii de concerte.

A râs.

— E-adevărat?

— Da. A fost un concert fantastic.

O muzică difuză, melancolică a început să plutească prin cameră. Espen a adus setul de şah, a aşezat tabla între noi, a luat un pion alb şi un pion negru, i-a combinat între ei la spate şi mi-a întins în faţă pumnii strânşi.

— Ăla, am zis.

A deschis mâna. Negru.

— Nu sunt sigur cum se aranjează, am spus. Dar pionii sunt primii, nu?

— Da, a zis el aşezându-şi piesele în viteză.

Eu m-am luat după el.

Uram şahul, simţeam că să pierzi la şah e mult mai important şi revelator şi umilitor decât să pierzi un meci de tenis, de exemplu. Nu eram atât de inteligent, atât de isteţ, cu toate că-mi plesnea capul de-atâta concentrare, niciodată nu-mi ieşeau mutările, niciodată nu puteam planifica mai mult de două mutări în avans, în orice caz aşa se întâmpla pe când eram mic şi jucam cu tata sau cu Yngve, care mă băteau de fiecare dată. Nu mai jucasem de atunci, dar, pe de altă parte, acum eram adult, m-am gândit. Poate că experienţele prin care trecusem aveau să-mi fie de folos într-un fel sau altul. De fapt, erau numai probleme ce trebuiau rezolvate.

— Nu punem ceasul? m-a întrebat Espen.

— Nu, am răspuns.

Am început, şi după trei minute eram în poziţie de şah mat.

— Vrei o revanşă?

— Sigur că da.

După alte trei minute eram din nou în poziţie de şah mat.

— Două din trei? Atunci poate câştigi şi tu.

— Putem încerca.

M-a bătut şi a treia oară. Dar nu se vedea urmă de triumf pe chipul lui în timp ce strângea piesele, după care s-a apucat să-şi ruleze tăcut o ţigară.

— Ai jucat la profesionişti? l-am întrebat.

— Eu? Nu. Nu, nu. Joc numai de plăcere.

— Citeşti rubrici de şah şi din astea?

— Da, uneori. Poate fi incredibil de interesant să reproduci partide vechi, celebre.

— Sigur, am zis.

— Dar sunt câteva mutări standard pe care le poţi învăţa cu uşurinţă. Câteva deschideri şi chestii din astea. Poţi să ţi le arăt, dacă vrei.

Am încuviinţat din cap.

— Data viitoare?

— Da.

Afară, soarele strălucea printre nori. Lumina care cădea de-a curmezişul prin văzduh făcea culorile peisajului să pară stridente în comparaţie cu împrejurimile gri-opace.

— Ce-ţi place să citeşti, de fapt? Din literatura norvegiană contemporană? m-a întrebat.

— Câte-un pic din toate, am răspuns. Kjærstad, Fløgstad, Jon Fosse. Tot felul, ca să fiu sincer. Şi ţie?

— Şi mie-mi place să citesc din toate. Dar Øyvind Berg e bun. Tor Ulven e extraordinar. Pe Ole Robert Sunde l-ai citit? Un roman întreg în care personajul principal merge până la chioşc şi înapoi. Ca Odiseu, nu? Limbajul lui e extrem de variat, stilul e uimitor de digresiv, aproape eseistic. Trebuie să-l citeşti.

— Am auzit de el, am spus. Cred că a apărut o dată un articol în *Vinduet*.

— Şi mai e Ekelöf, bineînţeles. Şi Jan Erik Vold! *Entusiastiske essays* [*Eseuri entuziaste*], cred că e cartea mea preferată. E atât de incredibil de complexă. Ai auzit de ea?

Am scuturat din cap. A sărit în picioare, a căutat într-unul din teancurile de cărţi de pe birou şi mi-a întins o carte albastră, groasă, cu imaginea lui Vold înotând pe copertă.

— Uite. Scrie despre tot felul de chestii. Nu doar despre literatură. Scrie mult despre jazz şi... da.

— Grozav, am spus, începând s-o frunzăresc.

Muzica se oprise, Espen a luat discul de pe platan.

— Ce să mai punem acum?

— Nu ştiu, am zis.

— Nu vrei să te uiţi pe-aici, să vezi dacă găseşti ceva ce-ţi place?

— Ba da, am spus lăsându-mă în genunchi.

Ce să vezi, avea *Heaven Up Here*.

— Îţi plac Echo and the Bunnymen? l-am întrebat.

— Da, cum să nu. Ian McCulloch are o voce superbă. Şi mai e şi atât de incredibil de arogant.

— Îl ascultăm pe ăsta? Poate că e puţin penibil, şi eu îl am, dar e aşa de bun.

— Da, pune-l. Nu l-am mai ascultat de mult.

*

Când am plecat de la el, o oră mai târziu, în timp ce coboram dealurile ce străluceau în lumina palidă de noiembrie, eram foarte încordat. Espen era genul de om pe care-l remarcai. Avea o prezenţă puternică şi, de vreme ce eu eram atât de slab, interiorizam toate stările diferite pe care le radia şi de care probabil că nici el însuşi nu-şi dădea seama. Avea şi o latură introvertită, uneori privirea parcă nu-i trecea dincolo de ochi, ci rămânea în interior, dând impresia că era un tip dur şi ireconciliabil, dar când îşi dădea drumul, era deschiderea în persoană, prietenia în-săşi, într-un fel pe care nici nu eram sigur că-l conştientiza el însuşi, parcă entuziasmul prelua controlul şi Espen era purtat numai de valurile din interiorul lui.

Mă impresiona, mai ales fiindcă era cu doi ani mai mic. Dar nu puteam pricepe de ce mă invitase la el tocmai pe mine. La cursuri era plin de oameni interesanţi şi citiţi, iar el se orientase tocmai către cel căruia-i lipsea profunzimea şi orice înţelegere reală a literaturii.

Oricum, mă bucuram că o făcuse. Dacă nu mă ridicam la nivelul aşteptărilor lui în acel moment, poate că aveam să reuşesc în cele din urmă.

Acasă era o scrisoare vârâtă în rama uşii. Am deschis-o. Era o avertizare. Din cauza renovărilor trebuia să plec până la mijlocul lui decembrie.

Aşa ceva era legal?

Of, la naiba. Oricum plăteam deja mult peste ceea ce-mi permiteam. Era tot aia. Dar trebuia să încep să-mi caut alt apartament.

M-am dus la culcare devreme, dar m-am trezit după câteva ore, fiindcă cineva bătea în geam. M-am ridicat şi m-am dus la fereastră. Era Gunvor. Mi-a zâmbit şi a arătat cu degetul înspre uşă, eu am dat din cap şi m-am dus să-i deschid.

Peste cinci minute se strecura lângă mine în patul îngust; simţindu-i greutatea sânilor în mâinile mele, m-am temut că aveam să explodez de dorinţă.

— Încă nu, mi-a spus. Dar în curând.

Am fost mai mult decât norocos în legătură cu apartamentul. Ben, prietenul lui Jon Olav, tocmai se mutase dintr-un apartament mare, cu patru camere, de lângă Danmarksplass, şi nimeni nu-l închiriase încă. Apartamentul aparţinuse înainte şantierului naval din Solheimsviken, se găsea în prelungirea clădirilor de birouri de acolo, şi acum era în proprietatea unei bănci. I-am sunat, apartamentul era liber, îl puteam închiria, dar trebuia să ştiu că toată clădirea urma să fie demolată în curând şi trebuia să fiu pregătit să mă mut din nou cu un preaviz de o lună. Când avea să se întâmple asta? Funcţionara nu ştia, dar nu imediat, în orice caz. Am acceptat, şi într-o seară ne-am dus cu Gunvor în vizită, iar Ben ne-a făcut un tur al celor patru camere. O gaşcă întreagă stătuse acolo, dar chiria era aşa de mică, încât puteau locui numai două persoane. Erau de fapt două apartamente, unul cu două camere în spatele bucătăriei şi unul cu două camere în spatele băii. Era mochetă pe podea, din perete în perete, se putea da jos, probabil că era parchet de lemn dedesubt, ferestrele erau simple, prăfuite de la gazele de eşapament, se auzea zgomotul traficului, dar Ben spunea că te obişnuiai cu asta. Condiţiile nu erau cine ştie ce, bucătăria era veche, aragazul părea a fi de la începutul anilor şaizeci, însă baia avea cabină de duş, iar chiria era mică.

Am primit cheile, şi Ben a plecat.

Împreună cu Gunvor, am mai dat o raită prin apartament. Era plăcut. Ne-am îmbrăţişat în mijlocul încăperii care

tocmai hotărâsem că avea să fie camera de zi din partea mea de locuinţă.

— Şi nu vrei să te muţi cu mine? am întrebat-o.

— Nu, mi-a răspuns ea. Nici într-un caz! Dar poate într-o zi. Cine ştie?

— Atunci trebuie să găsesc pe cineva care să stea aici. Ştii pe cineva care-şi caută chirie?

— Nu, dar pot întreba. Numai să nu fie fete, n-aş vrea să-mi asum riscuri.

— Tu? N-ai de ce să te temi. Crezi tu aşa ceva? E adevărat?

S-a îndreptat spre fereastră. M-am dus după ea, am cuprins-o din spate, am sărutat-o pe gât, i-am mângâiat sânii.

— Ce-ţi place cel mai mult? m-a întrebat ea.

— Ce anume?

— Să mănânci. Ce-ţi place cel mai mult?

— Creveţi, cred. De ce?

— Doar aşa.

Am scos mocheta dintr-o cameră, am curăţat toate resturile de lipici şi am şlefuit toate asperităţile, după care am vopsit podeaua în verde, cum ar fi fost puntea unui vapor. Yngve mi-a adus cu o dubă închiriată puţina mobilă pe care o aveam, urmând să cumpăr restul de la IKEA când îmi venea creditul de studii. El mi-a spus că găsise un loc de repetiţii, era în vechiul şantier naval de la Verftet, îl aveam la dispoziţie două seri pe săptămână. Am discutat plini de entuziasm despre piese şi texte şi despre faptul că trebuia să găsim un vocalist. În ziua următoare ne-am întâlnit la cafeneaua de la Verftet. Eu cu două perechi de beţe pentru tobe, el cu tocul de chitară, Pål cu geanta pentru chitara bas. Eram emoţionat, nu mai cântasem la tobe de la începutul liceului, şi atunci cunoşteam doar noţiunile de bază. Yngve ştia cum stăteau lucrurile, cu Pål era mai dificil, el probabil se aştepta la un *jam session* cu trei muzicieni adevăraţi.

— Eu nu ştiu de fapt să cânt, am zis. Ţi-a spus Yngve? Am cântat puţin în liceu. Sunt complet fără speranţă, deci. Dar pot învăţa.

— Relaxează-te, Yngve Junior, mi-a spus Pål. E în regulă.

Pål era înalt şi slab şi palid, cu părul brunet şi o atitudine oarecum copilărească faţă de viaţă. Nu se temea să-şi arate ciudăţeniile, nu, mai degrabă le cultiva. Era un excentric şi era cunoscut în Bergen pentru că citise poezii în timpul demonstraţiilor studenţeşti, cu nişte clopoţei în păr. Citise un pic, apoi scuturase din cap ca să sune clopoţeii, mai citise un pic. Explozie de bucurie. Cânta într-o trupă experimentală care se formase pe lângă studioul de înregistrări Shit Tape din Arendal, se numea Coalmine Five, de la politicianul Kullmann Five, probabil; se dădea în vânt după tot ce era ciudat, interesant, exagerat. Fusese coleg cu Yngve în clasele primare, îi auzisem numele toată viaţa mea, dar abia în ultimul an îl întâlnisem. Publicase două volume de poezii la propria editură şi studia biologia marină. În tinereţe cântase pentru Armata Salvării, ca basist, zicea Yngve, nu era genul care să cânte după partitură, simplu, ci melodios, pus pe improvizaţii, inventiv. Era evident, din prima clipă când am început să cântăm, că le avea cu muzica. Adică, din prima clipă când ei au început să cânte. Eu n-aveam curajul. Stăteam pe locul bateristului cu beţele în mâini, în spatele tuturor tobelor şi cinelelor, ei cântau de-o parte şi de alta, iar eu nu îndrăzneam să lovesc cu beţele, mi-era prea frică să n-o dau în bară.

Au cântat „Te legeni aşa frumos”. Pål a încercat nişte acorduri, căuta ceva, şi când a găsit ce căuta, s-a ţinut de ritmul acela în timp ce se aventura în alte direcţii, venea cu noi acorduri, a luat-o de la capăt până a fost mulţumit că piesa suna aşa cum trebuie.

Yngve s-a oprit şi s-a uitat la mine.

— Dă-i drumul, mi-a zis.

— Cântaţi voi un pic, i-am răspuns. Să aud cum sună.

Au început să cânte. Când au ajuns pe la mijlocul piesei am început şi eu, precaut, ezitând. Trebuia să pot ţine măcar ritmul, chiar dacă restul nu mi-ar fi ieşit.

— A fost bine, Karl Ove, mi-a spus Pål. Dar încearcă să ţii toba mare în ritm cu basul. Uite-aşa. DUM dum DUM DUM dum. OK?

— Şi dă un pic mai tare cu beţele alea, a adăugat Yngve. Abia te auzim.

M-am înroşit şi-am început să cânt sperând să se termine totul cât de repede. Pål se uita la mine, şi tot trunchiul parcă i se ridica de fiecare dată când urma o lovitură în toba mare. După o vreme s-a întors cu spatele la mine, dar peste câteva minute eram din nou faţă în faţă şi-şi ridica iarăşi umerii.

Am repetat două ore, una şi aceeaşi piesă. Tot efortul era menit să mă pună pe mine pe linia de plutire, ei se descurcau. Când am terminat pe ziua aceea şi ei au început să strângă cablurile şi să împacheteze cutiile şi curelele, aveam cămaşa udă pe spinare.

— Trebuie să găsiţi pe altcineva, am zis.

— Nu, a spus Yngve. O să fie bine.

— A mers foarte bine, a zis Pål. Nu înţeleg despre ce tot vorbeşti. Nu ne lipsesc decât un vocalist şi un nume pentru trupă. Propun Diverse D. Aşa o să avem întotdeauna propria secţiune în magazinele de discuri.

— M-am gândit la Odd & Bent, a spus Yngve. Merge şi-n engleză şi-n norvegiană.

— Sună de parcă ar fi descrierea sculei cuiva, am zis.

— Vorbeşte pentru tine, a spus Yngve.

— Păi pentru scula lui diformă vorbeşte, a râs Pål.

— Dar Mao? am spus. La el m-am gândit. Scurt şi mişto.

— *Gemyttene* [Năbădăile], a zis Pål. Şi ăsta e bun. Acum trebuie să calmăm toanele! Ştie oare careva ce sunt toanele de fapt?

— Nu, am zis. Lângă mine la sala de lectură stă unul cu un nume tare. M-am gândit un pic la asta. Îl cheamă Finn Iunker. Îl putem folosi, e numele unui tip pe care nu-l cunoaştem, nu? Finn Iunker şi nu ştiu ce. Finn Iunker şi *Sjøflyene* [Hidroavioanele], de exemplu?

— Nu-i rău, a spus Yngve. Eu m-am gândit la Smiths şi minusculii.

— Sau ce ziceţi de Genoacid etnic? a întrebat Pål.

Yngve a râs atât de tare, că a trebuit să se plimbe prin cameră ca să-şi revină.

— Sau Sodă holocaustică? am propus eu.

— *Kafkatrakterne*, a zis Pål scuturându-şi umerii ca să aranjeze mai bine curelele care ţineau basul. *Kafkatrakterne!*

— Da, a spus Yngve. Aşa-i spunem. În loc de maşini de cafea, maşini Kafka.

— *Kafkatrakterne*, am zis. Sună bine!

Ultimele două garsoniere în care stătusem se aflau la demisol, aşa că nu văzusem dinăuntru decât capete de trecători şi umbrele. Apartamentul nou era complet altfel. Se afla la ultimul etaj al clădirii vechi de cărămidă, şi din camera de zi se vedeau intersecţia mare de la Danmarksplass, clădirile de birouri din spate, vechiul cinematograf, noul supermarket Rema 1000 şi, pe cealaltă parte a drumului, librăria din care, în naivitatea şi imaturitatea mea, acum de neînţeles, îmi cumpărasem cândva *Foamea*. O gaşcă de beţivi stătea de obicei pe bănci lângă mica parcare din faţa supermarketului, era o staţie de taxiuri acolo – au trecut câteva nopţi până să-mi dau seama de unde venea ţârâitul slab pe care-l auzeam mereu – iar drumul era cel pe care-l folosea toată lumea din zonă spre şi dinspre centru, aşa că mereu se întâmpla ceva pe acolo. Mai mult, spitalul se afla în apropiere, un şir constant de ambulanţe, cu sau fără sirene şi lumini albastre, treceau uşor printre maşini, atât noaptea, cât şi ziua. Eram recunoscător pentru toate astea, deseori mă uitam pe fereastră ca viţelul peste gard, fiindcă nu se întâmpla nimic în interiorul meu în acel moment, înregistram mişcările şi urmăream ceea ce se întâmpla, atât. Ia te uită, o camionetă cu o scândură lungă ieşită, cu o pânză albă legată bine de capăt! Un camion plin de oi care behăie, ce naiba era asta, eram brusc în Iugoslavia? O doamnă cu un guler de vulpe argintie la gât, de genul celor care aveau păstrat şi capul, evident nebună, mişcările ţepene şi rigide nu mint, se plimba cu paşi mari mai întâi pe o parte străzii, apoi pe cealaltă. Un grup format din trei, apoi din patru, apoi din cinci bărbaţi care se adunaseră la capătul dealului înspre intrarea la metrou, la trei şi jumătate dimineaţa, oare ce fel de chestii dubioase puneau la cale? O femeie certând un bărbat, un bărbat certând o femeie, variaţiuni nenumărate pe aceeaşi temă. Am văzut şi câţiva oameni împleticindu-se, câteodată într-un asemenea hal încât aproape că nu-mi credeam ochilor, oameni clătinându-se în mijlocul celor trei benzi ale autostrăzii, pierzându-şi echilibrul şi călcând

apăsat într-o parte, oprindu-se când şi-l recâştigau, călcând apăsat în partea cealaltă, aşa cum făceam când eram mici şi ne jucam de-a beţivii, aşa cum văzusem în filmele mute care se proiectau la petreceri.

Altă îmbunătăţire a situaţiei mele consta în faptul că în apartament fusese instalat un telefon. L-am legat la reţea şi am avut pentru prima dată propriul număr.

Gunvor a fost prima care m-a sunat.

— Mâine eşti acasă? m-a întrebat ea la finalul convorbirii.

— Dacă treci pe la mine, o să fiu.

Ne-am înţeles să vină pe la douăsprezece. La douăsprezece fix a sunat la uşă. Avea o plasă în mână.

— Am cumpărat creveţi. Nu aveau proaspeţi, din păcate, sunt congelaţi.

I-a scos din plasă, o pungă de creveţi congelaţi din Groenlanda, pe care i-am pus pe un platou ca să se dezgheţe mai repede. Cumpărase şi unt, maioneză, o franzelă albă şi o lămâie.

— E vreo ocazie specială azi? am întrebat-o.

Ea a zâmbit şi s-a uitat în pământ, moment în care am înţeles. În ziua aceea avea să se întâmple. Ne-am îmbrăţişat, am intrat în dormitor, am dezbrăcat-o încet, ne-am întins pe saltea, lângă perete. În tot acest timp, un picior n-a încetat să-mi tremure. Cerul înnorat de afară umplea camera cu lumină, se lăsa peste trupurile noastre albe, peste faţa ei, peste ochii ei care mă priveau mereu.

După aceea am făcut duş împreună şi ne-am dus să ne uităm cum erau creveţii, ciudat de jenaţi unul faţă de altul, ca şi cum am fi devenit dintr-odată doi străini. Dar asta n-a durat mult, distanţa dintre noi s-a închis, în curând povesteam de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat, până când ne-am uitat unul în ochii celuilalt şi atmosfera s-a încărcat din nou de seriozitate. Parcă ne vedeam pentru prima oară. Eram aceiaşi, dar natura lipsită de obligaţii a relaţiei dintre noi se modificase, schimbând totul într-un fel. Peste câteva clipe, faţa i s-a luminat într-un zâmbet. „Mâncăm acum creveţii?”

Era prima dată când un crâmpei din viitor devenea evident în relaţia noastră. Acum eram într-adevăr noi, dar ce însemna asta?

Eu aveam douăzeci de ani, ea avea douăzeci şi doi, era clar că vom face exact ce făceam şi înainte. Nu era nimic de plănuit, totul venea de la sine. Până atunci fuseserăm împreună aproape tot timpul, ne descoperiserăm, ne povestiserăm incredibil de multe detalii despre vieţile noastre, se întâmplau o grămadă de lucruri în jurul nostru, asta în timp ce noi mai şi făceam una, alta. Nu eram conştienţi de ceea ce făceam şi de ce, eu, în orice caz, nu eram, la fel şi cunoscuţii mei. Se duceau cu toţii la cinema şi la Clubul de film, se duceau cu toţii la Café Opera sau la Hulen, se vizitau cu toţii, îşi cumpărau cu toţii discuri şi mai mergeau pe la concerte. Se culcau cu toţii unii cu alţii sau voiau să se culce, fie ocazional, după o seară în oraş, fie cu regularitate, aşa cum făceau cei care deveneau iubiţi. Se mai năştea câte un copil, dar era *rara avis*, o ciudăţenie, să ajungi părinte la douăzeci de ani, aşa cum se întâmplase de atâtea ori în generaţia părinţilor noştri. Mulţi dintre ei se duceau în drumeţie pe muntele Fløyen sau pe muntele Ulriken la sfârşit de săptămână, dar eu nu, aici era limita mea, n-aveau să mă pasioneze niciodată ieşirile în natură şi nici pe Gunvor, sau, în orice caz, nu dădea nici un semn. Mare lucru nu se mai întâmpla, cu toate astea simţeam că viaţa era intensă şi plină de semnificaţie, în sensul că niciodată n-o puneam la îndoială, nu existau alternative, cam tot aşa cum nimeni nu punea la îndoială calul şi căruţa în secolele de dinainte de inventarea automobilelor. Şi într-o oarecare măsură era intensă şi plină de semnificaţie, fiindcă fiecare mic domeniu de interes avea o infinitate de nuanţe şi deosebiri, o trupă nu era numai o trupă, de exemplu, ci era încărcată cu o mulţime de alte semnificaţii, şi existau mii de trupe. Un student la literatură nu era doar un student la literatură, deşi sigur aşa părea de la distanţă; dacă te apropiai de unul dintre ei, aşa cum făcusem eu cu Espen, fiecare era o lume proprie, distinctă, şi erau sute, mii de lumi şi de studenţi. Apoi mai erau toate cărţile şi toate cunoştinţele din ele, cu toate interconexiunile lor. Din astea existau milioane. Bergen era o fâşie de pământ, şi nu doar ploaia cădea peste el, ci îşi găsea drum până aici şi tot ce era gândit şi făcut în restul lumii, până la temeliile acestui oraş pe străzile căruia umblam eu. Cei de la 808

State scoseseră albumul *808:90*, Pixies, *Doolittle*, Neneh Cherry, *Raw Like Sushi*, Golden Palominos, *A Dead Horse*, Raga Rockers, *Blaff*. Oamenii începeau să-şi cumpere computere personale. Se discuta despre un nou canal comercial de televiziune care urma să se înfiinţeze la Bergen. Raga Rockers cântau la Maxime, Arvid strigase „Ăsta e Yngve” când un tip se urcase pe scenă şi se aruncase în public. Nu-i stătea deloc în fire aşa ceva, şi toată lumea a râs. Am citit *Divina Comedie* în versiunea nynorsk, am scris o lucrare despre ea pe care am prezentat-o la cursul ţinut de Buvik, am ţinut o prezentare de trei sferturi de oră care m-a stresat mai multe săptămâni, dar care a mers bine, în orice caz, aşa zicea Espen. Buvik a spus că mă bazasem destul de mult pe Lagercrantz, dar că era bine, şi după aceea a început să mă ia la întrebări în timpul cursurilor, aparent interesat să audă părerea mea despre un subiect sau altul. Mă înroşeam şi mă bâlbâiam şi mă simţeam atât de stânjenit, că probabil se vedea de la o poştă, dar eram şi mândru că pe mine mă întreba. Îmi plăcea Buvik, îmi plăcea stilul lui, cum se entuziasma cu uşurinţă în ciuda faptului că preda de mulţi ani, iar noi ne găseam la cel mai de jos nivel al ierarhiei. Avea părul blond, scurt, ochelari rotunzi, se îmbrăca întotdeauna elegant, era un bărbat frumos, cu o urmă de feminitate în gesturi şi la nivelul limbajului corporal, dar îşi luase doctoratul în Franţa, din câte auzisem, şi toate astea erau o expresie a rafinamentului, a unei educaţii atât de sofisticate, încât se reflecta la nivelul limbajului corporal. Linneberg era opusul lui în multe privinţe; vorbea într-un dialect muncitoresc din Oslo fabricat de el, punea mare preţ pe asta, avea cercel în ureche, un cap greu, mare, zâmbetul îi era deseori sardonic, şi-i plăcea să vină la oră cu tot felul de costumaţii, o dată şi-a ţinut cursul cu un nas roşu de clovn, sau altă dată, la o prelegere, a purtat o mască de maimuţă. Când vorbea despre Brecht, o făcea în timp ce pufăia dintr-un trabuc imens. Amândoi aveau o mare influenţă asupra noastră, erau oameni importanţi, şi dacă s-ar fi dus la vreuna din petrecerile bobocilor, s-ar fi putut cupla cu orice fată ar fi vrut, mă gândeam de multe ori la asta, se acumula întotdeauna o energie deosebită la

cursurile lor, şi nu era vorba doar de curiozitate intelectuală şi sete de cunoaştere din partea studenţilor. Aveau un statut atât de însemnat, încât ar fi fost ca şi cum zeii s-ar fi coborât de pe Muntele Olimp dacă ar fi mers cu noi la cantină. Bineînţeles că n-o făceau niciodată. Faptul că Buvik îmi pusese de două ori întrebări în timpul cursului era în ochii mei semnul unei favori ieşite din comun, ca din partea Regelui Soare. Nu ştiam ce credeau ceilalţi despre ei, nu am schimbat multe impresii cu colegii în afară de Espen şi Ole. Dar începusem să pricep cum stăteau lucrurile, am scris încă o lucrare, despre estetica lui Fløgstad, şi m-am gândit că găsisem secretul. Scrisul academic presupunea până la urmă să ascunzi lucrurile pe care nu le ştiai. Era un limbaj, o tehnică pe care o stăpâneam. În toate domeniile existau decalaje pe care limbajul le putea acoperi, atât timp cât învăţai cum se face. De exemplu, nu l-am citit niciodată pe Adorno, nu ştiam mai nimic despre şcoala de la Frankfurt, doar fragmente pe care le culesesem de ici, de colo, dar într-o lucrare puteam manevra cunoaşterea infimă pe care o posedam în aşa fel încât să pară mult mai consistentă şi mai amplă. O altă calitate apreciată era capacitatea de a transfera cunoaşterea dintr-un domeniu într-altul, şi acest lucru era simplu, trebuia doar să faci legături între ele, după care textul căpăta parcă ceva nou şi original, deşi nu conţinea în esenţă nimic nou sau original. Nu trebuia să fie sclipitor, nici măcar foarte bun, trebuia doar să reflecte faptul că gândeai de unul singur, că aveai o părere personală despre subiectul respectiv, pe lângă obligaţia de a arăta că, bineînţeles, cunoşteai tema.

Numeam aceste lucrări despre Dante şi Fløgstad „eseuri” când mă referem la ele. „Apropo, tocmai am scris un eseu despre Fløgstad; în eseul despre Dante, ştii, vorbesc despre...”

*

Într-o zi fumam cu Espen sub copertină, la intrarea în clădirea Facultăţii de Litere, în timp ce ploaia se revărsa din cerul gri-albăstrui, el părea mai precaut decât de obicei, şi eram pe punctul de a-l întreba pur şi simplu ce avea când s-a uitat repede spre mine.

— M-am gândit să dau admitere la Academia de Scriere Creativă.

— Da? am zis. Ce bine! Nici măcar nu ştiam că scrii. Dar bănuiam eu. He-he.

— Ai putea cumva să te uiţi peste ce-am scris? Nu sunt sigur ce text să trimit. Sau dacă are rost.

— Da, cum să nu, i-am spus.

— Am la mine câteva texte. Ţi le pot da mai târziu, dacă vrei.

Peste câteva ore, când mi-a dat foile, a făcut-o cu o discreţie deplină. Parcă eram spioni şi textele erau documente secrete care priveau nu numai siguranţa ţării noastre, ci a întregului NATO. O mapă de plastic a fost rapid scoasă din geantă, mi-a fost întinsă pe la spate, pe jumătate dosită, apoi a fost la fel de repede vârâtă în punga mea de plastic. În secunda următoare am început să vorbim despre altceva.

Nu era o ruşine să scrii, dimpotrivă, era realizarea supremă, cea mai importantă, dar era ruşinos să te lauzi cu asta, fiindcă aproape toţi scriau şi, atâta vreme cât nu erai publicat de vreo revistă sau, o, ce fericire, de vreo editură, scrisul nu reprezenta în principiu nimic, era inexistent, şi dacă tot vorbeai despre asta fără motiv te făceai de ruşine, atunci era clar că de fapt nu voiai să fii acolo, ci în altă parte, că nutreai un vis care – şi aici era esenţa problemei – probabil nu avea să se materializeze niciodată. Până nu exista o dovadă palpabilă, ceea ce scriau studenţii de la Litere era destinat sertarului de la birou. Situaţia era puţin diferită în cazul meu, fusesem la Academia de Scriere Creativă şi aveam „dreptul” să scriu, dar dacă arătam ce scriam şi se dovedea de proastă calitate, mi-aş fi pierdut instant credibilitatea.

Aşa că trebuia să fii precaut. Ceea ce-mi dăduse Espen cu o discreţie totală era, pe de o parte, „nimic”, adică o chestie invizibilă, ce trebuia tratată ca atare, însă pentru el era probabil mult mai important, da, *mult* mai important decât un document referitor la siguranţa ţărilor din NATO.

Am tratat toată chestiunea cu respectul şi consideraţia care se impuneau. Am deschis mapa abia când am ajuns acasă şi eram complet singur. Când am citit textele, care

erau poezii, mi-a părut rău că nu-i spusesem lui Espen că de fapt nu mă pricepeam la nimic, deşi absolvisem Academia de Scriere Creativă, că eram în realitate un impostor, fiindcă mi-am dat imediat seama că poeziile erau bune, am recunoscut semnele talentului din primul vers, dar nu eram în stare să zic nimic despre ele. Nici de ce erau bune, nici cum puteau deveni şi mai bune. Doar că erau bune.

Dar el nu mi-a cerut nimic mai mult, era bucuros că-mi plăcuseră.

Într-un weekend m-am dus cu Gunvor la mama acasă. Se mutase la cincisprezece kilometri de Førde, într-o casă în Jølster. Era veche şi frumoasă, aşezată pe o pajişte, mai la vale de nişte ferme mari, pe pantele care urcau către munţii înalţi. De partea cealaltă a drumului curgea râul Jølstra. Am luat autobuzul, care s-a oprit la doar câteva sute de metri de casă, ceaţa îngheţată plutea deasupra râului când am trecut pe acolo, mama ne aştepta cu mâncare caldă, a ieşit în hol să ne întâmpine, ne-a luat de mână şi a zâmbit, eram puţin încordat, dar nu aşa de încordat ca Gunvor, care se temuse de întâlnirea asta. Era prima iubită pe care o aduceam acasă de la vârsta de şaisprezece ani, de fapt prima iubită pe care o aveam de când eram adult şi, cum credeam amândoi, şi ultima. Era important atât pentru mine, cât şi pentru ea ca mama s-o placă.

Şi aşa a şi fost, bineînţeles. Nu existau urme de tensiune sau nervozitate în Gunvor, era ea însăşi, ca întotdeauna, şi s-au plăcut imediat, am remarcat simpatia reciprocă şi m-am bucurat de asta şi de faptul că puteam să-i arăt lui Gunvor relaţia deschisă pe care o aveam eu cu mama, pe care am avut-o dintotdeauna, m-am bucurat că mă vedea atunci, în contextul acela, când eram mai natural, mai puţin ambivalent.

Lemnele trosneau în sobă, noi stăteam la masă şi discutam. Afară, în acel peisaj îngheţat, maşinile treceau vâjâind în depărtare.

— Ce mamă minunată ai, a zis ea când ne-am culcat.

— Îi place de tine.

— Crezi?

— Da, se vede de la o poştă.

În ziua următoare am urcat la Borghild, sora bunicii. Avea părul alb, creţ, era trupeşă, cu braţe solide, purta ochelari groşi care-i făceau ochii să pară înspăimântător de mari. Era văduvă de mult timp, avea mintea brici, ştia cele mai neaşteptate lucruri din lume, era întotdeauna gata să judece ceea ce nu-i plăcea.

S-a holbat câteva secunde bune la Gunvor după ce s-au salutat.

— Au venit deci tinerii studenţi în vizită! a zis apoi.

Ne-am aşezat în cămăruţa ei, avea un teanc de reviste pe masă, cu o lupă imensă deasupra, ea a intrat în bucătărie şi ne-a pregătit nişte turte şi cafea, pe care ni le-a adus după cinci minute împreună cu un şir lung de scuze despre cât de puţin şi sărăcăcios era ceea ce ne oferea.

— Borghild face mâncare pentru nunţile de-aici din sat, i-a spus mama lui Gunvor.

— Asta a fost odată, a zis Borghild.

— N-a trecut mai mult de o jumătate de an de la ultima nuntă de care te-ai ocupat, nu? a spus mama zâmbind.

— Eh, aia n-a fost nimic. Nunţile în zilele noastre nu sunt aşa cum erau odată. Atunci ţineau trei zile şi trei nopţi!

Mama i-a pus întrebări despre tot felul de rude, Borghild i-a răspuns.

— Bunica se trage de la ferma aceea de jos, i-am spus lui Gunvor, şi ea s-a ridicat să vadă.

Mi-am stăpânit impulsul de a-i cuprinde sânii în palme, impuls pe care-l simţeam întotdeauna când stăteam în spatele ei, şi i-am pus în schimb mâna pe umăr.

— Când am crescut, încă mai erau clădiri din secolul al XVI-lea acolo, a zis Borghild.

M-am uitat la ea şi m-au trecut fiori.

Secolul al XVI-lea, nu mult după Dante.

— Dar au fost toate distruse.

— Aceeaşi familie a locuit acolo în tot acest timp? am întrebat-o.

— Da, cred că da.

Nu fusesem de multe ori acolo şi nici măcar nu ştiam numele tuturor surorilor şi fraţilor bunicii, nu ştiam nimic despre părinţii lor, nimic altceva decât că străbunicul fusese un cititor înfocat al Bibliei şi nu numai că muncise

întotdeauna din greu, ci îi şi plăcea asta mai mult decât orice. De străbunica mea, mama lui Borghild şi a bunicii, nu ştiam nimic. Născuse unsprezece copii, acolo jos unde trăiseră, atâta tot. Mă simţeam prost că ştiam atât de puţin, parcă aş fi avut o responsabilitate în privinţa asta, parcă nu aveam dreptul să mă numesc rudă dacă eram atât de ignorant.

M-am hotărât să merg singur la Borghild o dată şi să-i consemnez vorbele, nu doar pentru mine, ca să aflu mai multe despre familie, ci şi fiindcă toate lucrurile pe care le ştia erau interesante în sine.

Ne-am dus spre casă de-a lungul lacului mare, liniştit şi adânc, despre care Borghild ne povestise că pescarii îl testau cu găinile: îşi aruncau plasele acolo unde cotcodăceau ele. Afară era beznă. În afară de drum, de copaci şi de lac, toate luminate de razele gălbui ale felinarelor, doar vârfurile muntoase acoperite de zăpadă mai erau vizibile. Cerul era înstelat, totul părea accesibil, spaţios şi larg.

Cursa de Bergen pleca pe la patru, am rămas treji până atunci; stăteam în staţie tropotind din picioare ca să ne încălzim când a ajuns autobuzul huruind prin curbele de deasupra noastră. În cele patru ore şi jumătate cât a durat călătoria am dormit rezemaţi unul de celălalt, înconjuraţi de zgomotul aparatului de încălzire, huruitul motorului şi câte-o tuse a vreunui pasager, zgomotul uşii care se deschidea şi se închidea ca prin vis, zgomotul specific al vehiculelor care se îmbarcă pe feriboturi, până când s-a instalat liniştea, monotonia drumului luând totul în stăpânire.

Din staţie ne-am dus direct la universitate, ne-am luat acolo rămas-bun, am citit câteva ore şi apoi a venit Yngve să mă ia la cantină, aveau veşti bune. În weekend fuseseră la o cabană cu câţiva redactori de la radioul studenţesc, între ei era un tip care cântase vocal şi la chitară, avea voce bună, a spus Yngve, îl întrebase pur şi simplu dacă nu voia să cânte într-o trupă, iar el fusese de acord. Urma să ieşim toţi patru în oraş într-o seară ca să ne cunoaştem mai bine, aşa stabiliseră. Se numea Hans şi era din Geiranger, era la istorie şi-i plăcea Neil Young, atât ştia Yngve.

Ne-am întâlnit cu el la Garage, noul club rock, care avea un bar lung la parter şi o scenă jos, în subsolul mare şi

întunecat. Începuseră să aducă câteva trupe bune, englezeşti şi americane, pe lângă droaia de trupe din Bergen, dintre care Mona Lisa Overdrive era indubitabil cea mai bună, iar Pogo Pops cădea pe locul doi.

Din descrierea sumară a lui Yngve mă aşteptasem să văd un tip dur cu cămaşă de flanelă în carouri, blugi rupţi, *boots* solide, părul ciufulit şi ochi fioroşi, referinţa la Neil Young mă dusese cu gândul într-acolo, dar cel care a intrat pe uşă ţinând în mână o umbrelă strânsă din care picura apa nu avea nimic în comun cu năluca pe care mi-o creasem în minte şi care s-a volatilizat în clipa în care el a venit la masa noastră.

— Hans, a zis el întinzându-mi mâna. Tu trebuie să fii fratele mai mic şi bateristul, nu?

— Aşa e, am spus.

Şi-a dat jos ochelarii şi i-a şters de abur.

— Îl aşteptăm pe Pål, a zis Yngve.

— Îmi iau o bere între timp, a replicat el ducându-se către bar.

Cineva a pus la tonomat „London Calling” al celor de la Clash şi m-au trecut fiori, era un semn bun.

— Ăsta are potenţialul de a deveni un moment legendar, a zis Yngve când s-a întors Hans. Seara în care vocalistul s-a întâlnit pentru prima dată cu restul trupei Kafkatrakterne.

— Ne-am mai întâlnit la şcoala de artă şi nu ne-am plăcut, a spus Hans. Poate chiar ne-am bătut cândva. Dar apoi m-a auzit chitaristul cântând, şi a avut o viziune care va redefini pentru totdeauna istoria rockului.

— În vreme ce bateristul nu spunea nimic şi basistul întârzia, l-a completat Yngve.

— Bateriştii nu trebuie să spună nimic, a zis Hans. Ăsta-i cel mai important rol al lor în trupă. Trebuie să fie tăcuţi şi duri. Să bea mult, să vorbească puţin, să pună mâna pe cât mai multe femei.

— Eu sunt de fapt tăcut şi blând, am zis. Sper să vă fiu totuşi util.

— Nu prea arăţi blând, a spus Hans. Dar dacă zici tu, bine. E bine că există mai multe versiuni pentru chestia asta. Detalii mici, neaşteptate, care fac totul şi mai interesant. Şi, pe de altă parte, avem la îndemână şi modelul lui Charlie

Watts. Gentlemanul care stă cu soţia şi cântă jazz în timpul liber. Face pe grădinarul câte-un pic şi din astea.

— Nici să cânt nu prea ştiu, am mărturisit. Yngve nu ţi-a spus, sunt sigur, dar mă tem că-i adevărat.

— O să fie interesant atunci, a râs Hans.

— Noroc, a zis Yngve. Pentru Kafkatrakterne!

Am ciocnit, am golit paharele, am coborât puţin la subsol să vedem trupa care cânta acolo, Pål a ajuns şi el până la urmă, şi am rămas la bar să discutăm. Eu n-am spus nimic, vorbeau ceilalţi, cu toate astea eram alături de ei, nu mă simţeam ca şi cum aş fi fost pe dinafară.

Hans cântase în trupe toată adolescenţa, din câte mi-am dat seama. Scria în ziarul studenţesc *Studvest*, realiza programe la radioul studenţesc, era interesat de politică, era împotriva Uniunii Europene, scria în nynorsk, era sigur pe el, dar în nici un caz lăudăros, nu-i stătea câtuşi de puţin în fire. Avea un puternic simţ al ironiei, deseori glumele lui conţineau înţepături periculoase, dar în rest era atât de prietenos, încât pericolul era într-un fel neutralizat. Îmi plăcea mult, era un om bun. Dacă el mă plăcea pe mine sau nu, asta era altceva. Puţinele vorbe pe care le rosteam veneau din adâncul unei fântâni întunecoase şi parcă tremurătoare.

Când s-a închis Garage şi s-a încheiat seara, nu m-am dus acasă, ci la Gunvor. Ea se mutase într-unul din blocurile de lângă Bystasjonen, închiriase acolo o garsonieră la mansardă. Am deschis uşa cu cheia pe care mi-o dăduse, ea abia şi-a ridicat puţin capul şi mi-a zâmbit printre firele de păr ce-i acopereau jumătate faţa, m-a întrebat dacă mă distrasem. Da, am spus în timp ce mă întindeam în pat. Ea a adormit îndată la loc, eu am rămas treaz uitându-mă la tavan şi ascultând traficul lejer de afară, ploaia ce cădea pe acoperiş şi pe geamurile mansardei. Puţine lucruri îmi plăceau mai mult decât să vin aici după ce ieşisem în oraş, să am un loc care nu era al meu, dar unde eram bine-venit, unde puteam dormi strâns lipit de Gunvor, să-i simt pielea goală lipită de a mea. Uneori mă întrebam dacă şi ei i se întâmpla asta, dacă stătea vreodată trează şi, împăcată cu sine, se bucura să-mi simtă pielea goală pe a ei. Gândul acesta era ciudat, aproape deranjant, fiindcă atunci mă

vedeam prin ochii ei, ştiind totodată şi cine eram eu cu adevărat.

A sunat radioul cu ceas, mi-am deschis ochii somnoros, Gunvor s-a ridicat şi s-a dus în baia din hol, eu am închis ochii, am auzit susurul slab de la duş, gălăgia traficului de pe lângă Bystasjonen, m-a luat somnul, când m-am trezit, ea stătea în mijlocul camerei şi se îmbrăca, mai întâi un sutien, apoi o cămaşă şi o pereche de pantaloni.

— Vrei micul dejun? m-a întrebat.

— Nu, i-am răspuns. Mai dorm un pic.

În clipa următoare s-a aplecat deasupra mea şi m-a sărutat pe obraz, aşa îmbrăcată în pantaloni impermeabili şi pelerină de ploaie.

— Plec acum. Ne vedem după-masă?

— Sigur. Nu poţi veni pe la mine?

— Ba da. Pa!

A dispărut apoi ca într-un vis, pe străzile ude din Bergen, sub cerul cenuşiu al oraşului, în timp ce eu am rămas să mai dorm până la unsprezece. În loc să urc la sala de lectură, m-am dus în ziua aia prin oraş. Am trecut pe la toate anticariatele şi magazinele de mâna a doua, am cumpărat câteva discuri şi câteva cărţi vechi, ediţii de buzunar, dar şi un roman nou-nouţ pe care tocmai îl scosese Else Karin de la Academie. Se numea *Ut* [Afară], coperta era albă, ilustraţia înfăţişa o femeie îngenuncheată, pe jumătate goală, cealaltă jumătate costumată în arlechin. Nu aveam nici un fel de aşteptări, o cumpărasem doar fiindcă o ştiam pe autoare şi eram curios să-i compar stilul cu al meu.

Pe coperta a patra era scris GELOZIE – BOALĂ – NEBUNIE?

Doamne, Dumnezeule!

Am intrat în cofetăria frecventată de oameni în vârstă şi m-am pus la o masă să citesc. Chiar de la a doua pagină m-a cuprins uimirea. Era vorba despre mine!

Nu te-ai apropiat niciodată, Karl Ove.

Juriul se declară de acord cu mine.

Degetele tale erau departe, întreabă-ne numai.

Nu mi-ai adunat efluviile în jurul tău

Niciodată, doar dacă n-ai minţit.

Am citit mai departe, trecând rapid peste pagini în căutarea numelui meu.

Of, of, of.

Karl Ove, trebuie să vii la mine să mă iubeşti.

Karl Ove, nu te-ai apropiat.

Ai fost o catastrofă, Karl Ove –

şi eu eram deja aşa de slabă.

Tot felul de chestii despre penisuri şi utere, din câte puteam vedea. Ţipete şi ovule inseminate. Biciuiri şi flăcări. Casă de nebuni în toată puterea cuvântului. *Într-o zi, poate vei înţelege, Karl Ove*, am citit. *La naiba, Karl Ove,* mai departe. Apoi, dintr-odată cu litere mici, *de ce, karl ove, de ce a trebuit să mă iubeşti.*

Am pus cartea deoparte şi m-am uitat la piaţa Torgalmenningen. Înţelegeam că nu era vorba despre mine, totuşi eram zguduit, era imposibil să-mi citesc numele complet neutru, şi de fapt nici nu era neutru, fiindcă îl alesese înadins, era numele unui coleg de la şcoală de anul trecut, şi nu un altul, unul care n-ar fi fost problematic, existau doar o mulţime de nume în lumea asta.

Pe de altă parte, m-am gândit, era o poveste numai bună de spus altora. Am fost la Academia de Scriere Creativă şi, cu toate că n-am debutat după absolvire, am devenit măcar personaj într-o carte. *Karl Ove s-a foit în pat treaz şi agitat, i-a fost frică. E frumos afară – Karl Ove ştie – aşa că apucă tija şi-o răsuceşte, închide jaluzelele, şi soarele şi molizii dispar. Astăzi n-o să se atingă de un strop de alcool.*

În seara aceea am cântat pentru prima dată cu Hans. Primul lucru pe care l-a făcut a fost să-mi traducă textele în nynorsk. Sunau bine, mai bine decât înainte. Adusese şi el nişte piese, am început să repetăm una dintre ele, „Casa, tată, ţara”. După aceea ne-am dus în hala de la capătul fabricii, unde era o scenă pe care urmau să cânte câteva trupe locale. Când s-a stins lumina şi prima trupă era pe punctul de a începe, l-am văzut spre mirarea mea pe Morten urcând pe scenă şi luând microfonul.

Morten!

Slab şi îmbrăcat în negru, ţinea stativul microfonului cu ambele mâini în timp ce cânta. Nu-mi venea să-mi cred ochilor. Ultima dată când îl văzusem, când eram vecini, cu

numai o jumătate de an în urmă, era un tip obişnuit, deşi extrem de afabil şi sensibil, din Østland; acum cânta pe scenă, iar limbajul lui corporal aducea cu cel al lui Michael Krohn, plin de aplomb. Şi vocea semăna cu a lui Krohn, iar trupa ca atare amintea de Raga Rockers – şi asta nu era bine, erau complet lipsiţi de originalitate – însă din punctul meu de vedere nu asta era important, importantă era transformarea prin care trecuse Morten.

Era student la istorie, mi-a spus când l-am întâlnit după aceea. Dar mai mult cânta cu trupa lui. „Şi tu?" m-a întrebat. „Ţi-ai făcut debutul?" „Nu", am spus, „nu mă pot lăuda cu asta, totul s-a dus de râpă. Dar şi eu cânt într-o trupă, Kafkatrakterne."

A râs şi a dispărut în spaţiul imens care se ivise între noi acum că nu mai eram vecini.

La începutul lui ianuarie am găsit în sfârşit pe cineva care să se mute în celălalt apartament, pentru care plătisem eu chiria până atunci. Se numea Jone, era din Stavanger şi era fostul lui Kari, noua iubită a lui Asbjørn. Lucra la o companie petrolieră, dar avea şi o mică afacere pe cont propriu, organiza târguri de discuri, acum îşi luase concediu ca să studieze la Şcoala Superioară de Business şi era mai mult decât încântat să stea cu mine. M-am bucurat, n-am fost atent la condiţiile precare din locuinţă până în seara când a parcat o dubă albă în faţa blocului şi am coborât să-l ajut la căratul mobilei.

— Salut, Karl Ove! a zis el, deşi nu ne mai văzuserăm înainte, şi mi-am dat seama că era genul extravertit.

Roşcat, tenul deschis la culoare, mişcări cam încete.

— Salut, am mormăit şi eu, în ruptul capului n-aş fi putut să-i spun pe nume până când nu-l cunoşteam bine.

— Ce soi de magherniță-i asta de fapt? m-a întrebat uitându-se în sus la faţada murdară, dărăpănată.

— E ieftin, i-am răspuns.

— Fac numai mişto de tine, a spus el râzând. Haide, mă ajuţi cu chestiile mai grele?

A deschis uşile, şi-a pus mănuşi, s-a căţărat în dubă. Mi-am dat seama că toate lucrurile lui erau de calitatea întâi. Un pat cu apă ca lumea, o masă ca lumea, o canapea ca lumea, un televizor mare şi un aparat stereo excelent. Am

început cu patul. După ce l-am cărat la etaj şi l-am pus la locul lui, mă simţeam atât de prost, încât nici nu mă puteam uita la Jone. Cele două camere în care trăgea curentul, cu o bucătărie veche şi o baie veche, nu puteau fi bune pentru el, trebuia să fi spus mai clar despre ce fel de apartament era vorba, dar acum era prea târziu, acum stătea acolo şi se uita în jur. Însă el n-a zis nimic, am cărat sus mobilă după mobilă, cutie de carton după cutie de carton, Jone glumea şi râdea, şi s-a dovedit că aşa era el de obicei şi nu păreau să-l deranjeze condiţiile precare, adică singura chestie la care mă gândeam eu. Până a doua zi despachetase tot şi pusese toate lucrurile la locul lor, iar ceea ce sugera partea lui de apartament era o anume dis-tonare, ca un bătrân într-o discotecă nou-nouţă, o femeie bătrână machiată şi îmbrăcată ca una tânără, un dinte stricat cu o coroană albă şi nouă.

Dar îi plăcea acolo. Şi mie-mi plăcea de el, mă bucuram să-l ştiu aproape, de cealaltă parte a holului, şi era bine să-l văd dimineaţa şi seara, parcă nu eram niciodată singur, deşi în rest nu prea aveam tangenţă.

După câteva săptămâni am aflat că apartamentul de sub mine era liber. I-am zis lui Espen, cu care petrecusem din ce în ce mai mult timp în cursul iernii, şi i-am propus să sune la proprietar, la bancă, deci, şi să întrebe dacă-l putea închiria. Cei de la bancă au fost de acord, şi după doar câteva zile eram vecini. El era un tip chibzuit, hoinărea prin oraş căutând piese vechi de mobilier, şi-a mobilat cu ele tot apartamentul, care era identic cu al meu, cu excepţia faptului că era complet separat de cel de alături, iar toaleta lui era în hol, la fel de rece şi de expusă la curent ca toate celelalte toalete studenţeşti din oraşul ăsta, unde nici măcar un apartament nu putuse fi renovat de la începutul anilor patruzeci. Măsuţa lui de cafea era făcută din blocuri din BCA cu o placă deasupra, restul mobilei era veche, dar complet funcţională, şi impresia de ansamblu când intrai acolo era bună, mai ales datorită cărţilor pe care începuse să le strângă.

Aşa trăiam. Aveam douăzeci şi unu de ani, eram student la Litere în anul întâi, aveam un coleg pe care nu-l ştiam prea bine în apartamentul de alături, aveam un prieten – pe

care încă nu-l cunoşteam chiar bine – la etajul de dedesubt, şi o iubită. Nu ştiam nimic, dar mă prefăceam tot mai bine că ştiam. Aveam un frate care-mi dădea voie să intru în lumea lui. Mai erau şi Jon Olav şi Ann Kristin, cu care mă întâlneam uneori, şi Kjartan, care se mutase la Bergen şi începuse studiile după ce murise bunica. Îl vedeam câteodată la cantina de la Centrul studenţesc, unde bătea la ochi, din moment ce avea patruzeci de ani şi părul cărunt, singur la masă, înconjurat de tineri din toate părţile. Îl mai vedeam şi la cantina de la Sydneshaugen, acolo mai stătea uneori cu alţi colegi de la facultate, cu toţii tineri, bineînţeles, şi strălucirea pe care o avusese în ochi la Sørbøvåg, când îmi povestea despre toţi filosofii, îi pierise. Când discuta cu mine vorbea în continuare despre Heidegger şi Nietzsche, despre presocratici şi Hölderlin, dar pentru el nu mai reprezentau viitorul, ca pe vremea când viaţa lui gravita în jurul acestui punct fix.

Nici eu nu aveam vreun viitor, dar nu fiindcă el s-ar fi aflat în altă parte, ci fiindcă nu mi-l puteam închipui. Gândul că-mi puteam controla viitorul încercând să-l fac să fie aşa cum mi-l doream îmi depăşea capacitatea de înţelegere. Conta numai momentul prezent, luam totul aşa cum venea şi acţionam pe baza unor premise pe care nici eu nu le înţelegeam. Încercam să scriu, dar nu-mi ieşea, totul se dizolva după câteva propoziţii, nu eram făcut pentru asta. Espen, dimpotrivă, era poet din toată fiinţa lui. Desigur că a fost admis la Academia de Scriere Creativă şi pe bună dreptate, nu era nimic fals în ceea ce făcea, nu vedeam alte motive decât cele pure şi autentice când venea vorba de relaţia lui cu literatura.

După ce s-a mutat în apartamentul de sub mine, am petrecut mult timp împreună. Dacă avea chef de companie sau gătea ceva ce credea că ar trebui să gust şi eu – lucru care se întâmpla des, era la fel de dornic să experimenteze şi atent la compoziţia din bucătărie ca şi-n poezie – lovea în tavan cu coada măturii, iar eu coboram. Jucam şah, mai ascultam din discurile lui de jazz, din trupele pe care i le recomandam eu, deoarece preferinţele noastre erau oarecum similare în materie de pop şi rock, eram amândoi modelaţi de faptul că ne trăiserăm adolescenţa la mijlocul

anilor optzeci, când fuseseră în vogă post-punkul, dar şi chestii mai ritmice, cum ar fi Happy Mondays, Talking Heads, Beastie Boys; îi plăcea să danseze, lucru pe care nu l-ai fi crezut la prima vedere, şi puţine lucruri îl entuziasmau mai tare decât muzica antrenantă, dar, mai mult decât orice şi înainte de toate, vorbeam. Citeam mult amândoi, fiecare cu domeniile lui de interes, şi despre asta discutam sau de acolo porneau discuţiile, fiindcă şi experienţele noastre erau întreţesute în conversaţii, care nu se mai opreau, puteam sta până târziu în noapte şi continuam după-amiaza a doua zi, nu era aici nimic constrângător sau forţat, amândoi eram însetaţi de cunoaştere, amândoi nutream dorinţa arzătoare de a învăţa, amândoi simţeam bucuria de a progresa, fiindcă asta se întâmpla, ne impulsionam reciproc, ne provocam, dintr-odată mă trezeam vorbind despre ceva la care nu mă mai gândisem niciodată, şi de unde să-mi fi venit gândurile alea?

Nu eram nimeni, doi studenţi la Litere care discutau într-o casă gata să se dărâme într-un orăşel de la capătul lumii, un loc unde nu se întâmpla niciodată nimic important şi probabil nici n-avea să se întâmple, abia ne începuserăm vieţile şi nu ştiam mai nimic, dar cărţile pe care le citeam erau ceva, abordau lucruri de mare importanţă şi erau scrise de cei mai însemnaţi autori din cultura vestică, şi acesta era de fapt un miracol, faptul că trebuia doar să completezi un formular de împrumut la bibliotecă şi aveai acces la cele scrise de Platon, Sapho sau Aristofan în adâncul incomprehensibil al timpului, sau la Homer, Sofocle, Ovidiu, Lucullus, Lucreţiu, sau la Dante, Vasari, da Vinci, Montaigne, Shakespeare, Cervantes, sau la Kant, Hegel, Kierkegaard, Nietzsche, Heidegger, Lukács, Arendt, sau la cei din timpul nostru, Foucault, Barthes, Lévi-Strauss, Deleuze, Serres. Ca să nu mai vorbesc de milioanele de romane, piese de teatru şi volume de poezii disponibile. Toate disponibile după un formular completat şi câteva zile de aşteptare. Nu citeam nici una dintre cărţile astea ca să le rezumăm conţinutul, aşa cum procedam cu lecturile obligatorii, ci fiindcă ne ofereau ceva.

Ce era acest „ceva”?

În ce mă priveşte, aveam acces la sfere cu totul noi. Toată lumea mea consta din lucruri pe care le luam de-a gata şi care erau de neclintit, ca un fel de stânci ale minţii. Una dintre ele era Holocaustul, cealaltă, Iluminismul. Puteam băga mâna-n foc pentru ele, aveam o imagine clară legată de ele, aşa cum avea toată lumea, dar nu mă *gândisem* niciodată la ele, niciodată nu mă întrebasem ce împrejurări le-au făcut posibile, de ce au apărut tocmai atunci şi, în orice caz, dacă nu se găsea vreo legătură între ele. Îndată ce-am citit cartea lui Horkheimer şi Adorno, *Dialectica Iluminismului*, din care n-am înţeles cine ştie ce, s-a ridicat un văl, în sensul că acelaşi fenomen putea fi prezentat în moduri diferite, cuvintele-şi pierdeau însemnătatea, nu mai exista „holocaustul”, fiindcă însuşi conceptul la care cuvântul făcea referire era atât de năucitor de complicat, până la ultimul pieptene dintr-un buzunar de jachetă aflată într-o grămadă de jachete, într-un lagăr, care îi aparţinuse unei fetiţe, toată viaţa ei era cuprinsă în cuvântul „holocaust”, şi înapoi la marile concepte, rău, indiferenţă, vină, vină colectivă, responsabilitate individuală, omul de masă, producţie de masă, extincţie în masă. În acest fel, lumea era relativizată, dar şi mai adevărată: minciunile sau neînţelegerile sau amăgirile proveneau din reprezentările noastre despre realitate, nu din realitatea însăşi, care nu e accesibilă pentru limbaj.

Espen putea citi cu voce tare un pasaj scris de Leonardo da Vinci despre mişcările mâinii, şi cel mai simplu lucru, cel mai de la sine înţeles nu mai era simplu şi de la sine înţeles, ci apărea drept misterul care şi era de fapt.

Da, ne citeam unul altuia. De cele mai multe ori Espen, el putea să sară în picioare în mijlocul unei conversaţii, să aducă o carte şi să înceapă să citească din ea, dar şi eu, şi eu găseam pasaje despre care credeam că l-ar putea interesa. Exista un dezechilibru în relaţia noastră, Espen era înainte, el conducea, eu îl urmam. Eram în al nouălea cer când se lumina la vreo vorbă de-a mea sau o găsea interesantă, mă entuziasmam, conversaţia mergea mult mai bine după aceea, fiindcă eram mai liber, dar dacă nu zicea nimic – şi asta se mai întâmpla – mă retrăgeam, eram reţinut, întotdeauna dominat de stările lui de spirit, în

vreme ce el, în ceea ce-l privea, niciodată nu punea mare preţ pe opiniile şi sentimentele mele; dacă nu era de acord, îmi spunea imediat, o lua ca pe o provocare, dar nu lega lucrurile astea de propriile capacităţi, nu se umplea de îndoială în legătură cu abilităţile sale, aşa cum mi se întâmpla mie.

Care era raportul dintre noi era de fapt singurul lucru despre care nu puteam discuta. Niciodată nu m-a auzit spunând că nu mai aveam ce să zic despre cutare subiect de vreme ce lipsa lui de reacţie mă făcuse nesigur pe mine, că eram doar un Zeitblom, în vreme ce el era un Leverkühn, eu, condamnat să ajung critic literar sau consilier cultural, el, să ajungă ceea ce era: poet, scriitor, autor.

*

Nu se găseau în Bergen doi oameni mai diferiţi ca Espen şi Gunvor. În orice caz, nu din cei pe care-i ştiam eu. N-avea rost să-i pui pe amândoi în aceeaşi cameră, niciodată nu depăşeau nivelul „salut-salut”, n-aveau nimic să-şi spună, nu erau câtuşi de puţin interesaţi unul de altul. Aşa că trăiam două vieţi complet diferite, una cu Gunvor, în care era vorba despre apropiere, despre a fi şi a face lucruri împreună – să faci dragoste, să iei micul dejun, să-ţi vizitezi prietenii, să te uiţi la filme, să mergi în excursii, să discuţi despre orice îţi trecea prin cap, totul strâns legat de trupurile noastre, de mirosul părului ei, de exemplu, de gustul pielii ei, de senzaţia de a sta întinşi amândoi în pat, fumând cu şoldurile lipite unul de altul, cu alte cuvinte, de a trăi viaţa împreună. Vorbeam despre fraţi şi surori, părinţi şi prieteni, niciodată despre teoreticieni sau teorii, şi dacă aduceam vorba despre universitate, o făceam de exemplu pentru a povesti despre un tip care adormise în sala de lectură, cum văzuse Gunvor o dată. Tipul se trezise brusc şi, când dăduse să se ridice, căzuse jos. „Sunt paralizat! Sunt paralizat!” strigase el, dar apoi i-au revenit simţurile în picioare, care doar îi înţepeniseră, şi s-a ridicat cu o expresie spăsită, ruşinată, în timp ce toată lumea din jurul lui râdea, nu mai puţin Gunvor, dacă e să ne luăm după râsul ei când mi-a povestit întâmplarea.

Espen nu avea ce să-şi spună nici cu Yngve, iar distanţa dintre ei era mai greu de redus. Dacă diferenţa dintre Espen şi Gunvor era legată şi de faptul că erau bărbat şi femeie, prieten şi iubită, şi era din această cauză destul de normală şi acceptabilă, diferenţa dintre Yngve şi Espen era mai complexă. Uneori mă uitam la lucrurile pe care le făceam, Espen şi cu mine, prin ochii lui Yngve, atunci deveneam doi tocilari care se izolau de restul lumii ca să citească cu voce tare, să joace şah şi să asculte jazz, o chestie cât se poate de diferită de viaţa petrecută cu prietenii, sociabilă, cu trupe şi fete şi seri în oraş. Yngve vedea că nu eram eu ăla, eram un tip complet obişnuit căruia-i plăceau fotbalul şi muzica pop, ce-aveam eu de-a face cu toată literatura asta elitist-modernistă? Toate astea funcţionau şi-n sens invers, fiindcă vorbele lui Yngve nu mai sunau întotdeauna la fel de convingător pentru urechile mele, dar acestea erau nişte gânduri atât de dureroase, încât le suprimam îndată ce se iveau.

L-am întâlnit pe Kjartan de vreo două ori în primăvara aceea şi mi-am dat seama că trecuse prin nişte schimbări profunde. Deşi vorbea ca înainte, strălucirea dispăruse din privirea lui, înlocuită de o deznădejde pe care n-o mai văzusem la el. Într-o seară m-a sunat mama să-mi spună că fusese internat la psihiatrie. Devenise psihotic, era grav, îşi distrusese toată garsoniera, spărsese tot ce era acolo, îşi aruncase televizorul pe fereastră şi fusese luat pe sus. Acum era la spital în Førde, unde mama, Ingunn şi Kjellaug, cele trei surori ale lui, se dădeau peste cap ca el să fie tratat cât mai bine. Mama era măcinată de griji. Psihoza putea fi de durată, iar cu el încă nu se putea vorbi.

La examenul din mai mi-a căzut Dante. Mai mulţi colegi s-au întors spre mine când ne-au fost împărţite subiectele, mă dădusem drept un fanatic al lui Dante, devenisem un mic expert în Dante, mai mult noroc de-atât nu puteai să ai.

Dar nu citisem nimic despre cântul pe care trebuia să-l analizăm, aşa că, în loc să scriu la subiect, despre pasajul în cauză, care era despre cei doi iubiţi care umblă dintr-o parte în alta prin masa de păcătoşi purtaţi ca păsările de vânt şi nu pot nicicum ajunge unul la celălalt, am reprodus eseul pe care-l scrisesem despre Dante cât am putut de

bine, aproape cuvânt cu cuvânt, făcând vag referire la pasajul respectiv la început şi la sfârşit. Şi Espen îl alesese pe Dante, nu credea că se descurcase prea bine, dar nici nu fusese o catastrofă.

Când s-au afişat rezultatele pe panoul din faţa institutului, s-a dovedit că primisem doar 2,4. Era *cum laude* şi acceptabil, dar departe de aşteptările şi speranţele mele. Voiam să fiu măcar cel mai bun din an. Espen, dimpotrivă, luase 2,2, unul dintre cele mai bune punctaje care au fost date în acel semestru. Mi-am dat seama de ce: scrisese despre cântul acela, îl citise şi concepuse o analiză pe loc, în timp ce eu îl învelisem într-un text prefabricat, făcându-l astfel invizibil.

Era pe merit, dar îmi venea greu să înghit rezultatul; singura justificare pentru a studia ce studiam, aşa cum vedeam eu lucrurile, era să fiu cel mai bun. Ce sens avea să fiu un student mediocru la Litere? N-avea nici un sens.

M-am hotărât să mă las de filosofie şi să continui doar cu literatura, ca să recuperez cât de repede. Espen urma să înceapă studiile la Academia de Scriere Creativă şi n-ar fi reprezentat o ameninţare pentru mine, lucru de care mă bucuram. Deşi nu concurase, câştigase, şi n-aveai cum să te fereşti de aşa ceva.

Aveam toată vara înainte, şi, ca de obicei, nu ştiam ce să fac sau unde să mă duc. Singurul lucru de care eram sigur era că trebuia să câştig bani. Gunvor, care lucra toată vara la un azil de bătrâni, mi-a sugerat să-mi caut o slujbă la o instituţie psihiatrică care se afla între Haugesund şi casa ei, cunoscută între studenţi drept un loc unde mereu aveau nevoie de personal. Doi colegi de-ai ei urmau să lucreze acolo toată vara, ştia ea, şi nici nu erau din district, ci aveau să locuiască în nişte garsoniere puse la dispoziţie de consiliul local într-o şcoală.

Am sunat, am spus că mai lucrasem în asemenea instituţii, pe lângă un an ca profesor, şi funcţionara mi-a spus că puteam obţine un post temporar pentru şase săptămâni. La mijlocul lui iunie mi-am împachetat lucrurile într-o geantă şi am luat autobuzul spre sud. Peste câteva ore, când am coborât în centrul oraşului, Gunvor, care stătea rezemată de maşina tatălui ei, mi-a zâmbit larg.

— Mi-a fost aşa de dor de tine, a spus ea întinzându-se să mă sărute.

— Şi mie mi-a fost dor de tine.

Casele din jur erau vopsite în alb, marea din spatele nostru era albastră, pădurea care ne înconjura era verde şi inundată de lumina soarelui. Am intrat în maşină, era prima dată când mergeam cu ea cu maşina şi m-am gândit o clipă la subordonarea pe care o presupunea asta, Gunvor care ştia să conducă, eu care nu ştiam. Pasagerul etern, acela eram eu. Acum şi în scaunul din dreapta al iubitei mele.

— E departe? am întrebat-o trăgând scaunul înapoi ca să am loc la picioare.

— Trei kilometri. Te aşteaptă cu cina. Ai emoţii?

— Nu, i-am răspuns. O să fie bine, cred.

Mi-a aruncat zâmbind o privire înainte să se uite din nou în faţă. Era atâta fericire în ea, nu numai gura şi ochii o exprimau, ci întreg corpul. Chiar şi atunci când conducea maşina, radia de fericire.

Pe drum îmi descria ce vedeam în jurul nostru. Acolo era şcoala, acolo stătea cea mai bună prietenă a ei, acolo era o pârtie de schi, acolo se sărutase pentru prima dată... După câteva minute a încetinit şi a virat pe o alee cu pietriş, am trecut pe lângă nişte câmpuri, pe lângă nişte case mari, vechi, vopsite în alb, iar la baza dealului lin, lângă pădure, deasupra fiordului, se afla casa lor.

— Aici e! a zis ea. Aşa-i că-i frumoasă?

— Foarte frumoasă, am spus.

Gunvor a parcat, am ieşit din maşină şi am urmat-o până la uşă, care a fost deschisă chiar atunci de o femeie care trebuia să fie mama ei.

— Salut şi bun venit, a spus ea zâmbind.

— Vă mulţumesc, am zis, strângând mâna pe care mi-o întinsese.

— Ce bine c-ai venit în sfârşit la noi!

— Mă bucur că m-aţi invitat. Am auzit atâtea lucruri despre locul ăsta.

— Tata e plecat? a zis Gunvor.

— Da. Mâncăm când se întoarce, aşa m-am gândit.

— Atunci să-ţi arăt unde o să dormi, mi-a spus ea luându-mă de mână. Vino!

Am intrat în hol şi apoi în casa întunecată şi răcoroasă, am ajuns în camera din spate, unde mi-am lăsat geanta şi m-am uitat întrebător la Gunvor. S-a aşezat pe patul făcut impecabil şi m-a tras spre ea. Înainte să vin mă avertizase că nici nu se punea problema să stăm în aceeaşi cameră.

— Nu poţi să vii la mine la noapte? am întrebat-o. Să te strecori înăuntru?

Ea a scuturat din cap.

— Nu cât timp ei sunt în casă. Dar pleacă mâine devreme. Vin atunci.

Când ne-am aşezat la masă, tatăl ei şi-a împreunat mâinile şi a rostit o rugăciune scurtă. Gunvor şi mama ei au făcut la fel. Deloc în largul meu, mi-am lăsat mâinile în poală, astfel încât nimeni să nu vadă dacă erau împreunate sau nu, şi mi-am plecat privirea.

— Amin, au spus ei, şi, ca la un semn al unei baghete magice, am ajuns într-o altă lume, mâini care-şi puneau de mâncare, întrebări care erau adresate şi care primeau răspuns, îmbucături care erau mestecate şi înghiţite, râsete şi veselie.

Ca întotdeauna când eram împreună cu oameni pe care nu-i cunoşteam, eram complet deschis faţă de ei. Mama, care era relaxată, dar stătea mereu cu ochii pe mine, tatăl, care era mai sever şi mai sumbru, bine făcut şi solid, Gunvor, la mijloc, la fel de îngrijorată de ceea ce credeam eu despre părinţii săi ca şi de ceea ce credeau ei despre mine. Eu răspundeam la toate întrebările lor, încercând să par politicos şi amabil, pentru a le oferi ceea ce credeam că aşteptau de la mine. Dacă ceva nu mergea bine, dacă apărea o pauză subită în conversaţie sau o mină pe care o interpretam ca dezaprobatoare sau posibil dezaprobatoare, le ofeream ceva în plus.

După cină, am coborât la fiord ca să facem o baie.

— Ei? m-a întrebat Gunvor luându-mă de mână. Te-a şocat rugăciunea de la masă?

— Nu, dar a fost puţin neobişnuit. Am avut impresia că ei aparţin generaţiei de dinainte de părinţii mei.

— Aproape că aşa e. Ce părere ţi-au făcut?

— Sunt de treabă, am zis. Au temperamente complet diferite, aşa pare, dar sunt pe aceeaşi lungime de undă, dacă înţelegi ce vreau să spun.

— Cred că da, a spus ea uitându-se la mine. E ciudat că eşti aici.

— Şi pentru mine e ciudat să fiu aici.

Ne-am spălat pe dinţi la baie în acelaşi timp, ne-am sărutat de noapte bună şi ne-am dus fiecare în dormitorul lui. Afară începuse să plouă. Stăteam întins ascultând ţârâitul uşor, care înceta de fiecare dată când vântul şuiera prin pădure. Dinspre camera de zi s-a auzit ticăitul unui ceas, la fiecare oră se activa un mecanism care scotea un clinchet specific. Era o casă în care totul funcţiona aşa cum trebuia şi în care vieţile se desfăşurau într-un stil organizat. Am înţeles-o mai bine pe Gunvor văzând toate astea. Ea era studentă, îşi trăia viaţa ei în Bergen, dar avea locul ei şi aici, era loială părinţilor săi, faţă de care era în acelaşi timp şi apropiată şi distantă. Bănuiam că senzaţia pe care o încercam eu acolo, că eram fals şi rău, că-i păcăleam, îi era complet străină.

Ceasul a bătut de ora douăsprezece. Cineva a trecut prin hol, s-a deschis şi s-a închis o uşă, s-a auzit apa de la toaletă. M-am gândit că-mi plăcea aşa de mult să fiu în casa altora, întotdeauna îmi plăcuse, cu toate că cele văzute acolo îmi păreau uneori de nesuportat, poate fiindcă vedeam lucruri pe care n-ar fi trebuit să le văd. Viaţa personală, ceea ce era tipic pentru ei. Dragostea şi neajutorarea din lucrurile ţinute de obicei departe de privirile celorlalţi. O, fleacuri, lucruri neînsemnate, obiceiurile familiei, schimburile de priviri. Vulnerabilitatea din toate lucrurile astea era imensă. Nu pentru ei, căci trăiau în mijlocul acelei situaţii şi atunci nu era nimic vulnerabil, ci din cauza faptului că era observată de cineva care nu trăia acolo. Când observam asta, mă simţeam ca un intrus, nu aveam nici un drept să fiu acolo. Eram însă în acelaşi timp inundat de tandreţe în ceea ce-i privea.

Ceasul se pregătea să bată din nou ora exactă. Am deschis ochii, nici vorbă să adorm din prima. Copacii din faţa ferestrei erau negri, întunericul dintre ei, stins. Nu mai

ploua, dar vântul tot se înălţa şi cobora prin pădure, ca un fel de maree a aerului.

Ora unu.

Mi-a zburat gândul la singura dată când am fost în spital în copilărie. Îmi rupsesem clavicula, mă durea aşa de tare încât îmi dădeau lacrimile, dar nu mi-am dat seama că ceva nu era în ordine până când nu m-am plâns seara mamei şi ea m-a dus la medic în Kokkeplassen, unde lucra, şi un bărbat tânăr, roşcat şi pistruiat, ne-a spus că osul era probabil rupt şi că trebuia să mergem la spital pentru o radiografie. După ce-am făcut-o, medicul a zis că puteam sta la spital noaptea aceea. Nu-mi doream nimic mai mult, era o aventură, ceva de povestit celorlalţi, dar dacă spuneam da, poate că mama ar fi crezut că preferam să dorm la spital decât acasă, s-ar fi supărat cu siguranţă, aşa că am scuturat din cap la propunerea medicului, am spus că preferam să dorm acasă, dacă era în regulă. Da, sigur că era, înţelegea, mi-a înfăşurat strâns un bandaj cu atelă peste umăr şi mi-a urat însănătoşire grabnică.

Chiar şi atunci mă simţisem fals, o persoană care nutrea gânduri pe care nu le avea nimeni altcineva şi pe care nimeni nu trebuia să le afle vreodată. Ceea ce ieşea atunci la iveală eram *eu însumi*, era *acel lucru care eram eu*. Adică partea aceea din mine care ştia ceva ce ceilalţi nu ştiau, partea din mine pe care n-o puteam împărtăşi niciodată cuiva. Şi mă agăţasem întotdeauna de acea singurătate, de vreme ce altceva n-aveam. Atât timp cât o aveam, nimeni nu mă putea răni, fiindcă ceea ce răneau era ceva diferit de mine. Nimeni nu-mi putea lua singurătatea. Lumea era un spaţiu în care mă mişcam, acolo se putea întâmpla orice, dar în spaţiul din interiorul meu, cel care eram eu, lucrurile rămâneau neschimbate. Toată puterea mea se găsea acolo. Singurul care-şi putea croi drum până acolo era tata, şi o şi făcea, când visam, şi parcă se găsea în sufletul meu şi striga la mine.

Pentru toţi ceilalţi eram inaccesibil. Ba da, în gânduri puteau ajunge până la mine, oricine le putea stârni, dar ce valoare au gândurile? Ce e conştiinţa, altceva decât suprafaţa oceanului sufletului? Altceva decât bărcuţe colorate, sticle de plastic şi lemn plutitor, valuri şi curenţi,

orice se întâmplă să fie dus de apă, la suprafaţa unui hău de mai multe mii de metri?

Poate că „hău” nu e cuvântul cel mai bun.

Ce e conştiinţa, altceva decât fasciculul de lumină provenit de la o torţă în mijlocul unei păduri întunecate?

Am închis ochii şi m-am întors pe o parte. Peste şase sau şapte ore Gunvor avea să vină la mine, şi mi-era dor să-i simt corpul lipit de al meu după ce făceam dragoste. Trecuse atât de mult timp de când fuseserăm împreună, încât mă durea de dor. Numai să pot dormi acum, mă gândeam, şi ea avea să fie acolo când mă trezeam. Dar nu puteam dormi. Am intrat într-o stare de somnolenţă, de dorinţă şi aşteptare, era cu totul de nesuportat, voiam să fie a mea, şi am dormit înregistrând în acelaşi timp bătăile ceasului. „O, e doar două, doar trei, doar patru…” Când uşa s-a deschis în cele din urmă şi Gunvor s-a cuibărit lângă mine, în felul ei tipic, dornic şi nesigur, somnul meu era atât de adânc, încât totul s-a derulat ca într-un vis.

Am luat micul dejun, Gunvor a făcut la fel ca mama ei, a spălat vasele îndată ce masa a fost gata, eu am ieşit în curte să fumez cu o ceaşcă de cafea în mână, ea a venit peste câteva minute şi s-a aşezat pe scări, mijindu-şi ochii la soarele care era deja sus pe cer.

— Încă nu m-ai văzut călărind, mi-a spus. E strigător la cer, dacă mă întrebi pe mine.

— Nu tocmai asta am văzut? i-am replicat.

Ea s-a înroşit şi şi-a plecat privirea. Apoi s-a uitat la mine zâmbind.

— Asta a fost nesărată, Karl Ove.

— Nu m-am putut abţine.

— Dar vorbeam serios. Nu vrei să vii acum cu mine? Poţi călări şi tu, dacă vrei.

— Nu în viaţa asta. Dar m-aş bucura să te văd pe tine.

Peste o jumătate de oră urcam dealul, ea cu o şa în mână. Ne-am oprit în faţa porţii, un cal din rasa Fjord s-a apropiat încet de noi, Gunvor şi-a întins mâna şi i-a zis ceva, el şi-a lăsat botul spre mâna ei, ea l-a bătut uşor pe spate, l-a înşeuat şi a sărit în şa. În curând călărea încolo şi-ncoace pe păşunea verde în bătaia soarelui, în timp ce eu manevram aparatul de fotografiat. Din când în când băteam din palme

ca s-o fac să râdă, situaţia avea ceva forţat, Gunvor voia să-mi arate ce bine călărea, dar era în acelaşi timp stânjenită din cauza asta, nu era genul care să se dea mare, dar a fost un moment foarte plăcut, radia de fericire când a terminat şi a coborât de pe cal în faţa mea.

— Ar trebui să mergi la circ, i-am zis eu făcându-i o poză, cum stătea aşa cu frâiele într-o mână şi cu un morcov în cealaltă.

— Trebuie să vii cu mine la un spectacol de călărie. Cu cai islandezi. Preferabil în Islanda.

— Să nu ţi se urce la cap, i-am spus. Bucură-te că am venit până aici.

— E doar începutul. Când termin cu tine, vei fi un adevărat *hestamadur*!

— Un călăreţ?

— Da, cam aşa ceva. E un cuvânt specific din Islanda.

— Nu mă îndoiesc.

— Mi-a venit o idee mai devreme. M-am gândit să urmez nişte cursuri la Universitatea din Reykjavik. Vii cu mine dacă plec?

— Da.

— Vii? Serios?

— Sigur.

Seara m-a dus cu maşina în localitatea unde aveam să locuiesc în următoarele şase săptămâni. Am trecut întâi pe la sanatoriu, aflat destul de departe de centru, ca să iau cheia de la cameră, după care am mers la internat, dacă asta era, pe un versant la câteva sute de metri de chei. O cameră cu pereţii goi, văruiţi, linoleum strălucitor pe jos, un pat, un dulap, o masă de lemn, o chicinetă, o toaletă minusculă cu duş.

— Trebuie să plec acum, mi-a zis Gunvor, care stătea în uşă cu cheile de la maşină în mână.

— Du-te, i-am spus. Ne vedem weekendul viitor.

Ne-am sărutat pe fugă, imediat după aceea s-a auzit maşina pornind, zgomotul s-a lovit de perete, a dispărut în jos pe deal, s-a îndepărtat.

După ce am înfăţat plapuma ce-o împrumutasem de la ei, am pus cearşaful pe pat, hainele în dulap şi cărţile pe birou, am ieşit la plimbare, am coborât spre zona cheiului, unde,

dacă nu puneam la socoteală maşinile unor adolescenţi parcate în faţa unui bufet şi gaşca puţin numeroasă ce stătea la mesele de lemn de afară, era pustiu. Ei aveau părul lung, geci de blugi şi veste de blugi, câte unul avea chiar saboţi de lemn, şi se holbau miraţi la mine. M-am oprit la marginea cheiului şi m-am uitat în jos la apă, care lângă zidul digului era rece şi întunecată. Se auzea muzică dinspre maşini, am văzut că una avea portiera deschisă. „Forever Young”. Am trecut din nou pe lângă ei, am luat-o agale către centrul minuscul, care, pe lângă un magazin mixt şi un chioşc Narvesen, avea şi un mic centru comercial, un restaurant chinezesc şi o mână de buticuri de-a lungul străzii principale. Nu se vedea nici ţipenie de om, dar nu era aşa ciudat, era duminică, ceasul arăta zece seara.

Pe când urcam dealul, m-am întors să mă uit spre noul meu loc de muncă, care de aici se vedea ca o serie de puncte de lumină în pădure, sub un versant abrupt. Mi-am dat seama că mi-era groază, nu atât de munca în sine, cât de toţi oamenii pe care aveam să-i întâlnesc, de toate situaţiile în care o luam de la zero şi-n care trebuia să fac o impresie bună.

În dimineaţa următoare, proaspăt ieşit de la duş, am coborât dealul, am trecut prin centru şi am ajuns în partea cealaltă, traversând un râu şi urcând spre pădure, unde, printre copaci, erau risipite vreo opt—zece clădiri. Cerul era înnorat, aerul, cald şi liniştit. Un autobuz a trecut pe lângă mine şi s-a oprit la bucla de la capătul străzii, un şir de oameni au coborât şi-au început să se îndrepte spre sanatoriu. M-am dus după ei. Doi pacienţi, era clar că aveau deficienţe, se uitau la noi, am avut impresia că aşa făceau în fiecare dimineaţă. Nimeni n-a zis nimic; sunete de paşi şi de oameni în mişcare, înaintând încet, învăluiţi din ambele părţi de liniştea pădurii.

Cel mai aproape se afla o clădire mare de cărămidă, era clădirea administraţiei de unde ridicasem cheia în ajun. Nimeni nu s-a oprit acolo, ci au luat-o cu toţii spre celelalte construcţii aranjate în cerc în jurul ei. Printre aleile înguste, asfaltate, era pus gazon, veşted şi uscat. Un teren de handbal se afla într-o adâncitură, împrejmuit cu panouri de

gard. Ici şi colo se vedeau mici pâlcuri de copaci, pe vremuri legate de pădurea din jur, care acum începea la câţiva metri în spatele imobilelor.

Eram emoţionat, căci habar n-aveam ce mă aştepta. Trebuia să ajung la departamentul E, sus în clădirea din stânga, o construcţie lungă, vopsită în alb, cu un etaj. Intrarea se găsea în spate, erau câteva maşini în mica parcare asfaltată de acolo. Am deschis uşa şi am intrat într-un hol cu nişte scări la capăt. Am recunoscut mirosul, era acelaşi cu cel din spitalul Eg, când lucrasem acolo cu trei ani în urmă, şi acelaşi din şcoala primară din anii şaptezeci, un amestec de săpun verde şi miros slab de pivniţă, ca de canalizare, ceva întunecat şi umed şi subteran în mijlocul curăţeniei exemplare din jur.

Era o bancă lângă perete, deasupra ei erau agăţate geci şi salopete într-un cuier. Două scaune cu rotile se aflau lângă celălalt perete, sub ferestrele înguste, amplasate sus, aproape de tavan, ca în anii cincizeci.

Am urcat scările, am deschis uşa şi am intrat într-un hol lung cu mai multe uşi pe fiecare parte. Un bărbat aşezat pe un scaun lângă perete se holba la mine cu ochi demenţi. Avea cioturi în loc de picioare, care păreau să fi fost amputate de la genunchi. Altfel arăta normal. Frunte lată, păr roşcat, tenul alb cu pistrui, trunchi puternic. Era îmbrăcat într-o bluză roşie de trening şi un tricou alb cu logo-ul de la bananele Dole.

— Salut! am zis.

Privirea pe care mi-a aruncat-o era plină de dispreţ. Şi-a pus mâinile pe podea, şi-a întors partea inferioară a corpului între ele, şi-a aruncat mâinile în faţă într-o săritură, şi-a întors din nou partea inferioară a corpului între ele şi astfel, în modul acesta neobişnuit, dar abil, s-a îndreptat spre hol.

O femeie şi-a scos capul pe uşa cea mai apropiată. Avea în jur de treizeci şi cinci de ani, părul brunet şi creţ şi dinţii din faţă proeminenţi.

— Karl Ove?

— Da, salut, i-am zis.

— Marianne, a spus ea. Intră, aici stăm noi!

Am intrat în camera micuţă, unde un bărbos cu părul făcut permanent, pantaloni largi coloraţi şi un maiou stătea cu o ceaşcă de cafea în faţă, lângă o femeie plinuţă, cu ochelari şi părul blond, puţin ciufulit, îmbrăcată în blugi şi geacă de blugi, de vreo douăzeci şi cinci de ani, şi ea cu o ceaşcă de cafea în faţă.

— Salut, a zis bărbatul. Mă numesc Ove. Ea e Ellen, ea e Marianne. Marianne şi-a terminat acum tura, aşa că azi e rândul nostru.

Ellen şi-a aprins o ţigară.

Mi-am dat jos geaca, mi-am căutat pachetul de tutun şi m-am aşezat.

— Ai mai lucrat aici? a vrut să ştie Ove.

Am scuturat din cap.

— Ia-te după noi şi o să înveţi repede. Nu-i aşa, Marianne?

A privit-o – îşi lua o geacă pe ea – şi i-a făcut cu ochiul. Ea a zâmbit.

— Să aveţi o zi bună, ne-a spus înainte de a ieşi pe uşă.

— Fumează o ţigară şi apoi începem, mi-a zis Ove.

Bărbatul fără picioare a intrat în cameră, s-a pus la masă ca un câine şi s-a holbat la Ove.

— El e Ørnulf, mi-a spus noul meu coleg. Vrei o ceaşcă de cafea, Ørnulf?

Ørnulf n-a zis nimic, dar a inspirat şuierător printre dinţii strânşi. Ochii îi străluceau. Mirosea urât. Mi-am aprins ţigara şi m-am lăsat pe spate pe canapea. Ove a pus o ceaşcă sub termos şi a umplut-o cu două apăsări lungi pe buton, a turnat lapte şi a aşezat ceaşca în faţa lui Ørnulf, care a luat-o cu ambele mâini şi a golit-o din trei înghiţituri lungi. A pus-o pe masă, a râgâit zgomotos, după care a luat-o din nou şi a ţinut-o rugător în faţa lui Ove.

— Nu, nu, ai primit deja două ceşti, i-a spus Ove. Trebuie să aştepţi până la micul dejun.

Ørnulf a pus ceaşca deoparte, a ieşit din cameră smucindu-se, s-a aşezat lângă peretele de pe cealaltă parte a holului, şi şi-a vârât mâinile sub coapse în timp ce se holba la noi.

Oare nu putea vorbi? Sau nu voia?

— Luăm micul dejun la opt, a spus Ove. Atunci patru dintre pacienţi intră la muncă în atelier. Trei rămân aici.

Unul dintre ei, Are, are nevoie de îngrijiri. Ceilalţi doi se descurcă bine, dar trebuie să stai cu ochii pe ei. Gaşca din atelier se întoarce la prânz. De celelalte lucruri pe care trebuie să le ştii ne ocupăm pe măsură ce apar. OK?

— Sună bine, am zis.

A luat apoi un registru verde de pe masă şi l-a deschis. După paginile liniate şi scrisul compact, mi-am dat seama că acolo se scriau rapoartele.

— Poţi arunca o privire peste asta mai încolo, mi-a spus el.

Am dat din cap că înţelesesem.

Nu mă plăcea, mă prinsesem pe loc. Ceea ce spunea era bine intenţionat, dar amabilitatea din vocea lui era oarecum forţată, şi ceva din atitudinea lui – că avea legătură cu privirea lui sau cu limbajul corporal – îmi dădea de înţeles că-şi făcuse deja o părere despre mine şi că nu era în avantajul meu.

Ellen, pe de altă parte, era indiferentă.

Să fi fost lesbiană?

— OK, a zis Ove ridicându-se. Să mergem să-i trezim. Hai şi tu, să faci cunoştinţă cu pensionarii noştri.

L-am urmat pe coridor. Chiar în capăt, la stânga, se afla bucătăria, o săliţă de mese la dreapta, iar în mijloc un birou care avea peretele pe jumătate din sticlă.

Ørnulf, care se luase după noi, s-a oprit în faţa uşii batante de la bucătărie.

— Întotdeauna stă aici până vine mâncarea, a spus Ove. Nu-i aşa, Ørnulf?

Ørnulf a făcut o grimasă şi şi-a dezvelit dinţii, inspirând adânc şi scoţând un sunet şuierător, deranjant.

Era un da?

— Ørnulf stă în scaun cu rotile când suntem afară. Dar înăuntru se descurcă bine. Nu-i aşa, Ørnulf? l-a întrebat Ove fără să se uite la el. Încă ceva: vezi că avem o uşă batantă care dă în bucătărie? E important să fie închisă atunci când nu suntem noi înăuntru. Înţelegi?

— Da, da, am răspuns.

— Putem atunci să începem cu Hans Olav. Aici e camera lui, a spus el deschizând uşa de la capătul coridorului.

Poate fi nedisciplinat uneori, de aceea stă singur. Înţelegi? Dar e băiat bun.

Înăuntru se afla un hol mic la capătul căruia se vedeau trei uşi. Cea mai apropiată era deschisă, şi în pat se vedea întins un bărbat de vreo patruzeci de ani, care se masturba. Penisul îi era gras şi flasc. Ove s-a oprit în prag.

— Salut, Hans Olav.

— Sturba! a bolborosit Hans Olav.

— Nu, nu te masturba acum, i-a spus Ove. Trebuie să te ridici şi să te-mbraci, apoi luăm micul dejun.

— Sturba, sturba, a repetat Hans Olav.

Avea nasul mare, puţin turtit, ochi căprui, riduri adânci de-a lungul obrajilor şi aproape nici un fir de păr pe capul rotund. M-a trecut un fior, era leit Picasso, aşa cum îl văzusem în fotografiile de la bătrâneţe.

— El e Karl Ove, a spus Ove. Va lucra aici vara asta.

— Salut, am zis.

— Să te ajut să te ridici? l-a întrebat Ove.

Fără să aştepte vreun răspuns, s-a dus la Hans Olav, l-a apucat de braţ cu ambele mâini şi l-a ridicat în şezut. Hans Olav l-a lovit puţin iritat, dar nu tare, mai degrabă aşa cum dai cu mâna după o muscă, apoi s-a ridicat încet în picioare, şi-a luat pantalonii şi şi i-a tras pe el. Era mai înalt decât mine, avea aproape doi metri, dar părea slab şi lipsit de puteri.

— Hans Olav ia aici micul dejun cu un membru al personalului, a zis Ove. Stau eu azi, dar mâine poţi să stai tu.

— E în regulă, i-am răspuns.

Am intrat din nou în salon, Hans Olav înainta repede, aplecat de spate şi cu mersul clătinat, jucându-se tot timpul cu degetele pe sub bărbie. De trei ori am văzut cum îşi arcuia o mână şi şi-o lovea de perete chicotind încet. L-a ocolit din mers pe Ørnulf, ca şi cum îi era frică de el, şi a dispărut în camera de zi.

Ove a deschis uşa următoare, pe pat stătea un bărbat mai în vârstă care se îmbrăca. Avea ochelari, o faţă blândă cu o gură proeminentă, creştetul chel, şi părea a fi contabil de rang inferior, sau poate vânzător la un depozit de materiale de construcţii, sau, de ce nu, profesor de tâmplărie.

— Eşti deja treaz! a spus Ove. Bravo, Håkon!

Bărbatul pe nume Håkon şi-a lăsat ruşinat privirea în pământ, ca o fată mare. O roşeaţă fină i s-a întins pe obrajii îmbătrâniţi.

— Mulţumesc, a murmurat el.

În camera următoare era un tip mai vârstnic, în jur de şaizeci—şaizeci şi cinci de ani, cu păr alb care-i înconjura calota pleşuvă, stătea la marginea patului şi rupea poze dintr-un teanc de reviste. Pe spate avea o cocoaşă imensă, extinsă şi atât de plată, încât puteai pune o tavă pe ea.

— Cum îţi merge, Kåre? l-a întrebat Ove.

— Ho-ho, a spus Kåre arătând cu degetul în afara camerei.

— Da, imediat vine mâncarea. Te strig când soseşte.

Camerele arătau ca acelea din căminele de bătrâni, cu câteva lucruri aparţinând sanatoriului, cum ar fi păturile şi feţele de masă, cu tablouri de la Ikea pe pereţi, câteva obiecte personale, fotografii înrămate pe mese, nişte piese decorative, poate o floare de plastic pe pervazul ferestrei.

Am mers de-a lungul coridorului până s-a trezit toată lumea. Unii dormeau, alţii erau treji, iar unul dintre ei, Egil, ne-a certat că l-am trezit. Toţi erau bărbaţi, de la patruzeci până la şaizeci şi ceva de ani, în afară de cel care avea nevoie de îngrijire, de care se ocupa Ellen, care nu putea avea mai mult de douăzeci şi cinci de ani. Era diferit de ceilalţi şi-n alte feluri: era paralizat de tot, stătea într-un scaun enorm cu rotile, i se puneau scutece şi era hrănit de alţii, iar privirea îi era cu totul absentă, nu mai erau în ea urme de personalitate, era doar o privire. M-au trecut fiori văzând asta. Trăsăturile-i erau bine definite şi ar fi putut fi frumoase dacă n-ar fi avut gura mereu deschisă, cu saliva scurgându-se din colţul buzelor. Uneori scotea câte-un sunet, dar, din câte-mi dădeam seama, ele n-aveau legătură cu ce se întâmpla, în orice caz, eu nu am descoperit vreo legătură sau vreo logică în ele.

Ultima cameră era a lui Ørnulf. Cu toate că stătea pe coridor şi era treaz, Ove mi-a arătat-o şi pe asta. Era mai mică decât a celorlalţi. În afară de o saltea albastră, ca acelea pe care le folosisem la sport la şcoală, interiorul era complet gol. Fără mobilă, fără obiecte decorative, fără

fotografii, nimic. Nici măcar nu avea lenjerie de pat sau plapumă.

— De ce nu este mobilă în camera *lui*? am vrut să ştiu.

Ove s-a uitat la mine ca şi cum eram prost.

— Păi ce crezi? Pe orice pune mâna, face praf, dacă-l apucă năbădăile, sau face totul bucăţele. Înţelegi? Pot să treacă zile fără să aibă nimic, şi apoi dintr-odată explodează.

— OK, am spus.

— O regulă: nu vorbim niciodată despre pacienţi când sunt de faţă. Indiferent de cât de puţin credem că înţeleg. Trebuie să fim ca prietenii lor. Înţelegi? Bineînţeles, noi luăm deciziile. Dar trebuie să fim de treabă şi prietenoşi cu ei.

— Înţeleg, am zis în timp ce ne reluam mersul pe coridor.

— Îi ajut la duş şi cu îmbrăcatul, a continuat el. Poţi să faci tu micul dejun între timp?

— Sigur. Ce mănâncă?

— Pâine şi ce se mai găseşte. Şi cafea. Le place cafeaua, după cum probabil ţi-ai dat seama.

— OK, am zis şi m-am dus în bucătărie.

Era o uşurare să pot face ceva concret şi mecanic, ceva ce nu-i implica pe pacienţi. Tot ce văzusem legat de ei mă umplea de dezgust.

Am deschis frigiderul şi am scos tot ce se putea pune pe pâine. Am feliat câteva roşii, câţiva castraveţi şi am tăiat câţiva ardei în fâşii, le-am pus pe un platou, am pus şuncă şi salam pe un altul, am pus nişte caşcaval şi nişte brânză brună pe un al treilea. Voiam să le fac o impresie bună colegilor de serviciu. Am pornit filtrul de cafea, am scos lapte şi suc din frigider, am întins cele două mese. Un pacient a ieşit din camera lui doar în chiloţi, era atletic şi avea o faţă serioasă, masculină, la prima vedere părea a fi un splendid exemplar uman, dar era ceva la felul în care mergea, sprijinindu-se pe partea exterioară a labei piciorului, care te făcea să-ţi dai seama că nu era totul în regulă. S-a oprit în faţa pragului de la baie, a trecut cu un picior peste el, l-a tras înapoi, l-a întins iarăşi, l-a tras înapoi şi am bănuit că aşa ar fi făcut toată ziua dacă n-ar fi venit Ove să-i pună o mână pe umeri şi să-l tragă înăuntru.

Håkon, cel ruşinos, se împleticea de-a lungul coridorului, cu spatele încovoiat. Egil a mers cu capul lăsat pe spate şi cu privirea îndreptată spre tavan tot drumul până la masă. Hans Olav stătea nemişcat, lipit de perete, cu degetele strânse într-un ghem tremurând, fix sub bărbie. Ørnulf, ca în ultima jumătate de oră, îşi ţinea mâinile sub cioturile picioarelor. Trăgea întruna aer printre dinţi. Poate că hiperventilaţia îi dădea un fel de *kick*.

Am turnat cafea într-un termos cu pompă şi l-am pus pe masă. Am feliat o pâine, am căutat un prăjitor, dar nu păreau să aibă. Am aruncat o privire pe fereastră, pe asfaltul cenuşiu veneau un şir de pacienţi, majoritatea păreau să aibă vreo patruzeci de ani, printre ei erau şi doi îngrijitori care discutau, unul avea o ţigară aprinsă în mână. Cerul de deasupra lor era gri şi luminos.

Ove a dus o tavă cu mâncare în camera lui Hans Olav, Ellen a strigat că era gata masa, ne-am ocupat locurile, iar pacienţii au început să vină pe coridor. Bărbatul atletic, care se numea Alf, mergea cu mişcări tremurate, aproape ca un robot. Imediat după el a sosit Håkon, bătrânul care arăta ca o fată, cu un zâmbet vinovat, puţin temător, pe buze. Kåre, bărbatul cu un cerc de păr în jurul craniului, cel cu revistele, venea uşor aplecat, ducându-şi cocoaşa ca pe un sac, mişcându-şi tot timpul o mână încolo şi-ncoace, chiar sub figură.

— De unde eşti? m-a întrebat Egil, aplecându-se să se holbeze drept în ochii mei.

— Din Arendal, i-am răspuns.

— Şi câţi ani ai?

— Douăzeci şi unu.

— Şi ce maşină ai?

— N-am maşină, din păcate.

— Şi de ce? De ce n-ai maşină? Ha?

— Nu trebuie să-l baţi la cap, Egil, a intervenit Ellen.

Egil s-a aşezat îndată la loc.

— Nu, a spus el. Nu. Nu, nu, nu.

S-a uitat o vreme drept în tavan, apoi a început să mănânce. Tot timpul respira greu, şi când îi ajungea mâncarea în gură, era ca şi cum ai fi stat lângă un motoraş cu aburi. Partea de jos a cămăşii îi era scoasă din pantaloni, peste ea

avea un pulover roşu, puţin pătat, iar părul, des şi cârlionţat, îi era zbârlit la ceafă. Obrajii săi aveau o tentă roşiatică, poate din cauza unor vinişoare sparte, şi ochii erau şi ei puţin înroşiţi. Îţi dădea impresia că e confuz, pierdut, şi m-a dus cu gândul la un savant sau la un profesor de liceu care a trăit prea mult singur şi poate că n-a obţinut succesul pe care crede că-l merită, dar îi place să predea şi, din cauza asta, nu-i pasă cum arată. Aşa era Egil. Dar pe lângă toate astea mai erau şi membrele smucite brusc, câte o mână ridicată zgomotos în sus, de exemplu, ca şi cum ar fi dat cu ochii de un coleg pe coridor, iar uneori se arunca înainte atât de energic, încât toţi cei din jur se dădeau înapoi de teamă. Şi mai era şi privirea asta fixă în tavan.

Pe deasupra, râdea fără motiv.

— Ha, ha, ha, ha! făcea el atunci, ca şi cum tocmai auzise o glumă şi voia să-l măgulească pe cel care-o spusese.

— Şi ai iubită? m-a întrebat.

— Da, am răspuns.

— Cum o cheamă?

— Gunvor.

— Şi e frumoasă?

— Egil, l-a mustrat Ellen.

— Mergi la înot azi? a spus el privind-o.

— Nu, a zis ea.

— Şi de ce nu?

— Nu e vreme aşa de bună azi.

— De ce nu? a spus el cu un oftat adânc, după care s-a lăsat din nou pe scaun.

Toate întrebările păreau mecanice, nu era urmă de curiozitate în vocea lui. Era ca un copil care reproducea fără să înţeleagă nişte formule învăţate pe de rost.

— Ţi-a plăcut, Håkon? a întrebat Ellen.

— Da, a mormăit Håkon cu capul plecat. Mulţumesc frumos. Mulţumesc frumos.

Ellen îl hrănea pe Are. El stătea pe jumătate aşezat, cu gura căscată. I se scurgea terciul pe la colţurile gurii. Kåre scotea deseori sunete scurte, era evident că nu putea vorbi, dar comunica prin icnete, prin mişcări ale mâinii şi

din priviri. Ørnulf se legăna pe scaun în timp ce se uita la mine lăsând să i se vadă dinţii.

— Suntem prieteni? m-a întrebat Egil. Noi doi, suntem prieteni?

Ce trebuia să răspund la una ca asta? Nu eram prieteni. Dar poate că s-ar fi agitat prea tare dacă-i spuneam nu.

— Da, sigur că suntem, nu? am zis.

— Atunci trebuie să vii să vezi pozele mele cu regele, a spus el.

— Da, mi-ar plăcea.

— Bine. Aşa rămâne.

Uşa dinspre coridor s-a deschis, şi Hans Olav a ieşit în fugă din cameră. S-a uitat în spate râzând, cu mâinile sub bărbie, gura în continuă mişcare, şi a luat-o în viteză de-a lungul coridorului, clătinându-se parcă din cauza corpului prea greu. Ove a pornit după el cu tava în mâini. Asemănarea cu Picasso era neliniştitoare, afectând întregul echilibru al lumii, mă gândeam. Dar celorlalţi nu părea să le pese de asta, şi probabil că şi eu aveam să mă obişnuiesc cu timpul.

— Dacă strângi tu masa, Karl Ove, îi duc eu pe băieţi în atelier.

Am încuviinţat din cap.

Cei patru care se duceau la lucru s-au ridicat de la masă şi s-au îndreptat spre camerele lor. Ørnulf a coborât de pe scaun şi s-a aşezat pe coridor în poziţia lui obişnuită. Ellen l-a şters pe Are la gură, apoi i-a împins scaunul până în cameră. Eu am pus mâncarea în frigider, farfuriile şi paharele în maşina de spălat vase, am şters mesele cu o cârpă şi am măturat podeaua.

După ce-am terminat, m-am dus la Ellen. Îl spăla pe Are, care era gol, întins pe pat, alb şi ţeapăn, ea trecea cârpa peste el în timp ce sporovăia. „Aşa da, aici jos, vezi, e important să te speli. Acum mai torn puţină apă, să fie călduţ şi bine.”

El se holba la tavan cu o privire absentă.

— Pot să te ajut? am întrebat-o.

Ellen m-a privit prin lentilele groase ale ochelarilor.

— Nu. Aşază-te şi bea o cafea până una, alta. E constipat de câteva zile, aşa că m-am gândit să-i fac o clismă mai târziu, cu asta m-ai putea ajuta un pic.

— Bine, am spus.

— Sau poţi să faci o plimbare cu Ørnulf în dimineaţa asta. Doar pe-aici, primprejur.

Am încuviinţat din cap, ea a stors cârpa şi a continuat să-l spele pe Are.

Pe un şold şi pe coapsă avea o cicatrice mare.

— Ce-i asta? am zis. E semn din naştere, nu?

— E o arsură. Cineva l-a lăsat lângă o aerotermă. Au trecut mulţi ani de-atunci.

— Serios?

— Din păcate. Ştii, nu se poate mişca. Şi nici nu poate spune nimic. Aşa că a rămas acolo.

— Ce groaznic, am zis.

— Da, a spus ea. Dar e mult de-atunci. Secţia aceea e închisă acum. După ultimele reforme a primit apartamentul lui, dar până e finisat stă aici, cu noi. Nu-i aşa, Are?

Nu s-a ivit nici o expresie pe faţa lui în timp ce Ellen vorbea. Am mai rămas puţin, ca să nu par insensibil, apoi m-am dus în camera de gardă şi mi-am umplut o ceaşcă cu cafea. De pe coridor se auzeau plesnituri de palme şi hârşâitul unor haine care se frecau de podea. Era Ørnulf, care a venit până la masă şi s-a uitat rugător la mine. Probabil că sunetul pompei de la termos îl stârnise.

— Vrei nişte cafea? l-am întrebat.

Fără să clipească, a luat o ceaşcă şi mi-a întins-o.

— Ai primit o ceaşcă la micul dejun, i-am spus. Ar trebui să-ţi ajungă.

M-am apucat să-mi rulez o ţigară. El a stat multă vreme exact în aceeaşi poziţie, cu ceaşca întinsă spre mine. Apoi, ca şi cum s-ar fi rupt o vrajă, ca şi cum s-ar fi sfârşit un somn adânc, ca din basme, a pus-o brusc la loc şi a început să hiperventileze.

— Cred c-ar fi mai bine să stai pe coridor, i-am zis. Apoi o să mergem amândoi la plimbare.

Oare *era* dispreţ în privirea cu care mă scruta?

În orice caz, nu s-a clintit.

Am trecut cu limba peste marginea lipicioasă, am vârât ţigara în gură şi-am aprins-o. Un fir de tutun ieşit în afară a ars dintr-odată şi a căzut strălucitor pe podea, restul firelor s-au aprins în clipa următoare, am tras adânc fum în plămâni în timp ce mă uitam pe fereastră de la uşa balconului. Se apropia un grup de trei îngrijitori, împingând fiecare câte-un scaun cu rotile. Cineva a parcat o maşină în faţa clădirii administraţiei. De la etajul de sub noi s-a auzit un răcnet prelung, un sunet pe care cu greu l-ai fi putut asocia cu ceva uman, în vreme ce Ørnulf respira şuierat la doar o jumătate de metru de mine.

Mi-am întors capul către el.

În clipa următoare şi-a luat ceaşca şi mi-a întins-o rugător.

— Nu, am spus.

Continua s-o ţină întinsă, parcă alunecase iarăşi în acea încremenire ca de basm.

— Vrei cafea, Ørnulf? l-a întrebat Ellen, care tocmai intrase. Uite, îţi dau un pic.

I-a luat ceaşca, i-a umplut-o cu părţi egale de lapte şi cafea, el a băut lacom, apoi s-a târât afară din cameră. Oftând, Ellen s-a aşezat pe canapeaua de dincolo de masă, şi-a aprins o ţigară şi a închis ochii.

Am sortat pacienţii în gând. Erau şapte în secţie. Patru arătau mai mult sau mai puţin normal, iar dintre ei doi puteau vorbi. Doi erau malformaţi, dar se puteau mişca, unul era o legumă. Până atunci, când auzeam despre deficienţi mintali, mă gândeam la persoane cu sindromul Down sau incapabile să vorbească şi să se mişte, ca nişte legume. Nu ştiusem că există atâtea nuanţe, dar normal că existau, şi n-am rămas surprins odată ce i-am văzut.

Afară, Hans Olav şi Ove se plimbau pe drum.

— Unde e Are? am întrebat.

— E întins în pat în camera lui, mi-a zis Ellen. Îl scol din pat şi mergem la o plimbare.

— Doarme?

— Nu. Stă numai întins.

Răcnetele de la etajul de dedesubt s-au auzit din nou. Dinspre coridor auzeam şuieratul lui Ørnulf. Altfel era linişte. Mi-era groază de plimbarea cu Ørnulf. Ar fi fost prima dată când eram singur cu unul dintre ei şi nu ştiam

cum să mă comport atunci, ce să-i spun, cum să reacţionez. Ce să fac dacă avea nevoie să se ducă la toaletă? Se putea duce singur sau avea nevoie de ajutor? Trebuia să-l urc în scaunul cu rotile sau se descurca singur? Putea să se îmbrace? Trebuia să-i împing scaunul? Unde să ne plimbăm? El nu putea vorbi, dacă nu înţelegeam ce vrea?

În plus, mi-era frică. Privirile pe care mi le arunca erau pline de ură, şi locuia într-o cameră fără nici o mobilă şi nici un obiect, doar o saltea, fiindcă fie spărgea tot ce-i pica în cale, fie făcea totul bucăţi, aşa cum spusese Ove.

Ce trebuia să fac dacă-l apuca o criză atunci când eram afară? Aş fi putut să-l opresc? Şi dacă mă ataca? Sigur că nu avea picioare, dar muşchii braţelor îi erau puternici.

Uşa dinspre coridor s-a deschis cu zgomot. În clipa următoare a intrat tropăind Hans Olav, aplecat de spate, jucându-se cu mâinile sub bărbie. Ove, care era în spatele lui, s-a oprit în uşă.

— Mai rămân un pic cu el, a zis Ove. Poate adoarme.

M-am ridicat, era mai bine să mă ocup de Ørnulf. L-am văzut pe Ove mergând pe coridor, destul de scund, dar atât de solid, încât braţele parcă nu i se mişcau pe lângă corp, ci un pic în afară, lucru care însemna şi că mergea puţin bălăbănindu-se. Probabil că îşi lucra destul de mult muşchii, m-am gândit.

Ørnulf stătea ghemuit în camera lui, cu faţa la perete.

— Salut, Ørnulf, am zis. Vii cu mine la o plimbare?

Fără să se uite la mine, el s-a întors şi s-a repezit la uşa dinspre coridor, pe care a deschis-o întinzându-se în faţă. Scările le-a coborât cu braţele, pe rând, ca un fel de insectă uriaşă, tot rapid şi cu dexteritate. Când am ajuns jos în hol, stătea cu mâinile în jurul picioarelor lângă scaunul cu rotile.

Uram asta.

M-am uitat după numele lui pe deasupra agăţătorilor cuierului, l-am găsit, am luat o geacă.

— Trebuie să-ţi iei geaca pe tine, am spus. Să te-ajut?

N-a schiţat nici un gest, după figura lui inexpresivă nu-mi puteam da seama ce gândea.

M-am aplecat şi i-am luat cu grijă braţul ca să-l bag în mânecă. Şi l-a smucit înapoi.

— Dacă mergem afară la plimbare, trebuie să-ţi iei geaca pe tine, i-am spus. Altfel nu mergem nicăieri.

Stătea nemişcat.

— OK, am zis. Atunci urcăm înapoi.

Am început să merg. M-am întors, el rămăsese în aceeaşi poziţie. Am urcat scările, m-am oprit să ascult dacă venea după mine, nimic.

Ellen se uita la mine de pe canapea.

— Nu-l pot face să-şi ia geaca, m-am plâns. Nu vrea.

— Dar are nevoie de geacă? E destul de cald afară.

— OK, am zis. Mai e şi altceva ce-ar trebui să ştiu?

Ea a scuturat din cap, eu m-am grăbit să cobor din nou, cine ştie, ar fi putut profita de puţinul timp în care-l lăsasem singur ca să fugă.

Dar el stătea lângă scaunul cu rotile cu mâinile în jurul picioarelor lui scurte şi cu bărbia lăsată în piept.

— Mergem? l-am întrebat.

S-a căţărat în scaun, a răsucit roţile cu dexteritate, a înaintat repede până la uşă şi s-a uitat la mine. În momentul în care am deschis uşa, s-a pornit cu o viteză ameţitoare. Trebuia să merg cât de repede puteam ca să ţin pasul cu el. Intrase în ritm, făcea mişcări rapide, regulate, proptindu-şi parcă mâinile în roţi, le ridica, le proptea, apoi le ridica iar. Am trecut pe lângă clădirea administraţiei. Un pic mai încolo se apropia un grup de noi, am văzut imediat că erau doi îngrijitori şi patru pacienţi, mişcările corpului îi trădau.

Cei doi îngrijitori s-au uitat la mine.

— Salut, am zis.

— Salut, au spus ei. Salut, Ørnulf!

El nu i-a băgat în seamă şi curând i-am lăsat în urmă, cu clădiri cu tot. Faţa i se înţepenise într-un fel de grimasă care-i dezgolea dinţii. Era roşu de la efort. Copacii foioşi se aliniau, deşi şi verzi, de-a lungul drumului, printre ei se înălţau molizi mai masivi şi mai închişi la culoare. În faţa noastră era drumul principal, de-a lungul lui se întindea o alee pentru biciclete, pe-acolo mă gândisem să mergem.

Ørnulf nu voia. Mi-a arătat spre stânga, acolo unde drumul lua o curbă pe lângă o zonă cu case. Nu puteam să-l las să ia toate deciziile, m-am gândit, şi am apucat

mânerele scaunului cu rotile, începând să împing. El a încercat să frâneze cu mâinile. Privirea-i era înfricoşată. Ce idiot!

— N-are rost să protestezi, i-am spus. *Mergem* în direcţia asta.

El s-a dat jos şi-a început să meargă de unul singur. Era periculos, se îndrepta către drumul principal, nu era cu mult mai mare decât un câine, dacă venea o maşină, se putea termina foarte prost, aşa că am fugit după el cu scaunul, strigându-i să se aşeze la loc.

S-a oprit pe cealaltă parte şi s-a uitat la mine. Nu părea să-l afecteze faptul că-şi târa picioarele pe asfalt.

Am pus scaunul în faţa lui. S-a căţărat din nou în el. Nu voiam să mă dau bătut, aşa că am început să-l împing la vale. A sărit iarăşi jos şi a luat-o în partea opusă, cu palmele pe asfalt şi partea inferioară a corpului legănându-i-se între braţe. M-am dus după el, dar acum nu mai voia să se aşeze, acum era pe cont propriu. Aşa am ajuns până în zona cu case, el pe asfaltul uscat şi acoperit de nisip şi pietriş mărunt, cu privirea aţintită drept înainte, eu în spatele lui, împingând scaunul cu rotile. Nu mergea aşa, dacă ne vedea cineva acum, m-ar fi dat afară, dar fierbeam de ciudă, de ce nu putea să se aşeze în scaun şi să facă aşa cum voiam eu? Ce era cu fundătura asta de drum de i se părea atât de incredibil de importantă? Era o tâmpenie, eram îngrijitorul lui, făceam o plimbare de dimineaţă, drumul ăsta era la fel de bun ca şi celălalt, chiar dacă n-ar fi fost, nu merita să renunţe de dragul lui la confortul scaunului cu rotile.

Am alergat un pic, am ajuns în faţa lui Ørnulf şi i-am blocat calea cu scaunul cu rotile. El s-a întors şi a încercat să treacă de mine, am mutat şi eu scaunul. El a prins cu mâna de roată şi-a încercat s-o mute din loc.

— Mergem în direcţia *asta*, am spus. Jur. *Aici* mergem. Aşază-te în scaun, şi pornim.

S-a tras în sus şi a început să învârtă roţile cu rapiditate. Am mers pe lângă el prin zona cu case, erau relativ noi şi încă nu aveau grădini lucrate. Un autobuz s-a oprit la marginea drumului, câteva persoane au coborât şi au pornit înspre noi. Când am ajuns la intersecţie, Ørnulf, care până

atunci împinsese frenetic cu mâinile, a încetat brusc să le mai mişte.

— Vrei să te împing eu? l-am întrebat.

N-a reacţionat la întrebare, aşa că mi-era imposibil să disting vreun răspuns din reacţia lui, dar când am apucat mânerele şi-am început să-l împing, n-a protestat deloc. Am mers cât de repede am putut, şi în curând aveam iarăşi în faţă complexul sanatoriului.

Când am trecut pe lângă clădirea administraţiei, a sărit din scaun fără să mă avertizeze şi s-a pus jos pe panta din apropierea scărilor intrării principale.

— Nu poţi sta aici, am zis. Haide. Salonul e acolo!

Nu s-a uitat la mine, nu mă băga în seamă, era în plină hiperventilaţie, sprijinit ferm cu mâinile de pământ.

— Vrei să te întorci în salon, asta e?

Nici o reacţie.

Am încercat să-l ridic, dar se ţinea atât de strâns de scaun, încât n-am reuşit.

— Vrei să stai aici? În timp ce ceilalţi beau cafea şi se simt bine?

Nici o reacţie.

— Eu n-am nimic împotrivă, am spus. Oricum iau aceiaşi bani. Pot sta foarte bine şi aici.

M-am băgat sub copertină şi mi-am aprins o ţigară, dar după câteva minute mi-am dat seama că asta nu arăta prea bine, pacientul în drum, îngrijitorul fumând la zece metri, aşa că am stins-o şi m-am dus din nou la el.

— Haide, te-ai făcut înţeles. Nu-i nevoie să mai fii arţăgos. Hai sus, să mergem.

Nici o reacţie.

Mâini în jurul genunchilor, gura rânjind, respiraţie şuierătoare.

— Bine, bine, am zis. Cum vrei.

Mi-am încrucişat braţele şi m-am uitat în jur, să văd cum puteam să ies din situaţia asta. Se prea poate să fie arţăgos şi încăpăţânat, dar îşi găsise naşul. Puteam sta acolo până la căderea întunericului, puteam sta toată noaptea, până a doua zi dacă trebuia. Trebuia doar să mă gândesc la altceva. Nu la el şi la timpul ce se scurgea atât de încet.

Dar era greu, era ceva cu Ørnulf, agresivitatea pe care o simţeam în el, care făcea ca prezenţa lui să se lase ca o umbră deasupra gândurilor mele. Nu putea avea cine ştie ce în cap, aproape toate mişcările îi erau condiţionate de reflexe, ca atunci când apăruse după ce auzise sunetul de la pompa termosului şi-şi întinsese mecanic ceaşca de cafea. Nu savura cafeaua, era doar ceva ce trebuia făcut, ceva ce trebuia rezolvat, ceva ce trebuia să se întâmple. Dacă se întâmpla, poate că voia să se mai întâmple o dată. Când era afară, o singură direcţie conta. Nu plimbarea în sine, fiindcă atunci ar fi putut la fel de bine s-o ia în direcţia cealaltă.

L-am privit. Totul îmi displăcea la el, dar mai ales trăsăturile ca de câine şi prostia. Doar *el* era cel care pierdea stând acolo, nu eu. Eu eram plătit, nu conta dacă stăteam acolo sau urcat într-un copac, eram pregătit pentru orice.

S-a uitat rapid în ochii mei şi, când şi-a coborât din nou privirea, a zâmbit.

Era prima dată când îl vedeam zâmbind.

Credea într-adevăr că mă pedepsea. Că el deţinea controlul asupra situaţiei.

Am făcut câţiva paşi şi m-am aşezat pe o bordură de lângă parcare. Avea ceva ca de crab în felul în care se mişca de colo colo, ca un pendul, pe pământ sau pe podea. Era derutant faptul că faţa lui, dacă făceai abstracţie de toate celelalte lucruri, părea complet normală. Un tip roşcat, pistruiat, de aproape cincizeci de ani. Dacă ar fi fost *doar* mutilat, *doar* diform, n-aş fi reacţionat aşa. Dar şi gândurile lui erau evident diforme şi mutilate. Sufletul lui, şi acela era ciuntit. Şi ce devenea el atunci?

O, la naiba. La naiba.

Era cel mai jos dintre cei de jos, cel mai slab dintre cei slabi, iar eu îl priveam cu un dispreţ covârşitor.

Eu eram neomul. Cu toate astea, nu mă puteam abţine. Mă înfuria prostia lui, faptul că stătea acolo şi nu voia să meargă nicăieri şi credea că pe mine mă pedepsea, în vreme ce-i curgea sudoarea pe frunte şi respira printre dinţii lui încleştaţi şi îngălbeniţi.

Pătura de nori se destrămase aproape pe nesimţite. Soarele strălucea acum deasupra noastră de pe cerul al-

bastru-deschis. Maşinile din parcare erau descuiate şi pornite, o porneau la vale, altele veneau, erau parcate, motorul se oprea, portierele se deschideau. Toţi ne vedeau cum stăteam acolo, nimeni nu zicea nimic. N-aveam idee dacă era un lucru normal sau nu, dacă eram doar eu, sau dacă se întâmpla la fel în fiecare zi cu îngrijitorii lui Ørnulf.

— Hai sus acum, să mergem, ziceam din când în când.

Nu reacţiona deloc. Dacă făceam câţiva paşi spre el, se ţinea strâns de scaunul de rotile astfel încât să nu-l pot ridica.

A stat acolo o oră şi jumătate. Atunci a apărut Ellen împingându-l pe Are, care acum purta ochelari de soare. S-au oprit lângă noi.

— E ora prânzului, a spus ea. Haide, Ørnulf, sus în scaun!

Ørnulf s-a conformat, punându-şi mâinile în poală. Acum trebuia să-l mai şi împing?

Da, aşa se părea.

Împingeam scaunul cu rotile mergând alături de Ellen. Vremea era caldă, razele soarelui aproape că ne ardeau. Mă uram pe mine însumi şi îmi uram întreaga fiinţă.

Somnul a venit gol şi insipid în seara aceea, mult timp am fost doar un corp cu inima bătând slab şi cu o respiraţie slabă care, împreună cu sângele ce se târa prin vene, îl ţineau în viaţă, nimic mai mult, până când visele au început să iasă la iveală, aceste licăriri de stări şi imagini care domină creierul când dormim şi care pentru mine erau mereu la fel: eram singur, cu spatele la perete, îngrozit sau umilit. Erau oameni care râdeau de mine, oameni care mă urmăreau şi, deasupra tuturor, într-o multitudine şi varietate de forme şi înfăţişări, se contura tata. În coşmarurile cele mai banale încă locuiam la Tybakken, iar el era în casă cu mine, dar cele mai groaznice erau cele în care apărea atunci când mă aflam în vizită la mama, şi reieşea că se mutase acolo, fiindcă la mama eram mai liber, făceam ce voiam, şi dacă era ceva ce-l înfuria, asta era.

În fiecare dimineaţă senzaţia de umilinţă mi se răspândea în corp, cu ea îmi începeam ziua şi, dacă-n cele din urmă ea se disipa după ce rutina mă ancora într-o altă lume, lumea reală, sentimentul de a fi umilit şi înjosit nu mă părăsea

niciodată, şi n-avea nevoie de nimic, de absolut nimic ca să se înteţească şi să ardă în mine, da, să-mi mistuie fiinţa cu totul.

În dimineaţa aceea m-am trezit cu o jumătate de oră înainte să sune ceasul, visând că murisem, iar uşurarea pe care mi-a provocat-o descoperirea că nu era aşa a fost atât de mare, încât m-a pufnit râsul.

M-am dat jos din pat, am mâncat o felie de pâine, m-am îmbrăcat, am închis uşa şi am pornit spre sanatoriu pentru o nouă zi de muncă.

*

Ørnulf stătea lângă perete cu mâinile în jurul picioarelor şi se foia încolo şi-ncoace când am deschis uşa. Mi-a aruncat o privire fugară, apoi s-a uitat din nou în pământ, total dezinteresat. În camera de gardă erau Ellen şi o fată de vârsta mea care s-a ridicat şi mi-a întins mâna spunându-mi că se numea Irene. Era înaltă şi slabă, avea părul blond, tuns scurt, ochi albaştri, pometi înalţi. Era frumoasă în felul acela rece de care mă simţisem întotdeauna atras. Faptul că o fată ca ea se afla acolo complica totul, ştiam deja asta atunci când m-am aşezat şi mi-am turnat o ceaşcă de cafea. Aveam să fiu tot timpul atent la ea şi deci la mine, la felul în care apăream în ochii ei.

Ea a propus să se ocupe de Ørnulf, Ellen de Are şi eu de Hans Olav. Asta însemna că trebuia să-mi iau micul dejun cu el, să iau o mică pauză după aceea, să-i fac curăţenie în „apartament” şi apoi să stau cu el în salon, până la amiază, dacă nu cumva voia să doarmă. Dormea destul de mult.

I-am uns câteva felii de pâine cu unt, mi-am uns câteva mie, am umplut două pahare cu suc şi două ceşti cu cafea, plus una pe jumătate plină cu lapte, le-am dus pe toate pe o tavă, am pus-o pe masa din mica sufragerie, am închis uşa la salonul principal, am bătut la uşa dormitorului lui şi am deschis-o.

Era întins în pat şi-şi trăgea de sculă, care era flască de tot.

— Salut, Hans Olav, am zis. E vremea să te ridici din pat. Ţi-am adus micul dejun!

Se uita la mine în timp ce continua să se masturbeze.

— Aştept puţin atunci, am spus. Vino când eşti gata!

Am închis uşa şi m-am aşezat pe scaunul din sufragerie, aproape de intrarea în balconul gri, dărăpănat, cu vopseaua scorojită. Dedesubt se afla terenul de handbal, iar dincolo de teren erau mai multe clădiri identice cu cea în care mă aflam. În spatele lor şi între ele, pini şi nişte fagi.

Câţiva pacienţi veneau încoace urmaţi de două femei, fiecare împingând câte-un scaun cu rotile. M-am ridicat să fac câţiva paşi. În camera de zi era agăţat un tablou de Monet, de genul celor pe care le poţi cumpăra gata înrămate în lanţurile mari de magazine. Mobila era de brad, compusă dintr-o canapea mare cu modele roşii, o măsuţă joasă de cafea cu picioare răsucite şi o bibliotecă. Rafturile bibliotecii erau goale, cu excepţia unui câine de bibelou, a unui sfeşnic mic şi a unui suport din sticlă pentru lumânări. Trebuia să arate ca o casă, dar bineînţeles că nu arăta aşa.

Am bătut la uşa dormitorului şi am deschis-o. El era în aceeaşi poziţie.

— Acum trebuie să vii, am spus. Ţi-am adus micul dejun. Se răceşte cafeaua!

M-am apropiat de el.

— Haide, Hans Olav. Poţi continua după aceea.

Mi-a făcut semn cu o mână să plec.

I-am pus o mână pe umăr.

A scos un ţipăt scrâşnit, dar puternic; speriat, am făcut un pas în spate.

Dar nu mă puteam da bătut, trebuia să-i arăt cine era şeful, altfel aş fi avut probleme mai târziu, aşa că l-am luat de braţ şi am încercat să-l trag în sus. În timp ce încerca să scape de mine cu o mână, se masturba în continuare cu cealaltă.

— OK, am zis. Să duc mâncarea înapoi? Asta vrei?

A ţipat din nou, la fel de scrâşnit şi respingător, dar şi-a lăsat picioarele pe podea şi, sprijinindu-şi mâinile de saltea, s-a împins încet în sus. Când a ajuns în poziţie verticală, i-au picat pantalonii. I-a tras pe el şi a început să meargă prin cameră în timp ce-i ţinea cu o mână. S-a aşezat apoi pe scaunul lui şi şi-a băut cafeaua dintr-o înghiţitură. Eu am muşcat din felia de pâine încercând să mă prefac că totul era în regulă, în vreme ce inima-mi bătea nebuneşte în piept şi toate simţurile mi se concentrau asupra lui.

Cu o mişcare bruscă şi rapidă a mâinii a măturat paharul cu suc, ceaşca goală de cafea şi farfuria cu pâine şi le-a trimis pe podea. Totul era din plastic, avusese grijă Irene de asta, şi nu s-au spart.

— Ce faci? am zis. Nu e voie!

S-a ridicat, apoi a prins cu putere marginea mesei şi a răsturnat-o.

Nu ştiam ce să fac. Mi-era frică de el, probabil că observase. Din fericire, a ieşit imediat din cameră şi a intrat în toaleta de alături. Eu am pus masa la loc şi începusem să strâng mâncarea când uşa salonului s-a deschis şi Irene şi-a vârât capul înăuntru.

— Ceva probleme aici?

— A răsturnat masa, i-am zis.

— Vrei să mă ocup eu?

— Nu, am spus, cu toate că fix asta voiam atunci. O să fie bine. Trebuie numai să ne obişnuim unul cu celălalt. Mai durează un pic.

— OK. Dacă e ceva, suntem aici, înăuntru. El nu e periculos, înţelegi? Închipuie-ţi că e ca un copil de un an!

A închis apoi uşa, eu am aşezat ultima felie de farfuria lui Hans Olav şi m-am dus să caut o cârpă cu care să şterg balta de suc galben.

El stătea în faţa gemuleţului de la baie şi se uita afară când am intrat.

— Iau numai ceva de şters, am spus.

Dintr-odată nu mă băga în seamă, dar eram bucuros atâta vreme cât mă lăsa în pace.

Trebuia oricum să şterg podeaua în cursul dimineţii, puteam la fel de bine să mă ocup acum, mi-am zis, am dat drumul la apa de la robinet în găleata roşie, am turnat un strop de săpun verde, am luat o cârpă şi o perie şi-am început să spăl camera de zi, care se afla dincolo de dormitor, apoi holul, dormitorul şi chicineta. În timp ce făceam asta, el mă supraveghea, postat la câţiva metri de mine. După un timp s-a apropiat şi a atins găleata cu piciorul, ca să-mi arate că putea s-o răstoarne dacă voia.

A scos apoi chicotul pe care i-l ştiam atât de bine şi a ieşit repede din cameră, râzând tare în timp ce-şi mişca degetele sub bărbie. Când am intrat în dormitor cu găleata

şi peria, l-am găsit masturbându-se de zor, cu scula la fel de flască.

— Sturba! Sturba! a zis.

Fără să-l bag în seamă, am terminat de spălat pe jos, am întins cârpa pe marginea găleţii şi m-am aşezat în camera de zi. Eram obosit şi am închis un pic ochii, gata să sar în picioare îndată ce se deschidea vreo uşă sau nu venea vreun sunet din direcţia lui.

Am dormit acolo o jumătate de oră. Când m-am trezit, mâncarea dispăruse şi Han Olav era iarăşi în pat.

M-am dus la fereastră să mă uit afară. Era un ţanc acolo, pe alocuri golaş, pe alocuri acoperit de iarbă, tufe şi desiş. Din spatele lui începea pădurea.

În dormitor scârţâia patul, îl auzeam pe Hans Olav mormăind ceva pentru sine, aşa că am intrat. Stătea pe podea, încă-şi ţinea cu mâna pantalonii să nu cadă, aşa cum făcuse toată dimineaţa.

— Mergem la o plimbare, Hans Olav? N-ar strica un pic de aer curat, nu?

Se holba la mine.

— Să-ţi închei nasturele de la pantaloni?

Nici o reacţie.

M-am dus la el şi m-am aplecat să-i prind pantalonii, moment în care mi-a vârât două degete în ochi, îmi venea să urlu de durere.

— Termină! am strigat.

La început n-am văzut nimic, doar un întuneric plin de puncte sclipitoare, dar după câteva secunde am început să-mi revin. Am tot clipit o vreme, el între timp ieşise în hol şi bătea cu pumnii în uşa de la celălalt salon.

Era clar că nu mă plăcea şi acum voia să forţeze înlocuirea mea. Dar e nevoie de doi boi în jug.

— Haide, am zis. Ne ducem afară. Ia-ţi geaca, şi mergem.

El continua să bată în uşă. Peste câteva clipe s-a răsucit, dar, în loc să mă atace, aşa cum mă aşteptam, şi poate să încerce din nou să-mi scoată ochii, a trecut pe lângă mine şi a intrat în camera lui.

— Hai aici în momentul ăsta! am strigat. Haide, mă auzi?

S-a întins iarăşi în pat, dar privirea-i părea speriată. L-am prins de mână, încercând să-l ridic în picioare. Deşi nu s-a

împotrivit, ci voia şi el să se ridice, a alunecat jos din pat şi s-a prăbuşit pe podea, încet, ca un vapor care intră la apă.

Era iadul pe pământ.

Stătea întins într-o rână, cu lacrimi în ochi. A încercat să se sprijine într-o mână, eu nu puteam face altceva decât să-l privesc, sperând totodată că nimeni nu-şi va alege tocmai momentul ăsta ca să intre. Când a reuşit să stea în şezut, l-am prins din nou de mâini, iar el şi-a încordat gambele şi în cele din urmă s-a pus pe picioare.

S-a uitat la mine şi a sâsâit, cam ca o pisică, după care s-a furişat pe hol. Din camera de zi, unde m-am dus să mă aşez, l-am auzit fâţâindu-se pe-acolo.

Era nouă fără zece.

Ceva s-a lovit de podea, m-am grăbit să văd, erau farfuria şi ceaşca. Hans Olav se pişa în colţul camerei.

Fără o vorbă, am adus cârpa şi găleata, mi-am luat mănuşi şi-am şters podeaua. Părea mai uşurat, se tot foia pe lângă mine în tot timpul ăsta.

— Ieşim la o plimbare? am spus.

Şi-a pus geaca şi şi-a vârât picioarele în pantofii mari. Nu reuşea să tragă fermoarul, m-am dus la el, s-a răsucit şi a deschis uşa care dădea spre coridor, s-a deplasat apoi cu paşi mici, precauţi, aproape săltaţi spre scări, oprindu-se să mă aştepte lângă uşa de la intrare. Am deschis-o, am ieşit afară. Se ţinea tot timpul la zece paşi în faţa mea. După câteva minute s-a întors, am încercat să-l conving să meargă mai departe, dar a zis: „Nu! nu!” şi am luat-o înapoi, am urcat în apartamentul lui, unde s-a trântit pe pat şi-a început să se masturbeze. Eu m-am aşezat pe scaun. Nu trecuse nici măcar a treia parte din zi.

Nu doar viaţa din sanatoriu era diferită de cea de-afară, ci şi timpul. Când stăteam la fereastră uitându-mă la pădure, ştiam că dacă aş fi fost acolo, sub un copac, uitându-mă la clădirile astea de cărămidă, abia aş fi remarcat timpul, m-aş fi mişcat de-a lungul zilei la fel de uşor ca norii pe cer; atunci când eram înăuntru, uitându-mă afară, timpul era mult mai dens, aproape ca pământul, de parcă în interiorul sanatoriului dădea mereu peste obstacole şi era obligat permanent să facă ocoluri, cam aşa cum face un râu pe

ultima bucată de uscat înainte de mare, unde se răsfiră în nenumărate meandre, aproape labirintice.

Eram de fiecare dată luat prin surprindere când mi se termina în sfârşit garda, şi experienţa aceasta o foloseam ca să rezist: totul trece. Dimineaţa, pe drumul spre sanatoriu, mă îngrozisem, dar acum se terminase, şi aveam impresia că timpul scurs între cele două momente de libertate nu exista, nu existase niciodată, era evident trecut.

Nu era aşa de ciudat că timpul trecea mai greu acolo, era un loc unde nimic nu trebuia să se întâmple, unde nimic nu se putea face, îţi dădeai seama de asta în clipa în care intrai pe uşă, acesta era un loc de conservare, un depozit pentru oamenii nedoriţi, iar noţiunea aceea era atât de sinistră, încât te străduiai din răsputeri să te prefaci că nu era aşa. Pacienţii aveau camere proprii, cu lucrurile lor, care erau identice cu lucrurile şi camerele oamenilor de afară, mâncau împreună cu colegii de salon şi cu îngrijitorii, care ar fi trebuit să fie familia lor, şi în fiecare zi mergeau la „lucru”. Ceea ce creau acolo nu avea nici o valoare, valoarea consta în faptul că dădea vieţilor lor aparenţa sensului pe care-l aveau vieţile afară. Şi aşa era cu tot ce exista în lumea lor. Lucrurile care-i înconjurau semănau cu ceva, şi-n această asemănare rezida valoarea lor. Am înţeles-o cât se poate de clar din prima vineri, când eram în schimbul de după-amiază şi tot salonul trebuia să meargă la „disco” după cină. Asta trebuia să se întâmple într-un fel de sală festivă din zonă, o încăpere mare cu mese şi scaune pe o parte şi cu un ring de dans pe cealaltă. Lumina era slabă, ferestrele, acoperite de draperii. Din boxe se auzea muzică pop, câţiva pacienţi cu sindrom Down se mişcau încolo şi-ncoace pe ringul de dans. Peste tot era plin de scaune cu rotile, guri căscate, ochi învârtindu-se în orbite. Pacienţii din salonul meu stăteau în jurul unei mese lângă fereastră, fiecare cu câte o cola în faţă. Eu stăteam lângă Ellen, care-mi mai arunca din când în când câte-o privire obosită. Egil purta o cămaşă albă, cu pliuri şi pete de ketchup pe piept. Părul îi stătea în sus. Se holba la tavan în vreme ce gura i se mişca. Håkon sorbea cu grijă din sucul lui. Alf se holba posomorât la masă. De lângă noi s-a ridicat un îngrijitor, a împins un pacient în scaun cu rotile pe ring şi

a început să-l învârtă în ritmul muzicii. Gura-i era căscată şi scotea nişte sunete înfundate de fericire în timp ce-i curgeau balele. Ceilalţi îngrijitori stăteau la mese fumând şi discutând de ale lor, din câte mi se părea. Din când în când mai strigau, „Nu, nu face asta”, sau „Stai liniştit”, sau „Ştii ce părere avem noi despre asta”. Hans Olav stătea într-un colţ, cu faţa lui de Picasso, şi tot aprindea şi stingea o lampă. Era insuportabil. Toate corpurile astea diforme şi schilodite fuseseră aduse într-o discotecă, cel mai important spaţiu al culturii adolescentine, destinat reveriilor despre iubire eternă, încărcat cu speranţe legate de viitor – era insuportabil, fiindcă ei habar n-aveau de reverii, de dorinţe, de fluturi în stomac, ei vedeau doar hotdogii şi sucul. Iar muzica aceea, care ar fi trebuit să-ţi încarce trupul de dorinţă şi fericire, pentru ei era numai sunete. Când dansau, făceau numai nişte mişcări, şi când zâmbeau, o făceau fiindcă lucrul ăsta semăna cu ce făceau oamenii normali. Totul arăta ca în lumea reală, însă lipsea sensul de acolo, iar ceea ce rămânea era o parodie, un travesti, ceva grotesc şi rău.

— Au cafea acolo, dacă vrei, mi-a spus Ellen.

— Poate că o să-mi iau, am zis şi m-am dus la masa unde se afla termosul, mi-am turnat o ceaşcă, m-am uitat la pacienţii veseli cu sindrom Down, care aveau în jur de patruzeci de ani. Era greu să-i priveşti, feţele lor erau mereu tinere, aveau trăsături ca de copii, nu păreau să înainteze în vârstă, doar câte-un rid care li se întindea pe figură îi făcea să semene cu nişte copii bătrâni.

M-am aşezat lângă pacienţii din salonul meu, mi-am aprins o ţigară, m-am uitat la Hans Olav, care începuse să rupă draperiile.

Alf şi-a ridicat privirea, holbându-se direct în ochii mei. M-au trecut fiori pe spate. Parcă ar fi ştiut totul despre mine, parcă mi-ar fi cunoscut cele mai lăuntrice gânduri, şi mă ura din adâncul inimii.

— Hans Olav! a zis Ellen ridicându-se. Alf se holba din nou la masă. Ellen s-a oprit în faţa lui Hans Olav, care se uita în pământ în timp ce ea-i vorbea. Dintr-odată ceva a părut să-i atragă atenţia şi s-a dus într-acolo, ca şi cum nici măcar n-o băgase în seamă pe Ellen şi nici situaţia în care se aflau.

Kåre, aplecat sub cocoaşă, de parcă n-ar fi făcut parte din el, s-a dus la o altă masă. Îngrijitorii de acolo l-au salutat, dar el, ignorându-i, şi-a aplecat capul şi şi-a scuturat pumnul lângă ureche, aşa cum faci cu o cutie ca să vezi dacă e ceva înăuntru. În acel moment, Irene şi Ørnulf au intrat pe uşă. M-am simţit mai uşurat văzând-o, într-un fel sau altul avea un efect asupra mea. Discutaserăm puţin în ultimele zile în pauze, mă întrebase din ce motiv îmi căutasem de lucru la sanatoriul acela, de vreme ce nici nu eram din zonă şi nici nu locuiam acolo, eu îi spusesem că iubita mea stătea în apropiere, ea m-a întrebat cum o chema, eu i-am spus. „Gunvor! Am fost colege de liceu!” Chestia asta m-a stânjenit, mă uitasem şi mă gândisem la ea, nu aşa încât să şi observe ceva, speram, dar cu lucruri din astea n-aveai de unde să ştii ce-o să se întâmple. Simţeam că fusesem necredincios. Că o înşelam pe Gunvor. Mă uitasem la ea pe când înfăţa patul într-una din camere, cu aşternuturile vechi adunate într-un morman pe coridor, în faţa fiecărei uşi, până la capăt. O simplă privire nu însemna mare lucru, lucram în acelaşi salon, dar gândurile existau, îmi plăcea puţin cam prea mult de ea. Sau când împingea căruciorul cu mâncare spre mese şi începea să le aşeze şi-mi întâlnea privirea, îmi zâmbea, simplu şi profesionist, fără s-o interesez în vreun fel, în afara relaţiilor noastre colegiale. Era umilitor. Aşa că iată-mă, prins între două mici umilinţe: pe de o parte, fiindcă îmi plăcea prea mult de ea ţinând cont că eram împreună cu Gunvor, pe de altă parte, deoarece nu-mi arăta nici cel mai mic interes. Bineînţeles că ţineam toate astea pentru mine, nu făceam nimic, nu spuneam nimic, mă comportam aşa cum trebuie din toate punctele de vedere, mai degrabă o descurajam decât o încurajam, în afară de mine nu mai ştia nimeni ce se întâmpla, şi atunci toate astea nu mai existau, nu?

Ea s-a dus să ia un suc şi un hotdog pentru Ørnulf, care s-a aplecat grăbit să-şi bea sucul cu un pai galben. Când i s-a părut că nu trăgea destul prin el, l-a scos afară şi l-a aruncat pe jos, a dus sticla la gură şi a golit-o dintr-o duşcă lungă.

Irene s-a uitat la mine şi a zâmbit prietenos.

— Ce faci în weekend?

— M-am gândit să mă duc la Gunvor. Vine să mă ia după ce termin schimbul.

— S-o saluţi din partea mea.

— Sigur. Şi tu?

— Poate că mă duc până la Stavanger. Sau rămân aici. Depinde de vreme.

— Vremea nu-i prea bună, am spus, fiindcă afară ploua şi aşa plouase toată ziua.

— Nu, a zis ea.

Începuse piesa „Good Vibrations” a celor de la Beach Boys. Pacienţii cu sindrom Down se bălăbăneau dintr-o parte într-alta, unii cu zâmbetul pe buze, alţii adânciţi în sine.

— Minunată muzică de vară, a spus Irene.

— Mhm, am făcut eu.

Ceaţa se lăsase deasupra copacilor, ploaia deasă cădea cu ropot pe pământul de pe colină, care strălucea în lumina ferestrelor şi a felinarelor. Eu stăteam în faţa clădirii administraţiei aşteptând-o pe Gunvor, care urma să vină să mă ia. Cerul de seară era cenuşiu, cu nori leneşi, părea să se cufunde în peisaj. Era frumos. Asfaltul era umed, iarba era umedă, copacii erau umezi şi culoarea lor verde se dilua în cenuşiu, rămânând totuşi puternică şi desluşită. Pădurea membrelor deformate şi a minţilor sucite. Cu toate luminile de la ferestre şi cu liniştea lăsată între copaci, era un loc pe cât de plin de farmec, pe atât de neplăcut. Totul te ducea cu gândul la ambivalenţă, nimic nu era bine definit: dacă rutina şi ritmul lent în care se desfăşura întreaga existenţă mă făceau uneori să mă cufund într-o plictiseală aproape apatică, era în acelaşi timp chinuitor să fiu acolo. Era ca şi cum fugeam şi stăteam neclintit în acelaşi timp, respiraţia se accelera şi inima-mi bătea nebuneşte în vreme ce restul corpului rămânea nemişcat. Voiam să fiu un om bun, plin de empatie faţă de cei cărora le mergea mai rău decât mie, dar dacă se apropiau prea mult de mine, mă cuprindeau dispreţul şi mânia, ca şi cum lipsurile lor îmi puneau în mişcare resorturile cele mai intime.

Când am coborât cu Gunvor în faţa casei lor după un drum lung cu maşina, sanatoriul încă era înlăuntrul meu, ca

apa care bălteşte în mlaştini. Toate senzaţiile mi-erau colorate de faptul ăsta, chiar şi atunci când mi-am umplut plămânii cu aerul curat de acolo. Părinţii ei se duseseră la culcare, am mâncat singuri în bucătărie ce pregătiseră pentru cină, ea a făcut nişte ceai, ne-am dus apoi în camera de zi şi am tot povestit, ne-am sărutat de noapte bună şi am mers la culcare, fiecare în dormitorul lui, nu fără să facem câteva glume pe tema asta. Mă simţeam ca într-un roman de sfârşit de secol nouăsprezece când mă aflam acolo, cuplul tânăr care trăieşte după o alt fel de morală decât a părinţilor, înconjuraţi de interdicţii, refulări, non-existenţă, în vreme ce noi înşine eram prinşi în vârtejul unei vieţi exuberante, plini de dorinţe reprimate care-şi făceau loc când şi când la suprafaţă. Îmi plăcea senzaţia aceea, era cea mai romantică pe care mi-o puteam închipui.

În dimineaţa următoare am luat de la ei nişte cizme şi haine impermeabile, am ieşit pe cheiul alunecos împreună cu Gunvor şi fratele ei, am urcat într-o barcă de vreo patru-cinci metri şi m-am aşezat pe banca din faţă, în vreme ce fratele ei a pornit motorul trăgând de frânghie şi a dat încet cu spatele până când a putut întoarce şi mări viteza. Ploaia răpăia. Pădurea de pe ţărm era ca un zid verde dincolo de suprafaţa perfect plană, gri-deschis, a apei, prin care prora înainta cu greu, preschimbând-o în vârtejuri albe, cu nişte zone aproape transparente, sticloase, dedesubt. Mă încerca o senzaţie distinctă a adâncimii, a faptului de a fi la suprafaţa unui adânc imens, care s-a intensificat atunci când ne-am oprit lângă plasa de pescuit, barca se clătina în valurile create de ea însăşi, iar când plasa s-a strâns tot mai mult, acolo jos s-a văzut spinarea unui peşte. Înota de jur-împrejur, se ridica treptat spre suprafaţă şi era enorm. Era mare cât un copil şi lucios ca argintul. Când a aterizat în cele din urmă în barcă, fratele lui Gunvor a început să-l lovească în cap cu un ciocan de lemn, însă opunea atâta rezistenţă, încât tânărul trebuia să stea crăcănat în timp ce noi încercam să-l ajutăm cum puteam, ţinând peştele pe fundul bărcii. Puterea din corpul acela zvelt era înfricoşătoare.

În drum spre casă, în timp ce peştele stătea nemişcat între picioarele noastre, cutremurat de câte-un spasm din

când în când, aveam în minte imaginea lui ieşind din apă. Era ca şi cum venea dintr-o altă eră decât a noastră, urcând tot mai sus din adâncurile timpului, o bestie, un monstru, o putere primordială, având totodată ceva atât de clar şi de simplu. Era vorba doar de apă, de lucirea argintului în adânc, de puterile imense pe care le avea în el, care l-au mânat până în clipa morţii.

Ploaia care şfichiuia acum corpul mort şi i se prelingea pe solzi şi pe burta albă.

Gunvor lucra în schimbul de seară în duminica aceea, aşa că am luat autobuzul după-amiaza devreme şi am intrat în garsonieră pe la cinci. Mă gândisem c-aş putea să scriu puţin până să mă culc, însă m-am dat bătut după o jumătate de oră, nimic nou nu putea fi spus într-un loc atât de străin ca ăsta, mi se părea mie. M-am dus la o plimbare prin centru, mi-am făcut un moft şi am intrat în restaurantul chinezesc, am luat cina acolo, singur într-un local plin de familii care-şi luau masa de duminică. Mai târziu m-am întins în pat o bună bucată de vreme şi am citit un roman de V.S. Naipaul pe care-l găsisem la reduceri cu câteva zile mai devreme, era într-o cutie în faţa librăriei şi se numea *Enigmatica sosire*. Îmi plăcea, deşi nu avea acţiune, consta numai din descrieri făcute de un bărbat care se mutase într-o casă, într-un sat izolat din Anglia, totul îi e străin, dar treptat începe să stăpânească natura înconjurătoare, sau natura îl stăpâneşte pe el. M-am gândit atunci că proza poate fi şi un pretext pentru odihnă, aşa cum te odihneşti într-un loc, sub un copac sau pe un scaun într-o grădină, şi că lucrul acesta este valoros în sine. De ce ar trebui de fapt să scriem despre evenimente? X îl iubeşte pe Y, Z îl ucide pe I, J delapidează şi e descoperit de K... Fiul lui A e cuprins de remuşcări şi se mută în alt oraş, unde o întâlneşte pe B, se mută împreună şi au copii, pe C şi D... Cât de diferită e descrierea unui tată faţă de descrierea unui copac de pe o pajişte? Descrierea unei copilării faţă de descrierea unei păduri văzute de sus?

Dacă aş fi putut să descriu o pădure văzută de sus! Deschiderea şi libertatea copacilor, felul în care coroanele lor se întrepătrund, ca valurile, văzute din depărtare, verzi, minunate şi vii, dar nu vii în felul nostru, nu, vii în felul lor

propriu, simplu şi plin de mister. Cât de verticali şi neaplecaţi sunt molizii, cât de austeri şi semeţi pinii, cât de pali şi expansivi mestecenii, şi plopii, tremuratul plopilor când vântul se dezlănţuie sus, pe versant!

Verde, gri, negru. Iezere şi câmpuri, trunchiuri căzute şi mlaştini, luminişuri şi crânguri, garduri de piatră atât de vechi încât parcă au devenit una cu peisajul. Lacuri cu nuferi şi fundurile lor noroioase pline de copaci morţi. Pajişti şi păşuni, crevase şi stânci, mlaştini cu pini şi bărăganuri, râuri şi pâraie, cascade şi bazine adânci. Frasin, plop, fag, stejar, scoruş, mesteacăn, salcie, arin, ulm, pin, molid. Toate cu formele lor individuale caracteristice, dar trimiţând la unul şi acelaşi lucru.

Nu puteam scrie despre aşa ceva, era cu totul peste puterile mele, atât fiindcă limbajul nu mă ajuta – adică nu ştiam de unde să încep, cum să exprim toate astea – cât şi fiindcă nu ştiam destule. Ultima dată când mă aflasem în adâncul unei păduri a fost în clasa a noua. Nu puteam distinge un arin de un frasin, de-abia ştiam alte nume de flori în afară de floarea-paştilor şi crucea-voinicului şi de cea căreia eu îi ziceam piciorul-cocoşului, dar care probabil avea un cu totul alt nume.

Nu puteam descrie o pădure, nici văzută de la înălţime, nici din interior.

Puteam descrie apropierea de un peisaj ca Naipaul?

Nu, n-aveam eu calmul lui, iar încrederea în sine şi serenitatea pe care le vădeau toţi prozatorii nu-mi erau la îndemână nici măcar sub formă de pastişă.

Să-l citeşti pe Naipaul era la fel cum era să-i citeşti pe aproape toţi ceilalţi scriitori buni: simţeam tot atâta plăcere câtă gelozie, tot atâta fericire câtă disperare.

Totuşi, îmi lua gândul de la sanatoriu, şi atunci, în seara de dinaintea unei săptămâni de lucru, n-aveam nevoie de altceva. Gândul la sanatoriu, adică la toate zilele care mă aşteptau, era mai neplăcut şi mai greu de suportat decât zilele în sine, care până la urmă treceau. Când umblam încolo şi-ncoace între bucătărie şi camera de gardă, spălătorie şi camera de zi, era ca şi cum orice altceva dispărea, salonul, cu luminile lui orbitoare şi podeaua din linoleum, cu mirosurile lui înţepătoare şi grămada de

frustrări şi convulsii, era o lume de sine stătătoare în care mă cufundam, care parcă mă învăluia, să trec pragul spre coridor însemna să intru într-o altă zonă. Nu era un loc fără probleme, dar problemele erau legate de viaţa de acolo, de oamenii de acolo, atât îngrijitori, cât şi pacienţi. Avea legătură cu faptul că eram închişi acolo, că ne mişcam între nişte limite precis trasate, faţă de care orice mică deviere, într-o direcţie sau alta, putea avea consecinţe greu de bănuit, în vreme ce trecerea lentă a timpului şi lipsa vreunei distracţii reducea viaţa aceea la un soi de calm, la ceva aproape imuabil.

În majoritatea weekendurilor eram la Gunvor, înotam şi ne distram, ne plimbam prin pădure, ne uitam la televizor, ne duceam undeva cu maşina atunci când voia să fumeze, fiindcă acasă nu fuma. O iubeam, dar fără viaţa din Bergen, unde se întâmplau atât de multe lucruri, mi-era clar că nu ajungea, că doar ea nu-mi ajungea, şi era dureros să mă gândesc la asta, mai ales când luam masa cu părinţii ei, care o iubeau aşa de mult, sau când stăteam în casă uitându-ne la televizor sau jucând seara Trivial Pursuit, fiindcă, dacă Gunvor nu-şi dădea seama de asta, mama ei îşi dădea seama, eram sigur. Aşa că cine eram eu, cel care stătea acolo?

Într-o seară ne-am dus să facem baie jos, lângă stânci. Vremea era caldă, era plin de insecte, soarele fierbinte strălucea peste vârfurile munţilor. După aceea am stat o vreme unul lângă altul şi ne-am uitat în depărtare. Gunvor s-a ridicat, a venit în spatele meu, şi-a pus brusc mâinile peste ochii mei.

— Ce culoare au ochii mei? m-a întrebat.

Am încremenit.

— Ce-i asta, mă testezi?

— Da. Spune. Ce culoare?

— Termină, am zis. Nu-i nevoie să mă testezi. Sigur că ştiu ce culoare au ochii tăi!

— Spune-mi, atunci!

— Nu. Nu vreau să spun. Nu vreau să fiu testat.

— Nu ştii.

— Bineînţeles că ştiu.

— Spune, atunci. E simplu.

— Nu.

A lăsat-o baltă şi-a început să urce dealul. M-am ridicat şi m-am dus după ea. I-am spus că o iubeam, ea mi-a zis să termin, eu i-am spus că era adevărat, că o iubeam din tot sufletul. Recunoşteam că eram egoist şi neatent, distant şi evaziv, dar toate astea nu aveau nimic de-a face cu ea.

În weekendurile petrecute împreună făceam multe poze, pe care le developam lunea într-un studio foto. I-am trimis câteva tatei. „Iat-o pe noua mea iubită, Gunvor”, i-am scris, „şi iată-mă pe mine lângă calul ei, la ferma familiei sale. După cum vezi, nu m-am schimbat cine ştie ce. M-am gândit să trec pe la tine vara asta, dacă vin, te sun dinainte, numai bine, Karl Ove.”

După ce s-au terminat cele şase săptămâni la sanatoriu, am luat feribotul până la Stavanger şi de acolo, în continuare, trenul către Kristiansand. În primele zile am locuit la Jan Vidar, care se mutase într-un duplex într-unul din cartierele din afara oraşului împreună cu iubita lui, Ellen. Am stat la el în grădină şi am băut bere şi-am discutat despre zilele de demult, despre ce făceau cu toţii acum. Îşi luase certificatul de scufundător, visul meu vechi, şi mai făcea scufundări, mi-a povestit, altfel era mai mult muncă. Aşa fusese întotdeauna cu el, încă din timpul şcolii profesionale se sculase la miezul nopţii ca să se ducă la serviciul lui de patiser şi brutar. N-avea nici un rost să-l iau cu mine la film, mi-am amintit dintr-odată, după câteva minute în întuneric i se închideau ochii, indiferent de ce se întâmpla pe ecran.

Casa era pe un deal, din grădina din spate se vedea fiordul, cerul era albastru şi vântul trecea uşor printre copacii de pe panta de sub noi, cum se-ntâmpla mereu după-amiaza. Aveau o pisică, şi mi-a povestit cum fătase nişte pui. Era prea mică pentru asta sau era ceva în neregulă, fiindcă într-o după-amiază, când sosise acasă, Ellen constatase că tânăra mamă îşi omorâse toţi puii. Era numai sânge în toată casa. Jan Vidar a râs când mi-a povestit asta, eu m-am cutremurat, vedeam în faţa ochilor întreaga scenă, toate mieunăturile şi sâsâielile şi corpurile care se târau pe covor.

În dimineaţa următoare m-am trezit în casa goală şi am luat autobuzul spre centru, cuprins de vechiul sentiment de panică, era o zi minunată, nu era nici un nor pe cer; n-am ieşit din oraş, ci m-am învârtit transpirând pe străzile înguste şi caniculare, în vreme ce toţi ceilalţi erau pe insule, cu bărcile lor, şi înotau, beau bere şi se distrau. Niciodată nu făcusem chestii din astea, nu mă invitase nimeni, şi chestiile astea nu le făceai singur. Ce era un magazin de discuri într-o zi toridă în Kristiansand? Ce era biblioteca, cine stătea acolo zgâindu-se?

Am trecut pe la bunica şi bunicul, au rămas surprinşi să mă vadă, le-am povestit puţin despre viaţa la Bergen, că aveam iubită, că-l vedeam des pe Yngve şi că o ducea foarte bine. La ei nu se schimbase nimic, totul era ca înainte, era ca şi cum ajunseseră la vârsta din urmă, mă gândeam în timp ce luam din nou autobuzul spre Jan Vidar, şi din momentul acesta n-aveau să mai îmbătrânească nici măcar cu o zi.

În Kristiansand n-aveam ce să fac, nu mai era „acasă” pentru mine. Nici Bergen nu era, gândul de a mă întoarce şi de a începe un nou semestru nu mă umplea de fericire, dar ce alternativă aveam?

În ultima zi a scurtei mele vacanţe în Sørland, m-am dus la tata şi la Unni. Eram destul de bucuros când am coborât în staţia de autobuz, pe E18, şi-am luat-o în sus pe străzile cartierului lor, deşi întotdeauna mă încerca un mic fior de teamă atunci când mă apropiam de tata. Stătea pe canapea când am urcat scările, şi nu ştiam unde să mă uit, aşa de mult se îngrăşase. Stătea acolo ca un butoi şi se uita la mine. Negru ca smoala de la atâta bronzat, îmbrăcat în pantaloni scurţi şi o cămaşă largă, cu ochii lui complet negri.

— Tu erai, deci, a zis el. A trecut ceva vreme.

— Mulţumim pentru scrisoare! a spus Unni. Ce mult mă bucur să aud de Gunvor. Sperasem c-o s-o iei şi pe ea cu tine!

— Dar ce nume, a mormăit tata.

— Lucrează toată vara, am spus. Dar bineînţeles că vrea să vă cunoască.

— E studentă la istorie? m-a întrebat Unni.

— Da, am răspuns.

— Şi călăreşte? Sau aţi făcut poză cu un cal numai aşa?

— Nu, călăreşte bine. S-a dus un an în Islanda doar pentru caii islandezi.

Tata şi Unni s-au uitat lung unul la celălalt.

— Ne-am gândit de fapt să stăm acolo o perioadă. La anul, poate.

— Sună bine, Karl Ove, a zis Unni.

M-am aşezat pe scaunul de pe cealaltă parte a mesei. Tata a băut o înghiţitură lungă din berea pe care o avea în faţă. Unni s-a dus în bucătărie. N-am zis nimic, nici el n-a zis nimic.

— Şi cum e sus în nord? l-am întrebat eu după o vreme, începând să-mi rulez o ţigară.

— E binişor, să ştii.

S-a uitat la mine.

— Vrei o bere?

— Da, de ce nu?

— Găseşti în bucătărie.

M-am ridicat, am intrat în bucătărie, Unni citea acolo un ziar la masă, am deschis frigiderul şi am scos o bere. Ea mi-a zâmbit.

— E frumoasă Gunvor.

— Da, aşa e, am spus zâmbind la rândul meu, după care m-am întors la tata.

— Aşa, a zis el.

— Noroc.

Fără o vorbă, a ridicat sticla şi a băut.

— Cum merge cu mâzgălelile tale? m-a întrebat el după un timp.

— Acum merg mai mult la cursuri.

— Ar trebui să-ţi găseşti o ocupaţie mai bănoasă decât literatura.

— Da, am zis. O s-ajung şi-acolo.

— Yngve ce studiază acum?

— Media.

— Nu-i o idee aşa de rea, a spus el uitându-se la mine. Ţi-e foame?

— Un pic, poate.

— Pregătesc imediat ceva de mâncare. Dar e aşa de cald, nu-i prea bine să mănânci acum. Abia dacă am poftă de mâncare. De aia se mănâncă aşa de târziu în Europa de Sud.

Micul lui raţionament avea un aer de confidenţă care mi-a făcut plăcere. Am golit sticla, mi-am luat încă una, simţind cum mă cuprindea dorinţa de a mă îmbăta. N-o mai făcusem de ceva vreme.

Şi m-am îmbătat. Tata a fript nişte cotlete şi a fiert cartofi, am mâncat, Unni s-a dus la culcare devreme, dar noi doi am rămas să bem în amurg. Nu s-a sinchisit să aprindă vreo lampă, aşa că nu m-am sinchisit nici eu. Mi-a zis că el şi Unni erau mereu împreună, că nu puteau trăi despărţiţi, după numai câteva ore începeau să-şi simtă lipsa, aşa se întâmplase atunci când fusese în inspecţie la Kristiansand şi ar fi trebuit să trecem pe la el, nu rezistase să fie departe de Unni şi băuse de unul singur, adormind apoi. „Îţi aminteşti, Karl Ove, de ziua aia? Hotel Caledonia a ars două zile mai târziu, puteam fi eu, puteam la fel de bine să fi fost atunci înăuntru.” Da, îmi aminteam, şi eu mă gândisem la asta, am zis.

El s-a retras în sine, eu mi-am luat încă o bere, m-am dus să mă piş, m-am întors, el s-a ridicat şi a dispărut la toaletă, s-a întors, a băut. I-am spus că bunica murise în toamnă, el a zis: „Da, doar era bolnavă”. Am dat gata sticla, el a dat-o gata pe a lui, am adus încă două beri, gândindu-mă că nu era nimic în neregulă, că era destul de OK să stau acolo împreună cu el. Mă simţeam puternic. Dacă-şi încerca acum puterile cu mine, l-aş fi dovedit. Dar n-a făcut-o, de ce să facă una ca asta, era adâncit în sine, şi-n cele din urmă s-a ridicat în faţa mea, în amurg – bărbatul gras, bărbos şi beat care era tatăl meu şi care odată fusese întruparea corectitudinii, bine îmbrăcat, zvelt şi frumos, un profesor şi politician tânăr şi respectabil – şi a zis: „Bun, e destul pentru seara asta, e şi mâine o zi”.

Unni îmi pregătise patul în camera de jos, şi, cu capul învârtindu-mi-se de la atâtea gânduri şi senzaţii, m-am culcat bucurându-mă de lenjeria curată şi răcoroasă şi de senzaţia de a mă afla într-o cameră străină, care nu era a mea, dar care era într-un fel, era acasă, în orice caz. Afară

vâjâia vântul printre copaci, sus scârţâia podeaua, întunericul translucid al nopţii de vară devenea tot mai opac în timp ce mă cuprindea somnul, până când s-a ivit pe cer primul petic de albastru şi a început o nouă zi.

Ultimele săptămâni de vară le-am petrecut la mama. Era pentru mine ca un refugiu, unde toate lucrurile cu care mă luptam de obicei nu existau. L-am găsit acolo pe Kjartan, care fusese în sfârşit externat, după ce mama-l vizitase aproape în fiecare zi la ospiciu. Părea obosit şi sleit de puteri, cu o atitudine puţin mai rigidă, dar altfel sănătos. Mi-a arătat nişte poezii recente, erau formidabile. Mi-a spus că avea de gând să se mute înapoi la Bergen şi să-şi reia studiile. Nu l-am întrebat nimic despre ceea ce se întâmplase, erau genul de lucruri pe care nu le puteai discuta pur şi simplu, dar după o vreme mi-a povestit de bunăvoie. „Am patruzeci de ani”, se apucase să strige, apoi făcuse praf totul din apartament. „Am patruzeci de ani”, strigase necontenit, spărgând tot ce se afla prin jur. Când a ajuns la spitalul din Førde, i-a căşunat că era în Japonia, că cei care-l întâmpinau erau japonezi, şi a făcut o plecăciune adâncă, aşa cum e obiceiul în Japonia. Dus de valul psihozei auzea şi voci, primea constant porunci de la un zeu, şi m-am gândit că erau şi părţi bune în asta, să fii stăpânit de altceva, dar era şi ceva profund înfricoşător, de vreme ce şi acest „altceva” era el, o parte a lui.

Ajuns în Bergen, am început un nou roman. Acţiunea avea loc undeva în apropierea unui fiord, în anii douăzeci, personajul principal din primul capitol juca cărţi într-o cabană, sus pe munte, dar urma să se însoare şi nu voia să folosească pentru nuntă banii câştigaţi la joc, aşa că i-a pus pe toţi la bătaie şi apoi s-a întins în pat, uitându-se extrem de satisfăcut la cât de mult se entuziasmau ceilalţi când vedeau suma imensă pe care ar fi putut-o câştiga. Personajul principal din al doilea capitol era un tânăr din Bergen, din anii optzeci, se uita la cărţile lui din raft şi-şi aştepta iubita, în bucătărie clocotea maşina de espresso, se gândea la bunicii lui de la ferma de lângă fiord, erau bătrâni, ea era bolnavă, viaţa lor era pe sfârşite. Nu avansasem mult când a început semestrul, fiindcă scriam şi tăiam şi rescriam fiecare frază de nu ştiu câte ori, totul era

prelucrat cu minuţiozitate, era un proces care lua o grămadă de timp şi, de vreme ce trebuia să predau o lucrare de mijloc de an în doar câteva luni, l-am lăsat deoparte.

„Intertextualitate în *Ulise* de James Joyce” era titlul provizoriu al lucrării. Era ambiţioasă, ştiam bine, dar aveam un scop şi o ţintă, voiam să iau o notă foarte bună, aşa că trebuia să fac totul pentru a reuşi.

De vreme ce Julia Kristeva născocise conceptul de intertextualitate, m-am ocupat mai întâi de ea şi am citit *Revolution in Poetic Language*, dar n-am reuşit s-o înţeleg, era pur şi simplu prea dificilă. Scria mult despre Lacan, am vrut să merg la surse şi am citit o carte de-a lui în traducere suedeză, care, dacă aşa ceva era posibil, era la fel de dificilă, nu în ultimul rând fiindcă atât teoriile lui, cât şi ale ei porneau de la un fel de principiu structuralist elementar care mie mi-era străin. Într-o oarecare măsură eram mândru de mine, din moment ce mă ocupam de chestiuni la un nivel atât de înalt, dar eram şi disperat şi nervos, fiindcă niciodată nu reuşeam să înţeleg până la capăt. Aproape, dar nu până la capăt. Pe lângă toate astea, mai era problematic şi faptul că aşa de multe din referinţele lor îmi erau necunoscute; dacă unele-mi erau familiare, le ştiam întotdeauna doar aproximativ, şi nu mergea aşa, acurateţea era însăşi premisa pentru această activitate la nivelul cel mai elementar al literaturii. Pe de altă parte, romanul însuşi, *Ulise*, nu-mi punea probleme, era despre o zi din viaţa a trei oameni, povestită în capitole în stiluri foarte diferite. Am dat peste o carte care trecea în revistă toate referinţele la Dante din *Ulise*, mă îndoiam că o avea vreunul dintre profesori, aşa că o puteam folosi fără grijă, poate chiar să prezint elementele din Dante la Joyce ca exemplu concludent pentru intertextualitatea cărţii.

Mi-am cumpărat un computer la mâna a doua când a sosit creditul de studii, un Olivetti, una dintre prietenele lui Yngve, Borghild, pe care o întâlnisem prima dată când am mers la Café Opera, era redactor la *Syn og Segn* şi fusese împreună cu Asbjørn pentru scurtă vreme. Voia cinci mii de coroane pentru el, era un sfert din împrumutul meu de studii, dar era vorba despre viitorul meu, aşa c-am fost de acord, şi pentru prima data în viaţa mea am făcut să apară

litere pe un ecran şi nu pe o foaie. Litere verzi, futuriste, luminoase, care erau salvate pe una din acele mici dischete, cum se numeau, şi puteam să revin la ele oricând voiam. Mai era şi un joc Yatzy pe computer, puteam să dau cu zarurile ore în şir, şi ele erau tot verzi şi luminoase. Uneori, primul lucru cu care-mi începeam ziua era o oră de Yatzy înainte de micul dejun. Şi Yngve şi Asbjørn făceau la fel, iar când băteam un nou record, mă lăudam la următoarea întâlnire.

Şi Gunvor îşi cumpărase computer, uneori îmi duceam dischetele la ea şi scriam acolo, fie după ce se culcase şi stătea întinsă în pat, respirând la doar câţiva metri de mine, răsucindu-se de pe-o parte pe alta aşa cum fac cei care dorm, într-o cu totul altă lume decât cea în care mă aflam eu, fie după ce se ducea la sala de lectură pentru restul zilei. Eu nu-mi arătam deloc faţa pe la universitate, totul se învârtea în jurul lucrării în acel semestru, şi în cazul ăsta puteam la fel de bine să stau acasă şi să scriu, mă gândisem. De fapt, deseori se întâmpla să nu fac nimic, zilele se duceau cu cumpărăturile la magazin, cu luatul micului dejun şi cu cititul ziarului, cu uitatul pe fereastră, cu mersul în magazine de discuri sau la anticariate în centru, cu întorsul acasă să iau cina, cu serile petrecute cu Espen sau cu Gunvor dacă nu cumva ieşeam să beau de banii ce mi se risipeau rapid printre degete. Dacă beam cu Espen sau Gunvor şi prietenii lor, întotdeauna mergea bine, atunci ajungeam acasă fără să-mi fi pierdut controlul, dar dacă ieşeam cu alţii, adică cu Yngve şi prietenii lui, era mai riscant. Într-o dimineaţă am ajuns acasă pe la cinci, fără cheie, şi am sunat la uşă, fiindcă din fericire Gunvor dormea la mine, mi-a deschis cu ochii măriţi de spaimă, am trecut pe lângă ea, voiam numai să dorm, nu-mi aminteam nimic legat de drumul spre casă sau de felul în care se desfăşurase seara, pentru mine exista doar momentul în care stătusem în faţa uşii şi nu-mi găsisem cheia.

— A cui e geaca asta? m-a întrebat Gunvor.

— A mea, bineînţeles, am spus.

— Nu-i a ta. Niciodată n-ai avut o geacă din asta. Şi ce-i aici? E sânge pe ea! Ce s-a întâmplat?

M-am uitat în jos. Era o geacă albastră de blugi. Avea sânge pe rever.

— E geaca mea, o am de mulţi ani. Nu înţeleg de ce mă baţi la cap. Mă duc să mă culc. Sunt foarte obosit.

Când m-am trezit, era ora unu şi lângă mine în pat nu mai era nimeni, se dusese la curs pe la nouă, aşa cum făcea de obicei.

Nu-mi aminteam nimic din momentul în care fusesem în Garage până în clipa în care mă aflasem în faţa uşii.

Cu fiori reci pe spinare, am ieşit în hol şi m-am uitat la geaca agăţată acolo. N-o mai văzusem niciodată.

Nu trebuia să fie mare lucru. Fusesem la petrecere şi luasem probabil altă geacă din grămadă, mă îmbătasem, nu era aşa ciudat.

Dar sângele?

M-am dus la baie să mă uit în oglindă. Nimic, nici măcar o sângerare din nas.

Sigur geaca avea sânge pe ea de dinainte.

M-am spălat pe faţă cu apă rece şi am intrat în bucătărie. Cum se auzea radioul lui Jone, am bătut la uşă şi mi-am vârât capul înăuntru. Stătea în fotoliul lui, ţinând în mână coperta unui disc.

— Vrei cafea? Acum fac.

A râs.

— Cum arăţi! Ai ieşit azi-noapte?

Am încuviinţat din cap.

— Da, nişte cafea ar pica bine, a zis el.

— Nu-mi amintesc nimic, am spus.

— Te ia cu frisoane?

— Da.

— Trece. Sigur nu s-a întâmplat nimic. Miroşi a parfum?

— Nu.

A râs.

— Atunci e-n ordine. Doar n-ai omorât pe cineva!

Dar tocmai de asta mi-era teamă.

Am dat drumul maşinii de espresso şi am încălzit o cratiţă cu lapte. Jone a intrat tocmai când s-a oprit şuieratul aparatului, a luat o ceaşcă din dulap, şi-a turnat cafea, şi-a pus un picior pe scaun şi a suflat aburul ce se ridica din ceaşcă.

— Poliţia era aici când am plecat dimineaţă, a zis el.

— Ha-ha, am făcut eu.

— E-adevărat! Când coboram, erau doi poliţişti la uşa de lângă cutiile poştale. Încercau s-o deschidă cu o rangă. N-au zis nimic, erau tăcuţi, nici măcar nu s-au uitat la mine. Voiau numai să deschidă uşa. Incredibil.

— A fost o razie sau ceva de genul ăsta?

A ridicat din umeri.

Stăteau nişte imigranţi la parter, întotdeauna era plin de lume acolo, Espen credea că vând droguri, şi venirea poliţiştilor putea să confirme asta, dar la fel de bine puteau să nu aibă permise de şedere sau să fie în neregulă în alt fel. Jone, care intra în vorbă cu toată lumea, încercase să-i tragă de limbă şi pe vecinii noştri, dar fără mare noroc.

— Cum merge treaba cu trupa? Kafkatrakterne?

A râs din nou, numele era prea studenţesc pentru gustul lui.

— Merge bine, am zis. Avem repetiţii diseară.

— Apropo, am găsit nişte chilipiruri în nord. Vrei să le vezi?

Luase autobuzul până la Trondheim şi înapoi în weekend numai ca să ajungă la un târg de discuri.

Tot ce-mi putea distrage atenţia de la noaptea cu pricina era bine-venit, aşa că l-am urmat în camera de zi. A scos câteva single-uri, toate în coperţi de plastic, mai ales punk norvegian şi new wave.

— Îţi aminteşti de asta? mi-a spus el întinzându-mi Blaupunkt, „Lasă-mă să fiu tânăr”.

— Da, sigur!

Betong Hysteria, Kjøtt, Wannskrækk, Lumbago, The Cut, apoi nişte single-uri de la DePress.

— Am şi ceva pentru tine, a adăugat el scoţând o copertă XTC perfect rotundă, era *The Big Express* cu forma lui de roată de tren.

— Cât vrei pe asta?

— Nu foarte mult. O sută cincizeci? Două sute?

— De ce nu două sute cincizeci? am întrebat.

A râs.

— Ţi-o las ţie, i-am spus. O am.

În clipa următoare m-am plesnit peste frunte.

— O *aveam*. Am uitat cu totul de standul meu idiot de la târgul tău.

La sfârşitul semestrului trecut ajunsesem falit şi împrumutasem atât de mulţi bani, încât căzusem pradă tentaţiei şi cumpărasem un spaţiu de vânzare de câţiva metri la un târg de discuri din Bergen la care urma să participe Jone. Îmi vândusem toate discurile. Dar pe toate. Am primit câteva mii pe ele, pe care le-am băut într-o săptămână – erau săptămânile în care Bergen-ul fierbea şi toată lumea ieşea din casă – şi asta a fost tot. Colecţia strânsă în şase ani s-a dus pe apa sâmbetei. Sufletul meu era în discurile alea. Oarecum şi de asta am făcut-o, am vrut să mă curăţ de toate, totul era un rahat, oricum. Nu muzica, bineînţeles, ci amintirile legate de albumele respective.

— În tot cazul, dacă nu vrei să-ţi faci o colecţie, CD-urile sunt viitorul. A fost o mişcare bună să le vinzi. Nu te mai gândi la asta!

A râs din nou.

— Era sânge pe geaca cu care am ajuns acasă dimineaţă, i-am zis. Nici nu era geaca mea. Şi nu-mi amintesc absolut nimic. Nimic.

— Eşti blând ca un mieluşel, Karl Ove, stai liniştit. N-ai făcut nimic rău.

— Mă simt de parc-aş fi omorât pe cineva.

— Aşa e întotdeauna. N-ai făcut decât să te învârţi peacolo zicându-le tuturor ce grozavi sunt.

— Mda.

— Acum mă întorc la şcoală. Am un curs de după-amiază.

— OK. Mă duc şi eu. Dar vorbim.

Nu mai făceam repetiţii la vechiul şantier naval Verftet, Pål găsise un loc la subsolul HIB-ului, la centrul de tehnologie, aflat pe partea cealaltă a podului faţă de apartamentul meu, o clădire gri cu contururi albastre şi un logo albastru, care semăna cu un flacon de gel de duş din plastic, gri, cu striaţii şi un capac albastru. Laboratorul lui Pål era în clădirea aia, fusesem acolo sus o dată, mă minunasem uitându-mă la toate încăperile alea mici pline de instrumente, iubeam „ştiinţa”, adică aura de care era înconjurată munca aia, nu ştiinţa în sine, pe care o dispreţuiam, era tehnică, legată de instrumente, neomenească,

strict raţională. Dar cuvântul „ştiinţă” cuprindea totul, de la submarinul căpitanului Nemo până la jurnalul lui Darwin de pe *Beagle*, Bruno, care fusese ars pe rug, şi Galilei, care a retractat tot ce voia Biserica să retracteze, experimentele retrospectiv fatale cu radioactivitatea ale doamnei Curie, Oppenheimer şi scindarea atomului; tot aici intra şi omul căruia-i trecuse o bară de fier prin cap în anii optzeci din secolul al XIX-lea, suferind o schimbare totală a personalităţii – de la bine la rău – astfel încât ştiinţa medicală făcuse un mare pas în faţă, fiindcă ştia acum că anumite funcţii erau plasate în anumite locuri din creier, putând astfel să dezvolte teorii care au făcut posibilă lobotomia. S-a inventat vreodată ceva mai nebunesc şi mai sălbatic decât lobotomia? Trebuia să fie aceiaşi oameni care-şi legau bine de tot pacienţii şi-i expuneau la şocuri electrice intense ca să-i scape de depresie. Şi a funcţionat, totuşi, erau pe drumul bun şi asta-mi plăcea, că cineva a învăţat, de exemplu, să controleze electricitatea, s-o îmblânzească şi s-o stocheze, permiţând inventarea unor lucruri noi. Era în acelaşi timp ceva nebunesc în toate astea, toată viteza creată, de pildă, sau toată lumina răspândită. N-ai fi crezut că trupul uman poate fi văzut ca o scenă deschisă, un lucru în care poţi, de exemplu, să introduci electricitate şi să vezi cum reacţionează, sau să întrerupi conexiuni nervoase din creier, să produci un tip de personalitate mai armonioasă. Ai fi crezut mai degrabă că lucrul ăsta ţinea de timpurile prebiblice, dar era adevărat, se făcea aşa ceva; exista acolo o nuanţă de nebunie în toată regula, în încăperile astea mici, cu microscoapele şi eşantioanele de vietăţi acvatice, colectate de pe fundul mării de vasul lor de cercetare. Nu că aş fi ştiut ce făceau sau că mi-ar fi păsat de asta, tot ce vedeam era „ştiinţă”, romantismul mănuşilor albastre de cauciuc.

Nu-l puteam integra nicicum pe Pål în toate astea, era persoana cea mai puţin aplecată spre ştiinţă din câte ştiam, dar poate tocmai de aia avea atâta succes în ceea ce făcea.

M-am întâlnit cu Yngve şi Hans jos la recepţie, Pål întârzia, ca de obicei, am luat liftul până sus şi am intrat în departamentul lui, stătea aplecat asupra biroului, părul lung îi acoperea faţa dintr-o parte ca o perdea.

— A, da, exact! a zis el. Avem repetiţii!

Chitara lui bas era în colţ, a luat-o şi am coborât cu liftul la subsol. Încăperea era mare, podeaua de beton era acoperită cu un covor galben de pâslă, tobele erau deja acolo, alături de câteva amplificatoare şi un sistem de sunet.

A fost suficient să văd toate astea şi să-i văd pe cei trei începând imediat să-şi deschidă cutiile şi să scoată instrumentele din ele, la fel şi cablurile, curelele, plectrele, boxele, să le bage în priză şi să dea drumul amplificatoarelor, să acordeze chitarele şi să ajusteze sunetul ca să mă cuprindă entuziasmul, la asta visasem întotdeauna, să fiu într-o trupă, să fac chestiile pe care le fac trupele. Am lovit puţin în toba mică şi am strâns-o, deşi habar n-aveam cum s-o ajustez, nu-mi dădeam seama când suna bine, am lovit puţin în toba mare, am strâns şurubul la cinel şi l-am tras mai aproape, într-o imitaţie rezonabilă – pentru mine – a bateristului autentic.

— Am vorbit azi cu un tip care o să dea un chef monstru de revelion, a zis Yngve.

L-am privit, avea expresia aia secretoasă a lui, când avea ceva de ascuns, aproape ca un copil.

— Cineva ţi-a tras o ţeapă, a râs Pål. Nu e azi revelionul.

— Ţi-au dat bani să nu mergi? l-a întrebat Hans.

— Ha-ha, a făcut Yngve. Vor să cântăm acolo.

— Să cântăm la petrecerea de revelion, deci? am zis.

— Exact, a spus Yngve. O să fie la Rick, vine o mulţime de oameni, aşa că ar trebui să repetăm.

— Şi ce-o să cântăm? s-a interesat Hans.

— Nu ştiu, a răspuns Yngve. Nu putem să cântăm toate piesele noastre?

Cântam împreună de aproape un an, deveniserăm tot mai buni, mai ales eu, deşi eram şi aveam să rămân pentru totdeauna un baterist execrabil, dar reuşisem cu ajutorul celorlalţi să găsesc *beat*-uri diferite pentru piese, un model fix pentru fiecare, de care mă ţineam cu sfinţenie. Acasă parcurgeam fiecare piesă în cel mai mic detaliu, de mai multe ori pe zi, le ştiam pe dinafară până la loviturile distincte de cinel, băteam cu palmele ritmul pe coapse şi din picioare, totul ca să-mi iasă minimul de ritm şi de im-

puls de care avea nevoie trupa. Mi-a luat o jumătate de repetiţie ca să-mi iasă o sincopă. O oră, aceeaşi temă iar şi iar, nu reuşeam să intru exact acolo unde trebuia, eram tot mai ruşinat, îşi pierduseră răbdarea, adică eram idiot de-a binelea sau ce naiba, era aşa de *uşor*, până când brusc îmi ieşea. Tot timpul mi-era frică să nu mă dea afară din trupă, fiindcă atât Yngve, cât şi Pål şi Hans erau muzicieni experimentaţi şi le-ar fi mers mult mai bine dacă s-ar fi descotorosit de mine uite-aşa, lucru pe care li-l spuneam deseori. „Nu, termină cu glumele, tu eşti bateristul nostru şi gata.”

După repetiţii, Yngve, Hans şi cu mine ne-am dus în oraş, în vreme ce Pål a luat autobuzul spre casă. Eram în continuare îngrozit de beţia din ajun, cele mai îngrozitoare gânduri şi închipuiri se ridicau mereu la suprafaţă şi mă durea stomacul de frică, de care un singur lucru mă putea lecui: o seară alături de Gunvor. Dar când Yngve a zis că trebuia să ieşim să sărbătorim, am fost incapabil să refuz.

— Trebuie să trec întâi pe-acasă, a spus Hans. Şi vin mai târziu. Mergeţi la Garage?

— Da, nu? a zis Yngve uitându-se la mine.

— Ba da, am confirmat eu.

Începuse să plouă, nu tare, doar câţiva picuri îmi stropeau faţa, dar cerul de deasupra noastră s-a înnorat repede, un val negru de tot se îndrepta spre munţi.

— Mai bine grăbesc pasul, a zis Hans. Ne vedem atunci mai încolo.

A dispărut în stânga noastră, la deal, şi noi am continuat înainte spre Garage. Hans locuia în zona Dragefjellet, într-un apartament pe care-l împărţea cu iubita lui, Tone. Înainte stătuse în Sandviken, împreună cu Ingar şi Kjetil, doi dintre cei mai buni prieteni ai lui, ambii colaboratori ca şi el la radioul studenţesc şi la ziarul *Studvest*. Am fost acolo o dată la o petrecere cu Yngve, era în seara în care s-a cuplat cu Gunnhild, cu care se mutase într-un apartament în Marken doar cu câteva săptămâni în urmă. Era frumoasă la modul delicat, sfios, era la biologie, venea de la o fermă din Hardanger şi era tot ce şi-ar putea dori Yngve şi orice alt bărbat tânăr. Am fost acolo în seara aia, când era plin de lume, şi peste câteva zile, singur, umblasem prin oraş şi nu

ştiam ce să fac şi mă gândisem să trec pe la Hans. Nu-l ştiam bine, dar cântam în aceeaşi trupă, aşa că nu era chiar aşa ciudat. Am luat-o în sus pe dealurile dinspre Bryggen, de-a lungul drumului principal spre Sandviken, apoi în jos până la casa veche şi înclinată din care închiriaseră primul etaj. Am sunat, n-a răspuns nimeni. Am sunat din nou, însă era clar că nu era nimeni acasă, aşa că am dat să plec. La capătul aleii l-am văzut pe Ingar. M-a văzut şi el, fiindcă privirile ni s-au întâlnit, dar s-a făcut că nu mă observă şi şi-a continuat drumul.

De ce mersese mai departe?

Nu acasă se ducea?

Sigur se ducea la cumpărături, m-am gândit în timp ce urcam dealul. În acelaşi timp aveam o bănuială ce nu-mi dădea pace, că pe mine mă evita, că n-ar fi vrut să ajungă în situaţia în care să dea peste mine şi poate să fie obligat să mă invite înăuntru. Aşa că, în loc să cobor spre oraş, am urcat până la strada următoare şi m-am pus să-l aştept.

A apărut după numai câteva secunde, s-a uitat într-o parte şi în alta, după care a parcurs ultima bucată până la uşă, a scos cheile şi a intrat, aruncând întâi o privire în sus pe deal.

Grea mi-era inima când am plecat de-acolo, pe mine mă evitase, nu era nici o îndoială, dar de ce, care era treaba cu mine?

O, ştiam, observasem de nu ştiu câte ori, era ceva legat de mine care le displăcea oamenilor, ceva ce evitau dacă puteau. Ceva legat de mine, de felul în care mă comportam.

Dar ce anume?

N-aveam habar.

Nu prea vorbeam, era evident, însă nu se punea cine ştie ce preţ pe elocinţă, puteam să stau liniştit în privinţa asta. Dar poate şi lucrurile pe care le ziceam picau prost. De multe ori menţionam chestii personale, în orice caz, îndată ce rămâneam singur cu cineva, şi de asta se ferea lumea ca de ciumă. Alternativa era să nu zic nimic. Alt *modus vivendi* n-aveam, era întregul meu repertoriu.

Nu şi cu Gunvor, totuşi. Ea ştia cine eram.

Ploaia s-a înteţit în timp ce eu şi Yngve ne grăbeam în jos pe Nygårdsgaten.

— Trebuie s-o anunţ pe Gunvor, am zis. Poate mă aşteaptă la ea.

— În regulă. Şi eu trebuie s-o anunţ pe Gunnhild.

— E vreo cabină telefonică prin apropiere?

— Este lângă Festplassen, sigur. Pe colţ, chiar mai jos de Garage.

— Mergem întâi acolo atunci?

— Da.

— Nu facem schimb? m-a întrebat Yngve când ne-am oprit în faţa cabinei telefonice căutând prin buzunare după monede. Tu o suni pe Gunnhild şi eu pe Gunvor? Să vedem dacă-şi dau seama?

Semănam, însă doar la prima vedere, se întâmpla să fiu luat drept Yngve de persoane care nu-l ştiau aşa de bine. Vocile, pe de altă parte, ne erau aproape identice. De mai multe ori când sunasem la apartamentul vechi al lui Yngve crezuseră că era el, vrând să le facă o farsă.

— Putem, am zis. S-o sun eu întâi pe Gunnhild?

— Da. Spune-i că mă duc cu tine la Garage şi că nu ştiu când ajung acasă.

Am ridicat receptorul şi am format numărul.

— Alo? a răspuns Gunnhild de la celălalt capăt.

— Salut, eu sunt, am zis.

— Salut!

— Auzi, mă duc până la Garage cu Karl Ove. Nu ştiu când ajung acasă. Dar nu sta trează să mă aştepţi, în orice caz!

— S-ar putea totuşi să nu mă culc, a zis ea. Dar distraţi-vă! Şi salută-l pe Karl Ove.

— Sigur. Pa!

— Pa.

Yngve a râs.

— Sunteţi împreună doar de câteva luni, i-am spus. Gunvor şi cu mine suntem de mai bine de-un an. O să-şi dea seama.

— Facem pariu?

— Nu, n-am curaj.

Yngve a luat receptorul, a băgat monedele, a format numărul.

— Salut, sunt Karl Ove, a zis el.

Linişte.

— Ies un pic cu Yngve şi cu Hans. Dar vin la tine după aceea, e OK? Nu ştiu cât stăm, dar... Da... Da... Şi eu te iubesc. Pa!

A închis şi s-a întors zâmbitor către mine.

— Ai spus c-o iubeşti? l-am întrebat.

— Am zis! Dar şi ea a spus că mă iubeşte!

— La naiba, nu trebuia s-o faci, am bombănit.

A râs.

— Nu trebuie să le zicem. Atunci n-o să ştie niciodată.

— Dar eu ştiu.

— Eşti aşa de sensibil, a pufnit el. A fost doar o glumă!

— Da, da, am spus, luând-o către Garage.

Şase ore mai târziu eram la o petrecere în Fosswinckelsgate şi mă gândeam ce talentat eram, că nu aveam nici o problemă cu scrisul, eram plin de putere, *de fapt*, lumea era a mea. Nu aşa părea, eram primul care o recunoştea, dar *de fapt* aşa era. La Garage, câteva fete se uitaseră la mine cu priviri lungi, languroase, dar n-am făcut bineînţeles nimic, doar aveam iubită, pe Gunvor, care mă aştepta acasă dormind. Dar simţeam un fel de pierdere, un regret, în timp ce Bendik, gazda, a pus Happy Mondays şi toţi din jurul meu vorbeau şi râdeau, plini de entuziasm. Holbându-mă la tavan, m-am gândit că era în regulă, că trebuia doar să termin cu Gunvor şi aveam să fiu liber, lipsit de orice constrângere.

Era aproape patru şi jumătate, lumea începea să plece, rămăseseră numai gaşca principală, Bendik, Arvid, Erling şi Atle, şi când orice speranţă că se va mai întâmpla ceva s-a evaporat, mi-am golit paharul şi am coborât scările fără să-mi iau rămas-bun, m-am dus în grădina din spatele clădirii alăturate, unde-am încercat bicicletele, dar toate erau legate, trebuia să merg pe jos, sau să fi fost vreuna nelegată în cealaltă curte?

Nu, nu era.

Ploaia cădea în ropote pe dealuri. În faţa clubului Garage, gol şi întunecat, cu stropii de ploaie prelingându-se încet şi şerpuitor pe geamuri, în timp ce taxiurile goneau unul după altul prin tunelul de sub Høyden, m-am oprit gândindu-mă

ce să fac. Acasă nu voiam să merg, era clar. M-am târât agale spre Slakteriet, dar şi acolo era închis. Mi-am aprins o ţigară, am protejat-o cu palma să n-o ude ploaia, am urcat dealul lin care se termina la teatru. Ceea ce voiam era să mă culc cu cineva, cu o fată cu care nu mă mai culcasem, cu una din cele două care se uitaseră la mine. De ce nu încercasem să profit de ocazie, cum putusem fi aşa de cretin? Gunvor n-avea să afle niciodată, şi n-o făceam în ciuda ei, voiam însă atât de tare, încât nu mă gândisem toată seara la nimic altceva. Corp moale de femeie, ochi plecaţi, nişte sâni, un spate pe care să nu-l ştiu, ea se apleacă spre mine, stă în patru labe, ca un câine, şi eu, da, o penetrez. Ăsta era în principiu singurul lucru pe care-l voiam, dar n-aveam nici o şansă, într-un oraş inundat de ploaia mohorâtă, pustiu cu excepţia câte unui taxi închis la culoare, la patru şi jumătate dimineaţa, unde să găsesc aşa ceva?

Era o tipă în Nøstet, se poate să fi fost îndrăgostită de mine cândva, sigur m-ar fi primit cu braţele deschise.

M-am dus acolo. Părul mi se lipise de cap, geaca şi pantalonii mi-erau îmbibaţi de apă, străzile goale, nu se auzea decât sunetul paşilor mei lipăind.

Am încercat uşa de la intrare. Era închisă.

Locuia la etajul unu; m-am lăsat pe genunchi, am adunat nişte pietricele şi am început să le arunc spre cele trei ferestre ale apartamentului ei.

Nici o reacţie.

Am stat un pic să mă gândesc. Nu puteam să strig, m-ar fi auzit tot cartierul.

M-am prins de rama uşii, mi-am proptit piciorul pe ea şi m-am tras în sus. Erau cornişe şi mici proeminenţe în mai multe locuri pe zid, ferestre cu pervazuri ieşite în relief pe care ar fi trebuit să mă pot sprijini cu uşurinţă, să mă caţăr până la etajul ei şi fie să bat la fereastră, fie, dacă eram atât de norocos ca un geam să nu fie închis, să-l deschid pur şi simplu, să intru înăuntru şi s-o surprind de-a binelea.

Cred că eram la vreo trei metri înălţime când nu m-am mai putut ţine ca lumea şi-am alunecat, din fericire fără prea multe riscuri, nu m-am lovit aşa de tare, doar puţin la un genunchi. Durerea, continuă şi puternică, nu m-a lăsat o

clipă în timp mă căţăram din nou. Dar am căzut şi a doua oară, de data asta rău de tot, am aterizat pe piept şi-am rămas fără aer. Era ca şi cum m-aş fi înecat, n-am mai putut respira, simţind totodată cum durerea mi se urca la creier dintr-o mie de locuri diferite. Era o durere mistuitoare, ca o stea.

OOOOOHHHHH, am gemut.

OOOOOHHHHH.

OOOOOHHHHH.

Am stat nemişcat, încercând să respir. Simţeam cum apa din balta în care mă aflam se îmbiba în haine. Picioarele, mâinile şi pieptul mi-erau reci ca gheaţa. Mi-a trecut totuşi prin minte că puteam să închid ochii şi să dorm acolo. Doar o clipită...

În următorul moment, Doamne, cum mă durea!

M-am străduit s-ajung în genunchi, mi-am întors capul spre cer, de unde venea toată ploaia. M-am ridicat cu totul şi-am început să merg încet, mai întâi ţeapăn, apoi tot mai lejer. Dintr-un motiv sau altul, am urcat dealurile spre piaţa Klosteret; din partea opusă venea o maşină de poliţie, s-a oprit în faţa mea, poliţistul a coborât geamul şi m-a întrebat ce făceam.

— Am fost la o petrecere, am zis. Când am trecut pe-acolo, am văzut un tip care se căţăra pe faţada unei case, nu ştiu ce naiba voia, dar nu părea în regulă.

Le-am părut suficient de treaz ca să mă lase să plec, dar nu numai atât, au şi luat-o pe deal în jos ca să verifice pontul meu.

„Ha-ha-ha”, am râs eu coborând dealurile spre Tor-galmenningen.

„Ha-ha-ha.”

„Ha-ha-ha.”

La Gunvor nu puteam merge, nu în halul ăsta, nu după toată tâmpenia asta, aşa că am cotit la dreapta şi am luat un taxi din staţie. După cinci—şase minute am coborât din maşină şi am intrat pe poartă, am văzut că uşa de la apartamentul imigranţilor era bătută în cuie şi sigilată cu o bandă subţire de plastic, m-am lăsat un pic cu umărul pe cutiile poştale, am urcat cele două etaje, am deschis uşa, m-am oprit.

Se auzea un hârşâit din bucătărie.

Aveam să dau cu ochii de ei în sfârşit? Mă săturasem să le văd doar urmele, aşa că, agil ca o pisică, m-am repezit în bucătărie şi-am tras uşa dulapului, care era gol. Nimic.

Dar punga de plastic de la gunoi avea din nou urme de colţi, şi din ea picaseră pe jos nişte zaţ de cafea şi coji de ouă.

Trebuiau să fie şobolani, doar nici un şoarece nu făcea aşa ceva, nu? A doua zi aveam să cumpăr o cursă de şobolani sau otravă, m-am gândit, şi mi-am dat jos hainele, după care m-am vârât în pat.

M-am trezit de la ţârâitul telefonului. „E Gunvor”, mi-am zis, „mai bine nu răspund, trebuie să vin prima dată cu o explicaţie”, dar ţârâitul tot continua, şi până la urmă am ridicat receptorul cu inima bătând tare în corpul ce mă durea.

— Sunt Yngve.

— Salut.

— Am auzit că ai luat-o razna după petrecere.

— Ai *auzit*? De la cine? Cine ţi-a zis?

— Bendik. Te-au văzut de la geam. Ai fugit în grădina din spate să iei o bicicletă. Apoi ai ieşit din grădină şi ai intrat în următoarea. „Nu-i chiar în regulă, fratele tău”, mi-a zis Bendik. Cum a fost? Ai mai făcut şi alte chestii?

— Nu. A fost bine, am ajuns acasă. Dar mi-e puţin frică, da.

— Nu ţii la băutură, clar. Asta-i problema. Nu merge. Nu rezişti.

— Nu prea.

— Nu-ţi fac morală. E viaţa ta.

— Da, aşa e.

— Poţi veni aici, dacă vrei. Suntem doar noi doi. Să ne uităm la televizor sau ceva de genul ăsta.

— Nu, nu prea cred. Am de lucru. Semestrul e scurt.

— OK. Atunci vorbim noi.

— Da. Pa.

— Pa.

*

De obicei dura cam o zi până când mă părăsea frica după o seară în oraş; dacă se întâmpla ceva special, două, poate

trei. Dar întotdeauna mă părăsea. Nu înţelegeam de unde apărea, de ce ruşinea şi frica erau aşa de mari, de fapt erau tot mai mari de fiecare dată, doar nu omorâsem pe cineva sau făcusem rău cuiva. Nici nu înşelasem. Avusesem chef şi făcusem nişte lucruri idioate ca să obţin lucrul ăla, dar nu se întâmplase nimic, mă căţărasem pe un zid, ce dracu', trebuia să-mi fie frică trei zile din cauza asta? Să mă tot învârt prin apartament şi să tresar la cel mai mic sunet, să sar ca ars de fiecare dată când se auzeau sirenele pe stradă, asta în timp ce mă durea fiecare părticică din trup cu o intensitate aproape de nesuportat, atâta că o suportam de fiecare dată.

Eram un prefăcut, un trădător, un om rău. Şi puteam îndura ideea asta, nu era nici o problemă cât timp cât era vorba doar de mine. Dar atât timp cât eram împreună cu Gunvor, toate astea o afectau şi pe ea, fiindcă avea alături un om prefăcut, un trădător, un om rău. Ea nu credea una ca asta, dimpotrivă, în ochii ei eram un om bun, care-i voia binele, care o trata cu grijă, cu dragoste, dar tocmai asta era partea dureroasă, fiindcă nu *eram* aşa.

Am pornit computerul şi, în timp ce aşteptam să se încarce, am trecut prin textul pe care-l scrisesem până atunci. Mă durea undeva de lucrare, nu puteam citi despre funcţia protolimbajului în starea în care eram, mă interesa romanul, care se apropia acum de cincizeci de pagini şi se bifurcase în multe direcţii, unele cel puţin promiţătoare. Dar nu stăpâneam anii douăzeci, erau atât de multe lucruri pe care nu le ştiam despre epoca respectivă şi neştiinţa mă inhiba, la fiecare frază mă temeam că nu era corectă. În plus, perioada aia era prea îndepărtată de mine ca să pot s-o umplu cu viaţa mea, cu ceea ce curgea acum prin venele mele. Aşa că scrisul era rigid şi fără viaţă, îmi dădeam bine seama, dar în acelaşi timp asta era tot ce aveam, ultima mea şansă.

S-a auzit o bătaie în podeaua camerei de zi. Am salvat ce scrisesem, m-am încălţat şi am coborât la Espen. M-a întâmpinat la uşă, şi-a dus arătătorul la buze şi mi-a făcut semn din ochi să merg după el în bucătărie. Era un scăunel în mijlocul încăperii, Espen a arătat spre tavan, voia să mă uit la gaura de acolo.

M-am urcat pe scăunel, mi-am dat capul pe spate şi m-am uitat înăuntru.

Un şobolan mare şi negru mă privea fix în ochi.

— Îl vezi? E tot acolo? m-a întrebat Espen încet.

— La naiba, am mormăit eu coborând. Ce greţos!

— Acum ştim în orice caz despre ce e vorba.

— Trebuie să cumpărăm otravă mâine.

— Sau curse. De la otravă pot să rămână în pereţi şi să putrezească acolo, am auzit, nu-i mai poţi scoate.

— Ce-am auzit eu, i-am replicat, e că otrava conţine nu ştiu ce chestie care-i face să le fie sete sau ceva de genul ăsta, aşa că fug din casă.

Îmi dădeam bine seama cât de ciudat suna şi am zâmbit timid în timp ce ridicam din umeri. Problema cu cursele e că şobolanii rămân acolo şi că trebuie să pui mâna pe ei şi să-i arunci. N-am chef de aşa ceva.

— Nici eu, a zis Espen. Dar dacă trebuie, trebuie.

— Un şobolan e-un şobolan e-un şobolan e-un şobolan, am spus.

— Cum? a făcut el privindu-mă mirat. Vrei o ceaşcă de cafea?

Am încuviinţat din cap.

— Te-aud cum lucrezi sus. Se aude până la mine. La un moment dat am crezut că baţi ritmul cu degetele. Apoi mi-am dat brusc seama că scrii.

— Am cincizeci de pagini acum, i-am zis. Aşa c-o să trebuiască să le citeşti în curând. Dacă nu-s bune de nimic, n-aş vrea să pierd un an întreg cu asta.

— Le citesc cu plăcere şi-acum.

— Să le-aduc acum? Asta spui?

— De ce nu?

— Mai întâi beau o cafea, apoi merg şi le printez, OK?

Cum Espen era de acord, ne-am dus să ne aşezăm în camera de zi.

— Eram sigur că-s şobolani, a zis el. Îi auzeam cum se mişcă pe plăcile din tavan. Şi au fost şi-n gunoiul tău. Nu putea fi altceva.

— Atunci sunt nişte şobolani deştepţi. Când Gunvor a dormit aici acum câteva zile, şi-a pregătit un sendviş de

seara, ca să nu-l facă dimineaţa, trebuia să se trezească devreme...

— Şi? m-a întrerupt Espen.

M-am uitat la el. Era nerăbdător?

Nu părea aşa.

— Da, şi şi-a pus pachetul cu mâncare în geantă. Când a vrut să-l mănânce mai târziu, era gol. Dar hârtia era intactă. S-au strecurat deci în geantă, au desfăcut hârtia, au luat sendvişurile şi au şters-o, lăsând în urmă doar câteva îmbucături. Parc-ar fi o gaşcă întreagă care au planificat totul la perfecţie. Să-l fi văzut mai devreme pe creierul operaţiunii? În gaură?

— Însuşi demiurgul?

— Da. Ce ştiu eu? Dar, în orice caz, trebuie să-i scoatem afară. Gunvor nu poate sta aici dacă locul colcăie de şobolani.

— E aşa de răzgâiată?

— Ha-ha.

— Oare telefonul tău sună? a zis el.

Am stat nemişcat câteva secunde şi-am ascultat. Da, al meu era.

— Fug sus să răspund. Şi-o să şi printez foile dacă tot merg! i-am spus, pornind în grabă spre uşă.

— Alo?

— Salut, eu sunt, a zis Gunvor. Eşti acasă deci? Tocmai voiam să mă dau bătută.

— Eram jos la Espen.

— Credeam c-o să vii la mine aseară.

— Da. Dar se făcuse aşa de târziu şi eram aşa de beat, c-am zis că te scutesc.

— Îmi place când vii la mine. Nu-i aşa grav că eşti beat.

— Uneori este, am spus. Chiar mi-e teamă acum. Au fost două seri la rând. Nu poţi veni tu aici? Să facem vafe sau ceva? Mi-e dor de ceva absolut obişnuit şi banal.

— Pot să vin. Acum, nu?

— Da, mi-ar plăcea. Apropo, nu-mi iei nişte lapte?

— Ba da. Ne vedem atunci. Iau şi nişte haine de spălat, e OK?

— Sigur.

Am fixat găurile de la capătul rolei de hârtie în rotiţele imprimantei, am citit rapid ultimele pagini pe care le scrisesem, pe primele le ştiam aproape pe de rost, am verificat bileţelul cu codurile, pe care-l aveam lipit pe masă, şi am apăsat pe *print*. În secunda următoare, acul a început să fugă încolo şi-ncoace, iar eu, încă neînvăţat cu invenţia aia, mă uitam fascinat cum propriile mele cuvinte, propoziţii şi pagini apăreau ca dintr-un izvor ascuns undeva în maşinărie.

Nu bănuiam care era legătura dintre dischetă şi ecran, ceva trebuia să-i „spună” aparatului că un „n” pe tastatură trebuia să devină un „n” pe ecran, dar cum făceai ca un obiect neînsufleţit să „spună” ceva? Ca să nu mai vorbesc de ce se întâmpla când aceleaşi litere de pe ecran erau salvate pe un disc mic, subţirel, şi doar printr-un clic erau aduse din nou la viaţă, la fel ca seminţele care au stat sub gheaţă sute de ani şi apoi, în anumite condiţii, pot scoate la iveală brusc ceea ce a zăcut în ele în tot acest timp, înflorind. Căci şi literele pe care le salvam vor putea fi la fel de uşor readuse la viaţă peste o sută de ani ca şi acum, nu?

Am rupt marginile perforate, am pus paginile în ordine şi am coborât din nou la Espen.

— Vine Gunvor, i-am zis. Aşa că rămân acasă diseară. Dar aici e manuscrisul. Când crezi că-l poţi citi?

—Poimâine, poate? Te anunţ!

M-am întors în apartament şi, când a venit Gunvor, am făcut aluatul de vafe în timp ce ea stătea pe scaunul din bucătărie şi se uita la mine, le-am copt, am umplut ceainicul şi le-am dus pe toate în camera de zi. Poate din cauza mirosului familiar al vafelor, am început să vorbim despre copii. Subiectul ne era străin, nouă şi tuturor celor pe care-i cunoşteam, dar când fusesem la Kristiansand Jan Vidar îmi povestise de vreo două foste colege de la şcoala generală care acum aveau copii, una din ele fără să ştie măcar cine era tatăl.

Gândul că puteam să avem copii şi-n felul ăla să ne hotărâm tot viitorul era pe cât de palpitant, pe atât de înspăimântător.

— Are repercusiuni aşa de mari, am spus. Îţi influenţează tot restul vieţii. Cu celelalte lucruri pe care le facem nu e

deloc aşa. Dacă studiezi istorie sau antropologie socială, de exemplu, e tot un drac.

— Nu, nu e.

— Ba da, dar dintr-un anume punct de vedere. Dacă primim *cum laude* sau nu, nu contează. Dar, la naiba, cum ne strofocăm pentru diferenţele astea mici. Sunt aşa de puţine lucruri care *într-adevăr* sunt decisive, care au importanţă.

— Înţeleg ce vrei să spui.

— Când scriu, ştii, pentru mine e o chestie de viaţă şi de moarte. Dar nu e! E doar ceva cu care-mi pierd vremea.

— Aşa-i, a zis ea. Dar nu totul poate fi pe viaţă şi pe moarte. Nu poate totul să fie ori-ori. Trebuie să ne mai şi distrăm.

A râs.

— Pot să te citez? am întrebat-o.

— Da, dar aşa e, nu? Să zicem că facem un copil acum. Ar fi un lucru decisiv. Ar hotărî cum vor fi vieţile noastre, aşa cum spui. Totuşi, vieţile noastre ar fi la fel. Ar trebui să schimbăm scutece şi să mergem la plimbare cu căruciorul şi am face toate astea, dar nu e chiar decisiv, nu?

— Nu. Ai dreptate.

A deschis gura şi a muşcat o bucată din vafă.

— E bună? am întrebat-o.

Avea gura plină, a dat din cap.

Am presărat puţin zahăr pe a mea, am îndoit-o şi am luat o muşcătură mare.

— Da, au fost destul de bune, am spus după ce-am înghiţit.

— Foarte bune, a zis ea. Ai şi nişte ceai?

I-am turnat ceai în cană.

— Dar povesteşte-mi despre ziua de ieri! mi-a cerut. Cine-a fost acolo?

Mi-am pus capul pe pieptul ei. Gunvor şi-a trecut mâna prin părul meu, eu auzeam cum îi bate inima. Avea ceva feminin atunci, candoarea ei mă emoţiona, în timp ce eu, în poziţia în care stăteam, supus ca un câine, parcă renunţam la ceva, nu fără să devin conştient de asta, în acelaşi timp îmi plăcea şi-mi displăcea să fiu alinat astfel, era în acelaşi timp şi bine, şi umilitor.

După o vreme ne-am ridicat şi-am fumat câte-o ţigară în camera de zi, Gunvor cu plapuma strânsă în jurul ei. Am vorbit despre Robert, soţul surorii ei, era mai în vârstă cu cinci—şase ani decât mine, emana putere şi masculinitate, îl întâlnisem în urmă cu câteva săptămâni la o petrecere şi-mi povestise despre cum o dată o gaşcă întreagă se luase după el. Luase un par, ţipase şi se făcuse foc şi pară, până la urmă l-au lăsat în pace, el a pus deoparte parul şi şi-a văzut de drum. „Dacă vrei ceva”, spunea el, „trebuie doar s-o faci. Nu ai de ce să-ţi fie frică. Dar trebuie să treci de un fel de prag dincolo de care nu mai contează nimic, să ajungi într-un loc în care nu mai ţi-e frică. Atunci poţi face orice.” Fusese pictor înainte, dar se lăsase, zicea că-i fusese frică să nu înnebunească.

— Aşa ţi-a spus? m-a întrebat Gunvor.

— Da, exact aşa. Nu ştiu dacă să-l cred. Sună puţin exagerat. „M-am oprit din pictat de frică să nu înnebunesc.” Şi totuşi, nu părea neverosimil când erai acolo cu el. Parcă ştii de unde-i vine.

— Cum adică?

— Păi, nu e tocmai genul student. Universitatea nu e un început pentru el, aşa cum e pentru noi. Pare mai degrabă a fi încheierea unei experienţe, un fel de adăpost după o furtună.

— E straniu cu tine şi cu Robert, că tocmai voi sunteţi împreună cu mine şi cu soră-mea. Aveţi ceva în comun, nu?

— Nu.

— Nu?

— Nu. Eu sunt băiat, el e bărbat.

— E mai mare decât tine, atâta doar.

— E mai mult de-atât.

Robert era mândru de iubita lui, sora lui Gunvor, se comporta întotdeauna respectuos cu ea şi părea să cultive diferenţele dintre ei. Eu nu eram mândru de Gunvor, nu în felul ăla, nu ştiam exact ce căutam împreună cu ea şi nu mă comportam întotdeauna respectuos cu ea. El vorbea limpede, într-un fel bărbătesc, concis şi simplu, eu eram neclar, vag, laş. Nu când eram doar noi doi, ci îndată ce apăreau şi alţii. Atunci mă orientam să văd ce voiau de la mine şi jucam în funcţie de asta.

Ne-am uitat unul la altul şi-am zâmbit.

— Pornim maşina? am întrebat-o. Ziceai c-ai adus nişte haine murdare?

Ea a încuviinţat din cap şi s-a ridicat.

— Pot s-o fac eu, am zis.

Gunvor a făcut un gest de refuz şi-a zâmbit.

— Nici vorbă. Trebuie s-o fac eu.

— Dacă zici tu, am spus.

Am căutat o vreme până am găsit un magazin care avea curse pentru şobolani. Am cumpărat câteva, plus nişte otravă, şi m-am dus spre casă cu toate într-o punguţă. În cont mai aveam doar câteva sute de coroane, aşa că-mi făceam probleme, se întâmpla în fiecare toamnă şi primăvară, creditul de studii se terminase, următorul venea peste câteva luni, putea să dureze şi jumătate de an. Prima dată când rămăsesem fără bani lucrasem la Kjartan, în a doua primăvară vândusem toate discurile, în timp ce-n toamnă împrumutasem sume mici de la unul sau de la altul sau mă dusesem la mama şi trăisem pe spinarea ei. Însă nu mai mergea aşa pe termen lung, era o problemă structurală, iar asemenea soluţii *ad-hoc* nu făceau decât să-i amâne rezolvarea. Trebuia, cu alte cuvinte, să-mi găsesc un loc de muncă. Puteai face asta fie dacă aveai cunoştinţe, fie dacă aveai aptitudini. Eu nu aveam nici una, nici alta. Adică, lucrasem un an ca profesor, asta m-ar fi putut ajuta să-mi găsesc un post de suplinitor la o şcoală primară, dar nu în centru, mă îndoiam de asta, erau prea mulţi candidaţi, aşa că ar fi însemnat să fac naveta la o distanţă destul de mare. O altă opţiune era sistemul sanitar. Nu aveam chef să mă întorc la ce mai făcusem, dar dacă trebuia, trebuia. Existau două instituţii mari în oraş, una pentru nebuni, Spitalul Sandviken, şi una pentru handicapaţii mintal, Vestlandsheimen, şi ambele aveau permanent nevoie de personal necalificat, aşa înţelesesem. Dacă puteam alege, ar fi fost Sandviken, mai bine bolnavi psihic decât deficienţi mintal.

M-am pus pe treabă când am ajuns acasă. Am început cu şcolile, am făcut rost de câteva numere de la o doamnă de la consiliul local, majoritatea aveau suplinitori destui şi se descurcau, iar eu eram puţin cam tânăr, cum a spus cineva,

însă vreo două mi-au luat numele şi numărul de telefon, fără să promită ceva, lista lor cu suplinitori era lungă. La Sandviken aveau nevoie de oameni, dar voiau să vorbească întâi cu mine, puteam să trec pe acolo în cursul săptămânii, aducând şi actele doveditoare cu mine?

Da, sigur că puteam.

„Joi e bine?”

„Da, joi e bine.”

Înainte să mă duc seara la culcare, am pus două curse pentru şobolani în dulapul de sub chiuvetă, am bătut la Jone, care se culca târziu, şi i-am zis ce făcusem, ca nu cumva să se atingă de ele. A râs în stilul lui caracteristic şi mi-a spus că după el şobolanii erau în capul meu şi nu altundeva. Dar avea să se ţină deoparte de dulap.

Nu puteam să-mi asum responsabilitatea pentru şobolani faţă de Jone, m-am gândit în timp ce stăteam întins în pat încercând să adorm, cu pulsul bătându-mi în ureche, dar oricum acesta eram, şi tot timpul, nu mă puteam abţine, aşa eram eu.

Şobolani, aveam şobolani.

Am amânat verificatul curselor în dimineaţa următoare, mi-am făcut întâi puţină cafea şi am băut-o în camera de zi în timp ce fumam o ţigară şi răsfoiam o colecţie de eseuri despre Lacan pe care o cumpărasem, m-am uitat o vreme pe fereastră, coada de maşini care se formase rapid după ce lumina semaforului se făcuse roşie dispărea, după care se forma din nou. Maşinile şi oamenii care le conduceau se schimbau după un ritm constant, dar tiparele după care se mişcau erau mereu aceleaşi. Şi moartea formează tipare. Stropii de ploaie ce cad pe parbrize, nisipul împrăştiat în grămezi, valurile care se lovesc de ţărm şi se retrag. Dacă te uiţi cu atenţie într-un grăunte de nisip, şi acolo sunt tipare. Electroni care se rotesc în jurul nucleelor atomilor. Dacă ieşi din lumea noastră, există planete care orbitează în jurul sorilor. Totul se mişcă, totul este înlăuntrul şi în afara lucrurilor. Ceea ce nu ştim şi nu vom şti niciodată este ce înseamnă de fapt mărimea. Imaginează-ţi universul, pe care-l considerăm a fi totul, infinitul, închipuie-ţi că ar fi de fapt mic. Mititel. Imaginează-ţi că s-ar afla de fapt în

interiorul unui grăunte de nisip într-o altă lume. Şi că şi lumea asta ar fi mică şi s-ar găsi într-un grăunte de nisip.

Asta era ideea mea genială. Şi era foarte plauzibilă, în orice caz, nu putea fi demontată. Dar dacă aşa stau lucrurile, atunci totul ar fi fără sens. Pentru ca ceea ce facem aici să aibă sens, depindem cu totul de inexistenţa unei alte lumi, de faptul că lumea asta e singura care există. Şi de aceea era important, de exemplu, să continui cu literatura. Dar dacă exista o altă lume, un context mai amplu, literatura devenea doar o glumă, o bolboroseală în univers.

Am intrat în bucătărie, am pus ceaşca deoparte şi, ghemuindu-mă, am deschis uşa dulapului. Într-una dintre curse zăcea un şobolan, bara de metal îi strivise spinarea. Mi s-a făcut greaţă. Am deschis sertarul de jos, am scos o pungă de plastic şi am tras cu grijă capcana spre mine prinzându-i plăcuţa de lemn între degetul mare şi arătător. Planul era s-o vâr în punga de plastic şi apoi s-o arunc cu totul, cu şobolan, cursă şi tot restul, în loc să mă chinui să-l scot din ea.

Partea din spate i-a tresărit brusc.

Am scăpat cursa şi mi-am tras repede mâna.

Oare trăia?

Nu, trebuia să fi fost o convulsie. Un spasm al unui muşchi.

M-am ghemuit din nou şi am împins cursa ca s-o întorc spre mine.

Parcă se uita la mine cu ochii lui mici şi negri.

Un alt spasm i-a trecut prin piciorul gol.

Trăia oare?

O, nu.

Trăia.

Am trântit din nou uşa şi am început să mă plimb încolo şi-ncoace prin bucătărie.

Trebuia să acţionez rapid, să scap de el şi să nu mă mai gândesc la asta.

Am deschis uşa, am apucat cursa, am aruncat-o în punga de plastic, am fugit pe scări în jos, m-am dus repede la tomberoane, am deschis unul şi am azvârlit punga în el, am fugit din nou sus, m-am spălat pe mâini la baie, m-am aşezat în camera de zi şi mi-am aprins o ţigară.

Aşa.

Pe la şapte m-a sunat mama, mi-a amintit că bunicul venea luni în oraş, trebuia să se interneze în spital pentru câteva săptămâni. M-a întrebat dacă puteam să-l aştept la feribot şi să-l duc cu taxiul. Am spus că era în regulă. Apoi trebuia ca noi, nepoţii din Bergen, să ne împărţim orele de vizită, astfel încât să-l putem vedea cât mai mult. Poate avea să vină şi ea, dacă da, ar fi fost vorba de ultimul weekend în care bunicul mai era în Bergen.

Abia închisesem telefonul când a bătut cineva la uşă. Era Espen.

— Intră, am spus. Vrei cafea?

— Da, te rog. Ai deja făcută?

— Da, da.

Am adus ceşti, ne-am aşezat. Nu era chiar în apele lui, era probabil îngândurat.

— Ţi-am citit manuscrisul, a zis Espen.

— Ce bine, am spus. Ai timp să vorbim despre el acum?

A încuviinţat din cap.

— Sau să ieşim la o plimbare? Ar fi mai uşor de discutat atunci. Dacă tot stai în casă, te paşte claustrofobia.

— Da, am stat înăuntru toată ziua, aşa că n-ar fi o idee rea să ies afară puţin.

— Mergem atunci? a spus Espen ridicându-se.

— Şi cafeaua?

— O bem când ne întoarcem.

Mi-am luat pelerina de ploaie şi cizmele şi l-am aşteptat în holul de la etajul de dedesubt pe Espen, care a ieşit peste câteva clipe, îmbrăcat în pelerina lui groasă, veche, şi şi-a încuiat uşa.

— Hârtia igienică a dispărut iar azi-noapte, a spus el întorcându-se spre mine în timp ce-şi vâra cheile în buzunar. Toaleta lui era pe hol, oricine putea intra. Ştiu cine a fost. L-am auzit şi m-am uitat dup-aia pe fereastră. Îl ştii pe tipul ăla mic din Sunnmøre care stă peste drum?

Am scuturat din cap pe când coboram scările.

— El era, în orice caz. A traversat trotuarul în fugă cu câte-o rolă de hârtie igienică în fiecare mână. Închipuie-ţi, să decazi într-atât încât să furi hârtie igienică!

— Aşa-i, am zis.

— E oricum foarte enervant. Ce crezi c-ar trebui să fac? Să mă duc acolo să rezolv problema? Să-i spun că ştiu că el e?

— Nu, eşti nebun? Las-o moartă.

— Dar e atât de nesimţit! a zis Espen.

— E un borfaş, am spus. Dacă-ţi faci de lucru cu el, nu ştii ce se poate întâmpla.

— Ai dreptate, dar e cât se poate de dezgustător. Cred că e pervers. Nici nu trage apa după el, ştii, rahatu-i pluteşte în veceu când mă duc la baie.

— Of, la naiba, am zis.

Am ieşit afară, pe treptele tocite şi crăpate de cărămidă. Ploua necontenit de ceva vreme. Şi clădirea din care ieşisem, şi cea care se ridica în faţa noastră, la trei metri distanţă, erau întunecate şi străluceau de umezeală în lumina felinarului, iar apa picura de pe toate pervazurile ieşite în relief, de pe toate cornişele şi jgheaburile. Pe aleea îngustă începuse să crească iarba şi se adunaseră tot felul de vechituri, drumul dintre cele două clădiri avea o copertină şi semăna mai mult cu un tunel sau cu o grotă, cu fâşii de verdeaţă şi crăpături.

Când am văzut tomberoanele, mi-am amintit de şobolan, pe care reuşisem să mi-l scot din minte, nu mă gândisem toată ziua la el.

Poate încă mai trăia. Mişuna pe-acolo şi se îndopa cu tot gunoiul ăla abundent. Ce conta că era prins în cursă? Dacă dădea din picioarele din spate, putea să alunece pe mulţimea de pungi de plastic, dacă le rodea puţin, tot felul de minunăţii s-ar fi revărsat de acolo drept în gura lui. Şi dacă erau goale? Ei bine, atunci trebuia să dea mai departe din picioare.

Am trecut pe lângă celelalte clădiri de cărămidă, cu apartamente identice cu ale noastre, fiindcă toate clădirile erau identice, apoi am luat-o prin pasajul spre stânga. Apa curgea şi picura peste tot înăuntru, diverse sloganuri şi simboluri indescifrabile erau scrijelite pe pereţi, unele becuri de pe tavan erau sparte; nimeni nu se oprea vreodată pe-acolo, doar dacă nu trebuia să ia ceva de la chioşcul Narvesen, care se afla chiar în mijloc, de acolo

obişnuiam să-mi cumpăr ziarele în fiecare dimineaţă. L-am lăsat în urmă şi ne-am îndreptat spre oraş.

— O luăm aici la dreapta şi apoi spre centru? E o porţiune destul de frumoasă, a zis Espen.

— Sigur că da, am spus eu.

Drumul ducea către spital, care trona ca un castel iluminat feeric deasupra ceţii, sub munţi. Unul din marile cimitire ale oraşului era plasat strategic chiar în spatele lui, astfel încât bolnavii să nu uite că nu vor trăi veşnic.

Mergeam unul lângă altul. Espen nu zicea nimic, eu nu ziceam nimic.

— Nu ştiu cum să încep, a spus el în cele din urmă. În primul rând, mă întreb dacă nu cumva ai scris un roman pentru adolescenţi.

Totul s-a năruit înlăuntrul meu.

— Un roman pentru adolescenţi? Ce te face să zici asta?

— Ceva din tonul lui. Stilul. Dar romanele pentru adolescenţi sunt bune!

Fără o vorbă, mi-am lăsat privirea în pământ, mă uitam la dealul din faţa noastră, la strălucirea luminii în asfaltul umed.

— Dar sunt multe lucruri bune în el, serios, a continuat Espen. Mi-au plăcut foarte mult câteva descrieri.

— Dar...? am zis eu.

Espen mi-a aruncat o privire grăbită.

— Dar per ansamblu nu se leagă, aşa mi se pare mie. Nu-i întreg, într-un fel. E greu de înţeles de ce e spusă tocmai povestea asta. Îi lipseşte sclipirea, pur şi simplu.

— Dar limbajul?

— Îmi pare rău, dar e un pic insipid. Un pic impersonal. Îmi pare rău să-ţi spun asta, mi-ar fi plăcut să-ţi zic altceva. Dar nu pot. Nu stă-n picioare.

— Mă bucur mult că mi-o spui aşa, l-am asigurat. Nu multă lume ar fi făcut-o. Cei mai mulţi ar fi zis că e bun şi că le place. Eşti cât se poate de curajos când spui asta. Mulţumesc.

— Dar nu e *rău*, a zis Espen. Vreau să spun, nu despre asta vorbim. Cred doar că nu exploatezi la maximum subiectul pe care-l ai.

— Crezi c-aş putea face asta? C-aş putea să lucrez la el şi să-l îmbunătăţesc, într-un fel sau altul?

— Poate, a spus el. Dar ai ce lucra la el. Poate c-ar fi mai bine să începi de la zero.

— Aşa de greu să fie?

— Da, din păcate. Nu-mi place să-ţi spun lucrurile astea, crede-mă. M-am chinuit ca un câine toată ziua.

— Dar îmi pare bine că-mi spui. Mă bucur. Ştiu că ai dreptate. Am ştiut-o în sufletul meu tot timpul. E de fapt minunat să mi se confirme asta. Nu face nimic.

— Mă bucur c-o iei aşa.

— Doar n-o să dau vina pe cel care-mi aduce veştile proaste? am zis.

— Una e s-o spui, alta e s-o şi crezi. Majoritatea iau lucrurile astea extrem de personal. Le iau ca o insultă. Da, doar ştii bine, ai fost la Academie un an.

— Aşa e. Dar suntem prieteni. Dacă poţi fi atât de sincer, ştiu că n-ai nimic de ascuns.

Am continuat să mergem în tăcere.

Credeam cu adevărat ceea ce spusesem. Era curajos şi mă puteam baza pe el. Dar asta nu însemna că nu mă descurajase. Fusese ultima mea speranţă, şi acum se năruise. Nu puteam scrie ceva mai bun de-atât.

Ajuns acasă, am aruncat la coşul de gunoi exemplarul pe care-l citise Espen şi am şters documentul de pe computer. Îmi mai rămăsese doar lucrarea „Despre intertextualitate, cu o trimitere specială la *Ulise* de James Joyce”, cum se chema acum.

Spitalul Sandviken, adăpostit sub munte, nu era aşa de departe de centru. Clădirile erau masive şi monumentale, aşa cum erau toate spitalele din vremea aceea. Am sărit din autobuz şi am urcat dealul. Deasupra mea, ferestrele străluceau în ceaţă. După ce-am rătăcit câteva minute printre clădiri, am găsit-o în sfârşit pe cea bună şi am intrat.

În mare, interviul a constat în faptul că o femeie mi-a înscris numele în sistem, a verificat ce secţie avea cea mai acută nevoie de ajutor, i-a sunat şi le-a dat numele meu, a închis şi s-a uitat la mine.

— Poţi face de gardă mâine? După-amiaza?

— Da, e-n regulă, am spus.

— Dacă merge bine – şi sigur aşa va fi – vei primi mai multe gărzi. Dacă doreşti.

— Vă mulţumesc, am spus ridicându-mă.

— Nu-i pentru ce, a zis femeia întorcându-se la maldărul de hârtii din în faţa ei.

A doua zi după-amiaza, am coborât din autobuz în acelaşi loc şi am urcat cu inima bătând tare scările spre secţia la care fusesem repartizat. O femeie slabă, roşcată şi cu o expresie puţin copilăroasă, de vreo treizeci şi cinci de ani, m-a salutat şi mi-a strâns mâna când am intrat în camera de gardă. Se numea Eva. O altă femeie, blondă, cu ochi albaştri, tenul măsliniu şi forme voluptuoase, de vreo treizeci de ani, s-a ridicat în spatele ei. Avea sâni magnifici, din câte mi-am dat seama trăgând cu coada ochiului. O fiinţă vioaie şi probabil provocatoare, fiindcă ce s-a putut gândi să-mi spună în timp ce mă inspecta din spatele ochelarilor de pe vârful nasului?

— O, Doamne, ne-au trimis un băiat frumos de data asta!

Cum roşisem, am încercat să-mi ascund jena printr-o succesiune de gesturi: mi-am dat jos pelerina de ploaie, mi-am pus ceaşca sub pompa termosului, am umplut-o din câteva apăsări, am dus-o la gură şi am luat o înghiţitură plină de bule şi spumă, apoi m-am aşezat, zâmbind uşor.

— Te-ai ruşinat? N-am vrut. Aşa sunt eu. Zic lucrurile verde-n faţă. Mă cheamă Mary, apropo.

Se uita la mine fără să zâmbească.

— Săracul, acum îl zăpăceşti cu totul, a zis Eva.

— Nu-i adevărat, am spus. Sunt obişnuit cu de toate.

— E bine. Avem nevoie de toţi suplinitorii de care putem face rost. Eu sunt şefa de secţie, mai exact. Şi am avut fluctuaţii destul de mari de personal. Sigur, avem un grup stabil, dar suplinitorii de weekend au tendinţa să dispară.

— Serios? am spus luând încă o înghiţitură de cafea.

În acel moment şi-a făcut apariţia un tip cu barbă, avea aproape treizeci de ani, braţe şi picioare subţiri, ochelari, genul socialist. Se numea Åge, mi-a spus el înainte de a se aşeza lângă mine.

— Student? m-a întrebat.

Am confirmat din cap.

— Şi ce studiezi?

— Literatura.

— Da, nu prea ai ce face cu ea aici, a zis Mary.

— Am avut geologi, arhitecţi, istorici, cercetători în ştiinţe umane, artişti, sociologi, socioantropologi, da, tot tacâmul. Majoritatea pleacă atunci când găsesc ceva mai bun. Dar unii rămân, nu-i aşa, Åge?

— Da, da, a spus Åge.

— După ce termini ţigara, vino cu mine să-ţi arăt împrejurimile şi să-ţi explic care-i programul, a zis Eva. Mă duc s-aduc medicamentele între timp.

Faptul că primul meu gest a fost să-mi aprind o ţigară nu dădea prea bine, m-am gândit. Pe de altă parte, mai erau încă zece minute până când începea schimbul meu.

Mary a scris ceva în condică. Åge s-a ridicat şi a ieşit. M-am dus după el, nu îndrăzneam să rămân singur cu ea, prezenţa ei era hipnotizantă.

Ştiam multe lucruri datorită slujbei din vara aceea, singura diferenţă reprezentând-o pacienţii, care nu erau aici permanent şi erau mai familiari cu îngrijitorii. Dar atmosfera era mai apăsătoare, tăcerea, mai ameninţătoare. Oamenii se legănau înainte şi-napoi în faţa ferestrelor, fumau plictisiţi ţigară după ţigară pe canapele, zăceau apatici în paturile lor. Majoritatea era aici de multă vreme. Aproape nici unul nu s-a sinchisit de mine, că eram nou, erau obişnuiţi cu noutăţile. Mi-am văzut de treabă, am încercat să fac cât mai mult, am încercat să preiau iniţiativa, dar nu când venea vorba de pacienţi, speram că avea să fie observat şi apreciat faptul că-mi ştiam locul. Am spălat podeaua, am adus mâncarea, am întins masa şi am pus cănile şi farfuriile în maşina de spălat vase, întrebându-i întruna pe ceilalţi dacă era ceva de făcut. Timpul a trecut îngrozitor de încet, dar a trecut. La sfârşitul zilei, după ce Åge şi Eva au ieşit din tură şi pacienţii erau înăuntru în camerele lor, am rămas singur cu Mary în camera de gardă. Şi-a aprins o ţigară tacticos, cu mişcări aproape nervoase, pe care n-am reuşit să le pun de acord cu latura pe care mi-o arătase până atunci, dar apoi, după ce a tras fumul în plămâni şi l-a suflat afară, făcându-i vânt cu mâna dinaintea ochilor, expresia de siguranţă de sine i-a revenit.

Am întrebat-o unde locuia, mi-a spus că avea un apartament nu departe de spital, în apropierea Şcolii Superioare de Business. Tonul cu care flirtase cu mine când făcuserăm cunoştinţă dispăruse cu totul. Dar era ceva în felul în care evita să mă privească şi în zâmbetele bruşte, mult mai încărcate de sens decât în mod obişnuit, probabil fiindcă tonul cu care flirtase era atât de prietenos şi de aceea sigur, pe când în cazul acesta nu era vorba decât de şiretlicuri şi de cuvinte nerostite.

Mi-a spus că era asistentă de psihiatrie şi că lucra acolo de cinci ani. Vorbea de parcă-mi făcea nişte confidenţe.

— În fine, a zis ea în cele din urmă, ridicându-se. Trebuie să-mi fac tura pe secţie. Poţi să pleci dacă vrei.

— Dar mai e o jumătate de oră.

— Du-te, mă descurc singură. Aşa o să ai puţin timp şi pentru iubita ta diseară.

M-am întors şi mi-am luat jacheta cu o uşoară roşeaţă-n obraji.

— De unde ştii că am iubită? am întrebat-o.

S-a oprit în prag.

— E greu de imaginat că un bărbat aşa frumos ca tine ar fi singur, mi-a spus, după care şi-a continuat drumul.

M-am aşezat în spate în autobuz şi mi-am pornit walkmanul, am ascultat Sonic Youth, îmi dorisem să-mi placă de mult de trupa asta, dar tot nu-mi plăceau, până în toamna aceea, când a apărut albumul *Goo*. Într-o seară îl ascultasem jos la Espen, fumam haşiş şi mă pierdusem în muzică, literalmente, o vedeam ca pe nişte încăperi şi coridoare, podele şi pereţi, şanţuri şi povârnişuri, desişuri printre blocuri şi căi ferate; nu ieşisem din ea până când nu se oprise piesa, era ca un scurt moment de respiro, fiindcă în clipa următoare începuse o alta şi eram din nou absorbit. Deosebirea era că a doua piesă, „Tunic”, se mişca tot înainte, stăteam cu ochii închişi, lăsându-mă purtat de ea. Straniu, mă gândeam în timp ce o ascultam în căşti, fiindcă textul, sau, mă rog, refrenul, spunea atât de explicit contrariul.

You aren’t never going anywhere
You aren’t never going anywhere
I ain’t never going anywhere

I ain’t never going anywhere

De vreme ce Gunvor locuia atât de aproape de staţia de autobuz şi următorul schimb începea la şapte dimineaţa, am dormit la ea în noaptea aia. I-am povestit un pic cum era pe-acolo, cu jumătate de gură, esenţialul era legat de atmosferă, de disperarea încătuşată în corpurile acestor oameni, şi aşa ceva era imposibil de comunicat. Cu ochi dintr-odată serioşi, s-a cuibărit lângă mine privindu-mă, şi-atunci, preţ de câteva minute, am fost doar noi doi acolo, în garsoniera cu ferestre înclinate pe care se scurgea ploaia, sus, deasupra străzilor pe care treceau oameni, dar apoi, când ne-am desprins unul de altul şi ne-am întins fiecare pe partea lui ca să dormim, am redevenit singur, până când somnul a venit şi m-a eliberat de tot şi toate.

M-am trezit înainte să sune ceasul, aproape sfâşiat în două de ceea ce visasem, un vis care a dispărut în clipa în care am deschis ochii. Dar senzaţia persista. M-am ridicat, mi-am uns nişte felii de pâine în bucătăria ei friguroasă, m-am îmbrăcat cât de încet am putut, am închis cu grijă uşa după mine şi-am ieşit în întuneric şi ploaie.

— Aşază-te şi ia o ţigară, mi-a zis Mary când am sosit. Duminicile-s lungi aici. Nu-i cazul să ne spetim când nu trebuie.

— Sună bine, am zis. Am fost puţin cam *lost* ieri, nu ştiam exact ce să fac. N-ai putea pur şi simplu să-mi dai nişte sarcini?

A zâmbit.

— Poţi spăla haine, e-ntotdeauna nevoie de asta. Dar mai întâi trebuie să-mi spui câte ceva despre tine.

— Nu-i mare lucru de spus. În orice caz, nu la ora asta, aşa dimineaţă.

— Ştii ce-a zis Eva ieri despre tine?

— Nu.

— „Apele liniştite sunt cele mai adânci.”

— E o interpretare amabilă, am murmurat înroşindu-mă.

— Dacă ajungem să ne pricepem la un lucru aici, e să cunoaştem oamenii. Mi-a făcut cu ochiul. Du-te şi dă drumul maşinii de spălat. După aia te poţi apuca să pregăteşti micul dejun.

M-am conformat. Primii pacienţi se treziseră deja şi stăteau la mesele din „camera de zi”, fumând cu degete îngălbenite de nicotină. Unii din ei mormăiau în barbă. Erau bolnavi cronici, îmi spusese Eva în ajun, se aflau acolo de mulţi ani şi erau în principiu liniştiţi, dar dacă se întâmpla ceva şi suna alarma, trebuia să las tot ce-aveam în mână şi să mă grăbesc spre locul incidentului. Asta a fost singura dispoziţie pe care am primit-o în ce-i privea pe pacienţi. Nimeni nu-mi spusese nimic nici în celălalt sanatoriu, dar aici mi părea mai relevant, fiindcă puteai să comunici cu pacienţii. Ce trebuia să fac dacă intrau în vorbă cu mine şi voiau să discute ceva important? Să fiu de acord cu ei? Să le spun ce cred? Să iau legătura cu cineva pregătit să facă asta?

Am scos din frigider ce-am găsit acolo, brânză, lapte şi suc, am luat un set de farfurii, cuţite pentru unt, pahare şi căni, le-am pus pe toate pe cărucior şi-am început să le distribui pe la mese. De vreme ce era duminică, am fiert nişte ouă şi am aprins câte-o lumânare mică pe fiecare masă. Un tip slab, brunet, cu mâinile tremurânde, care semăna cu Ludwig Wittgenstein, îşi ocupase deja locul. Se uita drept înainte, aproape de parcă s-ar fi rugat.

I-am pus farfuria în faţă.

— La naiba, nu-s homo! a pufnit el.

Am aşezat pe masă un platou cu brânză, cutiile cu lapte şi suc. N-a mai zis nimic, părea că nu mă observase deloc. Mary a venit să-i dea medicamente dintr-un tub cilindric, i-a turnat suc în pahar, a stat acolo până când le-a înghiţit, apoi a mers mai departe prin cameră. Am luat ouăle, le-am pus în apă rece, am pornit filtrul de cafea, am stors o cârpă şi-am şters blatul şi fundul pentru pâine. În parcarea din faţă era o maşină goală cu farurile aprinse. A apărut şi Åge, şi-a ridicat mâna să mă salute, l-am salutat şi eu.

— Şi? a zis el oprindu-se lângă mine după ce-şi lăsase haina şi geanta în camera de gardă. Ai avut o seară fainã?

— Da, am spus. Liniştită şi calmă. M-am culcat devreme.

— Pari a fi un tip responsabil.

— Se prea poate.

— M-am gândit că i-am putea lua la o plimbare cu maşina pe unii din ei. Ce părere ai?

— Sigur, am spus. Dar n-am permis. Ai tu?

— Da, da. Şi scăpăm şi de baborniţe, nu?

Era un comentariu idiot, dar nu voiam să-şi dea seama că aşa mi se părea şi să se simtă respins, aşa că am mai stat un pic acolo, după care m-am dus după ouă şi după suporturile de ouă.

A rechiziţionat o maşină după micul dejun, a adunat patru pacienţi, apoi ne-am îmbarcat cu toţii şi-am luat-o din loc. Åge a traversat oraşul până în cealaltă parte, unde a oprit pe un platou mare la baza muntelui, acoperit de pietriş. „Ăsta e Lacul Svartediktet”, ne-a zis el, şi-şi merita numele, „barajul negru”, în orice caz acum, la sfârşit de toamnă, fiindcă abia mai rămânea vreo culoare în peisaj. Am coborât din maşină şi am urcat pe o creastă lină de munte, el vorbea întruna, vocea-i era smiorcăită şi avea o listă lungă de nemulţumiri când venea vorba de condiţiile de la Spitalul Sandviken. Era nemulţumit până şi de atmosfera din rândul personalului, se săpau unii pe alţii, zicea, se bârfeau pe la spate, iar eu încuviinţam întruna din cap în timp ce mă gândeam: „Ce idiot e ăsta, nu-şi ţine odată gura, ce dracu’ am eu de-a face cu toate astea?”

Ne-am oprit, am aruncat o privire spre lacul aflat la ceva distanţă de noi, negru ca cel mai negru asfalt, şi la muntele care se înălţa aproape vertical în spatele lui, după care ne-am întors la maşină. Tot drumul, Åge a pus la casetofon Bob Dylan, iar eu mă gândeam că era logic, amândoi erau la fel de ursuzi.

— Ia te uită, au trecut trei ore deja, a zis el când eram în vârful ultimului deal de dinainte de oraş.

— Aşa-i, am zis.

— Mi-a făcut plăcere să vorbesc cu tine. Văd că-nţelegi cu ce se mănâncă toate astea.

— Mulţumesc, şi mie, am spus.

Ce idiot.

Cu Mary era o cu totul altă poveste, m-am gândit, simţind cum îmi treceau furnicături prin stomac. Da, avea treizeci de ani, da, era asistentă, da, tocmai schimbaserăm câteva vorbe, dar nimic din toate astea nu conta, fiindcă altceva n-avea să se întâmple. Avea vreo importanţă că mă treceau transpiraţiile când eram în aceeaşi cameră cu ea?

Peste câteva ore, când venise momentul să plec, Eva m-a întrebat dacă mă interesa să lucrez mai mult. Am încuviinţat din cap, ea m-a trecut pe lista internă cu suplinitori. În staţia de autobuz, în ploaia torenţială, îmi socoteam în minte salariul lunar. M-am dus la culcare îndată ce-am ajuns acasă, am dormit profund, m-a trezit telefonul, era beznă în jurul meu, şi-am crezut prima dată că dormisem toată noaptea, dar ceasul n-arăta mai mult de cinci şi jumătate. Era Yngve, care se-ntreba dacă n-aveam chef să ies în oraş după ce-şi termina tura la hotel. Am zis da, clar, şi-am stabilit să ne întâlnim la Café Opera imediat după zece.

Îi promisesem o piesă, aveam una aproape gata, şi după ce-am mâncat puţin, am pus nişte muzică şi m-am apucat de treabă. Jone era în Stavanger şi Espen probabil că nu era acasă, judecând după liniştea de jos, aşa că i-am dat drumul tare şi m-am simţit bine; când îi scriam piese lui Yngve, nu mă simţeam constrâns, trebuia numai să scriu.

După o oră era gata.

Ea, câinele, ea
Ea opreşte maşina,
ea coboară,
câinele adulmecă un cadavru,
ochii tăi văd ce se-ntâmplă,
o privire pentru detalii
Mişcarea dintre două cuvinte,
tot mai departe cu fiecare clipă
El stă întins la picioarele ei
el se preface că doarme,
câinele sare-n jur în cerc,
ea se ridică, se îmbracă,
iese în linişte afară.
Ea opreşte maşina,
ea coboară,
câinele adulmecă un cadavru
nedevorat încă de nimeni
Primul cuvânt, micuţule
Puţin mai departe cu fiecare clipă
Puţin mai departe decât poţi tu ajunge
Primul cuvânt, micuţule

Puţin mai aproape cu fiecare clipă,
Puţin mai aproape decât crezi tu că se poate
El stă întins la picioarele ei
el se preface că doarme,
câinele sare-n jur în cerc,
ea se ridică, se îmbracă,
iese în linişte afară.
Afară pe străzi, merg,
luminile se sting şi se aprind, merg,
pe străzi, merg,
încolo şi-ncoace, merg pe străzi, merg,
încolo şi-ncoace, merg pe străzi,
merg

Am făcut un duş şi, fiindcă ieşeam în oraş, m-am masturbat, era un mod de a reduce riscurile de a o înşela pe Gunvor, nu mai voiam în ruptul capului să ajung în situaţia prin care mai trecusem, la cheremul dorinţelor. Nu mă mai puteam încrede în mine, puteam bea o bere, dar dacă beam două, voiam să tot beau, şi dacă beam mai multe, orice se putea întâmpla.

Cum stăteam aşa la duş, cu scula-n mână, îmi apărea în minte la intervale regulate imaginea lui Hans Olav, întins în pat, masturbându-se, parcă mă molipsisem, şi asta mi-a tăiat tot cheful. Dar tot am reuşit. Am rămas la duş aproape o jumătate de oră după aceea. Dacă n-ar fi fost rece apa, aş mai fi rămas încă o jumătate de oră, n-aveam pic de vlagă în mine, pic de voinţă, voiam doar să rămân acolo şi să las apa să şiroiască în veci peste mine.

Abia am reuşit să mă şterg cu prosopul, şi, ca să mă îmbrac, a trebuit să mă adun şi să-mi mobilizez toate forţele necesare. După ce-am terminat, m-am simţit mai bine. Mi-ar fi prins bine o băută, chiar să mă îmbăt un pic, să-mi mut gândul la altceva.

Cu întunericul ca un ocean dincolo de ferestre, şi cu încăperile slab luminate, le vedeam aşa cum le văzusem când eram mic. Toate lucrurile din ele parcă-mi întorceau spatele, parcă se retrăgeau în ele însele. Erau străine, străine de fiinţa mea. Toate lucrurile – mă gândeam eu lipindumă de geam, într-o încercare de a extinde imaginea aceea ca să văd dacă tot ce era acolo era străin de fiinţa mea – ne

întorseseră spatele, nouă, oamenilor care rătăceam pe pământ.

O, asta era o imagine sumbră. Eram înconjuraţi de moarte, rătăceam prin moarte, dar nu vedeam asta, dimpotrivă, o întorceam în propriul nostru avantaj şi foloseam moartea pentru propriile scopuri. Noi eram insule de viaţă. Copacii şi vegetaţia erau înrudite cu noi, şi animalele, dar atât. Restul lucrurilor, dacă nu ne erau ostile, cel puţin ne întorceau spatele.

M-am îmbrăcat şi am coborât scările – moarte, pe uşă afară – moarte, în sus pe deal – moarte, prin pasaj – moarte, pe drum înainte – moarte, de-a lungul fiordului – moarte, şi în parc, care mă înconjura cu întunericul lui viu, dar adormit.

Am băut singur vreo două beri în timp ce-l aşteptam pe Yngve, mă simţeam bine, atât fiindcă erau aşa de puţini oameni acolo – era atunci o atmosferă cu totul specială, de la întunericul de-afară, de la lumina dinăuntru şi de la toată distanţa dintre oameni – cât şi fiindcă beţia care mă învăluia era promiţătoare, eram pe drumul cel bun, iar când aveam să ajung în punctul cel mai periculos al curbei, orice se putea întâmpla.

Pe deasupra, mai câştigasem nişte bani în ultimele zile şi eram pe cale să câştig mai mulţi.

— Salut, mi-a zis Yngve din spatele meu.

— Salut. Ce faci?

— Bine. Aştepţi de mult?

— De-o jumătate de oră. Mă bucuram de senzaţia de a nu fi la lucru.

— Asta-i partea cea mai fină când lucrezi. Să te bucuri de momentele când nu lucrezi. Şi-a pus umbrela şi micul rucsac deoparte, şi-a luat o bere şi s-a aşezat. Şi cum merge? La Sandviken, vreau să spun.

— Cam nasol, de fapt. Dar îmi ies ceva bani din asta.

— Am lucrat şi eu acolo o vreme, mi-a spus el în timp ce-şi ştergea buza de sus de spumă.

— Aşa-i.

— E altceva după ce faci câteva schimburi şi te obişnuieşti.

— Sigur.

— Oare te-ai mai gândit la ceva pentru Kafkatrakterne?

— Da. Am scris o piesă nouă. „Ea, câinele, ea” se numeşte.

— Ai adus-o?

— Să ştii că da, am spus, grăbindu-mă să scot foaia din buzunarul din spate.

Yngve a despăturit-o şi a citit-o.

— Foarte bine, a zis el. Încă două piese, şi avem un set complet pentru revelion.

Am discutat o vreme despre piesă, apoi s-a lăsat tăcerea între noi. Yngve s-a uitat în jur, mai veniseră clienţi după el, dar încă erau multe locuri goale.

— Nu mergem la Christian? m-a întrebat. S-ar putea să fie mai multă lume acolo.

— Sigur, de ce nu? am zis.

În timp ce ne îndreptam într-acolo, mi-a spus că duminica era ziua în care toţi cei care lucrau în baruri ieşeau în oraş şi că Christian era locul unde mergeau majoritatea. Am plătit, ne-am aşezat la o masă chiar lângă ringul de dans, el a adus două pahare de gin tonic, l-am băut pe-al meu ca pe suc. Apoi încă unul, şi încă unul.

Am intrat în vorbă cu două fete, una din ele era drăguţă, cu dinţi strâmbi şi părul roşcat, de vreo treizeci de ani, lucra la poştă, ne-a zis, şi râdea de fiecare dată când îi spuneam ceva. Eram mult prea tânăr, a zis, şi-n plus era împreună cu cineva, tipul era masiv, puternic şi gelos, mi-a spus ea, fără să mă sperie cu asta, mă atrăgea râsul ei. Dar în cele din urmă fetele s-au ridicat să plece, şi Yngve m-a oprit când am vrut să mă iau după ele.

Moartea era şi acolo, localul şi tot ce era în el erau cufundate în moarte, cu excepţia celor care dansau. Dansau prin moarte, mă gândeam. Dansau prin moarte, dansau prin moarte.

Am băut în continuare, la câteva piese am ajuns chiar pe ringul de dans, în rest discutam despre trupă, despre cât de bine începuse să fie şi ce şanse mari aveam dacă ne ţineam de treabă. I-am spus că preferam să cânt într-o trupă decât să scriu. Yngve m-a privit mirat, nu se aşteptase la una ca asta. Dar era adevărat. Scrisul era înfrângere, era umilinţă, însemna să ajungi faţă în faţă cu tine însuţi şi să-ţi dai

seama că nu eşti destul de bun. Cântatul într-o trupă era cu totul altceva, însemna să te dedici cu totul alături de alţi câţiva oameni şi să laşi lucrurile să evolueze de la sine. Deşi eram un baterist slab, ceva se crease în jurul nostru, dintr-odată ajunseserăm undeva, lucrurile se mişcau, nu le controlam, ci ne lăsam duşi de ele, iar senzaţia aceea, să te afli în mijlocul acelui şuvoi, era enorm de plăcută.

Zâmbeam, simţind cum mă treceau fiori pe şira spinării. Senzaţia s-a tot amplificat, apoi a dispărut. La piesa următoare am revenit la situaţia în care fiecare instrument şi fiecare riff şi fiecare lovitură la tobe se puteau distinge.

— Trebuie numai să ne ţinem de treabă, i-am spus lui Yngve. Asta-i tot ce trebuie să facem. Fără rezerve. Să terminăm facultatea şi să cântăm profesionist. Să repetăm în fiecare zi timp de doi ani. La dracu', ce bine-ar fi!

— Aşa-i. Dar n-o să-i convingem niciodată pe Hans şi pe Pål.

— Nu. Dar asta trebuie să facem. E singura cale.

În momentul ăla eram grozav de beat, dar, ca întotdeauna, nu se prea vedea în exterior, nu mă împleticeam la mers, nu mă bâlbâiam când vorbeam. Dar eu nu mă îndoiam nici un pic, începusem să-mi urmez fiecare impuls şi dădeam la o parte obiecţiile ce se iveau. Aşa că, atunci când au închis la Christian şi am luat-o la vale spre Slakteriet să ne bucurăm de ultimele clipe ale nopţii, n-aveam decât un lucru în minte: o fată care să mă ducă acasă sau cu care să mă duc la mine acasă.

Am luat loc la o masă, eram priviţi, am văzut cu coada ochiului că cineva se uita la noi şi m-am întors, era o fată cu buze pline şi ochi scânteietori care mi-a zâmbit, iar mie mi s-a sculat. Era plinuţă şi nimeni n-ar fi zis că era frumoasă, dar ce conta asta, nu voiam decât să mă tăvălesc cu ea undeva într-un pat.

I-am mai aruncat câte o privire, de fiecare dată scurt, doar ca să verific dacă era şi ea interesată, şi era. După o vreme a venit să ne întrebe dacă ea şi prietenele ei puteau sta la masa noastră. L-am lăsat pe Yngve să răspundă, el a zis: „Da, sigur, luaţi loc. Suntem pe picior de plecare, dar…"

— Chiar plecaţi? a întrebat ea.

— Da, mergem imediat, a spus el.

Fata s-a uitat mustrător la mine.

— Şi tu?

— Depinde, am zis eu.

Vocea-mi era aproape înăbuşită de surescitare.

— Depinde de ce?

— Păi, dac-o să se întâmple ceva special.

— Special? a repetat ea.

Inima-mi bătea nebuneşte în piept, fiindcă mă privea languros; şi ea mă dorea.

— Da, am spus.

— De exemplu?

— Păi, o petrecere, de exemplu. Unde stai?

— În Nøstet. Dar nu e nici o petrecere la mine.

— Aha.

— Şi tu unde stai?

— Lângă Danmarksplass, am spus, aprinzându-mi o ţigară.

— Aha, acolo deci. Stai singur?

— Da.

— Şi dai tu petrecere? m-a întrebat ea.

Yngve mi-a aruncat o privire.

— Nu, nu cred, am zis.

— Mâine trebuie să-l duci pe bunicul la spital, să nu uiţi, mi-a amintit Yngve.

— Nu, nu, am spus. Plec imediat.

Imediat după aceea, Yngve s-a ridicat şi s-a dus spre toaletă.

— Aş putea vorbi un pic cu tine? am zis. Afară? Eu plec acum. Aş vrea să-ţi spun ceva între patru ochi.

— Oare ce-ar putea fi? a spus ea zâmbind.

S-a uitat la prietena ei, care discuta cu un tip ghemuit în faţa scaunului său.

M-am ridicat în picioare, s-a ridicat şi ea.

— Hai cu mine acasă, am spus. Vrei?

— Da, ar putea fi interesant, zise ea.

— Luăm un taxi. Chiar acum.

Ea a încuviinţat din cap, şi-a luat geaca şi şi-a pus geanta pe umăr.

— Eu plec, i-a zis prietenei sale. Vorbim mâine, OK?

Prietena a dat din cap, noi am ieşit, un taxi venea pe strada pavată, i-am făcut semn şi un minut mai târziu străbăteam oraşul.

— Dar fratele tău? m-a întrebat ea.

— Se descurcă el, am zis, după care i-am pus mâna pe coapsă.

Doamne, Dumnezeule!

Am înghiţit în sec, mâna mea a urcat pe coapsa ei, cât de sus am putut, ea mi-a zâmbit, eu m-am aplecat şi-am sărutat-o. Ea m-a înlănţuit cu mâinile. Mirosea a parfum, şi-i simţeam corpul greu pe al meu. O doream atât de mult, încât nu ştiam ce să mă fac, acolo în taxi, la câteva minute de apartamentul meu şi de pat.

Mi-am vârât mâna sub geaca ei, i-am mângâiat un sân. Ea m-a sărutat pe ureche. Respiraţia i se accelerase.

Treceam prin Danmarksplass.

— Aici la stânga, am zis. Şi apoi din nou la stânga. A doua uşă.

Am scos o bancnotă de o sută din buzunar, i-am dat-o şoferului când a oprit, am deschis portiera, am luat-o de mână şi am tras-o după mine către uşa de la intrare. Ea a râs. Am urcat cu greu scările, îmbrăţişaţi, mă lipeam de ea cât puteam de tare, am deschis uşa, iar în dormitor, unde-am ajuns în doar câteva secunde, i-am dat întâi jos puloverul, apoi i-am desfăcut sutienul, i-am desfăcut nasturele de la pantaloni, i-am tras în jos fermoarul şi i-am dat jos pantalonii de pe ea. Avea chiloţi negri, mi-am apăsat faţa pe ei în timp ce-i cuprindeam coapsele cu mâinile. Ea s-a lăsat pe spate, i-am dat jos şi chiloţii şi mi-am apăsat din nou faţa pe corpul ei, după care, da, am făcut ceea ce-mi închipuisem atunci când privirile noastre se întâlniseră.

În momentul în care m-am trezit, mi-am dat seama ce făcusem şi m-a cuprins groaza.

Ea dormea liniştită lângă mine.

Trebuia să repar ce se putea repara. Cu fata n-aveam treabă.

Am trezit-o.

— Trebuie să pleci, i-am zis. Şi să nu povesteşti nimănui despre asta. Dacă te întâlnesc pe undeva, trebuie să te

prefaci că nimic nu s-a întâmplat. Am o iubită, înţelegi? Ceea ce s-a întâmplat n-ar fi trebuit să se întâmple.

S-a ridicat.

— N-ai zis nimic de asta, mi-a spus în timp ce-şi încheia sutienul la spate.

— Eram beat.

— Vechea poveste. Şi eu, care credeam că-mi întâlnisem prinţul din poveşti.

Stăteam unul lângă altul şi ne îmbrăcam fără să scoatem o vorbă. I-am zis „Pa!” când a plecat, ea n-a zis nimic. Dar nu-mi puteam bate capul cu asta.

Era ora zece, în scurt timp ajungea bunicul cu feribotul. Am pus lenjeria de pat în maşina de spălat şi-am făcut în grabă un duş. Eram încă beat şi atât de epuizat, încât a trebuit să-mi mobilizez şi ultima picătură de voinţă ca să fac ce aveam de făcut.

Când să plec, Jone a ieşit pe uşa apartamentului său.

— Ai adus pe cineva azi-noapte aici?

— Nu, am zis. De ce ?

A râs.

— V-am auzit, Karl Ove. Vocea ta şi o voce de fată. Şi nu era vocea lui Gunvor, nu?

— Nu, nu era. Am fost un idiot. Nu-mi dau seama ce m-a apucat.

Ne-am uitat unul la altul.

— Poţi să-mi faci o favoare şi să nu-i spui nimic de asta lui Gunvor? Sau altcuiva?

— Bineînţeles. Nici n-am auzit, nici n-am văzut nimic. Nici tu, Siren, nu-i aşa?

Ultima întrebare o adresase în direcţia apartamentului său.

— Şi Siren e aici?

— Da, dar e OK. Rămâne între noi. Nu-ţi face griji.

— Mulţumesc, Jone, i-am zis. Acum trebuie să plec.

M-am târât în jos pe scări, am mărit viteza după ce-am ieşit afară, cu o senzaţie de greaţă şi cu dureri de cap, dar nu asta era problema, problema era că eram atât de epuizat. Am prins la fix un autobuz la staţia Forum şi m-am dat jos la Fisketorget după zece minute, când feribotul rapid din Sogn se apropia încet de port.

Era un soare strălucitor, cerul era complet albastru, toate culorile din jur licăreau luminoase şi limpezi.

Trebuia să mă comport ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. De fiecare dată când mă gândeam la asta, trebuia să-mi spun că nu se întâmplase nimic.

Că *de fapt* nu se întâmplase.

Nu se întâmplase.

Stăteam ameţit de cap în faţa terminalului de feriboturi şi mă uitam cum ancora cel al bunicului în timp ce mă gândeam că cele întâmplate în noaptea aceea nu se întâmplaseră.

S-a coborât pasarela, câţiva pasageri aşteptau nerăbdători semnalul de debarcare.

Acolo era, lângă chei.

Au început să coboare.

Nu se întâmplase nimic.

Eram nevinovat.

N-o înşelasem.

Nu o făcusem.

Pasager după pasager coborau pe pasarelă, majoritatea cărau câte o valiză sau două. Bunicul nu se vedea nicăieri.

Vântul făcu steagurile să fluture şi apa să clipocească. Huruit de motor reverberând până la pietrele de pe chei, gaze de eşapament ridicându-se pe lângă corpul alb al feribotului.

Iată-l. Scund, cu un costum închis la culoare şi cu o pălărie neagră, se mişca încet spre pasarelă. Avea o valiză într-o mână. Cealaltă mână şi-a pus-o pe balustradă şi a coborât cu paşi mici pe mal. M-am apropiat de el.

— Salut, bunicule, am zis.

S-a oprit şi s-a uitat la mine.

— Aici erai. Crezi că putem face rost de o maşină?

— Da, da. O să întreb dacă putem comanda un taxi.

M-am îndreptat spre un şofer care tocmai punea nişte valize în portbagaj. Mi-a zis că imediat trebuiau să vină mai multe taxiuri, după care a trântit portbagajul la loc.

— Trebuie să aşteptăm puţin, i-am spus bunicului. În curând o să vină mai multe taxiuri.

— Da, timp avem destul, a zis el.

*

Bunicul n-a spus nimic pe tot drumul cu taxiul. Nu prea-i stătea în fire, dar probabil că avea de-a face cu mediul străin, m-am gândit. Nici eu n-am zis nimic. Când am trecut pe lângă Danmarksplass, m-am uitat în altă parte ca să nu-mi văd apartamentul, ca să nu-mi amintesc ce se întâmplase, ca să nu mi se deruleze în faţa ochilor momentul în care se oprise taxiul şi aproape o luasem la fugă spre uşă. Nu se întâmplase, nu exista, m-am gândit, am virat la stânga şi-am început să urcăm dealurile spre Spitalul Haukeland, bunicul şi cu mine. Cu mişcări lente a scos portmoneul din buzunarul interior şi a început să răsfoiască bancnotele din el. Ar fi trebuit să achit eu cursa, dar aveam tare puţini bani, aşa că l-am lăsat pe el să plătească.

Razele soarelui erau reflectate de toate geamurile de deasupra noastră când am coborât din taxi şi-am traversat zona din faţa intrării principale. Era întunecos acolo după toată lumina de afară. Ne-am îndreptat către lift, am apăsat butonul şi-am urcat etajele. Liftul s-a oprit, a intrat o femeie, cu un tub ataşat de braţ, tubul ducea spre o pungă atârnată pe un fel de stativ cu roţi. Când şi-a pus cealaltă mână pe bara de sprijin, un firicel de sânge s-a ivit în partea inferioară a tubului.

Îmi venea să vomit, aşa că m-am întors cu spatele la ea. Bunicul se holba în pământ.

Îi era frică?

Era imposibil de zis. Dar îşi pierduse toată autoritatea. Mai văzusem acest lucru o dată, cu mulţi ani în urmă, când ne vizitase la Tybakken. Trebuia să aibă de-a face cu depărtarea de casă. Acasă la el era diferit, radia calm şi siguranţă.

— Am ajuns, am zis eu când s-a deschis uşa.

Am ieşit din lift, am citit semnele indicatoare, trebuia s-o luăm la stânga. Era acolo o sonerie, am sunat, iar o asistentă a venit să ne deschidă.

I-am spus numele lui, ea a încuviinţat din cap, i-a zis „Bună ziua”, eu i-am spus „La revedere, o să vin în vizită cât de repede pot”, el a zis că era în regulă şi apoi s-a dus mai departe cu asistenta, în vreme ce uşa din faţa mea a glisat la loc.

Mi-era foarte ruşine. Viaţa mea era abjectă, eu eram abject, şi lucrul ăsta a devenit foarte clar pentru mine când l-am văzut pe bunicul în situaţia aia, bolnav, la spital, către sfârşitul vieţii. Avea peste optzeci de ani şi-i mai rămâneau, dacă avea noroc, zece, poate cincisprezece ani, sau poate numai doi sau trei, n-aveam de unde şti.

Avea o tumoare în gât, nu era fatală, dar trebuia îndepărtată, de aceea venise să se interneze.

Bunica era moartă şi-n curând avea să moară şi bunicul. Trudiseră toată viaţa, tot aşa cum trudiseră şi părinţii lor toată viaţa. Ca să mănânce, ca să se descurce. Purtaseră marea luptă, iar acum era gata sau se apropia de sfârşit. Ce făceam eu, ce făcusem era abject, o porcărie, ceva demn de dispreţ şi cât se poate de mizerabil. Aveam o iubită, era minunată, da, formidabilă, şi eu îi făcusem asta.

De ce?

O, fără motiv. Nu voisem să fac asta. Nu acum, nu când ştiam ce făceam, acum nu voiam să fac asta.

Am ieşit în faţa spitalului, m-am aşezat pe asfaltul cenuşiu, am privit în zare în timp ce fumam. Nimic nu se întâmplase, asta era faza, nimic, absolut nimic, ieşisem cu Yngve, mă dusesem singur acasă şi-l luasem pe bunicul.

Dacă mă-ntâlneam cu Gunvor, ca să mă pot uita în ochii ei, trebuia să mă ţin de povestea asta.

Nimic nu se întâmplase.

După o oră eram la cofetăria din centrul comercial Sundt şi beam cafea uitându-mă la oamenii din piaţa Torgalmenningen. Acolo stăteam de obicei când eram singur în oraş, acolo, înconjurat de doamne şi domni în vârstă din Bergen, nimeni n-avea nimic cu mine, acolo eram complet liniştit şi, cu toate că în aer se simţea un miros dulceag, de putreziciune, pe care mireasma prăjiturilor nu-l putea înlătura, ciudat, locul îmi plăcea. Să citesc, să notez în carneţel dacă-mi venea vreo idee, aruncând din când în când o privire la toţi acei oameni care se agitau necontenit şi la porumbeii care-şi trăiau viaţa parcă-n umbra lor, făcând mişcări asemănătoare, numai că la o scară incomensurabil mai mică, căutând hrană căzută din mâinile trecătorilor sau aruncată la tomberon. O îngheţată, o bucăţică dintr-un hotdog, o jumătate de chiflă. Uneori

erau alungaţi de câte un copil, atunci se îndepărtau cu mişcări sacadate, formau un semicerc, şi, dacă nu era destul, se ridicau în aer şi planau patru—cinci metri înainte să aterizeze şi să se apuce din nou de căutat mâncare.

Nu voiam să mă întorc la apartament, dar nici nu puteam rămâne aici o veşnicie, mai ales că eram aşa de abătut. Cel mai bun lucru era să urc la sala de lectură, să înfrunt situaţia, să mă întâlnesc cu Gunvor şi să trec peste toate astea. Dacă treceam cu bine de primele minute, dacă nu observa nimic, şi restul avea să meargă, o ştiam. Trebuia doar să fac pasul decisiv.

Am ieşit afară, mi-am pus ochelarii de soare şi-am luat-o pe drumul abrupt către Høyden.

Citea, cu o mână pe birou, în faţa cărţii, iar capul şi-l sprijinea cu cealaltă.

M-am oprit lângă ea.

S-a uitat la mine şi a zâmbit, radiind cu toată fiinţa ei.

— Salut!

— Salut, am spus. Vii cu mine la o cafea?

A încuviinţat din cap şi s-a ridicat.

— Nu stăm afară? E aşa de frumoasă vremea!

— Sigur că da, am zis. Dar oricum trebuie să-mi iau o cafea. Să-ţi iau şi ţie una? Stai aici până mă-ntorc?

— Da, mersi, a spus ea, apoi s-a aşezat pe zidul de cără-midă cu ochii mijind la soare.

— Am ieşit în oraş ieri, ştii, i-am zis când m-am întors, i-am întins cafeaua şi mi-am dat jos ochelarii de soare, ca să nu creadă că mă ascundeam.

— Se vede. Arăţi cam epuizat.

— Da, am rămas până târziu.

— Cu cine?

— Doar cu Yngve.

M-am pus lângă ea. Mă uram pentru asta, dar pericolul trecuse, nu bănuia nimic.

— Nu laşi deoparte lucrul azi? am întrebat-o. Să mergem la o plimbare în oraş? Mi-e poftă de-o îngheţată!

— Da, ce naiba, hai.

Peste trei zile am urcat la spital să-l vizităm pe bunicul. Am coborât din autobuz lângă mica florărie, un fel de baracă, situată chiar mai jos de spital, era de-a dreptul

macabră, deoarece vindea atât coroane pentru înmormântare, cât şi buchete de flori pentru vizitatorii pacienţilor. Ploua şi bătea vântul, urcam dealul ţinându-ne de mână, eram înnegurat pe dinăuntru, gândul la falsitatea pe care o demonstrasem mă seca de vlagă, dar nu aveam de ales, ea nu trebuia să afle nimic şi, mai devreme sau mai târziu, amintirea faptei mele îngrozitoare avea să pălească şi să devină ca toate celelalte amintiri, ceva ce se întâmplase într-o altă lume.

Bunicul era în sala cu televizorul când am ajuns. Luminându-se la faţă, s-a ridicat şi a salutat-o pe Gunvor, apoi ne-a spus că puteam merge în camera lui, aveau şi scaune şi mese acolo. El s-a pus pe pat. Era o rezervă de două persoane, în patul de lângă el era un bătrân uscăţiv şi pământiu la faţă, cu ochii închişi.

Bunicul ne-a privit îndelung.

— Ar trebui să jucaţi în filme, a zis el. Aşa frumoşi cum sunteţi voi doi, ar trebui să jucaţi în filme. Ăsta e viitorul vostru.

Gunvor a zâmbit şi s-a uitat la mine. Ochii îi străluceau.

— E frumos din partea voastră c-aţi făcut atâta drum ca să mă vedeţi.

— E plăcerea noastră, am zis eu.

În patul de alături, bărbatul cel slab s-a ridicat şi a tuşit, mai întâi aspru, apoi suflând greu şi-n cele din urmă horcăind.

Nu mai avea multe zile de trăit, mi-am spus.

Cu întunericul şi vântul de afară, parcă era desprins dintr-un film de groază. Într-un final s-a culcat la loc şi a închis ochii.

— Mă ţine treaz nopţile, a şoptit bunicul. Vrea să vorbim. E sigur că o să moară. Dar eu nu vreau să mă complic cu aşa ceva.

A râs uşor, după care a început să povestească. Ne-a zis poveste după poveste, şi atât Gunvor, cât şi eu eram fermecaţi, ceva din circumstanţele acelea făcea ca istorisirile lui să aibă o intensitate aparte, sau poate că doar povestea mai bine ca de obicei. Dar era fascinant. Ne-a povestit despre exploratorii din Statele Unite care trăiseră în vecinătatea indienilor şi înduraseră atacuri din partea

acestora. A mai povestit şi despre tinereţea lui, de când făcea turul balurilor din ţinut, şi ne-a spus cum o întâlnise pe bunica, la o fermă din Dike, nu departe de Sørbøvåg, unde ea lucra cu sora ei, Johanna. Se dusese acolo cu un prieten într-o noapte. Bunica şi Johanna dormeau sus într-un pod, bunicul s-a căţărat pe scară şi a simţit că cineva-l trăgea de pantaloni, era prietenul lui, începea să-l treacă cu năduşeli şi voia să plece acasă. În noaptea următoare bunicul s-a dus singur, şi atunci s-a căţărat până în vârf. Prietenul se făcuse cântăreţ de orgă, ne-a povestit el. Nu se pricepea cine ştie ce la cântat, de fapt era afon de-a dreptul, şi a rămas holtei. Bunicul a început să râdă când şi-a amintit asta, lacrimile i se prelingeau pe obraji. Parcă uitase cu totul de situaţia lui, ca şi cum nu mai ştia unde era sau cu cine vorbea, ci se cufundase în poveştile sale, fiindcă ne-a spus din senin că nu-i mersese cu bunica din prima, la început era numai nu şi nu, dar a doua oară, atunci îi mersese cu ea, ne-a zis, fără să-şi dea seama că le spunea aceste lucruri nepotului său şi iubitei lui. Sau poate că asta voia. Eu oricum nu voiam să ştiu nimic din toate astea, aşa că l-am întrebat o altă chestie ca să-l duc pe o altă pistă. M-a ascultat, apoi mi-a răspuns cu o altă poveste. Nu numai el uitase cu totul de situaţie, ci şi eu, totul a început să se amestece, ceea ce făcusem în urmă cu câteva nopţi fără ca Gunvor să ştie, Gunvor, cum stătea acum, atentă şi fermecată, întunericul şi vântul, bărbatul slab cu ochii sălbatici şi horcăitul lui de moarte, bunicul care ne povestea despre construcţiile de case din anii douăzeci, când se ducea cu tatăl lui să facă case pentru alţii, despre cum a hoinărit cu un rucsac plin de cărţi pe care le vindea prin district, despre cum mergea la pescuit de heringi în anii treizeci, când îşi petrecuseră toată iarna în arhipelagul Bulandet, despre cum se făceau drumurile prin munţi în anii patruzeci, când el fusese pirotehnician, despre război, despre accidentul aviatic de pe Muntele Lihesten, despre viaţa fratelui său în America. Încolo şi-ncoace prin viaţa lui, aşa trecea, şi simţeam că acesta era un eveniment, că luam parte la ceva unic. Am plecat de-acolo fericiţi şi exaltaţi, am trecut apoi pe lângă cimitir şi prin zona rezidenţială, am luat-o la vale către Danmarksplass,

am intrat în clădirea de cărămidă şi-am urcat în apartamentul meu, iar aici mi-a revenit toată spaima, însă nu m-am lăsat, nimic nu se întâmplase în seara aia, ieşisem cu Yngve în oraş şi luasem singur un taxi spre casă, dacă cineva ar fi zis altceva ar fi fost un mincinos.

*

Când m-am trezit a doua zi, Gunvor plecase la curs. Am început să scriu la lucrare, mai erau doar câteva săptămâni până când trebuia predată şi abia umplusem câteva pagini. Mai rău era că nu ştiam cum s-o concep. Totul creştea şi se amplifica, dar într-un mod haotic, pistele de lectură o luau în toate direcţiile, şi faptul că nu numai că trebuia să am o perspectivă asupra lor, ci să le şi adun într-un fir coerent mă speria. Pe la douăsprezece a sunat telefonul, erau de la Spitalul Sandviken, se întrebau dacă puteam face de gardă în noaptea aceea. Am spus da, aveam nevoie de banii ăia, şi să mă detaşez de tot ce avea de-a face cu intertextualitatea părea o idee bună. Am tras un pui de somn, iar pe la zece şi jumătate am luat autobuzul către spital. Garda era într-o altă secţie decât cea în care lucrasem în weekend, dar, cu toate că era o altă clădire, atmosfera era aceeaşi. M-a primit un bărbat de vreo cincizeci de ani, care mi-a spus ce aveam de făcut. Era simplu, trebuia să „talonez” un pacient, cum s-ar spune în fotbal, avea tendinţe sinucigaşe şi trebuia supravegheat tot timpul. Acum dormea, era sedat, şi probabil asta avea să facă toată noaptea.

Era întins pe spate în pat, lângă perete. Singura sursă de lumină era o aplică în celălalt capăt al camerei. Îngrijitorul a închis uşa după el, şi eu m-am aşezat pe un scaun la câţiva metri de pat. Pacientul era tânăr, de optsprezece—nouăsprezece ani. Nu se mişca şi, văzându-l, n-aveai de unde să-ţi dai seama că era atât de nenorocit încât încercase să-şi ia viaţa. Tenul îi era palid, trăsăturile, delicate. Îi crescuse un început de barbă.

Nu ştiam nimic despre el, nici măcar cum se numea.

Dar iată că eram gardianul lui.

Noaptea aia a trecut în cele din urmă, şi am putut să cobor dealurile spre oraş în negura zorilor, să iau loc lângă toţi cei care mergeau dimineaţa spre serviciu, să cobor la

staţia Danmarksplass, să mă târăsc prin pasajul în care picura apa, la vale de-a lungul caselor dărăpănate de cărămidă, să intru pe uşa strâmbă, ca de grotă, de la intrare şi să urc spre apartament. Nu mi se părea în regulă să mă culc când afară se risipea întunericul şi-ncepea ziua, dar am dormit ca un bolovan şi m-am trezit abia pe la patru după-amiaza, când aproape că nu mai era lumină.

Mi-am prăjit nişte chiftele de peşte şi le-am mâncat cu puţină ceapă şi nişte felii de pâine. M-am uitat o vreme la lucrare, m-am hotărât să încep cu o descriere a romanului *Ulise* şi abia după aceea să abordez conceptul de intertextualitate şi să-l discut, nu invers, aşa cum mă gândisem să fac iniţial. Mulţumit că începeam să structurez materialul, m-am îmbrăcat şi am pornit spre spital. Bunicul era singur cuc acolo şi, aşa sociabil cum era, precis i-ar fi plăcut să aibă un vizitator.

Când am ajuns în vârful dealului de deasupra spitalului, am văzut cum un elicopter a coborât încet prin aer şi a aterizat pe un acoperiş. O echipă aştepta pregătită, poate era vorba de un organ pentru transplant, o inimă ce tocmai fusese scoasă dintr-un cadavru într-un alt oraş, poate de la un pacient care avusese un atac cerebral sau fusese făcut terci într-un accident de maşină, şi acum urma să fie pusă într-un piept care o aştepta.

În hol, unde, pe lângă recepţie, se aflau un chioşc Narvesen, o sucursală bancară şi un salon de frizerie, nu era atâta agitaţie ca pe acoperiş sau la sosiri, unde ambulanţele aduceau tot timpul bolnavi, în văzul tuturor, nu era nici activitatea ce se desfăşura probabil în sălile de operaţii de la etaj, bineînţeles; totuşi, în aceste spaţii domnea o atmosferă de-a dreptul sumbră.

Am luat liftul până sus la etajul unde era salonul lui, am parcurs coridorul strălucitor, am trecut pe lângă paturi de metal – în care pacienţii, pe jumătate ascunşi în spatele unor paravane improvizate, şi cu toate astea expuşi privirilor, stăteau întinşi şi se holbau la tavan – apoi am ajuns la uşă, unde m-am oprit şi am apăsat pe butonul soneriei. Mi-a deschis o asistentă, i-am spus cine eram, pe cine voiam să vizitez, ea mi-a replicat că eram în afara

orelor de vizită, dar că puteam să-l salut, dacă tot venisem până acolo.

Era în sala cu televizorul.

— Salut, bunicule, am zis.

Starea de spirit în care fusese încă i se putea citi pe faţă la o clipă după ce s-a întors spre mine, iar ceea ce-am văzut atunci, ceva crunt şi aproape duşmănos, m-a făcut să cred că în realitate mă dispreţuia. Apoi s-a înseninat, şi-am lăsat baltă gândul acela.

— Putem merge în camera mea. Ai chef de-o cafea? Îţi pot comanda, ştii. Sunt drăguţi cu mine aici.

— Nu, mulţumesc, am spus urmându-l înăuntru.

Bărbatul slab era tot întins în pat la fel ca data trecută, întunericul era lipit de geamuri ca data trecută, iar faţa bunicului era la fel de rumenă şi aproape copilărească, aşa cum îi fusese când îl vizitasem cu Gunvor cu două zile înainte, dar atmosfera era diferită: eram singur, mă simţeam stânjenit, îi puneam întrebări aproape mecanic şi voiam să plec de-acolo cât mai repede.

Am stat o jumătate de oră cu el. Mi-a povestit despre sfârşitul mileniului, părea convins că o să vină o vreme în care oamenii vor putea trăi o mie de ani. Ştiinţa medicală făcea aşa de multe progrese, speranţa de viaţă creştea tot mai mult, pentru aproape toate bolile de care se murea când el era tânăr exista acum câte un tratament. Optimismul lui în ceea ce priveşte progresul era enorm, dar nu fără motiv: odată ne duseserăm cu mama şi cu el până la Ålesund ca s-o vizităm pe Ingunn, fiica lui cea mică, şi ne spusese cum stăteau lucrurile în tinereţea lui. Sărăcia era mare, condiţiile de viaţă, grele. „Dar uite acum”, zisese el deschizându-şi braţele, „nu poţi cuprinde atâta belşug.” Atunci am văzut şi eu lucrurile cu ochii lui: toată lumea avea maşină, o casă mare, aproape ostentativ de mare, grădini frumoase, iar centrele comerciale de lângă oraşe şi satele pe lângă care treceam erau pline de mărfuri şi de belşug.

Oricine l-ar fi auzit vorbind despre oameni care ar putea trăi o mie de ani ar fi înţeles că-i era frică de moarte. M-am hotărât să trec iar pe la el nu peste mult timp, era important să aibă şi alte lucruri la care să se gândească. Mi-

a mulţumit de vizită, s-a ridicat cu greutate şi şi-a târşâit picioarele spre camera cu televizorul, în timp ce eu am luat iarăşi liftul ca să cobor. Mi-am luat un pachet de gumă Stimorol de la chioşc, am aruncat o privire la titlurile articolelor din *VG* şi *Dagbladet*, m-am oprit în mijlocul încăperii să deschid pachetul de gumă, mi-am vârât două pastile în gură, iar gustul iute, proaspăt mi-a produs un fel de uşurare.

Nişte bărbaţi în uniformă de şofer de taxi stăteau pe scaune, sub şirul de ferestre de la celălalt capăt. Câteva monitoare pâlpâiau din spatele ghişeului de la recepţie. Alături se găsea un panou de informaţii: *Laboratorul de biochimie clinică*, *Secţia de neurochirurgie*, *Secţia de patologie*, am citit. Denumirile îmi stârneau o senzaţie neplăcută, totul de acolo mă făcea să mă simt astfel. Poate era pur şi simplu faptul că tot ce vedeam îmi amintea de un singur lucru, de corpul meu, de cât de puţin control aveam asupra lui. Reţeaua de vene care se ramifică în mine, vasele astea minuscule, dacă presiunea sângelui care le străbate ar creşte prea mult într-o zi, nu s-ar sparge un perete şi s-ar prelinge un pic de sânge în fluidul din creier? Inima care bate nu s-ar putea opri, pur şi simplu?

Am ieşit în parcare. Fumul de eşapament plutea în aer sub copertină. Ploua întruna, şi în lumina lămpilor stradale se vedeau scurte licăriri. Copacii erau sumbri şi răsfiraţi, întunericul de deasupra lor era dens. Am coborât la vale, am traversat strada intens circulată, am trecut pe lângă cimitir şi am intrat în zona de vile, în timp ce picăturile mi se izbeau mereu de gluga pelerinei de ploaie.

Erau ciudate spitalele. Ideea însăşi era ciudată: de ce să aduni toată suferinţa într-un singur loc? Nu doar pentru câţiva ani, ca un experiment, nu, aici nu exista vreo limită de timp, adunarea bolnavilor era un proces continuu. Dacă cineva se vindeca şi era trimis acasă, sau dacă murea şi era îngropat, ambulanţa era trimisă să aducă un alt bolnav. Tocmai de la gura fiordului îl chemaseră pe bunicul, aşa stăteau lucrurile în toată zona, erau adunaţi bolnavi din insule şi cătune, de la sate şi oraşe, într-un sistem care dura deja de trei generaţii. Spitalul exista ca să ne facă sănătoşi, aşa păreau să stea lucrurile din punct de vedere

individual, dar dacă schimbai unghiul şi te uitai din perspectiva spitalului, era ca şi cum se hrăneau de pe urma noastră. De pildă, împărţiseră etajele după organe: plămânii la şapte, inima la şase, capul la cinci, picioarele şi mâinile la patru, urechi, nas, gât la trei. Unii critici afirmau că specializarea a dus la pierderea concepţiei unitare despre om, în condiţiile în care acesta poate fi vindecat doar luat ca întreg. Nu înţelegeau că spitalul era organizat după acelaşi principiu ca şi corpul. Îşi cunosc rinichii vecina, splina? Ştie inima în ce piept bate? Sângele, prin ale cui vene curge? O, nu, nu. Pentru sânge suntem doar un sistem de vase. Şi pentru noi sângele e un lucru care iese la iveală în puţinele dăţi când lucrurile o iau razna şi corpul se deschide de la o rană. Atunci se dă alarma, atunci decolează un elicopter şi huruie deasupra oraşului, aterizează ca o pasăre de pradă pe strada cea mai apropiată de accident, eşti dus la bord, apoi aşezat pe o masă de operaţie şi anesteziat ca să te trezeşti după mai multe ore cu gândul că degetele astea cu mănuşi au fost înăuntrul tău, ochii ăştia s-au holbat fără jenă la organele tale ce sclipeau în goliciunea lor, fără să se le pese măcar o singură dată că sunt ale tale.

Pentru spitale, toate inimile sunt la fel.

Spre sfârşitul perioadei în care a fost internat bunicul, mama a venit la Bergen. A stat o noapte la mine, o noapte la Yngve, şi, la o zi după ce-a plecat, am primit vizita lui Gunvor. Pe când pălăvrăgeam verzi şi uscate pe canapea, s-a ridicat dintr-odată şi s-a uitat atent la pardoseală.

— Ce-i ăsta?

— Ce? am zis.

— E-un fir de păr aici, pe podea.

L-a prins cu degetele şi l-a ridicat. Roşu ca focul, mă holbam la ea.

— Al tău nu-i, mi-a spus. Şi cu siguranţă nu-i al meu.

M-a privit lung.

— Al cui e? A mai fost cineva pe-aici?

— Habar n-am, am zis. Vrei să zici că te-am înşelat?

Fără o vorbă, mă fixa cu privirea.

— Lasă-mă să-l văd, i-am zis ridicându-mă, suspect de conştient de propriile mişcări.

Mi-a întins firul de păr. Era cărunt. Clar. O, Doamne, ce bine!

— E-al mamei, i-am spus cât de calm am putut. S-a pieptănat aici. E cărunt, vezi?

— Scuze. Am crezut că-i al altcuiva. Promit să nu mai fiu aşa de bănuitoare.

— Da, am zis eu. E-a doua oară. Mi-ai deschis şi scrisoarea aia în toamnă.

— Ţi-am spus că-mi pare rău!

Venise pe la mine într-o seară şi recunoscuse că-mi citise o scrisoare pe care o primisem de la Cecilie, iubita mea dintr-a zecea. Era îngrozitor de geloasă, îmi spusese atunci.

Bănuia că se întâmplase ceva, era clar. Dacă nu, nu s-ar fi gândit că firul ăla de păr avea ceva dubios. Mama chiar fusese pe-acolo, ăsta ar fi trebuit să fie primul lucru la care să se gândească. Dar nu la asta se gândise.

— Îmi pare rău, Karl Ove, a repetat ea cuprinzându-mă în braţe. Mă poţi ierta? Nu vreau să fiu aşa de suspicioasă.

— E-n regulă, am zis. Să ţii minte asta data viitoare.

În seara de dinaintea termenului de predare a lucrării, de-abia trecusem de jumătate. Lucrasem tot weekendul la Spitalul Sandviken şi, când m-am aşezat la birou ca să mă apuc de scris, mi-a venit s-o las baltă. Să-mi bag picioarele şi să mă culc. Dar apoi am văzut că scrisul mergea de la sine, era de parcă lipsa de timp făcea să mă concentrez mai uşor, trebuia doar să scriu şi asta am şi făcut, toată noaptea, până dimineaţa, dar apoi am apăsat din greşeală pe o tastă şi tot ce scrisesem în ultimele ore s-a şters. Am dat fuga la universitate, i-am explicat situaţia lui Buvik, care m-a dus la departamentul de informatică, cei de-acolo mi-au luat discheta să vadă dacă puteau recupera datele pierdute. M-au întrebat de parolă, am ezitat – era, dintr-un motiv sau altul, *ananas*, şi mi se părea incredibil de jenant să-mi dezvălui o fărâmă din viaţa mea interioară în faţa unui tip care era cel mai probabil unul dintre experţii ţării în computere, cu un critic literar de renume naţional lângă mine.

— Ananas, am zis, simţind cum mi se înroşeau obrajii.

— Ananas? a repetat el.

Am încuviinţat din cap, el a deschis documentul, dar n-a găsit paginile care dispăruseră. Cuprins de disperare – fusese ultima mea şansă, acum tot semestrul era ratat – am intrat alături de Buvik în institut, iar acolo el m-a invitat să iau loc, trebuia să discute situaţia cu câţiva colegi. Când a revenit, mi-a spus că primisem o amânare de o zi. I-am mulţumit cu ochii în lacrimi, m-am dus cu sufletul la gură acasă, am dormit vreo două ore şi am început o nouă noapte de coşmar cu Joyce şi intertextualitatea. S-a făcut dimineaţă, nu terminasem, totul în lucrare trimitea spre o discuţie mai amplă, care nu mai avea loc, am fost obligat să scriu o concluzie de două rânduri, să alerg pe scări şi să bat la uşa lui Espen ca să-mi împrumute bicicleta, să pedalez ca un nebun până la universitate şi să predau lucrarea fix la ora nouă.

Când s-au afişat notele pe tabla din faţa institutului, câteva săptămâni mai târziu, şi am văzut că încă o dată luasem 2,4, n-am fost dezamăgit, mă aşteptasem la mai rău. Pe deasupra, puteam să-mi cresc nota cu două zecimi la examenul oral. Adică, dacă aş fi citit. Dar nu citisem nimic, aşa că a trebuit să improvizez, şi tocmai în faţa lui Kittang. Îmi voia binele, de fiecare dată când vedea că nu ştiam ceva îmi dădea o mână de ajutor, dar nici măcar el nu m-a putut scoate din beleaua în care-am ajuns după ce m-a întrebat ce părere avea Kittang de problema asta. Adăugasem mai multe articole de-ale lui la bibliografie fără să le fi citit, dar cu el prezent în încăpere nu puteam să scap basma curată cu linguşeli, era nevoie de răspunsuri clare şi la obiect, pe care nu le aveam.

Nu era sfârşitul lumii. Oricum nu intenţionasem niciodată să rămân la universitate. Voiam să scriu, numai atât, şi nu puteam să-i înţeleg pe cei care nu-şi doreau asta, cum se puteau mulţumi cu un loc de muncă obişnuit, indiferent care era ăla, profesor, cameraman, funcţionar, profesor universitar, agricultor, moderator TV, jurnalist, designer, copywriter, pescar, şofer de tir, grădinar, asistentă medicală, astronom. Cum să-ţi ajungă numai atât? Înţelegeam că asta era norma, majoritatea oamenilor aveau locuri de muncă obişnuite, unii se dedicau cu totul profesiei, alţii nu, dar mie mi se părea aiurea. Dacă aş fi

acceptat un asemenea loc de muncă, aş fi simţit că viaţa mea era fără rost, indiferent cât de bun aş fi devenit şi cât de departe aş fi ajuns. Niciodată nu m-aş fi mulţumit cu atât. I-am spus asta lui Gunvor de vreo două ori şi am constatat că era de aceeaşi părere, numai că invers: îmi înţelegea poziţia, însă n-ar fi putut s-o adopte la rândul ei.

Ce era senzaţia asta?

Nu ştiam. N-o puteai lua la purecat, n-o puteai explica sau justifica, n-avea în principiu nimic raţional, dar era în acelaşi timp limpede ca lumina zilei, covârşitoare: orice altceva în afară de scris era absurd. Nimic altceva nu m-ar fi mulţumit, nu mi-ar fi putut potoli setea aceea.

Dar sete de ce?

Cum putea *lucrul ăsta* să fie atât de puternic? Să scrii câteva cuvinte pe o foaie de hârtie? Un text care să nu fie o lucrare, o cercetare, un raport sau altceva dintr-o categorie inferioară, ci literatură?

Era nebunie curată, fiindcă tocmai asta nu puteam face. Eram bun la scris lucrări şi eram bun la scris articole, recenzii şi interviuri. Dar îndată ce mă puneam să scriu literatură – singurul lucru pe care voiam să-l fac în viaţă, singurul pe care-l percepeam ca *suficient* de însemnat – nu mă ridicam la înălţimea aşteptărilor.

Scriam scrisori, şi atunci scrisul curgea, frază după frază, pagină după pagină. De multe ori era vorba de poveşti din viaţa mea, de lucruri pe care le trăisem şi lucruri la care mă gândisem. Dacă aş fi fost în stare să transfer senzaţia aceea, starea aceea de spirit, fluxul acela la proza literară, atunci totul ar fi fost perfect. Dar nu reuşeam. Mă puneam la birou, scriam un rând, apoi mă opream. Mai scriam un rând, mă opream iarăşi.

M-am gândit să merg la un terapeut, să mă hipnotizeze, să mă aducă în starea în care cuvintele şi frazele să curgă din mine ca atunci când scriam scrisori, ar fi trebuit să meargă, auzisem de oameni care erau hipnotizaţi ca să se lase de fumat, aşa că de ce n-ai putea fi hipnotizat ca să poţi scrie uşor şi fluent?

Am căutat în *Pagini aurii*, nu se găsea nicăieri meseria de hipnoterapeut, şi n-am îndrăznit să întreb pe altcineva, zvonul s-ar fi răspândit ca vântul şi ca gândul – fratele lui

Yngve vrea să fie hipnotizat ca să poată scrie – aşa c-am lăsat baltă ideea.

În după-amiaza de dinainte de revelion ne-am dus instrumentele şi amplificatoarele acolo unde se ţinea petrecerea, adică la ultimul etaj de la Rick's. În timp ce organizatorii definitivau pregătirile, noi am făcut un *sound check*. N-avea să fie un concert în toată regula, nu exista sistem de amplificare, tobele nu erau legate la microfon şi urma să cântăm în mijlocul sălii, nu era scenă, cu toate astea îmi venea să vomit de emoţie.

Hans s-a dus în celălalt capăt al localului şi ne-a ascultat cântând, a zis că era bine, după care am plecat pe la casele noastre să ne schimbăm.

Dacă n-aş fi cântat în trupă, n-aş fi fost în veci invitat la petrecerea aia. Se serbau cincizeci de ani, adică două zile de naştere de douăzeci şi cinci de ani, iar toţi cei prezenţi aveau legătură cu ceea ce eu numeam mafia din Vestland – studenţi care-i ştiau pe cei de la publicaţia *Syn og Segn*, de la ziarul săptămânal *Dag og Tid*, de la *Mållaget*, organizaţia ce promova nynorsk, şi de la *Nei til EU,* organizaţia ce lupta împotriva aderării la Uniunea Europeană. Deşi erau cu doar câţiva ani mai mari decât mine, deja dăduseră lovitura. Se zvonea că şi Ragnar Hovland urma să vină, ca o ultimă ştampilă de aprobare – ăsta e locul unde trebuie să fii, ăştia sunt oamenii pe care trebuie să-i cunoşti.

M-am întors singur la local, am urcat scările largi, maiestuoase, am intrat înăuntru, unde acum era plin de femei tinere în rochii de seară şi bărbaţi tineri în costume închise la culoare, oameni din Vestland – manieraţi şi versaţi şi siguri pe ei. Larmă de voci, hohote de râs, atmosfera încărcată de speranţă peste care dai doar înainte de o petrecere. Am făcut câţiva paşi prin sală uitându-mă după Yngve.

„Yngve, Yngve, unde eşti când am nevoie de tine?"

Hans se afla acolo, în orice caz. Dar şi el era unul dintre ei, manierat şi versat şi sigur pe el, întotdeauna cu o replică ironică pe buze. Eram mândru să fiu în aceeaşi trupă cu el, dar nu şi cu Yngve, deoarece toată lumea-şi dădea seama că datorită lui cântam eu, datorită lui mă aflam acolo.

M-am amestecat încet prin furnicarul de oameni. Multe chipuri mi-erau cunoscute, le văzusem la Høyden şi la Café Opera, la Garage şi la Hulen, dar numai unora le ştiam numele.

Am dat cu ochii de Ragnar Hovland şi am stat pe gânduri dacă să-l abordez sau nu. Ar fi fost grozav să fiu văzut în compania lui, asta mi-ar fi îmbunătăţit extraordinar imaginea.

M-am dus către el. Discuta cu o femeie de vreo treizeci şi cinci de ani, nu m-a observat decât atunci când m-am oprit în faţa lor.

— Salut, a zis el. Uite-l pe Prâslea!

— Bună ziua. O să cântăm mai târziu.

— Eşti în trupă! Mă bucur s-aud asta.

Ochii îi erau zâmbitori, dar şi evazivi.

— Cum mai merge treaba la Academie?

— Bine. A trebuit să introducem prezenţa obligatorie după ce-ai plecat. Dar sunt cuminţi.

— Îl cunosc pe Espen. Suntem prieteni buni.

— Serios?

A urmat o pauză. Atât eu, cât şi el ne uitam prin local.

— Şi aveţi vreo carte în lucru? l-am întrebat în cele din urmă.

— Mă chinui cu o chestie, mi-a zis el.

Normal ar fi fost să mă întrebe cum stăteam eu cu scrisul, dacă aveam vreo carte-n lucru, însă n-a făcut-o. Înţelegeam de ce şi nu i-am purtat pică pentru asta, dar tot mă deranja.

— Bine, atunci, am zis. Poate vorbim mai târziu. Dau o tură pe-aici.

A zâmbit şi s-a întors din nou către femeie. Văzându-l pe Yngve la intrare, i-am făcut semn cu mâna şi m-am dus la el.

— Ai emoţii?

— Da, e groaznic, am zis. Tu?

— Nu stau aşa de rău. O să vină ele până la urmă.

Mi-am aprins o ţigară, ne-am dus la Hans, am discutat câteva minute, până când o fată a bătut din palme şi tăcerea s-a extins brusc, ca un stol de porumbei care-şi iau zborul când îi sperie ceva. Ne-a urat bun venit. În program

erau cina, câteva discursuri, distracţie şi, la sfârşit, un concert cu Kafkatrakterne.

Stomacul mi se strânsese aşa de tare, că mă durea.

Ne-am dus la masă, erau cartonaşe cu nume pentru toate locurile, l-am găsit pe al meu şi m-am aşezat, din nefericire departe şi de Yngve şi de Hans.

Pe cartonaşul cu numele era scrisă câte-o frază menită chipurile să ne caracterizeze. Pe al meu scria „Douăzeci de ani pe dinafară, o mie de ani pe dinăuntru”.

Aşa mă vedeau oare? Aşa eram văzut?

În ultimul an vorbisem tot mai puţin, devenisem tot mai tăcut, la asta făcea aluzie cartonaşul.

Fata de lângă mine, care purta o rochie scurtă, neagră, cu un fel de tul în partea de jos, colanţi negri şi pantofi roşii cu toc, şi-a despăturit şervetul şi şi l-a pus în poală. Am făcut şi eu la fel.

S-a uitat la mine.

— Pe cine cunoşti aici? Adică, dintre organizatori?

— Pe nimeni, am zis, simţind cum roşeam. Eu cânt în trupă.

— Aha. Şi la ce cânţi?

— La tobe.

— Aha, a făcut ea.

M-am uitat o vreme în cealaltă parte, aşa nu m-a mai întrebat nimic.

Am mâncat în tăcere, aruncam câte o privire la Yngve sau la Hans, care discutau cu vecinii lor de masă.

Cina a durat o veşnicie.

Afară era furtună. Vântul era aşa de puternic, încât smulgea coşurile de gunoi de pe străzi, auzeam zăngănitul tablei, din când în când se zguduiau şi geamurile.

Când s-a terminat cina, m-am dus la Yngve şi la Hans şi am rămas cu ei până când ne-a venit rândul să cântăm.

Am fost prezentaţi, abia reuşeam să mă ţin pe picioare, oamenii au aplaudat, noi ne-am îndreptat spre instrumentele noastre, m-am aşezat pe scăunel, mi-am pus pe cap basca cu *Cooperativa agricolă* pe care o adusesem ca un mic gest faţă de public – sigur că acum erau în plin avânt cu carierele lor academice strălucite, dar crescuseră cu tractoare, combine şi cutii de DDT, m-am şters pe mâini cu

un prosop, am luat beţele. Oamenii se uitau liniştiţi la noi. Eu eram cel care trebuia să numere, dar nu îndrăzneam, poate că Pål sau Yngve nu erau pregătiţi.

— Sunteţi gata? am întrebat.

Yngve a încuviinţat din cap.

— Eşti gata, Pål?

— Numără, mi-a zis el.

Am fredonat în gând primul riff din „Plutind peste gânduri”.

OK.

Am numărat şi am început să cântăm. Spre groaza mea, am descoperit că toba mare se ducea tot mai încolo cu fiecare lovitură. Nu mult, dar suficient cât să ajung cu piciorul întins la maximum pe la sfârşitul piesei, şi, de vreme ce trebuia în acelaşi timp să lovesc cinelul şi toba mică, probabil că arătam ca un fel de păianjen alungit şi monstruos.

Au aplaudat, am tras toba mare la loc, am numărat până la trei pentru piesa următoare şi m-am trezit din nou în postura de păianjen. Dar lumea începuse să danseze, lucrurile mergeau bine, mai ales Hans a avut grijă de asta, făcea show, fără trac şi, din fericire, fără să mă critice.

Când am ajuns acasă după ce-am trecut prin oraşul bătut de vânt, pustiu în zori, am plâns. Fără nici un motiv, totul era bine, concertul fusese un succes – în orice caz, din câte ne-am dat noi seama – dar asta nu mă ajuta deloc, în clipa în care m-am întins în pat au început să-mi curgă lacrimile.

În noul an mi s-a oferit un post stabil pe durata week-endului la Spitalul Sandviken, pe care l-am acceptat. În plus, m-am trecut şi pe lista suplinitorilor, aşa că treptat am ajuns să lucrez acolo cu normă întreagă. Am lăsat cursurile baltă şi am zis da la toate, aveam chef de aşa ceva, un fel de imbold, voiam să lucrez cât se putea de mult, şi asta am făcut tot anul următor. În unele zile făceam ture duble, începeam într-o secţie dimineaţa, treceam la o alta seara, lucrând astfel şaisprezece ore legate. În unele săptămâni îmi luam gărzi în cea mai grea secţie, acolo personalul era format în majoritate din gardieni, asta nu-mi plăcea, eram de fapt speriat tot timpul, unii dintre pacienţi mi se păreau periculoşi, cu toate că gardienii râdeau de ei şi câteodată

chiar îi ţineau în poală şi-i mângâiau de parcă ar fi fost pisici, uitându-se în tot acest timp la televizor.

Mai ales unul dintre ei era periculos. Se numea Knut, avea în jur de patruzeci de ani, dar avea fizicul unui adolescent. Corp slab, musculos, ras în cap. Era ras în cap fiindcă altfel îşi smulgea părul şi-l mânca. Mânca şi ghemotoace de praf atunci când le găsea, şi într-o după-amiază l-am văzut cum a deschis uşa de la frigider şi a scos o ceapă. A muşcat din ea, lacrimile au început să-i curgă pe obraji, dar a mai muşcat o dată, şi încă o dată, până a mâncat toată ceapa, cu coajă cu tot, în timp ce lacrimile-i şiroiau pe obraji. Putea fi şi agresiv. Cel mai adesea îşi făcea rău lui, o dată s-a lovit atât de tare cu capul de perete încât i-a crăpat ţeasta. Marea lui plăcere era să meargă. Dacă n-ar fi fost cineva acolo să-l oprească, s-ar fi dus până în Siberia, era ca un robot, mergea şi iar mergea. Când venea spre mine în salon, cu ochii lui întunecoşi, care nu exprimau altceva decât tocmai acel întuneric, mi se făcea o frică teribilă. O dată, când trebuia să-l rad în cap în timp ce stătea în cadă, el mi-a simţit frica, fiindcă m-a apucat de mână, n-am putut să mi-o trag la timp, şi apoi m-a muşcat. A trebuit să-mi fac antitetanos după aia. Mi-au zis că puteam să plec acasă, dar n-am plecat, deşi mi-era frică, nu voiam să ştie nimeni.

Lucram deseori ca gardian pentru cei cu tendinţe sinucigaşe, mulţi dintre ei erau mai lucizi decât cei din secţiile dificile, pentru cronici, mulţi aveau probleme cu alcoolul, unii erau grav psihotici sau paranoici, alţii maniaci sau depresivi, majoritatea tineri.

În secţia unde lucram în mod normal am ajuns să-i ştiu bine pe ceilalţi angajaţi şi-n cele din urmă am început să ies în oraş cu ei. Unii locuiau în apropiere sau pe lângă Centrul comercial Åsane, mai dădeau câte-o petrecere vinerea sau sâmbătă seara, mă duceam pe acolo, mă îmbătam cu ele, cu femeile astea care aveau toate între douăzeci şi cinci şi patruzeci de ani, ca să iau mai târziu autobuzul şi să ies din nou în oraş. Dacă studenţii frecventau localurile aflate la sud de centru, în apropiere de Høyden, gaşca de îngrijitori se ducea în nord, în jurul cheiului Bryggen, unde studenţii, în orice caz cei de la ştiinţe umane, nu călcau niciodată, cu excepţia cazurilor în care voiau să fie ironici. Erau baruri în

care se cânta la pian, baruri cu karaoke, oameni din Bergen şi din Striler de toate felurile şi din toate categoriile sociale. Le plăcea de mine, nu-mi băteam joc de muncă, iar faptul că nu vorbeam cine ştie ce era interpretat cât se poate de pozitiv, din câte-am înţeles. Erau calzi şi de treabă şi aşa deveneam şi eu când beam, mă apropiam şi eu de ei: o dată am cărat o tipă în sus pe scări în mijlocul ovaţiilor, al veseliei şi al râsetelor, altă dată le-am spus fetelor cât de mult le admir, le-am zis exact ce aveam pe suflet, cu ochii umezi şi strălucind de bunătate când mă gândeam la ele. M-am înţeles foarte bine mai ales cu o fată pe nume Vibeke, cu ea puteam discuta şi o dimineaţă întreagă dacă era linişte pe secţie şi se-ntâmpla să-mi facă confidenţe, dintr-un motiv sau altul a început să aibă încredere în mine. Mai erau şi alţii, care erau ceva mai problematici. În special Åge te seca de viaţă. Era unul dintre studenţii care rămăseseră angajaţi la Sandviken şi acum lucra cu normă întreagă. Încerca să mi se vâre sub piele, nu se mai dezlipea de mine, ca o lipitoare, se băgase în nenumărate conflicte şi acum voia, în primul rând, să-i ascult plângerile şi bârfele, în al doilea rând, să-i ţin partea, iar eu încuviinţam din cap şi ziceam „Da, ai dreptate”, la una, „Serios, aha”, la alta, într-un fel care l-a făcut să creadă că eram prieteni. Ieşeam des cu pacienţii afară, se lamenta întruna şi se holba la mine cu ochii lui imposibil de intenşi, era şi bărbos şi palid, un plângăcios, un amărât, un *loser*, care în mintea lui era student, de departe mai bun decât îngrijitoarele cu copii şi familie din secţie, sau decât asistentele de la psihiatrie care umblau după el, întotdeauna după el, iar apoi a vrut brusc să mă duc la el acasă, să ieşim împreună, şi atunci am spus, pentru prima dată de când eram mic, un „nu” clar şi răspicat cuiva care voia ceva de la mine.

— Nu, nu cred, i-am zis.

A bătut în retragere şi a început să mă evite.

Apoi s-a întors împotriva mea şi m-a acuzat că-l trădasem.

Ce ticălos imbecil mai era şi ăsta?

Un gând înspăimântător m-a cuprins în timp ce mă duceam spre casă în seara aia: nu cumva eram ca el? Aşa

aveam s-ajung? Fost student purtat de valurile sorţii ani de-a rândul, care tot îşi ia gărzi până când e prea târziu, toate posibilităţile s-au consumat şi *asta-i viaţa*?

Aveam să fiu tot acolo la patruzeci de ani, să le spun studenţilor care se angajau ca suplinitori că urma să devin de fapt scriitor? „N-ai vrea să citeşti o povestire de-a mea? A fost refuzată, dar asta numai fiindcă editurile sunt al naibii de convenţionale şi n-au curajul să meargă pe mâna cuiva care-şi asumă riscuri. N-ar recunoaşte un geniu nici dacă ar avea unul sub nas. Uite, am din întâmplare un exemplar în geantă. Da, într-o oarecare măsură e despre viaţa mea, probabil o să recunoşti câte ceva din spitalul pe care-l descriu, dar nu e *ăsta*, să ştii. Şi ce ziceai că studiezi? Filosofia? Da, şi eu am cochetat cu filosofia. Dar am ales literatura. Am scris despre Joyce, ştii? Câte ceva despre intertextualitate şi chestii din astea. Mi s-a spus că e genial. Dar nu ştiu. Îmi pare puţin demodată într-un fel, şi totuşi literatura are ceva universal care... da, îşi *transcende* epoca. Dar ia-o cu tine şi-mi spui în schimbul de mâine cum ţi se pare."

N-aveam patruzeci de ani, ci douăzeci şi doi, în rest imaginea mi se potrivea destul de bine. Lucram acolo ca să am din ce trăi şi trăiam ca să scriu, lucru pe care nu-l puteam face, vorbeam numai despre asta. Dar dacă nu puteam scrie, puteam măcar să citesc, motiv pentru care mi-am luat câteva gărzi de noapte, atunci puteam citi până pe la patru, de obicei nu mă deranja nimeni, şi apoi făceam curăţenie în secţie în ultimele două ore, când eram oricum aşa de somnoros încât mi-era imposibil să mă concentrez. Am citit *Autisterna* [*Autiştii*] şi *Komedin 1* [*Comedia 1*] de Stig Larsson, şi am admirat realismul autorului, care era atât de natural, avea întotdeauna ceva ameninţător. Ameninţarea consta în aparenţa lipsei de sens. Am citit Flaubert, *Trei povestiri*, erau de departe cele mai bune texte pe care le văzusem de ceva vreme, povestirile mergeau drept la ţintă, atingeau ceva absolut esenţial, mai ales cea despre setea de sânge – vânătorul care măcelăreşte toate animalele ce-i ies în cale – înţelegeam asta, se lega de ceva ce cunoşteam şi despre care ştiam că e important, dar nu într-un fel care să poată fi explicat raţional,

fiindcă nu era nimic raţional, povestirea era însăşi chestiunea. I-am citit romanul istoric *Salammbô*, era un eşec total, dar într-un fel sublim, pusese totul în romanul ăla, îşi folosise toate cunoştinţele şi tot talentul, dar dăduse greş, nu era viaţă în el, totul era mort, personajele erau ca nişte marionete, fundalul era ca un decor, însă acest artificiu avea şi ceva atrăgător, se impunea cumva, nu doar fiindcă vremurile respective erau apuse pentru totdeauna, dar şi în sensul de roman în sine, ca artefact, ca produs al artei, cu un loc al său în istoria literaturii. Am citit apoi romanul despre prostie, *Bouvard şi Pécuchet*, care era genial, fiindcă nu descoperea prostia în cele mai joase pături ale societăţii, ci în straturile ei medii, în clasa de mijloc, şi le arăta în toată splendoarea în care se complăceau. L-am citit şi pe Tor Ulven şi m-am delectat cu fiecare frază, minunându-mă de precizia lor nemaiîntâlnită şi aproape supraomenească, de modul în care reuşea să facă totul să fie la fel de important. Discutam mult cu Espen despre asta, despre motivele pentru care proza lui Ulven era aşa de bună, ce se întâmpla de fapt în ea. Era un fel de echivalenţă între material şi uman, în care psihologia nu-şi mai găsea locul, iar asta făcea ca drama existenţială să se desfăşoare permanent, nu doar în timpul unei crize, când cineva divorţa sau îşi pierdea tatăl sau mama, sau se îndrăgostea sau avea copii, ci mereu, atunci când cineva bea un pahar cu apă sau mergea pe bicicletă cu lumina de avertizare licărind pe-un drum în întuneric sau pur şi simplu când nu erai acolo, în încăperea goală pe care o descria cu atâta măiestrie. Şi nu era ceva ce era spus sau scris, nu exista *în* text, *era* textul. Limbajul îl scotea la lumină – cum ne plăcea să zicem – prin variaţiuni şi figuri de stil, nu la nivelul expresiei, ci în formă. L-am citit pe Jon Fosse, şi parcă mi s-a deschis o poartă spre cărţile lui când a apărut *Naustet* [*Hangarul*], datorită simplităţii ei, vitalităţii ei. Am citit *Georgicele* de Claude Simon şi am admirat împreună cu Espen complexitatea stilului şi faptul că nu exista niciodată un punct de vedere privilegiat, totul era cumva la acelaşi nivel şi era haotic, furnicarul care era *de fapt* lumea. Dar cele mai bune texte pe care le-am citit în perioada aia erau cele ale lui Borges, atât din cauza fantasticului din ele,

care mi-era familiar din copilărie, însă n-am ştiut că-i duceam dorul până când n-am făcut cunoştinţă cu acest autor, cât şi din cauza felului în care imaginile, toate simple, aveau sensuri aproape infinite în complexitatea lor.

N-am scris mai nimic. M-am distrat un pic cu o poveste despre un bărbat legat de un scaun într-un apartament de lângă Danmarksplass, torturat şi-n cele din urmă împuşcat în cap, am încercat să lungesc la maximum durata acestei scene, să descriu cum glonţul străpunge piele şi oase, cum trece prin cartilaj şi fluid, prin toate zonele creierului, rând pe rând, fiindcă-mi plăceau denumirile latineşti, sunau ca nume de peisaje, văi şi lunci, dar toate astea erau prostii, n-avea nici un sens, aşa că am şters povestirea. Două pagini – munca de o jumătate de an. Ne-am dus cu trupa la Gjøvik şi am făcut un demo, două piese au fost difuzate la radioul public, NRK, şi ne-au angajat să cântăm în deschidere la Hulen, la Festivalul Internaţional din Bergen. A fost bine. *Studvest* a scris că, deşi nici măcar nu eram pe afiş, am fost senzaţia serii, şi ne-au mai chemat o dată, de data asta doar noi o seară întreagă. Era aglomerat, eram prea emoţionaţi, n-a ieşit mai nimic, în înregistrarea noastră se auzea o voce din public care striga „La dracu', ce nasol!" Dar în *Studvest* a apărut o nouă cronică favorabilă. De data asta n-am fost aşa de flatat în numele trupei, fiindcă ziaristul care scrisese articolul era din acelaşi oraş cu Hans şi cântase în mai multe trupe cu el. Când s-au pornit discuţii legate de cooptarea unui nou chitarist, el a fost cel propus, nimeni n-a avut nimic împotrivă, şi iată-l la repetiţii, retras, dar nu timid, imediat a prins ritmul pieselor. Se numea Knut Olav, avea părul lung, roşcat, o figură prietenoasă, un gust bine definit, sever, ca de *connoisseur*, când venea vorba de muzică. Cânta la tobe mult mai bine decât mine, la bas probabil mai bine decât Pål, şi nu m-aş fi mirat dacă ar fi cântat mai bine decât Hans. Cu el în trupă mai făcuserăm un pas înainte, iar eu mai cunoscusem un om căruia să-i arăt ce-mi poate pielea. A spus puţine lucruri despre el, nici nu i-ar fi trecut prin minte să se prezinte în vorbe mari, nici măcar indirect, în felul în care se bagă toţi în faţă fără să dea impresia că fac asta. Figura-i era prietenoasă, ochii, prietenoşi, şi, cu toate că nu era introvertit când ieşea cu

alţii, avea ceva retras şi misterios. Era unul dintre puţinii care rămâneau la petreceri până se lumina de ziuă, unul din cei care n-ar fi plecat acasă nici în ruptul capului când se întâmpla ceva – o calitate pe care o împărtăşeam cu el – şi de aceea, de mai multe ori ne-am trezit în vreun apartament din Bergen, bând o cafea la opt dimineaţa, blajini şi beţi, discutând despre lucruri pe care amândoi le uitam în ziua următoare. O astfel de conversaţie mi-a rămas totuşi în minte: fabulam despre univers, despre felul în care ne putea deveni accesibil în viitor, despre cum aflam tot mai multe despre el şi astfel despre noi, doar eram făcuţi din praf de stele, am zis, şi mă aflam deja departe, în zona senină şi luminoasă, aproape festivă în care mă aduseseră combinaţia de alcool şi vederea stelelor pe cer, când el a spus că era fix invers, că descoperirile aveau să se orienteze spre interior, în interior era viitorul. Nanotehnologie. Manipulare genetică. Puterea atomilor. Toată forţa şi potenţialul exploziv rezidau în lucrurile infime, microscopice, nu în cele mari, vizibile prin telescop. M-am uitat la el, sigur că avea dreptate, ne îndreptam spre interior. Interiorul, ăsta era noul exterior.

Am scris o povestire despre un bărbat mort, era narată la persoana întâi, fusese luat de ambulanţă chiar de sub pasajul de lângă Danmarksplass, inima i se oprise, dar povestirea continua, la autopsie, în sicriu, în cimitir, în pământ. Muncă de trei luni, două pagini şi jumătate – fără sens, şterse. Într-o seară poliţia a făcut o razie în apartamentul alăturat, la vecinii a căror fereastră de la bucătărie dădea spre mine, la doi metri mai încolo, în ziua următoare era un articol despre asta în *Bergensavisen*, găsiseră o mulţime de arme de foc şi cincizeci de mii de coroane în numerar. Am coborât cu ziarul la Espen, am râs şocaţi, fiindcă doar cu câteva nopţi înainte ne întorseserăm beţi acasă, ne opriserăm la mine în bucătărie să bem o cafea, se mişcau umbre în spatele perdelei de pe partea opusă, am deschis geamul şi-am aruncat o conservă de pateu spre ei, s-a lovit de ramă cu un pocnet, ne-am ferit să nu ne vadă, dar nu s-a întâmplat nimic, perdeaua a fost numai trasă o parte şi un tip s-a uitat afară. Erau deci hoţi de bănci!

Cel mai mult lucram însă la Spitalul Sandviken. Uneori aveam impresia că toată viaţa mea se derula acolo. Colegii mei erau prea puţin importanţi – aveam nevoie de asta. Banii pe care-i câştigam – aveam nevoie de ei. Şi poate că făcând altceva, ceva practic, ceva în afara universităţii, lucrul ăsta mă ajuta să mă percep într-un alt mod, într-un fel de care aveam nevoie ca să mă ţin pe linia de plutire: motivul adevărat pentru care făceam ceea ce făceam era scrisul. Totul convergea în acest punct, sau ar fi trebuit să conveargă într-acolo.

Într-o sâmbătă seara eram singur la serviciu, m-a sunat Mary cu o oră înainte să înceapă garda de noapte.

— Salut, am zis. Ai uitat ceva?

— Nu, a spus ea. Stau aici singură şi m-am gândit că poate ai avea chef să vii pe la mine după slujbă. N-ai vrea să bem nişte vin sau ceva de genul ăsta?

Simţeam cum îmi creşte temperatura. Ce naiba voia să zică?

— Nu cred, am zis. Trebuie să mă duc acasă.

— O să fiu sinceră cu tine, Karl Ove. Vreau să mă culc cu tine. Ştiu că ai iubită. Dar nimeni n-o să afle. E sută la sută sigur. Promit. O dată. Şi atât.

— Dar nu pot. Nu merge. Îmi pare rău.

— Eşti absolut sigur? E ultimul tău cuvânt?

O, aveam chef să strig „DA! DA! DA!” şi să fug la ea.

— Da, nu pot. Nu merge.

— Înţeleg, a zis ea. Dar sper că nu crezi că-s proastă că te-am întrebat aşa direct. Nu vreau să crezi că sunt proastă.

— Nu, nu, ce vorbeşti? E ultimul lucru la care m-aş putea gândi.

— Promiţi?

— Da.

— Atunci ne vedem mâine. Pa.

— Pa.

S-a făcut dimineaţă, eram stresat că o să dau ochii cu Mary, dar nimic din comportamentul ei nu lăsa să se înţeleagă că s-ar fi întâmplat ceva deosebit, se purta exact ca întotdeauna, poate doar o idee mai reţinută faţă de mine.

M-am gândit în fiecare zi timp de mai multe săptămâni la propunerea pe care mi-o făcuse. Pe de o parte, mă bucuram că rezistasem tentaţiei, nu voiam s-o înşel pe Gunvor şi, atât timp cât nu eram beat, nu era greu să mă abţin. Pe de altă parte, simţeam că mă aprind ori de câte ori îmi trecea ideea prin minte, fiindcă-mi doream asta, dacă eram liber aş fi făcut-o. Dar nu eram liber. La începutul anului trebuia să mă mut cu Gunvor în Islanda, ea urma să studieze istoria la universitatea de acolo, eu urma să scriu cu normă întreagă. Până atunci lucram cât puteam de mult la Spitalul Sandviken. Ştergeam excremente de pe pereţi, imobilizam pacienţii care aveau accese psihotice, am fost lovit în faţă de unul din ei, făceam plimbări nesfârşite prin împrejurimi, asta când nu ne plimbam prin district cu unul din microbuzele lor.

Hans, care devenise redactor la ziarul *Studvest*, m-a întrebat dacă nu voiam să fac recenzii de cărţi pentru ei. Am acceptat cu plăcere. Am făcut praf romanul lui Atle Næss despre Dante şi am scris o pagină întreagă despre *American Psycho*, care avea şi el legătură cu Dante datorită faptului că personajul principal citeşte un graffiti pe un zid în timp ce merge cu taxiul, „Lăsaţi orice speranţă, voi cei care intraţi”. Porţile Iadului aici, o, Satano, era bine. Ce roman era! Ce roman! Hans mi-a întrebat dacă nu voiam să scriu o povestire de Crăciun pentru ei. Voiam, dar nu mi-a ieşit, mi-au ieşit doar nişte rânduri despre un tip care stă-n autobuz, în drum spre casă, de Crăciun. Mă gândisem la un *kidnapping*, cineva care e legat şi torturat în seara de Crăciun, dar era o prostie, ca tot ce făceam. Am citit Paul Auster, trilogia *New York*, şi m-am gândit: chestia asta n-o să-mi iasă niciodată. Am făcut pizza pentru pacienţi într-o sâmbătă seară, aveam senzaţia că-i umileam prin asta. M-am dus la mama de Crăciun, am găsit un chiriaş pentru apartament cât timp eram plecat – unul din prietenii lui Yngve din Arendal urma să stea la mine – m-am întors la Bergen, am umplut două valize, mi-am luat rămas-bun de la Espen, am luat avionul spre Fornebu, apoi spre Kastrup şi de acolo mai departe spre Keflavik, unde am aterizat seara târziu. Întunericul era dens şi de nepătruns, n-am văzut nimic din locurile prin care am trecut cu autobuzul o oră

mai târziu şi nu mi-am făcut nici o impresie despre oraşul în care am intrat, care era Reykjavik. Am luat un taxi, i-am arătat şoferului bileţelul pe care-l primisem de la Gunvor cu numele străzii, se numea Gardastræti, am trecut pe lângă un lac, am urcat un deal, casele de-acolo erau mari şi impunătoare, ne-am oprit în faţa uneia din ele.

Acolo urma să stăm deci. Într-o casă elegantă într-un oraş din mijlocul Oceanului Atlantic.

Am plătit, şoferul mi-a scos valizele şi mi le-a întins, am intrat pe poartă şi apoi în hol. Uşa apartamentului de la demisol s-a deschis, Gunvor era acolo cu un zâmbet larg pe chip. Ne-am îmbrăţişat, mi-am dat seama că-mi fusese dor de ea. Era acolo de o săptămână, mi-a arătat apartamentul nostru, era mare şi mobilat impersonal, dar era al nostru, acolo urma să stăm în următoarele şase luni. Am făcut dragoste şi după aceea am vrut să facem un duş, dar apa mirosea a ouă clocite, asta nu-mi plăcea, ea mi-a zis că peste tot mirosea aşa apa, venea din substratul vulcanic, mirosul acela îngrozitor era miros de sulf.

Peste câteva săptămâni îmi plăcea mirosul acela, aşa cum îmi plăcea totul legat de Reykjavik şi viaţa noastră acolo. După ce Gunvor pleca dimineaţa la universitate, luam micul dejun singur, după care fie mă duceam în oraş şi mă puneam la o masă într-o cafenea cu carneţelul meu sau cu un roman, izbit în fiecare zi de frumuseţea localnicilor – fetele erau incredibil de frumoase, niciodată nu văzusem fete ca acelea – fie îmi luam prosopul şi urcam spre bazinul în aer liber, unde înotam o mie de metri indiferent dacă era soare, ploaie, zloată sau zăpadă, apoi mă scufundam într-un *heitapottur*, cum se numeau bazinele mici cu apă caldă ale islandezilor. După aceea mă duceam acasă să scriu. Seara ne uitam la televizor – şi-mi plăcea şi asta, fiindcă limba era atât de asemănătoare cu norvegiana, era aşa de apropiată ca tonalitate şi muzicalitate, dar era cu totul ininteligibilă. Gunvor şi-a făcut prieteni la universitate, în mare parte alţi studenţi străini, precum şi un prieten localnic, un islandez, Einar, care nu numai că stătea la dispoziţia noastră douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru, ci ne şi vizita patru seri pe săptămână. Avea cearcăne mari sub ochi, un început de burtă,

lucra şi bea prea mult, dar nu atât de mult încât să nu mai aibă timp să treacă pe la noi să vadă dacă nu ne putea fi de folos cu ceva. N-am înţeles niciodată ce voia, nu primea nimic pentru toate eforturile sale, în orice caz, nu din câte-mi dădeam eu seama, şi nici nu-mi plăcea cine ştie ce de el, era ca o râie, însă era singurul om cu care puteam merge la băute, trebuia să mă mulţumesc cu ce aveam, m-am gândit eu, aşa că ieşeam prin barurile islandeze şi stăteam împreună, beţi şi tăcuţi.

Printr-unul din prietenii străini ai lui Gunvor am ajuns să-l cunosc pe un american de-o vârstă cu mine căruia-i plăcea muzica, scria piese, era entuziast şi naiv, am vorbit să ne facem o trupă, ştia un islandez care cânta, într-o seară ne-am dus la el, stătea într-un subsol umed care te trimitea cu gândul la secolul al XIX-lea, tuşea ca un miner şi era la fel de slab, soţia lui fuma în timp ce ducea în braţe un bebeluş şi striga la el, tatăl se mulţumea să ridice din umeri, apoi ne-a dus într-o cameră şi mai mică, plină ochi de tot felul de nimicuri, acolo urma să cântăm, dar mai întâi – a zis el în engleză – mai întâi trebuie să fumăm puţin. Jointul a trecut pe la toţi, apoi el şi-a luat chitara, Eric – aşa se numea prietenul meu american – şi-a luat-o pe a lui, iar mie mi-au dat o găleată pe care trebuia s-o folosesc drept tobă. Era o găleată obişnuită de plastic, roşie cu mâner alb, am întors-o cu fundul în sus, am pus-o între picioare şi am început s-o lovesc cu palmele, în timp ce ei doi dibuiau câte-o melodie de blues la chitarele lor, iar copilul urla din toţi rărunchii în camera de alături.

Gunvor a râs aşa de tare, încât i-au dat lacrimile când i-am povestit.

Am vizitat ferma unde lucrase ea, oamenii au primit-o călduros, au fost jenaţi faţă de mine, nu vorbeau aproape deloc engleza, spuneau ei, dar mai târziu în seara aceea, când ne-am dus la căminul cultural să participăm la o serbare populară alături de toţi locuitorii districtului, s-au mai deschis. Am mâncat testicule de berbec, *hakarl*, rechin putrezit şi alte ciudăţenii, toate clătite cu tăria lor, iar tăcerea şi jena oamenilor, pe care le găsisem atât de re-confortante, fiindcă şi eu eram ca ei, au dispărut dintr-odată, petrecerea s-a dezlănţuit brusc, în curând stăteam la

braţ cu vecinii mei de masă şi ne legănam în stânga şi-n dreapta în timp ce cântam cu voce tare ceva ce semăna cu ce cântau ei. Cu toţii s-au îmbătat, cu toţii eram fericiţi, parcă eram înmulţit cu o sută, iar când s-a terminat petrecerea, în zorii zilei, s-au urcat în maşini şi, aşa beţi, au pornit spre casele lor. În cazul nostru, trebuia să ne ocupăm de vaci, aşa că, după un whisky în bucătărie cu fermierul, l-am urmat în grajd. În timp ce mânuia furca de bălegar şi aducea furaje şi baloturi de fân, mie mi-a zis să spăl vacile pe dinţi, lucru care i s-a părut aşa de comic, încât a trebuit să se aşeze ca să nu pice din picioare de atâta râs.

Afară bătea vântul. În Islanda bătea vântul tot timpul – un vânt constant, puternic, care sufla dinspre ocean zi şi noapte. Într-o zi eram în drum spre Nordens Hus să citesc presa norvegiană şi am văzut cum o doamnă în vârstă a fost răsturnată de o rafală. Am scris trei povestiri şi am umplut un carneţel întreg cu comentarii despre ele şi lucrurile pe care voiam să le reuşesc în literatură. Noaptea-l visam pe tata, mai înfricoşat când dormeam decât atunci când eram treaz. Prietenele lui Gunvor erau plictisitoare, le evitam cât puteam. Un student suedez cu vreo zece ani mai mare decât noi ne-a invitat cu Einar la cină, era prietenos, timid, bun la inimă, locuia într-un apartament formidabil şi ne-a servit o cină *gourmet* pe care se chinuise probabil toată ziua s-o prepare. I-am invitat şi pe ei la noi, am găsit o reţetă cu carne de miel, părea delicioasă, aşa că am făcut miel, de la ferma lui Gunvor primisem o plasă cu carne de miel şi una cu carne de cal. Arătau la fel, am riscat, am greşit, nici măcar nu ne-am apropiat de imaginea din reţetă, în care carnea era elegant decorată cu ciuperci, ceapă şi morcovi, carnea se desprindea de pe os, aşa că ceea ce-au primit în seara aceea de sâmbătă oaspeţii noştri, aşezaţi în jurul mesei din bucătărioară, a fost supă din carne de cal. O, era ceva îngrozitor de sărat şi greţos. Dar suedezul, Carl, a încuviinţat din cap, a zâmbit şi a spus că era foarte bun. Einar – care era suficient de islandez ca să-şi dea seama că era carne de cal – n-a zis nimic, a zâmbit doar în sinea lui, dar nu într-un fel duşmănos. Am început să înţeleg cum stăteau lucrurile, nu avea nici un prieten. Noi eram prietenii lui.

Ne-am îmbătat şi am ieşit în oraş. Fusesem cu ochii pe Carl toată seara, avea ceva rafinat – cu toate că arăta ca un fermier – rafinat şi poate un pic efeminat, şi mai era şi felul în care vorbea despre persoana cu care era împreună în Suedia; nu-i pomenea niciodată numele, dar modul în care se exprima îmi dădea de înţeles că putea fi vorba de un bărbat.

Le-am spus asta lui Gunvor şi lui Einar, stăteam într-un bar aglomerat, muzica era tare, trebuia să vorbesc tare ca să mă fac înţeles.

— Cred că s-ar putea să fie homo, Carl! am strigat.

Einar m-a fixat cu o privire surescitată, apoi s-a uitat în spatele meu.

M-am întors. Carl era acolo.

Plângea.

Şi apoi s-a repezit afară.

— Karl Ove, m-a mustrat Gunvor. Fugi după el şi cere-ţi scuze.

Am făcut cum mi-a zis. Am ieşit în stradă, în vântul infernal, m-am uitat în susul străzii, nimic, m-am uitat în josul străzii, Carl mergea grăbit spre casă.

Am fugit după el şi l-am ajuns.

— Ascultă, Carl, îmi pare rău. Dar mă gândeam la asta atunci şi pur şi simplu am zis-o. Sunt al naibii de beat, înţelegi? Dar n-am vrut să te supăr. Cred oricum că eşti un tip grozav. Îmi place mult de tine. Şi lui Gunvor îi place mult de tine.

— Voiam să ţin asta secret, a îngăimat el. N-am vrut să ştie cineva.

— Dar nu face nimic! i-am spus. Haide, să ne întoarcem la ceilalţi. Nu mai vorbim niciodată despre asta. Haide. Şi ne mai luăm un gin tonic!

Şi-a şters lacrimile şi m-a urmat. A fost primul homosexual pe care l-am cunoscut. După aceea a început să vorbească despre partenerul lui spunându-i pe nume, câteva săptămâni mai târziu acesta a venit la Reykjavik, ne-au invitat la cină şi am aflat că era la curent cu tot ce ţinea de noi şi de viaţa noastră acolo. Carl ne înălţase pe un piedestal, în ochii partenerului lui eram oameni importanţi, iar eu – mi-am dat seama – eram oareşce enigmă. Nici-

odată nu spusesem ce făceam în Islanda, nici chiar atunci când mă întrebaseră direct Einar sau Carl. Leneveam, înotam, citeam, iar noaptea – le povestisem la un moment dat – stăteam în faţa cuptorului şi mă uitam cum pâinea pe care o făcusem devenea tot mai aurie şi mai crocantă. Pentru mine era invers, pentru mine Carl şi iubitul lui erau enigmatici, în asemănarea lor, deoarece cum era posibil să cauţi identicul? Să-ţi doreşti identicul? Să iubeşti identicul?

Dintr-un motiv sau altul, nu mult după aceea m-am trezit într-un club de homosexuali. Băusem tărie cu Einar şi, ca de atâtea ori, hoinăream prin oraş după ce ne luam rămas-bun, căutam localuri care încă erau deschise, voiam să se-ntâmple ceva, orice, de fapt, şi-n noaptea aia am dat de-un club la subsol, am coborât acolo, la început n-am observat nimic neobişnuit, mi-am luat un *drink* şi m-am uitat lung prin local, puseseră Bronski Beat, multă lume dansa, m-am dus la toaletă să mă piş şi-acolo, pe peretele de la baie, era un poster cu o sculă enormă. Eram aşa de beat, încât mi s-a părut că eram în toiul unui vis, am ieşit din nou şi, clar, erau numai bărbaţi acolo. Sus în stradă, cu capul aplecat să mă feresc de vânt, m-a strigat cineva. M-am întors. Un tip de vreo treizeci de ani venea în fugă spre mine.

— Sean! a strigat el. Eşti chiar tu?

— Nu mă cheamă Sean, am zis.

— Termină cu glumele. Unde-ai fost? N-am crezut c-o să te mai văd vreodată!

— Mă cheamă Karl.

— De ce spui asta?

— Uite-aici, am zis, scoţându-mi paşaportul din buzunarul interior. Karl, vezi?

— Eşti Sean, a spus el. Eşti Sean. Eşti Sean.

S-a dat câţiva paşi înapoi în timp ce se uita la mine, apoi s-a întors pe călcâie şi a dispărut pe o stradă laterală.

Am scuturat din cap, am continuat să merg pe străzile lipsite de viaţă, bătute de vânt, am intrat în casă, m-am pus lângă Gunvor, care în curând urma să se trezească, şi m-am prăbuşit ca şi cum aş fi fost împuşcat în cap.

Încă de când ne hotărâserăm să ne mutăm în Islanda, mă gândisem să scriu corespondenţe de acolo şi să le vând ziarelor. Când am aflat că Einar îl ştia pe Bragi, basistul de

la The Sugarcubes, n-am stat pe gânduri, ci i-am cerut o întrevedere şi m-am dus la el acasă. Tocmai i se născuse un copil, pe care mi l-a arătat, ne-am aşezat la masa din bucătărie, i-am pus întrebările, el a răspuns şi, cum tocmai scoseseră un nou disc, poate nu la fel de bun ca acela de debut, totuşi mai bun decât al doilea, având şi o piesă antrenantă la început, „Hit", n-a fost nici o problemă să găsesc un ziar care să-mi cumpere interviul. Bragi a zâmbit când i-am spus cum se numea ziarul: *Klassekampen*. Probabil că suna cu totul nebunesc pentru urechile unui străin, *Lupta de clasă*. Când eram pe picior de plecare, mi-a zis că aveau în curând concert în oraş şi că trebuia categoric să mă duc *backstage* şi să stau la poveşti cu ei după concert.

Gunvor era la fermă atunci, aşa că m-am dus singur, m-am îmbătat aşa de rău cu tărie încât am început să mă legăn încolo şi-ncoace pe una din schelele imense de care erau agăţate reflectoarele, era periculos, dar nu mă gândeam la asta. Un om de pază s-a repezit la mine şi mi-a spus să termin, am zis „*Yes, sir!*" şi am plecat de-acolo. Dacă am fi fost în Norvegia, aş fi fost luat pe sus şi aruncat în stradă, dar aici lumea era obişnuită cu tot felul de oameni; din cauza unei interdicţii mai vechi la bere, aproape toţi islandezii beau tărie, şi când au introdus într-un final berea, obiceiul de a bea tărie era aşa de încetăţenit, încât berea aproape că era ceva exotic. În plus, costa şi o mică avere. Toată lumea bea tărie, deci nu eram eu singurul care mergea împleticit prin oraşul ăla. Seara, partea dinspre centru a străzii principale era plină ochi de tineri. Prima dată când am văzut lucrul ăsta, m-am minunat, însă Gunvor mi-a zis că întotdeauna era aşa acolo. Stăteau unul lângă altul, beţi. Islanda era plină de astfel de ciudăţenii, pe care le vedeam şi le înregistram, dar din care nu înţelegeam nimic.

Trupa a intrat pe scenă. Erau buni şi, cum cântau la ei acasă, concertul a fost formidabil. La final m-am dus *backstage*. Am fost oprit, am zis că eram de la ziarul norvegian *Klassekampen* şi că stabilisem o întâlnire cu Bragi. Omul de pază s-a întors, era OK, am străbătut un coridor până într-o încăpere plină de oameni, toţi entuziasmaţi şi

euforici, atmosfera era aproape incendiară, Bragi stătea în partea cealaltă, cocoţat pe un scaun, şi mi-a făcut semn cu mâna să mă duc la el. M-a prezentat bateristului, i-a zis ceva în islandeză, am auzit cuvântul *Klassekampen*, au izbucnit amândoi în râs.

Bragi mi-a întins o bere, eu mă uitam la grupul pestriţ şi excentric de oameni din jurul meu, mai ales la Björk, bineînţeles, nu era uşor să-ţi dezlipeşti ochii de la ea. The Sugarcubes era una dintre cele mai bune trupe ale momentului, încăperea în care mă aflam reprezenta tocmai centrul lumii rockului. De-abia aşteptam să-i povestesc lui Yngve.

Bragi s-a ridicat.

— Mergem la o petrecere acum. Vrei să vii cu noi?

Am încuviinţat din cap.

— *Just stick to me*, mi-a zis.

Aşa am făcut. Mergeam prin oraş pe lângă el, în mijlocul găştii de muzicieni şi artişti, la vale, în drum spre port, unde se afla apartamentul lui Björk. Era împărţit pe două niveluri, cu o scară largă în mijloc, şi s-a umplut imediat de lume. Björk însăşi stătea pe podea în faţa unui *ghetto blaster*, înconjurată de CD-uri, şi punea piesă după piesă. Eram aşa de terminat, că nu reuşeam să mă ţin pe picioare. M-am aşezat în partea de sus, pe scări, mi-am rezemat capul de balustradă şi-am închis ochii. Dar n-am adormit, fiindcă ceva se ridica în mine dinspre stomac, în sus prin coşul pieptului, în curând a ajuns în gât, m-am ridicat brusc, am urcat cele două trepte până la etaj, am fugit la baie, am deschis uşa, m-am aplecat în faţa WC-ului şi am scuipat o cascadă minunată galben-portocalie care s-a împrăştiat peste tot.

*

Câteva săptămâni mai târziu a venit mama în vizită, ne-am dus cu ea la Gullfoss şi la Geysir şi la Thingvellir într-una din zile, în alta pe coasta de sud, unde nisipul era negru şi unde erau nişte stânci enorme, una câte una în mare.

Am mers împreună la un muzeu de artă, pereţii şi podeaua erau în întregime albi şi, de la razele soarelui care inundau încăperea prin nişte geamuri mari din tavan, lumina dinăuntru era aproape orbitoare. Prin geamuri

vedeam oceanul, albastru cu brizanţi albi şi creste de valuri albe, iar în depărtare se înălţa un munte mare, învăluit în alb. În cadrul acesta – încăperea asta albă, luminoasă, de la marginea lumii – arta dispăruse cu totul.

Era arta doar un fenomen interior? Ceva care se mişca în şi printre oameni, tot ce nu puteam vedea, dar care ne influenţa, da, care *era noi*? Aveau peisajele, portretele, sculpturile rolul de a trage lumea exterioară, atât de esenţialmente străină pentru noi, în lumea noastră interioară?

Am condus-o pe mama la Aeroportul Keflavik şi mi-am luat acolo rămas-bun, pe drumul de întoarcere am citit *Stephen eroul* de Joyce, prima carte de-a lui pe care o cumpărasem şi, limpede ca lumina zilei, cea mai slabă, mai era şi neterminată şi nu fusese scrisă pentru publicare, dar era ceva de învăţat şi din ea, cum transformase încet elementul autobiografic, care aici era evident, în altceva, în *Ulise*. Stephen Dedalus, care avea o personalitate tinerească şi puternică, era chemat la Dublin prin telegrama de la tatăl lui, „mama pe moarte, hai acasă”, dar în roman – *Ulise*, deci – acest tânăr genial şi arogant era mai curând un spaţiu în care se desfăşurau evenimente. În *Stephen eroul* era o persoană separată de lumea din jur, în *Ulise* lumea curgea prin el, şi povestea, Augustin, Toma de Aquino, Dante, Shakespeare, totul se mişca în el, şi la fel stăteau lucrurile şi cu micul evreu Bloom, doar că în acesta nu ceea ce era superior şi mai bun era în mişcare, se revărsa, ci oraşul, cu oamenii şi evenimentele lui, cu reclamele şi cu articolele de ziare, el se gândea la lucrurile la care se gândeau toţi ceilalţi, el era Everyman. Dar mai o dimensiune care transcendea lucrurile astea, adică punctul din care erau văzute, care era limbajul, şi toate intuiţiile şi prejudecăţile pe care le cuprindeau diferitele forme ale limbajului, aproape fără să-ţi dai seama.

Dar în *Stephen eroul* nu exista nimic din toate astea, era doar personajul – Stephen, adică Joyce – separat de lume, care era descris, dar niciodată integrat. În ultima lui carte, pe care o cumpărasem, dar nu o citisem – *Finnegans Wake* – evoluţia atingea punctul culminant, din câte înţelesesem, acolo oamenii dispăruseră cu totul în limbaj, care-şi trăia propria viaţă cotidiană.

Am coborât din autobuz la staţia dintre universitate şi Observatorul Perlan şi am parcurs pe jos ultima bucată către casă prin zona ambasadelor. Ploua şi era ceaţă, mă simţeam gol pe dinăuntru, ca un nimeni, poate din cauza despărţirii. În apartament, Gunvor stătea cuibărită în fotoliu şi citea cu o ceaşcă de ceai pe masa de alături.

Mi-am agăţat haina în cuier şi m-am dus la ea.

— Ce citeşti? am întrebat-o.

— Despre marea foamete din Irlanda. *The Great Famine*. A plecat mama ta?

— Da.

— Drăguţ din partea ei să vină pe la noi.

— Aşa-i.

— Ce faci diseară?

Am ridicat din umeri.

Avea pe ea o cămaşă, nimic altceva pe dedesubt, şi o pereche de pantaloni de trening. Am dorit-o şi m-am aplecat peste ea. Trecuse ceva vreme, nu-mi plăcea asta, nu pentru mine, fiindcă voiam doar să am linişte, dar pentru ea, poate credea că ceva nu era în ordine, că n-o mai doream.

Dar nu era asta. Voiam doar să am spaţiul meu privat şi aveam parte de aşa ceva acolo, când mă plimbam singur printr-un oraş străin în timpul zilei, înotam şi stăteam prin cafenele, şi în timpul nopţii, când scriam la birou şi ea dormea în dormitor, dar chiar şi spaţiul ăla era prea mic, chiar şi acolo era prea aproape de mine.

Aşa că m-am bucurat că dorinţa era atât de puternică, încât a dat orice altceva la o parte. Dar nu puteam înţelege de ce mă abţinusem, nimic nu-mi doream mai tare, şi după aceea ne-am apropiat din nou, aşa cum fuseserăm la început, când eram doar noi doi şi nu trebuia să zicem nimic. Totul ţinea de atracţie şi de fericire, mergea de la sine. Dar fără lucrurile astea, distanţa era ceva ce trebuia anihilat sau învins, cu vorbe sau fapte, şi când nu voiam sau nu aveam suficientă putere ca să renunţ la încăpăţânare, atunci eram numai doi tineri care locuiau împreună şi n-aveau nimic altceva în comun decât vârsta şi cultura în care trăiau.

Ea nu-mi făcuse nimic. Dimpotrivă, întotdeauna îmi dorise binele. Nu avea nici un cusur, voia binele şi făcea binele. Cusururile erau toate ale mele. În faţa ei încercam să le acopăr şi de cele mai multe ori îmi ieşea, dar tot timpul se găsea acolo, în mine, o umbră pe care o proiectam şi care mă făcea să mă simt vinovat. Voiam să renunţ, voiam să fiu singur, atunci umbra asta ar fi dispărut, de vreme ce n-ar fi afectat şi pe altcineva, ci numai pe mine. Dar ca să fiu singur, trebuia s-o rup cu Gunvor, să închei o relaţie în care ea se implica aşa de mult şi în care şi eu mă implicasem într-o oarecare măsură. Îmi spunea deseori că mă iubea, şi nu voiam pentru nimic în lume s-o rănesc, nu voiam să-i întorc spatele acestei fete care se uita cu atâta drag la mine.

Dar în seara asta lucrurile păruseră să se îndrepte. Am făcut duş, am călcat desculţ pe mocheta care se întindea de la un perete la celălalt – îmi plăcea aşa de mult senzaţia aia – Gunvor se uita la televizor, m-am aşezat lângă ea, mi-am pus picioarele peste ale ei, îmi traducea când o rugam, dar asta nu se întâmpla prea des, aproape toate imaginile de la jurnalul de ştiri islandez erau cu bărci de pescuit sau cu bursa de peşte.

S-a dus la culcare, eu mi-am pornit calculatorul şi-am început să scriu. A sunat telefonul, am răspuns, era linişte deplină la celălalt capăt.

— Cine-a fost? m-a întrebat Gunvor din dormitor.

— Nimeni, am zis. Tu nu dormeai?

— Ba da. Dar m-a trezit telefonul.

Din când în când se auzeau voci de la celălalt capăt când ridicam receptorul, fără să fi sunat cineva sau să fi format vreun număr. Era ciudat, dar în cartier erau o mulţime de ambasade, şi în diagonală, chiar sub noi, pe partea cealaltă a drumului, era ambasada Rusiei, şi m-am gândit că erau aşa de supravegheate cablurile de telefon din zonă, încât autorităţile islandeze nu mai ştiau care al cui era. Ţara avea doar 250 000 de locuitori, era imposibil să fie la fel de eficienţi în toate domeniile necesare pentru un stat modern.

Am stins lumina în hol şi-n camera de zi, astfel încât calculatorul a devenit un fel de insuliţă de lumină în întuneric, mi-am pus căştile şi-am început să scriu.

O povestire era despre un bărbat la bazinul de înot, apărea din nou proteza rezemată de peretele garderobei, dar de acolo n-am reuşit să o dezvolt în ceva care să aibă cât de cât substanţă. Descrierile erau bune – îmi luase mai multe săptămâni să le concep – dar nu era suficient. O pagină şi jumătate – o lună şi jumătate. M-am uitat peste text, l-am pus deoparte, am trecut la următorul: un bărbat cu un aparat de fotografiat merge prin oraş şi face poze, în colţul unei fotografii vede un om pe care-l cunoaşte, dar pe care nu l-a văzut de vreo zece ani, şi se gândeşte la vara aceea pe care şi-au petrecut-o împreună, când iubita celui din fotografie s-a înecat. Înotase câţiva metri de la chei, pe fundul apei erau bucăţi de materiale de construcţii şi fier-beton de la şantierul care fusese acolo cu doi ani în urmă, iar ea se scufundase acolo, cam la trei metri adâncime, şi-şi legase mâinile de barele de fier-beton. Aşa au găsit-o: legată strâns, părul i se unduia încolo şi-ncoace din cauza curenţilor, toate astea în timp ce de insulă se apropia o furtună, iar cerul era vast şi sumbru.

Trei pagini – munca de două luni.

Problema era că nu mi se părea plauzibil, o femeie care se îneacă, cum să fac să pară mai realiste toate astea?

Am pus-o deoparte şi am deschis un nou document, am luat carneţelul şi-am aruncat o privire peste ideile pe care le notasem acolo, m-am hotărât pentru următoarea: „Bărbat cu o valiză într-un compartiment de tren”.

În dimineaţa următoare terminasem. Zece pagini. Eram bucuros, nu pentru că era bună, ci fiindcă era gata şi fiindcă erau atât de multe pagini. În ultimii doi ani scrisesem între cincisprezece şi douăzeci de pagini în total. Zece pagini într-o noapte era nemaipomenit. Oare n-aş fi fost în stare să ajung la un volum de povestiri până la vară?

În weekendul următor ne-am dus în Insulele Westman, am luat autobuzul spre sudul insulei şi de-acolo un feribot. Am ieşit pe punte şi ne-am făcut poze, Gunvor cu gluga pelerinei albastre trasă peste cap şi cu stropi de ploaie pe

lentilele ochelarilor, eu cu o mână pe balustradă, cu cealaltă arătând spre oceanul nemărginit ca Leiv Eiriksson.

Apoi au apărut insulele, se iveau parcă de nici unde şi era impresionant să le vezi, stânci înalte, abrupte, acoperite cu iarbă strălucind de umezeală pe o parte, acolo păşteau oi, plutind ca nişte norişori pe vârf, inaccesibile şi fără vegetaţie pe partea cealaltă, înfipte aproape vertical în ocean, şi peste tot, pe toate stâncile şi piscurile, erau păsări.

Feribotul aluneca încet printre două stânci, în interior era un refugiu natural; am acostat la ţărm, ne-am lăsat lucrurile la pensiune şi ne-am plimbat pe insulă, care era micuţă. Casele se găseau chiar sub vulcan, cele de deasupra erau acoperite de lavă, după erupţia care avusese loc la începutul anilor şaptezeci. Am urcat în vulcan, cenuşa încă era caldă.

— Mi-ar plăcea să stau aici, am zis pe când ne întorceam spre pensiune. Ar fi grozav.

— Şi ce-ai face aici?

Am ridicat din umeri.

— Să stau pur şi simplu. Pe o insulă în mijlocul oceanului. Ce poţi să-ţi doreşti mai mult?

A râs.

— Destul de multe lucruri, de fapt.

Dar vorbisem serios. Să închiriezi o casă acolo, în mijlocul oceanului, înconjurat de iarbă care scânteiază în lumina soarelui, sub un vulcan încă fierbinte. M-aş fi văzut stând acolo.

Într-o seară Gunvor l-a sunat pe Einar, el se pricepea la computere şi acum aveam probleme cu al nostru, putea oare să vină să se uite un pic la el? N-a pierdut vremea, peste o oră era în faţa computerului, în camera noastră de zi, şi lucra. Gunvor l-a servit cu nişte ceai, l-am întrebat care era problema, el a zis că nu era mare lucru, avea să rezolve imediat. A mai rămas un pic, am vorbit despre una, alta, era interesat de tot ce făceam, dar nu prea zicea multe despre el. Ştiam că stătea singur, că lucra mult şi că se cunoştea cu jumătate din Reykjavik, în orice caz, dac-ar fi fost să ne luăm după toţi cei cu care schimba câte-o vorbă în cursul unei seri în oraş.

— Când vine fratele tău? m-a întrebat el în timp ce-şi punea geaca.

— Săptămâna viitoare, am zis. Ne-ai putea arăta puţin oraşul?

— Bineînţeles. Cu cea mai mare plăcere. Sună-mă.

Şi a plecat.

Yngve a venit cu Bendik şi cu iubita lui, Åse. I-am luat de la aeroport, în parte bucuros că mă vizitau, că aveau să stea la noi, în parte îngrozit din acelaşi motiv, n-aveam ce să le ofer, nimic de spus, în condiţiile în care urmau să stea aproape o săptămână.

Am pregătit cina, Bendik a zis că era foarte gustoasă, eu m-am uitat în pământ şi m-am înroşit, au observat cu toţii. Au închiriat o maşină, ne-am dus în zona Geysir, Bendik adusese ouă cu el, pe care le-a fiert într-un mic lac cu apă clocotindă. Gheizerul în sine nu mai era activ, dar mai puteau fi provocate erupţii – dacă turnai săpun verde din abundenţă, se revărsa ca odinioară. Dar asta se făcea doar în cazuri speciale, din câte-am înţeles, la vizite oficiale de pildă, aşa că a trebuit să ne mulţumim cu mezinul lui, Strokkur, care avea erupţii la intervale de vreun sfert de oră. După erupţie, apa rămânea liniştită, arăta absolut normal, o suprafaţă lucie care reflecta cerul cenuşiu, dar nu mult după aceea începea să mugească pământul de sub noi şi-n curând apa se ridica, formând o boltă care irupea brusc într-o coloană enormă. Erau aburi şi apă peste tot în jur. Pretutindeni pe dealuri erau mici izvoare care clocoteau şi scoteau bule la suprafaţă. Peisajul era cu desăvârşire pustiu şi sterp.

Aş fi putut rămâne să mă uit la Strokkur toată ziua, dar în curând ne-am dus mai departe, să găsim un lac în care să ne scăldăm. Toţi se gândeau la asta, să se scalde în apă opărită şi aburindă, în mijlocul pustietăţii. Am văzut aburi de la câţiva kilometri depărtare, ne-am dus acolo, era un bazin, ne-am mulţumit cu el, eu tăcut, serios, afectat de gândul că eram aşa. Mai ales cu Bendik alături, care vorbea şi râdea tot timpul şi care era genul care spunea lucrurile verde-n faţă. „Eşti aşa tăcut, Karl Ove, ce-i, te-ai căcat pe tine cumva?” Parcă a dat strechea-n ei când au descoperit ce bune erau magazinele din Reykjavik, şi-au luat adidaşi,

blugi, bluze de trening, geci şi CD-uri cu trupe islandeze, care erau în vogă. Le-au plăcut şi cluburile, am ieşit în oraş în fiecare seară, în prima cu Einar, care era mult mai retras şi mai puţin implicat în prezenţa lui Yngve, Bendik şi Åse decât atunci când eram doar între noi, atunci el venea cu propunerile. După o vreme, pe când beam tărie într-un bar, ne-a zis că avea o întâlnire şi că trebuia să ne lase, ne-a urat distracţie plăcută şi s-a strecurat în noapte. Mi-a părut puţin rău de el, parcă Gunvor şi cu mine formam un spaţiu în care se desfăşura, un loc unde putea să fie important, pe de altă parte nu puteam pricepe nicicum, era clar că ştia mulţi oameni oriunde mergea, de ce-ar fi avut nevoie *de noi*? La numai câteva minute după ce dispăruse, îl uitasem cu totul, alcoolul îşi făcea efectul, eram mai dezgheţat, am început să vorbesc, eram tot mai euforic pe măsură ce avansa noaptea, dar la un moment dat totul s-a schimbat, am simţit nevoia să distrug ceva, să lovesc pe cineva, uram pe toată lumea, mă uram pe mine şi toată viaţa mea nenorocită, însă n-am zis nimic, n-am făcut nimic, am continuat doar să beau, eram tot mai beat, şi când am ajuns acasă mi s-a năzărit că trebuia să-i spun lui Gunvor tot ceea ce-mi trecuse prin cap în ultimul an, eram cu totul smintit, fără să ţin seama de tot ce mă înconjura, mi se pusese pata pe-un singur lucru, brusc şi dintr-odată, să spun adevărul.

Ea dormea, eu băusem singur în bucătărie, am trezit-o şi i-am spus tot ce aveam în minte.

— Eşti beat, Karl Ove. Nu crezi ce spui. Te rog, spune-mi că nu crezi toate astea.

— Ba da, cred, am zis. Şi-acum plec.

Am deschis fereastra şi-am sărit afară. Am luat-o la vale spre drum, sub cerul luminos de mai, şi de-acolo către oraş, am urcat şi-am coborât pe străzi, totul era mort şi calm, până când am obosit aşa de tare, încât m-am apucat să caut un loc unde să mă culc. După câteva sute de metri am găsit un garaj cu acoperişul plat lângă o casă, m-am căţărat pe el, m-am întins acolo şi-am adormit.

Dârdâiam de frig când m-am trezit, plouase, eram ud leoarcă. Îmi aminteam vag ce se întâmplase. Dar nu şi ce spusesem.

Era totul gata? Se dusese totul naibii?

Am stat acolo pe acoperiş, năuc, m-am dat jos peste câteva clipe, ca să nu fiu găsit acolo, şi-am mers împleticit spre casă.

Luau micul dejun când am ajuns. Bendik mi-a zâmbit, Yngve era serios, Gunvor nu s-a uitat la mine, Åse se comporta de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat.

— Îmi pare rău, am zis. M-am îmbătat prea tare ieri.

— Nu mai spune, a pufnit Bendik.

— Unde-ai fost? m-a întrebat Gunvor.

— Am dormit pe-un acoperiş, jos în oraş, am răspuns.

— Trebuie să termini cu băutura, Karl Ove, mi-a spus Yngve. Chiar ne-am făcut griji din cauza ta. Înţelegi?

— Da, am zis. Îmi pare rău. Dar acum mă duc să mă culc. Cred că o să pic de pe picioare.

Am ieşit cu Gunvor ca să discutăm un pic după ce m-am trezit. I-am spus că nu credeam nimic din ce-i spusesem, că nu ştiam de ce-i spusesem toate astea şi că în mine existau doi oameni diferiţi, unul când beam şi unul când nu beam, ea ştia, „dar te iubesc, chiar te iubesc”, i-am zis, şi dacă vorbele pe care le rostisem – pe care nici măcar nu mi le aminteam – n-au dispărut complet, ci au rămas oarecum între noi, am continuat să fim împreună, ceea ce aveam noi doi era valoros, mai ales pentru mine. M-am hotărât s-o iau mai uşor cu băutura, acolo era problema, dar peste câteva ore eram din nou în oraş, era ultima seară, a doua zi urma să iau avionul înapoi spre Norvegia cu Yngve, Bendik şi Åse, în timp ce Gunvor mai rămânea câteva săptămâni, aşa stabiliserăm de mult, şi mă simţeam bine, îmi trăisem traiul acolo, ceea ce fusese frumos înainte – cerul imens, străzile bătute de vânt pe care mergeam singur, bazinele de înot şi cafenelele, scrisul despre natură, excursiile noastre în afara Reykjavikului în weekenduri – toate astea fuseseră contaminate, într-un fel, se contopiseră cu întunericul dinlăuntrul meu, cu carenţele sufletului meu, şi în cazul ăsta Bergen, cu slujba de la Spitalul Sandviken şi cu renunţarea implicită la responsabilitate când venea vorba de viaţa mea, părea seducător.

Gunvor şi Åse s-au dus devreme acasă, apoi Yngve şi Bendik au vrut să se retragă şi ei, Yngve aproape m-a târât

după el, dar localurile încă erau deschise, era o tâmpenie să pleci atunci acasă. „Mergeţi, vin şi eu imediat.” „Şi ce-o să faci singur?” m-a întrebat Yngve. „Poate întâlnesc vreun cunoscut”, am zis. „Cine ştie ce se-ntâmplă.”

Şi exact aşa a şi fost. Când am intrat în Filmbarin, Einar era la bar. Mi-a făcut semn cu mâna şi mi-a zâmbit când m-a văzut, m-am dus la el, am stat în picioare, am băut şi-am discutat până când barul s-a închis o oră mai târziu. Ştia pe cineva care dădea o petrecere, în curând eram într-un apartament la mansardă împreună cu alţi cinci—şase, fiecare cu câte-un pahar de whisky în mână.

Mi-am aprins o ţigară, el s-a aplecat spre mine cu un zâmbet discret pe buze.

— Sunt bune povestirile tale.

M-am holbat la el.

— Ce vrei să zici?

— Povestirile pe care le-ai scris. Sunt bune. Ai talent.

— Cum dracu’ ştii tu de ele? Le-ai citit? Cum...?

— Le-am copiat când v-am reparat calculatorul, a zis el. Niciodată n-ai vrut să-mi spui ce faci aici. Am devenit curios. Apoi ţi-am văzut fişierul şi l-am copiat.

— La dracu’! am izbucnit. Rahat cu ochi!

I-am întors spatele şi-am plecat de-acolo, am coborât scările cu ţigara într-o mână, cu paharul în cealaltă, am ieşit într-o curte, unde voiam să dau cu paharul de perete, dar m-am stăpânit, nu eram chiar aşa de beat, l-am pus în schimb pe un transformator sau ce era chestia aia, o cutiuţă agăţată pe perete, am ieşit în stradă, am luat-o la vale spre micuţa clădire a Parlamentului şi apoi în sus pe deal spre apartamentul nostru, unde toţi dormeau profund.

După o jumătate de an pe insula fără copaci, neagră şi aproape pustie din mijlocul Oceanului Atlantic, copacii văzuţi din avion păreau ireali, iar atunci când, peste câteva ore, mă plimbam pe străzile din Copenhaga, calde şi înţesate de oameni, cu parcuri verzi, luxuriante, toate astea aveau ceva paradisiac, ca şi cum faptul că lumea putea fi astfel era prea bun ca să fie adevărat.

Îi povestisem lui Yngve toată tărăşenia cu Einar, el s-a mulţumit să dea din cap şi să spună că, în puţinul timp în care-l văzuse, nu-i inspirase cine ştie ce încredere. Faptul

că-mi citise povestirile nu era, la drept vorbind, aşa de grav, şi încă de când plecasem de acolo îmi păruse rău de reacţia mea, poate ar fi trebuit să-l mai întreb una, alta şi să obţin o părere mai detaliată despre textele mele. Dar nu despre asta era vorba, ci despre felul în care făcuse rost de ele şi motivele lui.

Cine copiază fişierele altora? Şi de ce a recunoscut după aceea?

Ce voia de la noi?

Unele probleme ţin numai de geografie, iar asta era una dintre ele; când am trecut prin uşa glisantă de la Aeroportul Flesland mai târziu în seara aceea şi am ieşit în staţia de autobuz, nici Einar, nici Islanda nu-şi mai găseau loc în gândurile mele. Sfârşit de mai în Bergen —munţii înverziseră, serile erau senine, oamenii binedispuşi, totul fremăta de viaţă. Nu ne puteam duce în condiţiile astea la culcare, trebuia să ieşim în oraş, unde aerul era cald şi limpede, toate cafenelele erau pline de oameni, iar pe cerul uşor întunecat licăreau primele stele.

În după-amiaza următoare am bătut la uşa lui Espen. Nu-l văzusem de o jumătate de an, mi se părea mult; înainte vorbeam aproape în fiecare zi.

I-am povestit un pic despre Islanda, el mi-a povestit puţin despre ce se întâmplase acolo, începuse filosofia în anul acela şi se apucase de scris.

— Şi cum stai cu manuscrisul? l-am întrebat.

— E gata.

— Ce bine! L-ai trimis?

A încuviinţat din cap.

— A şi fost acceptat.

— Acceptat? O să debutezi?

Negru de invidie, mă uitam la el în timp ce încercam să schiţez un zâmbet.

A încuviinţat din nou din cap.

— La ce editură?

— Oktober. Am un redactor foarte bun acolo. Torleiv Grue.

— Şi care-i titlul?

— *Sakte dans ut av brennende hus* [*Dans lent dintr-o casă în flăcări*].

— Bun. E-un titlu bun. Când apare? La toamnă?

— Da, probabil. Mai e ceva de lucru, dar...

— Da, nu sunt deloc surprins, am zis.

În bucătărie, maşina de espresso a început să şuiere. Espen s-a ridicat, iar peste câteva clipe s-a întors cu două ceşti de cafea aburindă.

— Şi tu? m-a întrebat el. Ai scris ceva în Islanda?

— Un pic. Nişte povestiri. Nu-s aşa de bune, dar... Mi-am văzut de treabă, în orice caz.

— *Vinduet* o să aibă un număr cu debutanţi în toamnă. M-am gândit la tine când am aflat. Poate să le trimiţi una? Eu le-am trimis deja.

— Rău n-are cum să fie, oricum, am zis. Mai bine un refuz în mână decât zece cărţi bune de aruncat.

— Ha-ha.

Vreo oră m-a ros invidia, nu puteam să gândesc nimic de bine despre el, dar apoi ostilitatea s-a disipat, cu Espen stăteau altfel lucrurile decât cu mine, scrisese excepţional din prima clipă în care l-am întâlnit şi, dacă vreunul dintre cunoscuţii mei merita să publice o carte, el era acela.

Avea douăzeci şi unu de ani şi urma să debuteze. Era formidabil. Şi-mi arătase care-i faza cu literatura. Lipsit total de egoism, niciodată nu s-a pus problema să ţină ceva numai pentru el, să stea numai el şi să scrie, să aibă intuiţii pe care să le păstreze pentru sine, niciodată n-a fost aşa cu Espen, întotdeauna împărţise, totul, nu de dragul generozităţii, al bunătăţii, nu ca să facă o faptă bună, ci fiindcă aşa era el, clocotind de entuziasm pe care voia să-l împărtăşească.

N-ar fi trebuit să mă bucur că *el* era cel care debuta?

Mă bucuram din toată inima. Dacă mă şi deranja un pic, era fiindcă îmi scotea eşecul în evidenţă.

— Ce faci peste vară? m-a întrebat el.

— O să lucrez la Spitalul Sandviken. Şi poate mă duc până la Kristiansand să-l vizitez pe tata. Da, şi poate stau câteva săptămâni în Jølster. Şi tu?

— Fac un drum până la Oslo, în orice caz. Şi mai trebuie să-mi găsesc un loc unde să stau.

— De ce?

— N-ai auzit? Am primit preaviz. Demolează clădirea.

— Ce?
— Da. Trebuie să plecăm în cursul verii.
— La dracu’. Astea-s veşti proaste.
— Căutăm împreună un loc atunci?
— Vrei să zici să împărţim un apartament?
— Da?
— De ce nu? am spus.

Primisem un post de suplinitor pentru o lună la Spitalul Sandviken, şi păreau bucuroşi să mă vadă în secţie – nu pacienţii, ei erau indiferenţi ca întotdeauna, ci membrii personalului – aşa că m-am întors la viaţa de acolo ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Am imprimat povestirea despre bărbatul cu valiza şi am trimis-o la revista *Vinduet*, fără mari aşteptări, şi n-am mai scris nimic nou, atât fiindcă serviciul mă epuiza destul de mult, cât şi fiindcă n-aveam chef. Gunvor lucra în satul ei natal, aşa că-n serile libere stăteam mai mult acasă şi citeam. În vreo două seri am ieşit cu Yngve, am avut şi câteva repetiţii cu trupa, dar am făcut toate astea fără mare entuziasm. În cei doi ani de când eram împreună, cântaserăm de două ori la Hulen, o dată la Garage, înregistraserăm un demo şi scoseserăm o piesă într-un studio adevărat, care apăruse pe un album cu alte trupe din Bergen, şi era bine, dar dacă voiam să ajungem mai departe trebuia să ne ţinem de treabă, şi se părea că nimeni nu voia cu adevărat asta.

Într-o seară n-am mai suportat să stau în casă, vremea de vară era prea minunată, părea aproape bolnăvicios să stai pe-un scaun să citeşti, aşa că am ieşit, am luat-o prin parc şi la vale spre Café Opera. Prietenul lui Yngve, Geir, pe care nu-l cunoşteam, dar care stătuse în apartamentul meu cât timp am fost în Islanda, era acolo, mi-am luat o halbă de bere şi m-am aşezat la masă cu el şi prietenii lui. Era în timpul săptămânii, nu era aşa de multă lume, dar au venit câteva fete pe care le ştiam cât de cât din anul întâi, am discutat cu ele, una era blondă şi frumoasă, mă uitasem după ea şi înainte, era una din cele pe care mă bucuram să le văd la sala de lectură, nu de alta, dar era superbă, aşa că, atunci când s-a închis Café Opera şi eram în cele mai bune toane, i-am adunat pe aproape toţi cei de-acolo la o petrecere la mine, încă mai aveam ceva tărie de la *duty*

free. Îi invitasem pe Geir, pe unul din prietenii lui, pe cele două fete şi pe şase tipi de culoare. Nu-i ştiam pe cei şase, dar discutasem puţin cu ei la Café Opera, m-am gândit că poate nu cunoşteau aşa de mulţi norvegieni, poate că nu se integraseră încă aşa cum trebuia şi i-am întrebat dacă nu voiau să vină cu noi la petrecere ca să putem discuta şi bea în continuare. Cel cu care-am vorbit a încuviinţat din cap şi-a zâmbit, cu plăcere, bucuroşi. În timp ce traversam noaptea caldă, blondă, nu la ei mă gândeam, ci la fata cea blondă, iar ea, aşa cum stătea în celălalt capăt al banchetei din spate, se gândea probabil la mine, fiindcă atunci când am ajuns, după ce-am plătit cele trei taxiuri şi ne-am pus să bem – gaşca aceea care la Café Opera păruse mică, dar care aproape-mi umplea apartamentul, când fuseseră ultima dată unsprezece oameni la mine? – m-a privit lung, avea chef să discutăm despre ce făceam acum, ce părere aveam despre cursuri şi despre ele.

— Despre voi?

— Da? Păreai aşa de arogant.

— Arogant? Eu?

— Da. Tu erai cel cu Dante care studiase la Academia de Scriere Creativă. Unul dintre cei buni.

— Bun? Nu ştiam o iotă.

A râs, am râs şi eu, ne-am dus în bucătărie, ea s-a rezemat de perete, eu de blatul din bucătărie, am continuat să vorbim, dar abia auzeam ce spunea; în clipa următoare m-am aplecat spre ea şi-am sărutat-o. M-am apropiat şi mai mult, am luat-o în braţe, am strâns-o la piept, era moale şi bună şi n-ar fi zis nu. I-am şoptit că puteam merge în camera de alături. Era a lui Jone, dar el era în Stavanger, şi ne-am cufundat în patul lui uriaş cu apă. O, era minunată. Eram deasupra ei, mă cuprinsese în braţe, când am perceput o mişcare în spatele nostru şi m-am întors.

Era unul din tipii de culoare. Se uita la noi în semiîntuneric.

— Trebuie să pleci de-aici, i-am zis. Vrem să fim lăsaţi în pace.

A rămas acolo.

— N-ai ce căuta aici, cred că înţelegi, am insistat. *Will you please leave the room?*

Nu s-a clintit.

— Nu-l băga în seamă, mi-a zis ea. Hai încoace.

Aşa am făcut, şi s-a terminat destul de repede. Când m-am întins pe spate, tipul tocmai ieşea din cameră.

— Chiar c-a fost rapid, a spus ea.

Era ironică?

Nu, zâmbea şi mă mângâia pe obraz.

— De mult timp mi-am dorit asta, mi-a zis. Păcat c-a fost aşa de scurt. Dar plec acum. E târziu. Vorbim.

A plecat, eu am adormit, iar când m-am trezit, cu o durere înfiorătoare de cap, nu mai era mare lucru în apartament. Cele două sticle de tărie dispăruseră, la fel şi portmoneul pe care-l pusesem pe raftul cuierului.

Ăia erau toţi banii mei.

M-am aşezat pe podea şi mi-am prins capul în mâini.

De ce-o făcusem? De ce, de ce, de ce?

Vina pe care o simţeam era nemărginită. Mă încerca ruşinea de la trezire şi până la culcare. Gândul la ce făcusem nu mă lăsa. Era tot acolo.

Ăsta era iadul. Să fii ros de remuşcări, ăsta era iadul. Şi era vina mea, eu făcusem asta.

De ce, de ce, de ce?

Nu voiam asta. Voiam să duc o viaţă liniştită, calmă, afectuoasă şi profundă cu Gunvor, asta-mi doream, şi ar fi trebuit să fie uşor de dus o asemenea viaţă, nu era nici o vrăjitorie, un lucru pe care toţi îl reuşeau şi-l reuşiseră dintotdeauna. Oare Gunvor mă înşela? Făcuse vreodată aşa ceva?

Nu, bineînţeles că nu.

Se gândise vreodată s-o facă?

Nu, bineînţeles că nu.

Era de treabă, sinceră, cinstită, blândă, bună.

Nu trebuia să afle niciodată ce se întâmplase.

Fata blondă îmi spusese că urma să lucreze la un hotel în Hardanger în vara aia, aşa că am sunat acolo a doua zi şi-am dat de ea. Îmi fusese groază de asta, era umilitor, dar trebuia, nu aveam de ales.

S-a bucurat să mă audă la telefon.

— Salut! Mersi pentru aseară!

— De aceea te sun, i-am zis. Am o iubită. Ea nu trebuie să afle ce s-a întâmplat. Poţi să-mi promiţi că nu spui nimănui? Că rămâne între noi?

A tăcut.

— Bineînţeles, a spus în cele din urmă. M-ai sunat să-mi spui asta?

— Da.

— OK.

— OK?

— Pa.

— Pa.

Am lăsat să treacă mai multe ore până s-o sun pe Gunvor, voiam ca discuţia cu ea să fie cât se putea de curată, necontaminată de ceea ce se întâmplase.

Bineînţeles că s-a bucurat să mă audă. Bineînţeles că-i era dor de mine. Bineînţeles că se bucura că o să ne vedem din nou.

Ştiusem că nu o meritam. Dar mergeam mai departe. Minţeam, iar distanţa dintre noi creştea, fără ca ea s-o ştie. Mă uram şi trebuia s-o termin cu ea, nu de dragul meu, ci de-al ei, merita ceva mai bun.

De ce n-o făceam?

Eram aproape s-o fac, dar nu puteam.

În dimineaţa următoare am luat autobuzul spre Sandviken. Drumul acela, până şi mirosul spitalului, până şi priveliştea lipsită de speranţă a oamenilor îngrijiţi acolo îmi ofereau alinare. Asta era viaţa, şi ceea ce făceam eu era tot viaţă. Nu mă puteam sustrage, trebuia s-o iau aşa cum e. Ceea ce făcusem, făcusem. Sigur că eram răvăşit şi aşa aveam să fiu săptămâni de-acum înainte, dar timpul atenuează totul, chiar şi lucrurile cele mai groaznice, fiindcă se interpune, minut după minut, oră după oră, zi după zi, lună după lună şi e atât de copleşitor, încât lucrurile întâmplate se dizolvă cu totul în cele din urmă şi dispar. Lucrurile sunt tot acolo, dar atât de mult timp, atât de multe minute, ore, zile şi luni sunt între ele, încât nu se mai simte. Şi senzaţiile contează, nu numai gândurile, nu numai amintirile. Şi-ncet am ieşit din starea asta, agăţându-mă tot timpul de gândul gândul salvator că dacă ea nu ştia, nu se întâmplase.

Nu se întâmplase, însă Gunvor s-a întors în oraş şi vina s-a manifestat din nou, eram un mincinos şi-un trădător, un om rău şi ticălos – timp de câteva săptămâni, la asta mă gândeam când eram cu ea – apoi toate astea s-au atenuat şi au rămas ca o senzaţie constantă, dar controlabilă, care exista undeva aproape de conştiinţă.

Mă durea când zâmbea, mă durea când spunea că mă iubeşte şi că eram cel mai bun lucru care i se întâmplase vreodată.

Apoi nu m-a mai durut.

*

Împreună cu Espen am căutat un apartament mai multe săptămâni la rând, ne-am dus să vedem câteva, însă nu se potrivea nici unul, aşa că ne-am mutat fiecare în alt loc, Espen într-un imobil de la marginea oraşului, eu în fosta garsonieră a lui Asbjørn, în Nøstet.

Într-o zi am primit un plic de la revista *Vinduet*. L-am deschis şi am citit scrisoarea în viteză, stând în hol lângă cutiile poştale. Primiseră peste o mie cinci sute de texte, treizeci fuseseră selectate şi se bucurau să mă anunţe că al meu se număra printre ele.

Nu înţelesesem, aşa că am mai citit-o o dată.

Da, chiar aşa scria. Povestirea mea urma să fie publicată în numărul cu debutanţii.

Am coborât scările şi-am intrat în noua garsonieră, m-am pus pe scaun cu foaia în mână şi-am mai citit-o o dată.

Trebuia să fie o greşeală. Sau poate că nivelul textelor fusese deosebit de scăzut. Dar o mie cinci sute de texte? De la o mie cinci sute de scriitori? Era posibil să fie toate aşa de slabe?

Nu era posibil.

Probabil mă încurcaseră cu altul. Kramsgård sau Knutsgård sau ceva de genul ăsta.

Am râs.

Mă acceptaseră!

Peste câteva zile am fost convocat pentru serviciul civil. Trebuia să mă duc la Hustad la sfârşitul toamnei şi apoi să mă trimită undeva timp de şaisprezece luni. În principiu cădea bine, îmi ajunseseră cei doi ani la Spitalul Sandviken şi nu voiam să mai studiez.

Am lucrat acolo în continuare, în acelaşi timp am scris recenzii de carte pentru ziarul studenţesc *Studvest*, pe lângă interviurile pe care Hans mi-a propus să le fac, în primul rând cu scriitori, de vreme ce acesta era domeniul meu, dar şi cu universitari şi alte persoane demne de interes. N-aveam nimic de-a face cu restul redacţiei, treceam pe-acolo să iau reportofonul, făceam interviul, îl transcriam acasă, urcam din nou şi-l predam, asta era tot. Lui Hans i se părea OK ce făceam şi zicea că mulţi alţii îi împărtăşeau opinia.

Chiar înainte să plec spre Hustad, au venit prin poştă două exemplare din numărul dedicat debutanţilor. Mi-am găsit textul, se numea *Déjà Vu*, lângă titlu era o imagine cu mine, o poză mică de paşaport pe care o măriseră, iar în prezentarea de dedesubt erau doar numele meu, anul naşterii şi profesia, aici scrisesem „fără ocupaţie”. Arăta bine, fără aere, fără orgolii, minimul pe care-l puteai include într-o prezentare.

Numărul cu debutanţii a fost recenzat în toate ziarele mari, mai ales fiindcă ediţia anterioară, care apăruse în 1966, conţinuse texte ale unor scriitori care au ajuns mai târziu cunoscuţi, cum ar fi Øystein Lønn, Espen Haavardsholm, Knut Faldbakken, Kjersti Ericsson, Olav Angell şi Tor Obrestad, aşa că atunci când revista *Vinduet* făcea acelaşi lucru douăzeci şi şase de ani mai târziu, toată lumea se aştepta să-i cunoască pe exponenţii unei generaţii la fel de promiţătoare. Concluzia pe care au tras-o majoritatea publicaţiilor a fost că nu era cazul. În toate recenziile erau evidenţiate nume cărora li se prevedea un viitor strălucit; al meu nu era printre ele. Era de înţeles, povestirea mea se număra printre cele mai slabe texte şi probabil că n-ar fi trebuit să apară deloc. Când am luat avionul spre Molde şi de acolo autobuzul spre Hustadvika, lăsasem toate lucrurile astea deoparte. Împlineam în curând douăzeci şi patru de ani, iar în ultima perioadă bătusem pasul pe loc, nu mă dezvoltasem în nici o direcţie, nu făcusem nimic nou, eram în acelaşi stadiu ca atunci când mă mutasem la Bergen. Când mă uitam acum în jur, nu vedeam nicăieri vreo ieşire, doar aceleaşi chestii peste tot. Serviciul civil venea astfel ca un dar trimis din cer. Îmi dădea o amânare de şaisprezece

luni. Timp de mai mult de un an, totul avea să fie stabilit pentru mine, nu mai trebuia să fiu responsabil pentru viaţa mea, în orice caz pentru partea aceea care avea de-a face cu studiile, munca şi cariera.

Într-o dimineaţă, devreme, unul din angajaţii de la Hustad a intrat în camera mea şi m-a trezit. Era un telefon pentru mine. Era de-abia şase, mi-am dat seama că se întâmplase ceva şi m-am grăbit să cobor la cabina telefonică de la capătul coridorului şi am dus receptorul la ureche.

— Alo? am zis.

— Salut, sunt mama.

— Salut.

— Mă tem că am veşti proaste, Karl Ove. E vorba de bunicul. A murit azi-noapte.

— O, nu.

— A murit în drum spre spital. A sunat-o pe Kjellaug aseară, ea a chemat ambulanţa, Jon Olav s-a dus şi el. A fost acolo când a murit. Nu cred că a suferit. S-a întâmplat repede.

— Asta e bine, în orice caz, am zis.

— Da, a spus mama.

— Era bătrân.

— Da, era.

Înmormântarea avea să fie peste o săptămână, am cerut o permisie, am primit-o, am zburat către sud, spre Bergen, câteva zile mai târziu, am luat feribotul spre Rysjedalsvika împreună cu Gunvor, mama ne-a condus prin vremea ploioasă de noiembrie peste mica zonă montană, către Åfjorden, unde bunicul locuise toată viaţa lui. Născut în 1908 din părinţi care trăiau în sărăcie – aşa era pentru toată lumea atunci. O mamă care a murit când încă era mic. Un tată care construia case şi mergea la pescuit. Tatăl s-a recăsătorit mai târziu, a avut o fată şi, când s-a îmbolnăvit în timp ce era pe mare, într-o iarnă la începutul anilor treizeci, şi a murit imediat după aceea la spitalul din Florø, bunicul a revendicat casa lui, în care stăteau noua lui soţie şi fiica lui cea mică. A urmat un proces, s-a ajuns până la Curtea Supremă, unde bunicul a câştigat. Soţia tatălui său şi sora lui vitregă au trebuit să se mute, şi bunicul a preluat casa, în care locuise până recent. S-a căsătorit în

1940 cu Kirsti Årdal, au avut patru copii între 1942 şi 1954, a ţinut mica gospodărie împreună cu ea, a lucrat ca şofer, a crescut nurci, a avut albine, a cules fructe de pădure, a avut câteva vaci şi câteva găini. Toţi copiii, cu excepţia celui mai mic, s-au mutat, el s-a pensionat, fiica lui cea mai mare a devenit profesoară la şcoala generală, următoarea, profesoară la şcoala de asistente medicale, fiica cea mică, psiholog, în vreme ce singurul fiu a devenit instalator de conducte şi poet. Aşa a fost, aşa s-a întâmplat, acum era gata.

Am urcat dealul spre casă, am deschis portierele şi am ieşit din maşină. Ploua, călcâiele pantofilor mi se afundau în pietrişul umed când am deschis portbagajul şi mi-am luat punga cu costumul şi geanta de voiaj.

Salopeta lui albastră era atârnată în cuierul din hol, la fel şi basca lui neagră cu cozoroc scurt. Pe podea erau cizmele lui.

Se auzeau voci din camera de zi, mi-am pus bagajul deoparte şi-am intrat înăuntru. Kjellaug, Ingunn, Mård şi Kjartan erau acolo, ne-au salutat şi ne-au întrebat cum ne mergea lui Gunvor şi mie în Bergen. Ingunn ne-a întrebat dacă ne era foame. În cameră plutea entuziasmul – aşa era întotdeauna când se întâlneau. M-am gândit: „Asta a lăsat în urmă. Kjellaug, Sissel, Ingunn şi Kjartan. Soţii lor, Magne, Kai Åge şi Mård. Copiii lor, Ann Kristin, Jon Olav, Ingrid, Yngve, Karl Ove, Yngvild, Odin şi Sølve. Mâine o să-l îngropăm. Acum o să mâncăm şi-o să stăm de vorbă.”

Ceaţa se mişca în straturi dense pe deasupra brazilor deşi, verzui-închis, aproape negri de pe versantul de din-colo de iaz. Era ora nouă, mama m-a întrebat dacă nu puteam împrăştia crenguţe de brad pe drumul care ducea la poartă. Era un obicei vechi. Am ieşit în ploaie, am pus crenguţe de brad pe pietriş, m-am uitat în sus la casă, la geamurile luminate în dimineaţa cenuşie. Am plâns. Nu din cauza morţii şi a răcelii ei, ci din cauza vieţii şi a căldurii ei. Am plâns din cauza bunătăţii care există. Am plâns din cauza luminii din ceaţă, am plâns din cauza viilor în casa celui mort şi m-am gândit: „Nu-mi pot irosi viaţa”.

Jon Olav trebuia să ţină o cuvântare în biserică, dar n-a putut scoate un cuvânt din cauza plânsului care-l îneca. A

încercat, n-a reuşit, de fiecare dată când deschidea gura şi încerca să spună ceva îi ieşeau noi suspine. La finalul slujbei am cărat sicriul prin biserică spre maşina care aştepta. Ne-am dus lângă mama, am mers încet prin sat, pe lângă casă, spre cimitirul care se afla pe un deal deasupra fiordului, unde aştepta mormântul proaspăt săpat. Când sicriul a fost coborât în groapă, am cântat, imnul se auzea extraordinar de firav în spaţiul acela enorm. Sub noi era fiordul, cenuşiu şi masiv, pe partea cealaltă versantul plonja vertical în apă, parcă învăluit în nori şi ceaţă. Preotul a aruncat pământ pe sicriu. „Din ţărână suntem făcuţi, în ţărână ne vom întoarce.” Pentru o clipă, mama a stat singură în faţa mormântului deschis. Şi-a înclinat capul, iar pe mine m-a cuprins un nou val de plâns, ultimul, fiindcă după ce ne-am dus la căminul cultural, unde s-a servit supă caldă de carne, s-a destins atmosfera, gata, acum viaţa continua fără el.

*

Odată întors la Hustad, am început să sun la toate instituţiile din Bergen unde se putea efectua serviciul civil, am primit imediat o ofertă de la radioul studenţesc, de vreme ce lucrasem doi ani la un post de radio local, şi, după o vacanţă de Crăciun de câteva zile acasă la mama, în Jølster, m-am dus la Centrul studenţesc ca să-mi încep serviciul civil. Uşa care dădea spre spaţiul larg de la etaj, unde erau radioul studenţesc, redacţia ziarului *Studvest* şi multe alte organizaţii pentru tineret, era închisă, aşa că am rămas la parter în aşteptarea redactorului-şef, m-am plimbat încolo şi-ncoace, am citit anunţurile, m-am uitat la cărţile expuse de librăria Studia, m-am aşezat şi mi-am aprins o ţigară, trecuse aproape o oră, ce se întâmpla, greşisem ziua?

A apărut la o oră şi jumătate de la ora stabilită.

El era?

Un tip gras, cu părul lung şi ochelari, se apropia de mine. Avea pe el blugi, o geacă de blugi şi o pereche de ghete de fotbal până la gleznă, galbene cu negru, cu crampoane de cauciuc, aşa cum aveam când eram mici, înainte ca fotbalul să se joace cum trebuie şi să primim ghete de fotbal ca lumea. Într-o noapte, cu trei ani în urmă, băusem şi

fumasem haşiş în garsoniera lui. Atunci parcă se deschiseseră toate porţile iadului. Cum putea *el* să fie redactor-şef?

— Salut, salut, mi-a zis.

— Salut. *Tu* eşti redactorul-şef de la radioul studenţesc?

— Exact.

— Am fost la o petrecere la tine într-o noapte, îţi aminteşti? Mai demult?

— Da, da. Ai luat-o razna de tot, nu?

— Nu. N-am luat-o razna. Spre deosebire de tine!

A chicotit încet. Râsul aproape că făcea parte din el, parcă-l învăluia, râdea aproape la tot ce se spunea.

Apoi a devenit iarăşi serios.

— Ceva s-a întâmplat în seara aia, am înţeles şi noi că merseserăm prea departe. Cred că am mai ieşit vreo două seri în oraş, după care am lăsat-o baltă. Per Roger s-a dus în străinătate, şi când s-a întors şi-a pus viaţa în ordine. Şi eu, da, vezi unde am ajuns! Dar haide să-ţi arăt puţin ce-avem pe-aici, mi-a spus el zdrăngănind o legătură mare de chei.

Am urcat pe scări şi-am intrat în biroul larg. Spaţiile rezervate radioului studenţesc erau în capăt. Trei birouri, o canapea pe colţ şi câteva dulapuri ce separau acest spaţiu de celelalte.

— Aici e biroul tău, a zis el arătându-mi-l pe cel mai apropiat. Eu stau acolo. Şi ceilalţi redactori îl împart pe ultimul. Dar mare parte din muncă se desfăşoară sus, în studio. Ai fost acolo?

Am scuturat din cap.

— Acolo o să stai cel mai mult. Cel mai important lucru pe care o să-l faci e să pui arhiva pe calculator.

— Serios?

A râs.

— Să arhivezi emisiunile difuzate. Aşa-numitele scheme TONO. Să arhivezi benzile. Poate să le pui pe DAT când ai timp. Să faci cafea. Să cumperi cafea. Să vedem, ce-ar mai fi? Să mergi la poştă. Primim o groază de scrisori. Ha-ha-ha! Mai avem chestii plictisitoare? Eventual, să faci procesul-verbal după şedinţele de redacţie? Să faci curăţenie în studio. Să aspiri. Să copiezi pliante. Să copiezi documente

pentru întâlniri. Suntem aşa de bucuroşi c-o s-avem un tip care-şi face serviciul civil! Tu eşti cel mai jos în ierarhie. O să fii ca un câine! Asta-i fişa postului. O să fii ca un câine şi-o să faci cum zic eu. Eu hotărăsc totul aici.

A zâmbit, am zâmbit şi eu.

— OK, am spus. Cu ce să încep?

— Totul începe cu o cafea. Pui tu?

Am adus apă de la baia de jos, am presărat cafea în filtru şi l-am pornit în timp ce Gaute lucra la computer. În afară de noi, nu mai era nimeni acolo. M-am aşezat în faţa biroului meu, am deschis sertarele ca să văd ce era în ele, am dat o tură să mă uit la ce era pe rafturi, m-am uitat pe geam, în sus spre parc, la crengile negre care se întindeau spre cer. Când cafeaua a fost gata, am turnat în două ceşti şi i-am pus una în faţă.

— Mulţumesc, a zis el.

— Cu ce te ocupi? l-am întrebat.

— Wolfenstein.

— Wolfenstein?

— Da. Se petrece în buncărul lui Hitler. Trebuie să urci cât mai multe etaje. Bătrânul e la cel mai de sus. Dar nu e aşa de uşor, sunt nazişti peste tot. Şi cu cât ajungi mai sus, cu atât e mai greu.

M-am postat în spatele lui.

La baza ecranului era o ţeavă de mitralieră care se mişca înainte pe un coridor gol. La celălalt capăt era un lift. Dintr-odată s-a deschis uşa şi-au ieşit nişte soldaţi îmbrăcaţi în alb.

— Hopa, a exclamat Gaute.

L-au descoperit, a urmat un schimb de focuri, s-au ascuns după colţ, în depărtare, vreo doi dintre ei au căzut seceraţi la pământ, dar apoi a venit un alt lift plin cu soldaţi, „Gaute” a fost nimerit şi ecranul s-a umplut de sânge.

Era înfiorător, fiindcă parcă vedeai coridoarele şi soldaţii cu ochii tăi, şi când sângele a ţâşnit, mi-am spus că aşa era când mureai, vedeai numai sânge în faţa ochilor, *game over*.

— M-am jucat doar de vreo două ori, mi-a zis el. Şi tu-l ai pe calculator. Şi mai ai şi Doom. Întinzându-se, a adăugat: Să zicem că-i destul pe ziua de azi?

M-am uitat la el.

— Ideea e să fiu la serviciu opt ore în fiecare zi. Sunt atenţi la asta. Trebuie să completez formulare şi chestii, pe care tu trebuie să le semnezi.

— Cine-s „ei”? Nu văd nici un „ei” pe aici, nu?

— E-n regulă din partea mea. Dar poate c-ar fi bine să ne bem mai întâi cafeaua, nu?

În cazul lui Gaute s-a dovedit că aparenţele înşală. Mi se păruse un pierde-vară, un leneş şi-un chiulangiu, dar nu era aşa. Era ambiţios, avea tot felul de idei despre cum putea fi îmbunătăţit radioul şi, cât am fost eu acolo, a reorganizat postul şi l-a făcut mai profesionist, de la munca de redacţie la profilul muzical, şi a înnoit toate echipamentele tehnice, astfel încât benzile pe care editam în primele luni de lucru, când toate programele erau redactate analog, dispăruseră la finalul stagiului, şaisprezece luni mai târziu, când totul era digital. Jucam Wolf doar după program, atunci deveneam parcă posedat, nu rareori am plecat acasă pe la două noaptea, după ce mă jucasem fără întrerupere de la patru după-amiaza; uneori rămâneam peste noapte, şi colegii care veneau la serviciu ca să facă emisiunea matinală mă găseau acolo. Aveam şi-un joc de manager de fotbal, crea poate şi mai multă dependenţă, îmi petreceam tot timpul liber cumpărând şi vânzând jucători şi jucând meci după meci până când echipa mea câştiga Cupa Europei, lucru care putea dura mai multe săptămâni. După o asemenea sesiune de douăsprezece ore, capul mi-era rece ca gheaţa şi gol de tot, era un nonsens sistematizat, dar nu reuşeam să mă abţin, eram dependent.

Un alt lucru care se găsea la radio şi pe care nu-l mai văzusem înainte era internetul. Şi acesta crea dependenţă. Să navighezi de la o pagină la alta, să citeşti ziare canadiene, să te uiţi la informările despre traficul din Los Angeles din momentul respectiv sau la modelele de la mijlocul revistei *Playboy*, care apăreau cu o lentoare incredibilă, mai întâi partea de jos a imaginii, care putea fi orice, apoi urca încet, imaginea umplea cadrul aşa cum apa umple un pahar, acolo erau coapsele, acolo, o, era… la naiba, avea *chiloţi* pe ea? până să apară sânii, umerii, gâtul şi faţa acolo unde le era locul, pe computerul de la postul

de radio studenţesc, în miez de noapte. Rachel şi cu mine. Toni şi cu mine. Susy şi cu mine. *Hustler*, oare aveau şi ei pagină de internet? Rilke, oare a scris cineva despre *Elegiile duineze*? Existau oare poze cu Tromøya?

După Crăciun a apărut tipul care-şi efectuase acolo serviciul civil înaintea mea şi s-a oferit să mă ajute. S-a mirat când a văzut că habar n-aveam de editare, nu ştiam chestiile elementare pe care le face un tehnician de radio, da, de fapt nu ştiam nimic. La postul din Kristiansand aveau tehnicianul lor, singurul lucru pe care trebuia să-l fac era să vorbesc la microfon, fie afară, când intervievam pe cineva, fie în studio, când aveam emisiune. De toate celelalte se ocupa tehnicianul. Aici era altfel. M-a privit stupefiat când şi-a dat seama că notam tot ce trebuia să zic, chiar şi cele mai simple lucruri, ca „Salut" şi „Bine-aţi venit la radioul studenţesc", şi că nu vorbeam liber, aşa cum făceau el şi ceilalţi redactori. Dar am învăţat repede. În vacanţe, atribuţiile mele creşteau, atunci trebuia să mă descurc solo, adică să pornesc transmiţătorul, să pun genericul radioului, genericul emisiunii, să prezint programul dacă alegeam să reiau o înregistrare mai veche sau să pun discuri şi să vorbesc, poate să sun pe cineva şi să-l intervievez în direct, lucru care-mi plăcea tot mai mult, era un *kick* să intri singur în direct şi, cu cât era mai complicat desfăşurătorul, cu atât mai tare era *kick*-ul. Dar de obicei nu aveam emisiuni, în afară de un buletin scurt de ştiri legate de viaţa studenţească, care era transmis în fiecare zi şi pe care-l pregăteam toată dimineaţa, frunzăream ziare căutând chestiuni legate de studenţi, le notam şi le citeam. Pe lângă asta, făceam compilaţii pentru emisiunile culturale, luam interviuri scriitorilor sau citeam recenzii, şi-n fiecare zi mulţumeam proniei cereşti că ajunsesem acolo şi nu, de exemplu, la Spitalul Sandviken sau la alt sanatoriu. Olav Angell tradusese *Ulise*, l-am sunat ca să-l întreb despre munca de traducere. Fredrik Wandrup îl făcuse albie de porci pe Ole Robert Sunde, atunci l-am sunat întâi pe Wandrup, apoi pe Sunde, am adăugat câteva comentarii şi le-am pus cap la cap. Dag Solstad ajunsese în oraş, m-am dus la el la hotel şi i-am luat un interviu. Era prima dată când făceam o treabă care chiar îmi plăcea. Şi nu eram

singurul, atmosfera de la lucru era plină de entuziasm, dar în acelaşi timp *laid-back*, acela nu era un loc pentru studenţii care doreau să-şi facă o carieră, dimpotrivă, atât sus în studio, cât şi jos la birou erau oameni care nu făceau nimic deosebit, nimic altceva decât să bea cafea, să fumeze, să discute, poate să arunce o privire peste CD-urile nou-apărute sau să răsfoiască ziarele sau vreo revistă. În primele săptămâni n-am zis nimic, îi salutam numai din cap, eram cât se poate de sârguincios, dacă aveam un sfert de oră liber, introduceam titluri de discuri în computer, dacă trebuia să merg la poştă mă repezeam în jos pe scări. La şedinţa de redacţie nu scoteam un cuvânt, notam în schimb tot ce spuneau. Dar cu timpul am ajuns să recunosc diferitele chipuri şi chiar să le ştiu numele. Am început să schimb câteva cuvinte cu ei, câteodată făceam chiar şi câte-o glumă. Taman în mijlocul unei şedinţe, Gaute m-a privit brusc şi m-a întrebat: „Ce crezi despre asta, Karl Ove?” Spre surprinderea mea, am observat că toţi se holbau la mine în expectativă, ca şi cum chiar s-ar fi aşteptat să am ceva de zis.

La începutul fiecărui semestru erau recrutaţi noi colaboratori. Gaute m-a rugat să fac un pliant, era prima sarcină serioasă pe care o primisem şi posibilitatea eşecului mă stresa îngrozitor, am lucrat o seară întreagă doar la titlu, până am ajuns la varianta „Credit de studii gratuit”, şi mi-am sacrificat ilustraţia preferată din ediţia din Dante pe care o aveam, realizată de Doré, am tăiat ultima imagine din carte, cea în care ei se uită la Dumnezeu, cea dintâi şi cea din urmă lumină, şi am lipit-o pe foaie, pe care am copiat-o în două sute de exemplare. A doua zi le-am împărţit în zona cea mai aglomerată a Centrului studenţesc, care forfotea de boboci. La şedinţa convocată peste câteva zile, sala era plină ochi. Cei mai mulţi stăteau tăcuţi, ascultându-l pe Gaute, dar unii au pus şi întrebări, şi printre ei l-am remarcat pe un tip tânăr, ras în cap, cu ochelari stil Adorno, poate şi fiindcă în faţa lui, pe masă, avea un exemplar din romanul lui Ole Robert Sunde *Naturligvis måtte hun ringe* [*Normal că ea trebuia să sune*]. Era un *statement* şi un indiciu, un semn pentru cei iniţiaţi, care nu

erau mulţi, şi tocmai de aceea foarte preţios. Citea Sunde, *trebuia* să scrie şi el.

În curând au început interviurile. Stăteam alături de Gaute într-o sală de şedinţe şi le puneam întrebări unuia şi altuia în timp ce-mi luam notiţe despre ei. Era o postură ciudată, fiindcă eu nu ştiam mai nimic, în orice caz, nu mai mult decât ei, şi totuşi ei trebuiau să stea frumos acolo şi să se foiască în scaun şi să răspundă cât puteau de bine, lucru pe care mie nimeni nu mi-l cerea. După aceea am trecut prin listele cu nume, ne-am comparat impresiile, şi asta era ciudat, până la urmă, cât de mult îmi plăcea să aleg şi să resping. Remarcasem trei fete deosebit de frumoase, una se uitase la noi cu ochi albaştri, neliniştiţi, pe sub genele date cu rimel, pomeţii îi erau înalţi, părul lung şi blond, avea vreo douăzeci de ani, trebuia să fie acceptată. O alta avea părul brunet împletit într-o coadă lungă, îi fremătaseră tot timpul buzele, care erau poate cele mai frumoase buze pe care le văzusem vreodată, stătea dreaptă pe scaun cu mâinile în poală, elegantă din toate punctele de vedere, şi când a spus că şi ea cânta la tobe, nu mi-a venit să cred, trebuia acceptată. Gaute a râs şi a adăugat că avea şi experienţă la radio şi era oricum o candidată ideală. Tipul cu Sunde trebuia să fie şi el acceptat, şi tipul de la şcoala de comerţ trebuia, ca să nu fie numai umanişti, şi clar şi fata care ştia atâtea despre muzica clasică...

După câteva săptămâni de instruire, s-au stabilit redacţiile; începeam să ştiu cu ce se mănâncă munca la radio şi nu mai eram emoţionat de fiecare dată când urcam scările spre birou. Acum era invers, mă bucuram că merg la serviciu. Acela era primul colectiv din care făceam parte la Bergen, până atunci toate chestiile din viaţa mea fuseseră legate fie de Yngve, fie de Gunvor, dar nu şi aici, şi mă bucuram de asta, cu toate că-mi şi crea probleme. Aveam senzaţia că ceva nou începuse în viaţa mea, şi se întâmpla cumva în afara relaţiei mele cu Gunvor, care era la fel ca înainte, eram împreună de aproape patru ani, eram cei mai buni prieteni, ştiam totul unul despre altul, în afară de lucrurile groaznice pe care i le făcusem, care încă zăceau aici, în mine, nu în ea, ea nu ştia nimic, ea mă vedea ca pe un om bun. Dar când venea să mă vadă la radio nu mă

simţeam în largul meu, simţeam aproape că o înşel doar fiind acolo. Mi-am dat seama că se terminase, dar nu reuşeam să-i pun punct, nu voiam s-o rănesc, nu voiam s-o dezamăgesc, nu voiam s-o deziluzionez. Pe lângă asta, vieţile noastre se împleteau şi-n alte feluri: acasă era deja un membru al familiei, mai ales pentru mama, care se ataşase de ea, şi pentru Yngve, care-o plăcea foarte mult, dar şi pentru cei nu tocmai apropiaţi, pentru surorile mamei, de exemplu, şi la fel era şi de partea lui Gunvor. De parcă nici asta n-ar fi fost destul, o cunoscuse pe Ingvild în ultimul an, erau prietene acum, şi Gunvor s-a mutat în apartamentul în care stătuse Ingvild, cel care mai păstra urme din perioada când Fløgstad locuise la Bergen, care fusese luat în stăpânire în ultimii ani de oameni din Arendal, de prietenii lui Yngve, deci.

Puteam oare să-mi tai legăturile cu toate astea?

Nu.

Eram prea slab.

Aşa că trăiam un fel de viaţă dublă, ridicasem un fel de zid între cele două părţi distincte ale ei şi speram că totul se va rezolva de la sine.

Tipul care adusese romanul lui Ole Robert Sunde la prima întâlnire se numea Tore, era din Stavanger şi era un izvor nesecat de idei la şedinţele de redacţie. Într-o dimineaţă am intrat în vorbă. L-am întrebat cum mergea treaba cu Sunde, mi-a zis că dăduse cu cartea de perete de frustrare şi că scria tocmai atunci un eseu despre asta, pe care o să încerce să-l vândă unei publicaţii.

— L-ai citit? m-a întrebat.

— Nu pe ăla. Am parcurs doar primele douăzeci de pagini. Dar l-am citit pe cel despre O, ştii tu, romanul stil povestea lui Odiseu. Nu-mi amintesc cum se numea.

— *Kontrapunktisk* [*Contrapunctic*], mi-a zis el.

— Da, exact. Mi-am scris lucrarea din primul an despre Joyce. Aşa că sunt puţin interesat de tradiţia aceea.

— Iar eu sunt mai degrabă un om în genul lui Beckett.

— Îţi place mai mult secretarul decât maestrul?

A zâmbit.

— Dacă aşa pui problema, nu sună prea bine. Dar Beckett e al dracului de bun.

— Da, aşa e.

— De fapt, scriu chiar acum la un roman în stilul lui Beckett. Sau, mă rog, poate nu chiar. E mai degrabă în genul absurd.

— Scrii un roman?

— Da. O să-l trimit la primăvară. După care o să vină refuzurile obişnuite. Interesant, bla bla bla, dar din păcate bla bla bla. Am şaisprezece acasă.

— *Şaisprezece* refuzuri?

— Da.

— Câţi ani ai de fapt?

— Douăzeci. Şi tu?

— Douăzeci şi patru. Eu am primit doar *un* refuz.

— Scrii şi tu, deci?

— Da... sau nu, nu chiar.

— Scrii, sau nu scrii?

— Depinde la ce te referi...

— La ce mă refer? Fie scrii, fie nu scrii, nu? Doar nu există şi ceva între astea două, din câte ştiu, nu?

— Atunci scriu. Dar nu e nu ştiu ce.

— Ai publicat ceva?

— O povestire. În numărul cu debuturi al revistei *Vinduet*. Dar tu?

A scuturat din cap.

— E şaisprezece la unu pentru mine la refuzuri şi unu la zero pentru tine la acceptări.

— Ei, da, am zis. Poate sună bine o acceptare de la *Vinduet*. Dar povestirea aia nu-i grozavă.

— Vorbim de trei minute, şi tu ai zis deja de două ori că nu-i grozavă. Se vede un tipar aici. O trăsătură de caracter.

— Aşa stau lucrurile. Nu are nimic de-a face cu caracterul meu. E un fapt obiectiv.

— Da, da. S-a uitat la ceas, apoi a zis: Trebuie să plec la curs acum. Dar n-ai vrea să mergem la o bere după aceea? Când termini?

— La patru şi jumătate.

— La cinci la Café Opera?

— Da, de ce nu? am spus, apoi l-am privit cum traversa coridorul printre paravanele despărţitoare înainte de a dispărea pe scări în jos.

*

Era singur la o masă de la parter când am intrat în Café Opera în acea după-amiază. Mi-am luat o bere şi m-am aşezat în faţa lui.

— Ţi-am citit povestirea. „Déjà Vu”, mi-a spus el zâmbind. E bună.

— Ai citit-o? Azi? Unde-ai găsit-o?

— Era la Biblioteca Universităţii. Inspirată de Borges, n-ai zice?

— Ba da. Sau de Cortázar.

M-am uitat la el şi am zâmbit. Era genul care chiar se făcea luntre şi punte când voia să facă ceva. Mi-aş fi dat eu silinţa să mă duc la bibliotecă, să caut povestirea unui tip pe care nu-l ştiam înainte de a mă întâlni cu el? Niciodată. Dar Tore, da.

Era mic de înălţime, însă avea o energie copleşitoare, pe de o parte era ceva deschis şi receptiv la el – era genul care se uita în jur când râdea şi care comenta mereu în stânga şi-n dreapta, fără să-i pese ce credeau alţii despre el – pe de altă parte era ceva închis, care ieşea la iveală după una din frecventele lui ieşiri în oraş, când dintr-odată devenea absent, privirea-i era goală şi nu mai auzea nimic din ce i se spunea, chestia asta dura doar câteva secunde şi era aproape imperceptibilă, dar eu am sesizat-o încă de la primele şedinţe de redacţie.

— Stai de mult timp la Bergen? m-a întrebat el privindu-mă peste buza halbei de bere, din care lua câte-o sorbitură.

— De patru ani şi jumătate. Şi tu?

— Doar de o jumătate de an.

— Ce studiezi?

— Literatura. Şi m-am gândit la filosofie după aceea. Tu?

— Am făcut primul an la litere. Dar e deja mult de-atunci. Viaţa mea n-a evoluat în nici o direcţie timp de trei ani. Nu s-a întâmplat nimic.

— Sunt sigur că s-au întâmplat chestii, mi-a zis el.

Era ca şi cum n-ar fi fost stare să recunoască faptul că lucrurile puteau merge prost. Dar n-am spus nimic, am băut din bere şi m-am uitat pe fereastră, la străzile reci şi cenuşii, la trecătorii în paltoane şi pelerine, la câte-o geacă cu puf.

L-am privit din nou. Zâmbea, şi parcă zâmbetul şi râsul care a venit după aceea îl ridicau şi-l impulsionau.

— Am cântat într-o trupă la Stavanger, mi-a spus. Acolo toată lumea ştie pe toată lumea. Unul din cei pe care i-am cunoscut atunci, când eram la liceu, avea firma lui de înregistrări şi un stand de discuri la Stavanger. Îl cheamă Jone. A venit la Bergen ca să studieze un an. Mi-a spus că a stat în acelaşi apartament cu un tip de-a dreptul dus. Cânta la tobe şi citea cărţi şi voia să devină scriitor. Doar asta făcea. Peste tot erau cărţi pe-acolo, era de-a dreptul posedat. Ştii, romane de Dostoievski în dulapul din bucătărie şi operele complete ale lui Sandemose la toaletă. Şi mai cânta într-o trupă. O trupă studenţească.

— Cum se numea?

— Kafkatrakterne. Îi ştii?

Am încuviinţat din cap.

— Da. Eu am fost bateristul lor.

Mai c-a sărit în sus de pe scaun.

— *Tu* erai? Tu ai stat cu Jone?

— Da. Am crezut că de aia-mi povesteşti. Că ţi-ai dat seama că era vorba despre mine.

— Nu. Nu. Nici vorbă. A tăcut câteva clipe, apoi a spus: Care erau şansele? Să fie vorba despre tine?

— Nu *aşa* de mici, am zis. Bergen e un orăşel, o să-ţi dai seama repede. Dar poţi să-l saluţi pe Jone şi să-i spui că nu-i cazul să exagereze. Totul a fost normal. Citeam cărţi, aşa e, dar nu erau chiar aşa de multe, chiar peste tot. Poate aşa i s-a părut lui, el nu e chiar tipul pasionat de literatură.

— Dar e-adevărat c-aţi avut şobolani acolo?

— Da.

Am râs. Ce fel de imagine îi zugrăvise Jone? Îl şi vedeam în prăvălioara lui de discuri, cu un cerc de liceeni în jur: „La Bergen, băieţi, acolo să vedeţi voi viaţă”.

Dar nici măcar nu citisem mult. Frunzărisem câteva cărţi, aşa-i, însă nu le citisem cum trebuie, aşa cum făcuse Espen, de exemplu. La tobe cântam foarte rar. Iar şobolanii... da, fuseseră doi. Unul pe care l-am prins în capcană şi unul care a murit de la otravă, a rămas în peretele de lângă scări şi a putrezit.

— Mai cântaţi? m-a întrebat Tore.

Am scuturat din cap.

— Tu?

— Nu. Nu la Bergen.

Am stat acolo două ore. Ne plăcea cam aceeaşi muzică, pop britanic şi indie, doar că gustul lui era mai bine format şi mai categoric decât al meu. The Kinks era pentru el trupa cea mai tare. XTC ocupau un onorabil loc doi. Mi-a vorbit mult şi despre The Smiths şi Japan. R.E.M., Stone Roses, Bowie, Depeche Mode, Costello, Blur. De fiecare dată când menţionam o trupă de care nu auzise, vedeam că se străduia s-o reţină. „Boo Radleys, pe ăştia trebuie obligatoriu să-i asculţi", am zis. „Şi The Aller Værste, chiar n-ai nici o treabă cu ei? E cea mai mare trupă norvegiană!"

Apoi am trecut la literatură. Era la curent cu toate apariţiile noi. Toate romanele, toate volumele de poezii, tot.

— Îl ştii pe Espen Stueland? l-am întrebat după o vreme.

— *Sakte dans ut av brennende hus* [*Dans lent dintr-o casă în flăcări*]? a zis Tore.

— E cel mai bun prieten al meu.

— Serios? E excelent romanul! Unul din cele mai bune volume de debut de multă vreme! Îl *cunoşti*?

— Da. Am fost colegi în primul an. Şi a mai stat la etajul de sub mine timp de doi ani.

— Cum e? Un copil-minune?

— Da, ceva de genul ăsta. E foarte dedicat, în orice caz. Şi cu o intuiţie incredibilă în toate chestiile pe care le citeşte.

Tore s-a uitat drept înainte câteva secunde în timp ce râdea uşor şi zicea „da, da". Apoi şi-a revenit brusc.

— Dar Rune Christiansen, pe el l-ai citit?

— Am auzit de el. Dar n-am citit nimic de-al lui, am spus.

— O să-ţi aduc atunci ultimul lui volum. Dar de Øyvind Berg?

— Da, un pic. *Totschweigetaktiken* [*Tactică pentru a face morţii să tacă*] şi *Et foranskutt lyn* [*Un fulger ţintit înainte*]. Dar nu-s mare cititor de poezie, să ştii. Espen e fan Berg, apropo. Şi Ulven, bineînţeles.

— O, la naiba, e *aşa de bun*, a oftat Tore.

Aproape că mi-au dat lacrimile când am discutat despre cât de bune erau cărţile lui Tor Ulven. Tore era încântat şi de Jan Kjærstad şi de romanul lui Kjartan *Fløgstad Kniven*

på strupen [*Cuţitul la beregată*], dar nu şi de restul operelor lui, cum eram eu. Bănuiam c-avea de-a face cu academismul lui. Dintre poeţii norvegieni, cel mai mult o aprecia pe Eldrid Lunden, mi-a spus.

„N-ai citit-o pe Lunden? La naiba, pe ea trebuie s-o citeşti, Karl Ove! E important! *Mammy, blue* e cel mai bun volum norvegian de poezie din toate timpurile. După Obstfelder, desigur. Obstfelder, Lunden, Ulven. Dar îţi aduc eu unul. Şi *Det omvendt avhengige* [*Dependentul opus*]. Pe asta *trebuie* s-o citeşti!”

Când m-am întors de la cantină în ziua următoare, am găsit pe birou un mic teanc de volume de poezii. Deasupra lui, un bileţel:

Karl Ove:

De citit,

De la prietenul tău Tore

Prietenul meu?

Am dus cărţile acasă, le-am frunzărit aşa cum făceam de obicei, astfel încât să ştiu despre ce era vorba în ele când le discutam, aşa cum făcusem întotdeauna cu Espen. A trecut pe la mine chiar a doua zi, am băut o cafea la cantină, voia să ştie ce părere aveam despre cărţi, mai ales *Mammy, blue*, care mi-am dat seama că era importantă pentru el. Acum voia să fie importantă şi pentru mine.

Ce energie avea!

Îmi plăcea oarecum că, pentru moment, energia asta mă avea pe mine ca ţintă, era măgulitor, fiindcă aducea puţin a admiraţie, eram cu patru ani mai mare, fusesem la Academia de Scriere Creativă, publicasem o povestire pentru revista *Vinduet* şi în curând aveam să scriu recenzii pentru ei. Se întâmplase doar cu câteva săptămâni în urmă, îi luasem un interviu lui Merete Morken Andersen pentru ziarul *Studvest*, ea urma să fie noul redactor-şef la *Vinduet* şi, ca fostă studentă la Universitatea din Bergen, era candidata perfectă pentru un interviu. M-am întâlnit cu ea la etaj, în clădirea Facultăţii de Litere, am discutat o oră, iar când am terminat şi am oprit reportofonul, mi-a spus că se gândise să aducă la redacţie oameni noi după ce-şi începea munca de redactor-şef, era atât de uşor să apelezi tot la cei

vechi, dar ea voia să înnoiască revista cu adevărat şi se întreba dacă nu voiam să scriu pentru ei.

Când vedeam toate astea prin ochii lui Tore, înţelegeam ce impresie puteau face. Dar asta avea să dureze numai câteva săptămâni, până ajungea să mă cunoască bine şi să se prindă cum eram în realitate, un *wannabe* care nu ştia de fapt să scrie, fiindcă nu avea nimic de spus, dar care, nefiind suficient de onest faţă de sine însuşi ca să-şi asume consecinţele acestui lucru, încerca să se strecoare în lumea literară cu orice preţ. Nu ca un creator, ca un individ care scria şi era publicat, ci ca un profitor, un tip lipsit de idei, un scriitor de mâna a doua.

Eram mediocru, şi de aceea mă şi deranja interesul pe care mi-l purta Tore. Dar ce era să fac? Să-i spun: „Nu, stai deoparte, te înşeli”?

Mai trecea din când în când pe la radio, ne duceam la cantină şi discutam, câteodată venea cu noi când ieşeam în oraş după terminarea emisiei, sau vinerea, când mai mulţi colegi se adunau la birou, beau bere şi ieşeau în oraş, sau la una din nenumăratele petreceri private pe care le dădeau colaboratorii. Dar pe el nu-l interesa radioul, mi-am dat seama, nu-i păsa de tot ce se întâmpla acolo, n-avea nici o treabă cu intrigile, n-avea habar de conflictele personale, nu-şi bătea capul că ăla umblase cu aia, că se culcase cu cealaltă, c-o lăsase pe aialaltă, şi când venea vorba de aspectele practice ale producţiei radio, n-avea nici cea mai mică idee şi nici nu voia să aibă. El îşi făcea grupajele săptămânale şi le făcea bine, ca interviul acela cu Jon Fosse din care a ieşit o întreagă emisiune, sau ca recenziile de cărţi şi de piese de teatru pe care le scria, dar asta era tot. Aparţinea unei categorii de colaboratori care veneau la postul studenţesc ca să acumuleze un pic de experienţă înainte să meargă mai departe. Într-o altă categorie erau cei care rămâneau acolo mai mulţi ani, pentru care radioul devenea un fel de club de socializare, un loc unde puteau să stea şi să găsească întotdeauna ceva de băut când venea seara. Printre ei erau mulţi tocilari şi rataţi, care altfel ar fi stat în garsonierele lor de tocilari şi rataţi împreună cu prietenii lor tocilari şi rataţi. Prezenţa lor făcea radioul un loc cu mult mai interesant decât, de exemplu,

redacţia *Studvest*, unde toţi veneau să facă practică şi să avanseze, dar în acelaşi timp mă nelinişstea, fiindcă eram la fel de dependent de ambianţa aceea ca şi ei, aveam la fel de puţină viaţă socială în afara postului de radio ca şi ei şi eram în realitate ca şi ei, mă gândeam uneori, în cele mai întunecate momente. Dar nu erau la fel de mulţi ca înainte, radioul era plin de oameni mişto pe care am ajuns să-i cunosc, mai ales cei care lucrau în redacţia culturală, cum ar fi Mathilde, şefa, o fată deşteaptă, îndrăzneaţă şi atrăgătoare din Nord, sau Therese cea veselă din Arendal, sau Eirik, un tip înalt şi voinic din Bergen, pe cât de isteţ, pe atât de vorbăreţ, sau Ingrid, o fată taciturnă din Trøndelag căreia eu şi Tore – fiindcă şi el o remarcase – îi ziceam Garbo. Într-o seară eram sus în studio şi lucram după emisiune, ea a rămas ca să facă curăţenie; când a intrat în încăperea în care mă aflam, am scris o propoziţie în programul de redare a vocii pe care tocmai îl căpătaserăm. După un click, o voce cu totul lipsită de viaţă, maşinală, a rostit:

Ingrid e moartă.

Ingrid e moartă.

Ingrid a îngheţat şi m-a privit cu ochii ei negri, speriaţi.

Ingrid e moartă.

În încăperea întunecoasă, în care ne aflam doar noi doi, suna sinistru. Glasul părea să vină de dincolo de mormânt.

— Opreşte-o, a zis ea. Nu-i amuzant. Nu-i amuzant.

Am râs. Tocmai că era amuzant. Dar ea se speriase de-a binelea, aşa că mi-am cerut scuze. Ingrid a plecat, am rămas din nou singur, nu voiam să merg acasă, m-am închis în birou şi-am jucat Wolfenstein până la ora trei, când m-am dus la apartamentul lui Gunvor de pe Nygårdsgaten, am deschis uşa şi m-am băgat în pat lângă ea, nu s-a trezit, ci m-a cuprins cu braţul în somn în timp ce bâiguia ceva neinteligibil.

În seara următoare eram aşteptat la cină la Tore. Trecuse pe la mine şi mă invitase, îi mulţumisem, acceptam bucuros, toată gaşca lui era în Bergen, din câte ştiam, şi nu era de la sine înţeles că mă va invita şi pe mine. Am cumpărat o sticlă de vin după serviciu, am dormit o oră, am făcut un duş, după care am luat-o la pas pe dealurile de pe

partea cu Sandviken, unde stătea el. În vârful dealului m-am întors să privesc oraşul de la înălţime, mi-a plăcut cum scânteia în marea de întuneric dintre munţi.

Apartamentul lui Tore era la primul etaj, uşa de jos era deschisă, aşa că am urcat scările, acolo era aşa de frig că ţi se vedeau aburii respiraţiei în lumina puternică, am trecut printr-un coridor îngust ce mirosea a mucegai şi am ajuns la o uşă. Pe un bileţel de hârtie deasupra soneriei era scris Renberg/Halvorsen. Renberg, ăsta era numele lui Tore, nu?

Am sunat.

A deschis uşa şi mi-a zâmbit.

— Intră, Karl Ove!

M-am descălţat, mi-am agăţat geaca în cuier şi am intrat în camera de zi. Era complet goală. Pe deasupra, în afară de trei lumânări pe masă, era întuneric beznă acolo.

— Eu am ajuns primul? am întrebat.

— Cum adică? Numai pe tine te-am invitat.

— Serios? am zis, uitându-mă neliniştit în jur. Masa era acoperită cu o faţă de masă, pe ea erau două farfurii şi două pahare de vin care sclipeau în lumina pâlpâitoare a lumânărilor.

Tore mă privea fix şi zâmbea.

Purta o cămaşă neagră şi o pereche de pantaloni negri.

Era homosexual?

Despre asta era vorba?

— Mâncarea e gata, a spus el. Putem mânca imediat, dacă vrei.

Am încuviinţat din cap.

— Ţi-am adus nişte vin roşu, am zis întinzându-i sticla. Poftim.

— Ai vreo preferinţă muzicală?

Am scuturat din cap în timp ce studiam încăperea ca să adun indicii.

— E OK David Sylvian? *Secrets of the Beehive?*

— E chiar bun, am zis şi m-am îndreptat către perete.

Avea pe el un poster mare, înrămat, cu XTC.

— Vezi că are şi autograf? a spus Tore chiar din spatele meu. M-am dus la Swindon într-o vară şi-am sunat la soneria lui Andy Partridge. Mi-a deschis uşa şi-am spus: „Salut, vin din Norvegia şi mă întrebam dacă ţi-ai putea

pune semnătura pe nişte chestii”. Râzând, a continuat: Mi-a zis că au trecut mulţi ani de când a mai sunat cineva la el la uşă. Cred că i s-a părut amuzant.

— Şi ea cine e? l-am întrebat, arătând spre o fotografie cu o fată frumoasă, blondă.

— Ea? E Inger. Iubita mea.

Am fost aşa de uşurat, încât am izbucnit râs.

— Aşa-i că-i frumoasă? a zis el.

— Da. Şi unde-i acum?

— A ieşit cu nişte prietene. A trebuit să fac eu curăţenie pentru vizita ta. Dar hai să mâncăm!

Am discutat toată seara, ne-am deschis unul faţă de celălalt, aşa cum faci când ajungi să cunoşti pe cineva. Ne-am înţeles să facem o serie de emisiuni despre cele mai bune zece albume pop din toate timpurile, câte o emisiune pentru fiecare disc, aveam să-i spunem *Popkarusellen* [*Caruselul pop*], în cel mai bun spirit al anilor şaizeci, şi să încercăm în acelaşi timp să formulăm cele zece porunci ale pop-ului. Şi-am căzut de acord să facem o trupă. Tore avea să cânte şi să scrie piese, avea deja multe în pregătire, eu urma să cânt la baterie, îl puteam coopta pe Yngve la chitară, aşa că ne mai lipsea doar un basist.

Tot timpul s-a agitat înainte şi-napoi între scaun şi aparatul stereo, punea întruna piese noi de la trupe care-i plăceau şi pe care voia să le ascult, îmi atrăgea atenţia la anumite detalii, la felul în care o linie melodică era aranjată, de exemplu, sau la un vers foarte bun dintr-un cântec. „O, ce grozav! Ascultă, la naiba, nu-i formidabil? Acolo! Ai auzit?”

Mi-a povestit că vecinul de dedesubt era un nebun care stătea dimineaţa la fereastră şi se holba la ei când plecau şi care urla şi răcnea noaptea. Mi-a spus că fusese coleg de liceu cu Inger, nu o suporta atunci, era una din fetele înfumurate de la „Tinerii Prieteni ai Naturii”, dar s-a îndrăgostit nebuneşte de ea după aceea. Mi-a mai spus că avea un frate mai mare, că părinţii lui erau divorţaţi, că mama lui era un om minunat şi că-şi diviniza bunica, în vreme ce tatăl era alcoolic şi ţicnit. Era profesor. I-am spus că şi părinţii mei erau divorţaţi, că şi tatăl meu era profesor

şi alcoolic. Am vorbit mult despre ei. Parcă eram fraţi. Mi-era foarte simpatic.

S-a ridicat şi s-a dus în dormitor, a revenit cu un manuscris în mână.

— Aici e. Romanul. L-am terminat ieri. Dar oare n-ai putea să-l citeşti înainte să-l trimit?

— Bineînţeles, am zis. O fac cu mare plăcere.

Mi l-a întins. M-am uitat scurt la pagina de titlu:

Takks kube [*Cubul lui Takk*]

Roman

Tore Renberg

Chiar atunci s-a deschis uşa şi a intrat fata din fotografie. Obrajii-i erau îmbujoraţi de la frigul de afară, sau poate din cauza urcatului pe panta abruptă.

— Salut, a zis ea.

— Salut, am spus.

A venit să-mi strângă mâna, apoi s-a aşezat pe scaunul de lângă Tore şi şi-a tras picioarele sub ea.

— Deci în sfârşit îl cunosc şi eu pe acest Karl Ove! Ce înalt eşti!

— Noi doi suntem cei scunzi, a spus Tore. Suntem din neamul piticilor, noi doi.

Au râs.

— Aşadar, a zis ea. Mi-e foame. A mai rămas ceva de mâncare?

— A mai rămas câte ceva în bucătărie, a spus Tore.

Ea s-a ridicat şi s-a dus în bucătărie.

— Cât e ceasul, de fapt? am întrebat eu.

— Douăsprezece şi jumătate, mi-a răspuns Tore.

— Păi, ar fi timpul să mă-ndrept spre casă, am spus, ridicându-mă în picioare. Mulţumesc pentru tot!

— Cu plăcere. Pe când mă conducea în hol, Tore m-a întrebat: Cât timp crezi că-ţi ia să-l citeşti?

— Îl citesc în weekend. Treci luni pe la mine, vorbim atunci.

— Perfect!

Inger a venit în hol, mi-am luat rămas-bun de la ei, au închis uşa după mine, iar eu am luat-o la vale spre oraş.

Romanul lui n-avea aproape deloc acţiune, nu avea un subiect, totul orbita în jurul personajului principal, pe nume

Takk, cu viaţa lui monotonă şi solitară într-un apartament. Nu era rău, dar era atât de influenţat de Beckett încât aproape că n-avea nimic original. Nu avea nimic de-a face cu Tore, nimic din farmecul şi temperamentul lui nu se găsea în manuscris. Când ne-am întâlnit să discutăm, nu mi-am exprimat criticile direct, nu voiam să-l jignesc sau să-l supăr, dar i le-am sugerat, şi se părea că mai auzise opinii de felul ăsta. Totuşi, l-a trimis fără să facă vreo modificare, şi manuscrisul a fost apreciat.

La scurt timp după ce mi-a apărut prima recenzie în *Vinduet* am fost contactat de cei de la ziarul *Morgenbladet*, care mă rugau să fac recenzii de cărţi pentru ei. Am acceptat. Nu era totuşi numai de bine, fiindcă direcţia care se contura era cea de critic, nu de scriitor, şi aproape c-ar fi fost de preferat să fac cu totul altceva, pentru că recenzând cărţi trebuia să-mi recunosc înfrângerea de fiecare dată când scriam. Eram capabil să scriu despre literatură, să-mi dau seama dacă era bună sau proastă şi să spun de ce, dar nu puteam trece de nivelul ăsta. Exista un perete de sticlă între mine şi literatură: o vedeam, însă eram despărţit de ea.

Kjartan a trecut pe la radio de vreo două ori să mă întrebe dacă n-aveam chef de o cafea, şi mişcările lui aveau o asemenea lentoare, abia se târa, încât colegii m-au întrebat: „Cine naiba mai e şi *ăsta*?” Toţi erau tineri, poate cu excepţia paznicilor, aşa că imaginea bărbatului cu părul cărunt şi ciufulit, care se mişca atât de încet, li se părea ieşită din comun. Urma să aibă examen în mai, dar nu mai putea învăţa, zicea el. Se gândea să renunţe. I-am zis că nu trebuia să renunţe, că trebuia doar să reziste, chiar dacă nu învăţa, ştia aşa de multe că tot s-ar fi descurcat. Examenul era important, i-am spus, şi dacă nu-l dădea, ar fi pierdut tot anul. S-a uitat la mine şi a zis că poate aveam dreptate. M-a invitat să trec pe la el într-o după-amiază, avea nişte poezii noi pe care voia să mi le arate, dacă aveam chef. Sigur că aveam chef, aşa că într-o după-amiază de sâmbătă m-am dus la el împreună cu Gunvor. Deşi nu stătea departe de mine, nu mai fusesem la el. Garsoniera era la parter, dar atmosfera era mai degrabă de subsol. Draperiile erau trase, am băut cafea în semiîntuneric, Gunvor a întreţinut

conversaţia şi am văzut cât de mult o plăcea Kjartan şi cum se destindea în prezenţa ei. Dar nu cu mult, încordarea din el încă se simţea. Când am plecat, m-am gândit că forţa gravitaţională avea o influenţă mai mare asupra lui, pământul îl atrăgea mai mult, de aceea mişcările lui erau aşa de lente, îi era mai greu să-şi ridice piciorul de pe sol, să-şi ia mâna de pe ceaşca de pe masă. El, care scria aşa de mult despre aer şi despre ceruri, lumină şi sori, el, care trăia în regatul imponderabil al sufletului.

Peste câteva săptămâni a ajuns din nou la spital.

*

Pe la sfârşitul lui aprilie m-am dus cu Espen la Praga. Avusese recenzii bune la volumul de debut şi intrase în redacţia revistei *Vagant* din Oslo. Discuta despre literatură cu Henning Hagerup şi Bjørn Aagenæs, Arve Kleiva şi Pål Nordheim, ieşea la bere cu ei după şedinţe şi cunoscuse mai mulţi scriitori, printre care nuvelistul Jonny Berg şi poetul Rune Christiansen. Deşi Espen era Espen şi eu îl ştiam de peste trei ani, toată excursia m-au stăpânit diverse complexe de inferioritate. El era scriitor, eu nu eram. Dacă se uita la stânga, mă uitam şi eu la stânga să văd ce i se păruse atât de interesant. Aşa de mult mă guduram pe lângă el, încât riscam să distrug prietenia dintre noi. În Berlin aveam câteva ore până pleca trenul, Espen a cumpărat un ziar şi a aflat că urma să se ţină o întâlnire cu un poet român la Ambasada României, poeziile lui tocmai fuseseră traduse în germană. Deşi nu ştiam germană şi o lectură de poezie n-ar fi avut nici un sens pentru mine, n-am spus nu, deoarece nu voiam să mă pun în calea nevoii lui de poezie.

Am găsit ambasada şi-am intrat. Erau acolo chelneri cu mănuşi albe şi tăvi cu aperitive, pe lângă o mulţime de bărbaţi îmbrăcaţi la costum şi femei dichisite. Espen şi cu mine, care nu miroseam prea frumos după o noapte petrecută pe tren şi una pe străzi şi nu eram cine ştie ce bine îmbrăcaţi – ca să nu spunem mai mult – am stârnit rumoare când am intrat. Oamenii se uitau lung la noi, şi m-am gândit: „Slavă Domnului că Espen e poet, că putem spune asta în caz că ne întreabă cineva ce căutăm aici. Un

poet norvegian, asta ar explica atât hainele, cât şi mirosul puţin respingător pe care-l degajăm”.

Am stat în mijlocul încăperii fără să ne spunem nimic.

— Cel puţin pot să-mi fac o idee despre limbă, am zis. Tonul şi timbrul şi ritmul.

— Da, a spus Espen.

Uşile s-au deschis şi am fost invitaţi într-o sală plină de scaune, cu un podium la un capăt, pe care se afla o masă cu trei microfoane.

Espen a mers de-a lungul primului rând, eu m-am dus după el, ne-am aşezat la mijloc, pe cele mai bune locuri. Publicul nu era numeros, să fi fost vreo douăzeci de persoane. Trei participanţi, doi bărbaţi şi o femeie, au ocupat locurile din spatele microfoanelor. Femeia a vorbit prima. Oamenii râdeau şi chicoteau din când în când. Nu înţelegeam o iotă. Apoi a început să citească cel care bănuiam că era poetul, în timp ce tipul celălalt stătea lângă el cu braţele încrucişate şi ochii pe jumătate închişi şi asculta.

Poetul şi-a coborât privirea spre cartea de pe masă, apoi s-a uitat direct la mine. Nu doar o dată, ci tot timpul. Am fost nevoit deci să dau din cap, ca şi cum trăgeam mare folos din ceea ce citea el, şi să mai zâmbesc din când în când. De ce mă luase la ochi tocmai pe mine, e imposibil de zis, se poate să fi fost din cauza locului central pe care-l ocupam, sau poate pentru că noi arătam atât de diferit faţă de ceilalţi.

Spre groaza mea, s-a auzit un sforăit din direcţia lui Espen. I-am aruncat o privire rapidă. Stătea cu mâinile încrucişate pe piept, cu capul lăsat, cu ochii închişi. Pieptul i se ridica şi se lăsa în jos la intervale regulate.

L-am înghiontit discret, s-a îndreptat tresărind.

Cel care recita ne privea fix în timp ce-i ieşeau pe gură cuvânt după cuvânt în germană.

Eu zâmbeam şi încuviinţam din cap.

Espen a adormit la loc.

L-am înghiontit iar. De data asta nu s-a mişcat, a deschis doar ochii, a clipit de câteva ori şi s-a lăsat în voia somnului.

Aşa că toată responsabilitatea cădea pe umerii mei. Cum Espen dormea, eu trebuia să par de două ori mai interesat.

M-am holbat gânditor la tavan, mi-am mijit ochii, chestia asta era interesantă, am dat din cap ca pentru mine, apoi m-am uitat la poet cu o privire de cunoscător.

Totul în faţa unui potop de cuvinte şi sunete neinteligibile.

În sfârşit a terminat. Prezentatoarea i-a mulţumit – măcar atât am înţeles – şi a adăugat ceva, după care toţi s-au ridicat. M-am uitat la Espen, care tocmai se trezise.

— Ce-a zis? l-am întrebat.

— E pauză. Dar mergem, nu?

— Da, am zis.

Am luat-o repede spre uşă, fiindcă poetul părea să aibă chef de vorbă. M-am întors, am dat din cap către el şi m-am grăbit să ies. De cealaltă parte a uşii aşteptau chelnerii cu tăvile lor, şi aproape am dat peste ei când am reuşit să evadez de-acolo.

Îmi pierdusem orice simţ al măsurii, asta se întâmplase, fiindcă inferioritatea pe care-o resimţeam s-a amplificat şi mai tare atunci când am ajuns în Praga şi ne-am plimbat pe străzile ei medievale. Nu vedeam aceleaşi lucruri, nici măcar nu ne interesau aceleaşi lucruri, eu eram numai un tip prost, banal, care nu băga nimic în seamă şi pe care nu-l interesa nimic. Espen a vrut să vadă cimitirul evreiesc, eu nu ştiam că exista un cimitir evreiesc. Ne-am dus să-l vedem, ne-am plimbat un pic pe-acolo, apoi el m-a întrebat dacă văzusem fâşiile de hârtie de pe morminte, eu am scuturat din cap, nu le văzusem. „Cum ai putut să treci pe lângă ele?” s-a mirat el. „Nu ştiu”, am spus. Îl interesau casele pe care le proiectaseră nişte arhitecţi cunoscuţi în anii douăzeci, ne-am dus să le vedem, în ochii mei erau numai case. Am intrat într-o biserică, s-a uitat în stânga, m-am uitat şi eu în stânga, el s-a uitat în dreapta, m-am uitat şi eu în dreapta. S-a aşezat pe o bancă şi şi-a plecat fruntea. „De ce face asta? Meditează? De ce meditează? O fi atmosfera de aici? Simte ceva sacru? Are biserica asta ceva special? Să fi fost Kafka pe aici, oare? Nu, doar era evreu. Trebuie să fie atmosfera. Sfinţenia. Sau vreo forţă cosmică, fix în locul ăsta.”

După un timp, Espen s-a ridicat şi am ieşit din biserică. Pe drum l-am întrebat, cât de nonşalant am putut, ce făcuse acolo înăuntru.

— Ai meditat?

— Nu, am dormit. N-am dormit cine ştie ce în ultima vreme, evident.

După ce ne-am întors, am stat două nopţi la el în Oslo, am ieşit în oraş în ambele seri, în ultima am trecut prin Barbeint, am plecat de-acolo cu o fată, m-am culcat cu ea în garsoniera ei, a fost doar trist, am terminat un-doi, abia dac-am stat acolo o jumătate de oră. A doua zi nu mi-am amintit numele ei sau cum arăta, ci faptul că avusese un volum de poezie de Øyvind Berg pe noptieră, asta mi-am amintit. În tren, în după-amiaza următoare, m-am hotărât să pun capăt relaţiei cu Gunvor. Nu mai mergea, nimic nu mai mergea, am sunat-o de la o cabină telefonică de la gară, i-am zis că făcusem ceva ce nu trebuia şi că trebuia să discutăm. M-am dus acasă la ea. Din fericire, nu mai era nimeni acolo. A făcut ceai, am luat loc în camera de zi. Am plâns când i-am zis că ne îndepărtaserăm unul de celălalt, că relaţia noastră ţinea mai degrabă de trecut decât de viitor. A plâns şi ea, patru ani din vieţile noastre erau gata. Imediat după aceea am râs. Pentru prima dată, după multă vreme, eram deschişi unul faţă de celălalt şi-am discutat ore în şir. Mă simţeam vinovat că plânsesem, fiindcă eram de fapt uşurat că se terminase, şi lacrimile erau aşadar false. În acelaşi timp, nu erau, intimitatea noastră era perfect autentică, şi asta mă făcuse să plâng. Gunvor n-avea de unde să-şi dea seama, n-avea de unde să ştie că lacrimile disimulau ceva, trebuia să rămână cu impresia că-mi părea sincer rău că se terminase.

Târziu în noapte m-am ridicat să plec. Ne-am îmbrăţişat, am stat îndelung în hol ţinându-ne strâns în braţe, apoi am coborât scările de-abia văzând pe unde mergeam din cauza lacrimilor. Îi înşelasem aşteptările, însă acum se terminase, iar vina pe care-o simţeam devenea mai uşor de suportat acum că mă afecta doar pe mine.

Vara nu se întâmpla cine ştie ce la radioul studenţesc, în oraş aproape că nu mai erau studenţi şi Yngve era în Arendal, aşa că eram singur mai tot timpul, îmi pierdeam timpul fie sus la radio, fie acasă în garsonieră, încercam să scriu, fără să-mi iasă ceva, am terminat o povestire de trei pagini cu titlul „Zoom” despre un bărbat care întâlnea o

femeie, ea îl însoţea acasă, el o fotografia, posturile ei deveneau tot mai lubrice, şi asta era, ea mergea acasă, el îi auzea paşii pierzându-se afară pe stradă. O, nu era nimic, o născocire, o prostie. I-am arătat-o lui Tore când s-a întors în oraş, mi-a zis că era bună, că avea un personaj bun, dar că ar fi trebuit să-l dezvolt mai mult şi să continui. Nu puteam, făcusem tot ce se putea face, n-avea cum să fie mai bună. Fiecare frază era construită cu atenţie, asta însemna că fiecare cuvânt era important, însă numai în cadrul structurii interne a povestirii, pentru cel care-o citea – în cazul ăsta, Tore – nu conta dacă era scris „degete ce apucau strâns ca nişte gheare” sau „zgârieturi care lăsau urme ca nişte şanţuri” sau una dintre frazele pe care le finisasem cu atâta grijă.

În toamnă am desfiinţat romanul *Det nye testamentet* [*Noul testament*] al lui Stig Sæterbakken pe o pagină întreagă în ziarul *Morgenbladet*, nu-mi plăceau variaţiunile de stil şi elementele de pastişă, iar când personajul principal se aşază într-un fotoliu cu spătarul înalt la o petrecere şi începe să-i judece în sinea lui pe toţi cei prezenţi, semăna atât de mult cu Thomas Bernhard, că n-am putut să văd noutatea din el. Era un roman mare, de mulţi ani nu mai fusese vreun tânăr romancier care să investească într-o carte aşa cum o făcuse el, dar, din păcate, nu-i ieşise. Rămăsesem sus la radio şi scrisesem toată noaptea, iar dimineaţa, când Tore şi-a făcut apariţia, i-am citit-o. Scrisesem că romanul era ca o sculă imensă, impunătoare la prima vedere, dar prea mare ca sângele s-o umple şi s-o poţi folosi la ceva, se scula numai pe jumătate. Tore a râs de n-a mai putut.

— O să publici *asta* în *Morgenbladet*? Ha-ha-ha! Dar nu *poţi*, Karl Ove! Nu *merge*!

— Dar imaginea e potrivită, exact aşa e romanul. Mare şi ambiţios, bine, dar *prea* mare şi ambiţios.

— Bine, bine. Poate că-i fix ca o sculă, ha-ha-ha, dar asta nu înseamnă că poţi scrie chestia asta, deşteptule!

— Să şterg fraza asta?

— Trebuie.

— Dar asta-i cea mai potrivită imagine pentru roman...

— Haide-acum! Şterge-o, şi apoi mergem să ne luăm o cafea.

Peste câteva săptămâni m-a sunat Alf van der Hagen de la NRK, canalul P2, mă ruga să fac recenzia unui roman pentru emisiunea *Kritikertorget*, primul volum din seria de romane *Iosif şi fraţii săi* a lui Thomas Mann, şi m-am simţit extrem de flatat, clar că puteam s-o fac. Am luat autobuzul spre Minde, unde era sediul NRK. Eram aşteptat – ca să vezi, mi-era scris numele în caietul recepţionerei, Knausgård, ora 13, *Kritikertorget*, studioul 3. *Kritikertorget* era de departe cea mai importantă emisiune de literatură, toţi criticii buni făceau recenzii acolo, de la Hagerup la Linneberg, şi acum îmi dăduseră şi mie o şansă. Aveau să mă sune iarăşi, aveam să ajung o voce cunoscută, care să se audă în fiecare sâmbătă după-amiază, numele meu avea să fie pe buzele tuturor. „Knausgård spune că opera lui e supraevaluată, eşti de acord?” „Knausgård ţi-a ales romanul ca senzaţia toamnei, ce zici de asta?” „Sigur că sunt flatat, omul ăla ştie ce vorbeşte.”

O femeie m-a condus prin holurile din Minde, am trecut pe lângă redactorii care lucrau într-un birou vast, ecranele computerelor luceau şi se auzea zumzăit de voci, apoi am intrat într-un studio, mai mare, mai frumos şi parcă mai larg decât al nostru, în care mi-am pus căştile şi-am putut vorbi direct cu Alf van der Hagen. Numai numele – impunător şi aristocratic – îmi dădea fiori. M-a salutat prietenos, mi-a zis că textul era bun şi că trebuia doar să-l citesc. Mă mai întrerupea şi mă ruga să citesc din nou, dar aşa trebuia să fie. Şi iată-mă-s, criticul radio van der Knausgård, noua voce, criticul din noua generaţie, citind textul despre Thomas Mann. Mă pricepeam să citesc la microfon, de aproape un an făceam în fiecare zi asta, însă van der Hagen nu era mulţumit, a trebuit să reiau de mai multe ori, şi când s-a oprit în cele din urmă, aveam impresia că rezultatul nu-l satisfăcea, dar pusese punct fiindcă nu puteam continua la nesfârşit fără să facem vreun progres.

Recenzia a fost difuzată, i-am pus pe toţi cunoscuţii mei s-o asculte, era ceva, vorbeam de NRK, de radioul naţional, nu de-un radio local din Sørland sau de-un radio studenţesc din Bergen. Tuturor le-a plăcut, dar de sunat nu m-au mai

sunat niciodată, NRK n-a mai dat nici un semn, nu voiau să mai aibă de-a face cu mine, era clar, nu le plăcusem suficient.

Totuşi, numele meu a devenit ceva mai cunoscut, am primit o solicitare din partea revistei *Kritikkjournalen* să recenzez romanul unui scriitor japonez pe nume Murakami, cartea era despre cineva care vâna nişte oi speciale şi am desfiinţat-o, mai ales din cauză că era atât de occidentală. Am desfiinţat mai multe romane pentru *Vinduet*, am făcut mai multe interviuri pentru *Studvest*, lucram la radioul studenţesc, mergeam pe la Rica, Garage, Café Opera, Fotballpuben şi beam bere cu colegii de la radio, uneori mergeam singur acasă, alteori cu câte o fată, fiindcă lucrurile începeau să se mişte şi-n zona asta, nu-mi mai spuneau nu, poate fiindcă nu-mi mai păsa aşa de mult de ele ca să nu-mi găsesc cuvintele în faţa lor, ci doar le priveam cu ochii mei necumpătaţi, disperaţi, sau poate fiindcă ştiau deja cine eram. Dar n-aveam prieteni, în afară de Tore, care se mutase cu Inger într-un apartament spaţios, mai jos de universitate. Mă duceam des pe la ei, mă târam într-acolo cu o plasă de beri în mână – „Nu vreţi să le bem şi-apoi să ieşim în oraş?" – atât de des, încât a trebuit să-mi limitez numărul de vizite ca să nu-şi facă idei, să-şi dea seama că de fapt nu aveam unde să merg altundeva.

Lui Inger toate astea i se păreau un pic excesive, se vedea pe ea, zicea în glumă că personalitatea lui Tore se schimbase de când mă cunoscuse, că acum voia numai să iasă în oraş la băute, dar era acolo un grăunte de adevăr, ei erau amândoi statornici, aveau ceva, în timp ce eu nu eram statornic şi mă vedeam cu ochii lor: un tip înalt, nefericit, care nu avea prieteni şi care-l parazita pe Tore, care era cu *patru* ani mai tânăr.

În oraş, când stăteam la o masă în Garage discutând şi bând, uitam complet de asta, atunci mă mulţumeam cu ce aveam. În fiecare sâmbătă dimineaţă ne întâlneam să înregistrăm o emisiune din seria noastră *Popkarusell*. Până acum bifaserăm The Kinks, The Beatles, The Jam, The Smiths, Blur, Police. L-am recomandat pe Tore la *Morgenbladet*, erau interesaţi, a început să facă recenzii de volume de poezii pentru ei, şi între timp scria şi el, acum proză

scurtă. Mi-a arătat câteva texte şi erau bune, chiar bune. Îşi găsise dintr-odată stilul lui. Verde de invidie, le citeam cu el lângă mine, dar n-am lăsat să se vadă, i-am zis: „La naiba, Tore, ăsta-i chiar *bun*”. Radia de fericire ca o mică stea, a pus textul peste teancul îngrijorător de mare şi a zis că începea să-i iasă. După sesiuni din astea mergeam direct acasă şi mă aşezam în faţa computerului. Am început o povestire pe care-am intitulat-o „Blank”, era despre un bărbat care se trezea într-un parc şi nu ştia cine e. Mergea prin oraş, nu recunoştea nimic. Era strigat de cineva care-i zicea Sean. „Sean, ăsta-s eu?” se gândea. Am scris trei pagini, am şlefuit fiecare frază ca pe un diamant, şi tot nu străluceau. Erau ca nişte pasaje dintr-un roman poliţist jalnic sau, mai rău, dintr-o compunere şcolară. Nu se găsea *nimic* din personalitatea pe care Tore reuşise s-o evoce în scrisul lui, modul nemaiîntâlnit în care crea foarte condensat o anumită atmosferă, lucru care *nu* avea de-a face cu descrierile, adică cu spaţiul în care se desfăşura acţiunea, ci cu *limbajul* lui. Scria, cu alte cuvinte, ca un poet. Ca să nu mai vorbesc de Espen, care *era* poet. Nu era vorba despre atmosferă, ci de irumperi bruşte ale limbajului, de revelaţii de moment, de imagini care erau atât de neaşteptate, încât îţi formau în minte noi asocieri de idei.

Espen fusese la nivelul ăla încă de când îl întâlnisem prima dată, aşa că nu eram invidios pe el, dar cu Tore lucrurile stăteau altfel, mai ales din cauza infamiei că era cu patru ani mai mic decât mine. Trebuia să fiu un fel de Nestor, un student mai mare, cu experienţă, care să-l conducă grijuliu acolo unde voia să ajungă, un fel de frate mai mare pentru el, în schimb mă trezeam depăşit după o jumătate de an.

Raporturile noastre se schimbau tot timpul, imaturul şi maturul, cel cu experienţă şi cel fără experienţă, într-un moment îi vedeam vulnerabilitatea, pe care n-o arăta de altfel nimănui, care ieşea la suprafaţă doar când te apropiai de el, în altul era mult deasupra tuturor oamenilor pe care-i cunoşteam. La fel se întâmpla şi cu Inger. Uneori îi percepeam aproape ca pe nişte copii şi parcă eram cel mai bătrân om de douăzeci şi patru de ani când eram cu ei, în clipa următoare râdeau de mine şi de pungile mele de

plastic şi deveneau doi studenţi independenţi, cu rezultate academice excelente, în drum spre culmi, în timp ce eu eram un *dropout* cu un fel de atestat de mâna a doua, luat în urmă cu trei ani, drept unică realizare.

O dată am ajuns la ei tocmai când încercau să prăjească un macrou afumat pentru cină.

Altă dată stăteam pe canapea şi m-am trezit spunând că trebuia să mă tund, iar Tore, rapid la reacţii, a zis că putea s-o facă Inger. „Şi pe mine mă tunde, să ştii”, mi-a spus el. „Sau mă ia la zero cu maşina.”

— Hei, Inger! N-ai putea să-l tunzi pe Karl Ove?

A venit şi s-a uitat la noi cu capul înclinat, oarecum jenată.

— Ba da, cum să nu, a zis în cele din urmă.

— Atunci s-a rezolvat! a spus Tore. Şi scapi de grija asta!

Eu aveam rezerve, dar el era aşa de hotărât, încât m-am ridicat şi m-am dus cu Inger în baie. Ea a adus un scaun, m-am aşezat pe el, apoi mi-a pus un prosop pe umeri şi mi-a dat cu pieptănul de câteva ori prin păr.

Privirile ni s-au întâlnit în oglindă.

A zâmbit şi s-a uitat în pământ.

— Cum vrei să te fac?

— Scurt de tot, am zis.

— OK.

Şi-a pus mâna pe capul meu, privirile ni s-au întâlnit din nou.

De data asta eu m-am înroşit.

A început să-mi treacă încet cu maşina bâzâind peste creştet, din spate, de la gât, până la frunte. Se învârtea în jurul meu, m-a atins cu şoldul dintr-o parte, iar la un moment dat, când s-a aplecat ca să ajungă mai bine, sânul ei mi-a atins umărul. Încerca să-şi ascundă jena afectând o postură detaşată, profesionistă, dar i se îmbujoraseră obrajii, şi mi-am dat seama cât de uşurată a fost când în sfârşit a terminat şi a putut să-mi ia prosopul de pe umeri.

— Aşa, a zis ea. Eşti mulţumit?

— Foarte mulţumit. Mersi!

— Ar trebui să scot acum o oglindă mai mică să vezi cum a ieşit la ceafă, dar n-am, din păcate.

— Oricum, nu mai e mare lucru la ceafă, am zis, trecându-mi mâna prin părul scurt de-un centimetru.

Bănuiam că avea să-l ia la rost pe Tore îndată ce ieşeam pe uşă, cum putuse s-o pună într-o situaţie aşa de delicată? De ce naiba trebuia să-i tundă ea pe prietenii lui?

La mijlocul lui septembrie m-am întâlnit cu Gunvor pentru prima dată de când ne despărţiserăm. Am văzut-o la Nøstet, chiar lângă garsoniera mea, mergea spre clădirea Verftet să se întâlnească la cafenea cu cineva, era duminică dimineaţa, vremea era minunată.

Am întrebat-o cum îi mergea, ea a zis că bine.

— Şi ţie? m-a întrebat la rândul ei.

— Bine.

— Super! Sigur ne mai vedem. Pa!

— Pa, am spus, şi am coborât dealul în timp ce ea a luat-o tot înainte.

Când am intrat în apartament, unde era aproape beznă faţă de lumina de afară, am plâns. M-am întins în pat şi-am încercat să dorm, fără să reuşesc, îmi secase izvorul somnului. Nici nu era de mirare, în noaptea aia dormisem paisprezece ore. Aşa că trebuia doar să stau culcat şi să citesc până mi se făcea somn din nou.

Peste câteva săptămâni am început să cânt împreună cu Tore. Yngve îşi luase în sfârşit licenţa şi-şi căuta de lucru, era pe ajutor de şomaj şi se bucura nespus să ni se alăture. Am făcut rost de-o sală în clădirea unei fabrici dezafectate, exista acolo un set de tobe vai de capul lui, nişte boxe vechi şi câteva amplificatoare Peavey, în colţuri se acumulaseră grămezi de gunoaie, pereţii de beton erau crăpaţi şi înnegriţi de la umezeală, toată toamna a fost rece ca într-o hrubă înăuntru, cu toate astea ne întâlneam o dată pe săptămână şi ne străduiam să iasă ceva.

Am fost la Espen în Oslo, încercam să mă duc pe la el cât de des puteam – săptămâni întregi nu mă gândeam decât la călătoria cu trenul prin munţi, când stăteam în vagonul-restaurant şi fie citeam, fie contemplam peisajul, care era absolut superb în culorile lui de toamnă, şi la vizita în apartamentul enorm şi elegant pe care-l avea la dispoziţie. Când discutam, mi se întâmpla să spun lucruri la care nu mă mai gândisem, încurajat de situaţie şi de entuziasmul

lui Espen, brusc ceva îşi făcea simţită prezenţa în încăpere, devenea un focar, nu pentru mine şi egocentrismul meu, nu pentru înclinaţia mea de a fi mereu atent la părerile celorlalţi despre mine, nu, subiectul discuţiei se detaşa de toate astea, eu însumi dispăream, până când momentul trecea şi eram iarăşi acolo, fiecare de câte o parte a mesei, parcă apărută din nou între noi. În drum spre casă, după weekendurile astea, în care tot timpul se întâmpla ceva – fie ieşeam în oraş seara sau invita oameni la cină – aveam de obicei rucsacul plin de cărţi pe care le cumpărasem din capitală şi pe care le citeam în tren. O dată aveam printre ele şi *Extincţie* de Thomas Bernhard, care era zguduitoare, pe cât de limpede, pe atât de lucidă, învârtindu-se permanent în jurul morţii; părinţii şi sora personajului principal mor într-un accident de maşină, el se duce acasă ca să-i îngroape, plin de ură, aşa cum sunt toate personajele lui Bernhard, dar în cartea asta exista o obiectivitate pe care n-o mai văzusem înainte la el, era ca şi cum adevărurile dureroase ieşeau la iveală, erau aşa de copleşitoare şi puternice încât acaparau monologurile furibunde, moartea făcea să pară neînsemnate până şi ura şi furia cea mai intensă, într-un fel locuia în bărbatul acela, şi totul era aşa de lucid şi aşa de dur şi nemilos, dar şi atât de frumos, totul prindea viaţă în ritmul insistent şi tărăgănat al limbajului lui Bernhard, care se revărsa înlăuntrul meu pe măsură ce citeam şi care se făcea simţit chiar şi după ce pusesem cartea deoparte şi mă uitam pe geam, la zăpada care tocmai căzuse peste câmp, la râul sălbatic care se prăvălea peste râpă, şi mă gândeam, trebuie să scriu aşa, pot să scriu aşa, trebuie doar să scriu, nu e nici o artă, şi-am început să formulez în minte începutul unui roman, în ritmul lui Bernhard, şi mergea bine, frazele îmi veneau una după alta, apoi trenul s-a pornit din nou cu o smucitură şi am compus frază după frază, care s-au evaporat cu totul atunci când mi-am aprins computerul în după-amiaza aia. Frazele pe care le gândisem erau pline de viaţă şi forţă, cele pe care le vedeam în faţa ochilor pe ecran erau moarte şi goale.

Într-o zi Yngve a urcat la mine la birou ca să mă întrebe dacă nu voiam să beau o cafea cu el la Grillen. Încă n-avea

loc de muncă şi se plictisea, se aştepta să iasă din situaţia asta, aşa cum făcuseră majoritatea prietenilor lui, dar nu se întâmpla nimic, lua ajutorul de şomaj şi locuia singur într-o garsonieră în Møhlenpris, nu mai era nici student, dar nici altceva.

— Da, sigur, am zis, şi am coborât împreună scările.

— Cine-i tipa care vine în spatele nostru? m-a întrebat el. Aşteaptă, nu te întoarce încă.

Nu era nevoie să mă întorc, le văzusem când ieşisem din birou.

— Sunt Tonje şi Therese.

— Cine-i cea din stânga?

— Stânga cum suntem acum, sau stânga dacă ne-am întoarce?

— Stânga cum suntem.

— E Tonje.

— E incredibil de frumoasă.

— Da. Tonje e frumoasă.

— Ce face?

— E la media. Lucrează în redacţia de ştiri cu tematică socială.

Am urcat pe scările de pe partea cealaltă a drumului şi am intrat la Grillen.

— Sigur o să fie la petrecerea de Crăciun a celor de la studii media, a spus el.

— O să fie, am zis. Dar tu nu.

— Ba da. Şi tu o să fii.

— Eu? Ce să caut acolo?

— O să cânţi la tobe. Am format o trupă cu Dag şi Tine, dar n-avem baterist. Am zis că sigur n-o să ai nimic împotrivă să vii tu. Mă înşel?

— Nu, sigur că nu. Numai să exersăm un pic înainte.

— Sunt numai şase piese. Ca să ştii: ne cheamă Di Derrida-da.

— OK.

Tonje era una dintre fetele pe care le remarcasem la interviuri cu un an înainte. Chipul ei era în acelaşi timp prietenos şi secretos, se îmbrăca elegant, de obicei îşi împletea părul lung într-o coadă, dar uneori şi-l lăsa pe spate. Buzele – primul lucru pe care l-am observat la ea – îi erau

frumoase, dar şi parcă un pic disproporţionate, iar privirea-i era întunecată, dar nu într-un fel abătut, nici melancolic, era altceva, nu ştiam exact ce. Începuse să lucreze în redacţia de ştiri cu tematică socială, era serioasă şi ambiţioasă, dar nu frecventa cercurile în care eram eu, avea prietenii ei la radio, era apropiată mai ales de Therese, şi cu timpul mi-a scăzut interesul faţă de ea. Munca şi pasiunile trecătoare îmi ocupau toată ziua, aici un gest cu mâna, acolo o coapsă rotunjită, aici nişte sprâncene negre, un fel de-a se întoarce acolo. O fată cu păr blond lung, machiată la ochi cu negru, înaltă, slabă şi cu sâni mari, am discutat cu ea la Landmark într-o seară, era timidă, am lăsat-o în pace, dar apoi s-a îmbătat şi a revenit, mi-a smuls cercelul pe care-l aveam în ureche şi a fugit cu el, am ajuns-o din urmă, am cuprins-o cu braţele, ne-am sărutat, stătea chiar în apropiere, când am ajuns în apartamentul ei a pus Motorpsycho la maximum, a măturat cu mâna tot ce era pe masă, în timp ce eu stăteam la perete şi mă uitam la ea, era într-adevăr izbitor de frumoasă şi mă atrăgea, dar voia doar să spargă chestii şi să plângă. „Ne giugiulim numai un pic, apoi trebuie să pleci”, mi-a zis, dar a trebuit să promit că aveam să mă întorc, a doua zi la cinci, atunci avea să fie totul iarăşi bine, însă evident că nu a fost aşa, când am sunat la uşa ei a doua zi după serviciu, ca un taur în călduri, nu mi-a deschis nimeni, iar data următoare când am întâlnit-o era din nou beată şi mi-a zis că fusese acasă, dar nu îndrăznise să deschidă. Dacă mă mai duceam o dată, avea să mă primească. „OK”, am zis, ea a dispărut pe ringul de dans, eu am rămas la bar, imediat după aceea s-a oprit trupa din cântat, cineva aruncase bere pe sintetizator, văzusem totul, ea era.

Mai era o fată care mă vizita uneori seara, dar începuse să se îndrăgostească de mine, aşa că ultima dată nu-i deschisesem. Şi mai ieşisem cu vreo două, îmi plăcea una enorm de mult şi fusesem sincer cu ea, o dusesem o dată acasă, dar s-a mulţumit să-mi spună că fusese o întâmplare, nu o interesam câtuşi de puţin, da, a mers până acolo încât m-a rugat să nu zic nimănui nimic. Primea seara telefoane la radio, ştiam cine era cel care-o suna şi eram

nebun de gelozie, fără să am în vreun fel dreptul ăsta, nici măcar n-o cunoşteam.

Tonje n-avea nimic de-a face cu toate astea. Schimbam câteva cuvinte când se ivea ocazia, dacă trecea de exemplu pe la studio când lucram acolo sau dacă avea nevoie de un tehnician pentru vreun reportaj, dar habar n-aveam cine era şi ce făcea.

Era incredibil de frumoasă, aşa cum spusese Yngve, dar nu reprezenta nimic pentru mine.

*

În prima săptămână din decembrie am împlinit douăzeci şi cinci de ani. Era o vârstă rotundă, un eveniment important, ar fi trebuit să dau o petrecere, dar nu ştiam destui oameni ca să pun pe roate aşa ceva, aşa că atunci când am ajuns la radio nimeni nu ştia cât de importantă era ziua aia pentru mine, lucru care mi-a plăcut, se potrivea cu cel care devenisem, un tip care stătea în umbră şi nu atrăgea atenţia asupra lui, un tip care nu se umfla în pene, ci-şi ştia locul.

Am ajuns devreme, nu era nimeni la birou, aşa că am strâns masa de lângă colţar, am pus de cafea şi am început să citesc ziarele ca să văd dacă erau ştiri legate de studenţi pe care le puteam folosi. Afară se aşternuse zăpada, un licărit slab se întindea în bezna de dincolo de geam, şi lucrul acesta era suficient ca să schimbe atmosfera din încăpere.

Uşa de lângă scări s-a deschis, m-am uitat într-acolo.

Ingvild!

A zâmbit şi mi-a făcut semn cu mâna, apoi s-a apropiat de mine.

— A trecut ceva de când nu ne-am văzut, am zis, ridicându-mă s-o îmbrăţişez. Ce faci aici?

— La mulţi ani!

— Mulţumesc. De unde ştii?

— Am memorie de elefant.

— Vrei nişte cafea? am întrebat-o.

— Da, te rog, a spus ea. Dar trebuie să plec imediat.

S-a aşezat pe marginea canapelei. Am luat cafetiera şi am umplut în viteză două ceşti în timp ce cafeaua picura şi se prelingea de pe filtru pe plită.

— Şi cum e să ai douăzeci şi cinci de ani? m-a întrebat Ingvild. E bine?

— Nu-mi dau seama de diferenţă. Dar tu?

— Nu, nici eu, am constatat numai că e bine să nu mai ai douăzeci de ani.

— Păi să ştii.

— Am ceva pentru tine, a zis ea scoţând un pachet din geantă. Poftim.

— Mi-ai luat şi cadou?

— Normal, a spus ea ferindu-şi privirea, părea un pic agitată.

L-am despachetat. Era un pulover de lână de la Benetton.

M-am uitat la ea, apoi la pulover.

— Nu-ţi place?

— Ba da, e fain, am zis. Dar un pulover? De ce mi-ai luat un pulover?

— M-am gândit că ţi-ar fi de folos. Dar dacă nu-ţi place, poţi să-l schimbi cu altceva.

Stătea cu mâinile în poală şi se uita la mine.

— Îţi mulţumesc, am spus.

Mi-am dat seama că interpretase reacţia mea ca şi cum nu mi-ar fi plăcut. A urmat o tăcere stânjenitoare, până mi-am dat seama că ar fi trebuit să văd cum îmi venea puloverul. Dar asta nu îmbunătăţea cu nimic situaţia, deoarece tocmai faptul că-mi luase un pulover mă debusolase. De ce să-mi ia un pulover? Doar costa mai multe sute de coroane. Şi asta era o chestie personală, într-un fel. Un disc, o carte, flori, dacă tot voia să-mi ia ceva. Dar un pulover?

S-a ridicat.

— Acum trebuie să plec. Merg la curs la şi un sfert. Dar să ai o zi grozavă!

A dispărut în jos pe scări, iar eu m-am apucat iarăşi să citesc ziarele cu foarfeca în mâini.

După-amiaza târziu a venit Yngve, voia doar să-mi ureze la mulţi ani şi să-mi spună că n-avea din păcate bani de cadou, dar că sigur aveau să vină vremuri mai bune în curând, şi atunci avea să-mi ia ceva fain.

Altceva nu s-a mai întâmplat. M-am dus acasă ca de obicei, am citit şi-am ascultat discuri ca-ntotdeauna, am

vorbit un pic la telefon cu mama, care mi-a povestit ce se întâmplase în ziua aia cu douăzeci şi cinci de ani în urmă. Tata nu m-a sunat, nu mă suna niciodată, bănuiam că nici nu ştia exact în ce zile ne născuserăm, eu şi Yngve, sau ştia şi nu-i păsa, dar mă obişnuisem, nu conta, el avea viaţa lui, eu o aveam pe-a mea.

În săptămâna următoare era petrecerea celor de la studii media. Trebuia să aibă loc la Uglen, cea mai renumită crâşmă, unde-şi duceau veacul tipii cei mai expiraţi şi disperaţi – tipic pentru hâtrii de la media, care o puneau pe Madonna pe picior de egalitate cu Mahler. M-am dus devreme acolo, trebuia să facem un *soundcheck* şi să mai cântăm o dată piesele, pe care aproape că nu le repetaserăm. Zăpada se adunase în troiene, era frig în Bergen, şi pentru prima dată în cei cinci ani de când mă aflam acolo, se simţea o atmosferă de Crăciun pe străzi.

Am cântat cinci *cover*-uri, printre care *Forelska i lærer'n* şi *Material Girl*, pe lângă o piesă compusă de Yngve cu textul scris de Marit, vocalista trupei.

După aceea ne-am pus la o masă şi-am început să bem din berile pe care le primiserăm pentru cântare. Yngve ştia multă lume, trecuse doar o jumătate de an de când absolvise, în ceea ce mă privea toţi erau necunoscuţi, în afară de Tonje, care a venit să ne salute.

— Şi tu eşti pe-aici? m-a întrebat ea.

— Da, am spus. Mă tot cheamă să cânt la tobe prin tot oraşul. E mare cerere, mai ales acum, în perioada Crăciunului.

A zâmbit.

— Nu ne prezinţi? a intervenit Yngve.

— Tonje, el e Yngve, fratele meu, Yngve, ea e Tonje de la radioul studenţesc.

Au făcut cunoştinţă, Yngve a zâmbit şi a privit-o în ochi în timp ce o întreba dacă era în primul an.

Au discutat o vreme, aveau mai multe în comun decât aveam eu cu ea, eu mă uitam în jur în timp ce dădeam pe gât berea rece şi-i savuram gustul, poate nu atât subtilul gust amar, cât toate promisiunile de nopţi memorabile şi de plăcere crescândă pe care le presupunea.

Tonje s-a dus la prietenii ei, Yngve a luat o duşcă mare de bere, a pus paharul pe masă şi a zis că Tonje asta era superbă.

— Da, da.

M-am uitat la ea, discuta cu un tip, dar şi-a ridicat chiar atunci privirea şi, dând cu ochii de mine, a zâmbit.

I-am zâmbit şi eu.

Yngve mi-a povestit la ce locuri de muncă îşi depusese candidatura şi despre cât de greu era să te descurci dacă nu ştiai pe cineva, poate că făcuse o greşeală când se concentrase asupra studiilor în loc să mai şi lucreze.

— Aşa ai făcut tu, a încheiat el. Şi-acum scrii pentru *Morgenbladet* şi lucrezi ca *freelancer* pentru NRK. Ai avut deci mult mai multe oportunităţi decât dacă ai fi ales doar să studiezi în continuare.

— Poate, am zis. Dar nu-ţi iese cine ştie ce din scrisul de recenzii.

Am dat din nou ochii cu Tonje. Mi-a zâmbit din cealaltă parte a localului, i-am zâmbit şi eu. Yngve nici nu-şi dădea seama.

— Nu, din recenzii nu, a zis el. Dar dacă o să continui aşa, în curând o să-ţi faci un nume. Atunci o să fie totul mult mai uşor. Când ai ceva palpabil de arătat. Eu am doar cursurile şi nota.

— O să se rezolve, am spus vesel, mă simţeam uşor ca un fulg. De fiecare dată când mă uitam la ea simţeam furnicături în stomac. Parcă avea un al şaselea simţ, fiindcă, indiferent de cât de adâncită ar fi fost în conversaţie, întotdeauna-şi ridica privirea când mă uitam la ea. Cei cu care era nu observau nimic. Yngve nu observa nimic. Parcă împărtăşeam un secret numai noi doi. De fiecare dată când zâmbea, de asta zâmbea.

„Salut, suntem numai noi doi, nu-i aşa?” parcă spunea zâmbetul ei.

„Noi doi?” zicea zâmbetul meu. „Glumeşti?”

„Nu.”

„Nu?”

„Hai încoace, să vedem cum stă treaba.”

„Arăţi formidabil.”

„Şi tu.”

„Noi doi?”
„Da.”
„Da?”
„Haide, o să vezi.”
— De ce zâmbeşti? m-a întrebat Yngve.
— Aşa, de-aiurea, am zis. Sunt în toane bune. A mers bine cu cântatul şi toate astea.
— Da, aşa-i. Ne-am simţit bine.
Am mai băut un pic, Yngve a plecat să dea o tură prin local, eu am rămas singur, Tonje a venit la mine.
— Salut, mi-a zis.
— Mă bucur c-ai venit. Nu ştiu pe nimeni aici.
— M-am mirat când te-am văzut, dar am înţeles după aia că aveai treabă.
S-a uitat în pământ şi şi-a ţuguiat buzele o clipă, după care m-a privit zâmbind.
— Speram c-o să fii aici, am spus.
— Da? Ştiai că-s studentă la media?
— Da. Dar asta-i chiar tot ce ştiu despre tine.
— S-ar zice că informaţiile sunt împărţite nechitabil. Eu chiar ştiu destul de multe despre tine.
În acel moment, Yngve s-a întors.
— Semeni incredibil de mult cu Karl Ove, a zis Tonje. Mi-am dat seama că eşti fratele lui cum te-am văzut.
A rămas cu noi o vreme, ca şi prima dată, a vorbit mai mult cu Yngve, dar între noi se simţea o tensiune extraordinară.
— Nu pleci chiar acum, nu? m-a întrebat ea înainte de a se întoarce la prietenii ei.
— Nu, am zis.
S-a dus, eu am urmărit-o cu privirea. Spatele-i era drept, gâtul, lung şi frumos, pe jumătate ascuns de părul împletit în coadă. La radio de-abia o vedeai din cauza hainelor largi, cum se întâmpla cu multe alte fete, venea în geacă stil *army*, pulover gros şi *boots* negre, dar în seara asta avea o rochie neagră, simplă, mulată pe talie, care-i scotea calităţile în evidenţă.
— Din ăsta mi-eşti? a mormăit Yngve.
— Ce-i? am spus eu.

— N-ai zis că era ceva între voi când ţi-am cerut relaţii despre ea.

— Dar nici nu era. Abia dacă ne cunoşteam.

— Şi atunci ce se întâmplă?

— Mai mult decât tine nu ştiu nici eu, i-am spus zâmbind.

De fiecare dată când ne-am privit în seara aia, parcă orice altceva dispărea, Yngve, toţi studenţii şi profesorii de-acolo, toate scaunele şi mesele, şi nu numai lucrurile astea, ci tot conţinutul vieţii mele, toate chestiile pe care le purtam cu mine, care puteau fi atât de apăsătoare, dispăreau. Când ne uitam prin local, nu existam decât noi doi.

Era ciudat.

Şi mai ciudat era că mă simţeam complet în largul meu. Nu era nimic de care să-mi fie frică, nimic care să mă neliniştească, nu trebuia să prestez ceva, să fac ceva, să fiu cineva. Nici măcar nu era nevoie să zic ceva.

Dar am zis.

Ne-am tot uitat unul după altul în seara aia, Tonje se tot învârtea pe-acolo, mai schimbam câte-o vorbă, apoi ne-am trezit brusc singuri, discutând, complet absorbiţi unul de altul, nu mai aveam ochi pentru altceva în afară de ea, iar ea radia atât de puternic, încât orice altceva dispărea.

Toată seara s-au dat tot felul de tipi la Tonje, aşa cum se face la petreceri de genul ăsta, când v-aţi văzut tot semestrul în sălile de lectură şi la cursuri, la cantină şi la bibliotecă, şi-apoi vă întâlniţi la patru ace, tot mai ameţiţi de la băutură, gata să profitaţi de ocazie. Îi vedeam pe toţi cei care voiau să-i vorbească, dar ea ce făcea? Se uita la mine şi-mi zâmbea.

Când în sfârşit am rămas doar noi doi, Sverre Knudsen a venit la masa noastră. Cântase în The Aller Værste şi era unul dintre idolii mei, dar evident că nu-i păsa de asta sau de mine, el pe Tonje pusese ochii. Vorbea şi vorbea, de parcă-l lovise nebunia, chipurile voia s-o cunoască mai bine, ea se codea, el a zis că ştia cine-l împuşcase pe William Nygaard, că avea să meargă la Oslo a doua zi, dis-de-dimineaţă, şi să spună tot ce ştia, o sfătuia să citească *Dagbladet* peste două zile, acolo avea să apară. A mai zis că se temea pentru viaţa lui, că era urmărit de mai multe zile, din cauza informaţiilor pe care le deţinea, dar că era

prea *smart* pentru ei, era mereu cu un pas înaintea lor, cunoştea Bergenul ca-n palmă.

Yngve a venit la noi, voia să plece. M-am uitat prin jur, nu era singurul, petrecerea era pe sfârşite.

Sverre Knudsen voia să mai rămână cu Tonje, ea a râs şi s-a uitat la mine, era timpul să plece, nu puteam s-o conduc?

Ningea când am ieşit afară.

— Unde stai? am întrebat-o.

— Stau la mama deocamdată. Chiar lângă piaţa Støle-torget. Ştii unde e?

— Da. Am stat o vreme nu departe de acolo.

Am luat-o la vale spre Hotel Norge, ea purta un palton lung, negru, eu eram cu haina mea veche, îmblănită. Cu mâinile în buzunare, la vreo doi metri de ea, cu muntele strălucind în întuneric în faţa noastră.

— Stai cu părinţii? m-am mirat eu. Câţi ani ai de fapt?

— Mă mut după Crăciun. Am găsit o garsonieră chiar lângă staţia de autobuz. Acolo, în spate, a zis ea arătându-mi cu degetul.

Am trecut pe lângă hotel şi prin Torgalmenningen, care era pustie, acoperită cu un strat alb de zăpadă.

— Pleacă în Africa după Crăciun. Aşa că trebuie să mă mut.

— Africa?

— Da, în Mozambic. Mama, soţul ei şi sora mea. Are doar zece ani. O să-i fie greu. Dar se şi bucură.

— Şi tatăl tău? Şi el stă în Bergen?

— Nu. Stă în Molde. Mă duc la el de Crăciun.

— Mai ai şi alţi fraţi sau surori?

— Trei fraţi.

— Trei fraţi?

— Da, e ceva în neregulă cu asta?

— În neregulă? Nu, nu. Atâta că-s mulţi. Şi când o spui aşa, trei fraţi, ei bine, am impresia că sunt genul care au grijă de sora lor. Că sunt undeva şi ne aşteaptă chiar acum.

— Poate că aşa e. Dar atunci o să le spun că ai numai intenţii bune.

S-a uitat la mine şi a zâmbit.

— Dar *aşa e*! am zis.

— Ştiu, a spus ea.

Am mers mai departe în tăcere. Ningea. Pe străzile din jurul nostru era linişte deplină. Ne-am uitat unul la altul şi-am zâmbit. Am traversat Fisketorget, pe lângă marea neagră ca tăciunele. Eram aşa de fericit, cum nu mai fusesem vreodată. Nimic nu se întâmplase, doar schimbaserăm câteva vorbe, iar acum ne plimbam cu mâinile în buzunare, asta era tot. Şi totuşi, fericire. Zăpada, întunericul, lumina de la indicatorul către funicularul Fløibanen. Tonje, care mergea alături de mine.

Ce se întâmplase?

Nimic nu se întâmplase.

Eram acelaşi. Oraşul era acelaşi.

Şi totuşi era altfel.

Ceva se deschisese.

Oare ce se deschisese?

Mergeam alături de ea în întuneric, în sus pe dealul spre Fløibanen, de-a lungul zidurilor vechii şcoli, la deal pe Steinkjellersmauet, şi tot ce vedeam, tot ce gândeam, tot ce făceam, chiar dacă era doar să pun un picior în faţa celuilalt, era încărcat de speranţă.

S-a oprit în faţa uşii unei căsuţe vechi, vopsite în alb.

— Aici e, mi-a zis ea. Dacă tot ai bătut atâta drum, n-ai vrea să intri un pic?

— Sigur că da, am spus.

— Dar trebuie să nu facem gălăgie. Ei încă dorm.

A deschis uşa şi am intrat într-un hol. După ce mi-am scos cu grijă pantofii, am urmat-o pe scările înguste. La colţ era o bucătărie, dar Tonje a mai urcat un etaj, unde erau două camere, ambele cu tavanul înclinat. Arătau ca din revistele de design interior.

— Ce mişto e-aici, am spus.

— Mama-i de vină. Se pricepe la asta. Vezi tabloul ăla? A arătat spre un tablou pe pânză, reprezenta un cor de păpuşi, toate cu expresii diferite ale feţei. E artistă. Dar nu mai prea face din astea.

— E frumos.

— E oarecum ironic. Tablourile s-ar vinde ca pâinea caldă dacă mama ar vrea.

Mi-am dat jos haina şi m-am aşezat pe scaun.

— Te servesc cu ceva? Ceai?

— Un ceai ar merge la fix, am spus.

A dispărut la etajul de sub noi, am rămas nemişcat până când s-a ivit cu câte-o ceaşcă în fiecare mână.

— Îţi place jazz-ul?

Am scuturat din cap.

— Mă tem că nu. Aş minţi dacă aş spune că da. Dar ţie-ţi place, din câte văd.

— O, da. La nebunie.

— Atunci pune ceva să ascultăm.

S-a ridicat şi a pus un disc la vechiul ei aparat Bang & Olufsen.

— Bill Frisell. Trebuie să-l asculţi. E formidabil.

— Aud doar sunete, am spus. Nişte sunete puţin forţate.

— Lucrez în fiecare an la festivalul de jazz din Molde. De când aveam şaisprezece ani.

— Şi ce faci acolo?

— Acum mă ocup de muzicieni. Îi aştept la aeroport, îi duc cu maşina şi mă străduiesc să-i fac să se distreze. Ultima dată am fost la pescuit cu unul din ei.

Mi-am imaginat-o purtând chipiu de şofer şi uniformă şi-am izbucnit în râs.

— De ce râzi?

— Doar aşa, am zis. Îmi placi foarte mult.

Şi-a plecat privirea şi şi-a ţuguiat buzele o clipă, cum observasem că făcea de obicei, după care s-a uitat la mine şi a zâmbit.

— Aseară, când am plecat de-acasă, nu m-am gândit c-o să mă prindă zorile împreună cu Karl Ove, în camera asta.

— Şi ăsta-i un lucru bun sau un lucru rău?

— Tu ce crezi?

— Aş fi încrezut dac-aş zice că-i de bine. Deci trebuie să fie de rău.

— În cazul ăsta, chiar crezi că te-aş fi invitat aici?

— Cine ştie? Nu te cunosc.

— Şi nici eu nu te cunosc, a spus ea.

— Nu, am zis.

Senzaţia de ninsoare continuă nu mă părăsise; în timp ce stăteam acolo, îmi închipuiam cum se învolbura pe cer şi ateriza în tăcere pe acoperişul de deasupra noastră, fulg

după fulg. Am vorbit despre radioul studenţesc şi despre cei care lucrau acolo, am vorbit despre muzică şi despre percuţie, voia s-o învăţ, i-am explicat că de fapt nu prea ştiam să cânt. Mi-a povestit că lucrase la un post local încă din şcoala generală şi că mult timp colaborase cu unul dintre cele mai controversate posturi de radio din Bergen, condusă de un director foarte critic la adresa imigranţilor, atât de cunoscut, încât până şi eu auzisem de el. Mi-a zis că era un om prietenos, dar sucit, că nu era de acord cu părerile lui, dar libertatea de exprimare era esenţială, şi era ciudat că atât de puţini luau asta în considerare când se luau de el şi de posturile lui de radio. Subiectul o făcea să se aprindă, mi-am dat seama că asta conta pentru ea, că radioul şi libertatea de exprimare contau pentru ea şi-mi plăcea, chiar dacă tema îmi era nefamiliară, tocmai pentru că era marginală. Mediul pe care-l descria Tonje era cât se poate de marginal, oricât de serios ar fi discutat despre el.

— Vorbesc întruna, a spus ea în cele din urmă. De obicei nu fac aşa.

— Te cred, am zis.

Jos s-a deschis o uşă.

— Acum sigur s-au trezit, a spus ea.

— Da, o să plec, am zis.

O fetiţă s-a strecurat în cameră. Slabă ca un ţâr, cu ochi mari, căprui, îmbrăcată într-o cămaşă albă de noapte, lungă până la pământ.

— Salut, Ylva, te-ai trezit? i-a spus Tonje. El e Karl Ove. Un prieten de-al meu.

— Salut, a răspuns ea privindu-mă.

— Salut, am zis la rândul meu, după care m-am ridicat şi mi-am luat haina de pe braţul scaunului. O să plec acum.

— Ce înalt eşti! Cât ai?

— Un metru nouăzeci şi trei, am spus. Vrei să-ncerci haina mea?

A încuviinţat din cap. I-am ţinut-o, şi-a vârât întâi o mână, apoi pe cealaltă. A făcut vreo doi paşi, partea de jos îi atârna ca o trenă în spate. A râs.

Eram în casa unei familii.

Tonje m-a condus la uşă, ne-am luat la revedere şi am pornit spre oraş, care, cât timp fusesem eu în casă, se

schimbase cu totul: autobuze mari treceau pe străzi, oamenii coborau şi se urcau în ele, se grăbeau încolo şi-ncoace pe trotuare, majoritatea cu umbrele în mână, fiindcă se încălzise, iar zăpada era plină de apă şi grea. Era trecut de şapte, n-avea sens să mă duc acasă, aşa că mi-am îndreptat paşii spre Centrul Studenţesc, am deschis şi-am urcat la birou.

Cineva dormea pe jos în sala de şedinţe.

Era Sverre Knudsen.

Lângă el era o bucată de placaj, şi mi-am dat seama imediat că era de aceeaşi culoare cu uşa. Am făcut câţiva paşi şi am verificat: într-adevăr, partea de sus, de deasupra clanţei, lipsea. Aşa intrase, deci. Rămânea totuşi misterul felului în care trecuse de uşile exterioare.

Am intrat în sală, m-am aplecat lângă el şi i-am pus mâna pe umăr.

— Nu poţi dormi aici, i-am zis.

— Ce dracu' spui? a mormăit el ridicându-se anevoie.

— Nu poţi dormi aici, am repetat. O să se adune lumea.

— Tu erai, a îngăimat Sverre. Îmi amintesc de tine. Tu erai împreună cu tipa aia, Tonje.

M-am ridicat.

— Vrei o cafea?

A încuviinţat din cap, după care s-a trântit pe canapea şi-a început să-şi frece faţa cu mâinile. Apoi s-a ridicat brusc, s-a dus la fereastră şi a aruncat o privire spre drum.

— N-ai observat un Beetle verde când ai venit?

— Nu, i-am spus.

— Mă urmăresc. Dar nu cred că ştiu că-s aici. Poate mă aşteaptă la Oslo. Ştiu cine l-a împuşcat pe Nygaard.

— Ai zis asta şi ieri, i-am amintit.

Fără nici un comentariu, s-a aşezat din nou pe canapea.

— Poate crezi că-s paranoic, mi-a spus el peste câteva clipe.

— Nu, nici vorbă. Dar de ce-ai dormit aici?

— Fata aia, Tonje, a zis că lucrează la radioul studenţesc. M-am gândit că poate e aici.

— Sunt fan The Aller Værste de când eram mic, i-am mărturisit. Îmi pare tare bine să te-ntâlnesc. Ţi-am citit şi una din cărţi, *Sommerfuglbensin* [*Benzină-fluture*].

A dat din mână nepăsător.

— Nu facem un interviu? l-am întrebat. Dacă tot eşti aici? Despre perioada The Aller Værste?

— De ce nu?

I-am întins o ceaşcă de cafea şi mi-am băut-o pe a mea stând în picioare lângă birou, de unde l-am văzut pe Johs urcând scările.

— Ai venit devreme azi? s-a mirat el.

— Da, am zis.

— Vorbim mai târziu, mi-a spus el, după care a dispărut în partea cealaltă, unde-şi efectua serviciul civil.

Am dat drumul la radio să aud ce se difuza şi cine era în emisie.

Sverre Knudsen se uita la mine.

— O să fie foarte tare, mi-a zis. Stai să vezi.

Peste o jumătate de oră am urcat în studio. Am pus o bandă nouă, am apăsat pe un buton de la consolă, apoi m-am dus la el. Eram foarte obosit şi mi-era greu să mă concentrez, după tot ce se întâmplase în noaptea aia, dar n-aveam nici pe dracu' în comparaţie cu Sverre Knudsen. Îi curgea sudoarea pe faţă în timp ce încerca să-şi amintească nişte chestii petrecute cu cincisprezece ani în urmă, subiecte care n-ar fi interesat pe nimeni, cu toată bunăvoinţa din lume. După douăzeci de minute i-am zis că era suficient, a părut uşurat, am dat mâna cu el, s-a împleticit în jos pe scările abrupte şi a luat-o cu paşi repezi spre oraş, în timp ce eu am urcat la birou, nerăbdător să fiu singur şi să mă gândesc la Tonje.

Toată ziua am avut tresăriri bruşte de fericire. Se întâmplase ceva formidabil.

Dar ce?

Nu se întâmplase nimic. Discutaserăm un pic, asta fusese tot.

De un an lucra acolo, de un an o văzusem când şi când, şi ea pe mine. Niciodată nu simţisem ce simţeam acum. Nici măcar într-o zi, nici măcar pe aproape.

Şi apoi ne întâlneam la o petrecere, ne zâmbeam şi asta era tot?

Da, asta era tot.

Cum era posibil? Cum putuse o simplă întâlnire să schimbe totul?

Fiindcă totul se schimbase, ştiam. Asta-mi spunea inima. Şi inima nu greşeşte niciodată.

Niciodată nu greşeşte inima.

Am ajuns acasă, am dormit vreo două ore, am făcut un duş şi m-am pus lângă telefon – trebuia s-o sun s-o întreb dacă ne puteam întâlni din nou. Am ezitat, dintr-odată mă temeam să nu stric totul. Dar trebuia s-o sun.

Mi-am luat inima-n dinţi şi-am început să formez numărul, am ezitat la ultima cifră, apoi am tastat-o. O femeie, care probabil era mama ei, a răspuns.

— Sunt Karl Ove, am zis. Tonje e acasă?

— Nu, e în oraş. Să-i las vreun mesaj?

— Spuneţi-i numai că am sunat. Poate revin mai târziu.

M-am întins în pat, mă durea tot corpul.

M-am dus la fereastră, m-am uitat la antenele enorme de pe clădirea TV2, am simţit magia întunericului care le învăluia.

M-am îmbrăcat şi am ieşit. Mă durea fiecare părticică din corp. Am luat-o spre Nordnes, un plug de zăpadă huruia pe lângă mine semnalizând cu farurile. Am trecut pe lângă parcul acvatic, apoi prin parc, m-am dus până la promontoriu, am stat acolo sub rafalele de vânt şi m-am uitat la valurile ce se izbeau de ţărm, mai jos, la întunericul profund în care totul se odihnea.

Am privit în jur. Nu era nici ţipenie de om prin apropiere.

— OOOOOOOOOOO, am strigat.

M-am uitat apoi la stâlpul cu totemul, gândindu-mă la continentul de pe care ajunsese aici, la indienii care trăiseră odată acolo fără să ştie de noi şi fără ca noi să ştim de ei. Era un gând atât de incredibil, libertatea de a nu şti, ci doar de a trăi, de a crede că ei erau singurii oameni de pe pământ, că ceea ce-i înconjura era singura lume existentă.

O vedeam în faţa ochilor, şi m-a cuprins un val de fericire şi de tristeţe.

Ce avea să iasă din toate astea?

Ce-avea să iasă?

Am aşteptat încă o oră până s-o sun când m-am întors.

De data asta a răspuns chiar ea.

— Salut! mi-a zis, cu un glas afectuos şi intim.

— Mi-a plăcut mult aseară, am spus.

— Şi mie mi-a plăcut. Soră-mea numai despre tine a vorbit toată ziua. Tocmai ieşisem cu ea.

— S-o saluţi din partea mea.

— Sigur.

Pauză.

— Când mi-a spus mama c-ai sunat, a trebuit să mă aşez pe jos, a zis ea.

— Pe jos?

— Da. Aşa de tare m-a durut stomacul.

— Hm, am făcut eu.

Pauză.

— Mă întrebam... de fapt... da... dacă... am spus.

— Ce te întrebai?

— Dacă tu... sau noi... sau, da, dacă ai chef să mă mai vezi? Să ieşim sau ceva de genul ăsta?

— Da.

— Da?

— Da.

— La o cafea, de exemplu, am zis. Dar nu la radio. Nici la cantină sau la Grillen. Şi nici la Café Opera.

A râs.

— La Wessel?

— OK, să zicem Wessel. Mâine?

A doua zi Tonje avea şedinţă cu redacţia de ştiri pe tematici sociale. Nu mă gândisem la asta, dar bineînţeles că urma să fie şi ea acolo.

Mi-a aruncat o privire scurtă la venire, asta a fost tot, şi a surâs parcă pentru ea, dar n-am schimbat în rest nici un cuvânt, era ca şi cum nu existam.

Mă uitam la ei prin geamul sălii de şedinţe, discutau şi gesticulau fără să se audă nimic. Tonje s-a uitat la mine, a zâmbit scurt, apoi nu mi-a mai acordat atenţie.

Ce-nsemna asta?

Tore a apărut pe coridor.

— Cum îţi merge, Karl?

— Sunt îndrăgostit până peste urechi, i-am zis. Mă doare corpul. Încheieturile. Mă *dor* încheieturile.

A râs.

— Te-am văzut acum două zile. N-ai pomenit nimic despre asta atunci, nu?

— Cum aş fi putut? Alaltăieri s-a întâmplat.

— Parc-am fi la grădiniţă. Ai invitat-o în oraş?

— Nu.

— Dacă-mi zici cine e, pot s-o invit eu pentru tine.

— E Tonje.

— Tonje? Tonje de la radioul studenţesc?

— Da.

— Cea de-acolo?

— Da.

— Şi ea ştie?

Am scuturat din cap.

A râs din nou.

— Ceva trebuie să ştie, am spus. Ne întâlnim mai încolo. Am sunat-o ieri. Dar hai, să plecăm de-aici. Nu vii cu mine la cantină?

Nu mâncasem toată ziua şi nici când am ajuns acasă n-am reuşit să bag ceva în mine, nu puteam şi nici nu simţeam vreo nevoie. Mă mistuiam încet.

În cele două ore pe care le aveam până la plecare, m-am învârtit prin casă, m-am întins pe pat şi m-am uitat la tavan, m-am ridicat, am continuat să mă învârt încolo şi-ncoace. Era îngrozitor, după extazul pe care-l simţeam nu putea să urmeze decât o dezamăgire.

„Despre ce-o să vorbesc cu ea? N-o să meargă, acum sunt cu capul în nori, o să stau acolo, o să mă tot fâţâi şi-o să mă înroşesc, o să fiu ditamai idiotul.” Mă ştiam eu.

N-aveam oglindă în apartament, aşa nu trebuia să-mi văd mutra, dar acum simţeam că trebuia, aşa că, după ce m-am schimbat şi m-am dat cu gel pe păr, am întors un CD şi l-am ţinut ridicat în diferite unghiuri.

Am închis uşa după mine şi-am ieşit din casă.

Mă durea stomacul.

Nu era deloc distractivă chestia asta.

Era numai dureroasă, de la un capăt la altul.

Zăpada scânteia pe străzile din jurul meu în timp ce urcam dealul lin către micul chioşc de lângă bazinul de înot, pe lângă teatru şi Café Opera, pe lângă colţ şi-n Wesselstuen.

Nu era acolo şi i-am mulţumit Celui de sus, mai aveam câteva minute pentru mine. Am găsit o masă şi m-am aşezat acolo, i-am spus chelnerului care s-a oprit în faţa mea că mă mai gândeam ce să comand.

A ajuns după zece minute. M-au apucat frisoanele când am văzut-o. Căra mai multe pungi, le-a pus deoparte lângă perete şi şi-a dat jos paltonul, după care s-a aşezat, iar tot ce era afară – luminile de la stâlpii stradali şi vitrinele magazinelor, valul de oameni şi zăpada – parcă făceau parte din strălucirea ei, tot aşa cum o pisică aduce cu ea pădurea şi întunericul de afară în primele minute când intră dimineaţa în casă, am putea zice.

— Am fost să cumpăr cadouri de Crăciun, mi-a spus ea. Îmi pare rău c-am întârziat.

— Nu face nimic, am zis.

— Ai comandat ceva?

— Nu. Ce-ai vrea?

— O bere, poate?

Peste câteva clipe eram fiecare cu câte o bere în faţă. Localul era plin de lume, atmosfera, plăcută, ieşiseră oamenii pentru ultimele cine de Crăciun, în jurul nostru erau bărbaţi în costume din anii optzeci şi femei în rochii cu umeri largi şi decolteuri adânci care ciocneau paharele şi râdeau. Numai noi stăteam fără să ne zicem o vorbă.

I-aş fi putut spune că era o stea, un far, soarele meu. I-aş fi putut spune că tânjeam după ea de mă îmbolnăveam. I-aş fi putut spune că nu trecusem niciodată prin aşa ceva, deşi trecusem prin multe. I-aş fi putut spune că voiam să fiu cu ea pentru totdeauna.

Dar am tăcut.

I-am aruncat numai o privire şi-am zâmbit. Mi-a întors zâmbetul.

— Ai nişte urechi aşa de frumoase, am zis.

Tonje a surâs şi şi-a plecat ochii.

— Crezi? N-am mai auzit asta!

Ce-i spusesem?

Că avea urechi frumoase?

Era adevărat, urechile-i erau foarte bine conturate, dar la fel erau şi gâtul şi buzele, şi mâinile, mici şi pale, şi ochii.

Să-i faci complimente unei femei pornind de la urechi era o tâmpenie.

M-am înroşit ca un rac.

— Tocmai ce mi-am dat seama, am spus. Şi ţi-am zis. Ştiu că sună puţin ciudat. Dar e adevărat! Ai urechi frumoase!

Explicaţia nu făcea decât să înrăutăţească situaţia.

Am luat o înghiţitură lungă.

— Dar ai o soră drăguţă, în orice caz.

„În orice caz”?

— O să-i transmit complimentul, mi-a zis Tonje. I s-a părut foarte tare c-ai fost acolo. E la vârsta aia. Nu ştie exact cum stau lucrurile, dar crede că ştie. Aşa că absoarbe tot ce vede.

În timp ce se juca alene cu paharul în mână, şi-a ţuguiat un pic buzele şi m-a privit înclinându-şi capul.

— Îţi iei vacanţă de Crăciun? Sau îţi trimiţi cadourile prin poştă?

— Mă duc la mama cu o zi înainte de Ajun. Rămân acolo o săptămână.

— Eu plec mâine spre nord. Mă duce fratele meu.

— Stă în Bergen?

— Da.

Nimic din ce fusese între noi în prima seară şi în prima noapte nu mai era. Totul era în mintea mea.

— Şi când te întorci? am întrebat-o.

— La începutul lui ianuarie.

Era ceva timp. Orice se putea întâmpla. Poate întâlnea pe cineva acolo, un tip pe care nu-l văzuse de multă vreme, şi se combina cu el.

Cu cât stăteam numai acolo lângă ea, cu atât îmi scădeau şansele. Trebuia să-nceapă să-şi dea seama cum stăteau lucrurile.

Am discutat un pic despre radio, chestiile obişnuite, ce ţineau de viaţa de zi cu zi, de parcă eram doi colegi de la radioul studenţesc care beau o bere împreună.

S-a uitat la ceas.

— Trebuie să mă întâlnesc în curând cu mama şi cu sora mea. Şi ele fac cumpărături de Crăciun.

— Du-te, am spus eu. Şi ne vedem după Crăciun!

Am plecat împreună, ne-am oprit pe Torgalmenningen, ea trebuia s-o ia la stânga, eu, la dreapta. Stătea acolo cu pungile în mâini. Ar fi trebuit s-o îmbrăţişez, nu era nimic rău în asta, era firesc, tocmai băuserăm o bere împreună, dar n-am îndrăznit.

— Crăciun fericit, am zis, făcându-i stângaci cu mâna.

— Crăciun fericit, Karl Ove, mi-a spus ea.

Apoi ne-am dus fiecare-n treaba lui, Tonje la deal, peste Høyden, şi eu la vale, către Møhlenpris, spre apartamentul lui Yngve, pe care-l împărţea cu o fostă colegă de facultate. Din fericire, ea nu era acasă.

— Ce faci? mi-a zis el. S-a întâmplat ceva după petrecere?

Stăteam în camera de zi, asculta „My Bloody Valentine”.

— M-am dus cu ea acasă. Nu s-a întâmplat nimic, am vorbit doar. Tocmai ne-am revăzut, la Wesselstuen. Sunt aşa de îndrăgostit, că nu ştiu ce să mă fac.

— Şi ea?

— Habar n-am! N-am reuşit să-i zic o vorbă ca lumea. Ştii ce-am fost în stare să-i spun?

A scuturat din cap.

— Am complimentat-o pentru urechile ei! Îţi poţi închipui?! „Ai urechi aşa de frumoase!” Dintre toate lucrurile pe care i le puteam spune, pe ăsta l-am ales.

A râs.

— N-aş zice că-i chiar aşa o alegere proastă. Măcar ai fost original!

— Şi ce să fac?

— Sun-o din nou, ieşiţi încă o dată. Dacă e să se întâmple ceva, o să se întâmple de la sine.

— Ăsta-i sfatul tău, că lucrurile merg de la sine?

— Da.

— Oricum, pleacă mâine acasă de Crăciun. N-o s-o mai văd până-n ianuarie. M-am gândit să-i scriu o scrisoare. Ce părere ai?

— Sigur, de ce nu?

— Şi să-i iau un cadou de Crăciun. Vreau să-i fac o surpriză. Să îndrept lucrurile. Aş vrea să-i iau ceva care s-o impresioneze. Nu o carte sau un disc sau altă prostie, altceva. Ceva personal. Dar nu-mi vine-n minte ce anume.

— Nişte apărători pentru urechi, bineînţeles, mi-a spus Yngve. Atunci îi poţi scrie că i le dai ca să aibă grijă de urechile ei frumoase.

— Perfect! am zis. Aşa o să fac. Nu vii cu mine să luăm cadouri de Crăciun mâine după-amiază? Poate îi luăm ceva şi mamei.

Aşa am făcut. Împreună cu Yngve, am umblat prin oraş să căutăm apărători pentru urechi. Nu prea le folosea lumea, dar în cele din urmă am găsit o pereche. Erau groaznice, îmbrăcate într-un fel de blană verde, dar nu conta. Le-am împachetat, mi-am petrecut seara următoare scriind o scrisoare şi le-am expediat pe amândouă la Molde.

Mama a băgat de seamă că se întâmplase ceva în momentul în care am intrat în casă.

— Îţi place de vreo fată? m-a întrebat.

— Se vede? am zis.

— Da.

— Încă nu s-a întâmplat nimic.

— Am primit o vedere de Crăciun de la Gunvor, mi-a spus mama.

Am privit-o lung.

— Ca să fiu sincer, am terminat-o cu Gunvor. N-ai decât să ţii legătura cu ea, dar din partea mea s-a terminat.

— Ştiu. Cred numai că e frumos că şi-a amintit de mine. Cum o cheamă pe fata pe care-ai întâlnit-o?

— O să-ţi spun dacă iese ceva.

Mama părea obosită, era palidă şi nu mai avea energia pe care i-o ştiam, până şi pusul şi strânsul mesei o epuizau.

În seara de Crăciun a despachetat cadoul de la Kjartan şi s-a făcut albă la faţă.

— O coroană, a oftat ea. Sigur a vrut să-mi trimită o coroniţă frumoasă, dar mi-a trimis o coroană funerară. Ca acelea care se dau la înmormântare.

— Acum, nu te gândi că-i ceva simbolic, a spus Yngve. Nu-nseamnă ceva, a greşit numai. Ăsta-i stilul lui.

N-a răspuns, dar am văzut că o afectase şi că ea *credea* că însemna ceva.

După ce-am despachetat cadourile şi-am mâncat fursecuri şi-am băut cafea, am urcat în birou şi-am sunat-o pe Tonje.

— Salut! a zis ea. Mersi pentru cadoul de Crăciun! E chiar frumos.

— A ajuns, deci?

— Da, a ajuns azi. M-am gândit un pic dacă să îndrăznesc să-l despachetez deodată cu celelalte, nu ştiam ce mi-ai luat, dar am făcut-o până la urmă. Toţi erau cu gura căscată. „Cine e Karl Ove?” „De ce-ţi dă căşti de iarnă pentru urechi?”

Am discutat mult. Toţi prietenii ei merseseră acasă de Crăciun, mi-a spus, ieşeau în oraş sau se vizitau unul pe celălalt şi încă erau apropiaţi, deşi terminaseră liceul cu cinci ani în urmă. Mi-a povestit că ninsese fără încetare acolo şi că cei trei fraţi ai ei dăduseră cu lopata la zăpadă toată dimineaţa. Parcă vedeam totul aievea: casa, care era sus pe un deal, cu geamurile spre oraş, spre fiordul de sub ea şi spre munţii din spatele ei, din câte-mi zisese Tonje, şi pe cei trei fraţi ai ei, care în lumea creată de imaginaţia mea aduceau cu nişte personaje de basm, toţi semănau între ei, erau mereu împreună şi o preţuiau pe surioara lor mai mult decât orice pe lume.

Când am coborât după aceea în camera de zi îmi era deja atât de dor de ea, încât mai că nu mi-am pierdut cumpătul. Habar n-avusem că fericirea putea să doară atât de tare.

Între Crăciun şi Anul Nou am stat în oraş ca să pregătesc nişte emisiuni. Tonje s-a întors la început de ianuarie, am sunat-o şi-am invitat-o la cină, acasă la mine.

Yngve făcea de obicei o reţetă de spaghete cu şuncă, praz, brânză cu mucegai şi smântână, era simplă şi gustoasă, voiam s-o încerc. Nu aveam masă de sufragerie, aşa că trebuia să stăm pe canapea cu farfuria în poală. Dar asta era cea mai bună opţiune; dacă ieşeam în oraş, n-am fi făcut altceva decât să stăm la o masă şi să discutăm, aici eram mai în largul meu, puteam să mă plimb de colo colo, să fac mâncare, s-o servesc cu vin, să pun muzică. Aici mai puteam improviza una, alta.

Yngve îmi spusese să adaug vin alb în sos. M-am luat după el, dar când am gustat sosul, cu doar câteva minute înainte de sosirea lui Tonje, era dulce şi avea un gust îngrozitor. L-am sunat.

— Ce să fac?

— Mai pune nişte vin. Ajută.

— Aşteaptă. Nu închide.

Am mai turnat vin în sos. Am amestecat şi-am gustat.

— Acum e şi mai dulce! La naiba, e o catastrofă! Şi ea ajunge în orice moment!

— Ce fel de vin ai pus, de fapt?

I-am citit denumirea.

— Nu-mi spune nimic. Dar e sec, nu?

— Sec?

— Da.

Am examinat eticheta.

— Aici scrie că e demidulce. M-am gândit că e bun, că nu e chiar dulce.

— Atunci nu mă mir că sosul e dulce. Mai presară sare şi piper şi roagă-te să fie bine. Pa şi baftă!

A închis, eu am mai presărat sare şi piper şi am tot gustat cu o linguriţă.

S-a auzit soneria.

Mi-am dat jos şorţul şi-am pornit în goană spre uşă.

Era toată o căciulă şi-un fular, doi ochi mari şi o gură până la urechi.

— Salut, mi-a zis, venind spre mine să mă îmbrăţişeze.

A fost prima dată când ne-am atins.

— Intră, i-am spus.

M-a urmat în jos pe scări şi-n hol, şi-a agăţat haina în cuier în timp ce se uita în jur. Ce era de văzut? Pereţi de cărămidă şi nişte postere, o bucătărie mai încolo, tot cu pereţi de cărămidă, şi camera de alături, un pat, o bibliotecă, un fotoliu, un birou, nişte discuri, vreo două covoraşe de la Ikea.

A, da, şi trei lumânări aprinse într-un sfeşnic pe pervaz.

— Ce fain e aici, a zis ea. S-a uitat apoi la cele două tigăi. Ce-o să mâncăm?

— Ei, numai nişte spaghete.

Am pus spaghetele în două farfurii, am turnat sosul pe deasupra, am tras scăunelul negru şi i l-am aşezat în faţă, ca să aibă măcar ceva ce aducea a masă, mi-am luat farfuria în poală şi apoi am început să mâncăm.

— Mm, e bun! a spus ea.

— Hai, pe bune, am zis. Nu e. Am pus vin alb, dar a ieşit mult prea dulce.

— E puţin dulce, da, a recunoscut ea zâmbind.

Am dus farfuriile la bucătărie, am pus un disc, *Siamese Dreams* al celor de la The Smashing Pumpkins, am băut vin alb dulce, ea în fotoliul galben, eu pe pat. Nu voiam să creadă că n-aveam în cap altceva decât s-o atrag în aşternut şi n-am făcut nici o încercare să mă dau la ea. Am vorbit, asta a fost tot. Dintr-un motiv sau altul, am ajuns să discutăm despre tot felul de trupe din Bergen. Şi aşa, din senin, Tonje mi-a zis că vocalistul trupei despre care discutam era bisexual. Privirile ni s-au intersectat întâmplător chiar atunci când spunea asta, şi m-am înroşit, gândindu-mă că ar fi putut să creadă că eram bisexual. Chiar dacă nu credea asta, faptul că mă înroşisem exact în clipa în care fusese pronunţat cuvântul ar fi putut să-i trezească bănuieli. Am încercat să schimb subiectul, însă n-am reuşit, iar tăcerea care a urmat a fost teribil de stânjenitoare.

„Aşa nu merge. Aşa n-o să fie a mea niciodată. Cum o să fie a mea?”

Era mult mai simplu să mă las păgubaş, să spun glacial „Pa” şi să n-o mai caut. Toate problemele, toată durerea, toate înfrângerile s-ar fi sfârşit atunci.

Dar nu puteam.

S-a ridicat, se făcuse târziu, era timpul să plece acasă. Am condus-o până la uşă, mi-am luat la revedere, am petrecut-o cu privirea: a urcat dealul fără să se uite în urmă.

Când am ajuns în apartament, am mai pus încă o dată *Siamese Dreams*, m-am lungit în pat şi am lăsat gândurile legate de Tonje să mă învăluie.

*

La următoarea întâlnire a fost mai bine, am ajuns într-o cafenea chiar mai jos de Steinkjellersmauet, era târziu şi eram numai noi doi în local. Stăteam la fereastră, afară zăpada se aşternea pe toate suprafeţele, ceea ce atenua oarecum declinul în care intra oraşul toamna, când îl năpădeau ploile, atunci parcă totul se scufunda, străzi, alei, case, parcuri. Zăpada ţinea oraşul în loc şi-mi plăcea asta, îmi plăcea la nebunie lumina nouă pe care o emana, stările

de spirit pe care mi le insufla. Şi-mi plăcea la nebunie de Tonje. Vorbea despre familia ei, o bunică şi o mamă, fraţi şi o soră, un tată şi un frate geamăn al tatălui, i-am zis că suna ca un film de Bergman. A zâmbit şi mi-a spus că urma să se mute în weekend, nu puteam să-i dau o mână de ajutor? Bineînţeles că puteam. Ne-am întâlnit în faţa apartamentului, între staţia de autobuz şi gară, sâmbătă după-amiază, o dubă albă era parcată pe trotuar, cinci persoane îi cărau deja mobila şi cutiile. Tonje s-a luminat la faţă când m-a văzut. I-am salutat în viteză pe ceilalţi, trei băieţi, dintre care unul era fratele ei, şi o fată, şi-am început să car. Casa scării era veche şi simţeai cum te trage curentul în ea, apartamentul, situat la etajul al treilea, era spaţios, cu două camere, dar dărăpănat, iar ca să ajungi la toaletă trebuia să mergi pe un coridor îngust, asemănător cu o pasarelă, până în afara clădirii.

— Chiar şi Fridtjof Nansen s-ar gândi de două ori înainte să meargă dimineaţa la toaletă, am zis. Imaginează-ţi când plouă. Sau când ninge!

— Are totuşi farmecul ei, mi-a replicat Tonje. Nu crezi?

— Ba da. Trebuie să-ţi închipui că e puntea unui vapor pe timp de furtună puternică.

Am pus cutia pe blatul din bucătărie şi am coborât ca s-o iau pe următoarea, dând scurt din cap către ceilalţi patru, care urcau scările cărând ceva greu. Rolul meu în toată povestea asta mi-era încă puţin neclar. Ceilalţi erau evident prieteni buni de-ai ei. Nimeni nu putea spune asta despre mine. Dar ce eram atunci?

Indiferent ce eram, n-aş fi vrut să fiu în altă parte. Să-i car lucrurile în apartamentul unde urma să locuiască. Să-i zăresc mixerul într-o cutie, să mă gândesc: „E mixerul ei”. Să zăresc o talpă de pantof într-o altă cutie, să mă gândesc: „E pantoful ei”. Cratiţele, castroanele, farfuriile, cănile, paharele, tacâmurile, tigăile, discurile, casetele, cărţile, hainele, pantofii, aparatul stereo, televizorul, scaunele, masa, biblioteca, scăunelele, patul, plantele ei, toată lumea ei, o ajutam să-şi care pe scări toată viaţa în după-amiaza asta de sâmbătă.

Duba a făcut două drumuri şi, după ce-am terminat şi cu ultimul transport, Tonje a adus pizza, pe care-am mâncat-o

în mijlocul dezordinii de acolo. N-am zis nimic, n-am vrut să mă bag în lumea lor, ceilalţi o cunoşteau de mult, era cumva loc şi pentru mine.

Era bine, fiindcă atunci, în timp ce stăteam pe podea, cu spatele rezemat de perete şi cu o felie de pizza în mână, ascultând ce povesteau, ştiam că Tonje era a mea. Îmi adresa câte-o privire zâmbitoare, de fiecare dată mă treceau fiori. Gândul la ea era uşor, precum cerul se arcuia peste tot, însă gândul la apropierea de ea era greu. Dar dacă mă înşelam? Dar dacă zicea nu? Dar dacă râdea de mine? „Ce-ţi închipui? Cine te crezi? *Eu*, să fiu împreună cu *tine*? Eşti doar un nătărău vai de capul lui!”

Dar în seara asta trebuia.

Trebuia în seara asta.

Fratele ei a mulţumit pentru masă şi a plecat. Încă un tip a făcut la fel. Eu am rămas acolo. Când ultimii doi s-au ridicat să plece, am dat să-i imit.

— Şi tu pleci? m-a întrebat ea.

— Aşa mă gândeam, am spus.

— Nu mai poţi sta un pic să mă ajuţi la despachetat? Trebuie să montez biblioteca, nu mă descurc singură.

— Ba da, sigur, am zis.

Eram numai noi doi.

Stăteam lipit de perete, fumam şi beam cola, ea stătea pe o cutie de lemn în mijlocul camerei şi îşi legăna picioarele.

Simţeam că iau foc. Din cauza ei. Dacă se uita la mine, mi se înroşeau obrajii.

— Eşti genul de om priceput la toate? m-a întrebat ea.

— Eu? Nu.

— M-am gândit eu.

— Tu eşti?

— Da, să ştii. Îmi place să repar lucruri. Visul meu e să am o casă veche cândva. Să o renovez şi s-o aranjez exact aşa cum vreau.

— Şi ce altceva îţi mai place? am întrebat-o.

— Îmi place să cos. Şi să gătesc. Ador să gătesc. Şi să cânt la tobe.

— Aha, am spus.

— Şi tu? Ţie ce-ţi place?

— Mie nu-mi place să cos. Nu-mi place nici să gătesc. „Îmi place de tine. Spune-o acum! Spune, spune!”

— Nu te-am întrebat ce nu-ţi place. Zi-mi ce-ţi place!

„Îmi place de tine, îmi place de tine!”

— Îmi place să joc fotbal, am zis în cele din urmă. Dar n-am mai jucat de multă vreme. Şi-mi place să citesc.

— Ăsta nu-i punctul meu forte. Îmi place mai mult să mă uit la filme, de fapt.

— Ce filme-ţi plac?

— De Woody Allen. El e favoritul meu. Ridicându-se, a adăugat: Nu montăm biblioteca, să putem pune după aia nişte muzică?

Am încuviinţat din cap. După ce-am găsit toate componentele, am ţinut-o în timp ce ea strângea în şuruburi traversele şi punea rafturile la loc. Apoi s-a apucat să instaleze aparatul stereo.

— Nu e acelaşi de sus, din casa mamei tale? am întrebat-o.

— Ba da. Mi-a zis că pot să-l iau dacă am grijă cu el.

A pus câte o boxă pe fiecare parte a camerei, a deschis o cutie cu CD-uri, a început să le treacă în revistă.

— Jazz? am zis eu.

— Nu. E o piesă pe care vreau s-o asculţi.

— De la cine?

— The Smashing Pumpkins. E pe acelaşi disc cu o groază de trupe. Altundeva n-o mai găseşti. Aici e!

A pus CD-ul.

S-a uitat la mine când muzica a început să inunde camera. Era ca de vis, fără limite, ca şi cum ar fi întruchipat ceva care se mişca la infinit şi nu se oprea niciodată.

— Aşa-i că sună bine? a spus ea.

— Da, am zis. Foarte bine.

Ştiam că avea să fie bine dacă mă ridicam şi-o luam în braţe. Că voia şi ea şi că fiecare lucru la care visasem avea să devină realitate.

Dar nu îndrăzneam. Am rămas aşezat şi momentul a trecut, ea s-a apucat să sorteze cutiile.

Am ajutat-o cărând câteva în bucătărie, Tonje le-a deschis şi a început să pună lucrurile la loc. Am privit-o câteva clipe, întrebându-mă ce s-ar fi întâmplat dacă mă aplecam

brusc şi-mi puneam mâinile pe talia ei şi-o sărutam pe gâtul ei minunat.

S-a aplecat, a pus un maldăr de cratiţe pe blat şi a deschis dulapul de jos.

— Ar trebui să plec, am zis.

— OK, a spus ea îndreptându-se de spate. Mersi mult pentru ajutor!

Mi-am luat geaca şi pantofii în picioare, am deschis uşa, Tonje m-a condus. Atunci când am ajuns în coridorul rece, cu lumina lui orbitoare, m-am întors spre ea.

— Pa, am zis.

— Pa, a spus ea.

Şi m-am gândit: „Acum e momentul”.

M-am aplecat rapid în faţă s-o sărut. Chiar atunci şi-a înclinat capul într-o parte, era o mişcare începută deodată cu a mea, aşa că, în loc să-mi apăs buzele pe ale ei, am dat de-o ureche.

M-am întors şi am coborât scările cât de repede am putut. Când am ieşit în stradă, am luat-o la fugă cale de câteva blocuri ca să pun cât mai multă distanţă între mine şi catastrofă.

Ce-avea să creadă acum? Mă comportasem ca un adolescent. Nu numai atât, mă şi simţeam ca un adolescent.

N-aveau să se mai ivească multe ocazii din astea. Nici una, dacă o ţineam tot aşa. Şi ea cum avea să reacţioneze? Ce-avea să se facă cu mine?

M-am hotărât să mă întorc a doua zi, să sun la uşă, sperând c-o să mă invite înăuntru, şi să fiu hotărât şi ferm. Gata cu şovăiala, gata cu stângăcia, gata cu obrajii înroşiţi şi frazele bâlbâite.

Dacă zicea nu, asta era.

Am fost la Yngve toată după-amiaza de duminică şi m-am dus la Tonje pe la şapte, am sunat la uşă, am făcut câţiva paşi înapoi în stradă şi m-am uitat în sus la ferestrele de la etajul al treilea.

Nu era nici o lumină?

„O, nu, nu-mi spune că nu-i acasă!”

S-a deschis o fereastră, iar Tonje şi-a scos capul afară.

— Salut! Cobor să-ţi dau drumul!

M-am dus la scări. Inima-mi bătea în piept cu putere.

S-a deschis uşa.

— Karl Ove... a zis ea. Intră.

Îmi rostise numele cu atâta duioşie, încât m-am înmuiat de tot. Pe scări, pe care ea le urca uşor şi repede, îmi tremurau picioarele.

Ce fel de iad era ăsta?

Am intrat în bucătărie, care era chiar după uşă, mi-am dat jos geaca şi pantofii, căciula şi mănuşile.

— Vrei nişte ceai? m-a întrebat ea.

— Da, mulţumesc.

M-am dus în camera de zi, care era aproape gata, m-am aşezat pe un scaun jos şi mi-am rulat o ţigară.

— Nu-mi faci şi mie una? m-a rugat ea.

— Cum să nu, am zis.

Mi-am pus toată concentrarea şi priceperea în ţigara aia, de vreme ce era pentru ea, cu toate astea mi-a ieşit cam tare la mijloc şi o idee mai groasă la un capăt decât la celălalt. Tonje era la bucătărie, aşa că am rupt ţigara şi-am rulat alta, care mi-a ieşit mai bine.

— Uite, am zis şi i-am întins-o.

Şi-a pus-o între buze şi şi-a aprins-o. A inhalat cu grijă, fumul a plutit în aer între noi pentru o clipă, după care s-a risipit.

— Îţi place cum am aranjat apartamentul? m-a întrebat ea.

— Da. E foarte fain.

— Ai venit de fapt la fix. Vreau să mut biblioteca dincolo. N-aş vrea s-o demontez doar pentru asta.

— O mutăm acum? am zis.

— Sigur, a spus ea, lăsând ţigara în scrumieră şi ridicându-se.

Odată biblioteca aşezată la locul ei, a pus aceeaşi piesă pe care o ascultasem în ajun. Ne-am uitat unul la celălalt, Tonje a făcut un pas spre mine.

— Ai încercat să mă săruţi ieri? m-a întrebat ea zâmbind.

— Da, am spus. Dar te-ai ferit.

— Nu cu intenţie, îţi dai seama. Mai încearcă o dată.

Ne-am îmbrăţişat.

Ne-am sărutat.

Am strâns-o tare în braţe şi i-am şoptit numele.

N-aveam să-i dau niciodată drumul. Niciodată, niciodată.

*

Am stat la ea toată noaptea. Veneam unul în întâmpinarea celuilalt, eram complet deschişi, totul era luminos. Nu mai puteam de fericire, fiindcă ea era *a mea*, ea *era* acolo, tot timpul. Tot timpul era acolo, în jurul meu, şi nu mai puteam de fericire, totul era plin de lumină.

Ce minunată poate să fie viaţa. Ce minunat poate să fie să trăieşti.

Ascultam aceeaşi piesă iar şi iar. Nu ne puteam lua mâinile unul de pe celălalt. În zorii zilei am dormit câteva ore, eu trebuia să merg la radio, dar nu puteam, nu cu ea acolo, aşa că ne-am dus până la cabina telefonică. În timp ce sunam, Tonje stătea afară şi râdea, cu mănuşi tricotate de lână pe mâini, căciulă pe cap şi un fular imens în jurul gâtului. Nu ajunsese nimeni încă, am lăsat un mesaj pe robot, spunând că mă îmbolnăvisem şi că nu puteam să mă duc la serviciu, am închis, am ieşit, am îmbrăţişat-o şi m-am lipit de ea cât mai strâns posibil.

— N-am mai chiulit niciodată, am zis. Nici măcar o dată. Mă simt vinovat.

— Îţi pare rău? Poţi să te duci şi să le spui că dintr-odată ţi-ai revenit.

— Bineînţeles că nu-mi pare rău!

— Aşa mă gândeam şi eu!

Dintre atâtea lucruri pe care le puteam face, ne-am dus la parcul acvatic în ziua aia. Era ianuarie, nu era aproape nimeni, ne-am plimbat agale pe-acolo, am râs când pinguinii au început să înoate spre noi, i-am făcut poze cu aparatul pe care trecusem pe acasă să-l iau, ea a vorbit mult despre cina din seara aia, trebuia să fie ceva special, era prima zi când eram împreună. Fiindcă eram împreună acum!

Val după val de fericire m-au străbătut în ziua aceea.

A făcut *boeuf bourguignon*, la un moment dat a vârât o lingură în cratiţă, s-a întors spre mine, a gustat şi şi-a dat ochii peste cap.

— Mmm! Grozav!

— Te iubesc, i-am spus.

S-a blocat, mă privea aproape speriată. S-a întors, a luat capacul de pe cealaltă cratiţă şi a încercat cu furculiţa un cartof ce fierbea în apa clocotită. Aburul a început să se ridice.

— Încă două minute, mi-a zis.

M-am dus la ea şi am cuprins-o în braţe, am sărutat-o pe gât. Ea şi-a întors capul spre mine şi m-a sărutat.

— Am avut o zi ca asta când eram mică. O zi când totul a mers ca pe roate. Am ieşit cu mama. Trebuia să fie o zi cu raţe. Am văzut Donald Duck la cinema, am hrănit răţuştele din parc, am primit o revistă cu Donald Duck şi la final am mers la restaurant să mâncăm raţă.

— Serios? N-a fost un sfârşit cam barbar pentru ziua aia?

A râs.

— Ador raţa. E mâncarea mea preferată. Încă de pe-atunci! Dar partea cea mai bună a fost că eram doar mama şi cu mine. Toată ziua. Azi m-am gândit de multe ori la asta. Am fost aşa de fericită!

După ce-am mâncat, a descoperit că nu mai avea cafea. Mi-a zis că dădea o fugă până la benzinărie să cumpere un pachet. I-am spus că nu era cazul, dar a insistat, şi peste câteva clipe cobora deja scările.

Eram neliniştit. Ziua aceea îmi adusese o fericire imensă, iar acum mă gândeam că o să păţească ceva afară. Ştiam că era o obsesie, că probabilitatea unui incident era minusculă, şi totuşi vedeam clar: autobuzul care trecea fără ca şoferul s-o observe, şoferul de tir care se uita o clipă la parasolar, avea un pachet de ţigări băgat acolo şi n-o vedea cum traversa în fugă drumul...

Au trecut zece minute. Au trecut douăzeci. Treizeci.

De ce nu venea?

Se *întâmplase* ceva.

„O, nu, nu spune asta. Nu spune asta.”

Îmi venea să vomit.

Apoi au răsunat paşi pe scări, iar Tonje a intrat în bucătărie cu cel mai larg zâmbet al ei şi cu un pachet roşu de cafea Friele în mână.

— M-am întâlnit cu cineva cu care nu m-am văzut de secole, a zis ea desfăcându-şi fularul. Am lipsit mult?

— Nu mai ai voie să lipseşti aşa de mult de lângă mine, i-am spus.

— Vino atunci cu mine data viitoare!

Când se apropia miezul nopţii, ne-am dus la garsoniera mea, Tonje îşi luase câteva lucruri într-o geantă. Pe mânerul uşii era agăţată o plasă. Am deschis-o şi m-am uitat înăuntru. Un pachet de cafea şi o ciocolată mare.

— De la cine e? m-a întrebat Tonje.

— N-am idee.

Cel mai probabil punga era de la una din fetele de la radio, dar nu puteam să-i zic asta. Şi oricum nu ştiam.

— Sunt mai multe persoane în Bergen care au grijă de tine, din câte văd, a remarcat ea.

— Aşa se pare, am spus.

Am intrat în garsonieră, ea a făcut duş, apoi a intrat în cameră înfăşurată într-un prosop mare. În mână ţinea o sticlă de şampon pentru copii.

— Foloseşti şampon pentru copii? am spus trăgând-o spre mine.

— Da, e cel mai bun pentru părul meu.

— Eşti plină de secrete.

— Ăsta nu-i nu ştiu ce mare secret, nu?

Da, fusesem bolnav, am zis la radioul studenţesc trei zile mai târziu, gripă, un pic de febră, nu foarte mare, dar destul cât să nu pot lucra. Tore a trecut pe-acolo dimineaţa şi enigma cu plasa de pe mânerul uşii s-a rezolvat, el mi-o adusese.

— Am auzit că eşti bolnav, aşa că m-am gândit că ai nevoie de puţină încurajare.

N-am avut inimă să-i spun că nu fusesem bolnav. Dar i-am povestit despre Tonje, nu mă puteam abţine, prea-mi stătea pe limbă.

În seara aia ne-am dus la cinema şi-am văzut *True Romance*. După aceea urma să facem vafe la ea acasă, îmi ţineam aparatul într-o geantă, între picioare. Când am ieşit de la film, mi-a trecut prin minte că eram antiteza personajelor de pe ecran. Ei aveau genţile pline de arme, eu aveam un aparat de făcut vafe. De-abia m-am putut opri din râs.

Vineri ne-am dus la Café Opera, era prima dată când ne afişam în public, ne-am ţinut pe stradă tot drumul şi ne-am sărutat la coadă în timp ce aşteptam să intrăm, era acolo mai multă lume de la radio, am văzut că vorbeau despre noi, „Tonje şi Karl Ove sunt împreună”, şi nu voiam să fiu acolo, nu voiam să beau, voiam doar să fiu cu ea. Toate încăperile în care ne aflam erau transformate, căpătau un aer formidabil, indiferent de cum arătau de fapt, garsoniera mea, cafenelele mici în care mergeam, străzile pe care treceam.

După două săptămâni am făcut ceva prostesc. Yngve mergea la un concert în Garage, m-a sunat să mă invite, am zis: „Da, o sun pe Tonje să vină şi ea, e OK?”

Era OK. Am ajuns acolo ţinându-ne de mână, am plătit, ne-au pus câte-o ştampilă pe mână şi am coborât la subsol, unde Yngve era deja. Am luat beri pentru toţi trei, ne-am aşezat la masa lui, am discutat un pic cu şovăială, nu se cunoşteau, iar eu, dintr-un motiv sau altul, nu aveam prea multe de zis.

Trupa a început să cânte, ne-am dus în faţă să-i vedem, Yngve şi Tonje au discutat, el s-a aplecat să-i vorbească la ureche, ea a dat din cap aprobator şi s-a uitat la el, în primele momente am fost bucuros, erau cele mai importante persoane din viaţa mea, m-am dus şi-am luat alte trei beri, am început să mă îmbăt, i-am strâns mâna lui Tonje, şi ea mi-a strâns-o, dar nu era chiar prezentă, nu era exact acolo unde fusese, şi ceva s-a întâmplat înlăuntrul meu, am devenit din ce în ce mai nervos, mi-am luat mai multe beri, şi când ne-am aşezat din nou n-aveam nimic de zis, toată fericirea mă părăsise, beam şi mă uitam în gol, îi zâmbeam lui Tonje când îmi zâmbea, nu-şi dădea seama că ceva se schimbase, fiindcă Yngve era bucuros şi cu chef de vorbă, treceau de la un subiect la altul, râdeau şi le făcea plăcere să fie împreună.

Le făcea plăcere să fie împreună. De ce n-ar fi fost aşa? Yngve era Yngve, plin de şarm, amuzant, cu experienţă, din toate punctele de vedere un bărbat mai bun decât mine.

Ea a râs la ce zicea el. El a râs la ce zicea ea.

Ce se întâmpla?

Mă simţeam greoi, abia reuşeam să mă mişc, în sinea mea eram negru de supărare. Fiecare privire pe care şi-o aruncau mă săgeta la inimă.

El era mai bun decât mine. Acum ştia şi ea. De ce să fie cu mine când putea fi cu el?

Yngve s-a ridicat să meargă la toaletă.

— Ce e, Karl Ove? m-a întrebat ea.

— Nimic, am zis. Mă gândesc un pic. S-au întâmplat aşa de multe în ultimele zile.

— Aşa e. Mă simt foarte bine, să ştii. E de treabă fratele tău.

— Într-adevăr, am spus.

Dar seara a continuat în acelaşi stil, ei discutau de parcă eu nici nu existam, eu beam şi deveneam tot mai disperat. Într-un final m-am gândit să-mi bag picioarele în toată porcăria asta. La dracu' cu tot rahatul ăsta nenorocit.

M-am ridicat şi m-am dus la toaletă. Când mi-am rezemat fruntea de perete, am văzut pe jos un pahar de bere spart. M-am aplecat, am luat un ciob în mână, m-am privit în oglindă şi mi-am trecut fragmentul de sticlă peste obraz. S-a ivit o dâră roşie, un pic de sânge s-a prelins în jos spre bărbie. M-am şters de sânge, nu mai curgea. Mi-am trecut ciobul peste celălalt obraz, de data asta cât de tare am putut. M-am şters de sânge cu hârtie, am aruncat-o în WC, am tras apa, am aruncat ciobul în spatele coşului de gunoi, pe podea, am ieşit, m-am aşezat din nou la masa lor.

Din nu ştiu ce motiv nebunesc, ceea ce făcusem îmi dădea noi puteri. Am mai cerut bere, Tonje mi-a luat mâna şi a apăsat-o de coapsa ei în timp ce vorbea cu Yngve, poate că bănuia la ce mă gândeam şi voia să mă liniştească. Mi-am tras mâna înapoi, am băut dintr-o înghiţitură jumătate de bere, dintr-odată am simţit nevoia să merg la toaletă, dintr-odată voiam doar să ajung acolo, aşa că m-am ridicat şi m-am dus iar acolo, am închis uşa după mine, am luat ciobul şi-am făcut două tăieturi mari lângă celelalte şi una deasupra bărbiei, unde pielea era mai moale şi mă durea mai tare. M-am şters de sânge, a mai curs un pic, mi-am clătit faţa cu apă rece, m-am şters şi-am coborât la ei.

Le-am zâmbit şi le-am spus că mă bucuram enorm că păreau să se placă. Am ciocnit toţi trei.

— Ce ai pe obraz? m-a întrebat Yngve. Te-ai tăiat la bărbierit de dimineaţă?

— Da, cam aşa ceva, am spus.

Era întuneric în local, era o grămadă de lume şi atât Tonje, cât şi Yngve beau şi erau concentraţi unul la altul, aşa că nici unul din ei nu vedea ce făceam, cu excepţia singurei dăţi când Yngve a făcut un comentariu despre asta. Dar nu-l ducea imaginaţia să presupună că mă tăiam. Tot restul serii am făcut asta, rece şi metodic, faţa mea a fost acoperită de tăieturi bucăţică după bucăţică şi mă durea tot mai tare până când, în cele din urmă, durerea a ajuns atât de intensă, încât aş fi putut urla dacă nu mi-ar fi şi plăcut în acelaşi timp. Exista fericire în durere, exista fericire în gândul că suportam, că suportam tot, tot, tot.

— Nu mergem până la Café Opera înainte să închidă? a zis Yngve.

— Bună idee, a replicat Tonje.

Mă ridicasem deja, mi-am luat haina, mi-am învârtit fularul în jurul gâtului şi m-am asigurat că partea de jos a feţei mi-era acoperită, mi-am tras căciula peste frunte şi am luat-o înaintea lor, în sus pe scări şi pe strada Nygårds-gaten. Aerul era rece şi curat, parcă-mi înţepa rănile în timp ce mergeam. Eram cât se poate de beat, dar umblam drept, iar vocea – dacă mi-ar fi trecut prin minte ceva demn de spus – îmi suna ca de obicei.

N-aveam nimic în minte. În afara gândului triumfător legat de ceea ce făcusem.

Tonje m-a luat de mână, Yngve şi-a aplecat uşor capul în faţă, aşa cum făcea de obicei.

Aştepta deja mai multă lume în faţă la Café Opera, ne-am pus şi noi la coadă.

Tonje s-a uitat la mine.

A început să ţipe.

— Ce s-a întâmplat? Ce s-a întâmplat? SÂNGEREZI!

M-am dus pe cealaltă parte a străzii.

— Ce-ai făcut, Karl Ove? m-a întrebat Yngve, care traversase în grabă.

— N-am făcut nimic, am spus. M-am tăiat doar un pic.

Tonje a venit după noi.

Plângea, mai că nu-şi smulgea părul din cap.

— Ce-ai făcut? Ce-ai făcut?

Am început să cobor dealul. Yngve mă urma.

— Mă duc acasă, am zis. Ai grijă de Tonje pentru mine.

— Eşti sigur? Nu-ţi mai vin şi alte idei?

— Du-te, la naiba, lasă-mă-n pace. Ai grijă de ea.

S-a oprit, eu mi-am continuat drumul fără să mă uit înapoi, pe dealul de lângă biserica penticostală Tabernaklet, pe Skottegaten şi la vale, spre casa unde era garsoniera. Am deschis uşa, m-am întins pe pat cu hainele pe mine şi-am aşteptat să se audă soneria, trebuia să vină după mine, trebuia, trebuia să-l lase pe Yngve şi să vină aici, să sune la uşă, trebuia, şi stăteam acolo întins şi ascultam, dar nu se auzea nimic, peste câteva clipe m-am cufundat într-un somn adânc.

Ştiam că nu trebuia să mă trezesc, că mă aştepta ceva îngrozitor la trezire, şi mult timp am reuşit să rămân în acel strat inferior al conştienţei, până când izvorul somnului a secat şi n-am mai putut să stau acolo.

Mă durea faţa, m-am ridicat, tot ce făcusem mi-a revenit în mine. „Acum trebuie să-mi iau viaţa”, mi-am spus.

Mă gândisem de multe ori la asta, dar era un joc, n-aş ajunge niciodată, indiferent de circumstanţe, să fac aşa ceva, nici măcar acum.

Totuşi, mă durea aşa de tare pe dinăuntru, încât singurul lucru care mă putea linişti era gândul acela.

Perna era plină de sânge. Am ieşit în hol, am luat CD-ul pe care-l agăţasem în cuier şi m-am uitat la faţa mea.

O făcusem praf. Arătam ca un monstru.

Dacă rămâneau cicatrice, aşa aveam să arăt tot restul vieţii.

Am făcut un duş. M-am întins în pat. Am încercat să-mi imaginez lucrurile din perspectiva lui Tonje. Ce-o fi crezând acum. Dacă se terminase între noi sau nu.

Nu la asta se aştepta când am devenit iubiţi.

M-am ridicat şi mi-am aplecat capul.

Doamne, dă să fie bine.

M-am dus în bucătărie, m-am uitat pe geam la grădina din spate.

Trebuia să mă întâlnesc cu ea.

Dar poate nu azi.

Poate era mai bine să mă ţin deoparte câteva zile.

În seara aia trebuia să cânt cu Yngve şi Tore în fabrica dezafectată. M-am dus la Yngve cu câteva ore mai devreme.

— Arăţi groaznic, a spus el când m-a văzut. De ce-ai făcut asta?

— Nu ştiu. Pur şi simplu. M-am îmbătat. Pot să intru?

— Sigur.

Ne-am aşezat în camera de zi. Nu m-am putut uita în ochii lui, îmi ţineam privirea în pământ ca un câine.

— Ce-o fi fost în capul tău? m-a certat el. Tonje nu prea, în orice caz.

— Ea cum se simţea? am vrut să ştiu. Ce s-a întâmplat?

— Am condus-o acasă.

— Ce-a zis?

— Ce să zică? Nimic. A plâns tot drumul. Ba da: a zis că nu înţelege nimic. A zis că eraţi aşa de fericiţi. Crezuse că şi tu erai fericit.

— Păi eram.

— Nu prea părea aşa, ştii?

— Nu.

A urmat un moment de tăcere.

— Trebuie să termini cu băutura. Nu mai *poţi* bea.

— Mda.

Alt moment de tăcere.

— Crezi că o să mă părăsească?

— De unde să ştiu? Numai într-un fel poţi să afli asta. Trebuie să mergi la ea.

— Nu acum. Nu pot.

— Dar trebuie.

— Vii cu mine? Nu să urci în apartament, ci să vii cu mine până acolo. Nu vreau să fiu singur.

— OK. Mi-ar prinde bine şi mie o plimbare.

*

Yngve a început să discute despre altceva, despre lucruri normale, îndată ce-am ieşit din casă. Eu n-am zis nimic, dar mă bucuram că vorbea, mă ajuta. În caz că Tonje nu era acasă, l-am rugat să aştepte. Am sunat la uşă, m-am uitat

în sus, nu s-a întâmplat nimic, m-am întors la el. Am intrat în cafeneaua non-stop frecventată de muncitorii care lucrau în schimburi şi de şoferii de camioane şi taxiuri, unde şansele să dau peste cineva cunoscut erau minime. Când a început să se întunece, am luat chitara lui Yngve de la el de acasă şi ne-am dus să ne întâlnim cu Tore.

Tore s-a holbat la mine, alb la faţă.

— Ce-ai făcut?

A trebuit să mă uit în altă parte, începuse să plângă.

— Arată mai rău decât e, am zis. Nu sunt adânci. Sunt doar nişte zgârieturi.

— La naiba, Karl Ove, a spus el.

— Haide, să mergem să cântăm, am zis.

După o oră în locul ăla rece ca o hrubă, toţi înfofoliţi cu căciuli, fulare şi geci groase, cu respiraţia ieşindu-ne pe gură ca nişte nori, am plecat. Yngve trebuia să meargă acasă, Tore şi cu mine am rămas să vorbim la colţ. Mi-a zis că un prieten de-al lui încercase o dată să-şi ia viaţa. Se dusese în pădure şi se împuşcase în piept cu o armă de vânătoare. Fusese găsit şi supravieţuise.

— Nu ştiam asta, i-am spus.

— Păi de unde puteai şti? Numai să nu-ţi vină idei din astea.

— Dar n-a fost nimic de genul ăsta, Tore, nici măcar pe aproape. Pur şi simplu m-am îmbătat şi mi s-a părut o idee bună.

— Dar n-a fost.

— Nu, acum îmi dau şi eu seama.

Am râs amândoi şi ne-am continuat drumul. Ne-am luat la revedere la colţ lângă sala Grieg, el a urcat dealurile către casă, eu m-am dus spre apartamentul lui Tonje.

De data asta a deschis fereastra. Dar n-a coborât, aşa cum făcuse de fiecare dată până atunci, ci mi-a aruncat cheia. Am deschis şi am urcat. Avea musafiri. Cea mai bună prietenă a ei era acolo împreună cu iubitul.

M-am oprit la uşă.

— Îmi pare rău, am zis. Arăt absolut îngrozitor. M-am îmbătat şi m-am tăiat la faţă.

Tonje mă ignora cu desăvârşire.

— Noi tocmai plecam, a zis iubitul prietenei.

S-au ridicat, şi-au luat hainele, au spus „Pa” şi au plecat.

— Îmi pare aşa de rău, am spus. Mă poţi ierta?

— Da, mi-a răspuns Tonje. Dar nu ştiu dacă vreau să fiu împreună cu tine. Nu ştiu dacă vreau aşa ceva.

— Nu. Înţeleg.

— Ai mai făcut vreodată aşa ceva?

— Nu. Niciodată. Şi n-o să mai fac niciodată.

— De ce-ai făcut-o, atunci?

— Nu ştiu. N-am idee. Pur şi simplu am făcut-o.

M-am aşezat pe scaun, am privit-o, ea se uita pe fereastră.

— Sigur că vreau să fiu cu tine, a spus peste câteva clipe, când s-a întors.

Îi curgeau lacrimi pe obraji.

După un an ne-am mutat împreună. Găsiserăm un apartament cu două camere chiar mai jos de clădirea Facultăţii de Ştiinţe, şi am încercat să-l aranjăm cât se putea de bine cu puţina mobilă pe care o aveam. Dormitorul era chiar în capăt, era mic ca o cabină de pe vapor şi nu intra în el altceva decât patul. Alături era camera de zi, tot mică, pe care o împărţiserăm în două cu un corp de bibliotecă. Într-o parte îmi amenajasem un locşor de scris, în cealaltă am pus canapeaua, scaunele şi masa.

Aici am avut primele noastre certuri, trebuia să ne obişnuim cu latura practică a locuitului împreună, dar şi primele bucurii ale vieţii în comun, fiindcă brusc împărţeam totul. În apartamentul ăsta micuţ dormeam împreună, mâncam împreună, ascultam muzică sau ne uitam la televizor împreună, şi-mi plăcea, ea era mereu acolo şi se întorcea mereu acolo după ce pleca. Devenise redactor-şef la radioul studenţesc şi lucra mult. Eu îmi reluasem studiile, după patru ani de pauză, urmam cursuri de istoria artei şi mi-era aşa de ruşine că eram mai în vârstă decât majoritatea studenţilor, că nici măcar n-am intrat în legătură cu ei. Când nu mă duceam la cursuri sau nu mă uitam la diapozitive cu opere de artă, stăteam aplecat asupra cărţilor în sala de lectură şi citeam ca un nebun. În anul precedent, în martie, când terminasem serviciul civil, mă dusesem cu Jon Olav şi nişte prieteni de-ai lui la Vats, unde se construia o imensă platformă petrolieră, Troll Olje, şi ei

îşi găsiseră de lucru acolo. Îi însoţisem în speranţa că o să aibă până la urmă nevoie de mai mulţi oameni; după ce dormisem pe canapeaua din baraca administraţiei timp de trei nopţi, doar eu şi Ben rămăseserăm fără slujbă dintre toţi cei care-şi încercaseră norocul, şi, chiar dacă noi, sau în orice caz eu, eram probabil candidaţii cel mai prost pregătiţi pentru munca în construcţii, tot ne-au angajat. Am lucrat acolo două luni şi jumătate, la o platformă petrolieră care avea cam douăzeci de metri înălţime când am început eu munca, dar ajunsese la peste o sută de metri când am terminat. Aveam rău de altitudine, dar platforma creştea atât de încet, că m-am obişnuit până la urmă cu înălţimile, şi în ultimele zile mă mişcam cu o senzaţie de triumf pe o schelă care consta din trei scânduri şi o balustradă subţire, la o sută de metri deasupra apei, fără să simt cea mai mică spaimă. Eram un muncitor de toată jena, dar munca era aşa de uşoară, că tot mă descurcam. Lucram în schimburi de douăsprezece ore, fie ziua, fie noaptea, şi să umbli pe-acolo noaptea, sub stele, în huruitul maşinilor, să vezi luminile de la celelalte trei platforme, în mijlocul fiordului, învăluit de bezna profundă, în timp ce vântul îţi şuiera în urechi, era magic, de parcă numai noi eram în univers, o colonie mică de oameni pe o navă luminată în marele nimic. Tonje era supărată pe mine când m-am întors, nu pentru că mă dusesem acolo la lucru la numai câteva săptămâni după ce ne cunoscuserăm, ci fiindcă n-o sunasem nici măcar o dată. I-am explicat că încercasem o dată s-o sun, dar nu fusese acasă, iar după aceea nu mai avusesem timp. Dormeam, mâncam, lucram, asta era tot. Ea nu m-a crezut, mi-am dat seama, avea impresia că asta *însemna* ceva, că era un *semn*. Poate că era, nu mă gândisem aşa de mult la asta, fusesem total absorbit de natura insolită şi formidabilă a muncii, dar ce mai conta atât timp cât puteam s-o privesc în ochi şi să-i spun că o iubeam şi să *cred* cu adevărat asta? Să mă uit în ochii ei şi să-i spun că doar ea exista pentru mine, acum şi pentru totdeauna?

Banii îmi curgeau în cont, dar voiam mai mulţi. Munca la Troll Olje se terminase pentru mine, însă puteam continua la Troll Gass, pe care o construiau în Hanøytangen, chiar

lângă Bergen. Am sunat acolo şi, când le-am spus că lucrasem pentru Norwegian Contractors, m-au acceptat pe loc. Se aşteptau la vreun expert, sigur au fost dezamăgiţi când au văzut un tip cu aer de universitar, dar m-am ţinut de locul ăla de muncă până la sfârşitul contractului. Munca era grea şi monotonă, dar îmi plăcea aşa de mult, încât mă gândeam să candidez pentru alte proiecte mari, de pildă noul aeroport care urma să fie construit în Østland şi despre care vorbea toată lumea în pauze.

În timp ce lucram la Hanøytangen stăteam acasă, şi-n zilele libere eram tot timpul împreună cu Tonje, jos, în garsoniera mea, când mă trezeam dimineaţa devreme şi mă grăbeam să ies să cumpăr creveţi proaspeţi, pâine proaspătă, cafea proaspăt măcinată, fructe şi suc de fructe pentru micul dejun, sau sus, în apartamentul ei labirintic, în care bătea vântul şi care o să fie întotdeauna iluminat de prima lumină strălucitoare a iubirii.

Într-o zi am avut în sfârşit ocazia să-i cunosc pe mama ei şi pe soţul acesteia, care plecaseră în Africa nu demult. Acum erau în ţară pentru câteva săptămâni, stăteau în casa unor prieteni de-ai lor, am luat cina afară în grădină, eram emoţionat, dar a mers totul şnur, erau bine intenţionaţi şi erau curioşi să mă cunoască, şi când a trebuit să plecăm ne-au spus că trebuia să mergem la ei în vacanţă, în Africa, de Crăciun, de exemplu. Am acceptat. Aveam bani şi aveam şi timp.

Am încercat din nou să scriu, dar nu mergea, nu ieşea nimic ca lumea, în orice caz, în comparaţie cu ce scriau Kjartan sau Espen. Mi se părea o idee bună să călătoresc o vreme, să scriu cu normă întreagă şi, de vreme ce puteai primi ajutorul de şomaj din Norvegia în ţările din Uniunea Europeană, puteam sta într-una din ele, de exemplu în Anglia, m-am gândit, şi i-am scris lui Ole, un fost coleg de facultate. Se căsătorise cu o englezoaică şi stăteau în Norwich, oraş care, din câte zicea el, era cât se poate de potrivit pentru mine.

În dimineaţa plecării am spart o oglindă. Tonje n-a zis nimic, dar mi-am dat seama că se enervase. În taxi, în drum spre feribot, i-am spus că n-o făcusem intenţionat.

— Nu-i vorba de oglindă, prostuţule, mi-a răspuns ea plângând. Ci de faptul că pleci.

— Eşti supărată din cauza asta?

— Nu ţi-ai dat seama?

— Nu. E vorba numai de trei luni. Şi doar o să vii să mă vezi. Şi după aia mergem în Africa, la naiba. În plus, trebuie să scriu ceva cât de curând.

— Ştiu. Numai că o să mor de dorul tău. Dar sigur o să fie bine. Nu trebuie să-ţi faci probleme pentru mine, dacă te gândeai la asta.

A zâmbit.

O oră mai târziu, când urcam prin pasarela tubulară, m-am întors, am văzut-o acolo şi ne-am făcut cu mâna pentru ultima dată, m-am gândit că o iubeam, că voiam să mă însor cu ea.

Ăsta e unul dintre gândurile care schimbă totul. Unul dintre gândurile care apar din senin şi care fac toate celelalte lucruri să se alinieze. Un gând de viitor şi cu sens. Asta-mi lipsea şi-mi lipsise de atâta vreme. Un viitor şi un sens.

Sigur că puteam doar să locuim împreună şi să vedem cum mergeau lucrurile. De fapt, viitorul şi sensul erau la fel de prezente. Tonje era Tonje, fie că eram căsătoriţi sau doar iubiţi. Şi totuşi. Nu ştiam pe nimeni de vârsta mea care să fie căsătorit, căsătoria ţinea de generaţiile de dinaintea noastră, era un anacronism al secolului al XIX-lea, apărut din cauza unei morale sexuale rigide şi a unei viziuni la fel de rigide asupra umanităţii, potrivit căreia femeia stătea acasă cu copiii şi bărbatul se ducea la muncă, la fel de demodată ca jobenul şi oala de noapte, limba esperanto şi hidrobicicleta. Opţiunea înţeleaptă pentru oamenii timpului nostru era să nu se căsătorească, opţiunea înţeleaptă pentru oamenii timpului nostru era să se mute împreună, să ne respectăm pentru ceea ce suntem noi înşine şi să nu fim dependenţi de convenţiile impuse din exterior pentru a ne trăi vieţile. Nu zicea nimeni că trebuia să stăm în pantaloni de trening şi să ne uităm seara la video, să avem câţiva copii, să divorţăm şi să ne împărţim dreptul de custodie, o săptămână da, o săptămână ba. Puteam să trăim demn cu mijloacele pe care epoca noastră

ni le punea la dispoziţie. Asta era opţiunea înţeleaptă şi justă. Dar dragostea nu e înţeleaptă, dragostea nu e rezonabilă, dragostea nu e justă, e ceva mai mult de-atât, trebuie să fie ceva mai mult de-atât, aşa că, pentru numele lui Dumnezeu, de ce să nu scoatem căsătoria din negurile vremii şi să îmbrăcăm iarăşi dragostea în haina ei? Şi de ce să nu apelăm din nou la cuvinte mari? De ce să nu spunem solemn că ne vom iubi pentru totdeauna? De ce să nu insistăm asupra seriozităţii profunde pe care o presupun toate lucrurile astea? Să onorăm jurămintele făcute pentru toată viaţa? Orice altceva făceam era absurd, indiferent ce făceam, era absurd, nimeni nu credea în nimic, nu cu adevărat. Nici unul din cunoscuţii mei nu credea, cel puţin. Viaţa era un joc, viaţa era o distracţie, iar moartea, ea nu exista. Râdeam de tot şi toate, până şi de moarte, iar asta nici nu era cine ştie ce eroare, râsul avea întotdeauna ultimul cuvânt, rânjetul craniului când ajungeam să zăcem cu ţărână-n gură.

Dar voiam să cred, credeam, urma să cred.

Am luat cheia cabinei de la recepţie, mi-am lăsat valiza şi am urcat la cafenea. Aveam la îndemnână toate oportunităţile. Mă duceam într-o nouă ţară, într-un oraş în care nu mai fusesem niciodată, nu aveam unde să stau şi habar n-aveam ce mă aştepta.

Trei luni urma să stau acolo. Apoi mergeam în Africa, şi acolo aveam să fiu liber.

Era perfect.

Feribotul s-a urnit. Acum Tonje era cu siguranţă în drum spre casă, m-am gândit, şi am urcat pe punte să văd dacă nu cumva se mai zărea. Eram însă deja departe, era imposibil să desluşeşti de la distanţa aia vreuna din siluetele negre care treceau pe cheiul Bryggen.

Cerul era cenuşiu, apa prin care ne croiam drum, neagră. Mi-am pus mâinile pe balustradă şi m-am uitat spre Sandviken. Vechiul gând de a lăsa totul baltă mi-a revenit în minte pentru o clipă. Cel mai nasol era că totul avea să fie bine. Ştiusem dintotdeauna asta, că puteam să las totul în urmă şi să plec pur şi simplu, fără regrete. Şi pe Tonje o puteam părăsi. Nu mi-era dor de ea când nu era cu mine. Nu mi-era dor de nimeni şi nu-mi fusese niciodată.

Niciodată nu mi-era dor de mama şi nici de Yngve. Nu mi-era niciodată dor de Espen şi nici de Tore. Nu-mi fusese dor de Gunvor când eram împreună cu ea şi nici acum nu mi-era dor de Tonje. Ştiam că o să mă plimb pe străzile din Norwich, să stau undeva într-un apartament şi să scriu, poate să ies la băute cu Ole, fără să-mi fie dor de ea. Aveam să mă gândesc uneori cu afecţiune la ea, dar n-avea să-mi fie dor de ea. Era un defect al meu, o carenţă, o răceală sufletească. Dacă mă apropiam de oameni, ştiam ce-şi doreau şi mă subordonam dorinţei lor. Dacă Gunvor ar fi simţit că mă îndepărtam de ea, aş fi intuit că aşa simţea şi m-aş fi comportat în consecinţă. Nu de dragul meu, ci de dragul ei. Dacă spuneam ceva şi-mi dădeam seama că Espen considera lucrul ăla o prostie, mă ruşinam şi-ncercam să dreg busuiocul, opinia lui legată de mine era mult mai importantă. Nu puteam să fiu distant şi să rămân neclintit? Nu puteam să fiu prost şi să rămân pe poziţii?

Nu, nu acolo, nu cu ei de faţă.

Dar când eram singur, toate astea nu mai însemnau nimic.

Răceala asta sufletească era îngrozitoare, uneori mă gândeam că nu sunt om, ci un fel de Dracula care se hrăneşte cu sentimentele celorlalţi, fără să fie el însuşi capabil de vreunul. Îndrăgostirile mele, ce altceva erau decât o oglindă? Despre ce altceva era vorba în ele dacă nu despre sentimentele mele?

Ceea ce simţeam pentru Tonje era însă autentic, şi de vreme ce un sentiment autentic era mai valoros pentru mine decât orice altceva, trebuia să mă străduiesc pe cât posibil în direcţia asta.

Dar nu mi-era dor de ea.

Toată ziua şi seara citeam şi notam idei şi gânduri în carnet. Era acum ori niciodată. Nu mai puteam rămâne multă vreme un tânăr care scria, dar care nu era publicat, atât din motive pur practice – în primul rând, rămăsesm deja cu mai mulţi ani în urmă faţă de cei cu care începusem facultatea, în al doilea rând, trebuia să fac bani să mă întreţin – şi din motive ce ţineau de demnitate. Unul de douăzeci de ani care scrie toată ziua visând să devină

scriitor e de-a dreptul şarmant, unul de douăzeci şi cinci care face acelaşi lucru e un ratat.

„O povestire ca *Cei morţi* a lui James Joyce, scriam eu în carnet. O reuniune de familie în care toţi cei prezenţi, fiecare cu idiosincraziile sale de oameni prinşi în iureşul cotidian, reprezintă diferitele stadii ale vieţii – copilăria, tinereţea, vârsta mijlocie, bătrâneţea. O asemenea reuniune, cu toate conflictele ei, în care anii patruzeci sunt de faţă, anii şaizeci sunt de faţă, ca un fel de pliuri în prezent, toată acea complexitate, dincolo de istorie, după care reuniunea se dispersează şi mica familie nucleară porneşte la drum cu maşina. Pe bancheta din spate sunt cei doi copii, cel mai mare doarme, cel mai mic e treaz, dar îşi ţine ochii închişi şi-i ascultă pe părinţi cum vorbesc despre ceva înfricoşător. Fie ceva din trecut, ceva important, fie ceva ce se va întâmpla. Afară ninge. Sosesc, casa e întunecoasă şi liniştită, intră... şi apoi? Ce-o să se întâmple apoi? Ce poate fi atât de însemnat încât să subordoneze tot ce s-a întâmplat până atunci?”

Am închis carnetul şi m-am apucat să citesc *Ulverton* de Adam Thorpe. O tradusese Svein Jarvoll şi era despre un loc fictiv într-o Anglie rurală, iar fiecare capitol se desfăşura într-o altă epocă, primul pe la 1600, ultimul în zilele noastre. Capitolele erau scrise în diferite stiluri şi folosind diverse dialecte. Jarvoll alesese dialectul Skjåk într-unul din capitole, şi era ciudat cât de bine se potrivea: porţile care se deschideau în garduri ca să poată trece călăreţii, câmpurile şi copacii, casele scunde, risipite, totul se potrivea cu dialectul Skjåk. Poate fiindcă dialectele izvorau parcă din pământ, felul ăla de-a vorbi era întâlnit doar acolo, într-o anumită vale, unde pronunţia unui cuvânt, de exemplu, apăruse deodată cu marele stejar, care acum avea aproape o mie de ani, pronunţia altuia deodată cu defrişarea terenului şi construcţia străvechiului zid de piatră. În alte sate erau alte cuvinte şi alţi stejari, alte terenuri şi alte ziduri de piatră.

Timpul curgea prin roman, trecea valvârtej prin vieţile oamenilor. Exercita o fascinaţie incredibilă.

Să-mi fi plăcut aşa de mult deoarece crescusem într-un loc în care exista doar prezent şi-n care trecutul era doar în cărţi?

Mi-am luat o bere, am notat „anii 1600” în carnet, m-am uitat la ceas, era aproape douăsprezece, am terminat de băut şi m-am dus să mă culc.

Cabina era jos, în măruntaiele feribotului, chiar sub sala motoarelor. Mă trimitea cu gândul la bunicul, întotdeauna îşi lua cabină deasupra nivelului apei. Dacă nu găsea, atunci dormea pe un scaun. Nu-mi băteam capul cu lucruri din astea, vasul se putea duce la fund în timp ce dormeam fără să-mi pese.

M-am dezbrăcat, am citit câteva pagini din *Ulverton*, am stins lumina şi-am adormit. Peste câteva ore m-am trezit din cel mai formidabil vis pe care-l avusesem vreodată.

M-am ridicat în capul oaselor şi-am râs de unul singur.

Coboram pe drumul din faţa casei noastre din Tybakken. Dintr-odată s-a auzit un vuiet din ceruri. Era violent, ştiam că nu se mai auzise vreodată un asemenea sunet, se deplasa prin cer ca tunetul, dar era cu mult mai zgomotos.

Era glasul lui Dumnezeu.

M-am oprit şi m-am uitat spre cer.

Şi apoi am fost ridicat!

Am fost ridicat la cer!

Ce senzaţie! Vuietul, prezenţa impunătoare a lui Dumnezeu şi momentul incredibil în care fusesem ridicat. Era un moment de pace şi desăvârşire, de bucurie şi de fericire.

M-am culcat la loc.

OK, a fost doar un vis. Dar senzaţia, ea fusese reală. O simţisem cu adevărat. Păcat că dormeam când am avut senzaţia asta, dar ştiam acum cel puţin că exista, m-am gândit, apoi am închis ochii şi m-am cufundat în somn cu speranţa că mă aşteptau lucruri nemaipomenite.

La vârsta de şapte ani fusesem în vacanţă în Anglia, amintirile acelea erau printre cele mai frumoase din copilărie şi mi-au revenit toate în minte în după-amiaza următoare, când stăteam sprijinit de balustradă şi mă uitam la fâşia de uscat ce se ivise la orizont. Era Anglia. Am trecut pe lângă nişte bărci de pescuit care ieşiseră în larg, deasupra lor pescăruşii se învârteau în cerc, în faţa noastră pă-

mântul parcă se scufunda pe măsură ce ne apropiam, vedeam tot mai mult din el, până când am pătruns într-un fel de canal pe malurile căruia erau depozite şi fabrici în ruină, cu zone mari lipsite de vegetaţie şi pline de gunoaie printre ele.

Iarba era gălbuie, cerul, gri, şi, dacă era ceva ce strălucea, acelea erau zidurile de cărămidă ale clădirilor, numai că ruginiul lor era culoarea perisabilităţii şi a degradării. O, îmi copleşeau inima, asta era Anglia, clădirile pe care le vedeam datau cu siguranţă din zorii industrializării, ţineam din tot sufletul imperiul care intrase în declin, dar încă-şi păstra mândria, şi cei care crescuseră în acest cenuşiu mohorât ne fascinau pe toţi, mai întâi generaţia din anii şaizeci, pop-ul, Beatles şi The Kinks, apoi heavy-metalul din anii şaptezeci, toate trupele infame din oraşele cu combinate siderurgice din Midlands, ale căror membri deveneau putred de bogaţi la douăzeci de ani, apoi punk-ul, în munţii de gunoaie care umpleau Anglia în 1976, apoi postpunk-ul şi goth-ul, seriozitatea enormă pe care-au introdus-o în muzică, şi acum, Madchester, rave, culori şi beat-uri. Anglia, iubeam Anglia, tot ce era legat de Anglia. Fotbalul: ce-ţi puteai dori mai mult decât un stadion vechi, bătătorit, de la începutul secolului, plin de zece—douăsprezece mii de bărbaţi din clasa muncitoare, îndârjiţi şi agresivi, cu ceaţă lăsată peste terenul lutos, plin de noroi, şi intrări la minge atât de violente, încât sunetul lor reverbera printre panourile publicitare? Casele întunecoase acoperite cu mochetă peste tot, din perete în perete, chiar şi pe scări şi în puburi.

Când feribotul a acostat la chei, m-am suit într-un *double-decker* care se ducea spre centru. Strigătele vânzătorilor de ziare au fost primul lucru pe care l-am auzit când m-am dat jos. Aerul era simţitor mai cald decât la Bergen, eram din nou într-o altă ţară, totul era oarecum străin. M-am dus la gară şi mi-am luat un bilet spre Norwich, am aşteptat vreo două ceasuri în cafeneaua de acolo, după care m-am suit în tren.

La Norwich am luat un taxi până în zona universităţii, Ole îmi spusese că închiriau camere şi înainte de începutul semestrului, aşa era, am primit una, mi-am lăsat bagajul şi

m-am dus în pubul studenţesc pe care-l observasem la sosire. Am băut acolo de unul singur vreo două ore, uitându-mă la studenţi şi încercând să mă comport ca unul de-al casei. În ziua următoare am coborât în oraş. Era micuţ, încercuit de un zid medieval, plin de bisericuţe cărora acum li se dădeau tot felul de întrebuinţări, am văzut şi un pub într-o biserică, şi un magazin sportiv. Era străbătut de canale, cu penişe transformate în locuinţe de-a lungul malurilor, şi avea şi o catedrală medievală mare şi frumoasă. Mi-am luat o pâine şi nişte felii de salam şi m-am aşezat pe o pajişte chiar lângă ea. Nişte copii jucau rugby în faţa mea, erau probabil elevi. Vederea echipamentelor lor şi a jocului neobişnuit mi-a provocat nişte emoţii încărcate de nostalgie, m-am gândit la epoca victoriană, la imperiu, la internate, la fabrici, la colonii, aceşti copii făceau parte din ele. Era istoria lor, eu nu mi-o puteam însuşi.

Am cumpărat două ziare locale, m-am aşezat într-un pub chiar lângă canal, am comandat un cidru şi-am trecut prin anunţurile de închiriere până am încercuit vreo trei care păreau potrivite.

Primii luau doar studenţi în chirie, am fost suficient de prost să spun că eram fără ocupaţie, iar femeia a închis telefonul. Cu al doilea anunţ a mers mai bine. Aveau o cameră în oraş, mi-a zis ea, dar proprietarii locuiau în altă parte, puteam merge până la ei?

Da, da. Am notat adresa, mi-am luat o gumă de mestecat să nu miros a alcool şi m-am suit într-un taxi.

Un bărbat jerpelit cu barbă şi cercei în urechi mi-a deschis uşa, a dat mâna cu mine, s-a recomandat drept Jim, apoi şi-a strigat soţia, care a venit să mă salute. „Tu vii cu mine”, mi-a spus el întinzându-mi o cască de forma unei oale. Motocicleta era în grădină. Avea un ataş, în care urma să stau eu. Ataşul era o vană pe care o sudase la motocicletă. A împins motocicleta înainte făcându-mi semn cu mâna, *take a seat*. Am urcat în ataş şi m-am aşezat codindu-mă. El a pornit pe drum în jos, spre oraş. Oamenii de pe trotuare şi din maşini se holbau la mine: un norvegian înalt de aproape doi metri cu o oală în loc de cască pe cap, într-o vană pe străzile din Norwich.

Apartamentul era într-un cartier muncitoresc. Un şir lung de case identice de cărămidă pe ambele laturi ale unui deal uşor înclinat. El a descuiat, am păşit înăuntru şi am urcat scara acoperită de mochetă care dădea înspre două camere, una fiind de închiriat. Un pat, un dulap, un scaun şi un birou, asta era tot.

M-a întrebat ce părere aveam.

— *It's brilliant*, am zis. *I'll take it*.

Am coborât apoi în camera de zi. Era înţesată de lucruri din podea până-n tavan. Erau tot felul de gunoaie acolo, de la piese vechi de maşină până la păsări împăiate. Mi-a spus că era colecţionar.

Asta n-a fost singura surpriză. Într-un acvariu imens se vedea un şarpe boa.

Mi-a zis că-n mod normal m-ar fi lăsat să pun mâna pe el, dar că acum era prea flămând.

M-am uitat la el să văd dacă glumea.

Era cât se poate de serios.

După camera de zi era o mică bucătărie şi după ea o baie, tot mică, cu cadă.

— *It's brilliant*, am spus iarăşi, i-am plătit chiria pe două luni drept garanţie, Jim mi-a arătat cum funcţiona aragazul, mi-a zis că puteam folosi tot ce era acolo şi că avea să vină peste câteva zile să hrănească şarpele.

Apoi a plecat, şi eu am rămas singur cu şarpele. Se târa încet prin acvariu, lipit de sticlă. Tremuram din toate încheieturile când mă uitam la el şi-mi era tot mai greaţă. Chiar şi când îmi despachetam lucrurile sus în cameră mă treceau fiori de groază, gândul că era acolo îmi ocupa cu totul mintea, până şi în somn, am avut coşmar după coşmar cu şerpi de toate formele şi soiurile.

Ole mă anunţase că avea să fie în Norvegia când ajungeam eu, aşa că mi-am petrecut primele zile în camera luată în chirie, micuţă, cu mochetă peste tot, pe care o părăseam dimineaţa ca să hoinăresc prin oraş şi în care mă întorceam după-amiaza. Sunetele de afară erau bizare, copiii strigau şi ţipau în engleză, şi nu m-am obişnuit niciodată de tot cu şirul lung de case murdare spre care dădeau geamurile mele, era ca şi cum mă aflam într-un serial englezesc, şi în tot acest timp şarpele devenea tot

mai flămând în terariul lui. Uneori se ridica şi dădea tare cu capul de sticlă. Atunci mă treceau fiori. Dar eram şi fascinat, se mai întâmpla să mă aşez pe podea în faţa terariului şi să studiez de aproape această fiinţă necunoscută cu care împărţeam apartamentul.

La sfârşitul săptămânii s-a întors proprietarul. M-a strigat, trebuia să văd una ca asta.

A scos nişte şoareci pe care-i avea în congelator. Pe acelaşi raft pe care-mi pusesem cârnaţii, am observat. I-a decongelat apoi în cuptor, puşi pe spate, cu picioarele în sus, în timp ce el îşi fuma pipa şi-mi arăta o marcă de tutun norvegian din anii şaptezeci, Eventyr, pe care-o avea în maldărul de lucruri, mi-am amintit că şi tata o fuma când eram mic. În cele din urmă a apucat un şoarece de coadă, a tras într-o parte capacul terariului, a bătut de câteva ori în sticlă să trezească şarpele din toropeală şi a scuturat un pic şoarecele încoace şi-ncolo. Şarpele, leneş şi apatic, şi-a ridicat încet capul şi apoi, aşa de brusc c-am tresărit, s-a aruncat asupra şoarecelui. Patru i-a dat. În zilele următoare şarpele a stat nemişcat în terariu, cu patru protuberanţe vizibile în corpul lui de altminteri subţire.

Odată lumea era plină de fiinţe ca asta, profund primitive, care se târau pe sol sau făceau pământul să se cutremure cu labele lor enorme, terminate cu gheare de pasăre. Cum era viaţa atunci, când numai asta exista peste tot? Când ştiam că odinioară existase doar asta, şi că de fapt lucrurile tot aşa stăteau şi acum? Numai un trup şi mâncare şi lumină şi moarte?

Un lucru înţelesesem când am lucrat la primul sanatoriu: viaţa nu e modernă. Toate deviaţiile, toate diformităţile, toţi monştrii, toate deficienţele mintale, toată nebunia, toate plăgile, toate bolile încă există, sunt la fel de prezente ca în Evul Mediu, dar le-am ascuns, le-am izolat în case enorme în pădure, ne-am făcut lagăre pentru ele, le-am ferit de vederea celorlalţi ca să dăm impresia că lumea e fără cusur, că aşa sunt lumea şi viaţa, dar nu aşa stau lucrurile, viaţa e şi grotescă şi denaturată, bolnavă şi diformă, nedemnă şi plină de umilinţe. Neamul omenesc e plin de proşti, idioţi, monştri, fie că se nasc astfel sau devin astfel, dar nu mai sunt pe străzi, nu mai aleargă de colo colo şi nici

nu mai scot oamenii din minţi, ci se găsesc în umbra sau în bezna civilizaţiei.

Ăsta era adevărul.

Viaţa şarpelui acolo în terariu ţinea de un alt adevăr.

Odată nu existau pe pământ fiinţe cu ochi. Apoi s-au dezvoltat ochii.

După numai câteva zile mi-am dat seama că puteam să-mi iau gândul de la scris. Încercam să scriu, dar nu-mi ieşea nimic, şi despre ce-aş fi putut scrie? Cine eram eu să cred că puteam crea ceva care să intereseze şi pe altcineva în afară de mama şi iubita mea?

Scriam în schimb scrisori. Lui Espen, lui Tore, lui Yngve, mamei, lui Tonje. Îmi descriam amănunţit zilele, de la poştaşul care mă trezea fiindcă fluiera întotdeauna *Internaţionala* când trecea dimineaţa pe lângă casa mea, la toate lucrurile pe care le vedeam în plimbările mele dese şi lungi prin oraş, până la experienţele ciudate pe care le-am avut la oficiul pentru şomaj, toată sărăcia şi mizeria care ieşeau acolo la iveală, solemnitatea vieţii care se afla într-un contrast total cu felul în care trăiam eu, de vreme ce nu aveam nici o miză, ajutorul de şomaj pe care-l primeam era de zece ori mai mare decât al lor, şi de fapt pentru mine era un fleac, îl solicitasem doar ca să am timp să scriu. Funcţionarul la care fusesem repartizat era probabil suspicios, în orice caz, ridica uneori vocea la mine şi mă ameninţa că avea să mă pună să restitui toţi banii dacă nu aduceam cât de curând dovezi că încercam să-mi găsesc de lucru în oraş.

Ole s-a întors din Norvegia, m-am dus pe la el, stătea cu soţia într-un apartament. Era minuscul, iar ea era foarte englezoaică. Ole era exact aşa cum mi-l aminteam, de treabă, modest, dar plin de viaţă. Încă învăţa la tot felul de materii, dar nu-şi dădea niciodată examenele, îl paraliza frica, indiferent de cât de mult ştia, indiferent de cât de genial era, de ajuns la examen nu ajungea. Am trecut prin toate anticariatele, preferatul lui era Samuel Johnson, din care traducea uneori numai pentru el, de distracţie, îi plăceau şi Boswell şi Beckett, ca în urmă cu cinci ani.

Ne înţelegeam foarte bine, dar asta nu justifica şederea mea acolo. *Trebuia* să scriu. Dar ce? Puteau trece cinci zile

la rând fără să schimb o vorbă cu cineva. Totul mi-era străin, casele, oamenii, magazinele, peisajul, nimeni nu avea nevoie de mine, nimănui nu-i păsa de mine şi era perfect, aşa voiam să fie, să hoinăresc de dimineaţă până seara, să mă uit la tot şi toate fără să fiu privit la rândul meu.

Dar la ce bun? Şi cu ce drept? Ce rost are să te uiţi dacă nu poţi scrie despre ceea ce vezi? Ce rost are să trăieşti ceva dacă nu poţi scrie despre lucrurile pe care le-ai trăit?

M-am îmbătat de câteva ori cu Ole, el se ducea întotdeauna acasă când se închidea pubul, eu nu voiam să mă duc, aşa că mă conducea până la un club de noapte, ne luam rămas-bun şi apoi eu intram şi beam în continuare, singur, fără să vorbesc cu absolut nimeni. Pe la patru mă târam spre casă şi mă culcam. Dormeam până târziu a doua zi, un somn plin de frământări, ascultam canalul pop de la BBC, citeam toate ziarele importante, asta-mi lua toată ziua, şi mă puneam din nou la somn.

Single-ul de debut al celor de la Supergrass se dădea toată ziua la radio, mi l-am cumpărat. Elastica erau în Norwich, m-am dus să-i văd, beat şi singur. Din banii primiţi din Norvegia mi-am luat haine de trening din anii şaptezeci, la mâna a doua, pantofi, blugi, discuri şi cărţi. M-am dus dimineaţa cu autobuzul la Londra, mi-am târşâit toată ziua picioarele pe străzile din jurul Tottenham Court Road, seara m-am întors acasă.

După ce-am trăit aşa două luni şi jumătate, a venit Tonje în vizită. Ne-am plimbat prin Londra, am cumpărat bilete spre Johannesburg şi Maputo, apoi am luat avionul împreună spre Bergen.

În Africa am întrebat-o dacă voia să se fie soţia mea.

„Da, vreau”, mi-a spus.

*

Înapoi la Bergen, în noul apartament, am înţeles că nu mai puteam continua astfel. Urma să ne căsătorim în câteva luni, şi n-o puteam lăsa pe Tonje să se mărite cu un idiot care avea impresia că o să devină scriitor, cu cineva care-şi irosea viaţa, o preţuiam mult prea mult ca să-i fac una ca asta, aşa că m-am dus să-mi cumpăr cele mai

importante cărţi de istoria artei, le-am împrumutat pe restul de la Biblioteca Universităţii şi m-am pus pe citit.

Tore, care era în continuare la Litere şi scria o lucrare despre Proust şi numele lui, mi-a povestit că-l sunase un redactor din Oslo, îi văzuse recenziile din *Morgenbladet* şi-i propusese să fie consilier editorial pentru ei. Tore acceptase. Îi mărturisise că scria, iar redactorul, pe nume Geir Gulliksen, îşi exprimase dorinţa de a-i citi textele.

Şi eu scrisesem recenzii în *Morgenbladet*. Da, de fapt eu îl adusesem pe Tore la *Morgenbladet*. Aşa că de ce nu mă sunase acest Geir Gulliksen şi pe mine?

Dar apoi a părut să-mi surâdă şi mie soarta. Am primit prin poştă o invitaţie de colaborare la o antologie. Era aniversarea Academiei de Scriere Creativă, şi căutau texte de la toţi foştii studenţi. Eu am trimis povestirea „Zoom”. Nu era nici o concurenţă, antologia era făcută pentru foştii studenţi, nici măcar nu luasem în considerare posibilitatea de a fi refuzat. Dar am fost. N-au vrut-o.

Primisem toate celelalte refuzuri cu calm, erau previzibile, dar ăsta m-a zdrobit. Am fost de-a dreptul la pământ mai multe săptămâni, şi asta m-a făcut să mă decid o dată pentru totdeauna să termin cu scrisul. Era pur şi simplu prea umilitor. Aveam douăzeci şi şase de ani, urma să mă însor, nu mai puteam trăi visând la asta.

Peste câteva săptămâni am trecut pe la Tore, trebuia să mergem la Verftet şi să repetăm cu noua trupă. Acum făceau parte din ea Hans şi Knut Olav de la Kafkatrakterne, pe lângă mine şi Tore. Ne numeam Lemen, după lemingul norvegian, cu care Tore, tuns scurt şi debordând de energie, semăna leit.

Am coborât dealul spre centru. Era începutul lui martie, pe la unu după-amiaza, străzile erau uscate şi inundate de lumina palidă şi discretă de primăvară care-şi făcuse apariţia pe nesimţite după şirul nesfârşit de zile întunecoase, cenuşii şi umede ale iernii.

Tore s-a uitat la mine.

— Am o veste bună.

— Da? am zis, aşteptându-mă la ce putea fi mai rău.

— Manuscrisul a fost acceptat. O să apară la toamnă! O să debutez!

— Serios? Dar e formidabil, Tore, am spus.

Toate puterile m-au lăsat. Negru de ciudă, mergeam alături de el. Era aşa de nedrept. Era al naibii de nedrept. De ce *el*, cu *patru* ani mai mic decât mine, să aibă talent, iar eu nu? Mă împăcasem de mult cu ideea că Espen avea talent, nu era surprinzător că urma să debuteze, era normal. Dar *Tore*? Şi aşa de tânăr?

La dracu'.

Tore radia de bucurie ca un soare.

— „Pe ăsta-l publicăm", a zis Geir Gulliksen. Am stat toată noaptea să mă gândesc la un titlu. Am la mine o listă. Vrei să te uiţi peste ele?

A scos o foaie împăturită din buzunarul de la haină şi mi-a întins-o. Am citit în timp ce mergeam:

Calendarul lui Julian
Odată ce-ai ajuns invizibil ca greaţa
Fulg
Încâlceala somnului
Roşeaţa scoasă la iveală
O secundă încâlcită
De dragul ruşinii
O dată pentru totdeauna

— *Calendarul lui Julian*, am zis. Fără nici un dubiu.

— Mie-mi place *Încâlceala somnului*, a spus Tore.

— Nu. E prea criptic. Ce-i o *încâlceală a somnului*?

— E o stare de spirit, o problemă care există, dar care încă nu-şi face simţite efectele. Are ceva pasiv. Sau abandonat. Dar în primul şi-n primul rând e vorba de starea de spirit pe care o sugerează.

— *Calendarul lui Julian*, am insistat, dându-i foaia înapoi.

A vârât-o din nou în buzunar.

— Să vedem, a zis el. Dar e de fapt aproape gata, mai trebuie numai să revăd textul.

— Vrei să-l citesc? l-am întrebat.

— Nu încă. Dar ar fi bine dac-ai putea să arunci o privire peste versiunea finală.

Îi citisem deja o mulţime de texte şi măcar atât ştiam: nu-l puteam ajuta cu ele. Erau mult mai bune decât ceea ce scrisesem eu. Cel mai nasol era că nu se limitase să ia o formă şi s-o umple cu ceea ce învăţase că trebuie să fie

umplutura, aşa cum te-ai putea aştepta de la un debutant de doar douăzeci şi doi de ani. Luase o formă, într-adevăr, dar tot ceea ce întreprindea, toate lucrurile despre care scria, erau într-un mod difuz, dar evident, legate de el însuşi, de substanţa lui, de toate fascinaţiile pe care le avea şi de care aproape că nu-şi dădea seama, putând de aceea să scrie despre ele cu o autentică bucurie a descoperirii.

— Felicitări, atunci, am zis. E formidabil.

— Da, la naiba. În sfârşit! Până la ăsta au fost şaptesprezece refuzuri nenorocite, dar acum am reuşit.

Făceam multe repetiţii, urma să dăm un concert în primăvară la noul sediu al studenţilor, Studentkvarteret, şi nu cântam de mult timp împreună, mai aveam încă o grămadă de lucruri de pus la punct. Tore, solistul, ne scrisese jumătate din piese, Knut Olav, care cânta la chitară, cealaltă jumătate, în afară de una, pe care o scrisese Hans, acum basist. Knut Olav era incredibil de talentat, cânta la toate instrumentele şi scria nişte piese pop formidabile, ar fi putut ajunge departe dacă s-ar fi înconjurat cu muzicieni mai buni. Însă nu voia s-audă una ca asta. Era poate un baterist de o mie de ori mai bun decât mine, dar suporta cu stoicism felul în care încetineam sau creşteam tempoul pieselor lui, şi când le punea pe note n-avea în minte decât ceva lipsit de pretenţii. În plus, cu Tore solist, atât de nepăsător când era în lumina reflectoarelor, da, aproape insolent, totul a mers ca pe roate.

Nimic nu-mi plăcea mai mult decât să cânt cu ei şi să ieşim după aceea în oraş. Eventual s-o sun pe Tonje să vină şi ea. Totul în timp ce ziua creştea şi copacii începeau să înmugurească.

Nouăsprezece mai era ziua în care urma să cântăm la Kvarteret. M-am dus cu câteva ore mai devreme pentru *soundcheck*, Tore mă aştepta la uşă, am văzut imediat că se întâmplase ceva.

— Ai auzit? m-a întrebat el.

— Ce?

— A murit Tor Ulven.

— A murit? Serios?

— Da. Geir Gulliksen m-a sunat să-mi spună.

— Dar era aşa tânăr.

— Da. Şi era cel mai bun scriitor din Norvegia.

— Da. La dracu'! Ce îngrozitor!

Am intrat în cafenea şi-am continuat să vorbim despre asta. Şi Tore şi eu îl consideram complet diferit şi mult mai bun decât ceilalţi scriitori norvegieni. M-am gândit la Espen, el îmi vorbise despre Ulven, îl citea mai înfocat decât oricine altcineva.

Au venit Hans şi Knut Olav, ne-am dus în sala de concerte, am făcut *soundcheck*-ul şi încet, încet a început să mă ia tracul; cu o jumătate de oră înainte să începem simţeam ca de obicei că o să vomit, dar, ca-ntotdeauna, spaima mi s-a evaporat când ne-am suit pe scenă şi-am scos primele acorduri.

După aceea am stat *backstage*, am băut bere şi-am analizat concertul – ce-ai făcut de fapt aici, am pierdut de tot şirul acolo şi nu mai ştiam unde eram – la un moment dat cineva şi-a vârât capul pe uşă şi a zis că prinţul moştenitor fusese în public, am râs când am auzit una ca asta, dar Tore era parcă-n altă lume, era zguduit de moartea subită a lui Ulven, remarcam momentele scurte de totală detaşare care se insinuau când şi când în comportamentul lui, de altfel sociabil. Dacă-l inspirase cineva când şi-a scris cartea, Ulven fusese acela. Până la urmă am plecat, ne-am dus în Garage, şi când s-a închis şi acolo am luat-o spre casă împreună cu Tonje, prin liniştea nopţii, sub lumina primăvăratică, pe sub munţi şi pe sub cerul pe care scăpărau stelele.

Petreceam tot mai mult timp discutând şi planificând nunta. Avea să fie acasă la ea, în Molde, voia s-o ţinem pe insula Hjertøya, eram de acord. Voiam să fie o ceremonie cât mai restrânsă, doar cu familia, Tonje a acceptat, cu condiţia să dăm o petrecere după aceea cu toţi cunoscuţii.

L-am sunat pe tata şi i-am zis că urma să mă căsătoresc. Încă eram în mrejele lui, încă nu trecea o zi să nu mă gândesc la el, aşa că m-am ferit cât am putut de conversaţia asta. Divorţase şi se mutase în Østland, dar la bunica am dat de el.

— Am o veste bună, tată, i-am zis.

— Aha.

— Mă însor.

— Aha. Nu eşti un pic cam tânăr?

— Păi nu. Vreau să mă însor. Tu aveai doar douăzeci de ani când te-ai însurat.

— Erau alte vremuri. Am fost nevoit, înţelegi?

— Ne căsătorim în Molde vara asta. Vreau să vii, bineînţeles.

— O să încerc, sigur. Aş putea veni cu maşina cu bunica, aşa mă gândesc. Şi cum o cheamă pe viitoarea ta nevastă?

— Tonje.

— Da, deci e Tonje. Da, bine. Dar trebuie să închid acum.

— Pa.

— Pa.

Mă neliniştea faptul că avea să fie acolo, atât fiindcă bea aşa de mult, cât şi fiindcă l-aş fi văzut alături de mama pentru prima dată de la vârsta de şaisprezece ani. Pe de altă parte, voiam să fie acolo. Urma să mă însor, era tatăl meu, era o chestie importantă. Şi atunci nu mai conta aşa de mult că familia lui Tonje avea să vadă în ce hal era şi că s-ar fi apucat poate să facă scandal.

Era important şi ca Tonje să-l cunoască. Îi povestisem multe despre el, dar era altceva să-l întâlneşti. Ceea ce-i povestisem ar fi căpătat atunci un alt sens.

După câteva zile Tore mi-a spus că se muta la Oslo, că voia să fie acolo când îi apărea cartea, acolo se întâmplau toate. Inger îl însoţea, bineînţeles, altminteri nu s-ar fi dus nici el; Tore nu rezista singur.

— Dar trupa? l-am întrebat. În sfârşit începe să iasă ceva. Doar nu trebuie să te muţi numai pentru c-o să debutezi!

— Am stat ceva în Bergen, mi-a zis el. Parcă nu-mi mai spune nimic oraşul.

— Nu mai spune! Stau aici de şapte ani, la naiba!

— Ai zice că te-a obligat cineva, aşa vorbeşti. Ia-o pe Tonje şi mută-te şi tu la Oslo.

— N-o să fac niciodată asta. Poţi zice o grămadă despre Bergen şi poate că nu se întâmplă aşa de multe aici, dar măcar nu-i centrul.

— Păi nu, tocmai la centru se întâmplă toate!

— Da. Şi n-am eu ce căuta acolo.

— Aha, şi-atunci o să rămâi aici ca un geniu neînţeles, la periferie?

— Sunt genii şi genii... Dar tu pleacă liniştit. Cimitirul e plin de oameni de neînlocuit, cum zicea Einar Førde.

— Ce-i cu tine azi?

— Vorbesc serios. Că încep să meargă lucrurile cu Lemen.

Tore a făcut un gest de lehamite.

— Asta-i viaţa. Nu pot sta cu mâinile-n sân numai pentru că vrei tu.

— Nu, aici ai dreptate.

Şi-a predat lucrarea de diplomă, mi-a încredinţat manuscrisul, care era în principiu gata de publicare, l-am citit, am avut câteva sugestii pe care le-a primit cu recunoştinţă, dar fără să ţină seama de ele, şi-ntr-o zi i-am condus la gară pe Tore şi pe Inger, gata să-şi ia în primire noul lor apartament din Oslo. Treceam deseori munţii ca să-l văd pe Espen; acum puteam să-l văd şi pe Tore. Viaţa mea era aici, cu Tonje, în Bergen.

Cu trei săptămâni înainte de nuntă m-a sunat tata. Mi-a zis că totuşi nu puteau veni. Bunica se simţea rău, era un drum lung, nu-şi putea asuma responsabilitatea pentru ea.

— Aşa că nu se poate, Karl Ove, a încheiat el.

— Dar mă *însor*!

— Nu se poate, trebuie să înţelegi. Bunica e fragilă şi... Da, nu putem merge tocmai până-n Molde acum.

— Eşti tatăl meu! am zis. Sunt fiul tău! Mă însor. Nu *poţi* să-mi spui nu.

Am început să plâng.

— Ba da, pot, mi-a replicat el. Nu vin, şi cu asta, basta.

— Atunci eşti exact ca părinţii tăi. Nici ei n-au venit la nunta ta. Nici la prima, nici la a doua. Aşa-mi faci şi tu acum?

— Să ştii că nu-s obligat s-ascult toate chestiile astea, mi-a spus, după care a închis telefonul.

Am plâns aşa cum nu mai plânsesem niciodată, copleşit de toate acele sentimente, stăteam în centrul camerei, îndoit de mijloc, şi mă treceau val după val de plâns. Nu înţelegeam, nu-mi dădusem seama că era aşa de important ca tata să vină la nuntă, n-avusesem habar de asta, dar aşa era. Mi-am luat ochelarii de soare şi-am ieşit în oraş ca să scap de starea aia. Am plâns tot drumul până la staţia de autobuz, era soare şi plin de oameni pe străzi, eu parcă

eram exclus, cufundat în mine; în momentul în care m-am liniştit, la cafeneaua Hotelului Terminus, am constatat că nu mai înţelegeam nimic. Când analizam situaţia la rece şi calm, eram bucuros că tata nu venea. Îmi făcusem tot felul de probleme din cauza lui, în adâncul meu nu voiam să-l am acolo, nici la nuntă, nici în viaţa mea. Totuşi, când îmi spusese că nu putea să vină la nuntă, izbucnisem.

„Înţelege dacă poţi”, m-am gândit, epuizat de la atâta plâns, în mijlocul cafenelei frumoase, spaţioase, aproape goale, din anii douăzeci, privind ibricul de cafea aşezat în faţa mea. Tocmai atunci s-a desprins un strop din cioc şi a căzut pe faţa albă de masă, care l-a absorbit cu lăcomie.

Ne-am dus la Molde peste câteva zile. Deşi nunta nu era mare, tot erau multe de făcut. Trebuia găsită ambarcaţiunea cu care să ajungem pe insulă, trebuia să ne ocupăm de mâncare şi de toate aspectele practice legate de masă, trebuia să ţin o cuvântare şi să învăţ să valsez, cele două lucruri care mă îngrozeau cel mai mult dintre toate. Ţineam o pernă în braţe şi încercam să fac paşii prin camera de zi după ce ceilalţi se duseseră la culcare, în timp ce ascultam Evert Taube şi mă gândeam ca bunicul: „Mare-i grădina lui Dumnezeu”. Costumul mi-l plătise mama, am ieşit la cumpărături într-o zi în Bergen şi am găsit unul verde-oliv. Rochia lui Tonje, care-i plăcea la nebunie, era crem şi simplă.

A venit ziua cea mare, ne-am dus la localul unde urma să aibă loc nunta, eram emoţionat şi credeam că aveam totul sub control, dar când i-am întâlnit pe Mård şi Ingunn, care m-au felicitat, mi-am dat seama că lucrurile nu stăteau deloc aşa, n-aveam nimic sub control, din moment ce începusem brusc să plâng. Nu înţelegeam de ce, însă m-am străduit din toate puterile să mă abţin.

Când ne-am spus „Da” unul altuia, aveam amândoi lacrimi în ochi. După aceea ne-am îndreptat cu toţii spre port, unde ne aştepta barca. Ni s-au făcut poze, s-a servit masa, eu am ţinut o cuvântare, Yngve, care era cavalerul meu de onoare, a ţinut o cuvântare, tatăl lui Tonje a ţinut o cuvântare şi mama aşijderea. Era vreme însorită, am dansat pe terasa restaurantului, eram şi fericit şi trist, fiindcă Tonje era fericită şi eu n-o meritam.

Ne-am dus în luna de miere în Anglia – eu insistasem, ea se gândise la un hotel lângă plajă într-o ţară caldă, unde nu trebuia să-ţi baţi capul cu nimic, eu nu voiam s-aud de aşa ceva, aşa că iată-ne în autobuzul de la Londra spre Cornwall, pe care-l luasem la şase ani, fără să-mi amintesc nimic din vremea aceea; timp de-o săptămână am umblat pe litoral dintr-un orăşel într-altul şi-am stat în camere de hotel mici şi murdare, în afară de una, care era superbă şi romantică, aşa cum sperase Tonje, cu terasă şi vedere la mare, şampanie la sosire, plimbări de-a lungul coastei sălbatice şi pline de stânci, cina la restaurant, eu în costum, ea în rochie, eram doar proaspăt căsătoriţi, lucru pe care chelnerii îl ştiau, erau foarte atenţi cu noi, şi eu mă înroşeam şi mă foiam în scaun, deloc în largul meu din cauza atenţiei exagerate, din cauza costumului, arătam ca un idiot, incapabil să văd lucrurile mai mari din cauza celor mici. Tonje, calmă şi frumoasă, nu înţelegea latura asta a mea, dar avea s-o înţeleagă.

*

Ajunşi din nou acasă, ne-am mutat într-un alt apartament, era în Sandviken, chiar peste drum de biserica din cartier, consta dintr-o încăpere lungă – însemnând atât bucătăria, cât şi camera de zi – şi un dormitor şi, spre deosebire de toate celelalte garsoniere şi apartamente în care locuisem în ultimii şapte ani, avea condiţii bune. L-am închiriat, deşi nu ni-l permiteam. Îmi plăcea acolo, mai ales pentru că geamurile dădeau spre biserică şi spre copacii care o înconjurau.

La sfârşitul lui august ne-am dus la mama, Yngve şi cu mine ne-am apucat să-i vopsim casa. Kjartan a venit în vizită, pusese cap la cap un manuscris, zicea, şi nu avea cine ştie ce speranţe, până atunci fusese refuzat de mai multe ori, dar voia oricum să-l trimită la editura Oktober, aşa se gândise. Ce părere aveam eu?

„Trimite-l, trimite-l, e foarte bun.”

Kjartan era scriitor. Espen era scriitor. Tore era scriitor. Dar eu nu eram scriitor, eram student, mă împăcasem cu ideea şi-mi foloseam toată energia pentru învăţat. Mă duceam în sala de lectură dimineaţa devreme, luam parte la toate cursurile, stăteam din nou în sala de lectură până

seara târziu. Îmi plăcea materia, mai ales prelegerile, fiindcă la majoritatea se prezentau diapozitive cu cele mai reuşite clădiri, sculpturi şi tablouri. Tot ceea ce mi se păruse dificil şi greu de priceput când, la douăzeci de ani, îmi încercasem puterile cu teoria *hardcore*, era acum uşor de înţeles; era ciudat, din moment ce nu mai studiasem teorie de atunci, şi totuşi nu mi-am bătut capul prea mult cu asta, eram acolo să citesc şi asta făceam.

A apărut cartea lui Tore, a avut recenzii bune, a fost invitat să facă parte din redacţia revistei *Vagant*, în care se aflau acum cei mai buni prieteni ai mei. Tonje lucra în continuare la radio, în weekenduri mergeam pe la mama ei sau pe la familia fratelui ei, dacă nu ne petreceam timpul împreună, fie acasă în faţa televizorului, fie în oraş cu prietenii. Lucrurile se aşezaseră, viaţa ne era împlinită şi, dacă treceam la cele două materii de care aveam nevoie ca să ajung la specializarea principală, s-ar fi aranjat şi partea aceea care ţinea de muncă şi de carieră. În plus, am făcut o ultimă încercare disperată de a scrie iarăşi. S-a întâmplat împotriva voinţei mele, nu mai credeam c-o să meargă, ci o făceam din pură inerţie. Gata cu povestirile, un roman voiam să scriu. Era vorba despre vasul de transportat sclavi *Fredensborg*, care se scufundase în largul insulei Tromøya cândva în secolul al XVIII-lea şi fusese descoperit când eram eu mic, din echipă făcând parte şi directorul şcolii mele. Povestea aia îmi rămăsese în minte, fusesem întotdeauna fascinat de ea, mai ales când mă uitam la obiectele expuse la Muzeul Aust-Agder, lumea şi istoria se întâlniseră într-un punct chiar lângă locul unde crescusem, iar acum aveam să scriu despre asta. Mergea încet, erau aşa de multe lucruri pe care nu le ştiam – de exemplu, viaţa de zi cu zi la bordul unei corăbii cu aproape trei sute de ani în urmă, habar n-aveam de lucrurile astea, nu ştiam ce făceau mateloţii, ce unelte foloseau sau cum se numeau ele, auzisem doar de chestii gen vele sau catarg, şi atunci nu prea aveam libertate de mişcare. Puteam descrie marea şi cerul, dar nu puteam construi un roman numai pe chestii din astea. Gândurile lor? Bine, dar ce gândea un marinar în secolul al XVIII-lea?

Nu m-am dat bătut, m-am agitat în continuare, împrumutam cărţi de la Biblioteca Universităţii, scriam câte o frază sau două după ce mă întorceam seara acasă de la sala de lectură şi câteva ore duminica dimineaţa, nu era bine, dar mai devreme sau mai târziu trebuia să-mi surâdă şi mie norocul, aşa cum se întâmplase cu Kjartan: editura Oktober îi acceptase volumul de poezii, apărea în toamna următoare. După douăzeci de ani de scris poezie, ajunsese în sfârşit acolo unde voia. Mă bucuram enorm pentru el, fiindcă renunţase la locul de muncă şi trebuise să se lase de studii, aşa că îi rămăsese doar scrisul.

Toamna târziu am primit un telefon de la Yngve din Balestrand, îl sunase Gunnar, tata dispăruse.

— A dispărut?

— Da. Nu e la muncă, nici în apartament, nici la bunica sau la Erling.

— Nu se poate s-o fi luat înspre sud?

— Puţin probabil. S-o fi întâmplat ceva cu el. Îl caută poliţia. E dat dispărut, deci.

— La naiba. Crezi c-a murit?

— Nu.

Peste câteva zile m-a sunat iarăşi.

— A apărut tata.

— Da? Unde?

— Într-un spital. E paralizat. Nu poate merge.

— Glumeşti? E-adevărat?

— Da, din câte-am auzit, aşa e. Dar nu cred că e ceva permanent, e din cauza alcoolului, într-un fel sau altul.

— Şi ce-o să se întâmple cu el?

— O să fie internat într-o clinică de dezintoxicare.

Am sunat-o pe mama şi i-am spus şi ei. Mi-a cerut numele clinicii, i-am zis că nu-l ştiam, dar că Yngve sigur îl ştia.

— Şi ce-ai de gând să faci? am întrebat-o.

— M-am gândit să-i trimit o carte poştală.

A venit examenul, am scris despre statuile greceşti, a mers bine, la oral au zis că nu conta ce spuneam, oricum nu-mi puteau da o notă mai bună decât cea de la scris. Am continuat aceeaşi specializare şi am început să merg şi la cursuri de estetică, am citit *Critica raţiunii pure* de Kant tot Paştele, Tonje şi-a depus candidatura pentru un post la

radioul din Volda, Tore m-a sunat să-mi spună că urma să coordoneze o antologie şi voia să le trimit şi eu un text pentru ea. „Dar n-am nimic să-ţi trimit”, am zis. „Atunci trebuie să scrii ceva nou”, mi-a replicat el. „O să apari şi tu.” M-am uitat peste puţinele rânduri pe care le aveam, nu era nimic de valoare acolo, în afară poate de un pasaj din roman, care acum era aproape terminat. *Fredensborg navighează între insulele Mærdø şi Tromøya* într-o zi din secolul al XVIII-lea, vine dinspre Copenhaga, se îndreaptă spre Africa în căutare de sclavi, un matelot scrutează ţărmul, e o fermă acolo, o femeie scoate apă din fântână într-o găleată, casa e în paragină. O droaie de muşte bâzâie în jurul ei. În casă, un bărbat zace într-un fel de comă, doarme tot mai mult în fiecare zi, totul decade în jurul lui, în cele din urmă somnul îl cuprinde complet, îl închide ca într-un cocon, iar ea, care a luptat împotriva a tot şi toate, devine liberă. Am transformat textul într-o povestire, am intitulat-o „Somn” şi i-am trimis-o.

Spre sfârşitul primăverii m-a sunat Eivind Røssaak, ajunsese redactor cultural la *Klassekampen* şi se întreba dacă nu voiam să recenzez cărţi pentru ei. Am zis da. A venit examenul de istoria artei, am scris cincizeci de pagini despre conceptul de mimesis, o cărticică întreagă, pe care le-am predat-o portarilor de la facultate înainte să mă duc acasă. Notele pe care le-am primit au fost obscen de bune, mă resemnam treptat cu ideea că aveam să ajung în mediul universitar.

Tonje a primit postul la Volda şi urma să se mute acolo, în timp ce eu rămâneam la Bergen să-mi termin studiile, prevăzusem să mă alătur lui Tonje în ultimul ei an de facultate. Tore mi-a acceptat povestirea, iar antologia a apărut; chiar dacă nu s-a bucurat de mare atenţie, ceva tot a ieşit din asta, fiindcă Geir Gulliksen m-a sunat într-o zi să mă întrebe dacă ajungeam prin Oslo în viitorul apropiat, dacă da, voia să trec pe la el să vorbim despre mine şi despre ceea ce scriam.

De fapt, chiar urma să trec prin Oslo, am minţit eu, grăbindu-mă să stabilesc o întâlnire.

În Oslo am stat la Espen, ca de obicei. Acum era şi Tore în oraş, ne-am întâlnit toţi trei, dimineaţa ne-am dus cu

bicicleta să vedem capela funerară a lui Vigeland, iar seara ne-am întâlnit din nou pentru cină. Era o cină *Vagant*, toţi cei care lucrau la revistă erau acolo: Kristine Næss, Ingvild Burkey, Henning Hagerup, Bjørn Aagenæs, Espen, Tore – şi mai eram şi eu. Mă rugaseră să-i iau un interviu lui Rune Christiansen, era programat pentru a doua zi, aşa că eram un fel de membru asociat al redacţiei pentru un weekend. Cina era acasă la Kristine Næss, ne-am aşezat cu toţii în jurul unei măsuţe, era intim şi plăcut, cei mai buni prieteni ai mei erau acolo, făceam şi eu parte din grup, eram acolo unde voiam să fiu, dar respectul meu faţă de ei era prea mare, nu îndrăzneam să zic nimic, îi ascultam numai. Henning Hagerup, cel mai bun critic din generaţia lui, stătea lângă mine şi mi-a pus vreo două întrebări politicoase, la care *n-am răspuns*. N-am scos o vorbă, mă uitam în pământ şi dădeam din cap, i-am aruncat o privire scurtă, el mi-a zâmbit, apoi s-a întors în cealaltă parte. Am mâncat, discuţia era în toi, dar mie-mi pierise graiul. Nu îndrăzneam să deschid gura. Într-un local mare şi aglomerat n-ar fi fost nici o problemă, fiindcă nimeni n-ar fi băgat de seamă, dar aici, unde era aşa de puţină lume, era frapant. Cu cât rămâneam mai mult timp tăcut, cu atât era mai bătător la ochi, şi cu cât devenea mai bătător la ochi, cu atât mi-era mai greu să zic ceva. Îmi blestemam zilele, mă frământam fără încetare în sinea mea, auzeam ce se spunea, formulam în gând o replică, dar nu ziceam nimic, ţineam în mine, ţineam totul în mine. A trecut o oră, au trecut două, au trecut trei ore. Eram acolo de trei ore, şi eu nu scosesem nici măcar un cuvânt. Atmosfera a devenit tot mai jovială, s-au adus pahare de bere, vin şi coniac pe masă. Au trecut patru ore, au trecut cinci ore, încă nu zisesem nimic. Atunci a apărut o altă problemă: trebuia să plec cât de curând, dar cum? După cinci ore nu puteam să mă ridic pur şi simplu şi să le mulţumesc pentru seara aceea. „A fost plăcut, dar trebuie să plec, din păcate”, nu se face aşa ceva. Nu puteam nici să plec fără să zic nimic. Eram ca într-o cuşcă acolo, aşa cum fusesem ca într-o cuşcă toată seara; firește, şi-au dat seama cu toţii, şi Espen, şi Tore se uitaseră la mine mai întâi întrebători, apoi îngrijoraţi, dar în cercul acela, care consta exclusiv din scriitori şi critici, nu puteam

vorbi, n-aveam nimic de împărtăşit, eram un idiot, un răhăţel timorat şi fără glas care venea la Oslo din provincie şi care credea – cu recenziile lui zdrobitoare din *Klassekampen* şi cu notele lui strălucite – că avea măcar *ceva* de spus, dar nu aveam, eram un nimeni, un zero, da, eram aşa de penibil, încât nici măcar nu reuşeam să plec de la o masă. Nu reuşeam să vorbesc şi nu reuşeam să plec. Eram ca în cuşcă.

Au trecut cinci ore şi jumătate şi au trecut şase ore.

Atunci m-am dus la baie. Am ieşit în hol, mi-am luat pantofii şi geaca, mi-am vârât capul pe uşă, încă erau la masă, şi-am zis:

— Eu trebuie să plec. Mulţumesc pentru seara asta. M-am simţit bine.

Toată lumea a strigat „Pa” şi „Mi-a părut bine”, eu am închis cu grijă uşa, am coborât pe scări şi, când am ieşit afară şi am simţit pe obraji aerul rece, aprig de toamnă, am început să fug. Am fugit cât am putut de repede pe stradă, pe lângă blocuri, îmi simţeam pulsul în gât, simţeam că rămân fără aer, de aceea am făcut-o, cred, de aceea fugisem, trebuia să-mi dovedesc mie însumi că eram de fapt în viaţă.

*

Îl citisem pe Rune Christiansen ani la rând, poezia lui vizuală, aproape cinematografică mă fascina, iar senzaţiile pe care le evoca sau pe care mi le stârnea erau un fel de constante în viaţa mea, îmi filtrau percepţia, dar nu mă gândeam vreodată la ele. Dacă tema vremelniciei apărea în poeziile lui, nu se manifesta la modul dur, aşa cum se întâmpla la Tor Ulven, acea tărie osoasă, care putea uneori să tranşeze pentru a revela zâmbetul unui craniu, acel dans voios al oaselor trosnind, râsul ca singur adăpost în faţa vidului, nu, la Rune Christiansen vremelnicia era mai blândă, învăluită într-un fel de lumină a împăcării, era rugină, toamnă, putreziciune, arici care se foiesc într-un morman de frunze, avioanele care brăzdează cerul, iubire într-o cameră de hotel, la o intrare la metrou, într-un tren care huruie undeva într-o pădure.

M-am întâlnit cu el duminică, într-o cafenea goală din Lommedalen. În pădurea din faţa noastră se lăsa întu-

nericul în timp ce discutam cu reportofonul pe masa dintre noi. Abia se găseau câteva ziare şi reviste care să scrie despre poezie, şi acesta urma să fie un interviu mai amplu, aşa că se pregătise bine, avea cu el nişte foi scrise, pe care îşi notase probabil tot ce voia să aducă în discuţie. Nu eram un cititor avizat când venea vorba de poezie, dar cumva întrebările atingeau chestiuni care erau importante pentru Christiansen, sau pur şi simplu reuşea el să mute discuţia spre chestiuni legate de esenţa scrisului său, fiindcă interviul era bun, am stat acolo aproape două ore şi, când am plecat ca să iau autobuzul spre oraş, parcă totul îmi era la îndemână, parcă ajunsesem lângă un lucru important, trebuia doar să fac un efort ca să-l ating. Era vag, n-aveam o bază pe care să pot construi mare lucru, dar chiar şi aşa, ştiam că era ceva acolo. În ceaţă, în întunericul pădurii, în stropii de rouă de pe acele de brad. În balenele care înotau în mare, în inima ce-mi bătea în piept. Ceaţă, inimă, sânge, copaci. De ce erau aşa de pline de farmec? Ce anume mă ademenea cu o asemenea forţă? Ce anume mă umplea cu o asemenea dorinţă enormă? Ceaţă, inimă, sânge, copaci. O, de-aş fi putut măcar să scriu despre *ele*, nu, nu să scriu despre ele, ci să-mi fac scrisul să *fie* ca ele, atunci aş fi fost fericit. Atunci mi-aş fi găsit liniştea.

În dimineaţa următoare aveam stabilită întâlnirea cu Geir Gulliksen. Lucra la editura Tiden Norsk Forlag, aveau sediul în Operapassasjen, m-am oprit în faţa uşii şi mi-am şters palmele de pantaloni, aproape că nu-mi venea să cred că se întâmpla asta, aveam o întâlnire cu un redactor de editură în Oslo. Asta se întâmplase datorită lui Tore; deşi n-aveam cu ce să mă prezint, mă aflam efectiv acolo, aveam efectiv o întâlnire, asta nu putea nimeni să conteste.

Am luat liftul şi m-am dus la recepţie.

— Am o întâlnire cu Geir Gulliksen, am zis.

Chiar în momentul acela a apărut de după colţ, slab, lungan, cu zâmbetul pe buze, sigur pe el. L-am recunoscut din fotografii.

— Karl Ove? m-a întrebat.

— Da.

— Salut!

Ne-am dat mâna.

— Putem merge în biroul meu, mi-a spus.

Erau teancuri de manuscrise acolo, plicuri mari care cu siguranţă conţineau manuscrise şi mormane de cărţi.

Ne-am aşezat.

— Ai scris o povestire *al naibii* de bună. Trebuie să zic asta.

— Mulţumesc, am spus eu.

— Mai scrii şi altceva? Sau ai ceva gata?

Am scuturat din cap.

— Nu. Dar lucrez acum la ceva mai mare.

— Mi-ar face plăcere s-o citesc.

Apoi a început să mă întrebe câte-un pic din toate, ce făcusem, ce-mi plăcea să citesc. Am pomenit numele lui Stig Larsson.

— La naiba, *toţi* scriitorii tineri îl menţionează pe Stig Larsson acum. Acum doi ani nu vorbea *nimeni* despre el.

— Dar e bun, am zis.

— Da, sigur că e bun. Mai citeşti şi altceva?

— Tor Ulven?

— Da, fireşte, a zis el.

A zâmbit în timp ce punea în ordine un manuscris. Să fi însemnat asta că-mi expirase timpul? M-am ridicat.

— Atunci îţi trimit ceva când termin, am spus.

— Da, te rog. Dar o să dureze *ceva* până o să primeşti răspuns.

— E foarte bine, am zis.

S-a ridicat şi m-a condus până la uşă, mi-a făcut cu mâna în semn de rămas-bun, s-a întors şi a intrat în birou. M-am gândit că avea multe manuscrise importante de citit, mulţi scriitori importanţi de întâlnit. Eu nu eram printre ei, datorită lui Tore programase întâlnirea, dar făcusem un pas în lumea lor, acum nu mai eram doar un nume, ci şi un chip, iar el îmi promisese c-o să citească ceea ce-i trimiteam.

De Crăciun am fost la tatăl lui Tonje în Molde. Îmi plăcea acolo, era o casă mare cu geamuri care dădeau spre fiord şi spre munţii din spate, aveau o piscină la parter, o saună şi echipamente de scufundări, o cameră de zi mare şi primitoare la etaj, deasupra ei o mansardă cu o masă de ping-pong. Era întotdeauna curăţenie acolo, totul mergea

ca pe roate, se curăţa zăpada dimineaţa, se mergea la schi până la amiază, aveau mese de prânz gustoase, seri plăcute şi, dacă exista vreo problemă între ei, dacă aveau ceva secrete de ascuns, n-am aflat niciodată. De obicei coboram în oraş dimineaţa, ne întâlneam deseori cu prietenii ei, cu care nu reuşeam niciodată să mă comport natural, întotdeauna deveneam tăcut şi neliniştit, cu excepţia momentelor în care ieşeam la băute sau a serii de revelion când am luat cina la tatăl lui Tonje, cu toţi prietenii ei, şi dintr-odată am început să fac conversaţie. Până şi încordarea din ziua următoare era mai temperată, cu toată ordinea aia în jurul meu, nu mă mai simţeam ca un om rău, ci ca un ginere tânăr care-şi făcea de cap în vacanţă.

La începutul lui ianuarie, Tonje s-a întors la Volda, în vreme ce eu mi-am luat calculatorul şi m-am dus la Kristiansand, unde închiriasem o cameră într-un conac vechi de pe insula Andøya, care ţine de oficiul cultural al primăriei. Poetul Terje Dragseth aranjase toată tărăşenia. După ce locuise mai mulţi ani la Copenhaga, se întorsese în oraşul natal, unde lucra la primărie ca responsabil pe linie de cultură. Era publicat de Editura Tiden, era socotit unul din cei mai buni poeţi ai generaţiei sale, poeziile lui erau descrise adeseori drept solemne, eu nu le citisem deloc. Era energic şi amabil, îi mergea mintea brici. M-a dus cu maşina la conac, care fusese odată în afara oraşului, la ţară, dar acum se afla în mijlocul unui cartier. Mi-a arătat împrejurimile, mi-a spus că trebuia numai să-l sun dacă era ceva, a lucrat un pic la biroul lui, care era în celălalt capăt al clădirii şi pe care-l puteam folosi dacă voiam, după care s-a întors în oraş. Mi-am despachetat computerul din cutia de carton, am conectat toate cablurile, mi-am pus cărţile pe care le luasem cu mine într-un teanc. Două volume din *În căutarea timpului pierdut*, *Avløsning* [*Detaşare*] de Tor Ulven şi volumul de debut al lui Tore, *Sovende floke* [*Încâlceala somnului*].

Camera era mică, un pat, un birou, o chicinetă, dar clădirea în care se afla era enormă. Din câte înţelesesem, îi aparţinuse odată renumitului compozitor şi violonist Ole Bull. Seara mă tot învârteam pe acolo, mobilele, tapetul, toate piesele erau intacte, ca într-un muzeu. Mi-am băgat

un pic nasul în biroul lui Dragseth, am răsfoit câteva cărţi, m-am întors şi m-am aşezat în faţa computerului, dar se întâmplaseră prea multe în ziua aia ca să pot lucra, aşa că am sunat-o în schimb pe Tonje şi am vorbit cu ea o oră la telefon, apoi m-am dus la culcare.

M-am trezit pe la unsprezece, am luat micul dejun, am pornit computerul şi m-am aşezat în faţa lui.

Oare despre ce să scriu?

Habar n-aveam.

Am deschis câteva documente ca să văd dacă era ceva care putea fi continuat.

Există un timp pentru toate. Acum e aici, în casa asta, în faţa acestei ferestre cu o porţiune precisă din natură înaintea ei, odihnindu-se în întunericul dens de mai, altul nu poate fi.

Paşii peste iarba moale, fâş! fâş! prin ploaie. Ploaia cade pe câmp, picăturile de pe crengi i se preling pe gât când se opreşte şi deschide poarta. Se răsuceşte cu un scârţâit slab, se trânteşte la loc de stâlp, se închide cu lacătul. Mâinile-i sunt reci ca gheaţa. Le bagă în buzunar şi continuă să meargă de-a lungul drumului îngust, plin de noroi.

Silueta se iveşte în întinderea de zăpadă, fugind, cu capul aplecat înaintea vântului. El vede mişcarea de la fereastră, cum silueta devine tot mai clară în contrast cu fundalul cenuşiu, opresiv, neschimbat, faţa aprinsă, îmbujorată a unui băiat cu veşti importante şi cu o mare responsabilitate pe umeri. Ştie despre ce-i vorba, a auzit el însuşi împuşcătura în urmă cu câteva minute. L-a umplut cu o asemenea repulsie, încât a început imediat să se îndoiască şi să-şi zică în sinea lui că probabil fusese vreun tunet; în loc să iasă în furtuna de afară, să urce dealul ca să vadă ce se întâmplase, mai pune un lemn pe foc şi se aşază pe scaunul din faţa geamului, încă năucit de somn. Dar acum trebuie să iasă, băiatul dă cu pumnul în uşă şi-l strigă pe nume.

*

În fiecare noapte acelaşi lucru. Pe o schelă, sus de tot, cu o ţeavă de fier în mână. Sub el, străzile oraşului ameţitor. O sirenă, undeva. Clinchetul brusc al metalului pe cărămidă. Cineva care strigă. Mă duc la balustradă. O macara se balansează deasupra acoperişului. Containerul care atârnă

de lanţuri se leagănă uşor încolo şi-ncoace. Ca un animal hăituit, mă gândesc. Mă întorc, izbesc lacătul cu ţeava. Ce satisfacţie îţi dă. Apuc balustrada. Degetele în mănuşă, materialul aspru lipit de piele. Ştiu că metalul e rece, că o să-l simt dacă-l tot ţin în mână. Dar mă strecor pe dedesubt, merg pe scândurile schelei. Îmi ridic un pic casca, îmi scot o mănuşă, mă scarpin în cap. Simt brusc frigul pe fruntea asudată. Am impresia că frigul vine dinăuntru. Unul dintre muncitorii mai bătrâni stă rezemat de balustradă şi se uită lung în depărtare. Mă duc la el. Nu zice nimic. Ne uităm spre oraş. Soarele a devenit alb pe cerul dens, albastru. Asta face mult mai clare toate lucrurile pe care le vedem, mă gândesc eu. Peticele de gheaţă pe care soarele le face să lucească. Am chef să-i spun ceva. Umbra blocului de sub noi se întinde peste trotuar, făcând o demarcaţie clară. Arcuirea lină a podului de beton peste lacul acoperit de gheaţă. Fumul ce se ridică din hornuri, aproape nevăzut, doar un văl în aer, o nuanţă mai închisă. Căldură. Şi mişcările line, mecanice ale macaralei. Nu spun nimic, nu spun niciodată nimic.

Nu puteam vedea dincolo de dealurile aflate la douăzeci de metri de casă, cu pâlcul de scoruşi şi gardul şubred care marca hotarul cu ferma învecinată. Priveliştea, fiordul şi muntele abrupt din faţă erau învăluite într-o ceaţă cenuşie şi grea. Am crăpat un pic fereastra. Susurul pârâului ce se umfla întruna se auzi mai tare. Urmele adânci de roată de tractor pe pământul din faţa casei se umpluseră de apă de ploaie, mocirloasă şi cenuşiu-maronie. Cu fiecare răsucire a roţilor, tractorul se scufundase tot mai adânc, sunetul devenise mai intens, mai agresiv, mai puternic; un semn de nerăbdare, de îndârjire când venea vorba de muncă, semn al credinţei învechite că toate problemele se pot rezolva. Apoi se făcu linişte. Vecinul coborî lângă tractor, cu cizmele lui lungi până la şold şi cu pelerina lui galbenă de ploaie, îi aruncă o privire, după care se uită la urmele lăsate. Urcă panta, traversă câmpul pe care creşteau tufe de coacăze, trecu gardul, în care tractorul se înfipsese tare de tot, şi dispăru din vedere, pentru noi, cei care stăteam la fereastră şi-l urmăream. După o vreme am auzit huruitul altui tractor, se întoarse peste cărarea cu pietriş şi se

apropie greoi; vecinul stătea pe prag şi se ţinea strâns de rama uşii, un alt vecin stătea în cabină. Bunicul rămase la fereastră în timp ce ei îşi legau pe rând lanţul de tractor şi-şi porneau motoarele, văzu fumul gros şi negru care se răspândea de la ţevile de eşapament când motoarele erau forţate, tractorul ce se hurduca în stânga şi-n dreapta, până când, în decurs de câteva minute, fu tras pe pământ tare şi celălalt vecin putu să se ducă acasă. Se uita la toate astea cu o expresie tainică pe chip, nu reuşeam să-i descifrez gândurile şi nici nu l-aş fi întrebat ce gândea. Două zile mai devreme, în prima seară când am ajuns acolo, adusese vorba, sigur pe el, despre planurile lui Kjartan legate de acel loc pe care-l numea în continuare mocirlă. După ce-l văzusem holbându-se la toate lucrurile care se întâmplau în faţa propriei ferestre, cu care noi n-aveam nici o treabă – de ce nu venise vecinul să ne ceară ajutor? de ce nu folosise telefonul nostru, era chiar aici, în hol, ar fi putut să sune de-acolo? – m-am gândit că remarcile făcute lui Kjartan despre fermă nu erau o dovadă de răutate intenţionată, aşa cum crezusem la început, nici de senilitate incipientă, ca şi cum ar fi uitat cum stăteau lucrurile, nu; era o pierdere aşa de mare, că nu reuşea s-o accepte, trebuia să se convingă că totul era ca înainte, să recreeze ceea ce se întâmpla în fiecare zi aici, să-i dea o explicaţie pe care o putea înghiţi. „Eşti sigur că avem bani să-i plătim pe toţi oamenii ăştia?" îl întrebă pe Kjartan mai târziu, în timp ce stăteam în camera de zi şi mâncam vafe. Bău amestecul călduţ, pe jumătate frişcă, pe jumătate cafea, ronţăi un cub de zahăr, aşteptând un răspuns. M-am uitat la Kjartan. Nu dădea nici un semn c-ar fi vrut să zică ceva, continua să mănânce, dar nu suficient de convingător ca să nu-mi dau seama că-şi stăpânea o iritare puternică. Aşa era de o vreme încoace. „Dar mai ai şi un venit în plus", a adăugat bunicul. Nu ştiam ce să zic, aşa că am rămas tăcuţi şi-am mâncat în continuare. Nu era nimic de întrebat, nu era nimic de discutat.

Am dat la o parte capacul de pe oală. Cercuri de grăsime pluteau deasupra apei, câţiva crenvurşti se spărseseră deja. Am tras oala de pe foc şi am scos din sertar cleştii de bucătărie. Ceasul de deasupra ferestrei arăta aproape

douăsprezece. Cu toate că pământul era dat în arendă şi nimeni nu mai practica agricultura de ani buni în gospodăria aceea, luau masa tot la aceleaşi ore: micul dejun la ora şase, prânzul la douăsprezece, gustarea la cinci, cina la nouă. Obiceiurile erau legate de muncă. Aşa se întâmpla de sute de ani. Şi era un motiv în spatele obiceiurilor ăstora. Furia pe care-o simţeam uneori, când se puneau la masa de prânz fix la ora douăsprezece, era cât se poate de nejustificată, nu avea rost să te enervezi din cauza asta. Totuşi, puteai: ce viaţă era asta, să te trezeşti în zorii zilei numai ca să stai prin casă toată dimineaţa, aşa cum făcea ea, într-un scaun, sau ca el, stând lungit pe canapea, cu radioul dat aşa de tare, că vocile erau distorsionate; ce viaţă era asta, să trăieşti de la o zi la alta, ca şi cum ar fi aşteptat să se întâmple ceva, şi-n timp ce aşteptau intrau în bucătărie să mănânce, după care ieşeau din nou şi tot aşa. Era înrădăcinată în ei, era ca un instinct, şi cea mai mică deviaţie provoca tulburări, care se propagau şi deveneau, după câte se părea, de nesuportat, se putea şi să le pună viaţa în pericol.

Am scos chiflele din cuptor, am oprit aragazul şi am pus crenvurştii pe un platou, după care m-am dus în camera de zi să-i chem la masă. Bunicul stătea, aşa cum îi era obiceiul, pe canapea, îmbrăcat într-un costum negru, cu cravată, într-o cămaşă pătată, nu tocmai albă. M-am uitat în trecere la televizor, la imaginile cu copii murdari şi plouaţi care mergeau în şir de-a lungul unui drum undeva în Norvegia şi strigau fără chef şi sporadic „Ura!”, l-am oprit cu telecomanda şi m-am aplecat deasupra scaunului în care era bunica. Şi ea era în hainele ei bune, avea o rochie albastră cu broderie albă, o broşă prinsă pe piept. De guler îi atârna o bucăţică de şerveţel de hârtie.

Astea erau. Munca de doi ani. Ştiam frazele pe dinafară. Era greu de crezut cât mă chinuisem la ele. Şi cât de fericit mă făcea câte-o formulare: „înaintea vântului”, „fâş! fâş! prin ploaie”. Dar nu aveam pe ce să construiesc mai departe, totul în textele astea se oprea acolo.

Despre ce să scriu?

Am oprit computerul, m-am îmbrăcat, am ieşit afară, m-am dus la staţia de lângă strada principală şi-am luat

autobuzul spre oraş. Era mai mic decât mi-l aminteam şi se potrivea mai bine cu peisajul, mai ales cu marea care băltea greu în apropiere. M-am plimbat încolo şi-ncoace pe strada Marken de câteva ori, erau puţini trecători, dar atmosfera era jovială, oamenii se salutau sau se opreau să discute unii cu alţii. Cerul era cenuşiu, şi ceea ce vedeam, mă gândeam eu, era oraşul de zi cu zi, doar una din nesfârşit de multele zile care veneau şi se duceau. Trecătorii aceia erau în centrul vieţii lor, în centrul abisului propriei existenţe. Eu parcă eram în afară, n-aveam legături cu locul acela, pentru mine era doar un loc, iar relaţia mea cu locul era un mister. În ce consta ea de fapt? Nu era vorba de loc în sine, erau numai case şi nişte stânci lângă o mare, ci de ceea ce făcuseră oamenii aceia cu locul, sensul pe care i-l conferiseră.

Totul e întreţesut în amintiri, totul e filtrat prin minte. Apoi, prin coconul acela care e viaţa noastră, curge timpul. Cândva aveam şaptesprezece ani, cândva aveam treizeci şi cinci, cândva aveam cincizeci şi patru. Ne-am amintit de ziua aia? Nouă ianuarie 1997, când am intrat în supermarketul Rema 1000 ca să facem cumpărături şi am ieşit cu câte-o plasă în mână şi ne-am dus la maşină, am pus plasele pe jos şi-am deschis portiera, am pus plasele pe bancheta din spate şi am intrat în maşină? Sub cerul ce se întuneca, foarte aproape de mare şi cu pădurea neagră şi golaşă în spate?

Am cumpărat câteva CD-uri şi un teanc întreg de cărţi la ofertă, gândindu-mă că aveau să-mi fie utile pentru scris.

Ar fi trebuit să mă duc pe la bunica, nu puteam să stau în oraş fără să trec pe la ea, oricând puteam da peste Gunnar, de exemplu, şi ar fi crezut că era ciudat, poate chiar nepoliticos că locuiam acolo şi lor nu le spusesem.

Dar asta putea să aştepte câteva zile, eram acolo să lucrez în primul rând, sigur ar fi înţeles. M-am dus în schimb la cafeneaua bibliotecii, mi-am luat o cafea şi-am frunzărit cărţile în timp ce mai aruncam câte-o privire pe geam. Pe tipa care lucra în spatele tejghelei o ştiam din generală, dar nu suficient de bine ca s-o salut, şi ea n-a dat nici un semn că m-ar fi recunoscut. Oraşul era plin de asemenea feţe,

care odată făcuseră parte din existenţa mea, dar care acum nu mai însemnau nimic, nimic în afară de asta.

O fată şi-a parcat bicicleta în faţă, a făcut toate mişcările de care avea nevoie cu o remarcabilă stăpânire de sine, roata înăuntru, lacătul în faţă, închis cum trebuie, spatele îndreptat, o privire aruncată în jur, mers spre uşă, gluga pelerinei de ploaie dată jos.

A salutat-o pe o fată de la masa din spatele meu, şi-a luat o ceaşcă de ceai, s-a aşezat şi a început să vorbească. Vorbea despre Iisus Hristos, avusese o experienţă mistică.

Am notat exact ce-a spus.

Aici urma să înceapă romanul. Tocmai aici, în oraşul ăsta de lângă mare, în cafeneaua asta a bibliotecii, cu discuţia asta despre Hristos.

Notam cu entuziasm. Un tânăr ajunge în oraşul natal, Kristiansand, aude o discuţie la cafeneaua bibliotecii, întâlneşte un prieten vechi din liceu, pe Kent, şi e prins în mrejele trecutului.

Ajuns înapoi în cameră, după câteva ore, m-am pus pe treabă. Pe la zece seara am sunat-o pe Tonje şi i-am citit ce scrisesem. A zis că-i plăcea. Am continuat toată noaptea. De fiecare dată când nu-mi mai venea nimic în minte sau mi se părea că nu era destul de bun, răsfoiam una din cărţile de lângă mine, mai ales Proust, şi, inspirat de senzaţiile pe care mi le insufla lumea aceea minunată şi de limbajul clar, continuam. Nu exista nici o intrigă, voiam să fac să se întrepătrundă interiorul şi exteriorul, sinapsele din creier şi bărcile de pescuit din port, şi, ca să nu fiu eu personajul principal, foloseam un vocabular mai conservator, nu mai foloseam terminaţiile în -a, am rescris totul, se făcuse o jumătate de pagină, şi m-am culcat.

În weekend aveam opt pagini.

Am sunat-o pe bunica. „Tu erai?” a zis ea. I-am spus că eram în oraş, puteam s-o vizitez? Mi-a spus că tata era la ea şi că i-ar fi plăcut să mă duc să-i văd.

Nu-l mai văzusem pe tata de aproape doi ani. Nici n-aveam vreun chef să-l văd, dar acum ştia că eram aici şi nu mai puteam să-l evit.

Cât am mers pe jos, de la staţia de autobuz dintre Podul Lund şi ultimul kilometru până sus, la casă, am fost tot

timpul emoţionat şi tensionat, pentru câteva clipe chiar speriat, avea să mă ia la rost, de ce nu dădusem vreun semn?

Am sunat la uşă, au trecut câteva minute, mi-a deschis bunica.

Se schimbase. Era slabă, rochia-i era pătată şi neîngrijită. Dar ochii-i erau aceiaşi. Acum scânteietori, imediat distanţi.

— E acolo sus, mi-a zis ea. Ce bine c-ai venit.

Am urmat-o în sus pe scări.

El stătea în camera de zi în faţa televizorului. Şi-a întors capul când am intrat în cameră. Faţa-i era leoarcă de transpiraţie.

— O să mor, mi-a spus. Am cancer.

M-am uitat în pământ. Era în stare să mintă despre orice, chiar şi despre asta, dar nu puteam să-i arăt că ştiam, trebuia să mă prefac că-l cred.

— Ce groaznic, am zis, aruncându-i o privire rapidă.

— Tocmai am fost la spital. M-au operat la spate. Poţi să-ţi arăt cicatricele dacă vrei.

N-am zis nimic. S-a uitat la mine.

— Tată tău o să moară.

— Da, am spus. Dar nu se poate să te faci bine?

— Nu. N-are cum.

Se uita la televizor, eu m-am aşezat pe taburet. Bunica a intrat şi s-a aşezat pe celălalt scaun, care era îndreptat spre televizor. Câteva clipe ne-am holbat toţi trei la ecran.

— Îţi merge bine, bunico? am întrebat-o.

— Da, sigur că da, mi-a răspuns ea.

Un nor de fum plutea deasupra capului ei. Tata s-a ridicat încet, s-a dus greoi spre bucătărie, s-a întors cu o sticlă de bere.

Erau în camera care fusese folosită înainte pe post de salon, doar la ocazii speciale.

— Stau în conacul Andøya, scriu acolo, am zis.

— Asta-i bine, Karl Ove, mi-a spus el.

— Da.

Ne uitam toţi trei la televizorul mare. O fată cânta la flaut.

— Fata cea mică a lui Erling e aşa talentată la muzică, zic ei, a spus bunica.

Tata i-a aruncat o privire.

— De ce vorbeşti tot timpul despre ea? Şi eu cânt bine.

M-a trecut un fior rece pe şira spinării. Spusese asta cât se poate de serios.

După o jumătate de oră în faţa televizorului, m-am ridicat şi am spus că trebuia să plec.

— Mergem la restaurant într-o seară cât stai aici, a zis tata. Fac eu cinste.

— Da. Te sun. Pa.

Nimeni nu m-a condus până jos la uşă. Tulburat, am plecat de-acolo, am luat autobuzul spre Andøya, unde ceaţa se lăsase, deasă şi apăsătoare, printre casele din cartier, am intrat în casă, mi-am făcut trei ochiuri şi le-am pus pe câte o felie de pâine, le-am mâncat stând în picioare în faţa geamului, m-am aşezat şi-am început iarăşi să scriu.

Ajuns din nou în Bergen după trei luni, aveam şaizeci de pagini, pe care i le-am trimis prin e-mail lui Geir Gulliksen. În cele două săptămâni care-au trecut până să mă sune, am avut nenumărate accese de ruşine şi groază. Întâi am încercat să-mi şterg din cap ceea ce scrisesem, să mă prefac că nu exista, dar nu se putea; în consecinţă, ca să-mi controlez senzaţiile violente şi umilitoare, m-am decis într-o dimineaţă să încerc să citesc textul cu ochii lui. Am pornit computerul, am deschis documentul şi pagina de titlu mi-a apărut strălucitoare dinainte.

UN TIMP PENTRU TOATE

Roman, 1997

de Karl Ove Knausgård

PRIMA PARTE

CEL CARE MERGE ÎNAINTEA TIMPULUI

Oraşul e acolo, undeva în lume, cu locuinţele şi magazinele lui, cu străzile lui, cu portul lui, cu împrejurimile lui. Geografie, arhitectură, materialitate. Un loc. Uneori mă gândesc la oraşul acesta chiar înainte să adorm, o iau în jos pe o stradă, depăşesc casă după casă, bloc după bloc, poate mă opresc în faţa unei faţade şi-mi las privirea să alunece peste multitudinea de detalii. Soarele se reflectă întotdeauna în zidul murdar, vopsit în alb al casei, se reflectă într-o uşă de verandă întredeschisă; în faţa ei sunt o jardinieră de flori de culoarea teracotei, două sticle goale, o sticlă de plastic pe care vântul a lipit-o de barele balustra-

dei de la balcon. O mână e pusă pe uşă, o faţă se arată pentru câteva secunde, uşa se închide la loc. E cineva înăuntru, mă gândesc, în încăperea asta întunecată, şi aşa e în tot oraşul. O femeie în vârstă trage perdeaua la o parte şi se holbează – un sunet i-a atras atenţia. E vecinul care deschide uşa de la garaj; ca de atâtea ori, se uită la el cum intră în maşină şi dă cu spatele pe alee, apoi lasă perdeaua şi-şi pleacă fruntea ca să se concentreze din nou la integrama aflată în faţa ei, pe masa de bucătărie. Câteodată-şi aprinde una din multele ţigări din scrumieră, fumate pe jumătate, mai completează ceva. Un student se uită istovit la televizor, sunetul e oprit şi imaginea nu se vede clar din cauza razelor de dimineaţă ale soarelui. O femeie îşi înclină capul şi-şi trece mâna peste gât, un băiat bolnav urmăreşte cu privirea maşina pe care o teleghidează, cum se învârte iar şi iar pe pistă; un altul stă în faţa unui computer şi împuşcă tot ce mişcă. Nu-i nimeni care să-i vadă, şi fac ce fac fără să se gândească; ea se deplasează pe podeaua din bucătărie şi deschide un dulap, în timp ce sfârâie ceapa în tigaia de pe aragaz şi radioul bâzâie. O pisică se trezeşte şi se întinde, după care se furişează să vadă dacă este mâncare în castron, un bebeluş ţipă. Astea-s lucrurile care se petrec în jurul meu, mă gândesc, şi văd cum umbra şirului jos de case trasează o linie clară cam pe-acolo pe unde sunt peticele de gheaţă şi resturile de zăpadă, între trotuar şi stradă. Semaforul ţiuie în caz că un nevăzător ar vrea să traverseze. Maşinile oprite aşteaptă, strălucitoare, frumoase; e frig şi pot inhala amestecul de aer tare şi gaz fin de eşapament când trec strada ca s-o iau în jos pe Dronningensgate, azi cu soarele strălucind deasupra mea, aşa cum am făcut de atâtea ori, în oraşul acesta pe care-l parcurg uneori în minte. În dormitorul apartamentului din Bergen, în camera de oaspeţi de la ferma bunicilor mei din Sogn, chiar şi într-o cameră de hotel într-o noapte, în partea de sud a Africii, în zona Transvaal, le văd înaintea ochilor, străzile, chiar şi în clipa în care mă plimb de-a lungul plajei frumoase din Cromer pot să le văd: lumina, marea; le am în mine, le port în mine, în întunericul creierului meu.

Cerul albastru, senin, soarele coborât, aproape de marele hotel, mulţimea de oameni. Te duci până acolo ca să vezi ce se întâmplă din cel mai bun punct posibil, te înghesui printre oameni, în spatele barierelor provizorii şi şnurului care trebuie să-i ţină la distanţă. Corpuri se împing în tine, toate cu capul dat pe spate şi privirea spre vârful clădirii. Un fum negru-albăstrui se insinuează şi urcă în aer, urmând curenţii imprevizibili ai vântului, dispare. Şi mai mult fum negru se degajă mereu în aerul limpede. O scară de incendiu e ridicată, auzi zumzăitul slab, amestecat cu murmurul vocilor spectatorilor. Unul dintre clienţii hotelului a sărit. Chiciura de pe asfaltul din faţa ta şi cerul albastru. Toate astea sunt curate, sunt dezinfectate, lumea e precisă. Dar fumul continuă să se reverse, gros şi negru. Nu vezi nici o flacără, doar fum. Catastrofa asta e mută tot aşa cum durerea e mută. Oamenii se împing în spatele tău. Vine o altă ambulanţă, doi bărbaţi ies din ea, se rezemă de maşină şi se uită şi ei în sus. Hotelul e gol. Doar pompierii cu măştile lor şi cu costumele ca de astronauţi se mişcă prin coridoare şi dintr-o cameră într-alta, în caz că mai sunt unii care n-au reuşit să iasă înainte să nu mai aibă aer şi stau grămadă acolo unde-au căzut în momentul în care corpul lor n-a mai fost în stare să absoarbă fumul. Trebuie să fie ca atunci când te îneci, te gândeşti tu, dar mult mai rău, fiindcă este aer chiar în apropiere, au o speranţă, mor cu speranţa asta. Asta e ziua ta din urmă. O să iei cina la hotelul restaurantului, te bagi în pat mai devreme, schimbi canalele la televizor, poate te opreşti la un film vechi şi adormi. După câteva ore te trezeşti, se văd purici pe ecran, programul s-a terminat, îl opreşti, te dezbraci, te vâri sub plapumă şi adormi la loc. Când te trezeşti, e pentru ultima dată. În mijlocul ţipetelor şi al uşilor care se trântesc, al flăcărilor care trosnesc, aşa o să mori, în mijlocul fumului care se insinuează în cameră şi care nu-ţi îngăduie să vezi nimic, eşti dezorientat, mai să-ţi pierzi minţile, şi mori aşa, pe podeaua din baie, cu o cârpă umedă pe faţă. Şi acum e gata, te gândeşti, cei morţi sunt scoşi afară, cei vii, evacuaţi. Dar incendiul continuă. Flăcările se mişcă orbeşte, înfricoşător, ajung în tot mai multe locuri, sunt scăpate de sub control.

— Salut, Henrik.

Te întorci când îţi auzi numele şi-l vezi pe Kent cum vine spre tine, îmbrăcat în haina lui lungă, gri, cu o cască albă într-o mână.

— Şi tu chiuleşti?

— Am ascultat ştirile dis-de-dimineaţă. Dar se pare că e gata.

— Încă mai arde, spune el şi se uită în sus.

— Dar i-au scos pe toţi, aşa au zis.

— E groaznic, spune Kent zâmbind.

— Cel mai rău e că toţi oamenii ăia vin aici ca să caşte gura. La naiba, zici tu şi zâmbeşti, fiindcă simţi o fericire bruscă în timp ce stai acolo de vorbă cu Kent, aşa cum doar un adolescent de şaptesprezece ani poate să simtă. Fericirea bruscă pe care i-o pot stârni unui adolescent de şaptesprezece ani cele mai banale lucruri, cum ar fi vorbitul despre fleacuri cu cineva de aceeaşi vârstă, o fericire care, dacă se menţine, ameninţă să preia controlul, vocea poate fi copleşită de emoţie, sau râsul, adolescentul poate râde la nesfârşit din te miri ce prostii, se lasă ameţit de asta şi nu mai e stăpân pe el, astfel încât va începe să evite situaţiile astea. Trebuie să se uite în jos în loc să se uite în ochii altora, să ţină pentru el un comentariu în loc să-l spună răspicat, făcându-i pe ceilalţi să râdă şi obţinând aprobarea lor. „Nu te mai poţi baza pe tine însuţi”, te gândeşti, ceva se întâmplă cu tine. Şi invers, această nevoie bruscă de a plânge care te apucă în cele mai ciudate situaţii, ochii ţi se umezesc, nu rezişti şi trebuie să-ţi pleci privirea, să te abţii. Ca acum, în faţa hotelului, când simţi fericirea clocotind, dar te mulţumeşti să scrutezi fumul de sus, ca şi cum ai fi profund interesat de fumul ăsta şi de ceea ce înseamnă el: un incendiu în clădire. Mai spre seară, imaginile cu hotelul în flăcări vor fi difuzate în toată lumea, nemţii o să stea în faţa televizorului şi-o să se uite la imagini cu hotelul, aici s-a întâmplat, englezi, suedezi, francezi, în oraşul acesta, elveţieni şi danezi, în hotelul acesta.

Au murit paisprezece oameni.

De acolo acţiunea se muta în Bergen, unde locuia personajul principal, descriam un episod în care el doarme peafară şi apoi traversează Torgalmenningen în drum spre

casă, mi-a venit o idee idioată, se opreşte în faţa unei cabine telefonice, formează numărul pe care-l avusese familia lui când era mic şi la celălalt capăt e chiar el, la zece ani, şi povesteşte cum îi merge acum.

Ce putea să creadă Geir Gulliksen?

Îşi făcuse de lucru cu un om imatur care nu numai că-i trimitea fără nici o jenă cele mai idioate texte, din cele care-ţi ridică părul în cap, dar care şi credea, cât se poate de serios, că acestea aveau să fie publicate şi că altcineva în afară de el ar fi vrut să le citească.

Cum era posibil?

Cum puteam fi aşa de prost?

Aşa de încrezut?

A venit şi telefonul mult aşteptat.

— Salut, sunt Geir Gulliksen.

— Salut.

— Salut! Ce text formidabil ai scris!

— Crezi?

— Absolut. E foarte, foarte bun. Mai ales pasajul în care personajul principal se sună pe el însuşi, ştii... Când traversează piaţa. Ştii ce zic?

— Da.

— Chiar ţi-a ieşit ceva aici.

— Aha.

— Dar trebuie să continui. Mai scrie. Iese ceva bun, să ştii. Vreau să spun, *cu adevărat* bun. Dacă vrei să mai citesc pe parcurs, trimite-mi. Pot să citesc şi totul la sfârşit, dacă-ţi convine mai degrabă aşa.

— Da, am spus.

— Mai e un lucru la care m-am gândit. La sfârşitul secvenţei scrii înlăuntrul lumii, în afara lumii, înlăuntrul lumii, în afara lumii. Îţi aminteşti?

— Da.

— E formidabil. Şi m-am gândit, nu cumva avem un titlu aici? Un posibil titlu? *În afara lumii.* Gândeşte-te la asta, oricum.

Încurajat peste măsură, am mai umplut două sute de pagini, printre ele şi un lung pasaj cu tata, şi-am plâns când l-am scris, aproape că nu puteam vedea ecranul de lacrimi

şi ştiam că era bun, că era cu totul altceva decât ce mai scrisesem până atunci.

În primăvara aceea a fost o reuniune de familie la Kristiansand, unul din fiii lui Gunnar urma să fie confirmat. M-am dus din nou acolo şi am ajuns dimineaţa devreme la casa bunicii. Tata era în bucătărie, mare şi greoi, cu mâinile tremurând şi faţa lucind de sudoare. Avea pe el costum, cămaşă, cravată. În camera de zi, în spatele nostru, erau fratele lui, Erling, şi familia lui împreună cu bunica.

Pentru prima dată în viaţa mea mă simţeam mai puternic decât tata, pentru prima dată în viaţa mea nu mai aveam pic de frică în mine când eram în aceeaşi cameră cu el.

Era inofensiv.

L-am întrebat dacă mai era cu femeia pe care o cunoscuse, căreia nici măcar nu-i ştiam numele.

— Nu, nu mai suntem împreună, mi-a răspuns el. Voia să-mi zică ea unde să-mi pun pantofii. Aşa nu merge.

— Păi nu, am zis.

— La voi, tu decizi asta?

— Da, cred că da.

— Asta-i bine. Nu trebuie să renunţi la libertatea ta. Nu trebuie să renunţi niciodată la asta, Karl Ove!

— Nu.

S-a uitat în jos, la ziarul din faţa lui, de pe masă. Era greoi şi lent, dar comportamentul lui nu era aşa, era nervos şi agitat.

— Trebuie să mă ajuţi cu nodul cravatei înainte să plecăm, i-am zis. Încă n-am învăţat cum se face.

— Şi cine-ţi leagă cravatele?

— De obicei Yngve.

— El ştie?

— Da.

S-a ridicat greoi în picioare.

— Îl facem imediat. Unde ţi-e cravata?

— Aici, am spus, scoţând-o din buzunarul gecii.

Mi-a pus-o în jurul gâtului. Respira anevoie. A trecut cele două capete unul peste altul, s-a uitat la ele în timp ce făcea nodul, apoi le-a strâns.

— Aşa, a zis el.

Ochii ni s-au întâlnit, ai mei se umeziseră, el s-a întors şi s-a aşezat. Pe uşă a intrat Erling, avea o legătură de chei în mână.

— Mergem? Nu vrem să întârziem la biserică, nu?

— Aşa-i că arată bine Karl Ove astăzi? a spus tata.

Exact aşa a spus.

— Da, da, a zis Erling zâmbind. Dar să mergem.

Preotul a vorbit despre rugăciune în predica lui. A spus că Dumnezeu nu e ca un automat de cola în care pui bani şi iese o cola. Nu-mi venea să-mi cred urechilor. Avea şase ani de studii teologice în spate şi aproape treizeci de ani în parohie – judecând după cum arăta – şi vorbea despre cele sfinte în felul ăla?

Când s-a terminat slujba, m-am întâlnit cu o veche cunoştinţă în faţa bisericii. N-o mai văzusem de mulţi ani. M-a îmbrăţişat, am discutat un pic, mi-a zis că ajunsese iarăşi în Kristiansand, parcă scuzându-se, ca şi cum s-ar fi lăsat copleşită de forţe mai puternice decât ea. În timp ce stăteam acolo, l-am văzut pe tata îndreptându-se spre maşină. Poate din cauza tuturor oamenilor de acolo, poate din cauza locului, în care nu eram obişnuit să-l văd, dar dintr-odată l-am văzut aşa cum era acum. Toate lucrurile care mă făceau de obicei să mă uit la el, în tot timpul cât trăiserăm împreună, tot ce făcuse, fusese şi spusese atunci, care toate la un loc erau „tata” şi ţineau de felul lui de-a fi sau de felul în care-l percepeam, indiferent de cum arăta, toate acestea au dispărut într-o clipită. Arăta ca un beţiv care se îmbrăcase frumos. Arăta ca un alcoolic pe care familia îl împopoţonase şi-l scosese în oraş.

În maşină se discuta despre drumul cel mai scurt. Tata a zis că trebuia s-o luăm la dreapta. Nimeni nu-l asculta, aşa că s-a enervat, a vorbit numai despre drumul ăla la dreapta, că avea dreptate şi că aveau să vadă şi ei.

Mă uitam la el cu sufletul îngheţat. Regresul era enorm. Era ca un copil. Tot drumul până la casa lui Gunnar s-a smiorcăit că trebuia s-o fi luat pe acolo pe unde spusese el. Când am ajuns, a coborât cu grijă pe aleea de pietriş şi s-a dus încet spre uşă. La prânz a stat parcă adâncit în el, cu totul în afara conversaţiei, când şi când mai făcea totuşi câte un comentariu, de fiecare dată pe lângă subiect.

Transpira tot timpul şi mâna-i tremura când a dus la gură paharul cu cidru. După ce-am mâncat, copiii au început să se zbenguie pe-acolo, şi după o vreme au inventat un joc – rosteau numele tatei, fugeau la el, îl atingeau în timp ce-i strigau numele şi râdeau. El nu făcea nimic, mai tresărea din când în când şi se uita la ei. Erling a fost nevoit să le spună să termine cu asta. Restul timpului cât am fost afară, mi-au răsunat în urechi vocile copiilor care-i strigau zeflemitor numele.

Acesta era un bărbat care avusese odată puterea şi postura unui rege.

Nu mai rămăsese nimic din el.

Şi atunci, atunci când totul era gata, abia atunci mă băga şi pe mine în seamă. Abia atunci putea spune că arătam bine. Dar aveam douăzeci şi opt de ani, nu opt, nu mai aveam nevoie de aşa ceva şi nu mai aveam nevoie nici de el.

Ne-am întors acasă în două maşini mai mici, familia lui Erling şi bunica într-una, eu şi tata pe bancheta din spate a celeilalte. Mă grăbeam, trebuia să prind avionul, iar geanta cu hainele de zi mi-o lăsasem în hol. Tata era pe scări şi tot încerca cheie după cheie. A găsit-o într-un sfârşit pe cea bună, a deschis uşa. Alarma a ţiuit slab. Tata s-a uitat la ea.

— Trebuie să introduci codul, am zis.

— Da. Dar nu mi-l amintesc.

— Trebuie să-mi iau geanta. E chiar aici, înăuntru. Nu crezi c-aş putea să mă strecor şi s-o iau, în viteză maximă?

— Du-te, ia-o, mi-a spus el.

M-am grăbit să intru. Alarma a început imediat să vuiască, strident şi pătrunzător. Mi-am luat geanta şi-am ieşit în fugă afară. Eram sigur c-o să-mi tragă o săpunealã, dar stătea acolo şi se holba cu ochi disperaţi la panou, apăsând aiurea tastele. În sus pe deal venea bunica.

— Iar ai reuşit să porneşti alarma! a strigat ea. De câte ori să-ţi spun că trebuie să introduci codul înainte să intri?!

A trecut pe lângă el, a introdus un număr.

— Nu mi-am amintit codul, a zis el.

— Dar e aşa de simplu! a strigat bunica. Eşti imposibil! Nu ştii nimic!

Îl privea cu ochii plini de furie. Tata stătea cu mâinile pe lângă corp şi se uita în pământ.

La Bergen am continuat să scriu la roman. La mijlocul lui mai ajunsese cam la trei sute de pagini, pe care i le-am trimis lui Gulliksen. M-a rugat să trec pe la el ca să putem vorbi despre text pe îndelete, m-am dus la Oslo, am stat la Espen, când am intrat în biroul lui, manuscrisul meu era pe masă.

Mi-a vorbit despre el timp de vreo zece minute.

Apoi mi-a zis:

— Vrei să semnăm contractul acum? Se poate, să ştii. Sau vrei să aştepţi până ai versiunea finală? Dacă ne grăbim puţin, l-am putea publica până la sfârşitul toamnei.

— Să-l public? Nici măcar nu m-am gândit la asta.

— Nu? E aproape gata. Dacă ai fi călcat de tramvai când ieşi de aici, am avea suficient cât să-l publicăm.

A râs.

Afară, în lumina dalbă de primăvară, mergeam printre pietonii de pe trotuar ca în transă. Gândul la cele spuse de el mă copleşea; toate lucrurile din jurul meu păreau atât de îndepărtate. Un tramvai a trecut pe lângă mine, un bărbat gras a coborât din taxi, în sus pe deal mergeau două autobuze unul după celălalt. Nu puteam crede că se întâmplase, aşa că-mi repetam în minte iar şi iar. „O să debutez. Romanul a fost acceptat. Sunt scriitor.” Aproape că mă clătinam sub greutatea fericirii. „O să debutez. Romanul a fost acceptat. Sunt scriitor.”

Espen mi-a deschis când am sunat la el la uşă, apoi s-a întors grăbit în cameră, era prins cu ceva. Am folosit telefonul lui ca s-o sun pe Tonje. Bineînţeles că nu era acasă. Aşa că l-am sunat pe Yngve la birou. I-am spus că romanul fusese acceptat.

— O, da? a zis el.

Nu înţelegeam lipsa de interes din vocea lui.

— Nu-i formidabil? am spus.

— Ba da. Dar ştiai c-o să se întâmple, nu? Adică, de mult ţineai legătura cu o editură, nu?

— Habar n-aveam de nimic. Credeam de fapt că n-o să se întâmple niciodată.

— Da, da, a zis el. Ai ieşit prin Oslo?

După ce-am închis, am rămas pe canapea aşteptându-l pe Espen să termine, să-i pot spune şi lui. Dar nici el nu mi-a arătat cine ştie ce entuziasm.

— Am auzit ce-ai vorbit la telefon, mi-a zis. Felicitări.

Pentru el era poate ceva normal, m-am gândit. Aproape toţi cei pe care-i ştia erau scriitori.

— Credeai c-o să se întâmple? C-o să ajung vreodată să debutez?

— Da, am crezut. Dar poate nu cu literatura. M-am gândit mai degrabă că o să fie cu un volum de eseuri sau ceva de genul ăsta.

La începutul verii ne-am luat toate lucrurile din apartament şi le-am dus într-un depozit de lângă Bergen, unde urmau să rămână până la sfârşitul lui august, când ne mutam în Volda. Tonje îşi căutase post pe perioada verii la NRK Hordaland, nu-şi găsise, şi, ca să câştige nişte bani, urma să lucreze la cabinetul medical al tatălui ei, în Molde. Ne-am dus împreună la mama în Jølster, unde, conform planului, trebuia să termin romanul. În timp ce eram acolo, ea a sunat la NRK Sogn şi Fjordane şi i s-a oferit ca prin minune un post, aşa că a renunţat la munca de secretară şi am stat acolo toată vara. Ea se ducea dimineaţa la NRK, eu începeam să scriu, ea se fâţâia prin district în maşina ei albă de la NRK, în timp ce eu transpiram într-o cameră aşa de luminoasă, că abia vedeam literele pe ecran, ea venea acasă după-amiaza, ne duceam să înotăm sau făceam grătare în grădină, sau ne uitam la televizor. Cu romanul n-am ajuns niciunde, mă împotmolisem, deveneam tot mai disperat, am început să lucrez tot timpul, chiar şi noaptea. Era singurul lucru la care mă gândeam. Să-l public aşa cum era acum ar fi fost o mare greşeală, îi lipsea cu totul motivaţia din spatele poveştii. Un bărbat tânăr se întoarce în oraşul natal, închiriază o garsonieră, se întâlneşte cu câteva cunoştinţe vechi şi viaţa i se schimbă în bine, o serie de lungi rememorări, în sine chiar OK, dar de ce sunt povestite? Nu exista nici un motor narativ. Trebuia să găsesc unul. Dar cum? Evident, protagonistul trebuia să vină de undeva, şi în locul acela trebuie să se fi întâmplat ceva suficient de grav ca să fie nevoit să plece de-acolo. În acelaşi timp, acel ceva trebuie să fie cauza pentru care el îşi reme-

morează viaţa, să caute un sens, să înţeleagă cum se leagă lucrurile între ele, să încerce să se înţeleagă pe el însuşi.

Nu mai era loc în mine pentru altceva. Mă ţineam departe de toate. Într-o noapte, Tonje şi-a manifestat frustrarea.

— Nu vreau să trăiesc aşa! Am doar douăzeci şi şase de ani! Vreau să trăiesc, Karl Ove! Pricepi?

Am încercat s-o calmez, toate astea nu aveau nimic de-a face cu ea, trebuia să scriu şi nu-mi mai stătea capul la altceva, dar în curând avea să se termine şi o iubeam, aveam s-o iubesc întotdeauna. A fost bine c-am vorbit, mai ales pentru ea, şi-a despovărat inima în noaptea aia, ne-am apropiat şi mai mult, parcă începeam de la zero.

Peste câteva zile am scris o bucată despre nordul Norvegiei, Henrik Møller-Stray – aşa se numea personajul principal – lucra acolo ca profesor. Îl făceam să stea în cancelarie, să vorbească cu ceilalţi profesori, să intre în clasa la care era diriginte, şi, în acel moment, am ştiut că găsisem soluţia pentru toate problemele.

Se îndrăgostise de una dintre eleve, s-a culcat în cele din urmă cu ea, avea doar treisprezece ani, a trebuit să fugă de acolo şi nu avea altundeva unde să se ducă decât în Kristiansand.

Se potrivea de minune, dar nu puteam să fac una ca asta, să-l las să se îndrăgostească de o fată de treisprezece ani şi, mai ales, să se culce cu ea. Nu era cinstit, fiindcă apelam la întâmplările astea numai ca să-mi iasă intriga. Aveam nevoie de o acţiune care să se sprijine cât mai mult pe acest punct al poveştii. Putea omorî pe cineva, dar nu mă interesa deloc conflictul acela. Să fure ceva? Nu, nu. Trebuia să-l mâne ceva bun, ceva plăcut şi frumos, o îndrăgostire, nimic altceva nu se potrivea.

Era însă o soluţie imposibilă.

Atunci numai asta ar fi fost pe buzele tuturor, morala romanului, şi nu voiam câtuşi de puţin aşa ceva.

Un alt lucru de luat în seamă era nesiguranţa pe care aş fi simţit-o dacă mă puneam pe mine în carte, fiindcă în toate astea erau câteva adevăruri pe care nimeni nu trebuia să le afle vreodată, şi dacă le-aş fi dezvăluit în roman ar fi ajuns să existe în lumea exterioară, nu numai în mine, indiferent de măsura în care ţineau de ficţiune.

Tonje s-a dus la Molde, eu am rămas să mă întâlnesc cu Tore, trebuia să ne ducem la una din cabanele familiei mele, să termine de scris un scenariu de film. Era despre un bloc de locuinţe, mai multe poveşti se derulau acolo, cea mai importantă era despre o femeie care auzea sunete ciudate venind din sistemul de ventilaţie. La sfârşitul textului, după ce se întâmplau o grămadă de nenorociri, se dovedea că sunetele proveneau din apartamentul a doi fraţi, care-şi ţineau tatăl captiv şi-l maltratau.

Într-o seară, după ce am terminat cu lucrul, i-am explicat dilema mea.

— Fă-o, la naiba, nici măcar nu te gândi la asta. Ce mai aştepţi? O să iasă nemaipomenit!

Am stat acolo patru zile, i-am tot povestit despre dubiile şi nesiguranţa mea, a fost tot timpul la fel de ferm: „Ce mai aştepţi, fă-o!” Ne-am plimbat de-a lungul aleii cu pietriş, prin pădure, spre lac, am făcut cumpărături în buticul de acolo, l-am dus la Borghild, care a râs de noi şi de capetele noastre rase: „Arătaţi ca nişte puşcăriaşi”. Ne-a servit cu cafea şi am ajuns să discutăm despre copilăria ei, ne-a povestit că avusese tuberculoză şi că stătuse mai multe luni într-un sanatoriu, la înălţime, deasupra unui fiord, leacul consta în cât mai mult soare posibil, aşa că femeile stăteau pe veranda de la etaj, iar bărbaţii pe cea de la parter, „fiindcă eram totuşi *topless*, cum se spune azi”, a râs ea, şi ne-a spus apoi cum a fost să se întoarcă acasă, era o ruşine să ai boala asta şi pielea bronzată pe care o dobândeai la sanatoriu. Tore era fascinat de ea, iar simpatia era reciprocă. Toţi îl plăceau pe Tore. Ne-am întors la cabană şi ne-am continuat lucrul, la un moment dat un cal şi-a vârât botul pe geam, i-am dat cuburi de zahăr şi un măr, seara am stat afară, am băut bere şi-am fumat, învăluiţi de susurul cascadei de deasupra noastră, din pădure, în timp ce zăpada de pe vârfurile munţilor de pe cealaltă parte strălucea în lumina apusului.

La jumătatea lui august am luat autobuzul spre Volda. Tonje mă aştepta în staţie, am urcat dealurile spre casa în care urma să închiriem un întreg etaj, era veche şi condiţiile nu erau cine ştie ce grozave, dar erau trei camere numai pentru noi. În anul precedent îl împărţise cu o altă

studentă, acum era al nostru. Eram soţ şi soţie – gândul acela încă îmi dădea fiori. Urma să ne trăim toată viaţa împreună şi acum eram aici, într-un sătuc plin de studenţi, în creierii munţilor.

Din camera pe care-o foloseam drept birou, geamurile dădeau spre fiord, vedeam feribotul care pleca şi se întorcea pe tot parcursul zilei, seara strălucind în întuneric, şi am ştiut din momentul în care mi-am instalat computerul c-o să pot lucra acolo.

Lui Tonje îi plăcea la şcoală, îşi făcuse mulţi prieteni, uneori mai veneau la noi, însă de cele mai multe ori se întâlnea cu ei în oraş. Mă mai duceam şi eu, dar nu aşa de des. Eram acolo ca să scriu, era ultima mea şansă, peste doi ani împlineam treizeci de ani, trebuia să-mi dau toată silinţa, să depun toate eforturile ca s-ajung acolo unde voiam. Spre deosebire de toate celelalte locuri în care stătusem, n-aveam aproape nici o legătură cu Volda. Mă trezeam seara, scriam noaptea, mă duceam la culcare dimineaţa, tânjind să vină din nou seara, să pot iarăşi scrie. Uneori mă mai duceam cu bicicleta până în centrul satului să cumpăr CD-uri sau cărţi, dar chiar şi puţinul timp cât dura mersul până acolo mi se părea un sacrificiu mare, ceva ce nu-mi puteam de fapt permite. Am descoperit în lunile alea cât de importante sunt rutina şi tenacitatea. Făceam exact acelaşi lucru în fiecare zi, ca să nu fiu nevoit să-mi folosesc forţele pentru altceva, ci să le investesc total în scris. Şi scrisul se alimenta la rândul lui din acelaşi izvor, fiindcă cele trei pagini pe zi deveniseră într-o sută de zile trei sute de pagini şi într-un an peste o mie. Din ţigările pe care le rulam în acelaşi loc în decursul unei nopţi, vreo douăzeci, întotdeauna cădea câte-un pic de tutun, care, după o jumătate de an, a format o grămăjoară frumuşică lângă picioarele scaunului. Literele de pe tastatură se uzau încet după nişte legi care mie-mi rămâneau străine, câteva străluceau de-a dreptul, intacte după o jumătate de an, în timp ce altele erau şterse aproape de tot. Dar rutina mai avea o funcţie, şi anume mă oprea să văd din exterior ceea ce scriam. Rutina mă ajuta să rămân ancorat în scris zi după zi. Dacă nu-mi respectam programul, adică dacă mergeam în vizită la cineva sau beam câteva beri în oraş

cu Tonje, totul se dădea peste cap, îmi ieşeam din ritm, deveneam conştient de rutină şi de scrisul meu, care era caraghios de slab, ce credeam eu oare, că pe ceilalţi îi interesau gândurile mele copilăreşti şi imature? După un asemenea moment, gândurile deveneau mai puternice şi, cu cât deveneau mai puternice, cu atât mi-era mai greu să ajung din nou în ermetismul şi liniştea rutinei. Îndată ce mă întorceam pe făgaş, mă hotăram să nu mai fac aşa ceva, să nu mă mai întâlnesc cu nimeni şi să nu mai ies cu Tonje la băute. Apoi dispărea şi decizia asta, deoarece aşa era starea aia, tot ce era în afara ei dispărea. În timpul orelor de lucru stăteam deseori lipit de caloriferul cald de pe peretele din baie şi mă uitam pe fereastră, aşa cum o pisică urmăreşte tot ce mişcă în faţa ochilor ei, rămâneam acolo o jumătate de oră, o oră, după care mă întorceam la birou şi continuam să scriu. Era un fel de-a face o pauză şi de a mă odihni, dar fără să-mi ies din ritm.

Senzaţia pe care o aveam era formidabilă. Îmi petrecusem zece ani fără să ajung nicăieri, şi acum, dintr-odată, din senin, trebuia doar să scriu. Iar rezultatul era de o asemenea calitate, în comparaţie cu ceea ce făcusem înainte, încât eram surprins în fiecare seară în care citeam textul compus în noaptea precedentă. Era ca un fel de beţie sau ca mersul în somn, o stare în care te detaşezi de tine, şi ce era ciudat la experienţa aceea era tocmai faptul că se întâmpla încontinuu.

Tonje ştia cât de importante erau toate astea pentru mine şi era independentă, îşi trăia viaţa ei, avea ambiţiile ei, dar uneori observam că voia mai mult de la mine, de la noi, că nu era destul pentru ea, şi atunci încercam să-i ofer mai mult, nu de dragul meu, nu-mi trebuia mai mult decât aveam, ci de dragul ei.

O dată m-a întrebat dacă putea să folosească un pic computerul, doar pentru o jumătate de oră, trebuia să scrie ceva şi era prea mare bătaie de cap să meargă până la şcoală pentru asta. M-am enervat la culme, dar n-am zis nimic, sigur că putea să-l folosească o jumătate de oră şi, ca să înţeleagă ce sacrificiu era asta pentru mine, m-am pus pe un scaun în hol, chiar lângă uşă, şi-am aşteptat fierbând de nerăbdare.

Mai aducea uneori vorba despre ce credea unul din prietenii ei despre viaţa noastră, cât de ciudat era că lucram tot timpul şi niciodată nu apăream cu ea în public, şi firește că-mi zicea asta fiindcă era de aceeaşi părere, în sinea ei, iar eu m-am enervat, ce treabă avea el cu viaţa noastră?

Într-o seară în primăvară a avut nişte dureri groaznice de burtă. Trebuia să se ducă la urgenţe, mi-a zis, am întrebat-o dacă să mă duc cu ea. „Nu, scrie, o să fie bine”, mi-a spus, şi, văzând-o de la fereastra camerei de zi cum urca dealul aplecată de spate, m-am gândit că era generos din partea ei să mă lase să scriu în loc s-o duc la urgenţe. În ce mă privea, mi se părea normal să fac lucrurile astea singur, eram lipsit de sentimentalisme în această privinţă şi mă bucuram că şi ea era la fel.

După vreo două-trei ore m-a sunat, o internaseră în spital, nu ştiau ce era şi urmau să-i facă o mică intervenţie ca să afle.

— Vrei să vin?

— Da, ai putea?

Era întinsă în pat când am ajuns, zâmbetul îi era blând şi spăsit, durerea dispăruse, nu era probabil nimic.

A doua zi m-am dus din nou s-o văd, nu descoperiseră nimic, era un mister. Trebuia să plec la Oslo să port o ultimă discuţie cu editorul, cumpărasem biletele de avion cu mult timp înainte, aşa că trebuia să meargă singură acasă, nu era nici o problemă, şi avea mulţi prieteni care puteau s-o ajute cu cumpărăturile, dacă era nevoie.

În mai am revăzut manuscrisul pentru ultima oară, dacă mai erau chestii de făcut, trebuiau făcute acum, aşa că, atunci când a venit sărbătoarea naţională a Norvegiei, pe 17 mai, şi Tonje m-a întrebat dacă-mi puteam petrece ziua aceea cu ea, mai întâi să luăm micul dejun la nişte prieteni, apoi în centru, să ne uităm la paradă şi să mergem în pub după aceea, să bem nişte beri, i-am zis că nu puteam, mă grăbeam cu manuscrisul, nu puteam pierde o zi întreagă. „În plus, ştii o groază de lume acolo!”

S-a dus în jacheta ei de marinar, arăta de vis, mă gândeam eu în timp ce-o priveam de la fereastră, după care m-am pus la soare pe terasă şi-am început să trec prin

manuscris cu pixul în mână. După o vreme m-am dus înăuntru să mănânc, apoi am citit în continuare până când a sunat telefonul. Era Tonje.

— Îţi simt foarte mult lipsa, mi-a zis. Nu vii un pic până jos? Doar la o plimbare scurtă? Mă simt foarte bine. Dar ar fi şi mai bine dacă ai veni şi tu. Şi ceilalţi mă întreabă dacă s-a întâmplat ceva. Din moment ce nu eşti aici.

— Uite care-i treaba. Ştii că trebuie să lucrez. Nu pot. Mă înţelegi, nu?

Sigur, înţelegea perfect.

Am închis.

Am rămas în picioare scrutând fiordul.

Ce naiba făceam?

Eram complet idiot?

Să stea singură acolo de 17 mai în jacheta ei de marinar?

Mi-am luat în fugă geaca pe mine şi pantofii şi m-am grăbit în sus pe deal. Chiar când am ajuns în vârf şi am luat-o la vale, am văzut-o pe Tonje. Mergea agale, cu capul plecat.

Plângea?

Da, plângea.

O, Tonje.

Am fugit spre ea şi-am luat-o în braţe.

— Nu-ţi bate capul cu mine, mi-a zis ea. Nu ştiu ce m-a apucat.

A zâmbit în timp ce rostea ultimele cuvinte.

Am luat-o înapoi spre centru, pe terasa la care erau prietenii ei şi după aceea în pub, unde ne-am îmbătat, aşa cum se cade de ziua naţională. În timp ce eram acolo, am spus că romanul meu o să apară pe prima pagină din *Dagbladet* când o să fie publicat. Tonje m-a privit neîncrezătoare. „Punem pariu?”, am întrebat-o. „Da”, mi-a răspuns ea. „O excursie la Paris. Dacă tu câştigi, mă duci acolo. Dacă eu câştig, te duc eu.”

Ne-am dus acasă îmbrăţişaţi în seara aceea. Mi-a povestit cât de mult o epuiza situaţia în care ne aflam, i-am zis că în curând avea să se termine, că mai era doar o lună, după care totul avea să fie altfel.

— Partea cea mai rea e că te cred, mi-a spus ea.

În seara în care Anglia a jucat cu Argentina la campionatul mondial de fotbal, o firmă de mutări ne-a adus toate

lucrurile la noua locuinţă. Am luat avionul până la Bergen şi a doua zi stăteam pregătiţi în faţa noului apartament, aşteptând camionul. Răspunseserăm la un anunţ în care era trecut la destinatar numai o cutie poştală, Tonje scrisese o scrisoare în care povestise cine eram şi am primit noi apartamentul, o doamnă în vârstă era proprietara şi cerea mai nimic pe el, cu toate că era mare după standardele noastre.

Mi-a sunat mobilul, era şoferul camionului, stătea la poalele dealului şi nu mai putea urca. Am coborât repede la el.

— N-am ce face, a zis el scărpinându-şi obrazul. Trebuie să vă descarc lucrurile aici.

— Aici? În stradă?

A încuviinţat din cap.

— Dar nu se poate! aproape am strigat eu. Am plătit pentru mutare. E clar că trebuie să ne cari lucrurile în apartament!

— Dar nu pot urca dealul. Vă pot da un cărucior, dacă promiteţi să-l aduceţi înapoi.

M-am dat bătut şi l-am ajutat să dea jos toată mobila şi cutiile de carton. Încărcătura era cât un om de înaltă. El a plecat, eu l-am sunat pe Eirik, singurul dintre cunoscuţi care era atunci în oraş, dar nu putea să vină, aşa că n-am avut de ales, trebuia să mă apuc de treabă.

Trecătorii se holbau la lucrurile noastre. Era ceva în neregulă cu toată treaba asta, mă gândeam eu în timp ce puneam trei cutii în cărucior, înainte să-l împing la deal. Lucrurile aveau un aer obscen, erau goale, fără apărare. Un divan în drum. Patul nostru în drum. O canapea, un scaun, o veioză. Biroul. Toate strălucind în lumina soarelui, contrastând cu asfaltul cenuşiu şi uscat.

În zilele ce-au urmat am zugrăvit apartamentul şi după ce, într-un final, am aranjat toată mobila şi lucrurile la locul lor, am fost fericiţi. Simţeam că era primul nostru apartament ca lumea, nu mai eram studenţi, de aici începea viitorul. Tonje lucra la NRK Hordaland, romanul meu era gata, nu mai rămăsese decât corectura. Şi coperta, pentru care m-am dus la Yngve în Stavanger să mă ajute. Aveam cu mine poze cu zeppeline, mă gândisem de la început că

s-ar potrivi, datorită atmosferei pe care încercasem s-o creez în roman, a sentimentului copleşitor că totul se pierduse definitiv, tot timpul şi toate epocile – erau puţine lucruri care exprimau asta mai bine decât nava aeriană, această balenă a aerului, acest Moby Dick al progresului, atât de frumos şi de nepământean încât îţi venea să plângi. Ca alternativă, aveam o carte pe care o primisem cândva de la tata, era despre spaţiul cosmic, n-avea fotografii, numai desene. Apăruse chiar la începutul anilor cincizeci, încă nu avuseseră loc expediţii în spaţiu, dar se specula despre asta; erau desenate costume, aşa ar fi trebuit să arate costumele primilor astronauţi. Erau desenate rachete, case pe planete pustii, vehicule de mers pe Lună. Totul în stilul acela tipic pentru anii cincizeci, optimismul american din reclame. Un tată cu copilul lui, care arată cu degetul spre cerul înstelat. Viitor, aventură, tot universul accesibil pentru oameni. Coperţile pe care le-au făcut Yngve şi Asbjørn, cu zepeline şi desene din anii cincizeci, erau bune, dar nu suficient de potrivite pentru roman. Au încercat mai multe variante şi începusem să mă împac cu ideea, când a venit Asbjørn cu nişte fotografii de Jock Sturges, un fotograf american, într-o revistă de specialitate. Una din ele înfăţişa o fată, de vreo doisprezece—treisprezece ani, era goală, stătea cu spatele la obiectiv, şi când am văzut-o, am înţeles. Despre asta era vorba în roman. Nu despre timpul pierdut, ci despre atracţia pe care o simte personajul principal pentru o fată de treisprezece ani.

Întors acasă, îmi petreceam zilele citind ziare şi uitându-mă la televizor, uneori mai ieşeam la Verftet şi beam cafea cu o carte în mână în timp ce Tonje lucra, trăiam într-o stare de provizorat, fiindcă rutina nu mai însemna nimic pentru mine, era doar rutină, zilele trăite aşa erau goale. Yngve şi Asbjørn locuiau în Stavanger, Espen şi Tore erau la Oslo, Hans şi aproape toţi ceilalţi cunoscuţi se mutaseră şi ei acolo. În Bergen rămăseseră doar câţiva prieteni. Ole era în oraş, ştiam, divorţase şi se mutase din nou în Bergen, l-am sunat, am ieşit să bem o bere împreună. Eirik, pe care l-am cunoscut la radioul studenţesc, lucra la o teză de doctorat în filologie, m-am dus cu bicicleta până la biroul lui şi-am băut o cafea cu el la cantina de acolo.

Când m-am întors, m-a sunat mama, Borghild murise. Nu fusese bolnavă, nu avusese dureri, ci murise în somn. Ultima dată o văzusem cu un an în urmă, când urcasem la ea cu bicicleta de la mama, stătusem pe veranda ei şi o întrebasem despre viaţa la ferma de acolo în vremurile vechi. Notasem totul într-un carneţel, ceea ce pentru ea erau amintiri, pentru mine era istorie. Era de neînţeles cât de diferită era lumea de atunci de cea de acum. Borghild aparţinea de amândouă, dar acum era moartă, şi mi-am dat seama cât de supărată era mama din cauza asta. Am promis că aveam să mă duc la înmormântare. Tonje lucra şi nu putea să vină, însă eu mi-am făcut bagajul de cu seară, dimineaţa am făcut duş, am luat micul dejun şi urma să mă duc la staţia de autobuz când a sunat telefonul. Era Yngve. Mi-a spus că tata murise.

Patru zile mai târziu ieşeam din capela din Kristiansand după ce-l văzusem pe tata, sau ceea ce fusese el şi care acum era doar un trup cu trăsăturile lui, pentru a doua oară. Cerul era luminos, dar înceţoşat. Un şuvoi de maşini trecea pe drumul din faţa mea. Fusese groaznic să-l văd, mai ales că, în zilele care trecuseră de la ultima noastră întrevedere, se schimbase. Pielea i se făcuse mai galbenă, parcă mai scofâlcită. Era cu un picior în groapă, ceva-l trăgea în direcţia aia destul de tare. Am traversat pasajul, sub mine treceau maşinile, sunetul motoarelor părea să reverbereze înlăuntrul meu, mi-am aprins o ţigară şi m-am uitat la vârfurile clădirilor din faţa mea. Spuneau ceva, doar aşa, prin simpla lor prezenţă, nu era omenesc ceea ce spuneau, nu era viu, dar era o afirmaţie. Casa de vizavi, care era poate din anii treizeci, zicea altceva, şi aşa era în tot oraşul, în toate oraşele. Un rictus sub cer, oamenii intrând şi ieşind.

De unde dracu’ era sângele ăla?

Când ne-am dus să-l vedem prima dată, agentul de pompe funebre ne avertizase, fusese mult sânge, aşa ne-a zis, putea să ne afecteze un pic. Îl spălaseră, bineînţeles, dar nu se dusese, sângele parcă fusese absorbit de piele. Şi nasul îi fusese spart. Dar în camera în care-l găsiseră nu era sânge. Să fi avut dureri aşa de mare încât să se ridice, să dea de peretele pe care era soba, de exemplu, să-şi spargă

nasul, să se târască în scaun, să moară şi să fie găsit acolo? Sau şi-l spărsese cu câteva zile înainte, într-o ieşire în oraş? Sau din cauza fracturii şi a sângelui pierdut i se oprise inima?

Dar unde era sângele?

Trebuia să sun a doua zi la medic să-l întreb ce se întâmplase de fapt în ziua în care fusese găsit.

Bunica stătea la masa din bucătărie când m-am întors. S-a luminat la faţă, nu voia să fie singură, nici măcar o clipă: de fiecare dată când eu şi Yngve ieşeam din casă, se lua după noi.

Am pus cafea într-un ibric, m-am dus în camera de zi şi l-am sunat pe Yngve, după ce-am închis întâi uşa la bucătărie.

— Ai vorbit cu medicul? m-a întrebat el.

— Nu, încă nu. O să vorbesc mâine, aşa m-am gândit.

— Bine. Cum mai stă treaba pe-acolo?

— Azi am tuns aproape toată iarba din grădină. Sau fânul sau cum i-o fi zicând. Şi m-am gândit să fac curăţenie mâine.

— Şi preotul?

— O, da, aşa e! O să rezolv. Sun imediat. Dar cred că agenţia de pompe funebre a luat legătura cu el.

— Da, clar. Dar despre înmormântare să discutaţi. O să spună câteva cuvinte despre tata, aşa că va trebui să-i zici una, alta despre el.

— Şi ce să-i zic?

— Eh, dă-i câteva detalii despre viaţa lui. Profesor în Tromøya, implicat în politica locală, filatelist. Doi copii din prima căsătorie, unul din a doua. Pasionat de... da, ce-l pasiona de fapt?

Am scos un suspin pe tăcute.

— Pescuitul, am zis. Îi plăcea.

A urmat un moment de tăcere.

— Dar... crezi c-ar trebui să pomenesc ceva despre partea de final a vieţii? am întrebat. Despre ultimii ani?

— Poate nu direct.

— Ceva că a dus-o greu?

— Da. Ar trebui să fie destul.

— Vreau numai să fie o înmormântare demnă.

— Ştiu. Şi eu la fel.

— Când vii încoace?

— În ajunul înmormântării, probabil. Sau cu o seară înainte.

— OK. Dar te sun oricum mâine.

— Bine.

— Pa.

— Pa.

Seara, pătura de nori s-a risipit, soarele la apus îşi răspândea lumina portocalie peste oraş în vreme ce amurgul avansa încet peste câmpuri; în curând avea să înceapă să urce şi să ocupe tot spaţiul până sus în ceruri, acolo unde era ultimul bastion al luminii, stătea acolo suspendat, albastru şi profund, şi apoi, aproape pe nesimţite, s-a ivit lumina unei stele, fragilă ca un nou-născut, dar se făcea tot mai puternică, înconjurată de alte lumini, şi în curând cerul nopţii de vară era plin de ele.

În timp ce bunica se uita la televizor în camera de zi, eu stăteam pe verandă şi mă uitam când sus la cer, când la oraş şi la mare. M-am gândit la cartea despre spaţiul cosmic din anii cincizeci pe care mi-o dăduse tata. Aici o citise. Visa la spaţiu aşa cum fac copiii, se gândea la ce-o să mai aducă viitorul în materie de rachete şi roboţi, invenţii şi descoperiri. Ce-o fi simţit?

Ce fel de om fusese el?

În vara în care o întâlnise pe mama, când aveau şaptesprezece ani, în 1961, deci, îi spusese că avea cancer la testicule şi că probabil nu putea avea copii.

Minţise, desigur, aşa cum minţise când mi-a spus că avea cancer şi că o să moară.

Dar nu minţise când zisese că urma să moară.

Poate că nu minţise nici în legătură cu copiii? Adică, nu voia copii, ştia că nu trebuia să aibă.

O, Doamne, aveau douăzeci de ani atunci. Dacă erau la fel de necopţi cum am fost eu la douăzeci de ani, se înhămaseră la o treabă serioasă.

Am stins ţigara şi-am intrat în casă.

A sunat telefonul.

— Răspunde tu, mi-a zis bunica fără să se uite la mine.

Din nou parcă vorbea cu altcineva, folosea un cu totul alt ton, şi acel altcineva nu putea fi altul decât tata.

M-am dus în camera de zi şi-am ridicat receptorul.

— Salut, sunt Gunnar. Cum o duceţi?

— Ţinând cont de împrejurări, bine, am zis.

— Da, e-o situaţie cumplită, Karl Ove. Dar ne-am gândit să vă ducem mâine la cabană. Să mai luaţi nişte aer. Se anunţă vreme bună. Ce zici?

— Sună excelent.

— Atunci aşa rămâne. Venim dis-de-dimineaţă să vă luăm. Aveţi grijă să fiţi gata! E mai bine să plecăm de-vreme, să profităm cât mai mult de ziua asta, nu crezi?

— Ba da, am spus. E cel mai bine.

*

Ne-am dus deodată la culcare, am coborât pe scări în urma ei, s-a întors spre mine pe hol, mi-a zis noapte bună şi a dispărut în camera ei, eu am deschis uşa camerei mele, m-am aşezat pe pat, mi-am prins capul în mâini şi am plâns îndelung. De fapt, voiam să mă culc cu hainele pe mine, dar Gunnar urma să apară a doua zi, nu voiam să arăt dezordonat şi neîngrijit, aşa că mi-am adunat ultimele puteri, m-am dus la baie şi m-am spălat pe dinţi, pe faţă, mi-am împăturit hainele şi le-am pus pe un scaun, după care m-am vârât în pat. Mi-era frică de asta, cel mai greu moment urma să fie cel în care închideam ochii şi stăteam întins fără să văd nimic din casă, parcă toate gândurile înfricoşătoare se aruncau asupra mea, în sfârşit eliberate, şi la fel a fost şi în seara asta, în timp ce mă adânceam încet, parcă pendulând în somn, cam ca un cârlig în undiţă, pe care plumbul îl trage în jos, m-am gândit, după care întunericul m-a cuprins şi-am dispărut din lume.

Pe la opt, când m-am trezit, bunica era deja în picioare. Era îmbrăcată cu aceeaşi rochie murdară pe care o purtase în toate zilele astea, mirosea puternic şi era foarte adâncită în sine.

I-ar fi prins bine o baie şi-un rând de haine curate. Salteaua ei ar fi trebuit aruncată, i-ar fi trebuit una nouă, cu lenjerie nouă, frumoasă. Avea nevoie de mâncare bună, caldă, şi trebuia să se odihnească.

Nu puteam să-i ofer nimic din toate astea.

— Trebuie să ajungă imediat, am zis.

— Cine? a spus ea cu ţigara fumegândă între degete.

— Gunnar şi Tove. O să ne ducă azi la cabană, îţi aminteşti?

— Aşa e, da. O să fie frumos.

— Da, am zis.

La nouă şi un pic, maşina lor s-a oprit în faţă. Bunica s-a uitat pe fereastră exact aşa cum îmi aminteam că făcea când eram copil, s-a întors către mine, şi-a dat părul după ureche cu o mişcare rapidă a mâinii.

— E Gunnar, a spus ea.

— Ieşim atunci? am zis.

— Nu crezi că urcă?

— Ne duc la cabană.

— Aşa e.

Am urmat-o în jos pe scări. Gunnar aştepta în hol. Bronzat, blond, înalt şi slab. Mi-a aruncat o privire afectuoasă.

— Cum îţi merge?

— Destul de bine, am zis eu cu ochii umezi. O să ne prindă bine să ieşim puţin la aer.

Bunica şi-a luat pe ea un palton şi şi-a trecut geanta pe braţ când am coborât scările spre maşină. Tove, care-şi mijea ochii la soare, ne-a salutat, apoi s-a grăbit s-o ajute pe bunica să urce în maşină. M-am dus pe partea cealaltă a maşinii şi am intrat.

Cabana era la vreo douăzeci de kilometri de oraş, spre est, în arhipelag. Nu mai fusesem de ani buni pe-acolo. Când eram copil, ne duceam acolo cam o dată pe an. Aveam multe ritualuri legate de mersul la cabană şi totul era ca o aventură. De pildă parcarea, care era pe o porţiune de teren în pădure, fiecare loc fiind marcat cu un număr de maşină, vopsit pe o piatră sau pe o bucată de lemn. Bunicul ne ducea la locul lor, lângă un gard de piatră, la umbra tremurândă a crengilor unui stejar mare, deschideam portiera şi ieşeam afară, aerul de acolo, care mirosea a pământ şi a iarbă, a copaci şi a flori era aşa de cald, încât parcă păşeam prin el. Era linişte deplină, în afară de cântecul păsărilor, câteva voci răzleţe sau nişte motoare de barcă răsunând dinspre micul port spre care ne îndreptam.

Să parchezi maşina pe iarbă!

Geanta frigorifică mare, pătrăţoasă pe care o ridica bunica din portbagaj. Muşchiul uscat din crăpăturile zidului de piatră, toate miresmele locului, unele de-a dreptul sumbre şi mucegăite, dacă ridicai o piatră, era umezeală dedesubt şi era plin de tot felul de gângănii mici care se împrăştiau în toate direcţiile. La fel era şi cu iarba inertă, mirosea a uscat şi a cald, însă chiar sub ea, dacă săpai un pic, se găseau mirosuri complet diferite, mai intense şi mai profunde, aducând a putreziciune.

Albinele care bâzâiau în jurul măceşilor de pe cealaltă parte a zidului de piatră. Aerul de deasupra cărării, care pe alocuri, acolo unde soarele bătuse toată dimineaţa, forma nişte buncăre de căldură, spaţii în care intram şi din care ieşeam. Mirosul sărat de mare care devenea tot mai pregnant, şi cel de alge putrede. Ţipetele pescăruşilor.

Eram întotdeauna duşi spre insulă de acelaşi barcagiu bătrân. De pe chei, bunica şi bunicul îi întindeau lucrurile pe care le duceam cu noi, el le punea pe fundul bărcii, apoi ne suiam şi noi şi ne aşezam în barcă. Bunica, o femeie elegantă la vreo şaizeci de ani, care, atunci când vântul îi ciufulea părul, nu lăsa niciodată lucrurile aşa şi şi-l aranja la loc; bunicul, un bărbat cu stare, cu câţiva ani mai tânăr, cu părul negru, pieptănat pe spate, şi buze fremătânde. Barcagiul bătrân, cu cizme şi o şapcă neagră, cu o mână pe maneta motorului şi cu cealaltă în poală. Înaintam încet, traversam canalul, acostam la debarcaderul de pe cealaltă parte, chiar mai jos de cabana albă, simplă. Şi eu şi Yngve abia aşteptam să venim aici. Acolo găseam cireşe sălbatice şi mere pădureţe. Puteam face baie lângă stâncile din faţa cabanei. De pe chei puteam pescui crabi. Era o mică şalupă Pioner la care puteam vâsli. Dar cel mai mult ne plăcea să jucăm fotbal pe micul teren din spatele cabanei, mai ales când se jucau şi cei mari cu noi: bunicul, Gunnar, uneori şi tata.

Toate astea le aveam înaintea ochilor în dimineaţa asta. Locul de parcare nu mai era pe iarbă, ci pe asfalt. Drumul lung prin pădure nu mai era lung, ci se parcurgea în câteva minute. Nu ne mai aştepta nici un barcagiu, murise de mult, iar impresia de muncă necontenită pe chei şi împrejur

se risipise cu totul, acum aveai una legată de bărci mici şi de viaţa la cabană.

Totuşi, pădurea era aceeaşi, sunetele şi miresmele erau aceleaşi, şi marea cu ostroavele şi insulele ei din larg era aceeaşi.

Gunnar a tras barca, Tove a ajutat-o pe bunica să se suie la bord, în curând treceam peste canal sub cerul vast şi albastru. Bunica stătea complet nemişcată şi se uita înainte, era ca şi cum împrejurimile, spaţiul larg şi uşurarea care ne cuprinsese nu ajungeau până la ea. Faţa ei palidă, slabă, ca de pasăre, era şi mai dureros de văzut aici decât în casă. Fiindcă aici vedeai piele bronzată după multe zile de stat la soare, sare în păr după o baie revigorantă, zâmbete şi râsete, priviri fericite, jucăuşe, seri cu creveţi, crabi şi homari.

Tove şi-a pus mâna pe umărul meu şi m-a privit zâmbindu-mi consolator.

Am început să plâng.

„Vaaai. Vaaai. Vaaai.”

M-am întors cu spatele, m-am uitat în larg la nemărginirea mării. Canalul era plin de bărci, insula era frecventată mult de turişti vara. Valurile mici se loveau de carenă, mai eram împroşcaţi din când în când cu apă sărată.

În timp ce Tove o ajuta pe bunica să se dea jos din barcă, Gunnar a legat barca, apoi s-a întors spre mine.

— A băut bunica ieri?

Am roşit şi m-am uitat în pământ.

— Cred că a băut un pic, da, am zis.

— Mi s-a părut că simt ceva, a spus el. Nu-i bine.

— Nu, am zis.

— Nu mai poate să-şi poarte de grijă.

— Aşa-i. Clar că nu.

— Atâţia ani i-am ajutat. Tatăl tău şi Erling s-au mutat din oraş, aşa că noi am rămas să avem grijă de ei.

— E incredibil că v-aţi descurcat cu toate astea, am zis.

— Trebuia s-o facem, a spus el. E ceva ce a trebuit să facem. E mama mea, înţelegi?

— Da.

— Du-te şi ia-ţi o ceaşcă de cafea!

Am urcat spre cabană cu ochii în lacrimi. Nu mă mai puteam controla. Ajungea un zâmbet, un gest prietenesc ca să izbucnească totul.

Bunica era mama lui. Tata fusese tatăl meu. Ştiam cum se simţea, ştiam că voia să moară. Nu ridicasem un deget. Aş fi putut să mă duc la el, să vorbesc cu el, să-i spun că trebuia să meargă la dezalcoolizare. Yngve ar fi putut veni cu mine, am fi putut sta acolo, cei doi fii ai lui, să ne asumăm responsabilitatea pentru el.

Gândul mi-era pe cât de străin, pe atât de greu de conceput. N-aveam ce face, mă puteam strădui să fac aproape orice dacă era necesar, dar asta nu, niciodată.

Ar fi trebuit să-i spun: „Acum vii cu mine la Bergen, poţi sta cu Tonje şi cu mine până mai încolo, apoi o să-ţi găsim un apartament în apropiere”?

Ha-ha.

Ha-ha-ha.

— Stai jos, Karl Ove, şi relaxează-te un pic, mi-a spus Tove. Ai trecut prin multe. Aici poţi să te detaşezi puţin. O să vă întoarceţi în curând.

Am suspinat şi mi-am acoperit ochii cu mâna.

Bunica fuma şi se uita spre chei în timp ce Gunnar urca spre noi.

Peste o oră, Gunnar m-a luat cu el la o plimbare pe insulă. La început n-am zis nimic, am mers doar unul lângă altul pe cărare, înconjuraţi de copaci, iarbă înaltă şi uscată, desişuri şi tufe, ici şi colo flori colorate, stânci golaşe, cenuşii, toate, cu porţiuni de licheni pestriţi pe ele, câte-o scobitură, în care nişte mănunchiuri de iarbă se legănau în adierea vântului, iar apoi totul se răsfira într-un luminiş pătrat, nişte case străluceau albe, cu acoperişuri portocalii şi steaguri roşii fluturând pe stâlpi.

— Recunoşti locul? m-a întrebat Gunnar.

— Da, da, am zis eu.

— Îmi amintesc când eram mic şi veneam aici. Atunci tatăl tău era tânăr. Studia la Oslo. Îl admiram aşa cum doar un frate mai mic îl admiră pe fratele mai mare.

— Sigur.

— Avea ceva special. Nu era ca toată lumea. Îmi amintesc că stătea treaz nopţile. Nimeni nu mai făcea aşa ceva.

— Aha, am spus.

— Era mult mai mare decât mine, aşa că n-am crescut împreună. Când aveam zece ani, el avea deja un copil. Avea deja viaţa lui.

— Aşa e.

— Nu i-a fost uşor spre sfârşit. E trist că s-a ajuns unde s-a ajuns. Dar poate că e mai bine aşa, dacă stai să te gândeşti. Înţelegi ce vreau să spun?

— Da, cred că da.

— Aici funcţionează un mic restaurant vara, a zis el arătând din cap spre o căsuţă pe lângă care treceam.

— Arată bine, am spus.

Tot timpul cât ne-am plimbat pe-acolo, am plâns fără să scot un sunet. Nu mai ştiam de ce plângeam, nu mai ştiam ce simţeam, de unde veneau toate astea.

Ne-am oprit lângă vechiul port, unde casele marinarilor erau renovate şi totul emana bunăstare şi bogăţie. Orizontul era ascuţit ca briciul. Cer albastru, mare albastră. Pânze albe, un râset undeva, paşi peste o alee de pietriş. O femeie uda un strat cu o stropitoare mare, verde. Stropii de apă străluceau în lumina soarelui.

Când Gunnar a parcat maşina în faţa casei în oraş, era ora cinci şi toţi copacii fremătau în briza de amurg care venea dinspre mare.

— Mai trecem şi mâine pe-aici, a zis Gunnar. Să punem şi noi mâna un pic. Încă mai sunt lucruri de făcut.

A zâmbit.

Am dat din cap, apoi am intrat. După toată lumina şi aerul de afară, degradarea din casă, cu care mă obişnuisem într-un fel, a devenit din nou vizibilă. Cum am ajuns sus, am început să deretic. De data asta am făcut curăţenie în cele două camere de dincolo de bucătărie. Banca, masa din sufragerie, scaunele, toate în stilul anilor treizeci, cu ornamente vag vikinge, măsuţa de cafea, panoul alb de perete care fusese instalat în anii optzeci, pervazul, uşa de la verandă, treptele. Ambele camere aveau podeaua acoperită cu mochetă şi am dat cu aspiratorul, dar cam degeaba; a doua zi trebuia să cumpăr soluţii de curăţat, m-am gândit, apoi am aruncat apa şi-am sunat-o pe Tonje.

Îşi cumpărase bilet de avion să vină încoace şi două bilete pentru întoarcere. I-am povestit ce se întâmplase, că urma să mă văd cu preotul a doua zi şi că mai erau incredibil de multe lucruri de făcut, dar că aveam să mă descurc. I-am spus că mi-era dor de ea şi că mi-aş fi dorit să fie acolo. Prima parte era adevărată, a doua nu. Aici trebuia să fiu singur, sau împreună cu Yngve. Dar înmormântarea era altceva, atunci trebuia să fie şi ea prezentă. Mi-a zis că se gândea tot timpul la mine şi că mă iubea.

După ce-am închis, l-am sunat pe Yngve. Nu venea decât la înmormântare, era prea complicat cu copiii, dar avea să facă tot posibilul de acasă. Să sune rudele şi să le invite, să păstreze legătura cu agenţia de pompe funebre, toate lucrurile care mie mi se păreau grele.

Gunnar şi Tove au venit a doua zi. Tove a ajutat-o pe bunica să facă baie, i-a găsit haine curate şi a făcut de mâncare în timp ce Gunnar şi cu mine am făcut curăţenie şi-am aruncat lucruri, eram cât se poate de ascultător, el era cel care crescuse în casa asta, era mama lui, eu eram fiul celui care făcuse totul praf. Pentru bunica, tot dichisul făcu minuni, parcă-şi venise în fire, dintr-odată am văzut-o coborând scările cu un lighean de apă în mâini şi o ţigară în colţul gurii. Tove, care spăla dulapul, a râs şi mi-a făcut cu ochiul, comentând că bunica arăta de-a dreptul ca un muncitor într-o fabrică de bere.

Pe la două m-am dus la parohia din Lund. Am pătruns într-un coridor lung, am aruncat o privire printr-o uşă deschisă, o femeie stătea la birou, s-a ridicat întrebătoare, i-am spus ce căutam acolo, ea mi-a arătat uşa, am bătut şi am intrat.

Preotul, un bărbat de vârstă mijlocie cu ochi prietenoşi, mi-a strâns mâna şi m-a invitat să iau loc. Nu prea aveam cine ştie ce încredere în preoţii norvegieni, îmi aminteam cu spaimă de comparaţia cu automatul de cola din primăvara trecută şi singurul motiv pentru care voiam să-l înmormântăm pe tata la biserică era tradiţia, demnitatea ei intrinsecă. Al dracului să fiu dacă n-o să fie nevoit să audă cuvintele Domnului. De aceea, am început discuţia cu o anumită doză de suspiciune faţă de preot. Voiam să fie o ceremonie tradiţională, cu cântări, predică, pământ aruncat

peste sicriu, cât mai impersonală, oficiată cu maximum de detaşare. Voiam ca viaţa tatei să fie văzută din acel punct de vedere, nu luată la bani mărunţi, nu era bărbatul de care se temeau copiii lui şi care apoi şi-a băut minţile, ci în ansamblu, un om născut pe Pământ, curat şi nevinovat, aşa cum sunt toţi când se nasc, şi care a trăit o viaţă pe care o trăiesc toţi oamenii şi care şi-a murit moartea.

Dar nu aşa au decurs lucrurile. După ce-am stabilit detaliile practice, am început să discutăm despre conţinutul discursului funebru.

— Cine a fost tatăl tău? m-a întrebat preotul.

I-am spus că studiase la Oslo, că lucrase mulţi ani ca director adjunct la o şcoală în Arendal, că se căsătorise cu Sissel, că avusese doi copii, Yngve şi Karl Ove, că divorţase şi se recăsătorise, locuise şi lucrase câţiva ani în nordul Norvegiei, avusese o fată, se mutase iarăşi în sud şi acolo murise, la cincizeci şi cinci de ani.

— Cine-a fost tatăl tău pentru tine, Karl Ove? m-a întrebat.

Nu-mi plăcea că încerca să se apropie de mine zicându-mi pe nume, dar în acelaşi timp tânjeam să cedez. Era o simplă tehnică, ştiam bine, căci nu mă cunoştea deloc, dar privirile ni s-au întâlnit şi n-am văzut în el vreun idiot, vreun incult izbăvit, ci afecţiune şi înţelegere. Nu era străin de faptul că oamenii îşi beau minţile, vedeam bine, şi nici nu era străin de faptul că există oameni răi, şi nici de faptul că poate nu se sfârşeşte lumea de la atâta lucru, ci de fapt asta este lumea.

— Mi-a fost frică de el, am zis. Mi-a fost întotdeauna al naibii de frică de el. Da, mi-e frică de el şi acum, de fapt. L-am văzut de două ori săptămâna asta, dar încă nu sunt sigur că e mort de-a binelea, dacă înţelegeţi ce vreau să spun. Mă tem că o să vină şi... da, o să se enerveze pe mine. Despre asta-i vorba. Avea o putere imensă asupra mea, de care n-am scăpat niciodată. Mă bucur că a murit. De fapt, aşa simt. O uşurare imensă. Şi mă simt îngrozitor de prost din cauza asta. Nu e ca şi cum ar fi făcut *intenţionat* chestia asta.

L-am privit.

— Ce relaţie a avut fratele tău cu el? Şi cu el tot aşa stau lucrurile?

— Nu ştiu. Nu cred. Cred că Yngve îl urăşte. Eu nu. Dar nu ştiu. A fost întotdeauna mai rău cu Yngve. Putea să devină împăciuitor, adică să încerce să îndrepte lucrurile, dar Yngve nu voia s-audă de aşa ceva, îl respingea.

— Spui că nu o făcea intenţionat. De ce crezi atunci că s-a comportat aşa?

— Era chinuit. Era un om chinuit. Acum pot să-mi dau seama de asta. Nu voia să trăiască viaţa pe care o trăiam, ci se forţa. Apoi a divorţat, urma să facă ceea ce voia de fapt, însă lucrurile doar s-au înrăutăţit, a început să bea şi, de la un punct încolo, a pierdut controlul. Nu i-a mai păsat de nimic, pur şi simplu. În ultimul timp locuia acasă la mama lui. Acolo a murit. Acolo a băut. De fapt, a fost o sinucidere. Voia să moară, sunt sigur de asta.

Am început să plâng. Nu-mi păsa că o făceam în faţa unui necunoscut. Depăşisem cu totul calculele de genul ăsta. Plângeam întruna, vărsându-mi amarul, iar el m-a ascultat. O oră am stat acolo, plângând şi povestind despre tata. Când a trebuit să plec, preotul mi-a strâns mâna şi mi-a mulţumit, s-a uitat la mine cu ochii lui blânzi, şi atunci am izbucnit iarăşi în plâns şi i-am spus că eu eram cel care trebuia să-i mulţumească; când am plecat de-acolo, luând-o pe coridor şi-n jos pe scări, prin cartier spre strada principală, parcă ceva se desprinsese, ca şi cum nu mai trebuia să port singur povara care mă apăsase până atunci. Nu făcusem decât să vorbesc despre tata şi despre mine, dar faptul că el fusese acolo şi mă ascultase, aşa cum probabil că asculta nenumăraţi oameni care-şi uşurau inima în faţa lui, veniţi din abisurile vieţii lor grele, însemna că nu discutasem numai despre tata şi mine, ci despre viaţă: aşa era viaţa asta. Viaţa tatei, aşa se derulase.

A sosit Tonje, am strâns-o tare în braţe, ne-am legănat îmbrăţişaţi într-o parte şi-n alta.

— Ce bine că eşti aici, am zis.

— Mi-a fost aşa de dor de tine, a spus ea.

Casa arăta bine, era în continuare în paragină, dar cât se putea de curată. Spălasem toate farfuriile, tacâmurile şi paharele, pusesem masa şi erau flori peste tot. Veniseră

Yngve, Kari Anne, Ylva şi micuţul Torje. Fratele tatei, Erling, şi soţia lui cu cei trei copii erau acolo. La masa din sufragerie, pe un scaun adus din salon, stătea bunica. Urma să-şi îngroape astăzi fiul cel mare, nu mă puteam uita la ea, la privirea aceea fixă, goală. Cu o oră înainte îi apăruse o scânteie în ochi, atunci când Yngve i-o arătase pe Ylva şi aceasta începuse să se joace cu părul ei.

M-am uitat la Tonje.

— Nu-mi faci nodul la cravată?

A încuviinţat din cap, ne-am dus în bucătărie, mi-a pus-o în jurul gâtului şi într-o clipită nodul era gata. Era aceeaşi cravată pe care o purtasem la nuntă.

A făcut un pas în spate şi m-a privit.

— Arată bine?

— Arată foarte bine, a spus ea.

Ne-am dus la ceilalţi, am dat ochii cu Yngve.

— Mergem, nu?

A confirmat printr-un gest, peste câteva minute am pornit. Cerul era alb, aerul, cald, am închis portierele maşinii şi ne-am îndreptat către capelă. Un reprezentant al agenţiei de pompe funebre a venit la noi să ne dea programul. Yngve a aruncat o privire pe el.

— Numele e greşit.

Agentul de pompe funebre părea stânjenit.

— Îmi pare extrem de rău, dar nu mai este timp să rectificăm greşeala, din păcate.

— Nu face nimic, a spus Yngve. Tu ce crezi? m-a întrebat.

— Asta e, am zis. Se mai întâmplă.

Amândoi aveam oricum părerile noastre despre numele ăla, pe care noi nu-l purtam. Îl inventase el, aşa cum bunica lui îl inventase pe al nostru.

Au sosit Gunnar şi familia lui. Fiica lui Alf a venit cu Alf, care era neschimbat, deşi trebuia să aibă optzeci şi ceva de ani. Era senil, ea-l conducea cu grijă, dar ferm, spre intrare.

Am luat-o pe Tonje de mână şi am intrat.

Primul lucru pe care l-am văzut a fost sicriul alb.

„Acolo eşti, tată?” mi-am zis. „Oare acolo eşti, tată?”

Ne-am aşezat. Lacrimile-mi curgeau pe obraji. Tonje m-a strâns tare de mână de câteva ori. În afară de familie, care nu era deloc numeroasă, mai veniseră încă trei persoane.

Mi-era groază, ştiam ce ne aştepta.

Din spatele meu s-a auzit un sunet provenit de la fiul lui Erling. O notă înaltă, pură. Nota s-a prelungit şi s-a terminat abrupt, mi-am dat seama că plângea, fiindcă s-a auzit din nou, suspina şi-ţi rupea inima, fiinţa aceea mică văzuse sicriul şi mai mult nu-i trebuise, acum plângea din toată inima.

A început slujba. Muzicianul pe care-l angajaserăm era bătrân, vocea-i era spartă şi sonata la violoncel pe care a cântat-o nu a fost chiar un exemplu de virtuozitate, dar se potrivea, viaţa nu e perfectă, doar moartea e, şi aşa arăta viaţa care privea moartea, băiatul care plângea din cauza sicriului.

Preotul a luat cuvântul. Ne-a povestit despre viaţa tatei şi despre cei care veniseră să-şi ia rămas-bun de la el. A zis că e important să ai ceva spre care să-ţi îndrepţi privirea. Dacă nu-ţi îndrepţi privirea spre ceva, cazi. E important să-ţi aţinteşti privirea pe copiii tăi, pe cei dragi, pe ceea ce e important în vieţile noastre. Dacă nu faci asta, le pierzi din vedere, şi atunci nu mai ai nimic. Nici un om nu e o insulă.

Yngve plângea, şi când l-am văzut cum stătea acolo şi faţa i se contorsiona în tot felul de grimase, şi cum şi-o ridica în tavan şi deschidea gura ca să ia aer, am suspinat şi eu tare de durere şi fericire, de durere şi de fericire, de durere şi de fericire.

Ne-am ridicat, şi fiecare şi-a pus coroana pe sicriu.

Am stat nemişcaţi în faţa lui cu capetele plecate.

„Cu bine, tată”, m-am gândit.

Când ne-am aşezat şi violoncelistul a cântat Bach în stilul lui scârţâitor, spart, am plâns aşa de tare, c-am crezut că o să mă rup în două, gura mi se deschisese, treceau prin mine val după val din cele mai profunde senzaţii, cele care ies la suprafaţă doar când toate celelalte au pierit.

La final, Yngve m-a îmbrăţişat, am plâns unul pe umerii celuilalt, iar după aceea, când am ieşit pe aleea de pietriş şi-am văzut maşinile trecând în depărtare, un cuplu în vârstă plimbându-se prin cimitir şi un pescăruş trecând pe cer deasupra noastră, era gata. Era în sfârşit gata. Am tras adânc aer în piept de câteva ori, şi plânsul nu s-a mai pornit.

Cuplul pe care nu-l cunoşteam a venit la noi. S-au prezentat drept părinţii lui Rolf, soţul lui Ann Kristin. Au spus că tata fusese un profesor extraordinar, că Rolf povestise cu mare entuziasm despre el. Le-am mulţumit, apoi s-au îndreptat către maşină.

— Cine e? m-a întrebat Yngve arătând discret din cap către o femeie.

Avea o pălărie cu un văl care-i ascundea faţa.

— Habar n-am, am zis. Dar la toate înmormântările care se respectă vine o femeie pe care nimeni nu o cunoaşte.

Am râs.

— Da, acum pericolul a trecut, a spus Yngve zâmbind.

Cei apropiaţi s-au întors la casa bunicii, s-au servit tartine, nu s-a ţinut nici un discurs, nu s-au rostit cuvinte comemorative, mi-aş fi dorit să fie altfel, în timp ce stăteam acolo între Yngve şi Tonje, dar atunci ar fi trebuit să fac eu ceva şi n-ar fi mers, nu eram în stare. După aceea am stat afară pe verandă, Alf a spus că era un bărbat pe acoperiş şi mi-am dat seama că se întorsese în timp, într-o zi de demult, când Alf fusese de faţă şi un bărbat chiar fusese pe acoperiş. Era bine, era într-o zi în care şi tata şi bunicul trăiau.

Romanul apăruse de câteva săptămâni, nimic nu se întâmplase, când a sunat telefonul într-o dimineaţă. Tonje, care lua micul dejun, a răspuns, eu stăteam întins în pat şi-am auzit-o spunând că mergea să vadă dacă mă trezisem.

M-am dus în camera de zi, am pus receptorul la ureche.

— Alo, Karl Ove la telefon.

— Sunt Mads de la editura Tiden. Ai citit *Dagbladet* astăzi?

— Nu, dormeam.

— Atunci cred că ar trebui să ieşi şi să-l cumperi imediat.

— A apărut vreo recenzie?

— Da, se poate spune şi aşa. Nu-ţi zic zic mai mult. Du-te şi vorbim apoi!

Am închis şi m-am întors către Tonje, care era la masă şi-şi sorbea ultima înghiţitură de ceai. Şi-a trecut mâna peste gura frumoasă şi a zâmbit.

— E o recenzie în *Dagbladet* de astăzi, i-am spus. Dau o fugă să-l cumpăr.

— A zis ceva despre ce scrie acolo?

— Nu. A făcut pe misteriosul. Dar bănuiesc că e de bine.

Şi-a luat pe ea geaca în hol, în timp ce eu m-am îmbrăcat în dormitor, era aplecată peste bicicletă când am ieşit.

Ne-am sărutat în grabă, după care ea a pornit cu bicicleta la vale, în timp ce eu urcam dealul pe sub copacii masivi, apoi pe panta către spital. Un bărbat pământiu la faţă se uita la raftul cu ziare, o femeie grasă în scaun cu rotile stătea în faţa casei cu un portmoneu în poală, îi trebuia revista *Hjemmet*.

M-am oprit în faţa standului cu *VG* şi *Dagbladet*.

În partea de sus, în dreapta logo-ului, era o mică poză cu mine. „Debut senzaţional”, scria acolo.

Asta era bine. Câştigasem cel puţin pariul cu Tonje.

Am luat un ziar, l-am plătit şi l-am deschis la paginile de cultură. Recenzia se întindea pe două pagini. Rottem o scrisese. Mă asemăna cu Hamsun, Mykle şi Nabokov.

Asta era chiar bine. Mai bine nici că se putea.

Am îndesat ziarul sub braţ şi m-am dus înapoi acasă, mi-am făcut o cană de ceai, m-am aşezat şi mi-am aprins o ţigară. Apoi am sunat-o pe Tonje. Tocmai văzuse recenzia şi nu mai putea de fericire pentru mine. Eu nu eram cine ştie ce fericit, mă aşteptasem cumva la asta.

Mai târziu în dimineaţa aceea m-a sunat un jurnalist de la *Dagbladet*, voia să-mi ia un interviu ca o continuare a recenziei. Am stabilit să ne întâlnim la Hotel Terminus la ora două.

Ploua, aşa că am luat autobuzul în loc să iau bicicleta spre centru şi m-am dus la frizerul meu, pe care-l alesesem cândva fiindcă salonul era cât mai puţin *hip* cu putinţă şi fiindcă proprietarul, un tip tânăr şi plin de energie, era aşa de simpatic.

— Salut, mi-a zis el când am intrat.

— Poţi cumva să te ocupi de mine? Preferabil acum?

— În zece minute. Aşază-te şi aşteaptă puţin.

Oare asta era tot?

De partea cealaltă a geamului, oamenii treceau cu umbrelele bălăngănindu-se în mână. Frizerul a terminat cu clientul, un bărbat mai în vârstă care s-a declarat mulţumit, pe podea zăcea părul lui alb, mort. Când uşa s-a închis cu

un clinchet în urma lui, m-am aşezat pe scaun, frizerul mi-a pus capa pe umeri, i-am zis că voiam să mă tundă scurt ca de obicei, iar el a început să taie din păr.

— Mă duc la un interviu după aceea, am zis. Aşa că trebuie să arăt cât se poate de bine.

— Şi ce-ai făcut? m-a întrebat el.

— Am publicat un roman. A avut recenzii bune, aşa că acum vor să discute cu mine.

— Ies ceva bani din asta? Câte cărţi ai vândut?

— Nu ştiu. Tocmai a apărut.

— Şi despre ce-i vorba?

— Câte-un pic din toate.

— Ceva crime?

— Nu.

— Dragoste?

— Da, cam da.

— Atunci nu-i de mine. Tocmai m-a părăsit soţia.

— Serios?

— Da.

A urmat un moment de tăcere. Foarfeca lui clămpănea deasupra capului meu.

— Vrei să ţi-l las peste urechi? Şi apoi să te rad pe gât?

— Perfect.

Abia când am plătit am început să am emoţii în legătură cu interviul. Mai fusesem la unul deja, avusese loc în ajunul conferinţei de presă, mă sunaseră cei de la *Dagsnytt 18* şi mă întrebaseră dacă voiam să particip la emisiune. Fusese în direct, am fost aşa de emoţionat că abia am luat o înghiţitură din cafeaua ce-mi fusese întinsă când stăteam pe o canapea în faţa studioului. Tomm Kristensen, gazda emisiunii, venise şi-mi spusese că, din păcate, nu-mi citise cartea.

— Aşa c-o să te întreb un pic cum e să debutezi şi toate cele. Dar scrie pe ultima copertă că e vorba despre ruşinea pe care o simt bărbaţii. Ai putea vorbi un pic despre asta?

— Nu eu am conceput textul de pe spate, am spus. Nu ştiam că era vorba de ruşine până n-am văzut scris acolo.

— Atunci găsim altceva despre care să vorbim. O să fie bine.

Chiar după aceea am fost chemat înăuntru. Kristensen era cu căştile pe urechi şi mâzgălea ceva pe o hârtie, eu mi-am luat căştile care erau în faţa mea, se difuza o altă emisiune.

Apoi m-a prezentat.

— Acum e-un scandal mare de pedofilie în Belgia, a spus el. Ai scris un roman despre un profesor care are o relaţie sexuală cu o fată de treisprezece ani. Se poate spune că eşti în trend?

L-am privit înspăimântat. Ce voia să zică?

— Nu, am spus. Nu despre asta e vorba. N-are nimic de-a face cu Belgia.

Mi-am dat seama că puteam de fapt să vorbesc, şi emoţiile mi-au dispărut.

— Eşti debutant. Cum a decurs totul? Crezi că editura te-a dat deoparte, de exemplu, hotărând ce text să apară pe ultima copertă şi chestii din astea?

— Nu, nu cred. Am ales eu însumi fotografia de pe copertă, de exemplu.

— Da, înfăţişează o fată goală. De ce-ai ales-o? E menită să provoace?

— Nu, nu. E reprezentativă pentru tema cărţii, de fapt.

Eram transpirat de tot la finalul interviului, dar şi puţin indignat, publicasem un roman, însă din întrebările lui ai fi zis că omorâsem pe cineva.

Interviul acesta nu era în direct şi probabil avea să urmeze direcţia recenziei pozitive, aşa că n-aveam de ce să mă tem. Dar eram emoţionat şi, pe drum, pe străzile strălucind după ploaie, cu farurile maşinilor pierdute în lumina cenuşie a zilei, m-am gândit la ce o să spun. În cafenea, jurnalistul s-a ridicat să mă întâmpine, se numea Stang, am discutat mai mult de o oră şi a mers excelent, am vorbit întruna, despre literatură, cea norvegiană şi universală, despre cartea mea, ce voiam cu ea, o, păi, era vorba de ieşirea din minimalism, de intrarea în maximalism, ceva expansiv şi frapant, baroc, *Moby Dick*, dar nu la modul epic, ceea ce încercasem să fac a fost să iau romanul de mici dimensiuni, în care e vorba despre un om, în care acţiunea nu se concentrează pe exterior, ci pe interior, şi să-l aduc la dimensiuni epice. „Înţelegi ce vreau să spun?”

Încuviinţa din cap şi nota, nota şi încuviinţa din cap.

Eram nerăbdător când am cumpărat *Dagbladet* a doua zi.

Dar interviul era scurt de tot, scria că eram mândru şi fericit datorită recenziei şi că citeam *Dagbladet* de la vârsta de doisprezece ani.

M-am dus cu bicicleta până la universitate şi-am bătut la uşa biroului lui Eirik.

— Citeşti *Dagladet* de când aveai doisprezece ani, din câte înţeleg, mi-a spus el râzând. Şi te *lauzi* cu asta!

M-am aşezat pe-un scaun şi şi-a dat seama că eram dărâmat din cauza interviului, apăream ca un idiot, un prostălău slab de inimă, „mândru şi fericit”, Doamne, mi-era aşa de ruşine, că nu ştiam încotro s-o apuc.

— Nu-i aşa grav, mi-a zis Eirik.

— Nu, poate că nu. Dar toată lumea o să-l citească. Ce prost sunt!

— Dar nu eşti prost, linişteşte-te.

— Încep să-mi pun şi eu întrebări. Am *zis* tot ce scrie acolo.

— E nevoie doar mai multă subtilitate la interviuri. O să vezi, o să fie bine.

Eirik era genul care avea câte-un lucru de zis despre orice. Nu ceva aproximativ sau nefondat, citise despre tot ce exista sub soare, şi pentru mine era un dar din ceruri, aşa cum Espen şi Tore fuseseră înainte, fiindcă el citise romanul şi am folosit ceea ce-mi spusese, ca de exemplu că era o autogeografie, fără nici o jenă, în toate interviurile, care începuseră să se înmulţească. Mergeam la Hotel Terminus şi vorbeam, sau îi invitam acasă şi stăteam la masa din sufragerie şi vorbeam, iar când venea Tonje de la serviciu, îi povesteam despre tot ce vorbisem cu ei. Când citeam interviurile cu pricina, muream de ruşine. Stăteam treaz nopţile şi nu-mi dădea pace gândul că eram un idiot. Dacă nu se întâmpla nimic câteva săptămâni, mă simţeam pustiu. Voiam mai mult, şi când aveam parte de mai mult, întotdeauna ieşea groaznic. Tot atunci am început să fiu invitat la tot felul de evenimente. M-am dus la Kristiansand la o lectură publică împreună cu cineva pe nume Bjarte Breiteig şi cu altcineva pe nume Pål Gitmark Eriksen, şi ei debutaseră în toamna aceea şi-l stimau pe Tor Ulven mai

presus decât orice, s-a dovedit după o conversaţie de câteva minute. Erau aşa de entuziaşti şi de similari în gândire, încât îi vedeam ca pe echivalentul literar al lui Joe şi Frank Hardy. Când a trebuit să urcăm pe scenă, erau patru oameni în public. Îl ştiam pe unul, îmi fusese profesor la liceu, dar când m-am dus la el după aceea, am aflat că era acolo fiindcă era prieten bun cu familia unuia din ceilalţi doi. Am citit la Hotel Terminus, toţi cunoscuţii mei din Bergen veniseră, salonul era plin, dar a trebuit să vorbesc fără microfon şi nu de pe scenă, stăteam în mijlocul încăperii, era ca şi cum i-ai citi cuiva acasă în camera de zi, şi când am ajuns la un pasaj în care personajul principal, Henrik, vede pe cineva că-l maimuţăreşte, m-am înroşit, fiindcă îmi căşunase că toţi credeau că eram Henrik şi că descrierea maimuţărelii era o descriere a mea când citeam. M-am îmbujorat la faţă, mi-am pierdut ritmul, m-am zbătut ca un vierme în cârlig, şi asta cu prietenii de faţă, credeau cu toţii probabil că eram un ratat şi mai mare decât îşi imaginaseră, numai că asta se întâmpla în public, aici trebuia într-adevăr să fac impresie bună, iar singurul lucru la care m-am putut gândi era că maimuţăreala devenea propria mea maimuţăreală, în timp ce citeam tot mai repede ca să termin odată.

Când s-a terminat lectura, cineva din public a ridicat mâna. Acesta era un aşa-zis „salon literar”, aşa mergeau lucrurile.

— Poate că n-o fi avut Knausgård cea mai bună lectură din lume, a zis el. Dar trebuie să vă spun vouă, celor care încă nu i-aţi citit romanul, că e într-adevăr bun.

Avea ochelari rotunzi şi o claie de păr vâlvoi, cum se purta mai demult, şi voia să mă ajute. Dar remarca lui despre lectură mă usturase, fiindcă sperasem că ceea ce gândisem în sinea mea nu se văzuse din afară.

După aceea a venit la mine. Avea o idee de film şi voia să mă întrebe dacă nu-i puteam scrie scenariul. Mi-a explicat ideea, mi-a arătat o groază de documente şi fotografii, i-am spus că era foarte interesant şi de actualitate, în timp ce în sinea mea mă gândeam: „Du-te dracului şi să nu te mai văd înaintea ochilor”.

Am citit şi la un eveniment organizat într-o duminică în Bergen, s-a adunat acolo crema oraşului, programul cuprindea câte-un pic din toate, inclusiv un artist de revistă care dirija traficul de pe un feribot în ritmul muzicii, lumea se prăpădea de râs. Mai era un număr cu femei pe jumătate goale care dansau cu jobene şi bastoane. Apoi urmam eu. Îmi cumpărasem un costum nou, elegant, Hugo Boss. Tonje îmi spusese că trebuia neapărat să zic câteva cuvinte înainte să încep să citesc. Am urcat pe scenă.

— O să citesc un text despre moarte, am spus.

Cineva din public a început să chicotească. Nu s-au oprit nici când am început să citesc, şi râsul s-a generalizat. „Moartea, ha-ha-ha.” Îi puteam înţelege, eram un scriitor tânăr, arogant şi pretenţios, care credea că ştia câte ceva despre marile probleme ale vieţii.

M-am dus la o aşa-zisă baie de carte într-un oraş din Vestfold, împreună cu un scriitor de romane poliţiste care debutase şi el în anul acela, m-am umflat în pene şi-am vorbit de parcă eram Dante în faţa celor doisprezece—treisprezece oameni care veniseră. După aceea, scriitorul de romane poliţiste a refuzat să facă schimb de cărţi cu mine.

Ce rost aveau toate astea? Să traversezi Norvegia cu avionul ca să citeşti zece minute pentru patru oameni? Să vorbeşti cu emfază despre literatură pentru alţi doisprezece? Să spui prostii prin ziare şi să mori de ruşine zile la rând după aceea?

Dacă aş fi reuşit măcar să scriu, n-ar fi fost aşa de grav. Dar nu-mi ieşea nimic, scriam şi ştergeam, scriam şi ştergeam. În weekenduri, ne duceam deseori s-o vedem pe mama lui Tonje sau pe fratele ei, ne duceam la Café Opera, la Garage sau Kvarteret, dacă nu cumva mergeam la film sau închiriam filme. Viaţa socială era alta decât în studenţie. Foarte mulţi plecaseră din oraş, iar cei care rămăseseră lucrau şi nu erau la fel de disponibili ca înainte. Pe mine lumea începuse să mă trateze altfel, acum „eram” cineva, şi uram asta. Sensul dispăruse din toate lucrurile, asta se întâmplase.

În martie, romanul meu a primit Premiul Criticilor Norvegieni. Când m-au sunat să-mi spună, tocmai o păţisem rău de tot cu nişte e-mailuri, scrisesem întâi o prostie, apoi

încercasem să îndrept lucrurile şi totul devenise şi mai prostesc şi imposibil de îndreptat, nici nu se punea problema să scriu un al treilea e-mail. La altceva nu mă puteam gândi. Tonje mi-a spus că era cazul să-mi revin, era important, „închipuie-ţi ce-ai fi zis despre asta acum doi ani”, şi eram de acord cu ea, dar nu mă ajuta nicicum, ce-o să creadă când o să primească al doilea e-mail?

I-am invitat pe Yngve şi pe Tonje la ceremonia de înmânare a premiilor, au stat la o masă în spate când am urcat pe scenă să primesc premiul. Mica furtună de clicuri de aparate care m-a întâmpinat era formidabilă. Geir Gulliksen a zis câteva cuvinte, m-au emoţionat şi nu ştiam unde să mă uit. După aceea ne-am dus la Theatercaféen cu cei de la editură, la început m-am simţit stingher şi n-am zis mai nimic, dar, din fericire, mi-am revenit. La Savoy l-am întâlnit pe Kjartan Fløgstad, şi el fusese nominalizat pentru premiu, voiam înainte de toate să-mi cer scuze că eu câştigasem. În schimb, l-am întrebat dacă-şi amintea că-l intervievasem odată. Nu, nu-şi amintea, mi-a răspuns el zâmbind, chiar se întâmplase? Mi-a propus să facem schimb de cărţi, după care a dispărut la cunoscuţii lui. La Lorry eram deja beat, şi când l-am reperat pe Ole Robert Sunde la o masă, m-am dus aţă la el şi m-am aşezat acolo. Era cu o femeie. Şi ei erau ameţiţi bine. Dintr-odată ea s-a aplecat spre mine, mi-a luat capul în mâini şi m-a sărutat prelung. Ole Robert Sunde n-a zis nimic, doar s-a uitat în altă parte. M-am ridicat îngrozit şi m-am întors la masa noastră.

În mai, la festivalul de literatură de la Lillehammer, unde participam la un seminar pentru debutanţi, l-am întâlnit din nou pe Ole Robert Sunde. Stătea la o masă în sala în care se ţinea festivalul, în ultima seară. Când m-a văzut, a strigat cât îl ţineau puterile:

— Iată-l şi pe Knausgård! E frumos, dar habar n-are să scrie!

Am fost surprins. Ce era asta? O jignire, şi nu una minoră. O zisese pe un ton glumeţ, dar evident că asta voise să spună. În orice caz, asta a strigat în gura mare de mai multe ori în seara aia. Şi nici a doua oară, când a trebuit să trec pe lângă masa lui la câţiva metri distanţă ca să mă duc la toaletă, iar el a răcnit: „Knausgård scrie aşa de pro-oost!

Dar e frumos!”, n-am reacţionat în vreun fel. Dimpotrivă, la întoarcere m-am dus la masa lui după ce mi-a făcut semn cu mâna. Era cu două femei. „Acesta e Knausgård”, le-a spus. „Nu-i aşa că-i frumos? Uitaţi-vă la el.” Luându-mi mâinile într-ale lui, a adăugat: „Uitaţi-vă ce mâini are! Aşa de mari. Şi ştiţi ce înseamnă asta, nu?” În clipa următoare m-a prins de cracul pantalonilor. Îi simţeam degetele pe coaie şi pe sculă. „Mai are şi altceva mare!”, a zis el râzând. Dar nici atunci n-am reacţionat. Am bâiguit ceva, am scăpat de el şi-am plecat de-acolo. Incidentul a fost neplăcut în momentul respectiv, fiindcă se apropiase aşa de mult de mine, într-un sens pur fizic – de fapt era primul şi încă singurul bărbat care m-a pipăit – dar nu m-a afectat cu nimic, mi-a provocat numai mirare. Ştiam că eram considerat frumos de unii, nu era aşa o noutate, şi că scriam prost... da, se putea, dar nu puteam scrie chiar *aşa* de prost, romanul fusese totuşi acceptat şi publicat de o editură. Singura noutate pentru mine, dincolo de intimidare, era aluzia implicită, că exista o diferenţă *esenţială* între literatura pe care o scriam eu şi cea scrisă de Ole Robert Sunde. Nu-i mai citeam cărţile atunci, dar asta nu însemna că nu eram conştient de statura lui intelectuală. Afilierea mea literară când am publicat *În afara lumii* era modernismul, căruia îi aparţineau scriitori norvegieni ca Ole Robert Sunde, Svein Jarvoll, Jon Fosse, Tor Ulven şi Jan Kjærstad, cel din primele lui cărţi. Dar când eram la Lillehammer trecuse deja o jumătate de an, cartea mea se vindea bine, dădusem interviuri idioate în ziare, unul după altul, spusesem prostii la radio, fusesem la televiziune, citisem în biblioteci şi librării, şi încet, încet descopeream că imaginea pe care o aveam eu despre mine ca scriitor poate că nu se potrivea cu imaginea pe care o aveau ceilalţi despre mine. Stig Sæterbakken, de exemplu, ne numise pe mine şi pe Tore Renberg *Faldbakken og Faldbakken* într-o rubrică adresată cititorilor din *Dagbladet*, Liv Lundberg se răstise la noi cu dispreţ când am fost la Tromsø ca să citim şi după aceea am fost împreună la o petrecere, tot ce-am zis în noaptea aceea a indignat-o, şi-n cele din urmă s-ajuns până într-acolo încât ne-a scuipat. Şi apoi au venit la rând strigătele lui Ole Robert Sunde la

festivalul din Lillehammer, pe care le-au auzit cu toţii. Asta chiar că m-a demoralizat. M-am dus la Kristiansand ca să scriu, fusese bine data trecută, acum urma să fac la fel. Aceeaşi cameră, aceeaşi atmosferă, continuarea la acelaşi roman. Am reuşit să scriu o pagină, i-am trimis-o prin e-mail Norei, care citise cartea *În afara lumii* înainte de apariţie şi fusese încântată, şi care acum scosese un volum foarte bun de poezii, *Slaktarmøte* [*Întâlnire cu un măcelar*], în e-mailul de răspuns îmi spunea că, din păcate, textul ăsta nu era aşa de bun, mai ales imaginea la care lucrasem la nesfârşit, cu un aspersor de apă care flutură ca o mână, mai ales asta i se păruse slabă.

Mă întrebam dacă Hanne încă mai locuia la Kristiansand şi dacă ar fi trebuit s-o sun în cazul ăsta. M-am hotărât să n-o fac. Am luat legătura cu Jan Vidar, nu-l văzusem de mult, am ieşit cu el în oraş, o fată incredibil de frumoasă, de vreo douăzeci şi cinci de ani, blondă, a venit la mine şi m-a întrebat dacă eram Karl Ove Knausgård. Am spus da, şi m-am dus cu ea acasă, stătea nu departe de adresa unde locuisem la şaisprezece ani, într-un apartament la demisol, sub cel al părinţilor ei. Avea sâni mari şi era minunată, dar în timp ce stăteam acolo, în miez de noapte, beat criţă, am înţeles, din fericire, ce urma să se întâmple şi n-am făcut nici o încercare de apropiere, ea a făcut ceai, m-am ţinut la distanţă şi i-am vorbit, dintre toate lucrurile despre care puteam să-i vorbesc, despre moartea tatei. O iubeam pe Tonje, nu voiam să pângăresc asta, era singurul lucru bun pe care-l aveam.

În iarnă m-am dus în arhipelagul Bulandet, închiriasem o casă pe o insuliţă de-acolo, unde trebuia să-mi petrec trei luni ca să scriu. Insula era aşa de mică, încât o străbăteam dintr-un capăt în celălalt în zece minute. Marea era chiar în faţă, furtunile de iarnă erau pe cât de violente, pe atât de magnifice. Mai locuiau cinci oameni pe insulă, unul din ei a murit cât timp am fost acolo, am văzut cum l-a luat ambulanţa într-o dimineaţă, ningea, patru oameni erau pe chei când personalul de pe ambulanţă a dus targa la bord.

N-am scris nimic care putea fi păstrat. Pescuiam în fiecare zi, citeam vreo două ore, apoi scriam toată seara şi noaptea. Era fără rost, dar odată şi-odată tot trebuia să-mi

dau drumul, nu? Sau eram doar omul unei singure cărţi? Îmi epuizasem toate forţele?

Geir Gulliksen m-a sunat pe mobil, mi-a spus că romanul fusese vândut în Anglia. Mi-am imaginat cum jurnaliştii englezi veneau aici să-mi ia interviuri, cum o să apar cu undiţa în faţa mării învolburate în fotografiile pe care o să mi le facă, în *The Guardian, The Times, The Independent, The Daily Telegraph*.

M-am dus până-n nordul Norvegiei şi-am închiriat o nenorocită de cabană de pescuit în Lofoten ca să scriu. Nimic.

Apoi ceva a început să se mişte. John Erik Riley m-a sunat să mă întrebe dacă nu aveam un text pentru *Vinduet*. I-am zis că o să văd şi-o să revin. Aveam vreo patru—cinci sute de pagini cu începuturi de roman, m-am uitat prin ele, am găsit un text care avea potenţial şi am mai lucrat un pic la el, dar ca proză scurtă, nu roman.

A fost publicat pe site-ul lor după câteva zile.

Focul

Focul aparţine acelei categorii de fenomene care n-au suferit niciodată vreo evoluţie. Schimbarea e deci străină de forma focului, el nu se lasă influenţat de diversele fluctuaţii ale mediului ambiant, rămâne ancorat în propria lui desăvârşire. Focul e perfect. Dar trăsătura unică a focului, cea care-l deosebeşte de celelalte fenomene imuabile, este că a izbutit să scape de tirania timpului şi a locului. În timp ce apa e condamnată pe vecie să se afle într-un loc anume, într-o formă sau alta, aşa cum sunt şi aerul şi munţii, focul are această capacitate remarcabilă de a înceta să existe, pur şi simplu – nu doar să dispară din vedere, să rămână ascuns, ci pur şi simplu să se lase nimicit – ca să reapară exact ca înainte, într-un nou loc, într-un nou timp. Din această cauză, focul este greu de înţeles pentru noi, obişnuiţi cum suntem să considerăm lumea drept un sistem coerent, continuu de evenimente, ceva ce, la o mulţime de viteze diferite – de la creşterea infinit de lentă a copacilor până la căderea rapidă a stropilor de ploaie – înaintează în timp. Focul e în afara acestui sistem şi din cauza aceasta, în Vechiul Testament, trebuie să se fi arătat Dumnezeu oamenilor sub forma unor flăcări: forma revelaţiei şi a

focului e aceeaşi. Iar Dumnezeu are această capacitate de a se arăta brusc, în forma sa perfectă, ca să dispară mai apoi. Şi Dumnezeu are această natură enigmatică, străină şi nemiloasă, care ne face să ne temem de El şi să-l admirăm în acelaşi timp. Toţi cei care au văzut o casă arzând înţeleg ce vreau să spun. Focul care se deplasează prin camere şi mistuie tot ce întâlneşte în cale, trosnetul îngrozitor al flăcărilor, voinţa oarbă care cu câteva ore în urmă nu exista, dar care s-a ivit din nou şi care face ravagii chiar în faţa ochilor noştri cu o aşa ferocitate, încât ai crede că e prima dată când se întâmplă.

Dar acum, în lumea aceasta a alarmelor de incendii, a sistemelor de aspersoare, a maşinilor de pompieri, a hidranţilor, a furtunurilor de apă şi a instalaţiilor de stingere a incendiilor pe bază de spumă, nimeni nu se mai teme de foc. E ţinut sub control şi există în lume cam aşa cum animalele sălbatice trăiesc în grădini zoologice, e ceva la care ne uităm când ne destindem, cum ar fi focul din şemineu sau flacăra de la lumânare, stări în care ferocitatea anterioară există doar ca rest: trosnetul slab al lemnelor de foc, vârtejul de flăcări provocat de o pală de vânt, mănunchiul de scântei care ajunge până la peretele şemineului când îndesăm mai multe lemne în vatră. Şi Dumnezeu? Cine mai vorbeşte astăzi despre Dumnezeu? Nu se cade. E imposibil să vorbeşti despre Dumnezeu fără să te simţi ridicol. Să vorbeşti despre Dumnezeu a devenit o chestie jenantă. Şi, din moment ce ruşinea apare din cauza nepotrivirii între două naturi – de cele mai multe ori cel care eşti în sinea ta şi cel care eşti în ochii celorlalţi – nu e nu ştiu ce greşeală să presupui că statutul uşor comic al celor sfinte se datorează faptului că sunt defazate faţă de timpul în care trăim, şi astfel se adaugă şirului de obiceiuri şi obiecte din trecut, pe care timpul le-a lăsat în urmă, cum ar fi aeroplanul, jobenul, formulele de politeţe, oala de noapte, maşina de scris electrică. Lucruri dispar, lucruri apar, încet se schimbă lumea. Apoi ne trezim într-o zi, ne frecăm somnoroşi la ochi, tragem perdelele la o parte şi ne uităm afară: aer curat, soare strălucitor, zăpadă sclipitoare. Ne târşâim paşii până în bucătărie, pornim radioul, dăm drumul la maşina de espresso, ne facem câteva felii de pâine cu unt,

mâncăm, bem, facem duş, ne schimbăm, ieşim în hol, ne luăm hainele pe noi, închidem uşa şi pornim spre staţia din acest oraş-dormitor din Østland, care se umple în fiecare dimineaţă de navetişti. Stau pe peron cu ziarele făcute sul sub braţ şi cu genţile în mâini, se mişcă încolo şi-ncoace prin frig, cască, se uită lung la ceas, aruncă o privire la calea ferată. Apoi, când trenul intră furtunos în staţie, se înghesuie în cozi mici în faţa uşilor de la intrare, se urcă în tren, găsesc un loc, îşi împăturesc hainele, le pun pe rafturile pentru bagaje, se aşază. O, micile bucurii ale vieţii de navetist! Scoţi biletul, îl pui la îndemână pe braţul scaunului, despăturești ziarul şi începi să citeşti în timp ce trenul lunecă uşor din staţie. Din când în când îţi ridici privirea şi te uiţi pe geam: cerul albastru, razele soarelui sclipind pe capotele maşinilor care trec pe drum pe cealaltă parte a râului, fumul de la fermele din vale, munţii acoperiţi cu zăpadă. Scârţâitul brusc când se deschide uşa, izbitura când e închisă la loc, vocea controlorului care se apropie de locul tău. Îi dai biletul, el îl compostează, tu continui să citeşti. Când te uiţi din nou pe geam intraţi într-o pădure. Molizi de culoare verde-închis înghesuiţi unul într-altul pe ambele margini ale căii ferate. Crengile nu lasă să treacă lumina, dar te gândeşti că e invers, că nu lasă întunericul să se ridice, ca şi cum rămăşiţele nopţii încă sunt acolo, de-a lungul dealului acoperit cu zăpadă, sub copacii pădurii prin care goniţi. Uneori pădurea se continuă în mici crânguri, vezi garduri, cabluri strălucitoare, mici stive de cherestea. Apoi, când îţi întorci capul să te uiţi din nou la ziarul de pe genunchi, trenul se ciocneşte de ceva. Vagonul în care stai se face ca un cocoloş de hârtie, eşti presat cu o forţă imensă de scaunul din faţă şi leşini. Când te trezeşti după câteva minute, nu te poţi mişca. Stropi din motorina de la locomotivă s-au împrăştiat prin vagon, auzi trosnetul flăcărilor, pasagerii care ţipă, încerci să scapi de acolo, dar fără rost. Pe zăpada dintre linii trec pasagerii din vagoanele din spate. Poţi auzi cum flăcările se apropie de locul în care eşti prins, trebuie să stai acolo să aştepţi focul să ajungă la tine. Afară, funinginea a început să se depună pe zăpadă. În curând ajung primele ambulanţe. Simţi miros de plastic ars, simţi miros de motorină arzând. Fără să te poţi mişca, stai

acolo, în căldura crescândă, până când devine insuportabilă şi te rogi, în neajutorarea ta, la Dumnezeul tău, Cel Atotputernic, Creatorul cerului şi al pământului, de care n-ai fost niciodată atât de aproape ca-n clipa asta, fiindcă aşa ni se arată El nouă acum, în cea mai pură şi frumoasă formă: un tren arzând în pădure.

Trebuia deci să scriu texte scurte?

În lipsă de ceva mai bun, am început să fac asta.

Am scris unul despre tata. Da, aproape tot ce scriam avea de-a face cu el, într-un fel sau altul, nenumărate erau variantele pe care le aveam cu cei doi fraţi, Klaus şi Henrik, care se întorceau în oraşul natal ca să-l îngroape şi care se apucau să facă curăţenie în casa infectă în care murise. Dar nu ieşea nimic, nu credeam în povestea asta.

Zilele au trecut, lunile au trecut, erau doi ani de când debutasem, nu mai produsesem nimic, într-o noapte eram beat în camera de zi şi m-am hotărât să iau avionul spre Kristiansand dis-de-dimineaţă, primisem nişte e-mailuri de la o fată care locuia în arhipelag, într-unul din ele îmi scrisese că nu avea nimic pe ea, era suficient pentru mine când eram beat, pe deasupra *puteam* să mă duc, cu toate că eram falit, trebuia doar să plătesc cu cartea de credit. Dar cu cât se apropia dimineaţa, cu atât deveneam mai treaz, era o idee nebunească, exact genul de idei care-mi veneau la beţie, şi m-am dus să mă culc în patul în care dormise Tonje în tot acest timp în care eu moşmondeam în camera de zi.

S-a lăsat întunericul.

Aveam tot ce-mi puteam dori. Eram scriitor şi trăiam din asta, în orice caz, până se termina bursa, eram căsătorit cu o femeie frumoasă pe care o iubeam şi care mă lăsa să fac ce mă tăia capul. Nu se împotrivea când îi spuneam că plec pentru două luni, nu zicea nimic când ieşeam seara în oraş şi mă întorceam praf acasă pe la cinci dimineaţa şi nici nu mă ameninţa niciodată că o să mă părăsească, cu toate că fusesem deprimat timp de doi ani şi evident mă uram pe mine însumi.

Cum se putea una ca asta?

Şi asta nu era tot. Şi ei îi pria prezenţa mea, şi ea avea nevoie de mine şi duceam împreună o viaţă tihnită în

Bergen, şi când eram singuri, şi când eram împreună cu alţii, în cercul nostru de rude şi prieteni, aşa că mă umpleam de deznădejde în sinea mea, nu avea nimic de-a face cu viaţa aşa cum se desfăşura în jurul meu, cu întâmplările neînsemnate din care constă viaţa şi care dintr-odată pot lumina puternic în amurgul lipsei de sens: se deschide uşa, ea se întoarce acasă, se apleacă şi-şi dă jos pantofii, se uită la mine şi zâmbeşte, faţa îi e fermecătoare şi copilăroasă. Toarnă vopsea dintr-o cutie de cinci litri într-una mai mică, se caţără pe un scaun şi se apucă de zugrăvit cornişa de deasupra ferestrei, îmbrăcată într-o salopetă plină de pete de vopsea. Stă întinsă, lipită de mine, pe canapea, ne uităm la un film, lacrimile-i curg pe obraji, eu râd de ea şi ea râde printre lacrimi. Sunt mii de asemenea clipe, pierdute deja în clipa în care se întâmplă şi totuşi prezente, fiindcă ele compun o relaţie, felul aparte în care suntem împreună, care era la fel ca al altora, şi totuşi diferit, era ea şi eu, nimeni altcineva, eram noi, făceam faţă chestiilor care ni se întâmplau cât de bine puteam, dar întunericul din mine se înteţea, fericirea din mine dispăruse, nu mai ştiam ce voiam sau ce să mă fac, ştiam numai că stăteam locului, mă simţeam încolţit, asta era senzaţia, ca şi cum nu mai aveam un interior, ci eram doar o formă ce luase fiinţă din tot ce exista în exterior. Mă mişcam încoace şi-ncolo ca un fel de urmă, o mulţime de întâmplări şi evenimente strâns presate într-o formă, în întregime goală pe dinăuntru. Noaptea, când eram în oraş, exista numai dorinţa de altceva, puteam face orice, şi până la urmă chiar am făcut. Eram la Café Opera, erau acolo mulţi cunoscuţi, am plecat apoi la o petrecere, am băut întruna şi pluteam în altă lume, dar mă ajuta băutul, am discutat cu Tomas, pe care-l întâlnisem cu câţiva ani în urmă şi-mi plăcuse imediat de el, dar cu care nu povesteam aşa de des, mai degrabă schimbam câteodată câteva cuvinte într-un local sau altul din Bergen. Pe la cinci am căzut de acord să luăm un taxi până la el acasă şi să bem în continuare, el, un prieten de-a lui şi cu mine. În timp ce aşteptam taxiul, o femeie de la petrecere a coborât la poartă, avea vreo treizeci şi cinci de ani, se uitase la mine de mai multe ori pe parcursul serii, o evitasem, nu-i acordasem atenţie, nu vorbisem cu ea, dar

acum altfel stăteau lucrurile, m-am dus la ea şi-am întrebat-o dacă voia să vină cu noi, ea a fost de acord, a venit taxiul, am urcat, ea strâns lipită de mine, eu mi-am pus mâna pe şoldul ei, dar în rest am stat complet nemişcat, ceilalţi doi n-au băgat de seamă nimic, în centru am ieşit împleticindu-ne din taxi şi-am urcat la apartamentul lui Tomas, la ultimul etaj al unui bloc imens, fusesem acolo de mai multe ori, întotdeauna noaptea, întotdeauna beat. Avea un balcon în care stătusem o dată împreună cu mai mulţi alţii şi ne uitaserăm la doi care şi-o trăgeau în grădină, ea stătea aplecată sprijinindu-se cu mâinile de capota unei maşini, el o lua pe la spate, eu intrasem în apartament şi discutasem cu cineva, băusem câte ceva, mă întorsesem, încă erau în acţiune. Când au terminat într-un sfârşit, am început să aplaudăm. El ne-a făcut o plecăciune, în vreme ce ea şi-a luat în grabă hainele şi a tulit-o de-acolo. Tomas era scriitor, figura lui era frumoasă şi captivantă şi cât se poate de tipică, înţelegeai îndată ce-l vedeai că nu era ca ceilalţi, că era o excepţie, extrem de generos şi prietenos, deosebit de serios şi temeinic în ceea ce făcea, independent în felul acela rar din care există doar o mână de oameni într-o generaţie. Făcuse box şi scrimă, se înconjura de femei, în stilul lui adolescentin, plin de entuziasm, şi era singurul în afară de Tore despre care ştiam că citise *În căutarea timpului pierdut*. Stilul lui era elegant, căuta perfecţiunea şi frumuseţea, şi din punctul acesta de vedere, ca şi prin aproape orice altceva, era opusul meu. El mergea înaintea noastră în seara asta, ne-a deschis uşa şi ne-a poftit înăuntru, a pus muzică, a adus whisky, urma să discutăm despre Proust şi am şi făcut asta, dar nu pentru mult timp, fiindcă eram rupt de tot şi toate, nu mă gândeam decât la tipa care stătea acolo pe un scaun, la ceva distanţă de mine, o voiam, aşa că m-am dus la ea, ea mi s-a pus în poală, ne-am sărutat, mâinile mele o pipăiau peste tot, nu-mi păsa că asta se întâmpla sub privirea lui Tomas şi a prietenului lui, acum doar asta conta, doar ea conta, am împins-o şi m-am ridicat, am luat-o de mână şi am intrat în dormitor, în dormitorul lui Tomas, am închis uşa şi i-am rupt hainele de pe ea, i-am desfăcut cele două părţi ale jachetei fără să-mi pese de nasturi, am sărutat-o, am tras fusta de

pe ea şi i-am dat-o jos, i-am tras jos colanţii, era aproape goală, mi-am desfăcut nasturele de la pantaloni şi i-am lăsat să cadă de pe mine, m-am suit peste ea, înnebunit de pofte, fără să mă gândesc la nimic altceva, ba da, undeva în mintea mea mă gândeam că vreau asta şi că fac asta, eu sunt cel care vrea acest lucru, de ce nu l-aş face? Ea gemea şi eu strigam, am terminat, atunci am dat să plec, ea a rămas întinsă, privindu-mă, şi mi-a zis să nu plec, voia mai mult, m-am gândit, OK, m-am pus din nou peste ea, dar n-a mai mers, aşa că m-am îmbrăcat, m-am dus în camera de zi fără să mă mai uit o dată în urmă, mi-am luat geaca şi am ieşit în stradă, i-am făcut semn unui taxi, am spus adresa noastră, am plătit cinci minute mai târziu, am deschis uşa, m-am dezbrăcat şi m-am vârât în pat lângă Tonje.

Când m-am trezit, eram în iad. Afară era beznă. Tonje era în camera de zi şi se uita la televizor, îl auzeam mergând. Hainele mele, care erau aruncate grămadă lângă pat, miroseau a parfum. Eu miroseam a sex. Gândul la ceea ce făcusem, vina, ruşina şi neliniştea erau atât de intense, încât nimic altceva nu mai exista. Era ca un abis. Eram paralizat, nu mă puteam mişca, stăteam întins acolo în întuneric şi ştiam că singura cale de a scăpa de toate astea era moartea. Nu mă mişcasem de când mă trezisem, era ca şi cum bezna se lăsa cu toată greutatea asupra mea, mă durea aşa de tare încât voiam să ţip, dar stăteam neclintit, complet nemişcat, din camera de zi se auzeau sunete de la televizor, apoi Tonje a străbătut încăperea şi s-a oprit în pragul uşii deschise.

Eram cu ochii închişi şi respiram greu.

— Încă dormi? m-a întrebat ea. E aproape ora şase. Nu te poţi ridica să facem ceva *măcar* ceva astăzi?

— Sunt tare îngrijorat, am zis. M-am îmbătat aşa de tare aseară.

— Săracul de tine. Nu vrei să ne ducem să închiriem un film? Pot face pizza.

— Ba da.

— Excelent! a spus ea.

A plecat, eu m-am ridicat în capul oaselor, încă beat. Mi-am dus hainele în baie, le-am pus în maşina de spălat la un

loc cu alte haine şi i-am dat drumul. Apoi am făcut duş. Eram în iad, ăsta era iadul. Dar aveam să supravieţuiesc. Dacă treceam de ziua de azi, şi de ziua următoare şi de cea de după ea, o să fie bine.

M-am gândit să mă duc să-i spun. Ştiam că nu eram în stare s-o duc singur. Sentimentele ei erau curate şi veritabile, era onestă în ceea ce făcea şi era împreună cu mine, un om care era aşa de rău şi făcea cele mai rele lucruri. Dacă-i spuneam ce făcusem, m-ar fi părăsit. Nu puteam risca asta. Atunci mai bine să mint pe vecie. Mă descurcam cel mai prost la spus minciuni, dar acum trebuia. Trebuia să mint în fiecare zi pentru tot restul vieţii, dar aveam să mă descurc, aveam s-o fac.

Era bine că ieşeam, în casă era telefonul, puteau să sune fie Tomas, fie ea.

Am luat-o la vale pe dealurile care duceau la Danmarksplass, unde era marele magazin de casete video.

— Te-ai distrat ieri? m-a întrebat ea.

Am scuturat din cap.

— Nu, de fapt nu. Ca de obicei. Dar au fost mulţi cunoscuţi acolo.

Tonje a vrut să ştie cine, eu i-am spus.

— Nu te-ai băgat în vreo prostie, nu?

M-am înroşit de ruşine şi spaimă, faţa mea era ca un semafor, dar m-am forţat să merg în continuare cu paşi normali şi nu mi-am mişcat capul, era întuneric, n-avea cum să vadă.

— Nu, am zis.

— Dar de ce te-ai întors aşa de târziu? Era opt când te-ai întors.

— M-am dus cu Tomas acasă după petrecere, eu şi cu un prieten de-al lui. Am băut whisky şi am discutat despre literatură. Partea asta a fost chiar plăcută, de fapt.

Am închiriat două filme şi am cumpărat ingredientele pentru pizza. Când ne-am întors, clipea ledul de la robotul telefonic. La asta nu mă gândisem. Era mai rău, fiindcă se auzea prin difuzoare în cameră, aşa că, dacă aveam un mesaj despre ceea ce se întâmplase, ar fi ajuns şi la urechile ei.

S-a dus în bucătărie şi a pus lucrurile unde le era locul, a început să frigă carnea tocată şi eu am pornit robotul în speranţa că era prea ocupată să-şi dea seama.

Era Tomas. Nu spunea nimic concret, doar că puteam vorbi dacă voiam.

— Cine-a fost? m-a întrebat Tonje, stând în prag cu spatula în mână.

— Tomas, am spus. Voia doar să vadă dacă sunt bine.

Am şters mesajul, am intrat în cameră şi m-am trântit pe canapea.

A doua zi s-a dus la serviciu ca de obicei. L-am sunat pe Ole – trebuia să vorbesc cu cineva, nu mai suportam să port singur povara asta. Am stabilit să mergem la clubul de film de la Verftet, rula un film de David Lean.

Majoritatea prietenilor din Bergen erau comuni, nu mă puteam confesa nici unuia din ei. Dar Ole, care divorţase şi se mutase înapoi din Norwich, nu făcea parte din gaşcă. Da, o cunoştea pe Tonje, se plăceau mult, însă era în primul rând prietenul meu. Încă-l traducea pe Samuel Johnson, mai mult pentru el şi fiindcă încă-i stârnea interesul, se lăsase de universitate şi începuse şcoala de asistenţi medicali. O dată mă dusese cu el la subsol prin toate coridoarele din subsolul spitalului, urma să scriu despre ele şi am fost şi mai fascinat decât îmi închipuisem. Era o mică lume cu totul diferită acolo jos, sub pământ. Cu el m-am dus să văd filmul de Lean. Era despre infidelitate, eram în chinuri pe scaun, eram în iad. După aceea ne-am luat câte-o bere la Wesselstuen şi i-am povestit tot. Ceea ce voiam să ştiu, chestiunea în care aveam nevoie de sfatul lui era dacă trebuia să recunosc că am greşit şi să-i spun totul, sperând că o să mă ierte, sau să nu-i spun nimic, să mă prefac că totul era în regulă şi să las lucrurile să treacă de la sine, sperând că aşa o să şi fie.

— Nici să nu-ţi treacă prin cap să spui ceva, mi-a zis Ole. La ce bun? Atunci trebuie şi ea să ducă povara. Atunci pui responsabilitatea şi în cârca ei. Dar e responsabilitatea ta. Tu ai făcut-o. N-o poţi întoarce, *tu* ai făcut-o. Din punctul acesta de vedere, nu mai contează dacă ea ştie sau nu.

— Dar atunci n-aş fi corect cu ea. Atunci o mint.

— *Deja* n-ai fost corect cu ea. Cuvintele şi faptele nu sunt acelaşi lucru.

— Nu, ai dreptate, am zis. Dar ăsta-i cel mai nasol moment prin care am trecut. Niciodată nu m-am simţit aşa de rău. E pur şi simplu de nedescris. Mă simt aşa de rău, că parcă ar fi mai bine să mă împuşc.

— Şi ai luat pistolul?

— Ha-ha. E singurul lucru la care mă gândesc. Constant, de când mă trezesc până adorm. Altceva n-am în minte, numai chestia asta pe care am făcut-o. Şi mai e şi Tonje...

— Îţi trece. Sună cinic, dar îţi trece.

— Sper, am zis.

Dar nu mi-a trecut. De fiecare dată când suna telefonul, teama ieşea la suprafaţă. Scoteam cablul din priză cât de des se putea fără să trezesc suspiciuni, eram cât de cât liniştit când ştiam că nimeni nu putea suna. Când alegeam filme la magazinul de casete video, citeam întotdeauna rezumatul să văd dacă era acolo ceva legat de infidelitate, dacă era, găseam o scuză ca să nu-l văd. Citeam cu atenţie programul TV ca să ştiu la ce mă puteam uita şi la ce nu. Dacă era ceva despre infidelitate, îmi găseam altceva de făcut. Totuşi se întâmpla să fie menţionat subiectul, când vorbea cineva despre asta, de exemplu, şi atunci simţeam că-mi ia foc capul de ruşine şi încercam să orientez conversaţia în altă direcţie. Eram scorţos şi lipsit de naturaleţe, mă miram că Tonje nu se gândea la asta, dar probabil că adulterul era atât de departe de felul ei de a vedea lumea, încât nici nu-i trecea aşa ceva prin minte. Îmi simţeam conştiinţa încărcată, vina mea faţă de ea nu înceta să se manifeste, indiferent ce făceam, eram ipocrit şi mincinos, un om perfid, un om rău şi, cu cât era mai afectuoasă cu mine, cu cât se apropia mai mult, cu atât mă simţeam mai rău. Mă comportam natural, dar totul se terminase, totul devenise un joc.

Ne-am cumpărat o casă. Un coleg de-al lui Tonje voia s-o vândă, am luat-o ieftin, era în Minde, chiar lângă NRK. Era o vilă cu trei etaje de la începutul secolului douăzeci, am cumpărat cele două apartamente de la etajele superioare, unul de o sută zece metri pătraţi, în care stăteam noi, şi un apartament mai mic la mansardă, pe care-l închiriam. Am

şlefuit podelele şi le-am dat cu lac, Tonje a zugrăvit şi a pus tapet. Am scos uşile din ţâţâni şi le-am raşchetat pentru vopsit, am început să căutăm oferte pentru baie, pe care voiam s-o renovăm. După aceea urma să ne apucăm de bucătărie. Ne plăcea apartamentul, era un chilipir. Aveam acolo un birou spaţios, mai erau în plus două camere de zi şi un dormitor, un balcon şi o grădină mare. Viaţa era normală, viitorul era al nostru, am început să vorbim despre copii. Eu nu reuşeam să scriu, trecuseră deja patru ani de la debut, n-aveam nimic de publicat şi probabil nici n-o să am vreodată. Dar continuam să lucrez, plecam capul şi scriam. De fiecare dată când suna telefonul, mă apuca nelinişstea. Asta n-avea să-mi treacă niciodată. De fiecare dată când mă uitam la Tonje sau când îmi zâmbea, mă apucau mustrări de conştiinţă. Dar se disipau, făceam faţă, zilele treceau, poate aveau să dispară şi astea în cele din urmă. Hans şi Sigrid se întorseseră în oraş, petreceam mult timp cu ei, ne-am dus împreună în excursie în Londra, luam cina unii la alţii, şi cu prietenii lor formam o gaşcă, aveam o viaţă. Hans şi Sigrid s-au mutat într-o casă pe vârful dealului, deasupra cartierului Sandviken, m-am dus la ei într-o zi să-l ajut pe Hans să zugrăvească, era în septembrie, cerul era limpede şi albastru, în larg, în fiord, o barcă de salvare făcea un exerciţiu, un jet enorm de apă a ţâşnit de la bordul ei spre cer, strălucind în soare. Era una din acele zile în care totul părea să fie la îndemână şi oraşul era acolo, în mijlocul lumii, sub un cer nesfârşit, şi te gândeai că viaţa merită trăită. Tonje a sunat pe neaşteptate, mi-a zis că trebuia să dau drumul la radio, avusese loc un atac asupra World Trade Center, un avion intrase într-unul din turnuri. Am pornit radioul, zugrăveam casa îmbăiaţi în razele de soare în timp ce reporterii încercau să descrie ce se întâmpla şi ce se întâmplase. Nu puteam să-mi închipui ce se întâmplase, totul era neclar, Hans a spus că probabil era bin Laden, era prima dată când am auzit numele ăla. M-am dus acasă, Tonje se uita la televizor, arătau iar şi iar imagini cu avionul care se izbea de turn şi apoi clădirea care se prăbuşea. Toată seara ne-am uitat la asta. A doua zi am luat avionul spre insula Paros, unde urma să stăm o săptămână. Ne deplasam pe-

acolo cu un scuter, Tonje stătea în spate, cuprinzându-mă cu braţele, am făcut baie în mare şi am citit, am făcut dragoste şi am mâncat seara în oraş, am hoinărit pe străzile încântătoare, într-o zi ne-am dus pe insula Antiparos, unde fusesem cu treisprezece ani înainte, mi-am amintit totul şi m-a apucat râsul: pe insuliţa aia am stat şi-am scris un roman într-un caiet, am citit Ulf Lundell şi mi-am închipuit c-o s-ajung scriitor. Singur cuc acolo şi, când să fac baie, m-a apucat teama de rechini. Aici, în Mediterana!

O, a fost bine. Dar acasă lucrurile au continuat ca înainte, a trecut toamna, nu reuşeam să scriu, Tonje lucra, eu tresăream de fiecare dată când suna telefonul, mă aşteptam numai la lucruri rele. De mai multe ori sunase cineva şi nu spusese nimic, se mai întâmplau din astea, desigur, dar mi-era imposibil să nu fac legătura cu ceea ce se întâmplase în noaptea aia cu aproape un an înainte.

Apoi, în februarie, am avut un vis. Am visat că stăteam în faţa unui taur, era îngropat în nisip şi se chinuia să iasă. Eu aveam o sabie în mână. Am dat să tai cu ea gâtul taurului. Capul i-a căzut, dar taurul a continuat să se zbată, s-a smuls din nisip şi m-am trezit.

Avea să se întâmple ceva îngrozitor. Eram sigur, asta îmi spusese visul.

Dar ce anume?

Primul gând mi-a zburat la femeia care locuia deasupra noastră, era tânără şi avea serviciu stabil, aşa că n-o vedeam cine ştie ce, dar, de vreme ce era în casă, mă gândeam că poate de la ea venea ameninţarea, c-o să mă denunţe la poliţie c-o molestasem sau ceva de genul ăsta, fiindcă era cam dusă în ultimul timp şi făcuse o fixaţie pentru mine. Avusesem obsesia asta pentru o vreme, era cu totul nejustificată, îşi avea rădăcinile în propriile mele mustrări de conştiinţă şi în imaginea denaturată despre propria-mi persoană, dar când am avut şi visul acela, m-am gândit că temerile mele nu erau poate nefondate.

A trecut toată ziua. Lucram în birou, Tonje a venit acasă, am luat cina, m-am dus să citesc un pic în birou, aveam un fotoliu acolo, o măsuţă cu scrumieră şi o ceaşcă de cafea, pe toţi pereţii erau rafturi cu cărţi, una din cele mai mari

bucurii ale mele era să mă uit la volumele de acolo, să le scot, să le răsfoiesc. Acum citeam *Anatomia melancoliei* a lui Burton. Era puţin trecut de unsprezece, era linişte în casă, linişte afară pe străzi. Am pus un CD în micul aparat pe care mi-l cumpărasem, un album Tortoise, mi-am aprins încă o ţigară, mi-am turnat puţină cafea.

În camera de zi a sunat telefonul, abia l-am auzit, parcă suna de la distanţă.

Am oprit aparatul stereo.

Când cineva suna aşa de târziu, însemna că se întâmplase ceva.

Trebuie să fi murit cineva. Dar cine?

Tonje a deschis uşa.

— Ai un telefon.

— Cine e?

— N-a spus. Trebuie să fie vreun prieten pe care nu l-am întâlnit, fiindcă e pus pe glume.

— Pe glume?

— Da.

M-am ridicat, am intrat în camera de zi şi-am ridicat receptorul. Tonje a venit după mine.

— Alo? am zis.

— Eşti violatorul Karl Ove Knausgård?

— Despre ce vorbeşti acolo? am spus. Cu cine vorbesc?

Tonje se oprise, stătea lângă perete şi se uita la mine.

— Ştii al naibii de bine despre ce vorbesc. Mi-ai violat iubita acum un an.

— Nu, n-am făcut aşa ceva.

— Dar ştii despre ce vorbesc?

— Da, dar n-a fost viol.

În momentul în care am spus asta, m-am uitat la Tonje. Era albă ca varul. Căsca la mine nişte ochi mari. Aproape că se lipise de perete.

— Ba da, la dracu', a fost. Şi dacă nu recunoşti, venim până la tine în momentul ăsta. Dacă nu deschizi, spargem uşa. Dacă nu recunoşti, o să te rupem. O să-ţi spargem faţa. Aşadar, scriitoraşule, recunoşti?

— Nu. N-a fost viol. M-am culcat cu ea, asta recunosc. Dar n-a fost viol.

Tonje mă fixa cu privirea.

— La naiba, sigur că a fost. S-a trezit că-i erau rupte hainele. Cum explici asta? E aici lângă mine.

— N-a fost viol. Orice-ai zice şi orice ţi-ar zice ea.

— Atunci venim acolo.

— Vreau să vorbesc cu ea.

— Dacă recunoşti c-ai violat-o.

— N-a fost viol.

— Atunci o s-auzi din gura ei.

Au trecut câteva secunde. Mi-am ridicat privirea, Tonje ieşise din cameră.

— Alo? a zis tipa la celălalt capăt.

— Iubitul tău pretinde c-a fost viol, i-am spus. Cum poţi să afirmi aşa ceva? Erai la fel de dispusă ca şi mine s-o facem.

— Nu-mi amintesc nimic. M-am trezit cu toate hainele rupte. Nu ştiu ce s-a întâmplat. Se poate foarte bine să nu fi fost viol. Dar a fost îngrozitor. Aşa că i-am povestit lui, şi apoi a vrut să vină după tine. Am reuşit să-l fac să se răzgândească. Dar sunt nebuni.

— Sunt?

— Da, a zis ea.

Am aflat că erau doi, unul era fostul ei iubit, celălalt era un scriitor pe care nu-l ştiam, dar pe care-l întâlnisem de mai multe ori.

— El zice că nu eşti aşa de bun cum vor toţi să creadă, a adăugat ea.

— Ce-are el de-a face cu asta?

— E prieten cu noi.

— OK, am zis. E inacceptabil să se spună despre mine c-am violat pe cineva. Nu a fost viol. Spune-le că n-a fost.

— N-a fost.

— Tot mai vin aici?

— Nu ştiu ce-au de gând să facă.

— Cel mai bine ar fi să ne întâlnim, am spus. Tu, iubitul tău şi cu mine. Să vorbim despre asta.

— Da.

— Poţi mâine? La două, la cafeneaua de lângă muzeul de arte decorative?

— Da, e în regulă. Şi eu vreau să vorbesc despre asta. Am sunat de mai multe ori, dar întotdeauna a răspuns soţia ta la telefon.

— Atunci ne vedem, am spus, după care am închis.

Chiar atunci a intrat Tonje în cameră, probabil aşteptase să termin. Se uita lung la mine.

— Trebuie să vorbim, am zis.

Am luat loc în biroul meu. Era ca şi cum aş fi intrat într-o altă dimensiune, lumina de acolo era complet albă, în afara ei nu exista nimic. Am vorbit despre ce se întâmplase. I-am povestit în detaliu despre seara aia. „De ce n-ai zis nimic?" nu contenea ea să repete. „De ce n-ai zis nimic? De ce n-ai zis nimic?" Mi-am cerut scuze, i-am spus că nu voiam s-o supăr, am rugat-o să mă ierte, dar nu despre asta era vorba, nu era vorba despre iertare, era vorba de ceea ce aveam noi împreună, care fusese aşa de frumos şi acum era distrus. Felul în care ieşise totul la iveală, aşa de brusc şi întâmplător, o şocase, era în stare de şoc, faţa-i era în continuare albă ca varul şi nu plângea, încerca doar să priceapă. Şi eu eram în stare de şoc, lumina albă atenua totul, rămânea doar lucrul îngrozitor pe care-l făcusem. I-am spus că nu fusese viol. „Fireşte, ştiu asta, dar nu despre asta e vorba", mi-a replicat ea. Pentru mine era şi despre asta, se putea întâmpla orice, putea să se ducă la poliţie, se putea să vină dintr-odată acolo să mă aresteze. Nimeni pe lumea asta nu m-ar fi crezut, aveam să fiu condamnat şi arătat cu degetul ca violator, cel mai rău dintre oamenii răi, cel mai ruşinos lucru dintre toate, de aici încolo, pentru toată viaţa. Mai eram pe deasupra şi persoană publică, dacă afla presa, ştirea avea să apară pe prima pagină a ziarelor din toată ţara. Dar nu mă gândeam la asta atunci, când discutam în birou, atunci conta doar ce-i făcusem lui Tonje. Nu plângea, dar se retrăsese în ea, era adâncită în ea însăşi, zguduită din temeliile sufletului ei.

A doua zi m-am dus în oraş, care dispăruse cu totul, parcă fusese şters, singurul lucru care exista era gândul la ceea ce făcusem.

Nu erau în cafenea. Am aşteptat o oră, n-au venit.

L-am sunat pe Tomas şi i-am spus ce se întâmplase. S-a enervat. Mi-a zis că-l ştia pe Arild – aşa-l chema pe fostul ei iubit – era un infractor, un drogat, nu aveam de ce să-mi fie frică de el. „Dar dacă vrei, Karl Ove, mă duc la el şi-l bag în sperieţi astfel încât niciodată n-o să-ţi mai facă probleme. Îl

bat măr dacă trebuie. Să mă duc?” „Putem aştepta un pic”, am zis, „să vedem ce se întâmplă. Dacă mai ia legătura cu mine, atunci poate vorbeşti cu el.” „Aşa o să fac. Te poţi baza pe mine. Oamenii ăia caută numai să facă rău.”

Când m-am întors, în apartamentul aşa de frumos luminat de razele soarelui de iarnă, am auzit că Tonje dăduse drumul la apă în cadă. N-am vrut s-o deranjez, m-am dus în camera de zi şi m-am uitat la muntele de pe cealaltă parte.

Apa s-a oprit.

Un suspin lung, sfâşietor a răsunat din baie.

Deznădejdea din suspinele lui Tonje era aşa de mare, c-am plâns.

Dar n-o puteam consola, n-o puteam ajuta. N-au mai sunat niciodată. N-am mai auzit de ei. Însă relaţia noastră era oricum terminată, şi poate că aşa fusese încă din noaptea în care-am făcut ce-am făcut, oricum, ne-am hotărât că era mai bine să plec o vreme. I-am sunat pe cei de la care închiriasem o casă în arhipelagul Bulandet cu un an înainte, casa era liberă, mă puteam muta imediat şi aşa am făcut, am luat barca spre Askvoll, apoi spre Bulandet, la extremitatea vestică a ţării, în mijlocul mării, acolo era locul meu.

N-am scris nimic, pescuiam, dormeam şi citeam. Eram tulburat, nu pe moment, ci la modul serios, aşa simţeam, fiindcă nu mi-a fost mai bine, situaţia nu s-a schimbat, în fiecare dimineaţă mă încerca aceeaşi deznădejde fără margini. Era pur şi simplu o chestiune de rezistenţă. Era singurul lucru pe care mă concentram. Trebuia să rezist. I-am citit jurnalele lui Olav H. Hauge şi-au fost o consolare enormă, nu-mi dădeam seama de ce, dar aşa era, preţ de câteva ore, în timp ce le citeam, îmi aflam pacea. De fiecare dată când sosea feribotul eram la fereastră să văd dacă venea cineva. „Poate vine Tonje”, mă gândeam. Nu stabiliserăm nimic, căzusem de acord doar că aveam nevoie de timp, fiecare pentru el, şi eu venisem aici. Nu ştiam dacă relaţia era gata, dacă voia să divorţeze sau dacă-i era dor de mine şi voia să rămânem împreună. Toată vina era a mea, nu voiam s-o pun pe umerii ei, păstram distanţa, trebuia să se hotărască singură ce voia. Mă uitam la feribot şi speram. Dar ea nu venea. Odată am fost sigur că o vă-

zusem debarcând, mi-am luat cizmele şi m-am grăbit într-acolo s-o întâmpin, dar am văzut imediat că nu era ea şi m-am întors.

M-a sunat Espen, se ducea la Bergen, tânjeam să vorbesc cu cineva, am luat feribotul până acolo, ne-am întâlnit, am băut câteva beri, am dormit în camera lui de hotel. Când eram în oraş, am dat peste una din prietenele lui Tonje. Parcă a văzut o stafie când a dat ochii cu mine. În ziua următoare m-am întors şi, într-un mod bizar, simţeam că sunt acasă, insuliţa asta infimă din largul mării, casa galbenă din anii cincizeci de pe promontoriu. Îmi plăcea la nebunie cerul de acolo, era aşa de vast şi de grandios, şi-mi plăceau puţinele zile în care era soare şi linişte. Îmi plăcea să mă duc pe ţărm şi să mă uit la apa limpede, verzuie, proaspătă şi fascinantă, în care fâşiile lungi de alge stăteau vertical, peştii înotau pe lângă ele şi crabii se mişcau în lături. Stele de mare, midii, întreaga lume subacvatică în toată splendoarea ei. O pungă de plastic putea ajunge în larg, până în mijlocul mării. Îmi plăcea şi să mă uit la chei, la magazii, la toate echipamentele, la toate năvoadele, la toate găleţile, cutiile şi recipientele de acolo. Dar cel mai mult îmi plăcea cerul, felul în care norii treceau noaptea prin întuneric, ca nişte vapoare înspre ţărm, sau deveneau redute în faţa furtunii, care întotdeauna venea dinspre vest şi făcea toată casa să se scuture, să trepideze, să trosnească şi să scârţâie.

În ieşirile mele la pescuit vedeam tot felul de lucruri, printre altele o vidră care se aciuase prin apropiere, îşi făcuse un tunel prin zăpadă, uneori cobora prin el. Alteori o vedeam cum înota spre mal, un cap mic şi negru chiar la suprafaţa apei. Într-o noapte a trecut în viteză peste veranda din faţa casei mele. Îmi plăcea, mă bucuram când o vedeam, era ca un prieten.

Într-o dimineaţă insula s-a umplut de păsări. Făceau o hărmălaie fără seamăn. Apoi s-au ridicat în aer, erau mai multe sute de păsări, un nor ce se ridica, au dat ocol insulei de mai multe ori, după care s-au lăsat încet în jos, întinzându-se ca un covor. Noaptea au stat liniştite în întuneric. M-am gândit la ele înainte să adorm, liniştea viilor

e ceva cu totul diferit de liniştea morţilor, şi m-am trezit de la hărmălaia lor devreme în dimineaţa următoare.

Din iarnă s-a făcut primăvară. Nu aveam televizor, nu aveam ziare, nu mâncam altceva decât peşte, pesmeţi şi portocale şi singurul lucru la care mă gândeam, când nu mă gândeam la Tonje, era că trebuia să devin un om bun. Trebuia să devin un om bun. Trebuia să fac tot ce-mi stătea în puteri să devin un om bun. Nu mai trebuia să fiu laş, nu mai trebuia să fiu şovăitor şi evaziv, trebuia să fiu onest, corect, pur, sincer. Trebuia să privesc oamenii în ochi, trebuia să-mi asum răspunderea pentru cine eram, ceea ce credeam şi ceea ce făceam. Trebuia să mă comport mai bine cu Tonje, dacă rămâneam împreună. Să nu fiu morocănos, să nu fiu ironic, să nu fiu sarcastic, ci să trec peste toate astea şi să mă gândesc mereu la imaginea de ansamblu. Ea era un om excepţional, cu totul unic, şi nu trebuia s-o iau de-a gata.

Mai mult decât orice voiam să acţionez. Să fac ceva. Dar ce anume?

M-am gândit să mă sinucid, pur şi simplu să mă las dus de curent, era un gând provocator şi incitant, mă atrăgea teribil, dar n-aş fi făcut-o niciodată, nu-mi stătea în fire să mă dau bătut. Eram genul care rezistă. Şi nimeni nu spusese că nu poţi deveni un om mai bun dacă rezişti.

I-am scris scrisori Tonjei, însă nu le-am expediat. N-am primit nici una de la ea, nu aveam veşti de la ea, şi-n cele din urmă m-am întors.

Nu ne văzuserăm de trei luni. Am sunat-o când am ajuns pe dealul din faţa casei.

— Karl Ove, te întorci? m-a întrebat Tonje cu vocea ei atât de afectuoasă.

— Da, am spus. Sunt în faţă.

— Eşti aici?

Am deschis uşa, am urcat scările, ea a ieşit în hol, în spatele ei era un coleg. „O, fir-ar să fie”, m-am gândit, „s-a mutat la ea? Sunt împreună?”

Nu erau. Venise să repare uşa glisantă de la baie. Slăbise şi părea tristă. Şi eu eram trist, nu era pic de bucurie în mine.

Am stat să vorbim mai multe zile. Ea voia să trăim în continuare împreună, eu voiam să trăim în continuare împreună, şi asta am făcut. Casa, prietenii, familia, Bergen. Scriam ziua, ea lucra la NRK. Totul era ca înainte. Vara a venit şi a trecut, Crăciunul a venit şi a trecut, am vorbit despre copii, dar n-am făcut pasul final. Într-o seară am primit un telefon de la un necunoscut. Mi-a zis că fusese căsătorit cu femeia cu care mă culcasem. Aveau copii. Acum voia să aibă singur custodia copiilor. Urma să fie un proces, şi se întreba dacă voiam să fiu martor. Mi-a spus că cei doi, ea şi iubitul ei, îi făcuseră acelaşi lucru unui preot, ea făcuse sex cu el, iubitul sunase la familia preotului şi le povestise despre asta. Preotul îşi dăduse demisia, zicea tipul ăsta, şi eu nu ştiam ce să cred, pentru o clipă m-am gândit că era un fel de capcană, că cineva înregistra conversaţia, dar el părea sincer. I-am spus într-un sfârşit că nu-l puteam ajuta. Când i-am povestit lui Tonje, ea mi-a zis că aşa ceva ar fi apărut în presă imediat, toate redacţiile verificau ce se întâmpla în tribunale, dacă aş fi spus da, aşa cum mă gândisem, titlul de pe prima pagină ar fi fost „Scriitor norvegian cunoscut (32) acuzat de viol”, iar reportajele ar fi fost suficient de detaliate ca să-şi dea toată lumea seama despre cine era vorba.

Mă agăţam de scris, stăteam la birou de dimineaţa până seara, nu-mi ieşea nimic. Jurnaliştii încetaseră de mult timp să mai sune, când se întâmpla, rareori, era ca să mă întrebe dacă nu voiam să apar într-un articol despre scriitorii aflaţi în pană de inspiraţie sau despre scriitori cunoscuţi pentru o singură carte. Dar în februarie 2002 s-a întâmplat ceva. Am început să scriu la alt text scurt, am plasat acţiunea în secolul al XIX-lea, numai că toate lucrurile care existau acum existau şi în lumea din text, iar locul în care se desfăşura acţiunea era insula Tromøya, şi totuşi nu era, o cu totul altă poveste ieşea la iveală, şi-n această lume paralelă, care semăna cu a noastră, dar nu era, apăreau Yngve, tata şi cu mine ducând barca la Torungen într-o noapte de vară. Am descris noaptea aceea aşa cum mi-o aminteam, cu o excepţie: pescăruşul pe care-l prinsese tata în lumina lanternei avea o pereche de excrescenţe mici, subţiri, ca nişte mâini, chiar sub aripi.

Păsările astea fuseseră îngeri cândva, zicea în text tata, şi atunci am ştiut: aveam un roman. În sfârşit, un roman.

Eram extrem de entuziasmat. Dintr-odată aveam o groază de energie, am făcut cumpărături, am gătit şi-am vorbit despre tot ce se poate vorbi, îi făceam tot felul de propuneri lui Tonje, puteam merge acolo, face asta, totul era din nou posibil.

Tonje s-a dus la un seminar în Kristiansand, puteam scrie toată ziua şi toată noaptea, s-a întors peste trei zile, voia să se ducă direct la o petrecere, trupa ei, compusă din colegi de la NRK, urma să cânte acolo, m-a întrebat dacă nu voiam să mă duc şi eu, dar eu aveam de scris, s-a dus singură. După o oră mi-a părut rău şi am fugit la petrecere, am văzut-o cum cânta la tobe, asta m-a emoţionat, din nu ştiu ce motiv, dar când m-am dus la ea după aceea, în timp ce strângea setul de tobe, era evazivă, nu se uita în ochii mei, nu voia să vorbească cu mine. Îi ştiam latura aia, ceva o deranja.

În timp ce ea căra stativele cinelelor pe hol, iar eu duceam toba mare, am întrebat-o care era faza. „Ştiu că e ceva, spune-mi. Văd că te deranjează."

— N-aveam de gând să-ţi zic. Dar dacă vrei să ştii, îţi zic. Te-am înşelat.

— În Kristiansand? Acum?

— Da.

M-am uitat la ea, ea s-a uitat la mine.

Eram furios, gândul că se dăruise unui alt bărbat era îngrozitor, dar eram şi uşurat, acum vina nu era numai a mea.

Când am ajuns acasă, am stat în biroul meu, aşa cum făcuserăm cu un an înainte. Acum nu mai eram şocaţi, fiindcă ceea ce se întâmplase, ceea ce făcuse ea venea ca o prelungire a ceea ce făcusem eu, dar era la fel de îngrozitor.

— De ce-ai făcut asta? am întrebat-o. Eu eram aşa de beat, că nu ştiam ce făceam. Dar tu nu faci niciodată nimic fără să ştii. Tu ţi-ai dat seama ce făceai.

— Nu ştiu. Cred că din cauză că erai dintr-odată aşa de fericit. Că dintr-odată umblai prin casă şi nu mai puteai de bucurie. Ai fost abătut timp de patru ani, încă din toamna în

care a murit tatăl tău şi ai debutat, şi a fost aşa de greu, au fost aşa de puţine clipe fericite. M-am străduit, m-am străduit cât de tare am putut. Şi-apoi, brusc, te-apuci din nou de scris şi eşti din nou aşa de fericit! Chestia asta parcă m-a provocat. Parcă n-am nimic de-a face cu viaţa ta. Parcă sunt complet în afara ei. Asta a fost ultima picătură, şi m-am gândit, ce naiba? Şi-apoi am făcut-o.

Mi-am prins capul în mâini.

M-am uitat la ea.

— Şi acum ce facem? am murmurat.

— Nu ştiu.

Ne-am dus la culcare, a doua zi mi-am pus haine într-o valiză şi m-am dus la Yngve, care se mutase la Voss. Am stat acolo două zile, am discutat cu el, credea c-ar trebui să mă împac cu ea. Eram chit. Tonje era o persoană formidabilă, nu trebuia s-o părăsesc.

Am luat trenul şi m-am întors la Tonje, am discutat toată noaptea, mă hotărâsem să plec. Voiam să fiu departe de toate astea. Am lăsat totul deschis, nu se terminase, nimic nu era definitiv, dar amândoi ştiam că era gata, sau cel puţin eu ştiam asta.

M-a condus până la gară.

M-a îmbrăţişat.

A plâns.

Eu n-am plâns, am luat-o în braţe şi i-am zis să aibă grijă de ea. Ne-am sărutat, eu am urcat şi, când trenul s-a urnit din gară, am văzut-o pe Tonje mergând de una singură pe peron şi luând-o spre oraş.

Am luat trenul de noapte spre Oslo, m-am străduit pe drum să mă feresc de orice gând. Am citit ziar după ziar, după ce le-am terminat am citit un roman de Ian Rankin, primul roman poliţist pe care puneam mâna în ultimii douăzeci de ani, până am fost aşa de epuizat, încât aş fi adormit în clipa în care aş fi închis ochii. În Oslo mi-am luat un alt roman de Rankin, am schimbat trenul cu unul către Stockholm, m-am suit în el, am început să citesc.

Aşa am plecat eu din Bergen.